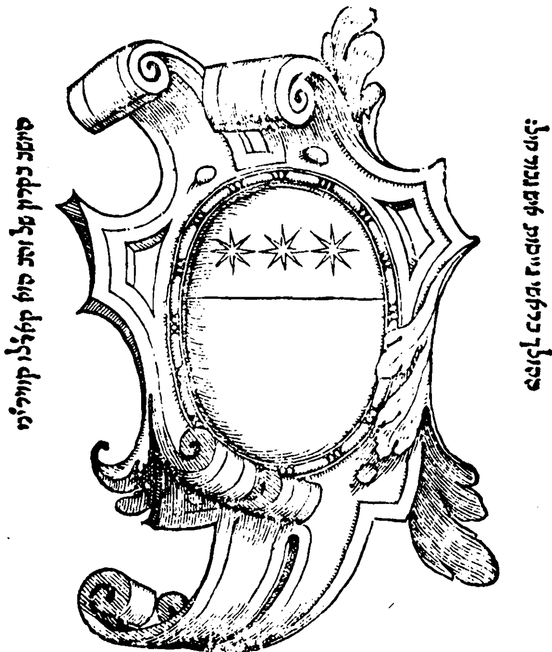
משניות מסדר טהרות

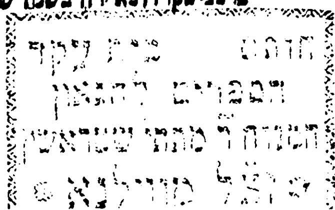
עם פירוש הרב המובהק הגאון כמה״ר עובדיה מב״רטנורה
והוציא לאור תעלומו ונימוקו עמו להאיר עיני
כל ישראל החכם כה״רר עובדיה
בכמ״הרר זכריה ולה״ה

על יד מאיר בן יעקב איש פארינצו

בבית השר סטפסר ככוד לו מאכ׳ייפיקו מסי׳ר קא׳רלו קווי׳ריני

נדפס בשנת ש״ט בויניציאה תחת ממשלת אדונינו הדוכוס מס״יר
פרנצ׳ישקו דו״נא י״רה בשנה שלישית למלכותו:

שנים טמאים במת אחד טמא טומאת ז׳ כלה מתני׳ מפרש לה ואזיל: אדם הנוגע במת טמא טומאת שבעה דכתיב הנוגע במת לכל נפש אדם וטמא שבעת ימים לפי שהוא נעשה אב הטומאה שהמת אבי אבות הטומאה הוא: אדם הנוגע בו טמא טומאת ערב דכתיב והנפש הנוגעת תטמא עד הערב לפי שהוא נעשה ולד הטומאה וכל ולד הטומאה אין בו אלא טומאת ערב אבל חכמים גזרו על הנוגע בטמא מת בעודו מחובר למת שיהיה טמא שבעה:

שנים

שנים טמאים במת אחד טמא טומאת שבעה ואחד טמא טומאת ערב ג׳ טמאין במת שנים טמאי׳ טומאת שבעה ואחד טמא טומא׳ ערב ד׳ טמאין במת ג׳ טמאין טומאת ז׳ ואחד טמא טומאת ערב כיצד שנים אדם הנוגע במת טמא טומאת ז׳ ואדם הנוגע בו טמא טומא׳ ערב: ב כיצד ג׳ כלים הנוגע׳ במת וכלים בכלים טמאין טומאת שבעה השלישי בין אדם ובין כלים טמא טומאת ערב: ג כיצד ארבעה כלי׳ נוגעין במת ואדם בכלים וכלים באדם טמאין טומאת שבעה הרביעי בין אדם בין כלים טמא טומאת ערב אמר רבי עקיב׳ יש לי חמישי השפוד התחוב באהל האהל והשפוד ואדם הנוגע בשפוד וכלים באדם טמאין טומאת שבעה החמישי בין אדם בין כלים טמא טומאת ערב אמרו לו אין האהל מתחשב: ד אדם וכלים מטמאין במת חומר באדם מבכלים וכלים מבאדם שהכלים שלשה והאדם שנים חומר באדם שכל זמן שהוא באמצע הן ארבעה ושאינו באמצע הן שלשה: ה אדם ובגדים מטמאים בזב חומר באדם מבגדים ובבגדים מבאדם שהאדם הנוגע בזב מטמא בגדים ואין בגדים הנוגעין בזב מטמאין בגדים חומר בבגדים שהבגדים הנושאין את הזב מטמאין אדם ואין אדם נושא את הזב מטמא אדם: ו אדם אינו מטמא עד שתצא נפשו ואפילו מגויד ואפילו גוסס זוקק ליבום ופוטר מן היבום מאכיל

ב כלים הנוגעים במת וכו׳ בין כלי מתכות בין כלי שטף ובגדים מטמאין כמת עצמו דכתי׳ בחלל חרב חרב הרי הוא כמת והוא הדין לשאר כל הכלים הילכך כלים הנוגעי׳ במת נעשי׳ אבי אבות וכלי בכלי אב הטומאה דלעולם אין הכלים שניי׳ נעשים כראשוני׳: השלישי בין אדם בין כלים נעשים ראשונים ומטמאין טומאת ערב: ג כיצד ארבעה כלים הנוגעים במת אבי אבות כמותו ואדם בכלים אב הטומאה וכלים באדם כמי אב הטומאה כאדם עצמו דכתיב וכבסתם בגדיכם ביום השביעי וטהרתם הא למדת שכל אדם הטמ׳ טומא׳ שבעה מטמא הכלים טומאת ז׳: הרביעי בין אדם בין כלים נעשי׳ ראשוני׳ וזה דכיצד שלשה הוא מהי לימתני אדם הנוגע במת וכלי׳ באדם טמאי׳ טומאת ז׳ השלישי בין אדם בין כלים טמאי׳ טומאת ערב לא מביפא דד׳ טמאין במת משוניכ׳ לה דאפי׳ אדם בכלי׳ שנגעו במת וכלים באדם קתני טומאת ז׳ כש אדם במת עצמו וכלים באדם דאיכ׳ טומאת ז׳: שפוד כמין עמוד של מתכת תקוע באמצע האהל וברא׳שו קושרים האהל: אין האהל מתחשב לפי שאין האוהל מטמא השפוד לפיכך איכו נחשב במנין סדר הטומאות לא כל המונח באהל המת כנוגע במת עצמו ואין כאן לא ד׳ איכמי אפי׳ אין השפוד בתוך האהל לא שנוגע באהל מבחוץ אפי׳ הכי אין האהל מתחשב במנין סדר משנתינו והכי מוכח לקמן בפ׳ שנים עשר במשכת טבליות של עץ: ד שהכלים שלשה כגון כלים שנגעו במת וכלי׳ בכלי׳ ועוד כלי׳ שלישי׳ בשניים כלן טמאי׳: והאדם שנים כגון אדם במת ואדם שני בזה האחר׳ שנטמא במת אבל אדם השלישי בשני טהור: שהוא באמצע כגון כלי׳ ואדם וכלי׳ דהרביעי בין אדם בין כלים מטמא טומאת ערב כדמשעיכן ממתני׳ דלעיל: ה מטמ׳ בגדי כל זמן שלא פירש דכתי׳ והנוגע בבשר הזב יכבס בגדיו אלמא שהוא מטמא בגדי בשעת מגעו בזב: ואין בגדי׳ הנוגעי׳ בזב מטמאי׳ בגדי׳ לפי שהזב אב הטומאה והבגדי׳ הנוגעי׳ בו נעשי׳ ראשון ואין מטמאי׳ בגדי׳ אחרי׳ שאין אדם וכלי׳ מקבלי׳ טומאה אלא מאב הטומאה: שהבגדי׳ הנושאי׳ את הזב מטמאי׳ אדם כגון משכב ומושב של זב מטמאי׳ אדם לפי שהן נעשים אב הטומאה כזב עצמו דכתי׳ וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו יטמא עד הערב: ואין אדם הנושא את הזב מטמא אדם ואפי׳ בשעה שהוא נושא אותו קודם שפירש שאינו אלא ראשון לטומאה ואין ראשון מטמא אדם: ו עד שתצא נפשו דכתי׳ כל הנוגע במת בנפש האדם אשר ימות למדך הכתיב שאינו מטמא עד שימות מגויד

מחותך לשון גודו שכא : זוקק ליבום כל זמן שהוא גוסס יבמתו אסור להכנסא : ופוטר מן היבום אם מת · וספיס בן גוסס אשתו פטור מן החליצה ומן היבום : ומאכיל בתרומ' את אמו אם היא בת ישראל שנשאת לכהן: ופוסל את אמו מן התרומה אם בת כהן לישראל היא וכן בהמה וחיה אין מטמאין טומאת נבילות עד שתצא נפשם: כזנב הלטאה כלומר למה פרכוס זה דומה לזנב הלטאה: ז האיברי' צריך שיהיה בהם בשר וגידי ועצמו' ובכך הוא נחשב אבר ומיירי בין באבר שנטלו מן החי בין באב' מן המת: ח פיסת הרגל כף הרגל היא הפרסה: שש בכל אצבע לחמש אצבעו' היכו שלשי' : קרסול תרגום כרעים קרסולין מקום חבור הרגל והשוק : קוטלת למעלה בראש הירך: בקנה עצם המחובר ליד מלשון קנה המדה שבו מודדים האמה : מרפק קודו' בלעז: מזה ואחד מזה כל מה שמכה על עכשיו מכד אח' שמניף הוא כגון יד אחד ורגל אחד ודופן אחד : מפתח של לב הוא החזה שמפני תנוע' החזה מכשב' הריאה על הלב כמנא החזה פותח דרך שממנו יכנס האויר ויבא ללב : בנקוביו הנקבים וגיד האשה: כפר כדאוי כדי שיעלה ארוכה ויבריא אם היה מחובר באדם חי: ואין מטמאי' באהל לפי שטומאת אהל איכא של או באדם שלם כדכתיב אדם כי ימות באהל או באבר הדומה לאדם כדכתי' בעצם אדם מה אדם יש בו בשר וגידי' ועצמות ומטמא באהל אף אבר שיש בו בשר וגידים ועצמות מטמא באהל :

מאכיל בתרומ' ופוסל מן התרומה וכן בהמ' וחיה אינן מטמאין עד שתצא נפשם הותזו ראשיה' אע"פ שמפרכסי' טמאין כגון הזנב של הלטאה שהיא מפרכסת ז האיברין אין להן שיעור אפי' פחות מכזית מן המת ופחות כזית מן הנבילה ופחות מכעדשה מן השרץ מטמאין טומאתן ח מאתי' וארבעי' ושמונה אברים באדם ל' בפיסת הרגל ו' בכל אצבע י' בקורסל ב' בשוק ה' בארכובה א' בירך ג' בקטלית י"א צלעו' ל' בפיסת היד ו' בכל אצבע ב' בקנה וב' במרפק א' בזרוע וד' בכתף ק"א מזה וק"א מזה וי"ח חוליות בשדר' ט' בראש ח' בצואר ו' במפתח של לב וה' בנקביו כל אחד ואחד מטמא במגע ובמשא ובאהל אימתי בזמן שיש עליהן בשר כראוי אם אין עליהם בשר כראוי מטמאין במגע ובמשא ואין מטמאין באהל

פרק ב

אלו מטמאין באהל המת וכזית מן המת וכזית נצל ומלוא תרווד רקב השדרה והגלגלת אבר מן המת ואבר מן החי שיש עליהן בשר כראוי רובע עצמות מרו' הבנין או מרוב המנין ורוב בנינו ורוב מנינו של מת אף על פי שאין בהן רובע טמאין כמה הוא רוב מנינו מאה ועשרי' וחמשה

ב רביעית דם ורביעית דם תבוסה ממת אחד רבי עקיבא אומר משני מתים דם קטן שיצא כלו רבי עקיבא אומר כל שהוא וחכמים

אלו מטמאין באהל המת וכזית מן המת ואי קשיא כזית מן המת מטמא את עצמו לא כ"ש הא מלת' מתרצא בגמר' בנזיר לא נצרכה אלא לנפל שלא נתקשרו אבריו בגידי' שאין בו כזית בשר: נצל בשר המת שנימוח ונעשה כמין לחה סרוחה: מלוא תרווד כף ושיעורו מלא חפני': רקב גופו של מת כשכלה לחותו ונעשה כמין עפר ואין מלוא תרווד רקב מטמא אלא מן המת שנקבר ערום בארון של שיש ומכוסה בכסוי של שיש עד שנודע בודאי שאין בו תערובת רקבון של בגד או של עץ או עפר אחר אבל מת שנקבר בכסותו או בארון של עץ או בעפר אין לו רקב וכן מת שנקבר חסר אבר אין לו רקב: השדר' והגלגלת אע"פ שאין בהם בשר מטמאין באהל לפי שצורת אדם ניכרת בהם דכתיב בעצם אדם עצם שנכר בו שהוא של אדם: אבר מן המת ואבר מן החי דכתיב בחלל חרב או במת אבר שהבדילתו החרב מן החי הרי הוא כמת: ורובע עצמות רובע הקב של עצמו' מרוב הבנין או מרוב המנין רבותי פירשו שהן מועטין מהיות בהן רוב מנין ורוב בנין אע"פ שאין בהן לא רוב המנין ולא רוב הבנין מטמאין: ורוב בנינו ורוב מנינו בנין רוב הגוף או רוב מנין העצמות אע"פ שאינן רוב בנין הגוף מטמאין ואף על פי שאין בהן רובע ורוב בנינו כגון השוקים והיריכים והצלעות ורוב מנינו כגון ראשי אצבעות הידים והרגלים וכיוצא בהן ובלבד שיהיו קכ"ה אברי' מטמאי': ב רביעית דם שיצא כלו לאחר מיתה : ורביעית דם תבוסה שיצא מקצת רביעית מחיים ומקצת לאחר מיתה ולקמן בפ"ג מפרש לה תבוסה לשון מתבוססת בדמיך ורביעית דם שיצא כלו לאחר מיתה דאורית' הוא דכתי'

במת נפש האדם וכתי' כי הדם הוא הנפש אבל דם תבוסה אינו אלא מדרבנן ותני דאורייתא ותני דרבנן : מת אחד ולא מב' מתים קסברי רבנן יש אם למסורת ועל כל נפשות מת לא יבא נפשת כתי' חסר : ר' עקיבא אומ' אפי' מתי' שני רביעית ממת זה וחצי רביעית ממת אחר מטמא באהל דסבר יש אם למקרא נפשות מת משמע ב' נפשות ושעור אחד מדלא קאמ' נפשות מתי' ואין הלכה כר' עקיבא : ר' עקיבא אומר כל שהוא כשם

וחכמים אומרים רביעית כזית רמה בין חיה בין מתה רבי אליעזר מטמא כבשרו וחכמים מטהרים אפר שרופים רבי אליעזר אומר שעורו כרובע וחכמים מטהרי' מלוא תרווד רקב ועוד עפר קברות טמא רבי שמעון מטהר מלוא תרווד רקב שנבלו במים אינו חבור לטומאה ׃ ג אלו מטמאין במגע ובמשא ואינן מטמאין באהל עצם כשעור' וארץ העמי' ובית הפרס אבר מן המת ואבר מן החי שאין עליהן בשר כראוי השדרה והגלגולת שחסרו כמה הוא חסרון בשדרה ב"ש אומרי' שתי חוליו' ב"ה אומרי' אפילו חולית אחת ובגולגולת בית שמאי אומרי' כמלוא מקדח ב"ה אומרי' כדי שינטל מן החי וימות באיזה מקדח אמרו בקטן של רופאין דברי ר' מאיר וחכמי' אומרי' בגדול של לשכ' ׃ ד הגולל והדופק מטמאין במגע ובאהל ואינן מטמאי' במשא ר' אליעזר אומר מטמאין במשא רבי יהושע אומר אם יש שם תחתיהן עפר קברות מטמאין במשא ואם לאו אינן מטמאין במשא איזהו הדופק את שהגולל נשען עליו אבל דופק דופקין טהור ׃ ה אלו שאם חסרו טהורין כזית מן המת וכזית נצל ומלוא תרווד רקב ורביעית דם ועצם

שטמא בעצמו' רוב מנין ורוב בנין אע"פ שאין בו רובע הקב שהוא שיעור המיוחד לעצמו' כך טמא בדם הקטן שיצא כלו אע"פ שאין בו רביעית שהוא שעור המיוחד לדם : וחכמים אומרים רביעית אם אמרת בעצמו' שכידוע שכלו לפניך תאמר בדם שאני אומר כשנתיירה ממנו טפה כל שהו' ולא יצא כלו והלכ' כחכמי' : כזית רמה שנולדה בבשר המת מטמ' כבשר דרמה היוצאה מן המת אפי' חיה כבשר המת הי' חשובה משו' דאדם מחיים אקרי רמה דכתיב אף כי אנוש רמה : וחכמי' מטהרי' והלכ' כחכמי' : אפר שרופי' אדם שנשרף ונעשה אפר ולא נתערב בו אפר עצים : שעורו ברובע קב אפר מטמא : וחכמים מטהרים והלכ' כחכמי' : עפר קברו' עפר שנתערב בו דם וליחה של מת ומלוא תרווד ועוד טמא לפי שא"א למלוא תרווד ועוד שלא יהיה בו מלוא תרווד רקב דהא' לעיל שהוא טמא והכא כמי מיירי במת שנקבר ערום בארון של שיש שאין עפר אחר מעורב בו : רבי שמעון מטהר ואין הלכה כרבי שמעון : אינו חבור לטומאה ואם האהיל על מקצתו אינו כאלו האהיל על כלו וכן לענין מגע : ג עצם כשעור' מטמא במגע ובמשא דכתי' וכל הנוגע וכו' ושם לא נאמר בעצם אדם ללמד על עצם כשעורה שמטמא במגע אף על פי שאינו ככר שהוא של אדם אבל באהל אדם כי ימות באהל כתי' ובעצם לענין טומאת אהל בעינ' שיהא ככר שהוא של אדם שהרי במקום אחר הוא אומ' בעצם האדם : וארץ העמי' כל חוצה לארץ קרי ארץ העמי' והכ' מיירי בגוש עפר שבא מחוצה לארץ שהוא מטמ' במגע ובמשא ואינו מטמ' באהל אבל הנכנס לארץ העמי' אפי' לא נגע ולא נשא כגון שהיה רוכב על סוס טמא דעל אוירם של ארץ העמי' כמי גזרו : בית הפרס שדה שנחרש בה קבר ונשברו עצמות המת ונדושו בעפר אותו שדה ופרס מלשון פרוסת הלוא פרוס לרעב לחמך : כמה חסרון בשדרה ולא יטמא באהל אלא במגע ובמשא : כמלוא מקדח רוחב הנקב שנוקבי' במרצע : כדי שיכטל מן החי וימות ושערו חכמים בחסרון כסלע : בקטן של רופאי' במרצע קטן שהרופאי' פותחי' בו הנגעי' : בגדול של לשכה ושערו חכמי' שהוא כנקב כפונדיון : ד הגולל אבן גדולה ורחב' שסותמי' בה פי הקבר מלמעלה מלשון וגללו את האבן : והדופק שתי אבני' גדולו' אחת מכד זה ואחת מכד זה שהגולל נשען עליהן מטמאי' במגע ובאהל דכתי' והנוגע בעצם או בחלל או במת או בקבר מה מת מטמא במגע ובאהל אף קבר מטמא במגע ובאהל : ואינן מטמאי' במשא דדרשי' וכל אשר יגע על פני השדה לרבות גולל ודופק וכתי' וכל אשר יגע משו' נוגע הוא מטמא ואינו מטמ' משו' משא : אם יש תחתיהן עפר קברות מטמא כשמסיטן משו' עפר הכיסוי עמהן דמטמא במשא משו' תפוסה של מת והלכ' כרבי יהושע : דופק דופקים אבל אבן הדופק מניחין לפעמים אבן אחרת לסמיכה ואין הגולל נשען עליה והיא נקראת דופק דופקים : ה ושו אם חסרו טהורים דלית בהו

כשיעור :כזית מן המת שכן היא תחלת יצירתו של אדם בכזית : ורביעית דם הואיל ובתחלת בריתו של קטן אין בו פחות מרביעית דם: ואבר מן החי שחסר עצמו אפי׳ קולית גדולה שחסר ממנ׳ עצם כל שהו לא מטמיא משום אבר מן החי אבל אם חסר מבשרו לעולם הוא מטמא עד שיחסר מכדי להעלות ארוכה ואבר מן המת כזית בשר הפורש ממנו טמא ועצם כשעורה הפורש ממנו נמי טמא : ו השדרה והגולגלת משני מתים

ועצם כשעורה ואבר מן החי שחסר עצמו״ ו השדרה והגולגולת משני מתים ורביעית דם משני מתים ורובע עצמות משני מתים ואבר מן המת משני מתים ואבר מן החי משני אנשי׳ רבי עקיבא כטמא וחכמי׳ כטהרין״ ז עצם כשעורה שנחלק לשנים רבי עקיבא מטמא ורבי יוחנן בן נורי כטהר אמר רבי יוחנן בן נורי לא אמרו עצמות כשעורה אלא עצם כשעורה רובע עצמות שנדקדקו ואין בכל אחד ואחד עצם כשעורה רבי שמעון מטהר וחכמים מטמאים אבר מן החי שנחלק לשנים טהור רבי יוסי מטמא ומודה שאם כישל חצאים שהוא טהור״

פרק ג

כל המטמאין באהל שנחלקו והכניסן לתוך הבי׳ רבי דוסא בן הרכינס מטהר וחכמי׳ מטמאי׳ כיצד הנוגע בכשני חציי זתים מן הנבילה או נושאן ובמת הנוגע בכחצי זית ומאהיל על כחצי זית או נוגע בכחצי זית וכחצי זית מאהיל עליו מאהיל על כב׳ חציי זתים מאהיל על כחצי זית וכחצי זית מאהיל עליו ר׳ דוסא בן הרכינס כטהר וחכמים מטמאי׳ אבל הנוגע בכחצי זית ודבר אחר מאהיל עליו ועל כחצי זית או מאהיל על כחצי זית ודבר אחר מאהיל עליו ועל כחצי זית טהור אמר רבי מאיר אף בזה רבי דוסא בן הרכינס כטהר וחכמים מטמאין הכל טמא חוץ מן המגע עם המשא והמשא עם האהל זה הכלל כל שהוא משם אחד טמא משני שמות טהור״ ב מלוא תרווד רקב שנתפזר בתוך הבית הבית טמא ורבי שמעון מטהר רביעית דם שנבלעה בתוך

הבית

חצי קוליו׳ השדרה ממת זה וחצי קוליות השדרה ממת אחר וכן הגולגולת: ואבר מן החי משנים אנשים חצי אבר כתלש מחי זה וחצי אבר כזה כתלש מחי אחר וכראין כאבר אח׳ :וחכמי׳ מטהרין מטומאת אהל אבל מטמאי׳ במגע ובמשא משום עצם כשיעור׳ והלכה כחכמים: ז שנדקדקו שנשחקו לסון ושחקית ממנה הדק : רבי שמעון מטהר מכל טומאת ואיכא מטמאי׳ לא במגע ולא במשא ולא באהל :וחכמים מטמאי׳ בשלשתן דהא איכא רובע : אבר מן החי שנחלק לשנים טהור ואפילו חזר וחברו דאין חבורי אדם חבור : כישל חצאי׳ שכישל מן החי לחצאי׳ ולא כישל ממנו אבר שלם כאחד דלא הוה ביה שיעור׳ מעולם ואין הלכה כרבי יוסי:

כל המטמאי׳ באהל האמורי׳ לעי׳ ברא״ש פ״ב : שנחלקו שיעוריהן לחצאי׳ : והכניסן כשהן מחולקים לתוך הבית דהיינו לתוך אהל אחד : רבי דוסא בן הרכינס מטהר דסבר לא מצטרפי לכשיעור : הנוגע בכשני חצאי זיתי׳ מן הנבלה פתח כאהל ומפרש בנבלה לומר לך דכי היכי דסבירא ליה לרבי דוסא שאין מצטרפין לטומאת אהל הכי נמי סבירא ליה דאין מצטרפין לטומאת מגע ומשא בין במת בין בנבילה :הנוגע בחצי זית ומאהיל על חצי זית שהמאהיל על המת טמא כאלו היה עם המת באהל ונראה כפר׳ העזר והרוטב מוקי הכך מאהיל דריש׳ בטומאה רצוצה שאין בין הטומאה ובין האהל פותח טפח ומשום הכי חכמים מטמאים דכלה נגיעה היא וסיפא דאמר אבל הנוגע בכחצי זית ודבר אחר מאהיל עליו וכו׳ דמודו רבנן דטהור מיירי כשיש פותח טפח בין הטומאה ובין האהל דבהא מודו רבנן דאין מצטרפין דנגיעה ואהל שני שמות הן וכל שהן משני שמות אין מצטרפין ורבי דוסא סבר דאפילו בטומאה רצוצה אין מצטרפין ולא אפילו למגע ומשא ואין הלכה כר׳ דוסא:אמ׳ ר׳ מאיר אף בזו ר׳ דוסא מטהר וחכמי׳ מטמאין ר״מ פליג את״ק דאמ׳ דכשיש פותח טפח בין הטומא׳ והאהל יודו רבנן דטהור ואין מצטרפין ואמ׳ איהו דאף בזו פליגי רבנן על ר׳ דוסא ואמרי דכניעה ואהל חד שמא הוא הילכך מצטרפין לכשיעור ומטמאין ואין הלכה כרבי מאיר :חוץ מן המגע עם המשא כגון שנגע בחצי זית והסיט חצי זית משא עם האהל שהסיט חצי זית והאהיל על חצי זית: משם אחד כגון מגע ומגע משא ומשא אהל ואהל: ב מלא תרווד רקב דאמרן לעי׳ בריש פ״ב שהוא מטמ׳ באהל: שנתפזר לתוך הבית ונתערב בו עפר כל שהוא: ור׳ שמעון מטהר סבר סופו כתחלתו מה תחלתו אם נקבר המת בתכרכי׳ או בארון

של ען

של ענין אין לו רקב דבעינן שלא יהיה דבר נבלל עמו אף סופו לאחר שנעשה רקב אם נתערב עמו דבר אחר אינו מטמא ואין הלכה כרבי שמעון: אם מתכבסת הכסות ויוצא ממנה רביעית דם וכיצד משערין אותה מביא מים במדה ומכבסה בהן ומביא מים אחרים במדתן ונותן בהן רביעית דם אם היה מראן שוה הרי זו טמאה ואם לאו טהורה: ג נשפך באויר בתוך הבית: אם היה מקומו קטפרס אם המקום שנשפך בו הדם היה מדרון: והאהיל אדם על מקצתו טהור דקטפרס אינו חבור: היה אשבורן מקום מכונס כמו בתוך גומא: או שקרש הדם ואפילו קטפרס הוי חבור וטמא ואפי' האהיל על קצתו: נשפך על האסקופה כמין שנטבא שלפני פתח הבית והיא קטפרס: בין מבפנים שמשפע לצד פנים: בין מבחוץ שמשפע לצד חוץ: והבית מאהיל על מקצתו טהור כל מה שבבית מטומאת אהל אע"פ שסופו של דם לירד לפנים דאינו חבור: חוץ מן השנים והשער והצפורן דכיון' נכנס מה שנכנס שנברא עמו ואין נוגע מחליף אף כל שנברא עמו ואין נוגע מחליף יצאו שנים שלא נבראו עמו יצאו שער וצפורן שנוגען מחליף: ד הבית טמא כל מה שבתוכו טמא שהרי מאהיל על השיעור המחוב' למת: עצם שיש עליו כזית

חבית חבית טהור נבלעת בכסות אם מתכבסת ויוצא ממנ' רביעי' דם טמאה ואם לאו טהורה שכל הבלוע שאינו יכול לצאת טהור׃ ג נשפך באויר אם היה מקומו קטפרס והאהיל על מקצתו טהור היה אשבורן או שקרש טמא נשפך על האסקופה והקטפרס בין מבפנים בין מבחוץ והבית מאהיל עליו טהור היה אשבורן או שקרש טמא כל שבמת טמא חוץ מן השינים והשער והצפורן ובשעת חבורו הכל טמא׃ ד כיצד חסרת מבחוץ ושערו בפני' הבית טמא עצם שיש עליו כזית בשר הכניס מקצתו מבפני' והבית מאהיל עליו טמא שני עצמו' ועליהם בשני חצאי זיתים בשר הכנים מקצתם מבפנים והבית מאהיל עליהם טמא היו התוכים בידי אדם טהו' שאין חבורי אדם חבור׃ ה איזהו דם תבוס' המת שיצא ממנו שמינית בחייו ושמינית במותו דברי ר' עקיבא ר' ישמעאל אומר רביעית בחייו ורביעית במותו נוטל מזה ומזה רביעית רבי אלעזר ברבי יהודה אומ' זה וזה כמים איזהו דם תבוסה שדמו שותת ונמצא תחתיו רביעית דם טמ' אבל המת שדמו מנטף ונמצא תחתיו רביעית דם טהור רבי יהודה אומ' לא כי אלא השותת טהור והמנטף טמא׃ ו כזית מן המת פתחו כטפח והמת פתחו בארבעה טפחים להציל הטומאה על הפתחים אבל להוציא הטומאה בפותח טפח גדול מכזית כמת רבי יוסי אומר השדרה

בשר העצם כחשב יד לבשר: התוכים בידי אדם שלא היה הבשר מחובר לעצם מעקרו אלא אדם תחבו לשם כדרך שתוחבי' הבשר בשפוד: ה איזהו דם תבוסה אמתני' דלעיל דפרק ב' קאי דקתני רביעית דם תבוסה טמא וקמפרש הכא איזהו דם תבוסה: שמינית בחייו ושמינית במותו מצטרפי' לרביעית: רביעית בחייו ורביעית במותו שנתערבו ונוטל מן התערובת רביעית זהו דם תבוסה אבל שמינית בחייו ושמינית במותו לא: זה וזה דר' עקיב' ודר' ישמעאל כמים ואינן מטמאי': ואיזהו דם תבוסה שטמ': כגון שדמו שותת ויורד בלא הפסק מפני שטיפה של מיתה מעורבבת בו אבל נוטף שיורד טפה אחר טפה קמא קמא בטיל וטהור: ר' יהודה אומ' לא כי כלומ' לא כן הדבר: אלא השותת טהו' שאני אומ' אותה טפה שהכשמ' תלויה בה עמדה לה ע"ג העץ שהוא תלוי בה ואין בדם זה אותה טפה אחרונ' של מיתה: והמנטף טמא ולא אמרינ' קמא קמא בטיל דסבר ר' יהודה אין דם מבטל דם והל' כר' עקיב': ו כזית מן המת פתחו בטפח המת בבית ולו פתחי' הרב' כל הכלי' המונחי' בחלל הפתחי' תחת המשקוף של פתח מבחוץ אע"פ שהפתחי' נעולי' ויש הפסק בין אהל המת לאהל הכלי' כלן טמאי' דגזרו חכמי' טומא' על המקום שהוא דרך יציאת טומאה שסופו של מת לצא' דרך שם וכשאין יודעי' באי זה מקו' יוציאוהו כלן טמאי' ואם יש כזית מן המת בבית וחשב להוציאו בחלון שיש בו פותח טפח מציל על כל הפתחי' הנעולי' כיון שידוע המקו' שסופ' של טומא' לצאת דרך שם ואם הוא מת שלם וחשב להוציאו דרך חלון שיש בו ד' מציל על כל הפתחי' הנעולי' דבשיעור ד' טפחי' שיערו חכמי' שראוי להוצאת המת: אבל להוציא את הטומא' בפותח טפח אפי' מת שלם טומא' יוצא' דרך חלון כל זמן שהוא פתוח ומטמא' הכלי' שבבית שכנגדו אם יש בחלון פותח טפח גדול מכזי' כמת דווק' כזית מצומצם פתחו בטפח אבל יותר מכזי' דינו כאלו היה מת שלם ואין מציל על הפתחי' הנעולי' עד שיהא בו ארבעה: ר' יוסי אומ' השדרה

והגולגולת שבבית דהיינו כמת שלם ואם חשב להוציאן דרך חלון אין מציל על הפתחים הנעולים עד שיהא בו ד' וכן הלכה: ז טפח על טפח על רום טפח דף שהוא רחב טפח על טפח וגבוה מן הארץ טפח ומאהיל על כזית מן המת ויציל הכלים: מביא את הטומאה על הכלי: מרובע שאם היה רחבו כחות מטפח ואע"פ שהיה ארכו ב' טפחי' לא אמרינן שיש מה שיותר על ארכו ברחבו ורבעהו להכי קתני מרובע שצריך שיהא ברחבו טפח וכארכו טפח: כיצד כלומר

השדרה והגולגולת ככרת: ז טפח על טפח על רום טפח מרובע מביא את הטומאה וחוצץ בפני הטומאה כיצד ביב שהוא קמור תחת הבית יש בו פותח טפח ויש ביציאתו פותח טפח טומאה בתוכו הבית טהור טומאה בבית מה שבתוכו טהור שדרך הטומאה לצאת ואין דרכה להכנס יש בו פותח טפח ואין ביציאתו פותח טפח הטומאה בתוכו הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכו טהור שדרך הטומאה לצאת ואין דרכה להכנס אין בו פותח טפח ואין ביציאתו פותח טפח טומאה בתוכו הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכו טמא אחד חור שחררוהו מים או שרצים או שאכלתו מלחת וכן מרבג של אבנים וכן כואר של קורות ר' יהודה אומר כל אהל שאיננו עשוי בידי אדם איננו אהל ומודה בנקיפים ובסלעים:

פרק ד

מגדל שהוא עומד באויר טומאה בתוכו כלים שבעוביו טהורים טומאה בעוביו כלים שבתוכו טהורים ר' יוסי אומר מחצה למחצה היה עומד בתוך הבית טומאה בתוכו הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכו טהור שדרך הטומאה לצאת ואין דרכה להכנס כלים שבינו לבין הארץ שבינו לבין הכותל

כל חוצץ בפני הטומאה: ביב שהוא קמור חפיר בקרקע ומקורה והיינו קמור ושם יורדים שופכים שבבית ומשם יוצאים לרה"ר: יש בו פותח טפח דהיינו טפח על טפח ברום טפח בביב עצמו: וביציאתו בפתח הביב שמתוכו יוצאים המים לרה"ר: טומאה בתוכו כזית מן המת בתוך הביב דכזית מן המת פתחו בטפח: הבית טהור שהטומאה יוצאה דרך פתח הביב היוצא לרה"ר והיינו דקתני חוצץ בפני הטומאה: טומאה בבית מה שבתוך הביב טהור ואין דרך טומאה להכנס דרך פתח הביב שדרך הטומאה להוציאה דרך פתח הבית ולא להכניסה לביב: ואין ביציאתו פותח טפח טומאה בתוכו הבית טמא דטומאה עולה מן הביב לבית כיון שאין לה דרך לצאת דרך פתח הביב היוצא לרה"ר דכל פחות מטפח אין הטומאה יוצאת: אין בו פותח טפח ואין ביציאתו פותח טפח לחבר נקט ואין ביציאתו פותח טפח דכיון דאין בו פותח טפח על יציאתו לא חיישינן דכשאין בו חלל כלל דמי והרי הביב כחשב כקרקע הבית ואמרו חכמי' כל אשר באהל יטמא לרבות קרקעיתו של בית כמוהו עד התהום: אחד חור שחררוהו מים האי פותח טפח שמביא את הטומאה לא שנא אם נעשה החור הזה ע"י מים או שנקבוהו שרצים או שאכלתו עלחת לשון ארץ מלחה כמין עפר לבן דומה למלח ומתאכל ונופל ונעשה חור מאליו: מדבך של אבנים אבנים גדולות ערוכות וסדורות זו על זו ופעמים שהאחת סדורה על גבי שתים והתחתונות מפורדות זו מזו ויש שם אהל טפח: כואר של קורות קורות ערוכות זו על זו ועומדות לבנין ופעמים שיש ביניהן אהל טפח: כל שאינו עשוי בידי אדם אינו אהל דיליף אהל אהל ממשכן מה להלן בידי אדם אף כאן בידי אדם: בנקיפים תרגום סעיפי הסלעי' שקיפי כפייא: ובסלעים בנקיקי הסלעי' ושקיפי' ונקיקי הסלעי' אחד הן אלא שזה נעשה ע"י מטר וזה נעשה מאליו ואע"ג דלא נעשו בידי אדם מודה בהם ר' יהודה' דלא יליף ג"ש דאהל אהל ממשכן אלא לפותח טפח בלבד אבל ביותר מטפח כגון מלא אגרוף אמרינן בסוכה פ' שיש דמודה ר' יודא שאפי' נעשה מאליו מביא את הטומאה וכן בשקפי' ובסלעי' ואין הלכה כר' יודא:

מגדל שהוא עומד באויר מגדל עץ שיש לו דפנות והדפנות עצמן יש חלל בעביין כגון חורין המפולשין פתוחין לפני' ולחוץ אלא שאין בהן פותח טפח ורגילים להצניע שם מחטין וציפוריות וכלי' קטנים: שהוא עומד באויר תחת אויר השמים כגון דקאי בחצר: טומאה בתוכו בחלל המגדל עצמו: כלים שבעוביו בעובי חלל הדפנות: מחצה למחצה מחציו של עובי המגדל ולפני' כלפנים מחציו ולחוץ כלחוץ בין שהטומאה במגדל וכלי' בעוביו בין שהטומאה בעוביו וכלי' במגדל ואין הלכ' כר' יוסי: טומאה בתוכו בתוך המגדל הבית טמא אף על פי שדלתותיו מגופות כדמפרש טעמא שדרך הטומאה לצאת משם לבית: טומאה בבית מה שבתוך המגדל טהור והוא שדלתותיו מגופות דאי פתוחות לא גרע מחלון שבין שני בתים וטעמא דמה שבתוך המגדל טמא שאין דרך לטומאה שבבית להכניסה במגדל אם יש שם

פותח

שבינו לבין הקורו' אם יש שם פותח טפח טמאי' ואם לאו טהורין טומא' שם הבית טמא׃ ב תיבת המגדל יש בה פותח טפח ואין ביציאתה פותח טפח טומאה בתוכה הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכה טהור שדרך הטומאה לצאת ואין דרכה להכנס ר' יוסי מטהר מפני שהוא יכול להוציא' חצאי' או לשרפה במקום׃ ג היה עומד בתוך הפתח ונפתח לחוץ טומא' בתוכו הבית טהור טומאה בבית מה שבתוכו טמא שדרך הטומא' לצאת ואין דרכ' להכנס׃ היתה מוכני שלו משוכה לאחוריו שלש אצבעות טומאה שם כנגד הקורות הבית טהור במה דברים אמורים בזמן שיש שם פותח טפח איכה יוצאה והמגדל בא במדה׃

פרק ה

תנור שהוא עומד בתוך הבית ועינו קמורה לחוץ והאהילו עליו קוברי המת בית שמאי אומרים הכל טמא ובית הלל אומרים התנור טמא והבית טהור רבי עקיבא אומר אף התנור טהור׃ ב ארובה שבין הבית לעליה וקדירה נתונה עליה ונקובה בכונס משקה בית שמאי אומרים הכל טמא ובית הלל אומרים הקדירה טמאה ועליה טהורה ר' עקיבא אומר

פותח טפח בין שולי המגדל לארץ או בין דופן המגדל לכותל או בין גג המגדל לתקרת הבית שמאהיל מחשב טומאה שבבית אבל אין שם טפח הוי מגדל כבלוע ואין טומאת הבית נכנסת שם : טומאה שם הבית טמא אם היתה טומאה בין שולי המגדל לקרקע הבית או בין גג המגדל לגג הבית או בין דפנות המגדל לכותלי הבית אף על פי שאין ביניהן פותח טפח הבית טמא שאין המגדל מציל על הטומאה שתחתיו ובתוך הבית שלא תטמא כל אשר בבית : ב תיבת המגדל רגילו' לעשות תיבות תיבות קטנות בתוך מגדל של עץ כדי להצניע בהם כלים ואוכלים ומשקי' : שיש בה פותח טפח שיש בחללה פותח טפח דלא הוי טומאה טמונה : ואין ביציאתה בחור פתחה אין בו טפח : טומאה בתוכה הבית טמא ואף על פי שפתחה קטן כדמפרש טעמא משום שדרך טומאה לצאת על כרחיך סופה לצאת דרך פתח זה לפיכך מטמאה מיד דרך יציאתה : מה שבתוכו טהור הואיל ואין ביציאתה פותח טפח אימא מבי' את הטומאה ואין דרך טומא' ליכנס שאין סופה להכנס לה עת : ור' יוסי מטהר דטומא' אין סופה לצאת דרך פתח זה שיהא בה שיעור טומאה שהרי יכול להוציאה לחצאים או לשורפה במקומה ואין הלכה כרבי יוסי : ג היה המגדל עומד כלו בתוך הבית אלא שפתח התיבה לחוץ טומאה בתוכה הבית טהור דמשום מאי איכא לטמויה הא טומאה ליכא דיש בה פותח טפח ולאו טמונה היא ומשום יציאה של טומאה נמי לא מטמיא דהא אין יציאתה לפנים בתוך הבית טומאה בבית מה שבתוכו טהור שאין דרך טומאה ליכנס שם : מוכני גלגל העשוי למגדל להוליכו ממקום למקום : משוכה לאחריו מרוחקת מאחורי המגדל לצד הבית שהמגדל עומד על הפתח והמוכני משוכה מאחריו לצד הבית בפנים וטומאה שם בתוך המוכני כנגד קורות הבית אף על פי שהבית מאהיל עליו הבית טהור דחשב מוכני כמגדל והרי המגדל עומד בפתח ונפתח לחוץ ושלשה אצבעו' דנקט למעוטי אם היתה משוכה טפי מג' אצבעות דלא הוי כמגדל דאין דרך להרחיק המוכני מן המגדל כולי האי : בזמן שיש שם פותח טפח דחלל המוכני שהטומאה בו פותח טפח שלא תהא טומאה רצוצה דבוקעת ועולה ואיכה יוצאה שאין המוכני נשמטת לגמרי מן המגדל : והמגדל בא במדה שמחזיק ארבעים סאה בלח שהם כוריים ביבש שכשהוא במדה זו אינו מקבל טומאה אבל בפחות ממדה זו הוי כשאר כלים המקבלים טומאה ואינו חוצץ בפני הטומאה וכל מגדל דתנינן בפרקין במגדל הבא במדה איירי :

תנור שהוא עומד בתוך הבית ועינו קמורה כנקב העשוי בתנור שהעשן יוצא מתוכו פונה חוץ לבית : והאהילו עליו נושאי המת כשהיו נושאין את המת לקברו האהילו המת על העין : בית שמאי אומרים הכל טמא קסברי טומאה נכנסת לתנור דרך עינו ויוצאה דרך פיה לבית : והתנור טמא והבית טהור התנור שהאהיל המת על נקבתו טמא והבית טהור שאין הטומאה יוצאה דרך פיה : רבי עקיבא אומר אף התנור טהור דכיון דלא האהיל על התנור אלא על העין היוצא ממנו אין התנור טמא והלכה כבית הלל : ב ארובה כמין חלון שבגג הבית שהוא קרקעו' העליה : בכונס משקה כשמשימי' הכלי על המשקים נכנסים המשקים לתוכו דרך אותו הנקב : הכל טמא אם יש טומאה בבית הקדרה וכל

אהלות פרק ה

שה שבעליה טמא שאין הקדרה מצלת וטומאה עולה דרך ארובה שיש לה פותח טפח : ובית הלל אומרים הקדרה טמאה חומרא בעלמא היא שהחמירו בית הלל לטמא את הקדרה דכרבי עקיבא סבירא להו שהקדרה מצלת על הטומאה וכגון שנגע סקדרה פוכה למטה אבל הטומאה שאין כלי חרס מקבל טומאה מגבו והלכה כבית הלל : ג מצלת על הכל על כל מה שבעליה שהיא חוצצת בפני הטומאה : אינה מצלת אלא על האוכלים ועל המשקים ועל כלי חרס בקדרה של עם הארץ איירי וטעמייהו דבית שמאי משום דכלים של עם הארץ טמאים הם אבל חבר וכל כלי טמא אינו חוצץ בפני ה הטומאה ולפי שעם הארץ מחזיק הכלי שלו בטהור אמרינן ליה שהוא מציל על אוכלים ומשקין וכלי חרס שבעליה דלגבייהו בלבד הוא דמטהרינן להו שהרי החברים בדלים מהם וממגעם ובלאו הכי נמי כל מאכלם טמא אבל שאר כלים יש להם טהרה במקוה אם תטהרם הרי הוא משאילם לחבר משתמש בהם בטבילה לחודה בלא הזאה שלישי ושביעי : ד לגין של עץ או של מתכת שמונח בעליה זו שהקדרה מונחת על פי ארובה שלה : הלגין טמא טומאת שבעה שאין הקדר' מצלת על כלי עץ וכלי מתכו' כדאמרן: והמשקין טהורים שהקדרה מצלת על אוכלים ומשקין: ואם פינה המשקים הללו לכלי אחר שבאותה עליה הכלי האחר מטמאן שכל הכלים שבעליה טמאים חוץ מכלי חרס אבל שכלי הראשון שהיו המשקין בתוכו אינו מטמאן אף על פי שהוא טמא טומאת שבעה שאם אמרת כן אין הקדרה שבאויר זה מצלת על המשקין לעולם ולכן אמרינן שהיא מצלת על אוכלים ומשקין: האשה והעריבה טמאים שאין הקדרה של חרס מצלת עליהן : והבצק טהור שהקדרה מצלת על האוכלים ודוקא כל זמן שלא פירשה ממנו אבל אם הגביהה שתי ידיה ממנו וחזרה ולשה הרי זו מטמאה את הבצק : ה כלי גללים של צפועי בקר : כלי אבנים וכלי אדמה כל הנך כלים אפילו ביד עם הארץ טהורים ואם מונחים על פי ארובה מצילין על הכל אפי' על כלי שטף : היה כלי טהור לקדש ולחטאת דהמכינהו רבנן לעמי הארצות על הקדש כדי שלא יהא כל אחד הולך ובונה במה לעצמו הילכ' שכלי הטהור לקדש מציל על הכל אפי' לבית שמאי וכן הן נאמני' על החטאת של אפר פרה דכתיב והיתה לעדת בני ישראל למשמרת הכל נאמנים על שמירתה : מפני שהכלים טהורי' כגון כלי גללי' וכלי אבני' וכלי אדמה שהם טהורי' מלקבל טומא' וכן כלי חרס שהן טהורי' כשהן לקדש ולחטא' אע"פ שהן של עם הארץ נאמן לקדש ולחטא' כדאמרן כל אלו מצילין עם דפנו' אהלי' כלומר חוצצי' בפני הטומאה כשהם מונחי' במקו' שיש דפנו' לאהלי' והאי ארובה שבין בית לעליה כדפנו' אהלי' חשיבא אבל במקו' שאין דפנו' אין מצילי' כדמפרש ואזיל : ו הבור והדו' שבבית והמת בבית וכלי' בבור ובדו' ויש נוגה מחיצו' סביבותיהן בור ודו' שניהן בקרקע אלא שבור בחפיר' ודו' בבניין: וכפיש' של גדול שכובשי' בו הזיתי' לבורין והוא מחזיק מ' סאה או יות' ואינו מקבל טומא' וכתו' ע"פ הבור והדו' טהור כל מה שבתוכן הואיל ויש שם מחיצו' : באר חלקה שפי הבאר שוה לקרקע הבית ואין לו מחיצה סביב דהשת' ליכ' דפנו' : או כוורת פתוחה כגון כוורת

גדולה

אומר אף הקדרה טהורה׃ ג היתה שלימה בית הלל אומרים מצלת על הכל בית שמאי אומרים אינה מצלת אלא על האוכלים ועל המשקים ועל כלי חרס חזרו בית הלל להודות לדברי בית שמאי׃ ד לגין שהוא מלא משקין טהורין הלגין טמא טומאת שבעה והמשקין טהורין ואם פינן בכלי אחר טמאין האשה שהיא לשה בעריבה האשה והעריבה טמאים טומאת שבעה והבצק טהור ואם פינתה לכלי אחר טמא חזרו בית הלל להודות לדברי בית שמאי׃ ה היו כלי גללים כלי אבנים כלי אדמה הכל טהור היה כלי טהור לקדש ולחטאת הכל טהור שהכל נאמנין על החטאת מפני שהכלים טהורין וכלי חרס טהורין ומצילין עם דפנות אהלים׃ ו כיצד הבור והדות שבבית וכפישה נתונה עליו טהור אם היתה באר חלקה או כוורת פתוחה וכפישה נתונה עליה טמא אם היה נסר חלק או סריד שאין לה גפיים טהור שאין הכלים מצילים עם דפנות אהלים עד שיהא להן דפנות וכמה תהא הדופן טפח היה לה חצי טפח מכאן וחצי טפח מכאן אינה דופן עד שיהא לה טפח ממקום אחר׃ ז כשם שמצילין מבפנים כך מצילין מבחוץ כיצד כפישה שהיא נתונה על תיתדות מבחוץ טומאה תחתיה כלים שבכפישה טהורי'

אם

אם היה כותל חצר או כותל גנה איגו מציל קורה שהיה נתונה מכותל לכותל וקדרה תלויה בה טומאה תחתיה כלים שבקדרה רבי עקיבא מטהר וחכמים מטמאין ״

פרק ו

אדם וכלים נעשין אהלין לטמא אבל לא לטהר כיצד ארבעה נושאין את הגרבך טומאה תחתיו כלים שעל גביו טמאים טומאה על גביו כלים שתחתיו טמאים רבי אליעזר מטהר נתון על ארבעה כלים אפילו כלי גללים כלי אבנים כלי אדמה טומאה תחתיו כלים שעל גביו טמאים טומאה על גביו כלים שתחתיו טמאים נתון על ארבעה אבנים או על דבר שיש בו רוח חיים טומאה תחתיו כלים שעל גביו טהורין טומאה על גביו כלים שתחתיו טהורין ״ ב קוברי המת שהיו עוברים באבסדרה והניף אחד מהן את הדלת וסמכו במפתח אם יכול הדלת לעמוד בפני עצמו טהור ואם לאו טמא וכן חבית של גרוגרות או קופת של תבן שהן נתונות בחלון אם יכולין הגרוגרות והתבן לעמוד בפני עצמן טהורין ואם לאו טמאי׳ בית שחצצו בקנקנים ונתן בטיט ואם יכול הטיט לעמוד בפני עצמו

טהור

גדולה שמחזקת מ׳ סאה שאינ׳ מקבלת טומאה : ופתוחה שאינ׳ פקוקה בקש: וכפישה כתונ׳ עליה ע״פ הכור או ע״פ הכוורת טמא דאין מגיל׳ אא עם דפנו׳ אהלי׳ וככור אין דפנו׳ ודפנו׳ הכוורת לאו דפנו׳ אהלי׳ הן : היה כסר חלק דאין זה כלי או סרידה שאין לה גפיי׳ שאין לה מחיצו׳ דלא חשיבא כלי טהור אם כתונ׳ על גאר חלקה או כוורת פתוחה מגילו׳ וטהור דדוק׳ כפישה שהיא כלי איכה מגלת אא עם דפנות אהלי׳ אבל כסר וסרידה שאין לה גפיים דלאו כלי׳ נינהו מגילים בלא דפנות אהלי׳ : סרדא כמין עריבה קטנה של עץ שהנחתום שמתמש בה : גפיים אזני׳ ואחים: תני טפח מכאן ותני טפח מכאן הא דאין כלי מגיל בגאר חלקה היכי בכלי שאין לו דפנות טפח אבל אם יש לכלי דפנו׳ טפח מגיל על הכור אף על פי שאין דפנותיו בולטי׳ כלל והשת׳ קאמ׳ דתני טפח דכלי ותני טפח דדופני הכור אין מצטרפים וכפישה דאמרן לעיל שאם היא נתונה על גאר חלקה איכה מגלת אידי שאין בה דפנות טפח : ז כשם שמגילים מבפני׳ עם דפנו׳ אהלי׳ כך מגילים מבחוץ עם דפנות אהלי׳ כדמפרש ואזיל : על יתדות מבחוץ סמוך לכותל שלא תפול משוכ׳ מן הכותל ואו חשובה אהל להפסיק בין טומאה שתחתיה לכלים שעל גבה ודוקא בכותל בית שכנעשה כותל זה לאהל נחשבת הכפישה גם היא אהל להפסיק אבל בכותל חצר וגינה שלא נעשה לאהל לא תחשב הכפישה אהל להפסיק : וקדרה תלויה בה מוכח בתוספתא שאם שפתי הקדרה משוכ׳ משפת הקורה ולחוץ בפותח טפח כולי עלמא לא פליגי דאיכה מגלת וכלים שבקדרה טמאים ואי פי הקדרה מודבק בקורה כולי עלמא לא פליגי דמגלת וטהורי׳ כי פליגי היכא דמשוכה מן הקורה וליכא פותח טפח ר׳ עקיבא אומר מגלת וטהורים וחכמים אומרים איכה מגלת וטמאים והלכה כחכמים :

אדם וכלים עשוין אהלים לטמא אהל הכסמך על ידי אדם או על ידי כלים נחשב אהל לטמא כלים שתחתיו אפילו שלא ככנד הטומאה כאלו נתונים באהל המת: אבל לא לטהר דאין נחשבים אהל לחוץ בפני הטומאה : כגרבך אבן גדולה ורחבה לשון כרכבי׳ די אבן גלל : כלים שעל גביו טמאי׳ שאיכו חוצץ וכמאן דליתיה דמי דאין עשוי אהל לטהר : כלים שתחתיו טמאים דלטמא כעשים אהלים : ור׳ אליעזר מטהר בתרויהו דסבר כעשה אהל לטהר וחוצץ בפני הטומאה ואין הלכה כרבי אליעזר : כתון על ד׳ כלים אם היה הכרבך כתון על ארבעה כלים אפילו כלי גללים שאין מקבלים טומאה: על ארבעה אבנים שאיכן כלים כחשב אהל לחוץ בפני הטומאה : דבר שיש בו רוח חיים חוץ מאדם: ב אחד מהן מאותם המלוים את המת ולא מכושאי המטה וה״ה אם הניף את הדלת אדם אחר אלא ארחא דמלתא כקט הניף את הדלת כדי שלא תכנס הטומאה לבית בשעה שיעברו דרך אכסדרה שלפני הבית דיש תקרה׳ על גבה : אם יכולה דלת לעמוד בלא סמיכת מפתח הוה ליה מפתח כמאן דליתיה והדלת חוצץ בפני הטומאה ואם לאו טמא דכל דבר הכסמך בכלים איכו חוצץ בפני הטומאה כדאמרן דאין אדם וכלים כעשים אהלים לטהר וסיכו טעמא דתבן והיכו טעמא דגרוגרות והיכו טעמא דטיח משום דעמידתן על ידי כלים שהם חבית וקופה וקנקנים : שהן כתונים בחלון שיש בו טפח על טפח המביא את הטומאה מבית לבית : אם יכולים

הגרוגרות

הגרוגרות והתבן לעמוד בעצמן בלא חבית וקופה טהורי' שהכלי' כמו שאינן והגרוגרות והתבן מאהילים והוא שיהיו הגרוגרות שהסריחו ואינן ראויות לאכילה וכן התבן מוסרח ואינו ראוי לאכילת בהמה ומבטל להו ואין דעתו לפנותן ומשום הכי חייצי דכל היכא דאין התבן והגרוגרות סותמים הכל כגון הכא דאיכא מקום קופה וחבית אי לא מבטל להו לא חייצי: ואם לאו טמאי' ובלבד שתהא החבית אם היא של חרס פיה כנגד הטומאה ולפיכך אינה מצלת שכל דבר שמקבל טומאה אינו חוצץ בפני הטומאה אבל אם גב החבית כנגד הטומאה חוצצת בפני הטומאה שאין כלי חרס מקבל טומאה מגבו: בית שמלאו בקנקנים ופיהן כלפי הטומאה דעכשיו אין מאהילים: וטח בטיט בין מלפני' בין מבחוץ: אם יכול הטיט לעמוד בפני עצמו שהאויר שהטיח חוצץ בפני הטומאה: ג כותל שהוא לאויר. שצדו אחד אויר העולם וצדו האחר מש משמש את הבית כגון כותל שמפסיק בין בית לחצר או בין בית לגינה: וטומאה בתוכו שנסדק הכותל ויש טומאה בחללו בתוך הסדק: מחציו ולפנים אם הטומאה מן החצי של כותל לצד הבית הבית טמא כאלו היתה בתוך הבית דההוא פלגא בתר בית שדינן ליה והעומד בכותל למעלה אפילו עומד כנגד הטומאה טהור דלאו כטומאה רצוצה חשיב' ואינה בוקעת ועולה דהא חשבינן לה כמונחת באהל: מחציו ולחוץ לצד האויר לא שדינן לה בתר בית ולפיכך העומד מלמעלה טמא דכיון דלאו כמונחת באהל היא הרי היא טומאה רצוצה ובוקעת ועולה: מחצה למחצה שהטומאה באמצע רבי מאיר מטמא דשדינן ליה לכותל בתר בית ובתר אויר לחומרא וחכמים מטהרים דלגמרי שדינן ליה בתר בית והלכה כחכמים: כל הכותל לבית אפילו עומדת הטומאה בחצי של צד האויר הרי היא כאלו מונחת בתוך הבית: ד כותל שבין שני בתים כותל המפסיק בין שני בתים: טומאה באחד מהן באחד מן הבתים: מעזיבה תקרה המפסקת בין בית לעליה: רבי יהודה אומר וכו' ואין הלכה כרבי יהודה: ה טומאה בין הקורות בין קורות התקרה שהנסרים עליהן והמעזיבה על גבן ומתניתין כרבי יהודה דאמר כל מעזיבה לעליה והשתא קאמר שאם היתה טומאה בקורות שתחת המעזיבה ומחיצה שהיא דקה כקליפת השום מונחת בין הטומאה לבית שאין הטומאה נראית בבית: אם יש במקום הטומאה פותח טפח היינו שיש חלל טפח במקום הטומאה הכל טמא הבית והעליה: רואים את הטומאה כאלו היא אוטם ואין יוצאת הטומאה לבית אלא בוקעת ועולה: היתה נראית לתוך הבית שאין תחתיה כקליפת השום: בין כך ובין כך בין יש בה פותח טפח בין אין בה פותח טפח: ו בית המשמש את הכותל המערות שתחת הקרקע כשחופרים כוך למת מכאן וכוך למת מכאן השני כמלא הכותל עשוי מאליו משום הכי קרי ליה בית שמשמש את הכותל שעל ידי החפירה נעשה הכותל: אבל בנין שעל גבי קרקע הכותל גורם לבית

שיהיה

טהור ואם לאו טמא: ג כותל המשמש את הבית ידון מחצה למחצה כיצד כותל שהוא לאויר והטומאה בתוכו מחציו ולפנים הבית טמא והעומד מלמעלן טהור מחציו ולחוץ הבית טהור והעומד מלמעלן טמא מחצה למחצה הבית טמא והעומד מלמעלן רבי מאיר מטמא וחכמים מטהרין רבי יהודה אומר כל הכותל לבית: ד כותל שבין שני בתים והטומאה בתוכו בית הקרוב לטומאה טמא והקרוב לטהרה טהור. מחצה למחצה שניהם טמאי' טומאת באח' מהן וכלי' בכותל מחציו וכלפי טומאה טמאים מחציו וכלפי טהרה טהורין מחצה למחצה הרי הן טמאין מעזיבה שבין הבית לעליה טומאה בתוכה מחציה ולמטן הבית טמא ועליה טהורה מחציה ולמעלן העליה טמאה והבית טהור מחצה למחצה שניהן טמאין טומאה באחד מהן וכלים במעזיבה מחציה וכלפי טומאה טמאין ומחציה וכלפי טהרה טהורין מחצה למחצה הרי הן טמאים רבי יהודה אומר כל המעזיבה לעליה: ה טומאה בין הקורות ותחתיהן בקליפת השום אם יש שם פותח טפח הכל טמא אם אין שם פותח טפח רואין את הטומאה כאילו היא אוטם היתה נראית בתוך הבית בין כך ובין כך הבי' טמא: ו בית המשמש את הכותל ידון בקליפת השום כיצד כותל שבין שני בוכין או בין שתי מערות טומאה בבתים וכלים בכותל ועליהן בקליפת השום טהורין

טומאה

שיהיה בית ומשום הכי קרי ליה כותל המשמש את הבית: טומאה בבתים בכוכין ובמחילות: ועליהן בקלפת השום טהורים דמפסיק לטומאה ואין דיכס כדין כותל שבין שני בתים: טומאה תחת העמוד אם יש עמוד בתוך הבוך או בתוך המערה וטומאה תחתיו והיא רובכת שאין בה טפח על טפח ברום טפח: טומא׳ בוקעת ועולה בוקעת ויורדת וכל שכנגד הטומאה למעלה ולמטה טמא כדין כל טומאה מכוסה ומן הצדדים טהור וה״ה לעמוד שבבית: ז

טומאה בכותל וכלים בבתי׳ ועליהן בקליפת השום טהורי׳ טומאה תחת העמוד טומאת בוקעת ועולה בוקעת ויורדת׃ ז כלים שתחת הפרח טהורים רבי יוחנן בן נורי מטמא הטומאה והכלים שתחת הפרח אם יש שם פותח טפח טמאין ואם לאו טהורין שני פרדסקים זה בצד זה או זה על גב זה נפתח אחד מהן הוא וחבירו טמא וחבירו טהור ורואין את הפרדסקין כאילו הוא אוטם ידון מחצה למחצה להביא את הטומאה לבית׃

פרק ז

הטומאה בכותל ומקומה טפח על טפח על רום טפח כל העליו׳ שעל גבה אפי׳ הן עשר טמאו׳ היתה עלייה אחת על גבי שני בתים היא טמאה וכל העליות שעל גבה טהורות כותל שבית טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת נפש אטומה הנוגע בה מן הצדדין טהור מפני שטומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת אם היה מקום הטומאה טפח על טפח על רום טפח הנוגע בה מכל מקום טמא מפני שהיא כקבר סתום סכך לה סובורת טמאות רבי יהודה מטהר׃ ב כל שיפועי אהלין כאהלין אהל שהוא שופע ויורד וכלה עד כאצבע טומאה באהל כלים שתחת השיפוע טמאים טומא׳ תחת השיפוע כלים שבאהל טמאין טומאה

פרח דבר בולט ור״ה שיוב׳ בראש העמו׳ או באמצעו לנוי: כלי׳ שתחת הפרח טהורי׳ הכא איירי בעמוד העומד ברשות הרבים או בגינה וטומאה תחתיו והפרח בולט מן העמוד טפח לחוץ ומאהיל על הכלי׳ שתחתיו: טהורי׳ דטומאה בוקע׳ ועולה וכל שבצדדי׳ טהור: ורבי יוחנן בן נורי מטמא דפרח כעמוד וכשהטומאה בוקעת ה׳ יורדת על הכלים שהפרח מאהיל עליהם ואין הלכה כרבי יוחנן בן נורי: הטומאה והכלים שתחת הפרח כגון שהפרח מאהיל על הטומאה ועל הכלי׳: פותח טפח שבולט הפרח חוץ לעמוד טפח: פרדסקין עמודים חלולי׳ בתוכים בכותל הבית ובהן חלונות חלונות ויש להן דלתות וטומאה תחת אותן עמודים: כפתח אחד מהן הבית טמא שהטומאה בוקעת בתוכו ויוצאה לבית ואפילו הטומאה מאחוריו של כותל ולחוץ דאיכו כדין בבית אפילו הכי הבית טמא: ורואין את הפרדסקין כאלו הן אוטם כלומר אם הדלת נעול ולא כפתח רואים אותן כאלו אין שם חלל כלל ואם טומאה תחתיהן כדין הכותל מחצה על מחצה בכל הכי דתכן לעיל מחציו ולפנים הבית טמא מחציו ולחוץ הבית טהור:

הטומאה שעל גבה שעל גבי הכותל: עליות שהכותל משמש להן ורא״שי קורות העליה תחובות בכותל והכותל גבוה והוי מאהיל לכל העליות שזו למעלה מזו ודוקא כשמקו׳ הטומאה טפח על טפח דנחשב כל הכותל כקבר סתום ומביא את הטומאה לכל העליות אבל אין שם טפח על טפח בוקעת כנגדה והצדדים טהורים ואין הכותל כדין מחצה על מחצה כיון דאפילו סדק ליכא לגבי העליות: עליה אחת בנויה ע״ג שני בתים שבותל זה מפסיק בין שני בתים ועליה בנויה ע״ג שניהם: היא טמאה עליה הראשו׳ שהכותל הבוא מגיע עד המעזיבה והטומאה בוקעת בה: וכל העליות שעל גבה טהורו׳ דמעזיבה שעליה חוצצת: כותל השוכית כותל הבנוי במקום שהים מגיע שם בעת שהולך וסוער: טומאה בוקע׳ ועולה אם יש טומאה תחתיו אין הכותל ההוא מטמא כל סביביו לפי שאין שם חלל טפח: נפש אטומה ביון שבונים על הקבר והוא אטום שבנוי על הטומאה עצמה ואין המת קבור בארון כדי שיהיה בו חלל טפח: כקבר סתום דמטמא כל סביביו במגע: סכך לה סובורת אטומה דלעיל קאי דאמרינן הנוגעה מן הצדדים טהור ואם עשה לבנין זה האטום סכות כעין משקוף הסכה הזו טמאה לפי שהיא דומה לאהל המת: ורבי יהודה מטהר כיון שהיא מן הצדדים ואין הלכה כרבי יהודה: ב כל שפועי אהלים כאהלים שאם היתה טומאה תחת השפוע אף על פי שאינה תחת הגג של אהל טמא כאלו היתה מונחת תחת הגג: וכלה עד כאצבע מלמעלה לגבי הגג דלא חיישינן באהל של טומאה אלא שיהא בתוכו אויר כשיעור טפח על טפח

טומא׳ מתוכו הנוגע בו מתוכו טמא טמאת שבעה ומאחוריו טמא
טומאת ערב טומאה מאחוריו הנוגע בו מאחוריו טמא טומאת
שבעה מתוכו טמא טומאת ערב כחצי זית בתוכו וכחצי זית
מאחוריו הנוגע בו בין מתוכו בין מאחוריו טמ׳ טומא׳ ערב מקצתו
מרודד על הארץ טומאה תחתיו או על גביו טומא׳ בוקעת ועולה
בוקעת ויורד׳ אהל שהוא נטוי בעלייה מקצתו כרודד על הארוב׳
שבין בית לעלייה רבי יוסי אומר מציל ר׳ שמעון אומר אינו מציל
עד שיהא נטוי כנטויית האהל ״ ג המת בבית ובו פתחין הרב׳
כולן טמאין נפתח אחד כהן הוא טמא וכולן טהורי׳ חשב להוציאו
באחד מהן או בחלון שהוא ארבעה על ארבעה טפחי׳ הציל על כל׳
הפתחים בית שמאי אומרין יחשוב עד שלא ימות המת בית הלל
אומרים אף משמת היה סתום ונמלך לפתחו בית שמאי אומרין
כשיפתח ארבע טפחי׳ בית הלל אומרים כשיתחיל ומודים בפותח
בתחלה שיפתח ארבעה טפחים ״ ד האשה שהיא מקשה
לילד והוציאות מבית לבית הראשון טמא בספ׳ והשני בודאי אמ׳
רבי יהודה אימתי בזמן שהיא ניטלת בגפים אבל אם היתה מהלכת
הראשון טהור שמשנפתח הקבר אין פנאי להלך אין לנפלים

פתיחת

ברום טפח מרובע: טומאה באהל רוחב הגג שאינו משופע קרוי אהל: הנוגע בו מתוכו וכו׳ דגד פנימי של אהל וגד חיצון שלו כשני כלים חשיב להו וגד שכלפי הטומאה ככלי הנוגע במת עצמו וגד שני ככלים הנוגעים בכלים הילכך טומאה בתוכו הנוגע מתוכו טמא טומאת שבעה דהוה ליה אדם שנגע בכלי שנגע במת דתנן בריש פ״ק דטמא טומאת שבעה: אבל הנוגע מאחריו טמא טומאת ערב כדתנן כלי בכלי טמאים טומאת שבעה השלישי בין אדם בין כלים טמאים טומאת ערב ובטומאה מאחוריו הוי אפכא דגד חיצון ככלים הנוגעים במת וגד פנימי ככלים בכלים וטעמא דגד פנימי וגד חיצון כחשבי׳ כשני כלים דכשהטומאה בתוכו כיון דמציל מלהיות הטומאה בוקעת ועולה אין לו כח לטמא הנוגע בחוץ טומאת שבעה וכשהטומאה בחוץ כיון דמציל מלהיו׳ הטומאה בוקעת ויורדת אין לו כח לפנימי לטמא הנוגע בו טומאת שבעה ומ״מ האהל עצמו בין בפנים בין בחוץ טמא טומאת שבעה דהוה ליה כלים בכלים וכולה מתניתין מיירי לאח׳ שיצא המת מן האהל: כחצי זית מתוכו וכחצי זית מאחריו האהל טמא ממה נפשך טומאת שבעה שמצטרף חצי זית שבתוכו עם חצי זית שאחוריו אבל הנוגע בין מתוכו בין מאחוריו אין בו אלא טומאת ערב דכיון דליכא כזית במקום אחד אי אפשר לכל צד ליחשב אלא ככלים בכלים הילכך הנוגע טמא טומאת ערב מקצתו מרודד על הארץ לאחר שפשטו האהל סרח העודף ביריעות האהל פירשו אותם בארץ: מרודד תרגום וירקעו את פחי הזהב ורדידו: טומאה תחתיו תחת אותו רדיד: או על גביו על גבי הרדיד: בוקעת ועולה בוקעת ויורדת וכטמא האהל אבל סככם לתוכו טהור אם לא נגע בו: מקצתו של אהל מרודד על ארובה שבין בית לעליה וטומא׳ בבית: רבי יוסי אומר מציל על העליה: כנטויית אהל שהארובה באויר האהל או מציל על כל העליה שחוץ לאהל: ג כלן טמאים כל הכלים המונחים תחת המשקוף של פתח בחלל הפתחים מבחוץ כלן טמאים אף על פי שהפתחים נעולים דגזרו חכמים טומאה על המקום שהוא דרך יציאת טומאה שסופו של מת לצאת דרך שם: חשב להוציאו באחד מהן אף על פי שלא נפתח או בחלון שיש בו ארבעה דבהכי שערו חכמים שראוי להוצאת המת: מציל על כל הפתחים הנעולים: יחשוב עד שלא ימות המת דמשירדה תורת טומאה לפתחים במיתת המת שוב אינה עולה מהן במחשבה אלא ע״י מעשה כגון בפתח: ובית הלל אומרי׳ אף משמת דמחשבה מפקעת תורת טומאה מן הפתחים מכאן ולהבא אבל כלים שהיו בפתחים קודם מחשבה מודו בית הלל שהם טמאים: היה אחד מן הפתחים סתום באבנים: כשיפתח ארבעה טפחים הוצלו שאר פתחים: כשיתחיל לפתוח מיד הוצלו שאר פתחים: בפותח בתחלה כגון כותל שאין בו פתח ובא לעשות פתח חדש לא הוצלו הפתחים עד שיפתח ארבע׳ על ארבעה: ד הוציאוה מבית לבית ובבית שני ילדה ולד מת ומספק׳ לן אם מת מן הראשון: בזמן שהיא נטלת בגפיים שחברותיה נוטלות אותה בזרועותיה שאינה יכולה לילך חיישינן שמא יצא הולד מת מן הבית הראשון: הקבר רחם האשה שנפתח כשהולד יוצא: אין לנפלי׳ פתיחת הקבר וכו׳ סיומא דמלתא דרבי יהודה היא והכי קאמר הא דאמרן שמשנפתח הקבר אין פנאי להלך לא אמרן

אמרן אלא בכפל שעגיל ראש כפיקה כלומר שיש לו עיגול ראש גדול כפלך הזה שמכניס טוותבו החוט של שתי אבל אם לא היה לכפל עגול ראש כפיקה אלא קטן מזה אף על פי שנפתח הקבר ויצא ראש הולד לחוץ יש לו פנאי להלך וחיישינן שמא יצא ראשו מן הבית הראשון והלכה כרבי יהודה: ה יצא הראשון מת שולל הראשון ויצא מת והולד השני יצא חי טהור השני החי מטומאת מת אם הוציאו המת מן הבית קודם לידת השני דבעודו במעי אמו לא נטמא אף על פי שנפתח הקבר דטהרים בלועה אינה מיטמאה: הראשון חי והשני מת טמא ואף על פי שהוציאו החי מן הבית קודם שנולד המת דמכיון שיצא החי נפתח הקבר ונטמא מיד דסוף טומאה לצאת. מספיר אחד טמא כלומר אם יצאו שניהם כעין ספיר אח׳ שיצאו בבת אחת טמא: ספיר שליא שהולד כיתון בה: משני שפירין כלומר כעין שני שפירין זה אחר זה אפילו ראשון חי ושני מת טהור דסבר רבי מאיר אף על פי שנפתח הקבר אין מטמא עד שיצא לאויר העולם ואין הלכ׳ כרבי מאיר: ו יצא רובו של ולד ומשיצא רוב ראשו שהוא משתכא פדחתו אין נוגעים בו שאין דוחים נפש הולד מפני נפש האשה:

תחת הקבר עד שיעגילו ראש כפיקה ׃ ה יצא הראשון מת והשני חי טהור הראשון חי והשני מת טמא רבי מאיר אומר בשפיר אחד טמא בשני שפירים טהור ׃ ו האשה שהיא מקשה לילד מחתכין את הולד במעי׳ ומוציאין אותו אברי׳ אברין מפני שחייה קודמין לחייו יצא רובו אין נוגעין בו שאין דוחין נפש מ׳ני נפש ׃

פרק ח

יש מביאי׳ את הטומא׳ וחוצצין׳ מביאין את הטומאה ולא חוצצי׳ חוצצים ולא מביאין לא מביאין ולא חוצצין אלו מביאין וחוצצים השידה והתבה והמגדל כוורת הקש כוורת הקנים ובור ספינה אלכסנדרית שיש להן שולים והן מחזיקים ארבעים בלח שהם כוריים ביבש ויריעה וסקורטיא וקטבליא וסדין ומפץ ומחצלת שהן עשויין אהלים ועדר בהמה טמאה וטהורה ומכונות חיה והעוף שישבן והעושה מקום לבנה בשבלים האירוס והקיסוס וירקות חמור ודלעת יונית ואוכלים טהורין רבי יוחנן בן נורי לא היה מורה באוכלים טהורין חוץ מן העגול של דבלה ׃ ב הזיזין והגזריו׳ והשובבות והשקיפים

יש מביאין את הטומאה שאם האהילו על הטומאה ואדם וכלי׳ מביאין את הטומאה על האדם והכלים ואף על פי שלא נגעו בטומאה: וחוצצים אם הטומאה תחתיהן מצילין אדם וכלים שעל גבן לפי שהן חוצצים בפני הטומאה וכן אם טומאה על גבן מבחוץ מצילין כלים שתחתיהן: שידה תיבה גדולה של עץ כמין ארון: תיבה קטנה בעין של שולחנים: מגדל של עץ עשוי לאוכל: כוורת הקש קופות גדולות עשויות מקש או מעדנה או כפות תמרים: כוורת הקנים כמין סלים עשויין מקנים: ובור ספינה אלכסנדרית שספינות הגדולות שמפליגים בהם בים הגדול עושין בתוכן כלי גדול של עץ כמין בור שמשימין בו המים המתוקין הראוין לשתיה: והן מחזיקים ארבעים סאה בלח דכיון שהן גדולים במדה אינן מקבלין טומאה וחוצצים בפני הטומאה: סקורטיא עור שלובשים העבדנים בשעת מלאכתן: קטבליא עור שמציעין למטה ושוכבים עליו וקורים לו בערבי נט״ע: שהן עשויין אהלים כשויין כעין אהל אף על גב דיריעה וסקורטיא וקטבליא וסדין ומפץ ומחצלת כלים נינהו ומקבלי טומאה מכל מקום כשהן כשויין כאהלים חוצצים בפני טומאה דאהל אף על גב דמקבל טומאה חוצץ בפני הטומאה: ועדר בהמות כשהן עומדות ולא מהלכות וראשו של זה בין רגליו של זה: ומכונות חיה ועוף קיני חיה ועוף לשון מכון לשבתך: והעוף ששכן שהיה קשור על הכותל או על האילן: והעושה מקום לבנה בשבלי׳ שמחפה לשבלים מקו׳ דומה לבית: האירוס והקיסוס ודלעת יונית וירקות חמור׳ כל אלו מיני ירקות שעלים שלהן רחבי׳ חוץ מן העגול של דבילה לפי שתחת כל עיגול של דבילה היו רגילי׳ לישב יותר משאר אוכלי׳ והכי תניא בתוספת׳ ואין הלכ׳ כר׳ יוחנן בן נורי: ב הזיזי׳ עץ או אבן יחידי היוצא מן הכותל קרוי זיז: גזריו׳ כמו גזוזטראו׳ בנין של אבנים או של עצי׳ היוצא מן הכותל: והשובבות של וכים: והשקיפי׳ והסלעי׳ פירשנו לעיל סוף פ״ג: נגרי׳

פין

אין חורים שמשם בא האור וי"מ מן מערות וחוחים : והשככים שיני הסלע : מעזיבה רכה כגון שעושין מעתם ומקנים ומשימין עליהם טיט מועט : מעזיבה בינונית אבל אם אינן יכולים לסבול אלא מעזיבה רכה אין מביאים את הטומאה ולא חוצצים הלכה כחכמים : אלן המיסך לשון סוככים בכנפיהם : והפרעות היוצאות מן הגדר דרך גדר שנותנים בראשו קוצים ודרדרים ועודפין על הגדר ובולטין לחוץ : ופרעות לשון גדל פרע :

והשקיפים והסלעים והנחרים והשננים והסככות והפרעות שאין יכולים לקבל מעזיבה רכה דברי רבי מאיר וחכמים אומרי' מעזיבה בינונית אלו הן הסככות אילן שהוא מיסך על הארץ והפרעות היוצאות מן הגדר ״ ג אלו מביאין ולא חוצצין השק' והקב' והחמ' והגדל כוורת הקש כוורת הקני' ובור ספינה אלכסנדרית שאין להם שולים ואינן מחזיקים מ' בלח שהם כוריים ביבש ויריעות וסקורטיא וקטבליא וסדין ומפץ ומחצלת שאין עשויין אהלים ובהמ' וחיה שמתו ואוכלים טמאים מוסף עליהם הרחים של אדם ״ ד אלו חוצצין ולא מביאין מסכת פרוסה וחבלי המטה והמשפלו' והסריגות שבחלונות ״ ה אלו לא מביאין ולא חוצצין הזרעים והירקות המחוברים לקרקע חוץ מן הירקות שמנו וכיפת הברד והשלג והכפור והגליד והמלח והדולג ממקו' למקו' והקופץ ממקום למקום והעוף הפורח וטלית המנפנפת וספינ' שהיא שטה על פני המים קשר את הספינה בדבר שהוא יכול להעמידה כבש את האבן על גבי הטלית מביאה את הטומאה רבי יוסי אומ' הבית שבספינה אינו מביא את הטומאה ״ ו שתי חביות ובהן כשני חצאי זיתים מוקפות צמיד פתיל ומונחות בתוך הבית הן טהורות והבית טמא נפתחה אחרת מהן היא והבית טמאים וחברתה טהורה וכן שני חדרים שהן פתוחין לבית ״

ג ואין מחזיקים מ' סאה בלח דכיון דמקבלי טומאה אין חוצצים : שאין עשויין אהלים אין כשועים כעין אהל אלא מרודדים על פי ארוכה : ומוסף עליהם הריחי' של אדם היינו ריחיא דידא שהן מטלטלין ומקבלים טומאה למעוטי ריחים של בהמה דלא מטלטלי ולא מקבלי טומאה : ד מסכת פרוסה חוטי השתי כמו שהן פרוסים בכלי האורג קודם שיארג הבגד אם היו פרוסים על פי ארוב' שבין בית לעליה וטומאה תחתיה מבלת על הכלי' שלמעלה אבל אם מאהלת על המת ועל הכלים אין מביאה את הטומאה דלא חשיבא אהל עד שתארג : וחבלי המטה חבלים של מטה כשהיא מסורגת : והמשפלו' קופות שמוציאים בהן את הזבל : והסריגו' שבחלונו' סבכות שעושים בחלונו' חוצצים שאין הטומא' עוברת לבד אא' ובלבד שלא יהיה בכלן נקב כפותח טפח שנקב פותח טפח מביא את הטומא' : ה ירקות שמנו הכך דתנן בריש פרקין ארוב וקסוס וירקת חמורים ודלעת יונית והנהו במחוברים דלאו בתלושים אי כשהוכשרו לקבל טומאה לא איירי דדבר המקבל טומאה אינו חוצץ בפני הטומאה ואי בשלא הוכשרו הינו אוכלים טהורים : כפת הברד חתיכת הברד לשון משליך קרחו כפתים איכמי ברד העשוי ככפה סרק"ולט בלע"ז : והכפור מים הנוזלים ויורדים שקפאו : גליד מי בהרות הקופאים והמלח כל הני אין מביאים ולא חוצצים לפי שהן כמודים ואינן מתקיימים : דולג בבהמה וחיה וקופץ באדם וי"א דולג וקופץ תרויהו באדם אלא דולג שרגלו אחת מונחת בארץ ודולג בשניה וקופץ בשתי רגליו : והטלית המנפנפת שהניפתה הרוח ועומדת באויר כמו קובה : כבש את האבן על גבי הטלית שהיתה אבן מונחת בקנה אחד של טלית והניף הרוח הקנה השני ונעשה כמין אהל : מביאה את הטומאה אם האהילה על המת ועל הכלים מביאה את הטומאה על הכלים : הבית שבספינה כגון תבית בראש הספינה ומאהיל על הכלים שבספינה ועל המת שנים בשעה שהיא מהלכת פירוש אחר הבית שבספינה ואינו יכול לעמוד ברוח מצויה אפילו האהיל על המת והכלים שבספינה אינו מביא את הטומאה דלא חשיב אהל ואין הלכה כרבי יוסי : ו כשני חצאי זיתים חצי זית בזו וחצי זית בזו : הבית טמא דאין צמיד פתיל מציל על הטומאה שתחתיו אלא תטמא הבית ואף על פי שהן בשתי חביות הואיל ושתיהן בבית מצטרפים לכשיעור לטמא הבית והחביות טהורות דאין טומאת חצי זית שבחברתה נכנסת לתוכה הואיל ומוקפת צמיד פתיל : וכן שני חדרים שהן פתוחים לבית ולפתחיהן נעולות וחצי זית בחדר זה וחצי זית בחדר זה הבית טמא דסוף טומאה לצאת והחדרים

טהורים

טהורים דאין דרך טומאה ליכנס:

כוורת שיש לה שולי׳ ומחוקת ארבעי׳ סאה בלח שהן כורוי׳ היבש שאינה מקבלת טומאה ומוטה על צדה בתוך הפתח ומקצתה בחוץ ומקצתה בבית ופיה לחוץ ושוליה לפנים: כזית מן המת נתון תחתיה מבחוץ: כל שהוא כנגד הזית אם הזית תחתיה וכלים על גבה כנגדו או הזית על גבה וכלים

פרק ט

כוורת שהיא בתוך הפתח ופיה לחוץ כזית מן המת נתון תחתיה או על גבה מבחוץ כל שהוא כנגד הזית תחתיה וגבה טמא וכל שאינו כנגד הזית תוכה והבית טהור בבית אין טמא אלא הבית בתוכה הכל טמא:

ב היתה גבוה מן הארץ טפח טומאה תחתיה או בבית או על גבה הכל טמא אלא תוכה ובתוכה הכל טמא:

ג במה דברים אמורים בזמן שהיא כלי מחולחלת היתה פחותה ופקוקה בקש או אפוצה איזו היא אפוצה כל שאין לה טפח ממקום אחר כזית מן המת נתון תחתיה כנגדו עד התהום טמ׳ על גבה כנגדו עד הרקיע טמא בבית אין טמא אלא הבית בתוכה אין טמא אלא תוכה:

ד היתה גבוה מן הארץ טפח טומאה תחתיה או בבית תחתיה והבית טמא תוכה וגבה טהור בתוכה אין טמא אלא תוכה על גבה כנגדו

תחתיה כנגדו תחתיה וגבה טמא אבל מה שבתוכה טהור דאע״פ שהכוורת מגלת על מה שבתוכה אינ׳ מגלת על מה שתחתיה וגבה כנגד הזית של טומאה דעל מה שבתוכה דין הוא שתגיל דאפי׳ מוכחת באהל המת מגלת בצמיד פתיל כיון שאינ׳ מקבלת טומאה אבל מה שתחתיה ושעל גבה אינ׳ מגלת כיון דכלי היא כדתנן לעי׳ פ״ה אדם וכלים נעשים אהלים לטמא אבל לא לטהר: וכל שאינו כנגד הזית תוכה והבית טהור הכי קאמר כלים שתחתיה וגבה שאינן כנגד הזית של טומאה ותוכה כלומר כלי שבתוכה ואפי׳ הן כנגד הזית וכלי׳ כמו שבבית הכל טהור: בבית אין טמא אלא הבית אם הכזית בבית אין טמא אלא הבית אבל הכלי׳ שבתוך הכוורת טהורי׳ דפיה לחוץ: בתוכה הכל טמא אם הכזית בתוך הכוורת הכל טמא דבכוורת שהיא כקובה מן הדפנו׳ בפותח טפח עסיקינן כדבעינן למימר לקמן שאם שהכקנים פקוקים בקש ואין הסתימה מהודקת ולכך הכקנו׳ יוצאה הטומאה לבית כיון דלא מהדקי ואפי׳ כלי׳ שתחתיה ושעל גבה מבחוץ טמאי׳ דכיון שהזית בתוכה רואי׳ אותה כאלו היא מלאה טומאה ואין כלי מגיל על מה שתחתיו ועל גביו אבל כשהטומאה בבית אמרן לעיל דאין טמא אלא הבית שאין הטומאה נכנסת בכוורת דרך נקבים אע״פ שיש בהן פותח טפח הואיל והן פקוקים ודרך פיה אינה נכנסת שהרי פיה לחוץ:

ב היתה גבוהה מן הארץ טפח דעכשיו יש תחתיה אהל טפח: הכל טמא דמביאה טומאה לבית כיון דגבוהה טפח וכלי׳ שעל גבה אפי׳ שלא כנגד הטומאה נמי טמאי׳ ואפי׳ בחוץ דתחתיה כאהל דמליא טומאה ואין מגלת על גבה דאין כלי מגיל וכן אם טומאה בבית נמי הכל טמא והיינו טעמ׳ דאהל הבית מביא טומאה לתחתיה ואין מגלת על גבה ואם טומאה על גבה כיון דאין מגלת על מה שתחתיה רואי׳ תחתיה כאלו דמליא טומאה הילכך מה שבבית ומה שתחתיה ומה שעל גבה הכל טמא: אלא תוכה כלומר הכל טמא חוץ ממה שבתוכה שטהור: ג בזמן שהיא כלי שלא נפחתה ולא נתבטלה מתורת כלי: מחולחלת שהדפנות נקובות בפותח טפח שרגילי׳ לעשות נקבי׳ בדפנו׳ הכוורת כדי שיכנסו הדבורי׳ ויצאו ופעמי׳ שהנקבי׳ פקוקי׳ בקש שאם הפקק לא מיהדק: היתה פחותה שנפחתה ונתבטלה מתורת כלי: ופקוק׳ בקש במקו׳ הפחיתה ודפנותיה שלימות שאינה מחולחלת: או אפוצה או אפי׳ אין דפנותיה שלימות אלא שאפוצה כלומר שתומה במקום שהיא מחולחלת ואין בה חלחול טפח: כנגדו עד התהום טמא וכל השאר טהור דכיון דלאו כלי היא חשוב כאהל להגיל תוכה ועל גבה: על גבה אם כזית מן המת נתון על גבה כנגדו עד הרקיע טמא וכל השאר טהור דמגלת תוכה ותחתיה כיון דלאו כלי היא: בבית אם כזית מן המת בתוכה אין טמא אלא הבית וכל השאר טהור דפיה לחוץ: בתוכה אם כזית מן המת בתוכה אין טמא אלא תוכה וכל השאר טהור דאין טומאה נכנסת לבית כיון דאינה מחולחלת ופיה לחוץ ומגלת נמי על מה שתחתיה ועל גבה כיון דלאו כלי היא: ד תחתיה והבית טמא דמביאין טומאה זה לזה: תוכה טהור מה שבפנים כיון דפיה לחוץ: וגבה נמי טהור דמגלת על מה שבחוץ כיון דלאו כלי היא: בתוכה אם הטומאה בתוכה אין טמא אלא תוכה

אהלות פרק ט

וכל השאר טהור: ח היה פיה לפנים שהיתה מוטה על כתה ושוליה לחוץ ופיה בפנים והשתא מיירי בזמן שהיא כלי מחולחלת ואיכא גבוהה מן הארץ טפח ואין חלוק בין פיה לחוץ לפיה לפנים שא דפיה לחוץ קתני לעי' בבית אין טמא אלא הבית והיכא דפיה לפני' קתני הכל טמא משום דכנסת טומאה דרך פיה: ט היתה גבוהה לעיל דפיה לחוץ קתני טומא' תחתיה או בבית תחתיה והבית טמא תוכה ונגס טהור והכ' דפיה לפני' הכל טמא: ו

בזמן שהיא כלי מחולחלת בקכס בקטו מחולחלת דלא מהכי מ מחולחלת אלא בפיה לחוץ לענין הוצאת טומא' מתוכה לבית והכא דפיה לפנים הרי יוצאה דרך פיה אלא אידי דתנא רישא מחולחלת בהדי כלי נקטי נמי הכא: כנגדו עד התהום טמא והשאר טהור ובאיכה גבוה' מן הא' טפח איירי: תוכ' או בבית תוכ' והבית טמאים משום דפיה לפנים. אבל לעיל דפיה לחוץ קתני טומאה בבית אין טמא אלא הבית והשאר טהור: אלא גבה ותוכה טמא כשהטומאה בבית משום דפיה לפנים אבל לעיל דפיה לחוץ תוכה וגבה טהור: ט היתה ממלאה את כל הבית שכלה בתוך הבית לפנים ויושבת על שוליה ופיה מגיע לשמי קורה שאין ביניה לתקרה פותח טפח: טומא' בתוכה הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכה טהור מדי דהוה אביב שהוא קמור תחת הבית שיש בו פותח טפח ואין ביניאתו פותח טפח דתנן לעיל בפרק שלישי: בין עומדת כלומר דין זה נוהג בין עומדת ונתונה לקורות בין מוטה על צדה ואין בין פיה לשפן הבית פותח טפח: בין אחת בין שתים זו על גב זו ואין בין פי השניה לקורות פותח טפח וכן אין בין שולי השניה לפיה של ראשונה פותח טפח: י הבית טהור שהמשקוף יורד וסותם את פי הכורת ובכורת שאינה מחולחלת איירי דאי במחולחלת דרך החלחול היתה טומאה יוצאה לבית ככל הכי דלעיל: טומאה בבית מה שבתוכה טהור גרסינן שהטומאה יוצאה לחוץ ואינה נכנסת לכוורת וברוב ספרים גורסין מה שבתוכה טמא לפי שהטומאה יוצאה מן הבית דרך פתחו ומטמאה מה שבכוור' שהיא עומדת בתוך הפתח באויר בחכר או בגינה שאין שם אהל ודיכה כדין כוורת שהיא לתוך הפתח ופיה לחוץ דתנן בריש פרקין וכן כמי גבוהה טפח דהכ' כנבוהה טפח דריש פרקין שא דכאן אין שייך להזכיר בית דבעומדת תחת האויר עסקינן: יב בזמן שהיא כלי היכא דעומדת באויר אין שייך להזכיר מחולחלת ומשום הכי לא תני הכא או אפוכ' כדתני לעיל דאין שייך אפוכה שא במחולחלת או מחוקת מ' סאה בדברי חכמים דפליגי אתנא קמא וסברי דמחוקת ארבעים סאה כנפחתה וכתבטלה מתורת כלי דמים

בנגדו עד הרקיע טמא׳ ח בכה דברים אמורים בזמן שפיה לחוץ היה פיה לפנים וכזית מן המת נתון תחתיה או על גבה מבחוץ כל שהוא כנגד הזית תחתיה וגבה ותוכה טמא וכל שאינו כנגד הזית תוכה וגבה טהור בתוכה או בבית הכל טמא׳ ו היתה גבוה מן הארץ טפח טומאה תחתיה או בבית או בתוכה או על גבה הכל טמא׳ ז בכה דברים אמורים בזמן שהיא כלי כחולחלת היתה פחותה ופקוקה בקש או אפוצה איזהו אפוצה שאין לה טפח ממקום אחד כזית מן המת נתון תחתיה כנגדו עד התהום טמא על גבה כנגדו עד הרקיע טמא בתוכה או בבית תוכה והבית טמאים: ח היתה גבוה מן הארץ טפח טומאה תחתיה או בבית או בתוכה הכל טמא אלא גבה על גבה כנגדו עד הרקיע טמא׳ ט היתה מסלאה את כל הבית ואין בינה לבין הקורות פותח טפח טומאה בתוכה הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכה טהור שדרך טומאה לצאת ואין דרכה להכנס בין עומדת בין מוטה על צדה בין אחת בין שתים׳ י היתה עומדת בתוך הפתח ואין בינה לבין המשקוף פותח טפח טומאה בתוכה הבית טהור טומאה בבית מה שבתוכ' טמא שדרך הטומאה לצאת ואין דרכ' להכנס׳ יא היתה מוטה על צדה באויר וכזית מן המת נתון תחתיה או על גבה כל שהוא כנגד הזית תחתיה וגבה טמא וכל שאינו כנגד הזית תוכה טהור בתוכה הכל טמא׳ יב היתה גבוה מן הארץ טפח טומאה תחתיה או על גבה הכל טמא אלא תוכה

בתוכה

עמיה ומגלת תחתיה ותוכה ועל גבה: כזית מן המת בתוך תחתיה דיכה כפפחתה ואיכה גבוהה ספיה לחוץ דתנן לעיל: היתה גבוהה מן הארץ טפח הך כמי דיכה כדין כוורת ספיה לחוץ ופחותה ופקוקה וגבוהה טפח דתנן לעיל: יג היתה יושבת על שוליה וכו׳ טומאה תחתיה או בתוכה או על גבה כל על גבה שסמכו גבי כוורת כשהיא יושבת על שוליה ופיה למעלה היכו שהטומאה או המאהיל חוכה לה למעלה מפיה: בוקעת ועולה

בתוכה הכל טמא במה דברים אמורים בזמן שהיא כלי היתה פחותה ופקוקה בקש או מחזקת ארבעים סאה כדברי חכמים כזית מן המת בתוך תחתיה כנגדו עד התהום טמא על גבה כנגדו עד הרקיע טמא בתוכה אין טמא אלא תוכה היתה גבוה מן הארץ טפח טומאה תחתיה תחתיה טמא בתוכה תוכה טמא על גבה כנגדו עד הרקיע טמא׃ יג היתה יושבת על שוליה והיא כלי טומאה תחתיה בתוכה או על גבה טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת היתה גבוה מן הארץ טפח או מכוסה או כפויה על פיה טומאה תחתיה בתוכה או על גבה הכל טמא׃ יד במה דברים אמורים בזמן שהיא כלי היתה פחותה או פקוקה בקש או מחזקת ארבעים סאה כדברי חכמים טומאה תחתיה בתוכה או על גבה טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת רבי אליעזר ורבי שמעון אומרים אין טומאה עולה לה אף לא יורדת ממנה היתה גבוה מן הארץ טפח טומא׳ תחתיה תחתיה טמא בתוכה או על גבה כנגדו עד הרקיע טמא׃ טו ארון שהיא רחבה מלמטן וצרה מלמעלן וחמת בתוכה הנוגע בה מלמטן טהור ומלמעלן טמא רחבה מלמעלן וצרה מלמטן הנוגע בה מכל מקום טמא היתה שוה הנוגע בה מכל מקום טמא דברי רבי אליעזר רבי יהושע אומר מטפח ולמטן טהור מטפח ולמעלן טמא העשויה כמין קמטרא הנוגע בה מכל מקום טמא כמין גלוסקות הנוגע בה מכל מקום טהור חוץ ממקום פתיחתה׃

יו חבית

אף על גב דלעיל במוט׳ על כדה וטומא׳ תחתיה או על גבה מגלת על מה שבתוכה הכא דפיה למעלה מאה׳ דאין מגלת על מה שחוכה לה אין מגלת על מה שבתוכ כיון דאין הפסק בין אויר שבתוכה לאויר של מעלה בחוכה לה ודוקא כנגד הזית טמא ולא מן הצדדין כיון דפחותה ואין גבוהה טפח שאי׳ שם אהל להביא את הטומאה לצדדין אבל היתה גבוהה טפח או מכוסה אף על פי שאיכה גבוהה טפח או כפאה על פיה שיש אהל להביא טומאה הכל טמא ואין הכסוי חשוב להפסיק בין אויר שבה לאויר שלמעלה דלא דמי כלל למוטה על כדה ודוקא מכוסה בכפישה או בשאר כלי אף על פי שאיכו מקבל טומאה אבל מכוסה בכסר אף על פי שטומאה על גבה אין הטומאה בוקעת את הכסר כדתנן לעיל פרק חמישי גבי כוורת שהיא בתוך הבית: יד

היתה פחותה שכפחתה ובטלה מתורת כלי כדברי חכמים דפליגי אתנא קמא ומשוו מחזקת ארבעים סאה לפחותה ופקוקה בקש: אין טומאה עולה לה בזמן שהטומאה תחתיה איכה עולה לתוכה: אף לא יורדת ממנה בזמן שהטומאה לתוכה איכה יורדת תחתיה: תחתיה טמא ותוכה וגבה טהור: כנגדו עד הרקיע טמא אבל תחתיה טהור: טו ארון שהיא רחבה האי ארון הוא שן סלע שבולט מן ההר וכחשב בו קבר: רחב מלמטה וצר מלמעלה ופיו למעלה: הנוגע בה מלמטה טהור דמה שכנגד פיו כחשב כארון אבל שבצדדים לא: רחב מלמעלה וצר מלמטה או שהיה שוה: הנוגע בו מכל מקום טמא דברי רבי אליעזר שהכסוי מבקע הטומאה בכלו שהטומאה עולה עד הכסוי וחוזרת ויורדת על פני כלו: רבי יהושע מטהר מטפח ולמטה דאין נחשב כארון אלא טפח הסמוך לחלל הארון הילכך איכה בוקעת מטפח ולמטה: העשויה כמין קמטרא הוא כלי שכסויו מכסה גובי הדפנות תרגום לאשר על המלתחה לדי ממנא על קמטריא: הנוגע בה מכל מקום טמא דכל שכנגד הכסוי טמא וכסויו מכסה את כלו: כמין גלוסקוס הנוגע בה מכל מקום טהור אין כסוי שלו אלא כנגד חללו כיתד התקוע בנקב בדוחק: חוץ ממקום פתיחתה בכסוי

שכנגד חללה: יו חבית שהיא יושבת חביות שלהן נרות למעלה לנגד פיהן ולמטה לנגד השולי׳ ורחבות באמצען וכמין בטן רחב בולט שהן באמצען מבחוץ: באויר היינו באויר העולם לאפוקי תחת האהל: קורקורותה כמו קרקעיתה והן השולים: בוקעת ועולה בוקעת ויורדת וכל כלים שכנגד הזית טמאים בין תחתיה בין על גבה בין בתוכה מדי דהוה אכוורת דלעיל היושבת על שוליה אבל שבצדדים שלא כנגד הזית טהורי׳: והחבי׳ טמאה לא שתהא

יו חבית שהיא יושבת על שולית באויר וכזית מן המת נתון תחתיה או בתוכ׳ כנגר קורקורותה טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת והחבית טמאה תחת דפנה טמאה מבחוץ טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת וחבית טהורה בתוכה ותחת דפנה אם יש בדפנות פותח טפח הכל טמא וכנגד פיה טהור ואם לאו טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת בכה דברים אמורי׳ בטהורה אבל אם היתה טמאה או גבוהה מן הארץ טפח או מכוסה או כפויה על פיה טומאה תחתיה בתוכה או על גבה הכל טמא ״

פרק ז ארובה שהיא בתוך הבית ויש ברה פותח טפח טומאה בבית כנגד ארובה טהור טומאה כנגד ארובה הבית טהור הטומאה בין בבית ובין כנגד ארובה נתן את רגלו מלמעלן ועירב את הטומאה מקצת טומאה בבית מקצתה

כנגר ....

החבית עצמה טמאה דהא הכא בחבית שאינה מקבלת טומאה עסקי׳ כדמוכ׳ בסיפא אלא החבית טמאה כלומר אף כלים שבתוך החבית כנגד הטומא׳ טמאי׳ משום דבתם חבית פיה רחב כשיעור קורקורותה וכיון שאין הפסק בין אויר תוכה לאויר שעל גבה למעלה חוצה לה מתוך שאינה מקבלת חוצה לה אין מקבלת בתוכ׳: תחת דופנה מבחוץ טומא׳ בוקעת ועולה בוקעת ויורדת וטמא חוץ לחבית כל שכנגד הזית: והחבי׳ טהורה היינו מה שבתוך החבית אפילו כנגד הזית דדופני החבית בולטו׳ באמצע וכשים מת תחת הדופן דמי דופנה לכוורת שהיא מונחת על צדה דתוכ׳ טהור לפי שיש הפסק בין אויר תוכה שכנגד הזית לאויר שחוצה לה כנגד הזית: בתוכה ותחת דופנה כלומר כשים בחלל דפנה וקרי לה תחת דופנה לפי שהדופן הולך ונר לנגד פיה ולאפוקי שאינו על שוליה המכוון כנגד פיה: אם יש בדפנות פותח טפח שבטן החבית בולט כל כך להוין שיש שם במקום אחד עד פיה של חבית טפח על טפח ברום טפח הכל טמא שהאהל מביא את הטומאה בכל החבית חוץ שכנגד פיה שאין שם אהל הילכך כנגד פיה טהור: ואם לאו דאין שם טפח טומאה בוקעת ועולה דאין טמא אלא כנגד הזית: במה דברים אמורים בטהורה בחבית שאינה מקבלת טומאה אבל אם היתה טמאה כגון סתם חבית שנכרפה בכבשן שהיא מקבלת טומאה או גבוהה מן הארץ טפח או מכוסה או כפויה ואפי׳ היא טהורה וטומאה תחתיה בתוכה או על גבה הכל טמא דאי בת קבולי טומאה היא ויושבת על שוליה וטומאה תחתיה או בתוכה או על גבה אף על פי שאין כלי חרס מיטמא מגבו כטמאת כאן החבית עצמה מדי דהוה אכלי׳ שבתוכה מאחר שאינה מוקפת במיד פתיל דאין כלי מציל אפילו על מה שבתוכו אלא עם דפנות אהלים במקום שאין הפסק שאויר תוכו לאויר שחוצה לו והאי תחתיה היינו תחת שוליה דלא תני תחת דופנה מבחוץ וכטמאת החבית עצמה וכיון דחבית עצמה טמאה היא כטמאו כל כלים שבתוכה אפי׳ שלא כנגד הטומאה דאף על גב דקימא לן דאין אדם וכלים מיטמאין מאויר כלי חרס .הכא כל זמן שהזית תחתיה מיטמאין מטעם חבורים מאחר דחבית עצמה טמאה וכן גבוהה מן הארץ טפח אפילו טהורה חשיבן תחתיה כאלו הוא מלא טומאה ואפילו טומאה על גבה והשתא כל הכי אין דינם שוה דאם החבית מקבלת טומאה מה שבתוכה אפילו שלא כנגד הטומאה טמא והמאהיל על גבה כנגד הטומאה טמא שלא כנגד הטומאה טהור אבל גבוהה מן הארץ טפח או מכוסה או כפויה על פיה המאהיל על גבה אפילו שלא כנגד הטומאה טמא ואין לתמוה כפויה על פיה וטומא׳ על גבה תציל על מה שבתוכה בכלים טהורים המוקפים במיד פתיל דשאני הכא דליכא מירוח:

ארובה שהיא בתוך הבית ומגולה לאויר שאין עליה גג מלמעלה: כנגד ארובה טהור כלים המונחים למטה בארץ כנגד הארובה ורואים פני הרקיע טהורי׳: מלמעלן על פי הארובה:

עירב

עירב את הטומאה והכל טמא הבית וכנגד הטומאה שהוית כמשך לכאן ולכאן והכותן רגלו גם כן טמא: ב אין בארובה פותח טפח הא קא משמע לן דאפילו בפחות מטפח לא אמרינן בטומאה לבוד: נתן את רגלו טהור הכותן דכסתום דמי לגביה שאין טומאה נכנסת לאהל ולא יוצאה ממנו בפחות מפותח טפח: אם טומאה קדמה את רגלו טמא משום דבעת שנתן רגלו האהיל על הטומאה: ואם רגלו

ב אין בארובה פותח טפח טומאה בבית כנגד ארובה טהור טומאה כנגד ארובה הבית טהור הטומאה בבית נתן את רגלו מלמעלן טהור השומאה כנגד ארובה נתן את רגלו מלמעלן רבי מאיר מטמא וחכמים אומרים אם טומאה קדמה את רגלו טמא ואם רגלו קדמה את הטומאה טהור רבי שמעון אומר שתי רגלים זו על גב זו שקדמו את הטומאה משך הראשון את רגלו ונמצא רגלו של שני שהוא טהור מפני שקדמה רגלו של ראשון את הטומאה״ ג מקצת טומאה בבית מקצתה כנגד ארובה הבית טמא וכנגד הטומאה טמא דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר הבית טמא כנגד הטומאה טהור רבי יוסי אומר אם יש בטומאה כדי שתחלק ותטמא את הבית ותטמא כנגד הטומאה טמא ואם לאו הבית טמא כנגד הטומאה טהור״ ד ארובות זו על גב זו ויש בהן פותח טפח טומאה בבית כנגד ארובות טהור טומאה כנגד ארובות הבית טהור הטומאה בין בבית בין כנגד ארובות הבית שהוא טהור נתן דבר שהוא מקבל טומאה בין מלמעלן בין מלמטן הכל טמא ודבר שאינו מקבל טומאה ממנו ולמטן טמא ממנו ולמעלן טהור״ ה אין בארובות פותח טפח טומאה בבית כנגד ארובות הבית טהור טומאה כנגד ארובות הבית טהור הטומאה בבית נתן בין דבר שהוא מקבל טומאה בין דבר שאינו מקבל טומאה בין מלמעלן בין מלמטן אין טמא אלא התחתון הטומאה כנגד ארובות נתן דבר שהוא מקבל טומאה בין מלמעלן בין מלמטן הכל טמא ודבר שאינו מקבל טומאה בין מלמעלן בין מלמטן אין טמא אלא תחתון״ ו ארובה שהיא בתוך הבית וקדרה שהיא נתונה תחתיה שאם תעלה אין שפתותיה נוגעו׳ בארובה טומאה תחתיה בתוכה

קדמה את הטומאה טהור שקודם שבאה הטומאה כבר כשאם אהל סתום ובשעה שנכנס׳ בו הטומאה אין שם בארובה פותח טפח כדי שתצא ממנה הטומאה: שתי רגלים זו על גב זו של שני אנשים נתן הראשון רגלו על פי ארובה ורגל של שני מונח על רגלו של ראשון ואחר כך נכנסה טומאה בבית תחת הארובה ואחר כך הסיר הראשון את רגלו ונמצאת רגל השני ש מונחת על פי הארובה אף על פי ששני זה האהיל על הטומאה כשהסיר הראשון את רגלו השני טהור מפני שקדמה רגלו של ראשון את הטומאה ואין הלכה כרבי שמעון ולא כרבי מאיר: ג כנגד ארובה בארובה שאין בה פותח טפח: כנגד הטומאה טמא היכי המאהיל על הטומאה: כדי שתחלק שיהיה במקצת הטומאה שיעור כדי לטמא באהל דהיכי כשיהיה בכלה שני זיתים או יותר והלכה כרבי יוסי: ד ארובות זו על גב זו כגון שיש ארובה בין בית לעליה ויש עוד ארובה אחרת בגג העליה מכוונת כנגדה ובכל אחת ואחת פותח טפח: בין מלמעלן בארובה העליונה בין מלמטן בארובה התחתונה: הכל טמא אפילו מה שבעליה אף על פי שנתן בתחתונה ולא בעליונה דכיון דדבר המקבל טומאה הוא ואין חוצץ בפני הטומאה שבבית רואין אותו כאלו הוא נתון בפי הארובה העליונה ועירב את הטומאה: ממנו ולמטן טמא דכשאר אהל סתום וכל מה שתחתיו טמא: ממנו ולמעלן טהור דחוצץ בפני הטומאה: ה אין טמא אלא התחתון דכיון דטומאה בבית שלא כנגד ארובה אין טומאה יוצאה בפחות מטפח וטהורה העליה אף על פי שארובה של עליה פתוחה: הכל טמא דכיון דטומאה כנגד ארובות ודבר טמא איכו חוצץ רואין אותו כאלו הוא נתון בפי הארובה העליונה ועירב את הטומאה: ו ארובה שהיא רואה את האויר: וקדרה נתונה תחתיה בארץ כנגד הארובה ואינה רחבה כל כך שלא תעלה כנגד הארובה שפתותיה

בתוכה או על גבה טומאה בוקעת ועולה בוקערת ויורדת היתה גבוה מן הארץ טפח טומאה תחתיה או בבית תחתיה והבית טמא תוכה וגבה טהור בתוכה או על גבה הכל טמא ״ ז היתה נתונה בצר האסקופה שאם תעלה תיגע במשקוף פותח טפח טומאה תחתיה בתוכה או על גבה טומאה בוקערת ועולה בוקעת ויורדת היתה גבוה מן הארץ טפח טומאה תחתיה או בבית תחתיה והבית טמא תוכה וגבה טהור בתוכה או על גבה הכל טמ׳ ש׳אם תעלה אינה נוגעת בשקוף פותח טפח או מודבקת בשקוף טומאה תחתיה אין טמא אלא תחתיה ״

פרק יא הבית שנסדק טומאה בחוץ כלים שבפנים טהורין טומאה בפנים כלים שבחוץ בית שמאי אומרי׳ עד שיהא בסדק ארבע׳ טפחים בית הלל אומרים כל שהוא רבי יוסי אומר משום בית הלל פותח טפח ״ ב אכסדרה שנסדקה טומאה בצד זה כלים שבצד השני טהורין נתן אדם את רגלו או קנה מלמעלן ועירב את הטומאה נתן את הקנה בארץ אינו מביא את הטומאה עד שיהיה גבוה מן הארץ פותח טפח ״

ג סנום עבה וכופת עבה אינן מביאי׳ את הטומא עד שיהיו גבוהים מן הארץ פותח טפח קפולים זו על גבי זו אינן מביאות את הטומאה עד שתהא העליונה גבוה מן הארץ פותח טפח היה אדם נתון שם בית שמאי אומרים אינו מביא את הטומאה ובית הלל אומרים אדם חלל הוא והצד העליון מביא את הטומאה ״

ד היה משקוף בצד החלון והאהיל על קוברי הסרת בית

שמאי

טנופות באדובה אלא יוצאה ונכנסת בריוח : טומאה בוקעת ועולה והבית טהור וכל המאהיל עליה אלא כנגד הטומאה טהור אבל כנגד הטומאה טמא דאף על גב דאין כלי חרס מטמא מגבו הכא דטומאה בוקעת תוכה כמי טמא אף על גב דטומאה תחתיה וכל מה שבקדרה טמא ואפילו שלא כנגד הטומאה : תחתיה והבית טמא שהקדרה מאהלת על הטומאה הואיל וגבוהה טפח : תוכה וגבה טהור שהקדרה חוצצת בפני הטומאה ומצלת עם דפנות אהלים : בתוכה או על גבה הכל טמא תוכה וגבה ותחתיה והבית דטומא׳ שעל גבה בוקעת תחתיה והרי גבוהה טפח ושוב אין מצלת כיון דקדרה טמאה :

ז היתה נתונה אקדרה קאי : בצד המשקוף שהיתה מונחת על האסקופה מבחוץ ומשוכה לפנים כל כך שאם תעלה יש ממנ׳ טפח תחת המשקוף וכגון שהקדר׳ רחב׳ שלמטה הרב׳ ורחבה שלמעלה כלפי פיה דכי קימ׳ טפח תחת המשקו׳ עדין כל פיה לחוץ: טומא׳ תחתיה ברונכת איירי : בוקעת ועולה והבית טהור וכגון שהטומאה מן המשקוף ולחוץ דאי בטפח המשוך לפנים היא הבית טמא : תחתיה והבית טמא כיון דאיכ׳ טפח ממנ׳ לפני׳ שמביא את הטומאה לבית : תוכ׳ וגב׳ טהור דמצלת עם דופן הבית : הכל טמא דכטמא׳ הקדר׳ ואינה חוצצת ודאי הטומאה כשו סוא תחתיה והבית טמא: או מודבקת שאין הקדרה תחת המשקוף כלל אלא למעלה דבוקה בגד המשקוף ואין רוחב דביקתה טפח : אין טמא אלא תחתיה כיון דליכא טפח תחת המשקוף אין מביא טומאה לבית והבית ותוכה וגבה הכל טהור :

בית שנסדק גג הבית שנחלק על פני כלו לשני חלקים :. טומאה בחוץ לצד אחיכון שנג הפתח כלים שבפנים טהורים שאין דרך טומאה ליכנס אלא לצאת : ובית הלל אומרים כל שהוא בתוספתא מפרש כל שהו דבית הלל ובלבד שיהא כחוט המשקולת והלכה כבית הלל : ב אכסדרה שנסדקה תקרת האכסדרה שנחלקה לשנים : כלים שבצד השני טהורים שאויר הסדק מפסיק עורם שאין הטומאה עוברת לצד השני : עירב את הטומאה לפי שנסתם האויר : בארץ ברצפת האכסדרה כנגד הסדק שבתקרה : ג סנום בגד צמר עב מאד : וכופת קורה עבה אף על פי שגובהה עשוין יותר מטפח : אינן מביאין את הטומאה אם נתנן בארץ כנגד הסדק שבתקרת האכסדרה אלא אם כן יש תחתיהן חלל טפח : קפולין כמו טלית מקופלת בגדים הרבה מקופלים זו על זו : עד שתהא העליונה גבוהה מן הארץ טפח ואף על פי שהבגדים כתוכים תחתיה העליונה מביאה את הטומאה הואיל וגבוהה מן הארץ טפח : היה אדם נתון שם בארץ כנגד הסדק : חלול חלל הגוף נחשב חלל אף על פי שבני מעיו לתוכו : ד והאהיל על קוברי הגות היכו שהאהיל על המת : בית שמאי אומרים אינו מביא את

בטומאה

טומאה בית שמאי לטעמיהו דחלל גופו לא חשיב חלל הילכך אין מביא את הטומאה לבית ובית הלל טעמיהו דחשבי ליה חלל הילכך אע״פ שגופו דבוק בחלון כד עליון שבו מביא את הטומאה לבית דהא איכא חלל גופו דהוי טפח : ומודים בית שמאי באדם לבוש : ס היה מוטל על האסקופה מקבתו בתוך הבית ומקבתו חוץ לבית : אין מביא את הטומאה דאין כאן חלל : ו והאהילו עליו טהורים על מקבת גופו שבחוץ : בית שמאי מטהרי׳ דאין

שמאי אומרי׳ איבו מביא את הטומאה ובית הלל אומרי׳ מביא את הטומאה ומודים שאם היה לבוש בכליו או שהיו שנים זה על גבי זה שהם מביאין את הטומאה ״ ח היה מוטל על האסקופה והאהילו עליו קוברי המת בית שמאי אומ׳ איבו מביא את הטומא׳ ב״ה אומרי׳ מביא את הטומאה ״ ו הטומאה בבית והאהילו עליו טהורין בית שמאי מטהרין בית הלל מטמאין ״ ז כלב שאכל בשר המת ומת הכלב ומוטל על האסקופה רבי מאיר אומר אם יש בצוארו פותח טפח מביא את הטומאה ואם לאו איבו מביא את הטומאה רבי יוסי אומר רואין את הטומאה שכנגד המשקוף ולפנים הבית טמא שכנגד המשקוף ולחוץ הבית טהור רבי אליעזר אומר פיו לפנים הבית טהור פיו לחוץ הבית טמא שהטומאה יוצאת דרך שוליים ורבי יהודה בן בתירה אומר בין כך ובין כך הבית טמא וכמה תשהה במעיו שלשה ימים מעת לעת בעופות ובדגים כדי שתפול לאור ותשרף דברי רבי שמעון רבי יהודה בן בתירא אומר בעופות ובדגים מעת לעת ״ ח החדות שבבית ומנורה בתוכה והפרח שלה יוצא וכפישה נתונה עליו שאם תנטל המנורה וכפישה עומדת על פי החדות בית שמאי אומרים החדות טהור ומנורה טמאה בית הלל אומרים אף המנורה טהורה ומודים שאם תינטל המנורה וכפישה

כלה תחתיו טומאה שבבית דאין כאן חלל : ובית הלל מטמאין דסברי אדם חלול הוא ובאם תחתיו טומאה ואותן שהאהילו עליו בחוץ כטמאו : ז ומת הכלב דאילו חי אפילו כלו בבית הבית טהור דטומאה בלועה בבעלי חיים אינה מטמאה : ומוטל על האסקופ׳ ואחרו לפני׳ : אם יש בצוארו פותח טפח רוחב הצואר טפח ומשערין אותו על ידי חוט שמקיף את הצואר דכל שיש ברחבו טפח יש בהקפו שלשת טפחים : מביא את הטומאה דכל העליון שבו מאהיל על הטומאה ומעביר את הטומאה לבית : ואם לאו דליכא פותח טפח אינו מביא את הטומאה דלעבין הנאת ט טומאה בעינן פותח טפח : רבי יוסי אומר רואים את הטומאה בודקים בגופו של כלב את מקום

הטומאה אם היא מן המשקוף ולפנים הבית טמא אף על פי שאין בצוארו רוחב טפח דטומאה טמונה בוקעת ועולה וכיון שהבית האהיל על הטומאה והלכה כרבי יוסי : פיו לפנים וזנבו וכנו מבחוץ הבית טהור אם טומאה מבחוץ דמשום המשכה לא מטמינן ליה שאין דרך מאכל לצאת דרך פיו אלא דרך נקב בית הרעי : פיו לחוץ ושוליו לפנים הבית טמא שהרי דרך פתח קטן זה היה סופה לצאת : בין כך ובין כך בין פיו לפני׳ בין פיו לחוץ בין טומא׳ מכנגד המשקוף ולפנים בין טומא׳ לחוץ בין יש בצוארו טפח בין אין בצוארו טפח בכל ענין הבית טמא דטו״מ יוצאה בין דרך כניסתה בין דרך יציאתה : כמה תשהה בשר המת במעיו של כלב קודם שימות הכלב ושוב לא יטמא מפני שיהיה חשוב כמעוכל : ג׳ ימים מעת לעת משעה שאכלה כדאמרינן גלוי וידוע לפני הקב״ה שמזונותיו של כלב מועטין לפיכך משהה אכילתו בתוך מעיו ג׳ ימים : בעופות ובדגים אם אכלו בשר המת כדי שתפול לאור ותשרף : ר׳ יודא בן בתירא אומר וכו׳ והלכ׳ כר׳ יודא בן בתירא : ח החדות כמו הדות והיבו כור והיבו דות אלא שבור בחפירה ודות בבנין : ומנורה בתוכו בתוך הדות : והפרח של מנורה יוצא : וכפישה נתונה עליו גרסינן כלומר על הפרח ופרח הוא הרחב שבראש המנורה שהנר יושב עליו וכפישה של גדול שכובשין בו הזיתים לכומרן : על פי החדות שאינה נופלת לתוכו : טהור דנעשה עם דופני האהל כדאמרינן לעיל בפ״ה : והמנורה טמאה מפני הפרח היוצא מן הדות ואין הכפישה מגלת עליו ואם תאמר כיון דמנורה טמא׳ היאך הדות טהור והלא היא מטמאה כמת עצמו דחרב הרי הוא כחלל יל׳ דמיירי כגון דליכא מת בבית אלא חרב שנגע במת ועל ידו מטמא הבית והמנורה וקימא לן דאין כלי עושה כלי אחר כיוצא בו כדפרישנ׳ בפ״ק : אף המנורה טהורה דבתר לידה אזלינן ולא בתר

אהלות פרק יב

ובפישה נופלת הכל טמא ׃ ט כלים שבין שפתי כפישה לבין שפתי החדות אפילו עד התהום טהורים טומאה שם הבית טמא: טומאה בבית כלים שבכותלי החדות אם יש בבקומו טפח על טפח על רום טפח טהורים ואם לאו טמאים אם היו כותלי החדות רחבים משל בית בין כך ובין כך טהורים ׃

פרק יב

נסר שהוא נתון על פי תנור חדש ועודף מכל צדדיו כפותח טפח טומאה תחתיו כלים שעל גביו טהורים טומאה על גביו כלים שתחתיו טהורים ובישן טמא רבי יוחנן בן נורי מטהר נתון על שני תנורים טומאה ביניהם הם טמאים רבי יוחנן בן נורי מטהר:

ב סרידה שהיא נתונה על פי התנור מוקף צמיד פתיל טומאה תחתיו או על גביו הכל טמא כנגד אוירו של תנור טהור טומאה כנגד אוירו של תנור כנגדו עד הרקיע טמא ׃

ג נסר שהוא נתון על פי תנור ישן יוצא מזה ומזה טפח אבל לא מן הצדדים טומאה בצד זה כלים שבצד השני טהורים רבי יוסי מטמא הבטח אינו מביא את הטומאה היה בו זיז רבי אליעזר אומר מביא את הטומאה רבי יהושע אומר רואים את הבטח כאילו אינו והזיז העליון מביא את הטומאה ׃ ד סנדל של ערים שפחתו בתוך הבית אם יש בו פותח טפח הכל טמא ואם לאו סונך בו בדרך

פרקס וקיא בתוך הדות קיימא ונכולת עם הדות : הכל טמא בין הדות בין המכורה כיון דלאו תנטל מנולפא כפיסה נופלת לתוך הדות: ט טומאה שם בתוך הדות אע״פ שהכפיסה על גבי הבית טמא דאין צמיד פתיל לטומאה : טומאה בבית השתא מיירי בדות פתוח שאין עליו כפיסה : טהורי׳ הכלי׳ כיון שיש במקומן טפח על טפח ברום טפח דכנולין שם כביב שהוא קמור תחת הבית דתכן לעיל בפ״ה טומאה בבית מה שבתוכו טהור : רחבים משל בית כגון שחלל הדות מרחיב והולך תחת כותל הבית וכותל הדו׳ בכוי מחוץ לכותל הבי׳ והכלי׳ שם : בין כך ובין כך דלאפי׳ דאין במקומן טפח על טפח ברום טפח טהורין:

נסר שהוא נתון ע״פ תנור חדש שלא הוסק ד דלא מקבל טומא׳ ובתנור העומד בתכר או בגינ׳ איירי ופותח טפח שהנסר רחב ויוצ׳ חוץ לתנור טפח סביב מכל צדדיו : שעל גביו שעל גבי הנסר: טהורי׳ דכיון שהתנור טהור כגולי׳ הכלי׳ וכן אם טומאה על גבי הנסר וכלי׳ תחת הנסר : ובישן כגון שהוסק התנור דמקבל טומאה טמא התנור שאין הנסר מגילו וכל שכן כלי׳ שתחת הנסר ושעל הנסר וטעמא דמתניתין דכלים נעשים אהלים לטמ׳ אבל לא לטהר הילכך חדש דלאו כלי הוא מגיל ישן דכלי הוא אינו מגיל : ורבי יוחנן בן נורי מטהר דוק׳ בתנור אבל בכלי׳ מודה דטמאי׳ והכי איתא בתוספת׳: נתון על שני תנורי׳ ראש הנסר על תנור זה וראשו השני על תנור אחר וטומא׳ בין שני התנורי׳ ובתנורי׳ ישני׳ איירי ואזדו דכן לטעמיהו ור׳ יוחנן בן נורי לטעמי׳ ואין הלכ׳ כר׳ יוחנן בן נורי: ב סרידא כמין סבכה של חרס תרגום מעשה רשת עובד סרדתא והיא חלקה ועודפת חוץ לתנור טפח מכל צד: הכל טמא כלי׳ שתחתיה ושעל גבה חוץ מכלי׳ שעל גבה כנגד אוירו של תנור לפי שהאהל מביא טומאה תחתיה כל סביב התנור וחוזר ובוקע למעלה ואף כשהטומא׳ למעלה בוקע למט׳ וכמשכת סביב וחוזרת ובוקעת למעלה: כנגד אוירו של תנור טהו׳ שהרי הוא מוקף צמיד פתיל ומפסיק כנגדו עד הרקיע טמ׳ אבל מה שתחתיו טהור : ג נסר שהוא ארוך וצר וכשהו׳ נתון ע״פ התנור יוצא טפח מן המזרח וטפח מן המערב ודרום וצפון אינו יוצא : טומא׳ בצד זה תחת הנסר במזרח או במערב כלי׳ שבצד השני טהורי׳ דאין מקו׳ לטומא׳ לעבור שאין הנסר עודף מן הצפון ומן הדרום : ור׳ יוסי מטמ׳ קסבר אין תנור מפסיק ואין הלכ׳ כר׳ יוסי : הבטח יש ספרי׳ שגורסי׳ אבטח והוא בכין עשוי כעין אמבטי שבמדינה׳ באו׳ שמוליכים בהן מים לרחצה ונסר נתון עליו לתקרה והנסר עודף משני צדדי׳ ואם הטומא׳ מצד זה אין יוצא׳ לצד אחר לפי שהבטח חוצץ : היה בו זיז היתה קורה יוצא׳ למעלה מן הבטח מן המזרח למערב רואין את הבטח כאלו אינו שאע״פ שהבטח חוצץ בנסר גבי זיז אינו חוצץ והלכ׳ כר׳ יהושע: ד סנדל של ערים׳ ערים של תינוק רגילים להכיא תחת רגליה כמין סנדל של מתכת לכוי או בשביל שלא ירקבו: שפחתו בתוך הבית שפחתו כנגד של עליה שהעריסה בתוכה עליו ונראה סנדל העריסה בתוך הבית מן הפחת שבגג וטומאה בתוך

בתוך הבית: אם יש במקום הפחות פותח טפח מביא את הטומאה מן הבית לעליה: ואם לאו שאין שם פותח טפח מוכן בו כדרך שמונין במת שהסכלך והעריסה טמאים טומאת שבעה כדין כלים בכלי והתינוק טמא טומאת ערב כדתנן בפק השליש בין אדם בין כלים טמאים טומאת ערב: ח מעזיבה טיט וצרורות שמגלגלים לשים על גבי קורות: ומכוונות קורה העליונה כנגד שתחתונה וכל אחת יש בה רוחב טפח: תחתיהם

בו כדרך שמונין במת׃ ח קורות הבית והעליה שאין עליהם מעזיבה והן מכוונות טומאה תחת אחת מהן תחתיה טמא בין התחתונה לעליונה ביניהם טמא על גבי העליונה כנגדו עד הרקיע טמא היו העליונות כבין התחתונות טומאה תחת אחת מהן תחת כולם טמא על גביהן כנגדו עד הרקיע טמא׃ ו קורה שהיא נתונה מכותל לכותל וטומאה תחתיה אם יש ברוחב טפח מביאה את הטומאה תחת כולה ואם לאו טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת כמה יהא בהקיפה ויהא בה רוחב טפח בזמן שהיא עגולה הקיפה ג׳ טפחים בזמן שהיא מרובעת ד׳ שהמרובע יתר על העגול רביע׃ ז עמוד שהוא מוטל לאויר אם יש בהיקפו עשרים וארבעה טפחים מביא את הטומאה תחת דפנו ואם לאו טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת׃ ח כזית מן המת מודבק לאסקופה רבי אליעזר מטמא את הבית רבי יהושע מטהר היה נתון תחת האסקופה ידון מחצה למחצה מודבק למשקוף הבית טמא רבי יוסי מטהר היה נתון בתוך הבית הנוגע במשקוף טמא הנוגע באסקופה רבי אליעזר מטמא רבי יהושע אומר מטפח ולמטן טהור מטפח ולמעלן טמא׃

פרק

טמא ושעל גבה טהור שהקורות חוצצות והוא כשיש בקורות פותח טפח שהן דקבות עשת אבל אין ברחבו טפח לא מביאות טומאה ולא חוצצות וכמאן דליתנהו דמי וכמגע טומאה כאלו עומדת באויר: ביניהן טמא ושתחת התחתונה ושעל העליונה טהורים דשתיהן חוצצות: כנגדו עד הרקיע טמא ושתחת כלן טהור: כבין התחתונות כנגד אויר התחתונות ורחבן כשיעור אויר שביניהן שאם תעלה את התחתונות או תוריד את העליונות כמנא הכל סתום: תחת כלן טמא כאלו היתה תקרה סוה ועל גבן טהור: ו תחת כולה כל כלים שתחתיה טמאים דמביאה טומאה לכלה ושעל גבה טהורים דחוצצת בפני הטומאה: ואם לאו שאינה רחבה טפח: בוקע ועולה דאם טומאה תחתיה כלים שעל גבה כנגד הטומאה טמאים: בוקעת ויורדת דאם טומאה על גבה כלים שתחתיה כנגד הטומאה טמאים: הקפה שלשה טפחים דכל שיש ברחבו טפח יש בהקפו שלשה טפחים שכן מצינו בדברי הימים בים שעשה שלמה עשר באמה משפתו אל שפתו עגול סביב וקו שלשים באמה יסוב אותו: ז עמוד שהוא מוטל לאויר עמוד עגול שמושלך בארץ ושוכב על עגילו באויר כגון בחבר או בניכס ומאמצע העגול הוא מתחיל להאהיל על הארץ והולך ומתקצר מכאן ומכאן עד תחתיתו שסמוך לארץ ולפיכך הבאת טומאה בעינן טפח על טפח ברום טפח מרובע ואם יש כאן לבד החוץ מתחתיו רום טפח אף על פי שלמטה בסמוך במקום שכיבתו לארץ אין רום טפח כלו מטמא באהל דכדק בשפועי אהלים ועמוד עגול כשיש בהקפו עשרים וארבעה טפחים כמנא דחבו שמנה טפחים דכל שיש ברחבו טפח יש בהקיפו שלשה טפחים וכמנא דיכול אדם לרבע תחת דפנו שמכאן ומכאן טפח על טפח ברום טפח שהרי כשיש כאן רבוע של שמנה על שמנה אם תעשה בתוכו אהל של שמנה כמנא הזוית עודפים שמנה חומשים לכל קרן וקרן דכל אמתא ברבועא אמתא ותרי חומשי באלכסונא כמנא האלכסון עודף על הרוחב שש עשר חומשים תן מהן שמנה לקרן זו ושמנה לקרן זו הרי לכל אחד שמנה חומשין ואם באת לעשות בקרן זוית שחוץ לעגול רבוע של טפח על טפח במנא אלכסונו עודף על רחבו שני חומשים וכמנא מדת אלכסונו שבעה חומשי׳ לא נשתייר לבו יותר על הצורך אלא חומש אחד ומשום חומש אחד לא דק ועוד דכל אמתא ברבועא אמתא ותרי חומשי באלכסונא הא איכא שכוון לגמרי שחסר ממנו מעט: ח מודבק לאסקופה שהאסקופה רחבה וטומאה מודבקת באסקופה מן המשקוף ולחוץ דרבי אליעזר חשיב כל האסקופה כבית הילכך מטמא את הבית ורבי יהושע סבר מן המשקוף ולחוץ אין האסקופה חשובה כבית והלכה כרבי יהושע: ידון מחצה למחצה

עסקינן

מחציה של אסקופה ולפנים כלפנים והבית טמא מחציה ולחוץ כלחוץ והבית טהור : מחנה על מחנה הבית טמא : מדובק למשקוף תחת המשקוף מן המשקוף ולחוץ : הבית טמא דאפילו מן המשקוף ולחוץ חשוב בית : ורבי יוסי מטהר דלא חשיב ליה כבית ואין הלכה כרבי יוסי : רבי אליעזר מטמא דחשיב כל האסקופה כבית : מטפח ולמטה טהור דכקרקע דמי : מטפח ולמעלן טמא ואף על גב דכמודבק לאסקופה מטהר רבי יהושע את הבית הכא בשטומאה בבית מטמא רבי יהושע באסקופה מטפח ולמעלה משום דדרך טומאה לצאת ולא ליכנס והלכה כרבי יהושע :

פרק יג

העושה מאור בתחלה שעורו מלא מקדח גדול של לשכה שירי המאור רום אצבעים על רוחב הגודל אלו הן שירי המאור חלון שסתמה ולא הספיק לגומרה חררוהו מים או שרצים או שאכלתו מלחת שעורו מלא אגרוף חשב עליו לתשמיש שעורו בפותח טפח למאור שעורו מלא מקדח הסריגות והרפפות מצטרפות כמלא מקדח כדברי בית שמאי בית הלל אומרי׳ עד שיהא במקום אחד מלא מקדח להביא הטומאה ולהוציא הטומאה רבי שמעון אומר להביא הטומאה אבל להוציא את הטומאה בפותח טפח ׃ ב חלון שהיה לאויר שעורה מלא מקדח בנה בית חוצה לה שעורה בפותח טפח נתן את התקרה באמצע החלון התחתון בפותח טפח והעליון מלא מקדח ׃ ג החור שבדלת שעורו מלא אגרוף דברי רבי עקיבא רבי טרפון אומר בפותח טפח שייר בה חרש מלמטן או מלמעלן הגיפה ולא מירקה או שפתחתו הרוח שעורו מלא אגרוף ׃ ד העושה מקום לקנה ולאספתי ולנר שעורו כל שהוא ׃

העושה מאור חלון העשוי לאורה : בתחלה משום דבעי למתנא סיפא שירי המאור תנא רישא בתחלה : מקדח גדול של לשכה הוא כפונדיון האיטלקי וכסלע נרונית ושנו במשנה כנקב של עול אם יש בחלון בשיעור הזה מביא את הטומאה לצד אחר : שירי המאור אם נשאר מן החלון שלא נסתם : חררוהו מים שלא נעשה החור על ידי אדם אלא על ידי מרוצת המים או שרצים כגון החולד והעכבר : או שאכלתו מלחת הארץ מלחה ומתבקעת מאליה : מלא אגרוף אגרופו של בן אבטיח אדם גדול שהיה האגרוף שלו כראש גדול של כל אדם : חישב עליו לתשמיש חלון שחררוהו מים או שרצים שחשב להשתמש בו ולהכניס שם חפציו : למאור להכניס אורה : הסריגות מחיצה כמין שבכה מסורגת שעושים בחלונות של אורות : והרפפות מחיצה מסורגת שעושים בחלונות של בתי הקיץ שיושבים שם להתקרר : מצטרפות כמלוא מקדח אויר שבין הסריגות אע״פ שאין במקו׳ אחד כמלוא מקדח מצטרפי׳ בין כלם לכמלוא מקדח : להביא את הטומאה ולהוציא את הטומאה לאו אפלוגתא דב״ש וב״ה קאי אלא אשיעורי׳ דרישא קאי והכי קאמ׳ מלא מקדח ומלא אגרוף ופותח טפח דאמרן כל השעורי׳ הללו בין להביא את הטומאה לבית בין להוציא את הטומאה מן הבית: ור״ש פליג וסבר בין להבי׳ בין להוציא כלן שיעורן בפותח טפח ולית ליה לר״ש שיעור של מלוא מקדח ומלוא אגרוף כלל ואין הלכ׳ כר״ש : ב חלון העשוי לאויר להכניס בו אויר העולם והיינו חלון העשוי למאור ומשום דבעי למתני בנה בית חוצה לה הדר תנייה : בנה בית חוצה לה כנגד החלון ונתבטל אויר של חלון: שעורה בפותח טפח כחלון העשוי לתשמיש : נתן את התקרה באמצע שחלון שכנגד החלון והוי למעלה מן התקרה והוי למטה : החלון התחתון בפותח טפח כדין חלון העשוי לתשמיש דהא אין כאן אויר : והעליון מלא מקדח דלמעלה מן התקרה הוא לאויר : ג החור שבדלת באמצע הדלת דאיכו עשוי לאויר: שייר בה החרש האומן שתיקן את הדלת : מלמטן כגון ששייר סמוך לאסקופ׳: או מלמעלן סמוך למשקוף: הגיפה סגרה : ולא מירקה לא גמרה: או שפתחתו הרוח כלומ׳ או שהזיק את הסגיר׳ שלא סגרת׳ הרוח ופתחתו: שיעורו מלא אגרוף דכיו׳ דנפתח ממילא הוי כחררוהו מי׳ או שרצי׳ ובהך סיפ׳ לא פליג ר׳ טרפו׳ משו׳ דחור שבאמצ׳ עשה החרש במתכוין ולא מפני שנכרי׳ לחור את הדלת אלא קצרי׳ היו הדפין שנעשה מהן הדלת ועלת׳ בדעתו להניח הנקב באמצ׳ יותר מלהניח למטה או למעלה ודמי לעשה במתכוין אבל כשהניחו מלמטה או מלמעלה אין זה כעושה בידים אלא מחוסרת שהכשיר קצרים ולא נתמלא הנקב : ד העוש׳ מקו׳ שנקב נקב מפולש בכותל להניח שם קנה של אורגים : ולאספתי חרב בלשון יון קורי׳ אספתי ויש לאורגי׳ כלי בתבנית חרב: שיעורו בכל שהוא להביא את הטומאה לצד האחר :

שאחר: לזון את עיניו להסתכל משם לרשות הרבים או לחבר ולתשמיש להשתמש להכניס שם חפציו: -
ה אלו ממעטים את הטפח חלון שאין שיעורו בפותח טפח והיה אחד מכל הני דחשיב הכא מונח בו וממעט את האויר מטפח תוכן שאין הטומאה עוברת לבד אחר: ע"י רובע עצמות אם יש בבית רובע עצמו' דמטמא באהל ופחות מכזית מבשר המת מונח בחלון ממעט ודוקא פחות מכזית דאלו כזית הוא עצמו מטמא באהל

שהוא כדברי בית שמאי בית הלל אומרים בפותח טפח לזון את עיניו ולדבר עם חברו ולתשמיש כפותח טפח׃ ח אלו ממעטין את מטפח פחות מכזית בשר ממעט על ידי רובע עצמות ופחות מעצם כשעורה ממעט על ידי כזית בשר פחות מכזית מן המת פחות מכזית מן הנבלה פחות מכעדשה מן השרץ פחותה מכביצה אוכלים התבואה שבחלון וככי שיש בה ממש ונבלת העוף הטהור שלא חשב עליה ונבלת עוף הטמא שחישב עליה ולא הכשירה או הכשירה ולא חישב עליה׃ ו אלו שאינן ממעטים אין העצם ממעט על ידי עצמות ולא בשר על ידי בשר ולא כזית מן המת ולא כזית מן הנבלה ולא כעדשה מן השרץ ולא כביצה אוכלי' ולא תבואה שבחלונות ולא ככי שאין בו ממש ולא נבלת העוף הטהור שחשב עליה ולא נבלת עוף הטמא שחשב עליה והכשירה ולא שתי והערב המנוגעים ולא לבינה מבית הפרם דברי רבי מאיר וחכמים אומרים הלבינה ממעטת מפני שעפרה טהור זה הכלל הטהור ממעט והטמא אינו ממעט׃

פרק יד

הזיז מביא את הטומאה כל שהוא הגיזרה והגבלית בפותח טפח איזהו הזיז שפניו למטה והגיזר' שפניה למעלה ובמה אמרו הזיז מביא את הטומאה

כל

ודוק' ע"י רובע עצמו' אבל אי איכא בבית כזית בשר מן המת אין פחות מכזית זה ממעט דאדרבה בשר מצטרף עם בשר והיינו טעמא כמו דדוקא בשר ממעט על ידי עצמות ולא עצמו' על ידי עצמות דעצמות לעצמות מצטרפי: פחות מעצם כשעורה אבל עצם כשעורה לא ממעט משו' דמטמא במגע ובמשא: פחות מכזית מן המת השתא סדר תניה אף על גב דתנא ליה רישא לאשמועינן דממעט על ידי כל המטמאין באהל כגון רביעית דם ומלא תרווד רקב וכל אותן השנויין בפרק שני: פחות מכזית מן הנבלה וכו' כל הני דחשיב מכאן ואילך ממעטי בין על ידי עצמות בין ע"י בשר ופחות מכביצ' אוכלים שאין אוכל פחות מכביצה מטמא אחרי' ולא מקבל טומא' מן התורה

אילכ' ממעט וחוצץ בפני הטומאה: והתבואה שהשרישה רחוק מן הכותל ונתפשטו ענפים וסגרו את החלון דמחובר לקרקע הוא: וככי שיש בהן ממש קורי עכבים נקראים ככי ואני שמעתי כמין קורי עכבים נמצא בתוך הקנה ופעמים שהוא דק מאד והוא ככי שאין בו ממש ופעמים שהוא כעין אריגת בגד והוא ככי שיש בו ממש: ונבלת עוף טהור שלא חישב עליה שנבלת עוף טהור אינה מטמאה עד שיחשב עליה לאכילה ולא מטמאה טומאת אוכלי' בכביצה ואינה צריכה הכשר: נבלת עוף טמא שחשב עליה ולא הכשירה דנבלת עוף טמא צריכ' מחשבה וצריכ' הכשר כלומר שיבא עליה מים או אחד מז' משקין ואם חסר מחשב' או הכשר טהורים וממעטת וחוצצת בפני הטומאה: ו ולא תבואה שבחלון שהשרישה בחלון ממש משום דדעתו לפנותה שהיא מקלקלת את הכותל וכל דבר שדעתו לפנותו אינו ממעט בחלון ולעי' אידי שהשרישה' רחוק מן הכותל דהשתא אין דעתו לפנותה: השתי והערב המנוגעי' דשתי וערב מיטמא בנגעי' ודבר טמא אינו ממעט: ולא לבינה מבית הפרם הלבינה העשויה מעפר בית הפרם רבי מאיר סבר שהיא טמאה כמו שעפר בית הפרם טמא הילכך אינה ממעטת בחלון: ורבנן סברי לא טמאו אלא גוש כברייתו הכא מבית הפרם ולא העפר אפי' לאחר שנבלו והלכה כחכמים ושיעור הגוש כפיקה גדולה של סקאים שהוא כחותם המרצופין:

הזיז שפניו למטה כמין לוח יוצא מן הכותל לחוץ וראשו כפוף למטה לארץ לצד הפתח הילכך מצטרף אהלו עם הפתח ומביא את הטומאה בכל שהוא וחשיב כאלו יש בו פותח טפח ואם טומאה תחתיו הבית טמא שרואין ראשו הכפוף למטה כאלו הגיע לארץ ומביא הטומאה שתחתיו לבית: וגיזרא שפניה למעלה ראשה כפוף למעלה ואין אהל שלה מצטרף עם הפתח הילכך בעיא פותח טפח: גבלית מפרש בתוספתא כלי שמניקה מכאן ומכאן ומשויר מן האמצע י"ב טפחים דשיעור כל כדכך

ד טפחים

כל שהוא בזיז שהוא גבוה מן הפתח שלשה נדבכין שהם שנים עשר טפח יתר מכאן מביא את הטומאה בפותח טפח והעטרות והפתוחים מביאין את הטומאה בפותח טפח׃ ב זיז שעל גבי הפתח מביא את הטומאה בפותח טפח שעל גבי החלון רוחב אצבעיים שעל גבי מלא מקדח כל שהוא ר׳ יוסי אומר מלואו׃

ג קנה שעל גבי הפתח אפילו גבוה מאה אמה מביא את הטומאה כל שהוא דברי רבי יהושע רבי יוחנן בן נורי אומר אל יחמור זה מן הזיז׃ ד זיז שהוא סובב את כל הבית ואוכל בפתח שלש אצבעות טומאה בבית כלי׳ שתחתיו טמאים טומאה תחתיו רבי אליעזר מטמא את הבית ורבי יהושע מטהר וכן בחצר שהיא מוקפת אכסדרה׃ ה שני זיזין זה על גבי זה ויש בהן פותח טפח וביניהן פותח טפח טומאה תחתיה׳ או ביניהם תחתיהן וביניהן טמא על גביהן כנגדו עד לרקיע טמא היה העליון עודף על התחתון פותח טפח טומאה תחתיהן או ביניהן תחתיהן וביניהן טמא על גביהן כנגדו עד לרקיע טמא׃ היה העליון עודף על התחתון פחות מטפח טומאה תחתיהם תחתיהן וביניהן טמא ביניהן או תחת המותר רבי אליעזר אומר תחתיהן וביניהן טמא רבי יהושע אומר ביניהן ותחת המותר טמא ותחתיהן טהור׃ ו יש בהן פותח טפח ואין ביניהן פותח טפח

ד׳ טפחים וכדבך סוף שורה של בנין אבני׳: והעטרות אבני׳ סדורות בעיגול בולטו׳ מן הקיר למעלה מן הפתח כעין כיפה לנוי וקורין עטרה: והפתוחים שעושים אומן על הפתח או על החלון לנוי ופעמים שבולטים מן החלון ומן הפתח טפח או יותר: ב זיז שעל גבי הפתח וכו׳ הכא איירי שכסתם הפתח ומשום הכי בעינן שיהא בזיז פותח טפח והכי מפרש׳ בתוספתא: ושעל גבי החלון רוח אצבעים כלומר בין חלון שיעורו רוח אצבעים כגון שירי המאור בין חלון שיעורו מלא מקדח כגון העושה מאור כתחלה זיז שעל גבי שניהן בכל שהו: ורבי יוסי אומר מלואו חלון שיעורו רוח אצבעים זיז שלו שיעורו באצבעים וחלון שיעורו מלא מקדח זיז שלו כמי שעריכן במלא מקדח ואין הלכה כרבי יוסי: ג אפילו גבוה מאה אמה אף על גב דזיז שיעור גובהו מן הפתח שנים עשר טפחי׳ בקנה החמירו משום דמטלטל: ורבי יוחנן בן נורי סבר דאין להחמיר בקנה יותר מן הזיז ולמעלה משני׳ עשר טפחי׳ שיעורו בפותח טפח והלכה כרבי יוחנן בן נורי: ד זיז שהוא רחב טפח וסובב את כל כותלי הבית מבחוץ וכנגד הפתח אוכל שלשה אצבעות ועל שאר הפתח אין זיז שאם היה אוכל כנגד הפתח טפח היה הבית טמא לדברי הכל: כלים שתחתיו טמאים בהא לא פליג ר׳ יהושע כדפליג בסיפא לפי שדרך טומאה לצאת: רבי אליעזר מטמא את הבית כיון דזיז חמור שמטמא בכל שהוא מביא טומאה לבית בשלשה אצבעות: וכן בחצר שהיא מוקפת אכסדרא והאכסדרא אוכלת בפתח שלשה אצבעות טומאה בבית כלים שבאכסדרא טמאי׳ טומא׳ באכסדרא רבי אליעזר מטמא הבית: ורבי יהושע מטהר והלכה כרבי יהושע: ה שני זיזי׳ זה על גב זה ומכוונים זה כנגד זה: יש בהן פותח טפח שכל אחד מן הזיזים רחבו טפח על טפח וביניהן פותח טפח התחתון גבוה מן הארץ טפח והעליון גבוה מן התחתון טפח: וטומאה תחתיהן תחת התחתון כל מה שתחתיו טמא ומה שעל גביו טהור דחוצץ בפני הטומאה: ביניהן אם טומאה בין תחתון לעליון כל מה שביניהן טמא אבל מה שתחת התחתון ושעל העליון טהור דחוצצים: על גביהן על גבי העליון כנגד הטומאה עד הרקיע טמא וכל השאר טהור: היה עליון עודף על התחתון כו׳ תחתיהן וביניהן טמא דבין שהטומאה תחת התחתון בין שהטומא׳ ביניהן אותו העודף שהעליון יתר על התחתון טפח מערב את הטומאה בכל מקום אבל מה שעל העליון טהור דחוצץ: על גביהן על גבי העליון: היה העליון עודף על התחתון וכו׳ טומאה תחתיהן תחת התחתון תחתיהן וביניהן טמא דאותו עודף מערב את הטומא׳ ביניהן ומבי׳ את הטומא׳ למה שתחתיו: ביניהן אם הטומאה ביניהן או למטה בארץ תחת המותר דהיינו כנגד העודף ולא תחת התחתון: ר׳ אליעזר אומר תחתיהן וביניהן טמא) דהא"ע דליכא טפח בעודף מביא את הטומא׳ לתחת התחתון הואיל ועודף עליו ביניהן ותחתיהן המת טמא מה שבין ב׳ הזיזין ומה שתחתיה בארץ כנגד המת טמא ותחתיה׳ טהו׳ מה שתחת התחתון דכיון דאיכא ביניה׳ טפח אין הטומא׳ באה תחת התחתון והלכ׳ כר׳ יהוש׳: ו ואין ביניהן פותח טפח שאין התחתון גבוה מן הארץ

לארץ טפח אין העליון גבוה מן התחתון טפח ביניהן ותחתיהן טמא דאין התחתון חוצץ כיון דאין תחתיו פותח טפח ולא על גביו פותח טפח והעליון מביא את הטומאה לכל מה שתחתיו ותחת התחתון וחוצץ למה שעל גביו כיון דעליון גבוה מעל הארץ טפח: כנגדו עד הרקיע טמא ומה שתחתיו טהור דאע"ג דאין גבוה מחבירו טפח הרי גבוה מן הארץ טפח וחוצץ: ז אין בהן פותח טפח שהזויות אין נרחבן טפח הילכך בין שהטומאה למטה בין שהטומאה למעלה לא קייני כלל: וכן שתי יריעות שהן גבוהות מן הארץ ופותח טפח וגבוהות זו מזו טפח דינן כשני זיזין:

טפח טומאה תחתיהן תחתיהן טמא ביניהן או על גביהם כנגדו עד הרקיע טמא׃ ז אין בהן פותח טפח בין שיש ביניהן פותח טפח בין שאין ביניהן פותח טפח טומאה תחתיהן ביניהן או על גביהן טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת וכן שתי יריעות שהן גבוהות מן הארץ פותח טפח׃

פרק טו

סגוס עבה וכופת עבה אינן מביאין את הטומאה עד שיהו גבוהין מן הארץ פותח טפח קפולין זו על גבי זו אינן מביאות את הטומאה עד שתהא העליונה גבוהה מן הארץ כפותח טפח טבליות של עץ זו על גב זו אינן מביאות את הטומאה עד שתהא העליונה גבוהה מן הארץ פותח טפח ואם היו של שיש טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת׃ ב טבליות של עץ שהן נוגעות זו בזו בקרנותיהם והן גבוהות מן הארץ פותח טפח טומאה תחת אחת מהן הנוגע בשניה טמא טומאת שבעה כלים שתחת הראשונה טמאים ושתחת השניה טהורין השלחן אינו מביא את הטומא' עד שיהא בו ריבוע בפותח טפח׃ ג חביות שהן יושבות על שוליהן או כוטות על צידיהן באויר והן נוגעות זו בזו בפותח טפח טומאה תחת אחת מהן טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת במה דברים אמורים בטהורות אבל אם היו טמאות או גבוהות מן הארץ פותח טפח טומאה

סגוס עבה הך מתניתין פירשנוה לעי' בפ' בית שנסדק ואידי דבעי למתנא טבליות הדר תניה הכא: ואם היו של שיש אפילו עליונה גבוהה מן הארץ טפח לא חשיב' אהל להביא את הטומא' כיון דתחתונ' ממעטת את האויר לפי שהן כחשובו' כארץ אבל טבלאות של עץ אינן חשובו' כקרקע ובזמן שהעליונה גבוהה מן הארץ טפח אע"פ שהתחתונה ממעטת את האויר העליונ' מביא' את הטומאה: ב טבליות של עץ שהן סמוכות זו אצל זו וכל אחת מהן גבוהה מן הארץ טפח ונוגעות בקרנותיהן כל אחת ב בחברתה שאצלה ודרך קרני הטבלאו' שאין ברקנן טפח הילכך כלים שתחת הראשונה שהטומאה תחתיה טמאים ושתחת השניה טהורים: הנוגע בשניה טמא טומאת שבעה ואף על גב דתנן בפרק קמא כלי' הנוגעים במת וכלים בכלים טמאים טומאת שבעה כשלישי בין אדם בין כלי' טמאי' טומאת ערב הא תנן התם אין האהל מתחשב הילכך טבלא שהטומאה תחתיה איכה מן המנין: עד שיהא בו ריבוע בפותח טפח כמין תיבה פרוכה שיש לה ד' דפנו' הם עושים לשלחן שהשלחן יושב עליהם ואותה תיבה פרוכה קרויה רבוע ופעמי' שהשלחן בולט ויוצא חוץ מאותו רבוע טפח או פחות או יותר וססתמ' קאמ' דצריך שיהא השלחן בולט חוץ מאותו רבוע בפותח טפח דמה שבתוך הרבוע איכו מצטרף ואם טומאה בתוך הרבוע שכנגד הרבוע חוצץ ומונע הטומאה מלעבור לחוץ: ג. כגון שורות הרבה של חביות זו אחר זו וזו על זו שהן יושבו' על שוליהן ופיהן למעלה: או מוטות על צדיהן ופיהן מן הצד: באויר בניכה או בחצר: בפותח טפח ברוחב טפח נוגעו' זו בזו: טומאה בוקעת ועולה לצדדים קתני לה דמוטו' על צדיהן אפי' כנגד הטומא' אין טמא אלא מה שתחתיהן ועל גביהן אבל מה שבתוכן טהור כיון דאין כלי חרס מיטמא מגבו על מה שבתוכו מציל ומה שאינו כנגד הטומא' אפילו שתחתיהן ועל גביהן טהור וביושבו' על שוליהן אפי' על מה שבתוכו אין מצילות כיון שאין הפסק מאויר תוכו לאויר שחוצ' לחבית עצמה כטמאות וכטמאו כל כלי' שבתוכ' ואפי' שלא כנגד הטומאה כדאמרינ' טעמ' בסוף פ' כורת: בד"א בטהורות דכיון דטהורות הן דמו לטבלאות של שיש שהתחתונו' מתמות את הלל טפח וטומאה בוקע' ועולה: אבל אם היו טמאות אפי' אין גבוהו' מן הארץ העליונו' שגבוהו' מן הארץ טפח מביאות את הטומאה שאין התחתונות מתמות כיון דטמאות עדי דהוה אקפולין זו על זו וטבלאו' זו על זו: או גבוהו' מן הארץ פותח טפח מביאות

את הטומא׳ ואפי׳ טהורו׳ כיון דכונגעות זו בזו כרוחב טפח כחשבו׳ כלן כאוהל אח׳: ד שחצצו שעש׳ בו מחיצה ׳
מן הכדדי׳ שהיריעות והכסרי׳ נתוכות ככנד הכתלים של הבית או מן הקורות שכתוכות תחת תקרת הבית:
כלים שבחצן שהורים דיריעות וכסרים חוצצים וכחשבים ככלים שעל הגג וככלים שחוץ לאהל: כלים שבבית
טמאים דאין חציצה לטומאה מדי דהוה אכלי חרס המוקף במיד פתיל דאם טומאה בבית מציל על מה
שבתוכו ואם טומאה בתוכו אין

טומא׳ החת אחת מחן תחת כלם טמא׳ ד בית שחצצו בנסרים או ביריעות מן הצדדים או מן הקורה טומאה בבית כלים שבחצץ טהורין טומאה בחצץ כלי׳ שבבית טמאין כלי׳ שבחצץ אם יש שם פותח טפח טמא׳ ואם לאו טהורי׳ ה חצצו מארצו טומא׳ בחצץ כלים שבבית טמאים טומאה בבית כלים שבחצץ אם יש במקומן טפח על טפח על רום טפח טהורים ואם לאו טמאים שארצו של בית כמוהו עד התהום ו בית שהוא מלא תבן ואין בינו לבין הקורות פותח טפח טומאה בפנים כלים שכנגד יציאה טמאים טומאה בחוץ כלים שבפני׳ אם יש במקוכם טפח על טפח על רום טפח טהורים ואם לאו טמאים אם יש בין תבן לקורות פותח טפח בין כך ובין כך טמאים ז בית שמלאו עפר או צרורות ובטלו וכן כרי של תבואה או גל של צרורות אפילו כגלו של עכן ואפילו טומאה בצד הכלים טומאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת ח חצר הקבר העומד בתוכה טהור עד שיהא בה ארבע אמות כדברי בית שמאי בית הלל אומרים ארבעה טפחים קורה שעשאה גולל לקבר בין עומדת בין כוטה על צדה אין טומאה אלא כנגד הפתח עשה ראשה גולל לקבר אין טמא אלא עד ארבעה טפחים ובזמן שהוא עתיד לגור רבי יהודה אומר כולה

חבור

במיד פתיל לטומאה: כלי׳ שבחצן הכלים שעם הטומאה בתוך המחיצה: אם יש שם פותח טפח שיש שם חלל רחב טפח: ואם לאו טהורים הכלים שבחצן אבל בית מיהא טמא: ה חצצו מארצו שכסה קרקעית הבית בנסרים או יריעות: טומאה בחצן אפילו יש בו טפח על טפח ברום טפח כלים שבבית טמאים כיון שהוא קבור תחת הבית דתנן לעיל בפרק שלישי יש בו פותח טפח ואין ביציאתו פותח טפח טומאה בתוכו הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכו טהור: שארצו של בית כמוהו כשאין בו פותח טפח: ו וטומאה בפנים במקום התבן: שכנגד היציאה מקום פנוי יש כרוחב אמה מן הפתח עד כותל שכנגדו שבשכבו׳ מונחים דרך שם להוציא התבן ולהכנים וכלים שבאותו מקום הפנוי טמאים מדי דהוה אטומאה בחצן דכלים שבבית טמאים: טומאה בחוץ היכו במקום הפנוי מן הפתח עד כותל שכנגדו: כלים שבפנים במקום התבן: אם יש במקומן טפח על טפח ברום טפח טהורים ואם לאו טמאים דבחצן כמי אם טומאה בבית כלים שבחצן שאין במקומן טפח טמאים: ואם יש בין התבן לקורות פותח טפח לא כתבטל התבן ההוא ליחשב כחצן והרי הוא כשאר הפנים שבבית ואין מציל על מה שבתוכו בין יש במקומו טפח בין אין במקומו טפח: ז וכן כרי של תבואה שבטלו: אפילו טומאה כנגד הכלים שהיתה הטומאה בתוך הגל וכלים שם סמוכים לטומאה בתוך הגל אבל איכן כונגעים בטומאה: טומאה בוקעת ועולה ומה שכנגדה טהור ואם יש במקום הטומאה טפח על טפח ברום טפח הרי הוא כקבר סתום ומטמא כל סביביו: ח חצר הקבר חצר המוקפת מארבע רוחותיה ארבע מערות של קברות: טהור עד שיהא בה ארבע אמות כל זמן שיש בה ארבע אמות טהור העומד בה אבל פחות מארבע אמות טמא העומד בה ואם אין שם אלא שלש מערות משלש רוחות ורוח רביעית של חצר פתוחה לאויר העולם אפילו היכו מרוחק מפתח המערה אלא כל שהוא טהור ובלבד שלא יגע למשקוף של פתח המערה והכי מילי חצר הקבר דמסיימא מחיצתה אבל מת בעלמא תופס ארבע אמות לטומאה: גולל לקבר כסוי על פתח הקבר: אלא כנגד הפתח של הקבר והנוגע בקצה המונח חוץ לקבר טהור: עשה ראשה גולל לקבר והרי היא עומדת על הקבר כמו אילן הנוגע ממנה בארבע טפחים סמוך לקבר טמא משום גולל ומארבע ולמעלה טהור: בזמן שהוא עתיד לגוד לקוץ ואף על פי שלא קצן עדין · לגוד כמו גודו אילנא: כלה

חבור

הבור כל זמן שלא קבן ואף על פי שעתיד לקון ואין הלכה כרבי יהודה: ט הנוגע בה כל זמן שהיא גולל טמא טומאת שבעה דכתיב וכל אשר יגע על פני השדה לרבות גולל ודופק: והחבית והמשקין טהורים דכלי חרס המוקף צמיד פתיל טהור מלטמא באהל המת שנאמר וכל כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו טמא הוא הא יש צמיד פתיל עליו טהור וככלי חרס הכתוב מדבר שאינו מקבל טומאה מגבו:

חבור׃ ט חבית שהיא מליאה משקים טהורים ומוקפת צמיד פתיל ועשאת גולל לקבר הנוגע בה טמא טומאת שבעה והחבית והמשקין טהורין בהמה שעשאה גולל לקבר הנוגע בה טמא טומאת שבעה רבי מאיר אומר כל שיש בו רוח חיים אינו מטמא משום גולל׃ י הנוגע במת והנוגע בכלי המאהיל על המת והנוגע בכלי׳ שמאין מאהיל על המת ומאהיל על הכלים הנוגע במת ומאהיל על הכלים טהורים אם יש בידו פותח טפח שמאין שני בתי׳ ובהן כשני חצאי זתים פשט את שתי ידיו לתן אם יש בידיו פותח טפח מביא את הטומאה ואם לאו אינו מביא את הטומאה׃

רבי מאיר אומר וכו׳ ואין הלכה כרבי מאיר שא אף על פי שאין לך דבר שיש בו רוח חיים ומטמא חוץ מאדם מכל מקום מטמאים הן משום גולל כל זמן שהן גולל לקבר: י ומאהיל על המת ונוגע בכלים הכלים טמאי׳ טומאת שבעה מטעם חבורים כגון דבשעה שנגע במת או ט מאהיל עליו נוגע כמו כן בכלים: ואם יש בידיו פותח טפח טמאים כיון דידיו מאהילות על המת ועל הכלי׳ מביאות את הטומאה: שני בתים ופתחיהן מכוונים זה כנגד זה: מביא את הטומאה וכשאר שני הבתים טמאים דאסל של ידיו מכרך את הטומא׳ כאו שני הסנאי׳ מונחי׳ בזה ובזה: ואם לאו דאי׳ בידיו פותח טפח נברא מיסא טמא הוי כדתכן לקמן ועל עצמן בכל שהן אבל שני הבתי׳ טהורי׳:

פרק יז

כל המטלטלין מביאי׳ את הטומא׳ בעובי המרדע אמר ר׳ טרפון אקפח את בני שזו הלכה מקופחת ששמע השומע וטעה שהאיכר עוב׳ והמרדע על כתפו והאהיל צדו אח׳ על הקבר וטמאוהו משום כלי׳ המאהילים על המת א״ר עקיבא אני אתקן שיהו דברי חכמים קיימין שיהו כל המטלטלין מביאין את הטומאה על אדם הנושאן בעובי המרדע ועל עצמן בכל שהן ועל שאר אדם וכלים בפותח טפח׃ ב כיצד כוש שהוא תחוב בכותל בחצי זירת מתחתיו וכחצי זית מעל׳ גביו אף על פי שאינן

כל המטלטלין מביאין את הטומאה משו׳ אהל שאם האהיל ראשו אחד על המת וראשו אחר על הכלי׳ מביא להם טומאה כעובי המרדע אפילו אין בו רוחב טפח אלא שיש בהקפו טפח דאמע של טפח מקיפו דגזרו על הקיפו משום עוביו: אקפח את בני אקברם קפוח לשון כריתה וחתך ושבועה היא אקפח את בני אם אין דבר זה אמת שהלכה זו מקופחת קטועה ומתאכת דהא פותח טפח בעינן: ששמע השומע כשנשאלה שאלה על ידי מעשה בבית המדרש ושמע שטמאוהו ולא ידע משום מה טמאוהו הם טמאו את האיכר משום כלים המאהילים על המת שהכלי עצמו המאהיל על המת טמא בכל שהו דלא בעינן פותח טפח אלא להביא את הטומאה תחת ראשו השני וטמאו את האיכר או מטעם חבורים או משום דהוו כלים שנגעו באדם וטמא טומאת שבעה והשומע טעה לומר דטמאוהו מטעם שהמרדע מביא עליו טומאה מדין אהל: שיהו דברי חכמי׳ מקויימי׳ שאומרי׳ דמרדע מביא טומאה: על האדם הנושאן ומכי׳ דאדם הנושאן אין עליו כי אם טומאת ערב שבגדו מפסיק בין כתיפו למרדע והוה ליה דיקרב בדיקרב לדיקרב והרואה מטמאי׳ אותו טומאת ערב יטעה לומר משו׳ אהל טמאוהו לפי שיש בהיקפו טפח ואתי למימ׳ דטומאת אהל אין בה כי אם טומאת ערב הילכ׳ גזרו עליו כעובי המרדע לטמא טומאת שבעה מדבריהם משום אהל: ועל עצמן בכל שהן דכלי המאהיל על המת טמא אפילו כל שהו: ועל שאר אדם וכלים שתחת המרדע בפותח טפח דכיון דאין להם טומאה כלל אין שייך לגזור על הקיפו משום עוביו: ב כוש פלך שהנשים טוות בו ואע״ג דפשוטי כלי עץ הוא מקבל טומאה משום נמרע של מתכת הקבועה בו: אע״פ שאינן מכוונים שאין שני החצאי׳ זיתים מכוונים זה כנגד זה טמא הכוש דמביא הטומאה על עצמו בכל שהו: הקדר מוכר קדרות: וקסל סמוט שנושא בו את הקדרו׳ ובמסכת כלים קורהו איסל דתנן התם והאיסל שיש בו בית קבול

משנת:

שאינן מכוונין טמא נמצא מביא את הטומאה לעצמו בכל שהוא הקבר שהוא עובר והאהיל על כתיפו והאהיל צרו אחת על הקבר הכלים שבצד השני טהורים אם יש באהל פותח טפח טמאים התלוליות הקרובות בין לעיר בין לדרך אחד חדשות ואחד ישנות טמאות הרחוקות חדשות טהורות וישנות טמאות אי זו היא קרובה חמשים אמה וישנה ששים שנה דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר קרובה שאין קרובה ממנה וישנה שאין אדם זוכרה ״

ג המוצא מת בתחלה מושכב כדרכו נוטלו ואת תבוסתו מצא שנים נוטלן ואת תבוסתן מצא שלשה אם יש בין זה לזה מארבע אמות ועד שמנה כמלא מטה וקובריה הרי זו שכונת קברות בודק ממנו ולהלן עשרים אמה מצא אחד בסוף עשרים אמה בודק ממנו ולהלן עשרים אמה שרגליים לדבר שאילו מתחלה מצאו נוטלו ואת תבוסתו ״

ד הבודק בודק אמה על

מעות: ואם יש באהל פותח טפח מביא טומאה על הקדרות שתחתיו לצד השני שתלויות בו: התלוליות לשון תל: הקרובות בין לעיר הסמוכה לבית הקברות בין לדרך הסמוך לבית הקברות: אחד הדשות ואחד ישנות טמאות מפני שהנשים קוברות שם נפליהן דעד חמשים אמה אולא אשה לחודה וקוברת שם הנפל שלה אבל רחוקות לא אולא לחודה לקבור נפל והואיל וצריכה לאיש שילך עמה הולכת לבית הקברות ואיכא קוברת נפל והא דמטמינן בישנות ואפילו רחוקות דקיימינן שמא קרובות היו מתחלתן וחרבה העיר ונשתכח הדבר: רבי יהודה אומר כו׳ והלכה כרבי יהודה: ג המוצא מת בתחלה שלא היה ידוע שהיה שם קבר והכי אמרינן בגמרא בנזיר המוצא ולא שהיה נגוי מת פרט להרוג דהרוג אין לו תפוסה ואין לו שכונת קברות והכי גמירי לה: מושכב ולא שהיה יושב כדרכו ולא שהיה ראשו מונח בין ירכותיו דכל הכי חיישינן להו שמא גוים הן שאין דרכן של ישראל לקבור מתיהן כך: נוטלו ואת תפוסתו מותר לפנותו משם ולקברו במקום אחר וצריך שיטול מן העפר של הקבר עמו כדי תפיסתו שהוא כל העפר תיחוח שתחתיו וחופר בקרקע בתולה שלשה אצבעות דכתיב ונשאתני ממצרים וקברתני בקבורתם שלא היה צריך לומר ממצרים אלא הכי קאמר מעפר של מצרים טול עמי ורמב״ם גרים תבוסת העפר המעורב מדם וליחה של המת לשון מתבוססת בדמיך: מצא שלשה אם יש בין זה לזה מארבע אמות ועד שמנה כלומ׳ מקבר ראשון עד שלישי אין פחות מארבע אמות ולא יותר על שמנה הרי זה שכונת קברות בכך שלשם קבורה כתנוה שם ואסור לפנותם דקנו מקומם ואפילו מת אחד אם ככר שלשם קבורה כתנוה שם אסור לפנותו אלא שבאחד או בשנים אנו תולים שלא נקברו שם אלא לפי שעה והיה דעתם לפנותם אבל בשלשה מוכח שזה מקום מיוחד לקברות ואורך המערה דרכה להיות ששה ורחבה ארבעה ואלכסונה עודף שנים אמות דהיינו שמנה ומשום הכי תנן מארבעה ועד שמנה: כמלוא מטה וקובריה לא גרסינן לא הכא: ובודק הימנו ולהלן עשרים אמה שהמערה ארבע אמות רוחב על שש אורך והקבר שהמערות פתוחים לו מכאן ומכאן שש על שש דהכי סבירא להו לרבנן כבבא בתרא פרק המוכר פירות כמנא אורך שני מערות וחצר שביניהן שהוכה עשר אמות ולפי שפעמים חופרים מערה אחת באלכסונה ואלכסון של מערה עודף על רבועה שני אמות כמנאו עשרים אמה שמנה דמערה ראשונה באלכסונה ושש דחצר שבין שתי המערות ושש דמערה שניה דחד אלכסון אמרינן תרי אלכסוני לא אמרינן והיינו דקתני עשרים ועוד צריך לבדוק מלמעלה ומלמטה עשרים אמה דהיינו ארבעים אמה דשמא זו והיא מערה שבמזרח הקבר ויש עדין אחרת כנגדה במערב הקבר איכא זו היא שבמערב הקבר ויש עדין אחרת במזרח הקבר: מצא מת אחד בסוף עשרים בודק הימנו ולהלן עשרים אמה דמי יימר דמבית הקברות הוא ההיא מערה שמא קבר אחר הוא וחצר אחרת של אדם אחר וצריך לעשות גם לשם כל בדיקות דלעיל דכמו שיש שם קבר כמו כן יש אחרים: שרגלים לדבר אהרי שנמצא כבר בשדה זו שכונת קברות: שאלו מתחלה מצאו לקבר זה אדם שמצא בשלשה הראשונים היה נוטלו ואת תפוסתו כדתנן ברישא המוצא מת בתחלה כו׳ נוטלו ואת תפוסתו:

ד הבודק הא דתנן ובודק הימנו ולהלן עשרים אמה אינו צריך להפור את כלן אלא חופר אמה על אמה ומניח אמה שאינו חופר ועושה כן עד שמגיע לסוף עשרים ואותה אמה שהוא חופר צריך לחפור

לחפור עד שמגיע לסלע או לבתולה שהיא קרקע שלא נחפר' מעולם: שמוציא את העפר ממקום הטומאה מאותם אמות שהוא חופר: אוכל בדמעו אם כהן הוא אוכל בתרומתו לשון מלאתך ודמעך לא תאחר ואמנ' דאין כהנים רשאין לבדוק שהרי הן מוזהרין על הטומאה מכל מקום אי אתרמי כהן ובדק אינו אסור לאכול בתרומ' היכא דלא אתחזק שם טומא': המפקח את הגל של אבנים שנפל על האדם ומת אם כהן הוא אינו אוכל בדמעו דכיון דהוחזק' שם טומאה חיישינן דילמ' האהיל ואפי' ספק חי ספק מת חיישינן: היה בודק להשלים כ' אמה: לנחל נהר: לשלולית אמת המים שמחלקת שלל להגביה שאמות אחרת של מים שותות ממנה: או לדרך הרבים שאין קוברים בה את המת: מפסיק ואינו בודק עוד להשלים כ' אמה: והכל טהור ואין להם תפוסה אלא מלקט העצמות בלבד ואין צריך ליטול יותר ר' שמעון אומ' כו' ואין הלכה כרבי שמעון:

על אמה ומניח אמה עד שהו' מגיע לסלע או לבתולה המוציא את העפר ממקו' טומא' אוכל בדמעו המפקח בגל אינו אוכל בדמעו׃

ח היה בודק הגיע לנחל או לשלולית או לדרך הרבים מפסיק שדה שנהרגו בה הרוגי' מלקט עצם עצם והכל טהור המפנ' קברו מתוך שדהו מלקט עצם עצם והכל טהור בור שמטילי לתוכו נפלי' או הרוגים מלקט עצם עצם והכל טהור ר' שמעון אומ' אם התקינו לקבר מתחילה יש לו תבוסה׃

פרק יז

החורש את הקבר הרי זה עושה בית פרס עד כמה הוא עושה מלא מענה מאה אמה בית ארבע' סאים ר' יוסי אומ' בית חמשת במורד ובמעלה נותן רובע כרשינים על בורך המחרישה עד מקום שיצמחו שלשה כרשינין זו בצד זו עד שם הוא עושה בית פרס רבי יוסי אומר במורד ולא במעלה׃

ב היה חורש והטיח בסלע או בגדר או שניער המחרישה עד שם הוא עושה בית הפרס רבי אליעזר אומר בית פרס עושה בית פרס רבי יהושע אומר פעמים עושה פעמים אינו עושה כיצד חרש חצי מענה וחזר וחרש חציה וכן הצדדין הרי זה עושה

החורש בית הפרס מקו' שהטומא' פרושה ומתפשטת שם ורבותי פירשו פרס לשון דבר פרוס ושבור שעצמות של מת נפרצו שם ואפי' אחרים שמעתי על שם שפרסות בני אדם נמנעים ללכת שם מפני הטומאה: מלא מענה של המחרישה ממקום הקבר שהתחיל לחרוש בו עד מאה אמה באורך השדה על מאה ברוחב חיישינן שמא הוליכה המחרישה מעצם כשעורה ואם היה חורש והולך חוץ למאה אמה ממאה אמה ולחוץ טהור שאין המחרישה מולכת עצמות הקבר אלא עד מאה אמה: בית ד' סאין מאה אמה ארך על מאה אמה רוחב הוא מקום זריעת ד' סאין שהרי חצר המשכן שהיה מאה על חמשים הוא בית סאתים כדאמרינן בעירובין כמנא מאה על מאה בית ד' סאין: ר' יוסי אומר בית חמש סאין ואין הלכה כרבי יוסי: ובמורד כלומר שיעור זה שאמרנו לתנא קמא ולרבי יוסי ליוור כדאית ליה ולמור כדאית ליה הני מילי כשמוליך המחרישה במורד דמגלגלתו למרחוק והוא הדין כשהקרקע שוה במישור אבל במעלה כשחורש ומעלה לדברי תנא קמא נותן רובע קב כרשינין על בורך המחרישה הוא עץ חלול כמין עשוי כמין ברך שהמחרישה תקועה בו ועושה בשוליו נקב קטן כשיעור שיצא ממנו גרעין אחד מגרעיני הכרשיני' ומוליך המחרישה והגרעינים נופלים מעט מעט ובמקום שכלו הכרשינים שאין נופלים שם הרבה ביחד אלא שלשה גרעינים זה בצד זה שם כלה בית הפרס: רבי יוסי אומר במורד ולא במעלה לא אמרו דין בית הפרס אלא במורד אבל כשהמחרישה עולה בגובה אין שם בית הפרס כלל שייך המחרישה נבערת ואם יש שם עצם נופל ואין הלכה כר' יוסי: ב והטיח בסלע הכה המחרישה בסלע ונתק כך נבערה המחרישה: או שניער את המחרישה מן העפר שעליה והא קא משמע לן דלא חיישינן שמא לא ניער יפה עד שם הוא עושה בית הפרס ולא יותר ואפילו תוך שם אמות או חמש: בית פרס עושה בית פרס המתחיל לחרוש בסוף בית הפרס או באמצעו מוכה מאה אמה ממקום שהתחיל לחרוש והוא נעשה בית פרס כאלו חרש ממקום הקבר: חרש חצי מענה חמשים אמה ממקום הקבר וחזר אחר כך וחרש משם כנגד חמשים אמה אחרות כל המאה נעשו בית פרס והלכה

כר' יהושע: ג מלטמיא כמו מלא טמיא חפירה מלאה מתים זה על גב זה עמיא בלשון ארמי עצמות של
מתים: ומגבורת העצמות ממקום שהעצמות צבורי' שם דזה דבר שאינו מצוי שיהיה אדם חורש על המקום
שהיא מלאה מתים ועל גבורת עצמות גלויים ולא גזרו אלא בקבר שנחרש שהוא דבר המצוי: ומשדה שאבד
בה קבר דהוה ליה ספק ספיקא שמא לא חרש במקום הקבר ואם תימצי לומר חרש שמא לא הוליך מעצם
עצם: או שנמצא בה קבר שחרש

עושה בית פרס חרש מלא בעטה חזר וחרש כמנח ולחוץ אינו
עושה בית פרס׃ ג החורש כלטימיא מצבירת העצמו' משדה
שאבד הקבר בתוכ' או שנמצ' בה קבר החורש את שאינו שלו וכן
נכרי שחרש אינו עושה אותה בית פרס שאין בית פרס לכותי׃
ד שדה בית הפרס על גבי טהור' שטפו גשמי' מבית פרס לטהור'
אפי' אדומה והלבינות או לבנה והאדימה אין עושין אותה בית
הפרס׃ ה שדה שאבד קבר בתוכ' ובנה בה בית ועליה על גביו
אם היתה פתחה של עליה מכוון כנגד פתחו של בית עליה טהורה
ואם לאו עליה טמא' עפר בית הפרס ועפר חוצה לארץ שבא בירק
מצטרפי' כחותם המרצופים דברי רבי אליעזר וחכמים אומרים עד
שיהיה במקום אחד כחותם המרצופין אמר ר' יהודה מעשה שהיו
איגרות באות מסוריא להם לבני כהנים גדולים והיו בהם כסאה
וכסאתים חותמות ולא חשו להם חכמים משום טמאה׃

פרק יח

כיצד בוצרים בית הפרס כזים על האדם ועל
הכלים ושונים ובוצרים ומוציאים חוץ לבית
הפרס ואחרים מקבלים מהם ומוליכם לגת אם נגעו אלו באלו
טמאים כדברי בית הלל בית שמאי אומרים אוחז את המגל בסיב
או בוצר בצור ונותן לתוך הכפישה ומוליך לגת אמר רבי יוסי במה
דברים אמורים בכרם הנעשה בית הפרס אבל ניטע בבית הפרס
ויםכר

ואף כך כיוצא דבית הפרס דרבנן
ולא קנסו ליה כיון דלא ידע:
החורש את שאינו שלו לא קנסו
רבנן למהוי ארעא דחבריה בית
הפרס וכן נכרי לא שייך ביה קנס:
שאין בית הפרס לכותיים כלומר
שהרי אף על הכותיים לא קנסו
כל שכן שלא קנסו על הנכרי:
ד על גבי טהורה ששדה בית
הפרס למעלה וטהורה למטה:
אפילו אדומה שהיתה עפרה של
טהורה אדומה והלבינה מחמת
עפר בית הפרס שהיה לבן: אין
עושין אותה בית הפרס שלא גזרו
טומאה אלא על גוש כברייתו ולא
גזרו על העפר הנשטף עם המים:
ה עלייה טהורה מפני כשאך
אם הקבר בתוך הבית הבית טמ'
והעלייה טהור' ואם הקבר תחת
מקום פתח הבית טומא' נכנסת
לבית ועליה טהורה: אבל כשאין
פתח העלייה מכוון כנגד פתח שבית חיישינן דלמא קאי קבר תחת הכותל מכוון כנגד פתחה של עלייה
ונוקעת הטומאה עד שמגעת לפתחה של עלייה ונכנסת לעלייה דרך הפתח: ועפר חוצה לארץ כלומר
או עפר חוצה לארץ דארץ העמי' ובית הפרס תרוייהו מטמו במגע ובמשא: שבא בירק כגון אגודה של ירק
שיש בה קלחים הרבה שנעקרו בגושיהן ובכל קלח בפני עצמו ליכא עפר כחותם המרצופין: מצטרפין
לחותם המרצופין שהוא שיעור הגוש לטמא: חותם המרצופין אמתחות של עור כעין שקים שהולכי דרכים
נותנים כליהם בתוכם וחותמים עליהם בחותם של טיט: כסאה וכסאתים חותמות של טיט והאי מעשה
מייתי רבי יהודה לסיועי לרבנן דלסאה וסאתים מעפר שבא מחוצה לארץ לא חששו הואיל ולא היה בחותם
אחד בפני עצמו כחותם המרצופין והלכה כחכמים:

כיצד בוצרין בית הפרס ויהיו הענבים שנגדלו בו טהורים: מזין על האדם ועל הכלים בשלישי
ושביעי ומוציאין חוץ לבית הפרס ואף על גב דהבוצר לגת הוכשר לקבל טומאה
והוא אין דבר שגזרו בו כיום הכי מילי לטומאה דאורייתא אבל לטומאת בית הפרס דרבנן היא לא חשבינן
לה הכשר ומשום הכי מזין על האדם ועל הכלים כדי שיהיו טהורים מטומאה דאורייתא ואף על פי שחוזרי
ומטמאין בבית הפרס בשעת בצירה תו לא מיטמו ענבים בנגיעתם משום טומאת בית הפרס כל כמה
דלא הוכשרו הכשר גמור ואחרים שלא נכנסו בבית הפרס מקבלין מן הבוצרים ומוליכין לגת בכלים
אחרים אבל הבוצרים אין מוליכין אותם לגת לפי שהגת מלא משקין ומתכשרי בהו הכשר גמור: ואם
נגעו אלו ואלו הבוצרים נגעו באחרי' המקבלין טמאים המקבלין ומטמאי' כל הענבים שהאדם שנטמא בבית
הפרס

ספרס כעשה אב הטומאה ומטמא אדם וכלים : ב״ש אומרים אוחז את המגל דסברי הבוצר לגת הוכשר אפי לטומאת בית הפרס ומשו׳ הכי צריך שיאחוז המגל שהוא בוצר בו בביב של דקל דלא מקבל טומאה : או בוצר בגער והיא אבן חדה דלאו כלי היא : ונותן לתוך כפישה כלי גדול שכובשים בו זיתים דלאו בת קבולי טומא׳ הוא : ומוליך לגת אפי׳ הוא עצמו דכיון דזהיר ואית ליה היכרא שמניח בכפישה לא נגע : בד״א בכרם הנעש׳

ויסכר לשוק ״ ב שלשה בית פרסות הן החורש את הקבר נשעת כל נטע ואינה נזרעת כל זרע חוץ מזרע הנקצר אם עקרו צובר את גרנו לתוכו וכוברו בשתי כברות דברי רבי מאיר וחכמים אומרי׳ התבואה בשתי כברות והקטניות בשלש כברות ושורף את הקש ואת העצה ומטמאין במגע ובמשא ואין מטמאין באהל ״ ג שדה שאבד קבר בתוכה נזרעת כל זרע ואינה נטעת כל נטע ואין מקיימין בה אילנות חוץ מאילן סרק שאינו עושה פירות ומטמאים במגע ובמשא ואין מטמאים באהל ״ ד שדה בוכין לא נטעת ולא נזרעת ועפרה טהור ועושים ממנה תנורים לקדש ומודים בית שמאי ובית הלל שבודקים לעושה פסח ואין בודקין לתרומה ולנזיר בית שמאי אומרים בודקין ובית הלל אומרים אין בודקין כיצד הוא בודק מביא את העפר שהוא יכול להסיטו ונותן לתוך כברה שנקביה דקים וממחה אם נמצא שם עצם

בית הפרס שהיו נפני׳ ושכות כנוטע׳ בו קודם שנעשה בית הפרס אבל הנוטע לכתחלה בבית הפרס ימכ׳ לשוק דקנסינן ליה מפני שלא היה לו ליטע בבית הפרס ואי׳ הלכ׳ כר׳ יוסי : ב שלשה בית הפרס הן כדקא חשיב לסו ואזיל : שדה שנחרש בה קבר ושדה שאבד בה קבר ושדה בוכים : נטעת כל נטע נוטע בה כל אילנות סירנה ומתני׳ דלא כר׳ יוסי דאסר לעיל ואיכא למימר דאף רבי יוסי לא אסר אלא ליטע בה כרם בלבד משום דהבוצר לגת הוכשר אבל לא שאר שכות : חוץ מזרע הנקצר אבל זרע הנעקר עם שרשיו א

חיישינן שמא יבא עצם כשעורה עם העפר העולה עם השרשים הנעקרים : ואם עקרו אותו זרע הנקצר : צובר את גרנו לתוכו לתוך השדה עצמה ודש אותו שם ולא יביאנו לבית עד אחר דישה שלא להרבות את הטומאה : וכוברו בשתי כברות זו אחר זו שמא נתערב עמו עצם כשעורה : והקטניות בשלש לפי שהקטניות יש בהן עפר יותר מבתבואה משום הכי חיישינן בהו טפי אבל טהורים הן שהרי לא הוכשרו והלכה כחכמים : ושורף את הקש ואת העצה בתוך השדה שמא יש בהן עצם כשעורה : קש תבן של תבואה עצה תבן של קיטנית : ומטמא במגע ובמשא שדה בית הפרס׳ שאמרנו ואיכא מטמאה באהל דכל טומאתה משום עצם כשעורה ועצם כשעורה אינו מטמא באהל : ג נזרעת כל זרע הכי גרסינן רוב הספרים אבל בתוספתא קתני איכה נזרעת כל נטע ולא זרע וכן היא בעיני : ואין נטעת כל נטע ולא ?קבעיא דאין נוטעין לכתחלה אלא אף הנוטע לא יקיים שלא להרגיל בני אדם לשם משום דמטמאה באהל אחמור בה טפי : חוץ מאלן סרק דמותר ליטע בה והוא אלן סרק שאינו עושה פירות : ד שדה בוכים מקום רחוק מבית הקברות שמושיבין שם המטה של המת ומתועדין ובוכים שם : לא נטעת ולא נזרעת בפ״ק קמא דמועד קטן בגמרא מפרש דמשום יאוש בעלים נגעו בה דכיון שכן הוא מתיאשים הבעלים ממנה והוה ליה כמבר שהחזיקו בו רבים ואסור לקלקלו ודוקא כשנתיאשו הבעלים שהחזיקו בו הרבים כדין אבל לא נתיאשו דהשתא שלא כדין החזיקו בו מותר לקלקלו : ועפרה טהור דלא מחזיקינן בה טומאה כלל ועושים ממנו תנורים לקדש מה שאין כן בשני בית הפרס הראשונים : שבודקים לעושה פסח אם שדה שנחרש בה קבר קאי דאם הולך שם אדם וצריך לשחוט את פסחו בודקים אותה כדמפרש בסיפא ואם לא נמצא שם עצם כשעורה הולך ועושה את פסחו : ואין בודקין לתרומה דדוקא לפסח סמיך אבדיקה זו משום דטומאת בית הפרס דרבנן וחכמים לא העמידו דבריהם במקום כרת שמי שאינו מקריב קרבן פסח במועדו חייב כרת אבל בתרומה דאין בה אלא מיתה כי אם עשה העמידו דבריהם במקום עשה ואין מועלת בדיקה זו להתירו בתרומה : ולנזיר שהלך שם : בית שמאי אומרים בודקין ואם לא נמצא שם עצם כשעורה אינו מגלח : ובית הלל אומרים אין בודקין דבין נמצא בין לא נמצא מגלח ומביא קרבן : את העפר שהוא יכול להסיטו כגון עפר עיסות : וממחה עושהו דק דק בידו כדי שיראה

אם יש בו עצם כשעורה : ה כיצד מטהרין בית הפרס אבית הפרס הראשון קאי שהוא שדה שנחרש בו קבר : נוטלין ממנו שלשה טפחים כשיעור עומק המחרישה שמגלגלת העצמות רבי שמעון אומר כו׳ ואין הלכה כרבי שמעון : הרוצף לשון רצפה של אבנים : טהור דכיון דאין יכול להסיטן שאם היה מהלך על גבן וכשעות איכא למיחש אהיסטו עצם שתחתיהן : אף העוזק החופר ומשליך האבנים [illegible] עשה כן בכל בית הפרס טהור :

שם עצם כשעורה טמא״ ה ביצד מטהרין בית הפרס נוטלים ממנו שלשה טפחים או נתן על גביו שלשה טפחים [illegible] נטל מחציו אחד שלשה טפחים ונתן על גבי חציו אחר שלשה טפחים טהור רבי שמעון אומר אפילו נטל ממנו טפח ומחצה ונתן עליו טפח ומחצה ממקום אחר טהור הרוצף בית הפרס באבנים שאינו יכול להסיטן טהור רבי שמעון אומר אף העוזק בית הפרס טהור״ ו המהלך בבית הפרס על אבנים שאינו יכול להסיטן על האדם ועל הבהמה שכחן יפה טהור על אבנים שהוא יכול להסיטן על האדם ועל הבהמה שכחן רע טמא המהלך בארץ העמים בהרים ובסלעים טמא בים ובשונית טהור ואי זהו השונית כל מקום שהים עולה בזעפו״ ז הקונה שדה בסוריא סמוכה לארץ ישראל אם יכול ליכנס לה בטהרה טהורה וחייבת במעשרות ובשביעית ואם אינו יכול ליכנס לה בטהרה טמאה וחייבת במעשרו׳ ובשביעית מדורות הגוי׳ טמאי׳ כמה ישהא בתוכן ויהא צריך בדיקה מ׳ יום אף על פי שאין עמו אשה ואם היה עבד אשה משמרים אותו אינו צריך בדיקה״ ח את מה הם בודקים את הביבים העמוקים ואת המים הסרוחים בית שמאי אומרים אף האשפתות ועפר התיחוח ובית הלל אומרי׳ כל מקום שהחזיר והחולדה יכולים להלך בו אינו צריך בדיקה״

ט האצטווניות אין בהן משום מדור הגוים רבן שמעון בן גמליאל

עוזק לשון ויעזקהו ויסקלהו ואין הלכה כרבי שמעון : ו המהלך בבית הפרס בשד׳ שנחרש בה קבר : על אבנים שהוא יכול להסיטן כגון על גבי אבני׳ שאינן תקועות וקבועות בארץ והן כשעות מחמת העובר עליהן ועצם כשעור׳ כיסו מכאן ורוכב על גבי אדם או בהמה שכחה רע והוליכהו עליהן טמא הרוכב דכיון דכח התחתון רע מחמת משא העליון כשעו והוי כאלו הוא משיט העצם אבל אם היה כח הנרכב יפה לא חשיב הרוכב כמסיט העצם והיכי דמי אדם שכחו רע כל שרוכבו וארכובותיו נוקשות ובהמה שכחה רע כל שרוכבה ומטילה גללים : בהרים ובסלעים אף על פי שאין קוברים שם מת טמא מפני עפר ארץ העמים שמתגלגל שם: בים ובשונית טהור מטומאת גושה שגזרו על גושה של ארץ העמים לשרוף תרומה וקדשים שנגעו בעפרה ואין שורפים תרומה וקדשים שבאו בים ובשונית שאין קוברים שם מת אבל טומאת אוירה של ארץ העמים יש כאן שגזרו על אוירה לתלות שתרומה וקדשים שנכנסו לאויר ארץ העמים ולא נגעו בגושה לא אוכלין ולא שורפין : בזעפו כשהים הולך וסוער : ז הקונה שדה בסוריא ארם נהרים וארם צובא שכבש דוד ועפרה טמא כחוצה לארץ וחייבת במעשרות ובשביעית כארץ ישראל : אם יכול ליכנס לה בטהרה שאין ארץ העמים מפסיק בין אותה שדה שקנה לארץ ישראל : טהורה אותה שדה ואפי׳ אגושה דידה לא גזרו כיון שהיא של ישראל דמשום הכי קתני הקונה שדה אבל אם היה רוחב טפח מארץ העמים או מבית הקברות מפסיק בין ארץ ישראל לשדה שקנה בסוריא השתא אין יכול ליכנס בה בטהרה עפרה של אותה שדה טמא כחוצה לארץ : מדורות הגוים שבארץ ישראל טמאים שקוברין נפליהן בבתיהן : מ׳ יום כשיעור יצירת הולד : אף על פי שאין עמו אשה דגוים פרוצים בעריות ומביאין נשים לבתיהן בלילה : עבד של ישראל או אשה ישראלית משמרין המדור של גוים שלא יקברו שם : ח הביבין העמוקים גבורות שמקלחין שהן שופכים לרשות הרבים ויש ספרים שכתוב בהם הכובים לשון כוך ומערה שתחת הקרקע : ועפר התיחוח דאיכא למיחש דמחמת שנפל שקברו שם נעשה העפר תיחוח : חזיר וברדלס דרכן לחפור ולחפש תחת הקרקע ואם ימצאו נפל קבור יוציאוהו משם : ברדלס חיה שקורין לה בערבי אלצבע : ט אצטוונית כעין אצטבא עשויה לנוי לפני

לפני הכתים ואין קוברים שם כפלים: עיר גוים שחרבה ערי ארץ ישראל שדרו בה גוים וחרבה מן הגוים: אין בהן משום מדור גוים שהיות מצוות שם ומוציאות כל הנפלים שנקברו שם ואין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל: קברות כלומר ידוע ששם קברות: היה ספק אם מארץ העמים אם מארץ ישראל וטיהרוהו דחשבוהו כארץ ישראל או כמו היה ספק אם היה שם קברות אם לאו וטיהרוהו שהעידו שאין שם קברות: קיני שם מקום והיו נותנים בו טומאה מספק עד שנמנו עליו רבי ובית דינו ושהרוהו: י אהלי ערביים אינן קבועים במקום אחד ומשום דלא קביעי לא קברי ביה אי נמי לפי שמסעים וזוכים ממקום למקום לארכו להחזיק טומאה: והסכות של שומרי פרי והכריפי׳ מדורות שאין לאן נג שא הדעבות כונעות׳ כדאפיהן זו לזו ודירות של נער הן ולא קביעי: בורגנין סוכות עשויות בשדה להככים בהן פירות מפני הגשמים: אלקטיות נג עווד על ארב׳ עמודי׳ להתקרר בו בקיץ שהרוח מנשבת בו מכל צדדיו ולשון אלקטיות בתי סקין תרגום קין קייטא: מקום החצים מקום שבני העיר מניחין בו חצים לשמור לעת מלחמה: מקום לגיונות שחונים בו חיילות של מלך:

גמליאל אומר עיר גוים שחרבה אין בה משום מדור גוים מזרח קסרין ומערב קסרין קברות ומזרח עכו היה ספק ושהרוהו חכמים רבי ובית דינו נמנו על קיני ושהרוהו׳ י עשרה מקומות אין בהם משום מדור גוים אהלי הערביים והסוכות והצריפין והבורגנים והאלקטיות ובית שער ואוירת של חצר והמרחץ ומקום החצים ומקום הלגיונות׳

נשלמה מסכת אהלות׳ ובעה נתחיל מסכת נגעים

מראות

נגעים שנים שהן ארבעה בהרת עזה כשלג שניה לה כסיד ההיכל והשאת כקרום ביצה שניה לה כצמר לבן דברי רבי מאיר וחכמים אומרים השאת כצמר לבן שניה לה כקרום ביצה׳ ב התוך שבשלג כיין המזוג בשלג הפתוך שבסיד כדם המזוג בחלב דברי רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר אדמדם שבזה ושבזה כיין

מראות

נגעים שנים כתיבי בקרא בהדיא שאת ובהרת: שהן ארבעה יש לך לרבות עוד שנים אחרים דלא כתיבי בקרא והן תולדה דשאת ותולדה דבהרת דמרבינן להו מספחת שאין ספחת שם נגע אלא לשון טפלה וכן הוא אומר ספחני נא אל אחת הכהונות והטיל הכתוב ספחת בין שאת לבהרת לומר לך שיש תולדה לשאת ויש תולדה לבהרת: בהרת עזה כשלג לבנה ביותר דכתיב ואם בהרת לבנה היא היא לבנה ואין למעלה ממנה לבנה: שאת כקרום ביצה דסבר האי תנא אין שאת אלא לשון גובה וכן הוא אומר ועל הגבעות הנשאות ואין לך כהה בלבנונית בכל ארבע מראות כקרום ביצה לפיכך הוא גבוה יותר מכולן כמראה צל גבוה מן החמה: שניה לה כצמר לבן והוא עו בלבנוניתו יותר מסיד ההיכל שהיא תולדה דבהרת משום דאמר קרא שאת לבנה לענין מאי קריוה רחמנא לבנה ע״כ לתולדתה שהיא לבנה יותר מתולדה דבהרת: שאת כצמר לבן דרבנן סברי שני מראות עזות שהן שלג וצמר לבן הן לשני אבות בהרת ושאת ושני מראות כהות שהן סיד ההיכל וקרום ביצה והן תולדות תן תולדה גדולה לגדול דהיינו סיד ההיכל לבהרת שהוא אב גדול ותולדה קטנה לקטון דהיינו קרום ביצה לשאת שהוא קטן מבהרת ונפק׳ מינה בשלשתהו דרבנן ותנא קמא לענין צירוף דשני גרים מאב ושני גרים מתולדה דידיה מצטרפין וכן שני האבות שאת ובהרת מצטרפין דדרשינן והיה בעור בשרו לנגע מלמד שמצטרפין זה עם זה מדכתיב והיה ולא כתיב והיו עשה כל הנגעים אחד אבל שתי התולדות אין מצטרפות דתולדה דבהרת אינה מצטרפת עם תולדה דשאת דלא קאי והיה אלא אשאת ובהרת דכתיבי בהדיא ולא אתולדות דאתו מרבויא והשתא לתנא קמא שלג וקרום ביצה מצטרפין דהוי אב ותולדה דיליה שלג וצמר לבן אין מצטרפין ולרבנן שלג וצמר מצטרפין שלג וקרום אין מצטרפין והלכה כחכמים: צמר לבן צמר נקי שלג כבש בן יומו לאחר שרחצוהו ונתלבן: ב הפתוך שבשלג המעורב בלובן אודם שבבהרת העזה כשלג שלבנוניתו מרובה ואדמימות שבו מועט והפתוך

נגעים פרק א

שבסיד ההיכל והמעורב שבנגע שהוא כסיד ההיכל נראה כדם המזוג בחלב שאדמימות שבו מרובה ולהט דלא תני פתוך אלא בבהרת ותולדתה הוא הדין דיש פתוך כמו בשאת ותולדתה דתניא בתורת כהני׳ שאת לבנה מלמד שמטמאה חלקה בהרת לבנה אדמדמת מלמד שמטמאה פתוכה יכול ליתן את האמור כל זה בזה תלמוד לומר נגע צרעת: שנייה ושנייה שבשלג ושבסיד: דיהה קמעה מן הלובן שהיא כהה כלגבי שאת במותה והלכה כרבי עקיבא:

כיין המזוג במים אלא של שלג עזה ושל סיד דיהה ממנה. ג. ה׳ מראו׳ הלו מצטרפי׳ זה עם זה לפטור להחליט ולהסגיר להסגיר את העומד בסוף שבוע ראשון לפטור את העומד בסוף שבוע שני להחליט את שנולד לו מחיה או שער לבן בתחילה בסוף שבוע ראשון בסוף שבוע שני לאחר הפטור. להחליט את שנולד לו פשיון בסוף שבוע ראשון בסוף שבוע שני לאחר הפטור להחליט את ההופך כולו לבן מתוך הפטור לפטור את ההופך כולו לבן מתוך החלט או מתוך ההסגר אלו מראות נגעים שכל נגעים תלוים בהן״

ד ר׳ חנינה סגן הכהני׳ אומ׳ מראות נגעי׳ ש״ה עשר ר׳ דוסא בן הרכינס אומר מראות נגעים שלשים וששה עקביא בן מהללאל אומר

ג ארבע מראות הללו מצטרפין גרסינן ולא גרסי׳ ארבע מראות שאין כל הארבע מראות מצטרפין דאין התולד׳ מצטרפת אלא עם אב שלה ושתי תולדות זו עם זו אינם מצטרפין אבל שתי אבות מצטרפין מדכתי׳ והיה בעור בשרו ולא כתי׳ והיו משמע ששאת ובהרת כאחד דאי איכא חצי גרים מזה וחצי גרים מזה מצטרפין לכגרים ודמ״בס כת׳ דכל הארבע מראו׳ מצטרפין בין שתי התולדות זו עם זו בין אב עם תולדה שאינה שלו כל מקדים כיכה ולמעלה מצטרפין והתוספתא מסייעתו: לפטור ולהחליט ולהסגיר לכל הנך אלו מצטרפין ובכלהו מפרש להו: להסגיר העומד בשבוע ראשון דכתיב וראהו הכהן ביום השביעי שנית והנה הנגע עמד בעיניו והסגירו הכהן שבעת ימים שנית: ולפטור את העומד בסוף שבוע שני שהעומד בשעורו ולא פשה ועומד במראהו אף על פי שלא ירד למטה מארבע מראות פוטרו בסוף שבוע שני והא דכתיב וראה הכהן אותו ביום השביעי שנית והנה כהה הנגע וגו׳ וטהרו הכהן לאו למימרא דאין מטהרו אלא אם כן כהה אלא אשמעינן קרא דאפילו כשתכה משלג לסיד או מסיד לשלג לא אמרן נגע אחר הוא וחוזר ומסגירו כתחלה אלא כעומד דמי ומטהרו: להחליט את שנולד בו מחיה או שער לבן כתחלה כשהובא בתחלתו אל הכהן ויש בו בהרת כגרים והיית בשר כעדשה מרובעת בתוך מקום הבהרת מחליטו מיד וכן כשיש שער לבן אם היה שחור ולא הספיק להסגירו עד שהפך ללבן מחליטו מיד אבל פשיון לא מטמא כתחלה אפילו פשה והולך עד שלא הסגיר: בסוף שבוע ראשון כלומר ולהחליט כמו כן בסוף שבוע ראשון שמתחלה לא היו בו סימני׳ הללו והסגירו ולסוף שבוע ראשון נולד בו מחיה או שער לבן מחליטו או בסוף שבוע שני כגון דבסוף שבוע ראשון עמד בעיניו ולא היה בו לא שער לבן ולא מחיה ובסוף שבוע שני נולדו בו סימנים הללו מחליטו: לאחר הפטור כלומר ואפילו לאחר הפטור שבסוף שבוע שני לא נולדו בו סימני טומאה ופטרו ולאחר כמה ימים נולדו מחליטו: להחליט את שנולד לו פשיון בסוף שבוע ראשון או בסוף שבוע שני כגון בהרת כגרים שאין בה מחיה ולא שער לבן והסגירו אם פשתה בסוף שבוע ראשון או לא פשתה אלא בסוף שבוע שני מחליטו ואם לא פשתה לא בשבוע ראשון ולא בשבוע שני ופטרו ולאחר כמה ימים פשתה מחליטו: להחליט את ההופך כלו לבן מתוך הפטור אם אחר שפטרו וטהרו הכהן פרחה הצרעת בכלו טמא מוחלט: לפטור את ההופך כלו לבן מתוך החלט או מתוך הסגר אם לאחר שטמאו הכהן או לאחר שהחזקו להסגר קודם שטמאו פרחה הצרעת בכלו פוטרו וטהור שהפריחה עושה מן הטהור טמא ומן הטמא טהור והמוסגר טמא מיקרי: אלו מראות נגעים ארבע מראות אלו שהזכרנו חלקות או פתוכות: ד מראות נגעים שלשים ושש גרסינן ולא גרסינן מראות נגעים ששה עשר ושלשים ושש הוו ארבע מראות חלקות וארבע מראות פתוכות דעור בשר וכנגדן בשחין ומכוה שבשחין ומכוה אחד הן ולא חלקן הכתוב אלא לומר לך שאין מצטרפים וכנגדן בנתקים וכנגדן בקרחת ובגבחת שקרחת וגבחת אחד הן הרי שלשים ושנים מראות ירקרק ואדמדם דנגעי בגדים וירקרק ואדמדם דנגעי בתים הרי שלשים וששה: עקביא בן מהללאל אומר שבעים ושתי׳ הכך שלשים וששה בתחילה

בתחילה כשתובא אל הכהן ולא אחריכי כנגדן בסוף שבוע ראשון או בסוף שבוע שני של הסגר או בסוף שבוע שלישי לנגעי בתים להבחין בין מראה שלכתחלה למראה שבסוף הלי ע״כ כך פירשו רמב״ם ויושר הוא אלא דקשיא לי בנוה שהוא מוכה שמנה מראות דמתקים ולכן קיימא לן דנתקין מטמאין בכל מראות ואין להם מראות מיוחדות כשאר נגעים: ששבוע שני שלו חל בשבת דשתי הסגרות שלשה עשר יום דיום שביעי של שבוע ראשו׳ עולה לכאן

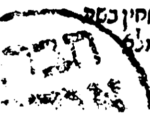
אומר שבעים ושנים רבי חנניא סגן הכהנים אומר אין רואים את הנגעים בתחלה לאחר השבת ששבוע שלו חל להיות בשבת ולא בשני ששבוע שני שלו חל להיות בשבת ולא בשלישי לבתים ששבוע שלישי שלו חל לחיות בשבת רבי עקיבא אומר לעולם רואים חל לחיות בתוך השבת מעבירין לאחר השבת ויש בדבר להקל ולהחמיר

ה כיצד להקל היה בו שער לבן והלך לו שער לבן היו לבנות והשחירו אחרת לבנה ואחרת שחורה והשחירו שתיהם ארוכות והקצירו אחרת ארוכה ואחרת קצרה והקצירו שתיהן נסמך השחין לשתיהן או לאחת מהן הקיף השחין לשתיהן או לאחת מהן או חלקן השחין ומחית השחין והמכוה ומחית המכוה והבוהק היתה בו מחיה והלכה לה המחיה היתה מרובעת ונעשית עגולה או ארוכה מבוצרת ונעשית מן הצד מכונסת ונתפזרה ובא השחין ונכנס בתוכה הקיפה חלקה או מעטת השחין או מחית השחין והמכוה ומחית המכוה והבוהק היה בו פסיון והלך לו פסיון או שהלכה לה האום או שנתמעטה ואין בזה ובזה כגריס השחין ומחית השחין והמכוה ומחית המכוה והבוהק חולקין בין האוכם לפסיון הרי אלו להקל

ז כיצד

ולכאן דכתיב והסגירו שבעת ימים שנית מלמד שיום שביעי עולה לו מן המנין מלפניו ומלאחריו וכן שלשה שבועו׳ דנגעי בתים אינם אלא י״ט יום דראשון ושביעי של שבוע אמצעי עולין לפניהם ולאחריהם: חל להיות בתוך השבת שביום השבת חל שביעי אין רואי׳ אותו בשבת מפני שהוא כרואה כדן את הדין בשבת של ממתין עד לאחר השבת ואין הלכה כרבי עקיבא:

ח היה בו שער לבן ביום השבת ואם היה רואהו היה מחליטו לאחר השבת הלך לו הרי זה להקל ואף על גב דלאי כשי מלטו בשבת כשהלך לו לאחר השבת היא מטהרת מכל מקום היה צריך להביא קרבן כדין מצורע מוחלט שנתרפא ועכשיו פטור: היו לבנות איכמי היה לבנות ביום השבת שהיה ראוי להחליטו ולאחר השחירו הרי זה להקל אחת לבנה ואחת שחורה והשחירו שתיהן כדי כשבא דאין כאן להקל דבין כך ובין כך טהור ואגב סיפא דלהחמיר נקט לה דקתני והלבינו שתיהן: ארוכות היו השערות ביום השבת כדי לקרוץ בזוג דהיינו שיעור טומאה ולאחר נתקצרו היינו להקל אחת ארוכה ואחת קצרה כדי כשבא דבין כך ובין כך טהור של אגב סיפא דלהחמיר נקט לה דקתני והאריכו שתיהן: נסמך השחין לשתי שערות לאחר השבת ובשבת לא היה בו שחין דאלו בשבת ראהו היה מחליטו מחמת השערו׳ לבנות שבתוך הבהרת ועכשיו לאחר השבת שבא השחין ונסמך לשתיהן או לאחת מהן אינן סימן טומאה: הקיף השחין וכו׳ או שהקיף השחין לשתי השערות לבנות או לאחת מהן: או חלקן השחין שבא השחין או מחית השחין או המכוה או מחית המכוה או הבוהק בין שער לשער כל הכי דבשבת לא הוו ולאחר השבת באו הרי זה להקל: היתה בו מחיה בשבת שהיא סימן טומאה והלכה לה לאחר השבת איכמי היתה מרובעת בשבת והיה ראוי להחליטו ולאחר השבת נעשית עגולה או ארוכה דהשתא אינה סימן טומאה איכמי היתה מבוצרת המחיה בשבת באמצע הבהרת כמין מבצר של עיר שיושב באמצע העיר ומתוך כך היה ראוי להחליטו ולאחר השבת נעשית מן הצד איכמי היתה בשבת מכונסת כעדשה במקום אחד ולאחר השבת נתפזרה: ובא השחין ונכנס לתוכה כלומר בשבת לא היה שם שחין והיתה המכוה סימן טומאה ובא השחין ונכנס לתוכה: הקיפה או חלקה או מיעטה כלומר או שלא בא השחין על כל הנגע אלא על קצת המחיה ופחתה מכעדשה: השחי׳ ומחית השחי׳ המכוה ומחית המכוה והבהק כל הכי אמעטה קיימי שמיעטה השחין או מחית השחין דהיינו שנעשה קרום כקליפת השום או המכוה או מחית המכוה כל הכי שבשבת לא היו ולאחר השבת באו וכן הבהק שבשבת היה מארבע מראות ונעשה בהק למחרתו ומיעט המחיה דשחין ובהק ממעטין מחיה כדתניא בתורת כהנים בשר חי ולא השחין בשר

חי ולא הכהק: היו בו פשיון בשבת והלך לו הפשיון לאחר השבת דמה שפשה בשבת כ״ם לטהרתו: לא שהלכ׳ האום עיקר הנגע נקרא אום והלכה האום ונשאר הפשיון או שנתמעטה האום ואין בין שניהם כגריס הפחין: ומחית השחין כלומר איכמי בשבת פשה ולא היה מפסיק בשבת בין האום לפשיון לא שחין ולא מחית השחין ולא מכוה ולא מחית המכוה ולא בהק ולאחר השבת הפסיק אחד מאלו הרי זה להקל:

ו כיצד להחמיר לא היה בו שער לבן ונולד לו שער לבן היו שחורות והלבינו אחת שחורה ואחת לבנה והלבינו שתיהן קצרות והאריכו אחת קצרה ואחת ארוכה והאריכו שתיהן נסמך השחין לשתיהן או לאחת מהן הקיף השחין את שתהן או את אחת מהן או חלכן השחין ומחית השחין והמכוה ומחירת המכוה והבוהק והלכו להם לא היתה בו מכוה ונולדה לו מחיה היתה עגולה או ארוכה ונעשית מרובעת מן הצד ונעשת מכונסת מפוזרת ונתכנסת ובא השחין ונכנס בתוכה הקיפה חלקה או מעטה השחין או מחירת השחין והמכוה ומחית המכוה והבוהק והלכו להן לא היה בו פשיון ונולד בו פיסיון השחין ומחית השחין והמכוה ומחית המכוה והבוהק חולקים בין האום לפשיון והלכו להן הרי אלו להחמיר:

פרק ב

בהרת עזה נראית בגרמני כהה והכהה בכושי עזה רבי ישמעאל אומר בני ישראל אני כפרתן הרי הן כאשכרוע לא שחורים ולא לבנים אלא בנונים רבי עקיבא אומר יש לציירים סממנין שהן צרין צורות שחורות לבנות ובינוניות מביא סם בינוני ומקיפו מבחוץ ותראה כבינוני רבי יהודה אומר מראות נגעים להקל אבל לא להחמיר יראה הגרמני בבשרו להקל והכושי בבינוני להקל וחכמים אומרים זה וזה בבינוני: ב אין רואים הנגעים בשחרית ובין הערבים ולא בתוך הבית ולא ביום המעונן לפי שהכהה נראית עזה ולא בצהרים לפי שעזה נראית כהה אימתי רואים בשלש בארבע ובחמש ובשש ובשבע ובשמונה ובתשע דברי רבי מאיר רבי יהודה

י כסמך השחין בשבת לשתיהן לשתי השערות דהשתא לא הוו סימן טומאה שאין שער לבן סימן טומאה אלא כשהוא בנגע עצמו לא בתוך השחין או בתוך המכוה: או הקיף השחין וכו׳ דאם ראה בשבת לא היה מחליט: והלכו להן לאח׳ השבת שכנסה מקום השחין והמכוה צלקת והרי הוא כעור בשר ונמ׳ עור הבשר עם הנגע כבתחלה ויש שער הלבן ומחליטו הרי זה להחמיר: חולקין בין האום לפשיון שהיו מפסיקין בשבת בין עקר הנגע לפשיון: והלכו להן לאחר השבת ואין שם דבר המפסיק הרי אלו להחמיר:

בהרת גרמני לבן ביותר וכהה׳ עזה כשלג כלאית בו כהה מתוך לבנונית יתרה שבבשרו ופוטרין אותו: והכהה נראית בכושי עזה מתוך שבשרו שחור ומסגירין אותו דבתר בשרו של כראה אזלינן: בית ישראל אני כפרתן מתוך חבתן היה אומר אני כפרתן כלומר כל העונש שראוי לבוא עליהן אני מקבל על עצמי כדי לכפר עליהן: שהן בנוניים וממוצעים ואינם נוטים לאחת משתי הקצוות לא לבנים ולא שחורים אלא כאשכרוע שאינו לא לבן ולא שחור: אשכרוע מין של ארז כושו׳ בלעז תרגום תאשור אשכרוע וקא סבר רבי ישמעאל דבמה שמטהר האחד מטהרין כלם ובמה שמטמא האחד מטמאין כלם וקיימי רבי ישמעאל ורבי עקיבא בחדא שיטתא: ציירין אומנין שמציירין צורות לבוי: כבינוני כסם הבינוני: מראות נגעים להקל וטעמא דרבי יהודה מפרש בתורת כהנים כתוב אחד אומר בעור בשרו וכתוב אחד אומר בעור הבשר הא כיצד מראות נגעים להקל אבל לא להחמיר כיצד יראה גרמני בבשרו להקל כשאינו מקיים בעור בשרו ואת הכושי כבינוני להקל כשאינו מקיים בעור הבשר: זה וזה בבינוני גרמני וכושי כבינוני והיכו כרבי עקיבא: ב אין רואין את הנגעים בשחרית ובין הערבים וכל דילפינן מקרא דכתיב לכל מראה עיני הכהן מה כהן שחסר מאור עיניו אינו רואה את הנגעים אף יום שחסר מאורו אין רואין בו את הנגעים רבי יהודה אומר בארבע בחמש כו׳ והלכה כרבי יהודה

יהודה אומר בארבע בחמש בשמונה ובתשע׳ ג כהן שסומא באחת מעיניו או שכהה מאור עיניו לא יראה את הנגעים שנאמר לכל מראה עיני הכהן בית האפל אין פותחין בו חלונות לראות את נגעו׳ ד כיצד ראיית הנגע האיש נראה כעודר וכמוסק זיתים האשה כעורכת וכמניקה את בנה כאורגת בעומדין לשתי ליד הימנית רבי יהודה אומר אף כטווה בפשתן לשמאלית כשם שנראה לנגעו כך הוא נראה לתגלחתו׳ ה כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו רבי מאיר אומר אף לא נגעי קרוביו כל הנדרים אדם מתיר חוץ מנדרי עצמו רבי יהודה אומר אף לא נדרי אשתו שבינה לבין אחרים כל הבכורות אדם רואה חוץ מבכורות עצמו׳

פרק ג

הכל מיטמאין בנגעים חוץ מן הגוים וגר תושב הכל כשרים לראות את הנגעים אלא שהטומאה והטהרה בידי כהן אומרים לו אמור טמא והוא אומר טמא אמור טהור והוא אומר טהור אין רואין שני נגעים כאחד בין באיש אחד בין בשני אנשים אלא רואה את הראשון ומסגירו ומחליטו ופוטרו וחוזר לשני אין מסגירין את המוסגר ולא מחליטין את המוחלט ולא מסגירין את המוחלט ולא מחליטין את המוסגר אבל בתחלה בסוף שבוע המסגיר מסגיר והמחליט מחליט מסגיר ופוטר

יהודה: ... אין פותחין לו חלונות דכתיב כנגע נראה לי לי ולא לנרי מכאן לאורות אבל אין פותחים לו חלונות: ד כעודר וכמוסק דרך העודר מפסק רגליו ודרך המוסק מגביה זרועותיו עודר חופר בקרקע מוסק לוקט את זיתיו: כעורכת את הפת שמפסקת את רגליה: וכמניקה את בנה לענין אחת בדד דמם שנראה באותה שעה אינו נחשב בית הסתרים: כאורגת בעומדים לשתי שמגבהת ידה הימנית לאחוז ומגלה בית השחי שלה: בטווה בפשתן שדרך הטווה לסגבים ידה השמאלית ומגלה השחי השמאלי ומה שאינו נראה בכך נחשב בית הסתרים וכתיב לכל מראה עיני הכהן פרט לבית הסתרים: לתגלחתו ביום שהדתו וצריך לגלח דכתיב את ראשו ואת זקנו ואת גבות עיניו מה אלו מקום כנוס שער ונראה אף כל מקום כנוס שער ונראה פרט לבית הסתרים:

ה ר׳ מאיר אומר אף לא נגעי קרוביו דאתקוש נגעים לריבים דכתיב כל ריב וכל נגע מה ריבים שלא בקרובים אף נגעים שלא בקרובים ואין הלכה כרבי מאיר: חוץ מנדרי עצמו דכתיב לא יחל דברו הוא אינו מוחל אבל אחרים מוחלין לו: אף לא נדרי אשתו שבינה לבין אחרים כגון נדרים שאינן של עינוי נפש והדברים שאינן בינו לבינה שהן מריבים חקירת חכם ושמא יקל גבי אשתו ולא יחקר יפה ודוקא בפני עצמו אינו יכול להתיר ואפילו הוא יחיד מומחה אבל מצטרף הוא בכלל שלשה הדיוטות דכיון דהוו בי תלתא לא חשידי שמא לא יחקרו יפה: כל הבכורות אדם רואה אם יכולין לאכלן במומן:

הכל מיטמאין ואפילו קטן דמהו דתימא איש כרוע כתיב קמ״ל אדם כי יהיה בעור בשרו כתיב: הכל כשרים לראות את הנגעים ואף על פי שאינו בקי כהן וטמאותיהן אם חכם עמו רואה אבל כיון לבין עצמו אם אינו בקי כהן וטמאותיהן אינו רואה את הנגעים: שהטומאה והטהרה ביד כהן חכם ישראל רואה את הנגעים ואומר לכהן אף על פי שהוא שוטה אמור טמא ואמר טהור: בין באיש אחד בין בשני אנשים שנולדו שני נגעים באיש אחד או בשני אנשים אין הכהן רואה אותם בבת אחת שאין הכהן יכול לראות יפה שני נגעים כאחד: ומסגירו אי כה מסגר הוא כגון מארבע מראות: ומחליטו אם ראוי להחליטו כגון על ידי שער לבן או מחיה: ופוטרו אם הוא למטה מארבע מראות: וחוזר לשני מאחר שנולד השני קודם שהסגיר את הראשון או שהחליטו: אין מסגירים את המוסגר וכן כמי אין מחליטין את המוסגר דאם הסגירו בנגע אחד ואחר כך נולד לו נגע אחר שראוי להסגירו או להחליטו אין בזקק לו וכי עתני מן הראשון אין על הנגע שני לא תורת מוסגר ולא תורת מוחלט עד שיזקק לו: אבל בתחלה בסוף שבוע מסגיר ומסגיר אם בתחלת השבוע נולד השני קודם שהסגיר את הראשון מסגיר על הראשון ומסגיר על השני וכן בסוף שבוע ראשון אם עמד ראשון בעיניו מסגירו וחוזר ומסגיר

ומסגיר על השני: מחליט ומחליט מחליט על הראשון וחוזר ומחליט על השני: מסגיר ופוטר מסגיר על הראשון ופוטר על השני: מחליט ופוטר מחליט על הראשון ופוטר על השני וה״ה אפכ׳ מסגיר ומחליט או מחליט ומסגיר פוטר ומסגיר פוטר ומחליט: ב נותנים לו שבעת ימי המשתה דכתיב וביום הראות בו שכדי לכתוב ראמכא והראות אלו וביום לומר לך יש יום שאתה רואה ויש יום שאי אתה רואה:

ופוטר מחליט ופוטר׃ ב חתן שנראה בו נגע נותנין לו שבעת ימי המשתה לו ולביתו ולכסותו וכן ברגל נותנין לו כל ימות הרגל׃ ג עור הבשר מיטמא בשני שבועות ובשלשה סימנין בשער לבן ובמחיה ובפסיון בשער לבן ובמחיה בתחלה ובסוף שבוע ראשון ובסוף שבוע שני לאחר הפטור ובפסיון בסוף שבוע ראשון ובסוף שבוע שני לאחר הפטור ומיטמא בשני שבועות שהן שלשה עשר יום׃ ד השחין והמכוה מיטמאין בשבוע אחד ובשני סימנין בשער לבן ובפסיון בשער לבן בתחלה בסוף שבוע לאחר הפטור ובפסיון בסוף שבוע לאחר הפטור ומיטמאין בשבוע אחד שהוא שבעת ימים׃ ה הנתקין מיטמאין בשני שבועות בשני סימנין בשער צהוב דק ובפסיון בשער צהוב דק בתחלה בסוף שבוע ראשון בסוף שבוע שני לאחר הפטור ובפשיון בסוף שבוע ראשון בסוף שבוע שני לאחר הפטור ומיטמאין בשני שבועות שהן שלשה עשר יום׃ ו הקרחת והגבחת מיטמאות בשני שבועות ובשני סימנין במחיה ובפשיון במחיה בתחלה בסוף שבוע ראשון בסוף שבוע שני לאחר הפטור ובפסיון בסוף שבוע ראשון בסוף שבוע שני לאחר הפטור ומיטמאות בשני שבועות שהן שלשה עשר יום׃ ז הבגדים מיטמאים בשני שבועות ובשלשה סימנין בירקרק ובאדמדם ובפשיון בירקרק ובאדמדם בתחלה בסוף שבוע ראשון ובסוף שבוע שני לאחר הפטור ובפשיון בסוף שבוע ראשון ובסוף שבוע שני לאחר הפטור ומיטמאין בשני שבועות שהן שלשה עשר יום׃ ח הבתים מיטמאין בשלשה שבועות ובשלשה סימנין בירקרק ובאדמדם ובפשיון בירקרק ובאדמדם

ג עור הבשר שנראה בו אחד מארבע מראות: בתחלה כשהובא אל הכהן בלא הסגר מטמא בשער לבן ובמחיה אבל בפשיון אינו מטמא עד סוף שבוע ראשון או סוף שבוע שני: לאחר הפטור דסוף שבוע שני כשעמד בעיניו ופטרו אם אחרי כן פשה חוזר ומחליטו: שלשה עשר יום דיום שביעי של שבוע ראשון עולה לכאן ולכאן: ד השחין והמכוה מטמאים בשבוע אחד דשאר נגעים יש להן שני הסגרות ואלו אם לא פשה בשבוע ראשון ולא נולד שער לבן פוטרו ולשון מטמאין דנקט הכי קאמר כשבאו אלו שני סימנים בסוף שבוע אחד טמא הא לא באו טהור: ה הנתקים נגעים שבראש או בזקן קריין נתקים: בשער צהוב דק בתחלה אם בתחלה נולד לו שער צהוב מחליטו: צהוב דומה לזהב: בסוף שבוע ראשון ובסוף שבוע שני אם בסוף שבוע ראשון פשה או נולד לו שער צהוב מחליטו ואם לאו מסגירו שנית ואם בסוף שבוע שני פשה או נולד לו שער צהוב מחליטו ואם לאו פוטרו ואם לאחר הפטור פשה או נולד לו שער צהוב מחליטו: ו הקרחת והגבחת לקמן בפרק עשירי מפרש איזו היא קרחת ואיזו היא גבחת: במחיה ובפשיון אבל בשער לבן אין מטמאין לפי שאין שער צומח בהן: ז בירקרק ובאדמדם הא דקרי בבגדים ובבתים סימן טומאה ירקרק ואדמדם ולא קרי לעיל סימן טומאה לארבע מראות שבעור בשר משום דארבע מראות שבעור בשר אפילו עומדים בו כמה שני אינן מחליטים בלא שער לבן ובלא פשיון ובלא מחיה אבל בבגדים כשעמד הירקרק או אדמדם שני שבועות אף על גב דלא פשה כתיב ביה תשרפנו להכי קרי להו בבגדי׳ סימן טומאה וכן בבתים בשלשה שבועות כשחוזר הנגע לכמות שהיה או מירקרק לאדמדם או מאדמדם לירקרק כתיב ונתץ את הבית כאלו פשה להכי קרי להו סימן טומאה: ח לאחר הפטור כגון שכהה אם חזר אחרי כן ופורח: פסק תשעה עשר יום ראשון ושביעי של שבוע אמצעי עולים לפניהם ולאחריהם: פחות משבוע אחד כגון שחין ומכוה: שלשה שבועות כגון נגעי בתים:

רש · בשער שיער לבן מטמא בתחלה כשהובא אל הכהן ויש בנגע שיער לבן טמא מה שאין כן בפשיון שאינו מטמא אלא בסוף שבוע: ומטמא בכל מראה לובן אפילו למטה מארבע מראות דכתיב ומראה הנגע עמוק מראה הנגע עמוק ולא מראה שער לבן עמוק מה שאין כן בפשיון שאין פשיון מטמא למטה מארבע מראות שבאותן מראות שהאום מטמא הפשיון מטמא: ואין בו סימן טהרה ושו בפשיון יש בו סימן טהרה שאם פרח בכלו טהור: מטמא בכל שהו אבל שער לבן אינו מטמא בפחות משתי שערות דמיעוט שער שני': חוץ מן הנגע כשפשה חוץ לנגע טמא אבל שיער לבן בעינן שיהא בנגע כדכתיב ושער בנגע הפך לבן: ב בכל מראה שיהו כמראה הבשר: בין כושי בין לבן בין אדום: ומטמא בכל שהו אבל במחיה בעינן כעדשה: חוץ מן הנגע מה שאין כן במחיה שהמחיה צריכה להיות בתוך הנגע: ג ובמכונס שהשתי שערות במקום אחד בנגע: במפוזר זה במזרח הנגע וזה במערב: ובמפוזר שתי שערות באמצע הנגע. במפוזר שבא מכח סעיר: שאינו מפוזר כחוט היוצא מן הנגעים מיחנו שתי שערות: מה שאין כן במחיה דבעינן מכונסת ומכונסת: הפוכה ושלא הפוכה בין שבהרת קדמה למחיה בין שהמחיה קדמה לבהרת מה שאין כן בשיער לבן דאם קדם לבהר' טהור: ומעכבת את ההופך כלו לבן דאם הוחלט במחיה ופרחה הצרעת בכלו חוץ ממקום המחיה עדין טמא הוא אבל אם פרחה בכלו אע"ג דכל גופו מלא שיער לבן טהור שאין שיער לבן מעכב: ד עקרן משחיר וראשן מלבין טהור דאמר קרא ושער בנגע הפך לבן העיקר הסמוך לנגע הפך לבן: כדי לקרוץ בזוג כדי שיכטל בפי הזוג של מספרים והלכה דשיעור שיער לבן ארכו אין פחות מכדי שיכטל בפי הזוג אבל הלבנונית שבו בכל שהו: ונראית כשתים טהור שיש שערות שמתחלקות בראשן לשתים ובעקרן אינן אלא אחד: הכי גרסינן בהרת ובה שיער לבן ושיער שחור טמא בהרת שהיא כגרים מכומכם ובה שתי שערות לבנות והשאר מלאה שערות שחורות טמא ולא אמרינן שמקום השערות שחורות ממעט הבהרת מכגרים: ה זוקקה לשער לבן ולפשיון דאי איכא באותו החוט שיער לבן מחליטו או אם פשה אבל החוט בסוף שבוע טמא אבל אם אין ברוחב החוט שתי שערות ואית ביה שער לבן לא מטמא דלא חשיב מן הנגע וכן אם פשה אבל החוט שאין ברחבו שתי שערות כפשיון רחוק מן הנגע הוא חשוב ובעי כגרים: אבל לא למחיה דאפילו יש ברוחב החוט

ובאדם בתחלה בסוף שבוע ראשון בסוף שבוע שני בסוף שבוע שלישי לאחר הפטור ובפשיון בסוף שבוע ראשון בסוף שבוע שני בסוף שבוע שלישי לאחר הפטור ומיטמאין בשלשה שבועות שהן תשעה עשר יום אין בנגעים פחות משבוע אחד ולא יותר על שלשה שבועות ״

פרק ד

יש בשער לבן מה שאין בפשיון ויש בפשיון מה שאין בשער לבן ששער לבן מטמא בתחלה ומטמא בכל מראה לובן ואין בו סימן טהרה יש בפשיון שהפשיון מטמא בכל שהוא ומטמא בכל הנגעים חוץ לנגע מה שאין כן בשער לבן״ ב יש במחיה מה שאין בפשיון יש בפשיון מה שאין במחיה שהמחיה מטמא בתחלה ומטמא בכל מראה ואין בה סימן טהרה יש בפשיון שהפשיון מטמא בכל שהוא ומטמא בכל הנגעים חוץ לנגע מה שאין כן במחיה״ ג יש בשער לבן מה שאין במחיה ויש במחיה מה שאין בשער לבן ששער לבן מטמא בשחין ובמכוה במכונס ובמפוזר במבוצר ושלא במבוצר יש במחיה שהמחיה מטמאה בקרחת ובגבחת הפוכה ושלא הפוכה ומעכברת את ההופך כולו לבן ומטמאה בכל מראה מה שאין כן בשער לבן״ ד שתי שערות עיקרן משחיר וראשן מלבין טהור עיקרן מלבין וראשן משחיר טמא כמה יהא בלבנונית ר"מ אומר כל שהוא רבי שמעון אומר כדי לקרוץ בזוג היתה אחת מלמטה ונחלקה מלמעלה והיא נראית כשתים טהור בהרת ובו שער לבן או שער שחור טמא אין חוששין שמא מיעט מקום שער שחור את הבהרת מפני שאין בו ממש״ ה בהרת כגרים וחוט יוצא ממנה אם יש בו רוחב שתי שערות זוקקה לשער לבן ולפשיון אבל לא למחיה שתי בהרות

בהרות וחוש יוצא סוו לזו אם יש בו רוחב שתי שערות מצרפן ואם לאו אין מצרפן ׳ ו בהרת כגרים ובה מחיה כעדשה ושער לבן בתוך המחיה הלכה המחיה טמאה מפני שער לבן הלך שער לבן טמ׳ מפני המחיה ר״ש מטהר מפני שלא הפכתו הבהרת בהרת היא ומחייתה כגרים ושער לבן בתוך הבהרת הלכה המחיה טמא מפני שער לבן הלך שער לבן טמא מפני המחיה רבי שמעון מטהר מפני שלא הפכתו הבהרת כגרים ומודה שאם יש במקום שער לבן כגרים שהוא טמא ׳ ז בהרת ובה מחיה ופסיון הלכה המחיה טמאה מפני הפסיון הלך הפסיון טמאה מפני המחיה וכן בשער לבן ובפסיון הלכה וחזרה בסוף שבוע הרי היא כמות שהיתה לאחר הפטור תראה כתחלת היתה עזה ונעשית כהה כהה ונעשית עזה הרי היא כמו שהיתה ובלבד שלא תתמעט מארבע מראות כנסה ופשתה פשתה ונכנסה רבי עקיבא מטמא וחכמים מטהרין ׳ ח בהררת כגרים ופשתה כחצי גרים והלך מן האום כחצי גרים רבי עקיבא אומר תראה כתחלה וחכמים מטהרין ׳ ט בהרת כגרים ופשתה בחצי גרים ועוד והלך מן האום כחצי גרים רבי עקיבא מטמא וחכמים מטהרין בהררת כגרים ופשתה

כגרים

שקוט שתי שערות אין מחיה שכן מטמאה שהמחיה צריך שתהיה מכוסרת באמצע הנגע כמצנר שהוא באמצע העיר : מצרפן וכדונים כנגע אחד ואם פשה אחת מהן משהו או נולד שיער לבן באחד מהן מחליט על שתיהן : ואם לאו אינו מצרפן וכדונים כשני נגעים ואם פשתה האחת והאחרת לא פשתה מחליט בזו ומסגיר בזו ונפקא מינה דלכי מיטהר בעי לאתויי שתי קרבנות : ו בהרת כגרים בלא מקום מחיה דהיינו תשע עדשות בהרת ועדשה אחת מחיה עשר עדשות בין הכל: גרים הן תשעה עדשות שמחיה אין פחות מעדשה וכל היכא דתנינן בהרת הוא הדין לשאר מראות חלקות ופתוכות: והלכה המחיה שבא הנגע על מקומה: הלך שיער לבן שנשר או הפך לשחור: רבי שמעון מטהר אהלכה מחיה קאי שלא הפכתו בהרת ששיער לבן קדם לבהרת על מקום המחיה: שלא הפכתו בהרת כגרים ששיער לבן קדם לבהרת כגרים דמקום המחיה היה חסר מכגרים וכאן נמי לא פליג רבי שמעון אלא אהלכה מחיה ואין הלכה כרבי שמעון: בהרת ובה מחיה ופשיון בהרת כגרים והסגירה ולסוף שבוע מצא בה מחיה ופשיון והחליטו הלכה המחיה כגון שבא עליה הנגע טמאה הבהרת מפני הפשיון: ז הלך הפשיון כגון שכנסה הבהרת וחזרה לכגרים : וכן שער לבן ופשיון אם הלך האחד טמא מפני השני : הלכה וחזרה בסוף השבוע כגון שהסגירו על בהרת כגרים והלכה הבהרת באמצע השבוע ובסוף השבוע חזרה הרי היא כמות שהיתה ומסגירו הסגר שני : לאחר הפטור דראה אותה הכהן בסוף השבוע כשהלכה לה ופטרו אם אחרי כן חזרה תראה כתחלה והאי חזרה היינו במקומה הראשון דאי במקום אחר אם כן הרי זו בהרת אחרת : היתה עזה כשלג כשהסגירו ונעשית כהה בסוף שבוע ראשון כגון כסיד או כקרום או היתה כקרום בשעת הסגר ונעשית עזה כשלג בסוף שבוע הרי היא כמות שהיתה ומסגירה הסגר שני כמו שעמד בעיניו : ובלבד שלא תתמעט מארבע מראות שאם נתמעטה מארבע מראות פוטרו מיד וטהור : כנסה ופשתה היכא דהסגירה בבהרת כגרים ובסוף שבוע כנסה ואחר כך פשתה את מקום הכנוס ולא יותר : או שפשתה בסוף שבוע ואחר כך כנסה את מקום הפשיון ולא יותר: רבי עקיבא מטמא שהרי פשה וחכמים מטהרים שאין זה פשיון אלא הרי היא כמו שהיתה ואי קאי בסוף שבוע ראשון מסגירו הסגר שני ואי קאי בסוף שבוע שני פוטרו וטהור: ח ופשתה כחצי גרים לצד המזרח: והלך מן האום כחצי גרים לצד מערב: תראה כתחלה דחשיב כנגע אחר וכנגע חדש הוא זה ויסגיר : וחכמי׳ מטהרי׳ דלא חשיב פשיון אלא הכ׳ מוסיף על שיעור הנגע שהיה בתחלה וזה שאינו עכשיו אלא כגרים נחשב כראשון שעמד בעיניו וטהור : ט ופשתה כחצי גרים ועוד וכו׳ רבי עקיב׳ מטמ׳ משו׳ ועוד דאשתייר ביה מן הפשיון ובפשיון לאו׳ הפטו׳ איירי: וחכמי׳ מטהרי׳ דכיון דאזל ליה חצי גרים מן האו׳ ליכ׳ מנגע קדם אלא חצי גרים ועודה

ופשתה

ופשת׳ כגרים ועוד לאחר הפטור ואחר כך הלכה לה כל האום ולא נשתייר אלא הגרים ועוד החדש: רבי עקיבא מטמא דהא פשה ליה משיעור קמא ורבנן סברי כיון דאזל ליה קמא כוליה והאי נגע דקאי חדש נראה כתחלה ויסגיר: י בהרת כגרים ופשת כגרים בפשת לאחר הפטור איירי: רבי עקיבא מטמא דיש כאן נגע וסימן טומאה עמו: נראה כתחלה ואף על גב דכשנראה כתחלה כמי יטמאם הכהן מיד דמחיה ושער לבן מ

בגרים ועוד והלכה לה האום רבי עקיבא מטמא וחכמים אומרים תראה בתחילה ׃ י בהרת כגרים ופשתה כגרים נולדה לפסיון מחיה או שער לבן והלך לה האום רבי עקיבא מטמא וחכמים אומרים תראה בתחלה בהרת כחצי גרים ואין בה כלום נולדה בהרת כחצי גרים ובה שערה אחת הרי זו להסגיר בהרת כחצי גרים ובה שערה אחת נולדה בהרת כחצי גרים ובה שערה אחת הרי א להסגיר בהרת כחצי גרים ובה שתי שערות נולדה בהרת כחצי גרי׳ ובה שערה אחת הרי זו להסגיר ׃ יא בהרת כחצי גרים ואין בה כלום נולדה בהרת כחצי גרים ובה שתי שערות הרי זו להחליט מפני שאמרו אם בהרת קדמה לשער לבן טמא ואם שער לבן קדם לבהרת טהור ואם ספק טמא ור׳ יהושע קיהה ׃

מטמאים בתחלה מכל מקום כפקא מינה דלרבנן בעי אתויי קרבן אכל חד וחד ולרבי עקיבא כנגע ראשו׳ חשיב וכי מתסי מתאי מייתי חד קרבן ובכל הנך דפליגי רבי עקיבא וחכמים במתניתין הלכה כחכמים: ואין בה כלום אין בה שער לבן: ובה שערה אחת ונולדה בהרת כו׳ הרי זו להסגיר ואף על פי שקדם כגרים בהרת לשער האחרון כיון דלא קדמה את הראשון לו מהני ד דבעינן שתקדום כגרים בהרת לשתי השערות. בהרת כחצי גרים ובה שתי שערות כו׳ הרי זו ל להסגיר ואף על גב דחצי גרים הראשון קדם לשתי שערות לא מהני עד שיקדום הגרים שלם לשתי שערות: יא ונולדה בהרת כחצי גרים ובה שתי שערות כו׳ הרי זו להחליט כל היכא דתנן ובה שתי שערות או ובה שערה אחת לאו דאתו שערות ובהרת בהדי הדדי אלא דבהרת קדמה ואחר כך באו שערות: ואם שער לבן קודם לבהרת טהור דכתיב והיא הפכה שער לבן שהבהרת היא שגרמה לשער שיהפך ללבן: ספק טמא בספק אם שער לבן קדם לבהרת או בהרת קדמה לשער לבן טמא: ורבי יהושע קהה גרסינן מלשון תקהינה שניו כלומר היו שניו קהות מדברי האומר ספק טמא דאיהו סבר בספק טהור ואין הלכה כרבי יהושע:

פרק ה

כל ספק נגעים טהור חוץ מזה ועו׳ אחר ואיזה זה מי שהיתה בו בהר׳ כגרים והסגירה בסוף שבוע אחרי היא כסלע ספק שהיא היא ספק שאחרת באה תחתיה טמא ׃ ב החליטו בשער לבן והלך שער לבן וחזר שער לבן וכן במחיה ובפשיון בתחלה בסוף שבוע ראשון בסוף שבוע שני לאחר הפטור הרי היא כמו שהיתה החליטו במחיה והלכה המחיה וחזרה המחיה וכן בשער לבן ובפשיון בתחלה בסוף שבוע ראשון בסוף שבוע שני לאחר הפטור הרי היא כמו שהיתה החליטו בפשיון הלך הפשיון וחזר הפשיון וכן בשער לבן בסוף שבוע ראשון בסוף שבוע שני לאחר הפטור

הרי

כל ספק נגעי׳ חוץ מזה דספק בהרת קדמ׳ ספק שער לבן קדם: הרי היא כסלע כעשית רחבה וגדולה כסלע: בספק שהיא היא וראויה להחליט שהרי פשה: ספק שאחרת באה תחתיה והראשונה הלכה וראויה להסגיר דאין פשיון מטמא בתחלה טמא ומחליטו: ב הלך שער לבן שהוחלט בעבורו: וחזר שער לבן אחר תחתיו: וכן במחיה וכן בפשיון או שלא חזר שער לבן אלא שנולדה בו מחיה שהיא גם כן סימן טומאה או שפשה הנגע: בתחלה בסוף שבוע ראשון כלומר בין שהחלט היה בתחלה כשהובא אל הכהן בין בסוף שבוע ראשון בין בסוף שבוע שני בין לאחר הפטור כגון שעמד בעיניו שני שבועות ופטרו ואחר הפטור בא שער לבן והחליטו בכל הני גווני אם הלך לא שער לבן וחזר שער לבן או מחיה או פשיון: הרי היא כמות שהיתה כלומר נשאר

בטומאתו

בטומאתו כמו שהיה תחלה ויש בו סימן טומאה אף על פי שאין זה אותו סימן שהיה בשעת ההחלט: י
וחזר הפשיון וכן בשיער לבן הא דלא קתני הכא וכן במחיה לפי שכשהלך הפשיון ובאת המחיה פעמים
שיהיה טהור כגון שהמחיה מעטה הנגע מכגרים: ג שיער פקודה לשון פקדון שהפקידה
הבהרת את השיער בעור הבשר והלכה לה: וחכמים מטהרים וטעמיהו דכתיב והיא הפכה שהפכתו
היא ולא שהפכתו חברתה: אף
דבריך אין מקויימין דסאי כמי
טהור והלכה כחכמים: ד
בין בגיא אחד אף על גב דמה
כפשך יש בו בהרת אחת שפשת
אותה שתחלתה כגרים ועכשיו
כסלע והיה ראוי להחליטו אפילו
הכי הואיל ואיכו ידע על אי זה
נגע מחליט טהור מגזירת הכתו׳
דכתיב ואם פשה תפשה בעור
וטמא הכהן אותו את הנגע ה
הידלי הוא מטמא ואיכו מטמא
את הנגע שיש בו ספק: בין בשני
אנשים אף על פי שאחד מהם
טעון הסגר שבעת ימים שהית
בסוף שבוע ראשון והאחר נוחלט
הואיל ואיכו יודע אי זה להסגיר
ואי זה להחליט שניהם טהורים
מגזרת הכתוב: רבי עקיבא אומר
כו׳ ואין הלכה כרבי עקיבא:
ה שניהם טמאי׳ דכשניהם
פשה: אף על פי שחזרו להיות
כסלע דהשתא אחד מהם טהור
הואיל והוחזקו לטומאה שניהם
טמאים דכתיב וטהרו הכהן את
הודלי הוא מטהר ואיכו מטהר את
הספק: עד שיחזרו להיות כגרים
דהשתא ודאי שניה׳ טהורי׳ שהפשיון
שבעבורו הוחלטו הלך משניהם:

הרי היא כמות שהיתה׳ ג שער פקודה עקביא
בן מהללאל מטמא וחכמים מטהרין איזה הוא שער פקודה מי
שהיתה בו בהרת ובה שער לבן הלכה הבהרת והניחה לשער לבן
במקומו וחזרה עקביא בן מהללאל מטמא וחכמים מטהרין א״ר
עקיבא מודה אני בזה שהוא טהור איזה הוא שער פקודה מי שהיתה
בו בהרת כגרים ובה שתי שערות והלך הימנה כחצי גריס והניח
לשער לבן במקו׳ הבהרת וחזר אמרו לא כשם שבטלו את דברי
עקביא א״ך דבריך אינן מקיימין׳ ד כל ספק נגעים בתחלה
טהור עד שלא נזקק לטומאה משנזקק לטומאה ספקו טמא כיצד
שנים שבאו אצל כהן אחד בזה בהרת כגרים ובזה כסלע בסוף
שבוע בזה כסלע ובזה כסלע ואינו ידוע באי זה מהם פשה בין
באיש אחד בין בשני אנשים טהור רבי עקיבא אומר באיש אחד
טמא ובשני אנשים טהור׳ ה משנזקק לטומאה ספקו
טמא כיצד שנים שבאו אצל כהן בזה בהרת כגרים ובזה כסלע
בסוף שבוע בזה כסלע ועוד ובזה כסלע ועוד שניהן טמאין אף על פי
שחזרו להיות כסלע וכסלע שניהן טמאין עד שיחזרו להיו׳ כגרים
זה הוא שאמר משנזקק לטומאה ספקו טמא׳

פרק ו

גופה של בהרת כגרים הקלקי מרובע מקום
הגרים תשע עדשות מקום עדשה ארבע
שערות נמצאו שלשים ושש שערה׳ ב בהרת כגרים ובה
מחיה כעדשה רבת׳ הבהרת טמאה נתמעטה טהורה רבת׳ המחיה
טמאה נתמעטה טהורה׳ ג בהרת כגרים ובה מחיה פחות
מכעדש׳ רבת׳ הבהרת טמאה נתמעטה טהורה רבת׳ המחיה טמאה
נתמעט׳ ר׳ מאיר מטמ׳ וחכמ׳ מטהרי׳ שאין הנגע פושה לתוכה׳
ד בהרת יתרה מכגרים ובה מחיה יתרה מכעדשה רבו או
שנתמעטו טמאין ובלבד שלא יתמעטו מכשעור׳ ה בהרת
כגרים

גופה של בהרת כגרים חכי פול: הקלקי שם מקום ופולין שבו גדולים: מרובע וזהו שעור
מגומכם שבבהרת ואם היה הנגע עגול או על כורה אחרת אם יש בו כדי שיכנס
בתוך שנגע כגרים הקלקי מרובע טמא ואם לאו טהור: ב רבתה הבהרת מבחוץ טמאה משום פשיון:
נתמעטה טהורה דליכא כגרים: רבתה המחיה וכנסה הבהרת טהורה דאין המחיה מגונדרת דבעינן בהרת
כעדשה מכל צד סביב למחיה: ג רבת׳ הבהרת מבחוץ טמא׳ דהרי פשתה בעור: נתמעטה טהורה ואפי׳
היתה מחית׳ כעדשה: רבתה המחיה ונעשית כעדשה טמאה: נתמעט׳ שפשתה הבהרת עליה: ר׳ מאיר מטמא
דחשיב ליה פשיון מבפנים כמו מבחוץ: וחכמי׳ מטהרי׳ דפשיון שבפני׳ לא חשיב פשיון והלכה כחכמי׳: ד
שלא יתמעטו מכשיעור בהרת מכגרים ומחיה מכעדשה: ה בהרת כגרים מרובע ורבועה של בשר חי
ברוחב כעדשה מקפת אותה מסביב וחוץ לאותו בשר חי מקפת בהרת כגרים מסביב והרי יש כאן שתי בהרות

אחת פנימית ואחת חיצונה ומחיה מפסקת ביניהן סביב : הפנימית להסגיר דאין לה מחיה באמצעה : והחיצונה להחליט דמחיה המקפת לפנימית סימן טומאה לחיצונה שהרי היא מבוררת באמצעה : שהבהרת בתוכה לפי שהבהרת לתוכה איכא חשובה סימן טומאה לחיצונה דבעינן מבוררת נגע מכאן ונגע מכאן ומחיה באמצע והכא יש כאן נגע ומחיה ונגע ואין הלכ' כרבי יוסי : נתמעטה המחיה שפשת הבהרת עליה והלכה לה או שהלכה לה כלה :

בגרים ומחית כעדשה מקפתה וחוץ למחיה בהרת הפנימירת להסגיר והחיצונה להחליט אמ' רבי יוסי אין המחיה סימן טומאה לחיצונה שהבהרת לתוכה נתמעטה והלכה לה רבן גמליא' אומר אם מבפנים היא כלה סימן פשיון לפנימית והחיצונה טהורה ואם מבחוץ החיצונה טהורה רבי עקיבא אומ' בין כך ובין כך טהורה ׃

ו אמר רבי שמעון אימתי בזמן שהיא כעדשה מובאה היתה יתרה מכעדשה המותר סימן פשיון לפנימירת והחיצונה טמאה היה בו בהק פחות מכעדשה סימן פשיון לפנימית ואין סימן פשיון לחיצונה ׃

ז עשרים וארבעה ראשי איברין באדם שאינן מיטמאין משום מחיה ראשי אצבעות ידים ורגלים וראשי אזנים וראש החוטם וראש הגוידה וראשי הדדים שבאשה רבי יהודה אומר אף של איש רבי אליעזר אומר אף היבלות והדלדולין אינן מיטמאין משום מחיה ׃

ח או מקומות באדם שאינן מיטמאין בבהרת תוך העין תוך האוזן תוך החטם תוך הפה הקמטי' והקמטין שבצואר

אם מבפנים היא כלה שהבהרת הפנימית כסתה המחיה : וסימן פשיון לפנימית ומחליטה שהרי פשתה מבחוץ : והחיצונה טהורה שהלכה מחיתה או נתמעטה מכעדשה : אם מבחוץ שהבהרת החיצונה כסתה המחיה : החיצונה טהורה שנתמעטה מחיתה או הלכה ופשיון ליכא שאין הנגע פושה לתוכה והפנימית להסגיר שהנגע עמד בעיניו : בין כך ובין כך בין כלתה מבפנים בין כלתה מבחוץ : טהור' שכשם שאם פשתה החיצונה למחיה שבתוכה אינה פשיון כך כשפשתה הפנימית למחיה שבתוך בהרת החיצונה אינו פשיון והלכ' כר' עקיב' : ו אימתי החיצו' טהורה כשפשתה הפנימית או החיצונה על המחיה דאמרן לעיל שהחיצונה טהורה הנ"מ בזמן שהיא כעדשה : מובאת שהמחיה כעדשה מצומצמת לא פחות ולא יותר אבל אם היתה המחיה יתרה מכעדשה : המותר סימן פשיון לפנימית והחיצו' טמאה כלומר אם פשתה הפנימית על אותו מותר שתיקן להחליט פנימית משום פשיון וחיצונה משום מחיה ואם פשת' החיצונה על אותו מותר מכל מקום החיצונה להחליט משום מחיה והפנימית להסגיר ואין הלכה כרבי שמעון : היה בהק פחות מכעדשה סמוך לפנימית והחיצונה מוקפת לבהק : סימן פשיון לפנימית אם פשתה הפנימית וכסתה את הבהק הפנימית להחליט שהרי פשתה מבחוץ ואם החיצונה פשת וכסתה את הבהק אינו סימן פשיון לחיצונה שאין הנגע פושה לתוכו והאי דנקט בהק פחות מכעדשה דאם היה כעדשה היה מטמא משום מחיה דק"ל מחיה מטמאה בכל המראות אבל פחות מכעדשה אין כאן מחיה דאין מחיה פחותה מכעדשה : ז ואינם מיטמאין משום מחיה דכתיב ולראי הכהן בעינן שיראה את הנגע עם המחיה כלו כאחד וכשיש בגריס בראש החוטם או בראשי אצבעות הואיל שופע אילך ואילך ואינו יכול לראות כלו כאחד : ראשי אזנים כשפיס באחד וכן ראשי דדין ואין הלכה כרבי יהודה שמוכה ראשי דדין שבאיש וראש הגויה הוא גיד האמה : יבלות לשון או חרוץ יבלת פורו"ס בלעז : ודלדולין בשר שפירש וכלדלד ואית דגרסי ותלתולין בשר שבעשה כמו תל גבוה ואין הלכ' כר' אליעזר : ח שאינן מיטמאין בבהרת בארבע מראות נגעים שאת ותולדתה בהרת ותולדתה : תוך העין תוך האוזן שכל אלו אינן חשובי' כעור בשר והכתוב אומר והיה בעור בשרו : הקמטין שבשאר הגוף : והקמטין שבצואר תנא סיפ' לגלויי דקמטין דריש קמטין של שאר הגוף הן דלא תימא קמטין דצואר דוקא דלא מתחזי באחריני : תחת הדד כשנראות כמכיקה את בנה מה שאינו נראה באותה שעה אינו מטמא : וגבת פשתי כשנראה כעוסק בזיתים : כף הרגל מה שתחת הגבנונית של הרגל דכל אלו אינן עור בשר הנראה ושנפורן לא חשיבא עור בשר : הראש והזקן אין מטמאין בבהרת דכתיב נתק הוא צרעת הראש או הזקן הוא אין לראש ולזקן טומאה אלא טומאת נתקין בלבד : השחין והמכוה והקרח שעוד דים שלא בתרפא ועפה ולא נקרם העור שלהם בקלפת השום : אין מיטמאין משום נגע דבשחין כתיב

שבצוא׳ תחת הדד ובי׳ חשתי כף הרגל והצפורן הראש והזקן השחין והמכו׳ והקדח והמורדי׳ אינן מיטמאי׳ בנגעי׳ ואינן מצטרפי׳ בנגעי׳ ואין הנגע פושה לתוכן ואינם מיטמאי׳ משו׳ מחיה ואין מעכבין את ההופך כולו לבן חזר הראש והזקן ונקרחו השחין והמכות והקדח ונעשו צרבה הרי אלו מיטמאים בנגעים ואינן מצטרפין בנגעים ואין הנגע פושה לתוכן ואינן מטמאים משום מחיה אבל מעכבין את ההופך כולו לבן הראש והזקן עד שלא העלו שער והדלדולין שבראש ושבזקן נידונים כעור הבשר ׃

פרק ז

אלו בהרות טהורות שהיו בו קודם למתן תורה בגוי ונתגייר בקטן ונולד בקמט ונגלה בראש ובזקן בשחין ובמכוה ובקדח ובמורדין חזר הראש והזקן ונקרחו השחין והמכוה והקדח ונעשו צרבה טהורים הראש והזקן שלא העלו שער ונקרחו השחין והמכוה והקדח עד שלא נעשו צרבה ונעשו צרבה והיו רבי אליעזר בן יעקב מטמא שתחלתן וסופן טמא וחכמים מטהרים ׃ ב נשתנו

שחין וכרפא ובמכוה כמו כתיב והיתה מחית המכוה: קדח הוא שחין שבא מחמת דבר אחר כגון מחמת עץ או אבן או עץ או נפט או סיד ומכוה כמו שלא באה מחמת האש עצמו אלא מחמת תולדות האש כגון רמץ חם וסיד חם ונפסית חם כל אלו קרויין קדח לשון כקדוח אש המסים וקדח המורד כמו שלא נתרפא ולא העלה קרום כקלפת השום איננו מטמא משום נגע: המורדים כל זמן שלא נתרפאו שלא העלו קרום קרויין מורדים כלומר שעדיין עומדין במרדם ואית דגרסי מורדים בר״ש לשון רד כשרו: ואין מצטרפין בנגעים אם היה חצי גרים נגע בעור בשר וחצי גרים באחד מן המקומות הללו אין מצטרפין לכגריס: ואין הנגע פושה לתוכן דכיון דלא מטמו באום לא מטמו כמי ב בפשיון: ואינם מיטמאין משום מחי׳ דאם פרחה בכלו ויש בראשו או בזקנו או בקמטין בשר חי אין מיטמאין משום מחיה · איכמי אם היה אחד מן המקומות הללו מבוכר בתוך הנגע איכו מטמא משום מחיה: ואינם מעכבים את ההופך כלו לבן אם פרחה הצרעת בכלו חוץ מאחד מן המקומו׳ הללו אין מעכבין דכתי׳ וכסתה הצרעת את כל עור הנגע עור הראוי להיות בו נגע פרט לאו שאין מיטמאי׳ משום נגע: חזר הראש והזקן ונקרחו שנקרח השער שהיה בהן ונעש׳ כעור בשר וכן השחין והמכו׳ והקרח שנעשו צרבת שנתרפאו וקרם עליה׳ כקלפת השו׳: הרי או מיטמאין בנגעי׳ בארבע מראות וה״ה דהוה מצי למתני כתפשטו הקמטין כמי מיטמאין בנגעי׳: ואין מצטרפין בנגעי׳ ראש וזקן אין מצטרפי׳ וכן עור הבשר והזקן או עור הבשר והראש אין מצטרפין דאם בא לו חצי גרים כתק בזקן וחצי גרים כתק בראש איכמי חצי גרים כתק בזקן וחצי גרים כגע בעור בשר אין מצטרפי׳ וכן חצי גרים שחין וחצי גרים מכו׳ אין מצטרפי׳ לכגרים: ואין הנגע פושה לתוכן בנגע של עור בשר אין פושה לא בכתק הרא׳ ולא בכתק הזקן ולא בשחין ולא במכו׳ דלא חשיבו כעור בשר: ואין מטמאי׳ משו׳ מחיה דכיתקי׳ מטמאי׳ בשער כהוב ופשיון ושחין ומכו׳ בשער לבן ופשיון: אבל מעכבי׳ את ההופך כלו לבן שאם פרחה הצרע׳ בכלו וכשאר הרא׳ או הזקן שנקרחו שלא פרחה הצרע׳ בהן או השחין והמכוה והקדח שנעשו צרבת עמ׳ עד שיפרח בכלו: הראש והזקן שלא העלו שיער כגון קטן שלא צמח זקנו או לא הצעיר ראשו כדוכים כעור בשר ליטמא בבהרת : וכן הדלדולין שבראש ובזקן דלית בהו שיער : כדוכים כעור בשר ומעכבים את הפריחה והנגע פושה לתוכן ומצטרפין לכגרים:

אלו בהרות טהורות שהיו בו קדם מתן תורה מי שהיתה בו צרעת קודם מתן תורה לא היה טמא מחמת אותו נגע לאחר מתן תורה דכתיב אדם כי יהיה בעור בשרו פרט לזה שכבר היה וכל הכי כמי דהשיב מהתם כפקי דבעיכן שיולד הנגע משעה שראוי ליטמא בו ולא קודם כמו גר עד שלא כתגייר וקטן עד שלא כולד וכן כלם : בקמט וכתגלה שהיה מתחלה הנגע מסותר בתוך הקמט והיה טהור מפכי שהיה בבית הסתרים ואחר כך כתגלה : ובמורדים כלומר בשחין ומכוה המורדים שלא כתרפאו ולא העלו קרום כקלפת השום : עד שלא העלו שער בא הכגע דחשיבי כעור בשר היכו תחלתן טומאה וכשהעלו שיער הוי טהרה שדיכו בכתקי׳ וכשכקרחו היכו סופן טומאה: ובן שחין ומכוה וקדח דעד שלא באו בא הכגע היכו טומאה וכשבא השחין והמכוה והקדח היכו טהרה דבעיכן שיקדים השחין

שחין והמכוה לשאת דכתיב והיה במקום השחין שאת שיקדים השחין לשאת ולא שתקדים השאת לשחין כשחורו ונעשו כרכת היכו טומאה: וחזו שכתרפאו יפה: רבי אליעזר בן יעקב מטמא כיון דבתחלה בא הנגע בעור הבשר וחזר בופו לקדמותו לא חיישינן להפסק שבנתיים: וחכמים מטהרין הואיל והפסיקה טהרה בנתים והלכה כחכמים: ב נשתנו מראיהן אטהרות טהורות קאי כגון דהוות כשלג עד שלא נתנייר ומשנתנייר נעשית

ב נשתנו מראיהן בין להקל בין להחמיר כיצד להקל היתה כשלג ונעש׳ כסיד ההיכל וכצמר לבן וכקרום ביצה ונעשית מספחת שאת או מספחת עזה כיצד להחמיר היתה כקרום ביצה ונעש׳ כצמר לבן וכסיד ההיכל וכשלג ר׳ אלעזר בן עזריה מטהר ר׳ אלעזר חסמא אומר להקל טהור ולהחמיר תראה כתחלה רבי עקיבא אומר בין להקל בין להחמיר תראה כתחלה ׳׳ ג בהרת ואין בה כלום בתחלה בסוף שבוע ראשון יסגיר בסוף שבוע שני לאחר הפטור יפטור עודהו מסגירו ופוטרו ונולדו לו סימני טומאה יחליט בהרת ובה סימני טומאה יחליט עודהו מחליטו והלכו להן סימני טומאה בתחלה בסוף שבוע ראשון יסגיר בסוף שבוע שני לאחר הפטור יפטור ׳׳ ד התולש סימני טומאה והכווה את המחיה עובר בלא תעשה ולטהרה עד שלא בא אצל הכהן טהור לאחר החלטו טמא אמר רבי עקיבא שאלתי את רבן גמליאל ואת רבי יהושע הולכין לגדוד בתוך הסגירו מהו אמרו לו לא שמענו אבל שמענו עד שלא בא אצל הכהן טהור לאחר החלטו טמא התחלתי מביא להם ראיות אחד עומד בפני הכהן ואחד בתוך הסגירו טהור עד שיטמאנו הכהן מאימתי היא טהרתו רבי אליעזר אומר לכשיולד לו נגע אחר ויטהר הימנו וחכמים אומרים עד שתפרח בכולו או עד שתתמעט בהרתו מכגריס ׳׳

ה מי

כסיד ההיכל: כצמר לבן וכקרום ביצה כלומר תחלה היתה כצמר לבן ועכשיו נעשית כקרום ביצה: נעשית מספחת שאת או מספחת עזה כלומר שהשאת נעשית מספחת שחזרה להיות תולדה שלה או שהעזה נעשית כמספח׳ שלה ופרושי קמפר׳ לרישׁ׳ דקתני היתׄ כשלג ונעשית כסיד ההיכל היינו שנעשית עזה מספחת ואותה שהיתה כצמר לבן ונעשית כקרום ביצה היינו שנעשית שאת מספחת: וכסיד ההיכל והשלג כלומר היתה כסיד ההיכל ועכשיו נעשית כשלג: ר׳ עקיבא אומר כו׳ והלכה כר׳ עקיבא:

ג בהרת מהשת׳ איירי בבהרו׳ טמאות: ואין בה כלום לא מחיה ולא שיער לבן: בתחלה כשהובא אל הכהן וכן בסוף שבוע ראשון אם לא נולד בה כלום וכן יד בסוף שבוע שני אם לא נולד בה כלום פטור וכן לאחר הפטור אם לא נולד בה כלום עומד בפטורו זה כל ימיו ושוב היינו מסגירו: עודהו מסגירו שהיה רוצה להסגירו בין בתחלה כשהובא אל הכהן בין בסוף שבוע ראשון ולא הספיק להסגירו עד שנולדו סימני טומאה כגון בתחלה בשער לבן ומחיה ובסוף שבוע ראשון בשער לבן ומחיה ופשיון יחליט אבל משהסגירו הא תנן לעיל אין מחליטין את המוסגר: ופוטרו כלומר או פוטרו כגון בסוף שבוע שני ואפילו לאחר הפטור אם נולדו סימני טומאה יחליטו: עודהו מחליטו שהיה בא להחליטו ולא הספיק עד שהלכו סימני טומאה: בתחלה כשהובא אל הכהן או בסוף שבוע ראשון יסגיר אבל אם משהחליטו הלכו להן כגון שהחליטו בשער לבן והלך לו שער לבן והבהרת קיימת אין מסגירו עליה אלא פוטרו וטהור: ד התולש סימני טומאה כגון שער לבן בעור בשר ושער צהוב בנתקים והכווה את המחיה דמשכחת איכא סימן טומאה: עובר בלא תעשה דהשמר בנגע הצרעת וכל מקום שנאמר השמר פן ואל אינו אלא לא תעשה: ולטהרה כלומר ולענין טהרה מה דינו: עד שלא בא אצל כהן אם תלשן טהור ואם תלשן לאחר חלוטו טמא: הולכים לגדוד גרסינן והוא שם מקום: בתוך הסגרו מהו אם תלש סימני טומאה בתוך שבוע של הסגר ראשון או של הסגר שני מהו: התחלתי מביא להם ראיות בתוספתא מייתי דכך היתה ראיתו מפני מה עד שלא בא אצל כהן טהור לא מפני שלא ראה הכהן סימני הטומאה שבו התולש סימני טומאה בתוך הסגר כמי דין הוא שיהא טהור שלא ראה הכהן סימני טומאה שבו הילכך אחד עומד בפני כהן כלומר אחד אותו העומד בפני כהן ומיהר לתלוש סימני טומאה קודם

ח כי שהיתה בו בהרת ונקצצה טהורה קצצה מתכוין רבי אליעזר אומר לכשיולד לו נגע אחר ויטהר ממנו וחכמים אומרים עד שתפרח בכולו היתה בראש הערלה ימול״

פרק ח

הפורח מן הטמא טהור חזרו בו ראשי אברים טמא עד שתתמעט בהרתו מכגרים מן הטהור טמא חזרו בו ראשי אברים טמא עד שתחזור בהרתו לכמות שהיתה״ ב בהרת כגרים ובה מחיה כעדשה פרחה בכולו ואחר כך הלכה לה המחיה או שהלכה לה המחיה ואחר כך פרחה בכולו טהור נולדה לו מחיה טמא נולד לו שער לבן רבי יהושע מטמא וחכמים מטהרין״ ג בהרת ובה שער לבן פרחה בכולו אף על פי ששער לבן במקומו טהור בהרת ובה פשיון פרחה

שיאמר לו הכהן טמא אתה ואחר אותו שתלשן תוך ימי הסגרו בין זה ובין זה טהורין וכן הלכה: מאימתי היא טהרתו של אותו שתלש סימני טומאה לאחר חלוטו כשיולד לו נגע אחר ויטהר ממנו דכיון דכתרפא מן השכיה אגלאי מלתא דהם רחמנא עליה ואיכאי הוות קימא קמייתא הוה מיתסי מיכה כמו מזו: עד שתפרח בכלו כנגע האחרון דליכא למיחש למדי דהא אי הוה ביה בוי קמא השתא מיהא שוי טהור: או עד שתתמעט בהרתו מכגרים דאפילו לא כתלש השיער ולא ככוית המחיה היה נטהר מכיון דכתמעט הבהרת מכגרים ומיהו עד שתפרח בכלו לא קאי אלא אתולש סימני טומאה אבל כווה את המחיה איכו כטהר בפריחה שאו היתה המחיה קיימת לא היה טהור בפריחה והלכה כחכמי: ס ונקצצה טהורה דכתיב כל ימי אשר הנגע בו יטמא ולא ימים שהיתה בו בהרת ונקצצה: קצצה מתכוין בתוספתא מוכח דסיבא דקצן כל הבהרת וקצן מן הבשר אשר סביבותיה עמה כולי עלמא לא פליגי דאין לו טהרה עולמית קכסוה רבכן מאחר שכתב לשדם אחרים והיכא דקצצה ושייר ממכה כל שהו כולי עלמא לא פליגי דיש לו טהרה בפריחה דשייר מינה לא קכסוה כולי האי כי פליגי כשקצצה מכוונת הבהרת כמות שהיא לא פחות ולא רבי אליעזר אומר לכשיולד לו נגע אחר ויטהר ממנו וחכמים אומרים עד שתפרח בכלו והלכה כחכמים הכא לא גרסינן במלתיהו דחכמים או עד שתתמעט בהרת מכגרים דדוקא גבי תולש סימני טומאה דר וכשלרה הבהרת התם שייך למתני עד שתתמעט מכגרים אבל הכא הרי נקצצה כל הבהרת: היתה בראש הערלה ימול לאו במילה בזמנה איירי דהא מילתא דפשיטא היא השתא שבת דאסור בקוץ דחייה מרעת דאסור לאוגדיא לא כל שכן אלא אפילו מילה שלא בזמנה שאיכה דוחה את השבת דוחה את הצרעת דאתי עשה דמילה ודחי את לא תעשה דצורעת דהכי קימא לן בכל התורה כלה כל מקום שאתה מוצא עשה ולא תעשה אם אתה יכול לקיים את שניהם מוטב אם לאו יבא עשה וידחה את לא תעשה:

הפורח מן הטמא טהור טמא שכחלט באחד מן הנגעים ואחר כך פרחה בכלו טהור: וחזרו בו ראשי אברים אם לאחר הפריחה חזרו ונתגלו אפילו ראשי אברים בלבד טמא דכתיב וביום הראות בו בשר חי יטמא והוא שיראו כעדשה: עד שתתמעט בהרתו מכגרים שילך כל הנגע ולא ישתייר בו כגרים: מטהור טמא טהור שפרחה הצרעת בכלו כגון שהחליטו בשער לבן או במחיה ונשר שיער לבן או נתכסית המחיה ופטרו או כמי הסגירו בבהרת כגרים ועמד בעיניו שתי שבועות ופטרו בכל הכי אם אחר פטורו פרחה בכלו טמא: עד שתחזור לכמות שהיתה דאם נשתייר מן הפריחה כל שהוא כיון לאוס טמא משום פשיון והא דתנן בסמוך שאם הלכה מחיה ואחר כך פרחה בכלו טהור ותנן נמי בהרת ובה שער לבן פרחה בכלו אף על פי שהשער לבן במקומו טהור ומשמע וכל שכן אם איכו במקומו שהוא טהור התם מיירי שלא פטרו הכהן עדין כשפרחה בכלהו והכא מיירי כשפטרו ואחר כך פרחה בכלו: ב ואחר כך הלכה לה מחיה שפשה הנגע עליה אבל בשעת הפריחה לא הלכה לה מחיה עד אחר כך אין הפריחה מטהרתו: ב בהרת כגרים: ובה שער לבן הא קא משמע לן דפריחה מטהרת אחר כל סימני טומאה: פרחה במקצתו טמא אצטריך לאשמועינן אפילו פרחה ברובו ככלו איכמי אשמעינן דבסוף שבוע ראשון או בסוף שבוע

פרחה בכולו טהור וכולן שחזרו בהן ראשי אברים הרי אלו טמאין פרחה במקצתו טמא פרחה בכולו טהור׃ ד כל פריחות ראשי אברים שבפריחתן טהרו טמא וכשיחזרו טמאים כל חזירות ראשי אברים שבחזירתם טימאו שחור נתכסו טהור נתגלו טמא אפילו מאה פעמים׃ ה כל הראוי לטמא בנגע הבהרת מעכב את הפריחה כל שאינו ראוי לטמא בנגע הבהרת אינו מעכב את הפריחה כיצד פרחה בכולו אבל לא בראש ובזקן בשחין במכוה ובקרחת המורדין חזר הראש והזקן ונקרחו השחין והמכוה והקרחה ונעשו צרבת טהורים פרחה בכולו אבל לא בכחצי עדשה הסמוך לראש ולזקן לשחין למכוה ולקרחת חזר הראש והזקן ונקרחו השחין והמכוה והקרחה ונעשו צרבת אף על פי שנעשה מקום המחיה בהרת טמא עד שתפרח בכולו׃ ו שתי בהרות אחת טמאה ואחת טהורה פרחה מזו לזו ואחר כך פרחה בכולו טהור בשפתו העליונה בשפתו התחתונה בשתי אצבעותיו בשתי ריסי עיניו אף על פי שמודבקים זה לזה והם נראים כאחד טהור פרחה בכולו אבל לא בבהק טמא חזרו בו ראשי אברים כמין בהק טהור חזרו בו ראשי אברים פחות מכעדשה ר׳ מאיר מטמא וחכמים אומרים בוהק פחות מכעדשה סימן טומאה בתחלה ואין סימן טומאה בסוף׃ ז הבא כולו לבן יסגיר
נולד

שבוע שני טמא בפריחת מקצתו אפילו בכל שהוא משום פשיון: ד שבפריחתן טהרו טמא שעל ידי פריחתן טהרו את הטמא כשחזרו ונתגלו אחרי כן חוזר לטומאתו: שבחזרתן טמאו טהור שעל ידי חזרתן שחזרו ונתגלו טמאו את הטהור אם חזרו ונתכסו שפשה עליהם הנגע טהור. ואם חזרו ונתגלו אחר כך טמא ולעולם לא שמעינן דאפילו זמני טובא: כדקתני ואפילו מאה פעמים: ה כל הראוי לטמא בנגע הבהרת כגון עור בשר: מעכב את הפריחה אם נשתייר ממנו כל שהו שלא פרחה בו מעכב את טהרתו: וכל שאינו ראוי לטמא בנגע הבהרת כגון ראש וזקן וכל הני דחשיב בהדיהו: אין מעכבין את הפריחה דאף על פי שלא פרח הנגע עליהם כיון דפרח בשאר הגוף טהור וראשי אברים לא קא חשיב דהנהו מעכבין את הפריחה דראויין לטמא בנגע הבהרת כנהו שהרי הנגע פושה בהן: ונעשו צרבת טהורים אף על גב דעכשיו שנקרחו הראש והזקן ראויים ליטמא בנגע הבהרת וכן שחין ומכוה וקרחת המורדים שנעשו צרבת הרי הן כעור בשר כיון דבשעת הפריחה לא היו ראויין לא מעכבי וטהור: אף על פי שנעשה מקום המחיה בהרת טמא דפריחה קמייתא לאו פריחה היא כיון דאשתייר מעור הבשר חצי עדשה סמוך לראש ופריחה דהשתא שנתכסית המחיה של חצי עדשה נמי לא חשיבא פריחה כיון דכבר נקרחו ונעשו צרבת והרי הן כעור בשר ולא מהני עד דפרח נמי עליהו: ו אחת טמאה מוחלטת: ואחת טהורה לאחר הפטור שעמד בעיניו בסוף שבוע שני: ופרחה מזו לזו בין מטהורה לטמאה בין מטמאה לטהורה: ואחר כך פרחה בכלו טהור משום דטהורה נעשית טמאה כשפרח ממנה לטמאה דהרי פשתה וכי פרח אחר כך בכלו הוי פורח מן הטמא לטהור: בשפתו העליונה חצי גריס בהרת: ובשפתו התחתונה חצי גריס וכשסוגר פיו נראית כגריס במקום אחד וכן בשתי אצבעות ובשתי ריסי עיניו כשמדבקן נראית כגריס שלם: אבל לא בבהק מראה לבנונית למטה מארבע מראות ומעכב את הפריחה: חזרו בו ראשי אברים שנתגלו מן הנגע ונעשה בהק טהור והוא הדין בשאר הגוף דאף על גב דבהק מעכב את הפריחה בתחלה אינו מעכב בסוף ואגב סיפא דבעי למתני ראשי אברים תנא הכא ראשי אברים ובסיפא נקט ראשי אברים להודיעך כחו דרבי מאיר דאפילו בראשי אברים שנתגלו פחות מכעדשה ונעשו בהק מטמא רבי מאיר וכל שכן בשאר הגוף והך רישא דחזרו בו ראשי אברים כמין בהק טהור רבנן אתיא ולא כרבי מאיר ורבנן דמטהרי לאו דווקא פחות מכעדשה דאפילו טובא נמי טהור דהבהק בסוף אינו מעכב והלכה כחכמים: ז הבא בכלו לבן מתחלה בא כלו מכוסה במנג

יסגיר כדין בהרת כגריס טמא ויולד לו שער לבן או מחיה ואין פריחה מטהרת בתחלה: נולד לו שער לבן בסוף שבוע ראשון או בסוף שבוע שני יחליט ואם לא באו סימני טומאה יפטור: השחירו שתיהן כל הכי דהשיב סימני טהרה כבהו ומפורשים הם לעיל בסוף פרק קמא: נולד לו מחיה או שער לבן אם לאחר שבאו סימני טהרה הללו נולד לו מחיה או שער לבן טמא ואם לאחר טהור: וכלן שחזרו בהן ראשי אברים הבא כלו לבן ב בתחלה בין שהוזקק להסגיר בין להחליטו בין לפטור אם חזרו ונתגלו ראשי אברים שלהן הרי הן כמו שהיו וטהורים דלא חשיבי מחיה כיצד הבא כלו לבן מתחלה והוסגר שני שבועות ולא נולדו בו סימני טומאה ופטרו ואח"כ נתגלו בו ראשי אברים היינו חזרו בו ראשי אברים מתוך הפטור וטהור ואם החליטו בשער לבן והשחירו השערות ואחר נתגלו ראשי אברים היינו חזרו בו ראשי אברים מתוך החלט וטהור ואם בסוף שבוע ראשון או בסוף שבוע שני נתגלו ראשי אברים היינו חזרו בו ראשי אברים מתוך הסגר וטהור כך נראה פירוש משנה זו מתוך תורת כהנים אבל רמב"ם לא פירשה כן:

ב נולד לו שער לבן יחליט השחירו שתיהם או אחת מהן הקצירו שתיהן או אחת מהן נסמך השחין לשתיהן או לאחת מהן הקיף השחין את שתיהן או את אחת מהן או חלקן השחין ומחית השחין המכוה ומחית המכוה והבוהק נולד לו מחיה או שער לבן טמא לא נולד לו לא מחיה ולא שער לבן טהור וכלן שחזרו בהן ראשי אברים הרי אלו כמות שהיו פרחה במקצתו טמאה פרחה בכולו הרי הוא טהור׃ ח אם בכלו פרחה באחת מתוך הטהרה טמא ומתוך הטומאה טהור הטהור מתוך ההסגר פטור מן הפריעה ומן הפרימה ומן התגלחת ומן הצפרים מתוך החלט חייב בכולן זה וזה מטמאים בביאה׃ ט הבא כולו לבן ובו מחיה כעדשה פרחה בכולו ואחר כך חזרו בו ראשי אברים רבי ישמעאל אומר בחזירת ראשי אברים בבהרת גדולה רבי אלעזר בן עזריה אומר בחזירת ראשי אברים בבהרת קטנה י יש מראה נגעו לכהן ונשכר ויש מראה ומפסיד כיצד שהיה מוחלט והלכו להן סימני טומאה לא הספיק להראהו לכהן עד שפרחה בכלו טהור שאילו הראה לכהן היה טמא במ[...] ואין בה

פרחה במקצתו במקצת ראשי אברים שנתגלו טמא שהרי פשה הנגע: פרחה בכלו אחר שפרחה במקצתו טהור דהוה ליה פורח מן הטמא אבל אם מתחלה לא[...] שנתגלו ראשי אברים פרחה בכלו בבת אחת טמא משום פשיון והא דתנא רישא פרחה במקצתו טמא הוא הדין פרחה בכלו נמי טמא ולא נקט פרחה במקצתו אלא משום דבעי למתני בסיפא פרחה בכלו טהור דהיינו לאחר שפרחה במקצתו: ח מתוך טהרה טמא כגון הבא כלו לבן מתחלה ולאחר הסגר או החלט נטהר דאם חזרו בו ראשי אברים ונתגלו טהור כדפרישנא לעיל ואם מתוך טהרה זו חזרו ונת[...] בבת אחת טמא משום פשיון והיינו דקאמר אם פרחה כלו באחת מתוך טהרה טמא כדפרישנא במתניתין דלעיל דאם פרחה כלו בבת אחת נמי טמא כמו פרחה מקצתו: פטור מן הפריעה ומן הפרימה כל זמן שהוא מוסגר ואלו טהור מתוך החלט חייב בפריעה ופרימה כל זמן שהוא מוחלט פריעה ופרימה בגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע: מטמאין בביאה אם באו אל האהל כטמא כל אשר באהל: ט פרחה בכלו ואחר כך נתגלו בו ראשי אברים הכא מיירי שלא הספיק להחליטו עד שפרחה בכלו ונתגלו ראשי אברים דרבי ישמעאל מדמי ליה לבא כלו לבן בתחלה חוץ מראשי אברים דטעון הסגר ורבי אלעזר בן עזריה סבר דכיון דאלו לא פרחה היה מחליטו דיש בבהרת קטנה ובה מחיה דכי פרחה בכלו ואחר כך נתגלו ראשי אברים טמא ועוד יש לפרש דאפילו החליטו במחיה ופרחה בכלו וטהרו קסבר רבי ישמעאל דאין מטמא' בחזרת ראשי אברי' דכי מטמא' בחזרת ראשי אברי' שאחר פריחה היכ' דטהר בתורת פריחה אבל הכא לאו בתורת פריחה טהר דהא אלו נתמעטה מחיה מכעדשה טהור: י מי שהיה מוחלט בשער לבן או במחיה או בפשיון: לא הספיק להראות לכהן שסימני טומאה הלכו: שאלו הראה לכהן כשהלכו סימני טומאה היה מטהרו ואם אחרי כן היה פורח היה טמא דהוה ליה פורח מן הטהור אבל השתא הוא ליה פורח מן הטמא וטהור: בהרת ואין בה כלום אין בו סימן מסימני טומאה: עד שפרחה בכלו טמא כלומר

כלומר טעון הסגר כבא כלו לבן בתחלה ואם מתחלה קודם שפרחה הראש אל הכהן היה מסגיר ובסוף שבוע כשפרחה הוה ליה פורח מתוך הסגר וטהור:

ואין בה כלום לא הספיק להראותה לכהן עד שפרחה בכולו טמא שאילו הראה לכהן היה טהור:

פרק ט

השחין והמכוה מטמאין בשבוע אחת בשני סימנים בשער לבן ובפשיון איזה הוא השחין לקה בעץ או באבן או בגפת או במי טבריא כל שאינו מחמת האש זה הוא שחין איזו היא מכוה נכוה בגחלת או ברמץ כל שהוא מחמת האש זו היא מכוה:

ב השחין והמכוה אין מצטרפים זה עם זה ואין פושים מזה לזה ואין פושין לעור הבשר ולא עור הבשר פושה לתוכן היו בורדין טהורין עשו קרום כקליפת השום זו היא צרבת השחין האמורה בתורה חזרו וחיו אף על פי שמקומן צלקת נדונים כעור הבשר:

ג שאלו את רבי אליעזר מי שעלתה לתוך ידו בהרת כסלע ומקומה צרבת שחין אמר להם יסגיר אמרו לו למה לגדל שער לבן אינה ראויה ולפשיון אינה פושה ולבחיה אינה מטמאה אמר להן שמא תכנוס ותפשה אמרו לו והלא מקומה כגריס אמר להן לא שמעתי אמר לו רבי יהודה בן בתירה אלמד בו אמר לו אם לקיים דברי חכמים הין אמר לו שמא יולד לו שחין אחר חוצה לו ויפשה לתוכו אמר לו חכם גדול אתה שקיימת דברי חכמים:

פרק י

הנתקים מטמאין בשתי שבועות ובשני סימנים בשער צהוב דק ובפשיון בשער צהוב דק לקוי קצר דברי רבי עקיבא רבי יוחנן בן נורי אומר אפילו ארוך אמר רבי יוחנן בן נורי מה הלשון אומרים דק מקל זה דק קנה זה דק לקוי קצר או דק לקוי ארוך אמר לו רבי עקיבא עד שאנו למדים

השחין והמכוה מטמאין בשבוע אחד אם נולד במקומן בהרת מסגירן שבוע אחד ובסוף שבוע אם יש בו שער לבן או פשיון מחליטו ואם לאו פוטרו אבל במחיה אין מטמאין דמחית בשר חי בעינן ואין זה בשר חי כיון דמקומו שחין ומכוה: בגפת פסולת של זיתים והוא חם מחמת עצמו וכן חמי טבריה חמומין מקורן הן חמי׳ ולא מחמת האור: כל שאינו מחמת האש ושם שחין לאתויי אבן מעקרו: ברמץ אפר כמר וחם מחמת האור: כל שהוא מחמת האש לאתויי חמי האור:

ב. אין מצטרפי׳ חצי גריס שחין וחצי גריס מכוה אין מצטרפין לכגריס: ואין פושין מזה לזה דאם שחין ומכוה זה אצל זה ובאת מהן בהרת כגריס והסגירה ובסוף שבוע פשתה לחבירו או לעור הבשר אין מחליטו וכן אם הבהרת בעור הבשר ופשתה לשחין או למכוה לא חשיבא פשיון: היו מורדים שלם כתרגומו ימרט ולא כקרם העור עדיין ותגיאין ליקח אין מטמאין בנגעים דכתיב שחין נרפא ובמכוה כתי׳ וכיבה מחית המכוה: אף על פי שניכר מקומו צלקת שנכר שהיה שם שחין או מכוה ואין שוה לשאר עור בשר אף על פי כן כדון כעור הבשר מאחר שנעשה קרום חזק: ג אמרו לו למה יסגיר הא לי אפשר להולד לו סימן טומאה לגדל שער אין ראויין דכף היד אינו מגדל שיער לעולם: לפשיון אינה פושה דשחין ומכוה אין פושין לעור הבשר: למחיה אינה מטמאה דהא תנן בשני סימנים בשער לבן ובפשיון ולא במחיה: שמא תכנוס ותפשה כגריס וכשיראה הכהן בסוף שבוע יפטור אותו ולאחר הפטור תחזור ותפשה בתוך השחין שמקומו כסלע ויחליט: אמרו לו הרי מקומה כגריס כלומר ואם היה מקום הצרבת כגרים בלבד והבהרת בתוכה למה יסגיר והלא אין שייך לומר כאן שמא תכנוס ותפשה: אמר להן לא שמעתי כלומר גם זה יסגיר אבל לא שמעתי בו טעם: אלמד בו תרבני שאלמד בדין זה דבר: אם לקיים דברי חכמים הן אם שמתכוין לקיים דברי חכמים שאמרו שיצון הסגר אמור אבל ללמד שיהו טעון הסגר לא תאמר שאיני מבין מה שקבלתי מרבותי ושומע ממך: שמא יולד לו שחין אחר חוצה לו ויפשה לתוכו שהשחין פושה לשחין וכן כלכה:

הנתקין כנגעי שבראש או בזקן קרויין נתקי׳ על שם שהשער נתק ונופל ונושר מחמת הנגע והנתקי׳ אין מטמאין בארבע מראות כנגע שבמקום בשר אלא מטמאין בכל מראות: בשער צהוב דומה לתבנית זהב: דק לקוי קצר מה שאמרה תורה ובו שער צהוב דק משמע דהו לקוי קצר אפילו ארוך

שאין משמעות דק אלא רקיק: מה הלשון אומרים שלשון בני אדם אתה למד כשאומרים קנה זה דק שמשמעו בין לקוי קצר בין לקוי ארוך ואית ספרים דגרסי ולא לקוי ארוך בתמיהא כלומר שמא לקוי קצר ולא לקוי ארוך: כלומר מן השיער דרך בני אדם כשאומרים על השער שהוא דק על הלקוי קצר אומרים ולא על הלקוי הארוך והלכה כרבי עקיבא: ב מכונס שתי שערות במקום אחד: מפוזר אחד במזרח הנגע ואחד במערבו: מבוצר

למרים מן הקנה נלמד מן השער דק שערו שר׳ פלוני דק לקוי קצר לא דק לקוי ארוך׃ ב שער צהוב דק מטמא במכונס ובמפוזר מבוצר ושלא מבוצר הפוך ושלא הפוך דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר אינו מטמא אלא הפוך אמר רבי שמעון ודין הוא מה אם שער לבן שאין שער אחר מציל מידו אינו מטמא אלא הפוך שער צהוב דק ששער אחר מציל מידו אינו דין שלא יטמא אלא הפוך רבי יהודה אומר כל מקום שצריך לומר הפוך אמר הפוך אבל הנתק שנאמר בו לא היה בו שער צהוב מטמא הפוך ושלא הפוך׃ ג הצומח מציל מיד השער צהוב ומיד הפשיון מכונס ומפוזר ומבוצר ושלא מבוצר והמשואר מציל מיד שער צהוב ומיד הפשיון מכונס ומפוזר ומבוצר אינו מציל מן הצד שיהא רחוק מן הקמה מקום שתי שערות אחת צהובה ואחת אחת צהובה ואחת לבנה אינן מצילות׃ ד שער צהוב שקדם את הנתק טהור רבי יהודה מטמא רבי אליעזר בן יעקב אומר לא מטמא ולא מציל רבי שמעון אומר כל שאינו סימן טומאה בנתק הרי הוא סימן טהרה בנתק׃ ה כיצד מגלחין את הנתק מגלח חוצה לו ומניח שתי שערות סמוך לו כדי שיהא ניכר אם פשה החליטו בשער צהוב הלך שער צהוב וחזר שער צהוב וכן בפשיון בתחלה בסוף שבוע ראשון בסוף שבוע שני לאחר הפטור הרי הוא כמות שהיה החליטו בפשיון הלך הפשיון וחזר

הפשיון

שהשער באמצע הנתק כאמבר שמוזו באמצע העיר: הפוך שהפך השער לצהוב מחמת הנתק כגון שהנתק קדם לשער: שאינו הפוך שקדם שער צהוב לנתק: שאין שער אחר מציל מידו שאם יש בנגע שתי שערות לבנות ואפילו מלא שערו שחורות אינן מצילות עליו שיהו שערות לבנות שלא יטמאו. אבל שער צהוב אם יש בו שתי שערות שחורות אינו מטמא והלכה כרבי יהודה: ג הצומח מציל שער שחור שצמח בנתק מציל מיד שער צהוב ומיד פשיון שאם הוחלט בשער צהוב או בפשיון וצמחו בו שתי שערות שחורות טהור: בין מכונס דשתים במקום אחד בין מפוזר אחד למזרח הנגע ואחד למערבו: והמשואר שקדמו שערו שחורות ללבן כגון שכשנתק ראשו ונשארו בו שערות בתוך הנתק ומבוצר אם הן מבוצרות באמצע הנתק מצילות אבל עומדות מן הצד אין מצילות: עד שיהא רחוק מן הקמה עד שיהיו שתי שערות הללו רחוקות מן השערות העקיפות את הנתק כשיעור שתי שערות והשערות שסביב הנתק הן קרויין קמה וכשהשערות הללו רחוקות מן הקמה מקום שתי שערות כשהן מבוצרות בתוך הנגע: אחת צהובה ואחת שחורה בצהובה שקדמה לנתק דלאו סימן טומאה אצטריך ליה למימר דאין מצטרפת עם השחורה להציל מיד שער צהוב ומיד הפשיון ומתניתין כרבי אליעזר בן יעקב דאמר בסמוך לקמן דשער צהוב שקדם לנתק לא מטמא ולא מציל:

ד רבי יהודה מטמא כדתנן לעיל דרבי יהודה מטמא הפוך ולא הפוך: רבי אליעזר בן יעקב אומר לא מטמא ולא מציל רבי אליעזר בן יעקב ורבי שמעון לפרושי עילתיה דתנא קמא דאמר טהור קאתו רבי אליעזר בן יעקב סבר טהור דאמר תנא קמא לומר שאינו מטמא אבל אינו מציל ורבי שמעון סבר טהור ומציל קאמר ולעיל פסקינן דהלכה כרבי יהודה: ה כיצד מגלחין את הנתק בסוף שבוע ראשון לתסגירו שלא עשה ולא נולד בו שער צהוב: היה מגלח חוצה לו מגלח סביב לנתק ומניח שתי שערות שכתיב ואת הנתק לא יגלח ובגמרא יש ביה והלא כבר נתק השער ובכל אלא סמוך לנתק לא יגלח שמשייר סביב לנתק שתי שערות מכל צד וגומא הנתק מוקף שערות כעטרה: החליטו בשער צהוב ואחר שהוחלט בו הלך שער צהוב ואחרי כן חזר: וכן בפשיון שלא חזר שער צהוב שלא פשה בין כך ובין כך הרי הוא מוחלט כמו שהיה: בתחלה בסוף שבוע ראשון כלומר דין זה שאמרנו נוהג בין שהוחלטו

בשער

בשער צהוב בתחלה כשהובא אל הכהן בין כשהחליטו בשער צהוב בסוף שבוע ראשון: או בסוף שבוע שני או לאחר הפטור כגון שעמד בשניו ב׳ שבועות ופטרו ולאחר הפטור נולד שער צהוב והחליטו ובכלהו הלך שיער צהוב וחזר או שלא חזר אף שפשה הנתק הרי הוא כמו שהיה: החליטו בפשיון כמו שמפורש בהם ליטו בשער צהוב כך יש לפרש החליטו בפשיון והכא בפשיון לא גרסינן בתחלה שאין הפשיון מטמא אלא אחר הסגר: ו שני נתקים זה בצד זה שיש בכל אחד בגרים הקלקי דבנתקי׳ כמו בעינ׳ בגרים דכתיב נגע הנתק הקיש נגע לנתק מה נגע בכגרים אף נתק בכגרים ואם שני הנתקי׳ מונחים זה אצל זה ויש שיטת שיער מפסקת בין שני הנתקי׳ וחולקת אותם לשנים כמחיצה המפסקת: נפרץ שער של אותה השיטה במקום אחד בסוף שבוע של הסגר או לאחר הפטור טמא שהרי פשה הנתק: בשני מקומות שאותה שיטה כ כפרכה למטה ולמעלה ובשאר אותה שיטה שתי שערות באמצע טהור דמחוברות כבתחלה ומובלעת:

הפשיון וכן בשער צהוב בסוף שבוע ראשון בסוף שבוע שני לאחר הפטור והרי הוא כמות שהיה׃ ו שני נתקים זה בצד זה ושטה של שער מפסקת ביניהם נפרץ ממקום אחד טמא משני מקומות טהור כמה תהא הפרצה מקום שתי שערות נפרץ ממקום אחד כגרים טמא׃ ז שני נתקין זה לפנים מזה ושטה של שער מפסקת ביניהן נפרץ ממקום אחד טמא משני מקומות טהור כמה תהא הפרצה מקום שתי שערות נפרץ ממקו׳ אחד כגרים טהור׃ ח מי שהיה בו נתק ובו שער צהוב טמא נולד לו שער שחור טהור אף על פי שהלך לו שער שחור טהור רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון כל נתק שטהר שעה אחת אין לו טומאה לעולם רבי שמעון אומר כל שער צהוב שטהר שעה אחת אין לו טומאה לעולם׃ ט מי שהיה בו נתק כגרים וניתק כל ראשו טהור הראש והזקן אין מעכבין זה את זה דברי

באותה פרכה אם בשני מקומות נפרצו הוי שעור הפרכה מקום שתי שערות דבהכי חשיבי השערות שבאמצע מובדלות. ואם במקום אחד נפרצו דטמא אפילו נפרץ כגרים טמא שאין שער שחור מעכב ושנים בתוך הנגע כיון שלא נפרץ בשני מקומות: ז זה לפנים מזה כגון [illegible] של שער מקיפו סביב וחוץ לאותה שיטה מקיף נתק כגרים כל סביבותיה [illegible] מקפת את השיטה של שיער שזהו שיער הנתק המקיף השערות המבודלות: נפרץ ממקום אחד טמא הפנימי שהרי שיער שחור בכדו ואיכו מכבר לתוכו אבל החיצון טהור דהא שתי שערות שחורות מבודלות לתוכו: משתי מקומות טהור הפנימי וכל שכן החיצון שנעשו שניהם נתק אחד ובתוכו שתי שערות שחורות מבודלות: כמה תהא הפרכה משני מקומות ויהא טהור מקום שתי שערות: נפרץ במקו׳ אחד כגרים טהור וסא דאמרן נפרץ במקום אחד טמא היכו בפחות מכגרים אבל מאחר דנפרכה כגרים אפי׳ ממקו׳ אחד נעשו שני הנתקים אחד ושערות הבדלים הרי הן מבודלות: ח ובו שער צהוב טמא שער צהוב מטמא בין בתחלה בין בסוף שבוע ראשון בין בסוף שבוע שני בין לאחר הפטור: נולד בו שער שחור טהור אי בנתק לאחר הנתק אף על פי שאינן מבודלות ואי במשולש דוקא כמבודר דרחוק מקמת כלאם מקום שתי שערות כדאמרן: אף על פי שהלך לו שער שחור טהור דכיון דכטהר בצהוב תו לא מטמא אף על פי שנשאר השחור אבל אם החליטו בפשיון ובא השחור וטהר מפשיון ואחרי כן הלך השחור חוזר הפשיון ומטמא או שפשה וכנס וחזר ופשה לא אמרינן כיון דטהר הנתק לא מטמא: כל נתק שטהר שעה אחת בין שהחליטו בפשיון וכנס או שבא שער שחור וטהרו בין שהחליטו בשער צהוב ובא שער שחור וטהרו ואחרי כן הלך השחור או מה שכנס חזר ונתק שוב אין לנתק זה טומאה לעולם אף על גב דקיימא סימני טומאה שלו כגון שער צהוב ופשיון ולא מבעיא בהכי דכבר טהרו בשער שחור אלא אפילו פשה אחר שהלך השחור או נולד בו שער צהוב אחר כיון דטהר הנתק כבר שוב אין לו טומאה: רבי שמעון אומר כל שער צהוב שטהר שעה אחת כגון הלי דהוא קאי בשעה שבא השחור אין לו טומאה לעולם אבל אם אחר שהלך השחור נולד בנתק שער צהוב אחר או פשה אחרי כן טמא: דכל נתק שטהר לא אמרינן והלכה כתנא קמא: ט ונתק כל ראשו שפרח הנתק בכל הראש בין שהוחלט בשער צהוב

בין שהוחלט בפשיון טהור דבכלהו פריחה מטהרת ומכין שפריחה מטהרת בראש דכתיב ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא טהור הוא בזקן מנין תלמוד לומר ואיש לרבות את הזקן והכא כלו נתק כתחלה איכו טהור כשם שהבא כלו לבן כתחלה איכו טהור בבהרת: אין מעכבין זה את זה אם היה בראש נתק כגריס ואחר כך נתק כל הראש חוץ מזה שלא נתק שוזקן טהור וכן כשפרח בזקן ולא פרח בראש טהור דאין מעכבין זה על זה: ודין הוא שיהיו מעכבין:

שיש דבר אחר מפסיק ביניהן שסיער הראש והזקן דאין מטמאין בבהרת מפסיקין בין עור הפנים לשאר הגוף ועור הפנים ושאר הגוף מעכבין זה על זה דכל הראוי ליטמא בנגע הבהרת מעכב פריחת הבהרת: אין מצטרפין זה עם זה כמו אם שהראש והזקן מתחברין זה עם זה אם כולד חצי גרים בזה וחצי גרים בזה אין מצטרפין: ואין פושין מזה לזה דאם יש נתק כגריס בראש סמוך לזקן ולסוף שבוע ראשון או לסוף שבוע שני או לאחר הפטור פשה בזקן לא חשיב פשיון: מן הפרק של לחי העליון מותח חוט מאוזן לאוזן כל שמן החוט ולמעלה זהו הראש וכל שמן החוט ולמטה זהו הזקן:

זה דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר מעכבין זה את זה אמר רבי שמעון ודין הוא מה אם עור הפני' ועור הבש' שיש דבר אחד מפסיק ביניהם מעכבין זה את זה הראש והזקן שאין דבר אחר מפסיק ביניהן אינו דין שיעכבו זה את זה הראש והזקן אין מצטרפין זה עם זה ואין פושין מזה לזה איזה הוא זקן מן הפרק של לחי עד פיקה של גרגרת: י הקרחת והגבחת מיטמאות בשני שבועות בשני סימנים במחיה ובפשיון איזו היא קרחת אבל נשם כך נשם מכה שאינה ראויה לגדל שער איזו היא קרחת מן הקדקד השופע לאחוריו עד פיקה של צואר איזו היא גבחת מן הקדקד השופע לפניו עד כנגד שער מלמעלן הקרחת והגבחת אינן מצטרפות זו עם זו ואינן פושות מזו לזו רבי יהודה אומר אם יש שער ביניהן אינן מצטרפות ואם לאו הרי אלו מצטרפות:

פרק יא

כל הבגדים מיטמאין בנגעים חוץ משל גוים הלוקח בגדים מן הגוים יראו כתחלה ועורות הים אינן מטמאין בנגעים חיבר להם מן הגדל בארץ אפילו חוט אפילו משיחה דבר שהוא מקבל טומאה טמא: ב צמר גמלים וצמר רחלים שטרפן זה בזה אם רוב מן הגמלים אינם מיטמאים

פיקה של גרגרת ראש השפוי כבע והבשר המקיף בשפוי כבע מהון קרוי פיקה: י הקרחת והגבחת שתיהן בראש אלא שמשפוע קדקוד ולאחריו קרוי קרחת ומשפוע קדקוד כלפי פניו קרוי גבחת כדתכן בסמוך ואינן כנתקים שהנתק הוזר ומגדל שער והקרחת והגבחת אינן חוזרין ומגדלין שער: מטמאות בשני שבועות דכתיב כמראה צרעת עור בשר מה עור בשר בשני שבועות אף כאן בשני שבועות: במחיה ובפשיון דכתיב צרעת פורחת היא בקרחתו צרעת מלמד שמטמאה במחיה פורחת מלמד שמטמאה בפשיון היא מלמד שאינה מטמאה בשער לבן: נשם כשם שהאוכלו איכו מגדל שער והכך בו איכו מגדל שער: מכה שאינה ראויה לגדל שער כגון מכה גדולה שהבשר כעשה גלקית: פיקה של צואר היא חוליא הראשונה של צואר: ואין פושות זו לזו מקרחת לגבחת ומגבחת לקרחת: אם יש שער מפסיק ביניהן בין קרחת לגבחת ואין הלכה כרבי יהודה:

כל הבגדים לאתויי בגדים של עבדים ונשים וקטנים ואפילו של גר תושב ובלבד שהן מצמר ופשתים כדכתיב בבגד צמר או בבגד פשתים בגדים של צמר ופשתים אין בגדים של מדי אחריכא לא: יראו כתחלה אפילו בנגע שהיה בהם קודם שבאו ליד ישראל דהאי בגד הוי חזי לנגעים אלא שרשותו של גוי היתה מעכבת הילכך יאיכ שהיה בהן הנגע בעודו ברשות הגוי איכן עולים לו מן הסגר ושיבא לרשות ישראל יראה כתחלה: עורות הים אינן מטמאין דכתיב לפשתים ולצמר או בעור מה צמר ופשתים מין הגדל בארץ אף עור ממין הגדל בארץ: חבר להן לעורות של דגים הגדלים מן הים מין הגדל בארץ אפילו חוט אפילו משיחה ובלבד שיחברנו לו כדרך חבורו בשתי תכיפות או יותר: ב שטרפן שערבן ועשה מהן בגד: אם רוב מן הגמלים וכו' שהצמר של רחלים מתבטל ברוב: מסכה למחצה שצמר גמלים כצמר רחלים בשוה וכן הפשתן והקנבוס

והקנבוס שטרפן זה בזה ועשה מהן בגד דינן כדין צמר גמלים וצמר רחלים שטרפן: ג הצבועים אפילו בידי שמים: בבתים בין צבועים אפילו בידי אדם: העורות כבתים ואפילו צבועים בידי אדם מטמאין בנגעים והלכה שהבגדים אין מטמאין צבועים ואפילו בידי שמים דכתיב בבגד צמר או בבגד פשתים מה פשתים כבריותו אף בגד כבריותו וכתי' לפשתים ולצמר מה פשתים לבן אף צמר לבן ועורות הצבועים בידי

מיטמאין בנגעים אם רוב מן הרחלים מיטמאין בנגעים מחצה למחצה מיטמאין בנגעים וכן הפשתן והקנבוס שטרפן זה בזה ״

ג העורות והבגדים הצבועי' אין מיטמאין בנגעים הבתים בין צבועים בין שאינן צבועים מיטמאין בנגעים דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר העורות כבתים רבי שמעון אומר הצבועים בידי שמים מיטמאין ובידי אדם אינן מיטמאין ״

ד בגד ששתיו צבוע וערבו לבן ערבו צבוע ושתיו לבן הכל הולך אחר הנראה הבגדים מיטמאין בירקרק שבירוקים ובאדמדם שבאדומים היה ירקרק ופשה אדמדם אדמדם ופשה ירקרק טמא נשתנה ופשה נשתנה ולא פשה כאילו לא נשתנה רבי יהודה אומר יראה כתחלה ״

ה העומד בראשון יכבס ויסגיר העומד בשני ישרף הפושה בזה ובזה ישרף הכהה בתחילה רבי ישמעאל אומר יכבס ויסגיר וחכמים אומרים אינו זקוק לו הכהה בראשון יכבס ויסגיר הכהה בשני קורעו ושורף מה שקרע וצריך מטלית רבי נחמיה אומר אינו צריך מטלית ״

ו חזר נגע לבגד מציל את המטלית חזר למטלית שורף את הבגד הטולה מן המוסגר בטהור חזר נגע לבגד שורף את המטלית חזר למטלית הבגד הראשון ישרף והמטלית תשמש את הבגד השני בסימנין ״

ז קייטא

אדם אין מטמאין בנגעים אבל בידי שמים מיטמאין בנגעים כדברי רבי שמעון: ד ששתיו צבוע השתי שלו צבוע ואין צבוע מטמא: וערבו לבן ואי אזלינן בתר הערב הוא לבן ומטמא: הכל הולך אחר הנראה בסתם בגדי' הערב נראה בכרים ובכסות השתי נראה והכל לפי האומנות: ירקרק ירוק שבירוקי' אדמדם אדום שבאדומים כלומר שמראה הירקות והאדמימו' בהם חזק מאד: ירקרק בכנף הטווס וכהוצין של דקל אדמדם כזהורי' יפה שבים: היה ירקרק כגרים ולסוף שבוע פשה אדמדם אבל ירקרק: נשתנה ופשה כגון שהיה בתחלה ירקרק כגרים ולסוף שבוע פשה ונעשה גדול כסלע ובין האום ובין הפשיון כלו אדמדם: נשתנה ולא פשה בתחלה כגרים של ירקרק ובסוף גרים של אדמדם: כאלו לא נשתנה ואותו שפשה טעון שריפה ואותו שלא פשה מסגירו שבוע שני: יראה כתחלה דחשיב לנשתנה כנגע אחר ואין הלכה כרבי יהודה: ה העומד בעיניו בסוף שבוע ראשון שלא פשה ולא כהה מראיתו: יכבס מקום הנגע ויסגיר: העומד בשני בסוף שבוע שני לא כהה ולא פשה: הפושה בזה ובזה בסוף שבוע ראשון או בסוף שבוע שני: הכהה בתחלה כשהובא אל הכהן וראהו וקודם שהסגיר כהה יכבס ויסגיר כאלו כהה בסוף שבוע ראשון: הכהה שהיה מתחלה חזק הירקות או האדמימות ונעשה ירוק בינוני או אדום בינוני: אינו זקוק לו אין זקוק להסגירו וטהור והלכה כחכמים: הכהה בראשון יכבס ויסגיר כאלו לא כהה: הכהה בשני דבסוף שבוע שני מצאו שכהה קורעו ושורף מה שקרע: וצריך מטלית לשים טלאי חתיכת בגד במקום הקרע דכתיב ואם תראה עוד ואין עוד אלא מקומו מלמד שהוא טולה עליו מטלית: רבי נחמיה אומר כו' ואין הלכה כרבי נחמיה: ו חוזר נגע לבגד במקום אחר מן הבגד ולא במטלית שנתן על מקום הקריעה: מציל את המטלית כששורף את הבגד כלו כדכתיב ואם תראה עוד בבגד כו' ושרף את הבגד מציל את המטלית אותו טלאי שנתן על מקום הקריעה מצילו ואינו שורפו עם הבגד: חזר למטלית לאותו טלאי שחבר בו שורף את הבגד כאלו חזר בבגד עצמו אבל המטלית אינו טעון שריפה אלא אם הוא שלש על שלש מסגירו ואם עמד בעיניו שנים שבועות או פשה בשבוע ראשון שורף ואם פחות משלש על שלש אינו מטמא בנגעים: הטולה מן המוסגר שעשה טלאי מחתיכת בגד מוסגר על בגד טהור ומוסגר קרי לבגד שעמד בעיניו בשבוע ראשון ובשבוע שני כהה דקורע ממנו הנגע ושורף מה שקרע ושאר הבגד קרוי מוסגר: חזר הנגע לבגד המוסגר שנטלה ממנו חתיכה זו שהיא עתה טלאי לבגד טהור אף על פי שהבגד המוסגר טעון שריפה כדכתיב ואם תראה עוד בבגד וכל

מציל

מגיל את המטלית היכא דעלאי הוא שבטל עמנו ומחובר בבגד הטהו' מגילו ואיכו שורפו עם הבגד המוסגר : חוזר הכנע למטלית לחתיכה זו שבטלה מן המוסגר ישרף המוסגר בכל מקום שהוא כאלו היתה החתיכה זו מחוברת בו והחתיכה תשמש הבגד השני שהיא מחוברת בו בסימנים שמסגירה עם הבגד השני דדיכו של שמ כאלו הכנע בו בין לענין הסגר בין לענין שריפה וכבוס וכל דבר ולאחר ששמשה הבגד השני אפילו הלך הכנע לגמרי מן החתיכה טעון שריפה שהרי משחזר בו הכנע מתחלתו כבר נזקק לשריפה:

ז קייטא מלבוש שרגילים ללבוש בימות החמה תרגום קיץ קייטא ולי נראה שהוא לשון דומי' שקורים למלבוש של אשה קוט"א : שיש לה פספסין מצוירת בגבע' שלכה לבן וירוק ושחור ודומיהן פספסים לשון פס ידא שפסת יד שבגד לבן ופסת יד שבגד של גב': ולבני' פוסים מזה לזה מלבן ללבן ואע"פ שהכבו' מפסיק פסוב פשין דפשיון רחוק מטמא בגדים : והרי הוא פספס יחידי כלומ' אם לא היה בו אלא פספס אחד לבן וכל שאר הפספסין כבועי' מי בעי

ז קייטא שיש בה פספסים צבועים ולבנים ופושין מזה לזה שאלו את רבי אליעזר והרי הוא פספס יחידי אמר להן לא שמעתי אמר לו רבי יהודה בן בתירא אלמד בו אמר לו אם לקיים דברי חכמים הן אמר לו שמא יעמוד בו שני שבועות והעומד בבגדים שני שבועות טמא אמר לו חכם גדול אתה שקיימת דברי חכמים הפשיון הסמוך כל שהוא הרחוק כגריס והחוזר כגריס : ח השתי והערב מיטמאין בנגעים מיד רבי יהודה אומר השתי משישלק והערב מיד והאונין של פשתן משיתלבנו כברה יהא בפקעת והוא מטמא בנגעים כדי לארוג ממנה שלשה על שלשה שתי וערב אפילו כולה שתי אפילו כולה ערב היתה פסיקות אינה מיטמאה בנגעים רבי יהודה אומר אפילו פסיקה אחת וקשרה אינה מיטמאה בנגעים : ט המעלה מן הפקעת לחברתה מן הסליל לחברו מן הכובד העליונה לכובד התחתונה וכן שני דפי חלוק שנראה נגע באחד כהן הרי השני טהור בנפש המסכת ובשתי העומד הרי אלו מיטמאין בנגעים

הסגר או לא משום דאין לו להיכן יפשה : א"ל לא שמעתי כלומר קבלתי מרבותי דטעון הסגר ולא פירשו לי הטעם למה : אלמד בו כלומר תרשני לומר לפניך טעם לדבר : אם לפרש דברי חכמים הן שלא תסתור מה שקבלתי : שמא יעמוד שני שבועות שאע"פ שאין לו במה יפשה יכול לבוא לידי טומאה אם יעמוד בעיניו ב' שבועות : הפשיון הסמוך כשפושה סמוך לאוס : הרחוק שהאוס בראש אחד של בגד והפשיון בראשו השני : החוזר כגון שכהה בשני דקורעו ושורף מה שקרעו וכתי' ואם תראה עוד בבגד ושרף וכו' וזהו החוזר ושעורו בגריס : ח השתי והערב של כשר שכבר בין שתי לערב שהשתי דק והערב עב מאד: השתי משישלק דכתי' בבגד צמר או בבגד פשתי' או בשתי או בערב מה בגד שנגמר מלאכתו אף שתי וערב משתגמר מלאכתן ותק' שכל או בשתי הפסוק הענין משישלק במים רותחי' ויש ספרי' שגורסים משישלה כלומ' משיהיו שולין ומסירים אותן מן היורה שמולקי' אותן בה ללבנן: האונין של פשתן אגודו' מטוה של פשתן ולפי שבפשתן אין כבר בין שתי לערב כמו בצמר משו' הכי לא מפליג בהו בי' שתי לערב: משיתלבנו שכותשי' אותן בתנור שיתחממו בהבל התנור ויתלבנו שם: פקעת ענן שכורכים מסבבות המטוה מן הכוש לתוכו : כדי לארוג ממנה שלש על שלש שיהא בה שיעור לעשות כל הבגד של שלש אצבעו' על שלש אצבעו' ממנה גם השתי גם הערב כדקתני ואפי' כלה שתי ואפי' כלה ערב : היתה פסיקות שהיו החוטי' שבפקעת מפוסקי' לא הוי חבור אבל אם היו קשורי' הוי חבור : אפי' פסיקה אחת שאין בכל הפקעת אלא פסיקה אחת וקשרה לא הוי חבור ואין הלכ' כר' יהוד': ט המעלה מן הפקעת לחברתה פעמי' שהכמי' עושות פקעת בת אמה או בת שתי אמות ומגלגלו' ומכבו' מזו לזו לעשו' פקעת גדולה ואם עד שלא תעלה את כלה נראה נגע באחד מהן וחוט מחברן הוי השני טהור: סליל עץ חלול כמין קנה שמחברי' עליו המטוה : כובד העליונה השני עני' ענגולי' שהאורגי' כורכי' באח' מהן השתי שלהן ונגלל' כרא' כנגעבכובד האח' השני טהו' דלא הוי חבור: וכן ב' דפי חלוק כמי אינן חבור ולא כעין שלוקין שלכו שמחתכי' ומחברין בו בתי הזרוע ושאר חתיכו' כתפירה של חבור גמור דההוא ודאי חשוב חבור כאו הוא בגד אחד שאי מיירי דלא מחבר כלי הא: בנפש המסכת חוש הערב שכככם לתוך השתי בנפש לתוך הגוף ועד שיתשבו על מכובם אבל האריג הוו בשתי להכשרף עמו לכנעבגדי' איבמי בתחלה כשאורג בו שתי בתי בידי

קודם

קודם שיארג בו נ' על נ': ובשתי העומד הם חוטי השתי שבין כובד העליון לתחתון שעומדי' הם ליארג ולהסך בהן חוטי הערב זקא משמע לן דלא תימא כל חוט וחוט עומד בפני עצמו אין בו דוקא כגרים שא כלם חבור זה לזה ואם נרא' נגע בבגד זה טמא בבגד אחר: אם היה רצוף שהחוטי' רצופי' זה אצל זה כעין רצפ' שאורגי' זה אצל זה שכן דרך האורגי' ליישבן בבית האריג' מצומצמ' אז חשיבי חבור ואי לאו הכי חזינן כל חוט כאלו עומד בפני עצמו ולא הוי חבור ואין הלכ' כר' שמעון:

בנגעים מיד רבי שמעון אומר השתי אם היה רצוף מיטמא ׃ י נראה בשתי העומד הארוג טהור נראה באריג השתי העומד טהור נראה בסדין שורף את הנימין נראה בנימין הסדין טהור חלוק שנראה בו נגע מציל את האומריות שבו אפילו הן ארגמן ׃ יא כל הראוי ליטמא טמא מת אף על פי שאינו ראוי ליטמא מדרס מיטמא בנגעים כגון קלע של ספינה וילון ושבים של סבכה ומטפחות של ספרים וגלגלין ורצועות מנעל וסנדל שיש בהן רוחב כגרים הרי אלו מיטמאין בנגעים סגוס שנראה בו נגע רבי אליעזר בן יעקב אומר עד שיראה באריג ובמוכין החמת והתורמל נראין כדרכן ופושה מתוכו לאחוריו ומאחוריו לתוכו ׃ יב בגד המוסגר שנתערב באחרים כולן טהורין קצצו ועשאו מוכין טהור ומות' בהנייתו מוחלט שנתערב באחרים כולם טמאי' קצצו ועשאו מוכין טמא ואסור בהנייתו ׃

פרק יב

כל הבתים מיטמאים בנגעים חוץ משל נכ' הלוקח בתים מן הגוים יראו בתחלה בית עגול

כר' שמעון: י כראה הנגע בשתי העומד הארוג טהור כשאין עתיד לארוג יותר: השתי העומד טהור היכו מה שאין עתיד לקצן מן השתי עם הארוג: הנימין חוטין שבראש הסדין ובסופו: מציל את האומריות שפת הבגד שאינו שורף אותו דכתיב ושרף את הבגד בנמר או בפשתים שאין תלמוד לומר בנמר או בפשתים אלא ללמדך שאין שורף האומריו' עמהן: ואפילו הן ארגמן דלא תימא דאין מציל את כשהאומריות של מין אחד שאינו מטמא בנגעים כגון של משי ושל זהב קא משמע לן ואפילו הן ארגמן שהוא צמר כבוע מציל: יא כל הראוי ליטמא טמא מת בנמר ובפשתים או בעור: אף על פי שאינו מטמא מדרס כגון בגד שלש על שלש דאינו מטמא מדרס עד שיהא בו שלשה טפחים על שלשה טפחים ומטמא במת וכל שכן שכל המטמאים מדרס מטמאין בנגעים ובלבד בלבנים שאינם צבועים: קלע של ספינה ווילון וכו' כל הני דחשיב מטמאין במת ואין מטמאין מדרס: שבים לשון השבים והשהרונים הכתוב בישעיה: וגלגלין אבנט שחוגרים בו: סגוס בגד עב שאר והוא כאדרת שער: באריג ובמוכין בגוף האדרת ובשערות הבולטים ממנה והלכה כרבי אליעזר בן יעקב: החמת והתורמל כלים של עור וקושרים אותו ובכפל העור במקום הקשר ואין הנגע שבכפליו נראה אלא אם כן מתפשט העור ולהכי קתני נראין כדרכן כלומר שאין פושטו אלא רואהו כך כמות שהוא חמת כוד של עור יתורמל כמין כיס גדולה של עור שהרועה מכיח חפציו בתוכם: מתוכו לאחוריו אם מתחלה נראה נגע בתוכו והסגירו ובסוף שבוע נראה נגע באחוריו מבחוץ חשיב פשיון ובתוספתא משמע דדוקא בעורו אמריכן הכי ולא בבגדי': יב בגד המוסגר שהיה בו נגע ונכנע ואין ה:נגע נכר בו: כלן טהורי' דאת הודאי הוא מטמא ואינו מטמ' את הספק: ועשאו מוכין קרעו' קטנים פחותי' מג' על ג' אלא שלא הובדלו לגמרי כלן טמאי' דכיון שנזקק לטומא' אין הספק מטהרו: טמא ואסור בהנאתו דהא שריפה בעי:

כל הבתי' ודוק' בארץ ישרא' דכבית ארץ אחוזתכ' כתי': חוץ משל גוים אם קנו בית בארץ ישרא' דהכי משמע אחוזתכם מטמאה בנגעים ואין אחוזת הגוים מטמאה בנגעים וכשם שאין אחוזתם מטמאה בנגעים כך בגדיהם וגופם אין מטמאים בנגעים: יראו בתחלה והימים שהיה בהם הנגע כל זמן שהיו ביד גוים אינם עולים להן מן החשבון: בית עגול שאין בו זוית: טריגון שיש לו שלשה זוית בלשון רומי' טרי' והוא הדין בית שיש לו שתי זויות או חמש: אינו מטמא בנגעים דגבי נגעים כתיב קירות קירות ב' פעמים ומיעוט קירות שנים הרי ד': ובאסקריא הוא תורן הספינה ויש ספרים שגורסים אכסדרא אהן קורות שקושרים ביחד ומוליכים אותן בנהרות ובים ובלשון יוון יקרא קרויין רפסודות אינן מטמאי' בנגעים דכתיב בבית ארץ עד שיהיה הבית מחובר בארץ: על ארבע קורות כמו אלו על ארבע קורות שהיה הבית

בנוי על גבי הקורות: אפילו על ארבעה עמודים שהעמודים מחוברים בארץ והם כחשבים ד׳ זוית לבית והנג
עליהן מטמא בנגעים אף על פי שהוא פתוח מכל צדדיו: ב ביית שאחד מצדדיו אחד מארבע כתלים
מחופה בשיש מרמ״ש: בסלע כור שהיה שם מששת ימי בראשית: בלבנים עשויים בכבשן: בעפר שהכותל
עשוי מגושי עפר: טהור דבעינן שיהיו ד׳ קירות סבית ראויין ליטמא בנגעים ואם אחד מן הקירות עשוי
בדבר שאין ראוי ליטמא כגון
כל הני דאמרינן הבית טהור:

עגול בית טריגון בית הבנוי בספינה או באסקריא על ארבע קורו׳ אינו מיטמא בנגעים ואם היה מרובע אפילו על ארבעה עמודים מטמא׳׳ ב בית שאחד מצדדיו מחופה בשיש א׳ בסלע ואחד בלבנים ואחד בעפר טהור בית שלא היו בו אבנים ועצים ועפר ונראה בו נגע ואח״כ הביאו בו אבנים ועצים ועפר טהור וכן בגד שלא ארג בו שלש על שלש ונראה בו נגע ואח״כ ארג בו שלש על שלש טהור אין הבית מיטמא בנגעי׳ עד שיהא בו אבני׳ ועצים ועפר׳׳ ג וכמה אבנים יהא בו ר׳ ישמעא׳ אומר ד׳ ר׳ עקיבא אומר שמנה שהיה ר׳ ישמעאל אומר עד שיראה כשני גריסין על שתי אבנים או על אבן אחת ר׳ עקיב׳ אומ׳ עד שיראה כשני גריסין על שתי אבני׳ לא על אבן אח׳ ר׳ אליעזר בר׳ שמעון אומ׳ עד שיראה כשני גריסין על שתי אבני׳ בשני כתלי׳ בזוית ארכו כשני גריסין ורחבו כגריס׳׳ ד עצים כדי ליתן תחת השקוף ר׳ יהודה אומר כדי לעשות סבדל לאחורי השקוף עפר כדי ליתן בין פסי׳ לחברו קירות האבוס וקירות המחיצ׳ אינן מיטמאין בנגעי׳ ירושלם וחוצ׳ לארץ אינן מטמאין בנגעי׳׳ ה כיצד ראיית הבית ובא אשר לו הבית והגיד לכהן לאמ׳ כנגע נרא׳ לי בבי׳ אפי׳ ת״ח ויודע שהוא נגע ודאי לא יגזור ויאמ׳ נגע נרא׳ לי בבי׳ אלא כנגע נרא׳ לי בבית וצוה הכהן ופנו הבית בטר׳ יבא הכהן לראות את הנגע ולא יטמא כל אשר בבי׳ ואח״כ יבא הכה׳ לראו׳ את הבי׳ אפי׳ חבילי עצי׳ ואפי׳ חבילי קני׳ דברי ר׳ יהוד׳ ר״ש אומ׳ עסק הוא לפנוי אמ׳ ר״מ וכי מה כטם׳ לו אם תאמר כלי עציו ובגדיו ומתכותיו מטבילן והן טהורי׳ על מה חסה התורה על כלי חרסו ועל פכו ועל טפיו אם כך חסה התורה

על

בית שלא היו בו אבני׳ ועצי׳ ועפר כל שלשתן אלא אחד מהן היה בו ונראה הנגע באותו האחד טהור דבעינן שיהא ראוי לטמא קודם ראיית הנגע: עד שיהיו בו אבני׳ ועצי׳ ועפר דכתיב את אבניו ואת עציו ואת כל עפר הבית: ג עד שיראה כשני גריסים דכתיב וראה את הנגע והנה הנגע מלמד שאין נגעי בתי׳ מטמאי׳ עד שיראו כשני גריסי׳: או על אבן אח׳ והיינו טעמ׳ דאמ׳ ר׳ ישמעא׳ ד׳ אבני׳ לד׳ כתלי הבית לכל כותל אבן אח׳ ור׳ עקיבא דאמר עד שיראו כשני גריסים על שתי אבני׳ לא על אבן אחת אין פחות משמנה אבני׳ לכל כותל שתי אבני׳: רבי אלעזר ברבי שמעון אומ׳ כו׳ טעמ׳ דר׳ אלעזר בר׳ שמעון דכתי׳ קיר וכתי׳ קירות אי זהו קיר שהוא כקירות הוי אומ׳ זה קרן זוית ובכל קיר בעינן שעור נגע דהיינו כגריס הקלקי מרובע בכל אח׳ ואח׳ והלכ׳ כר׳ עקיב׳: ד עני׳ דאמרינ׳ שאין הבית מטמ׳ עד שיהיו בו עצי׳ כמה יהיו בכל כותל וכותל כדי ליתן תחת השקוף כך צריך לכל קיר וקיר · שקוף מקל שהדלת שוקף עליו ורגילים ליתן עץ תחתיו: סבדל לאחורי השקוף רגילים להכות עץ אחורי השקוף להנין ונקרא סבדל כמו שהסבדל מגין על הרגל ושקוף נקרא בין של פתח בין של חלון: פסי׳ לשון סדק וקרע כמו הרעשת ארץ פצמתה: קירו׳ האבוס של בהמה: וקירות המחיצה של גנות ופרדסי׳ אינם מטמאי׳ בנגעי׳ דכתי׳ בקירות הבית ולא בקירו׳ האבוס ולא בקירות הבהמ׳: ירושלם וח״ל אין מטמאי׳ בנגעי׳ דכתי׳ בבית ארץ אחוזתכם וח״ל איכא אחוזתכם וירושלם כמי לא נתחלקה לשבטים: ה לא יגזור לא יפסוק הדין לומר שהוא נגע ודאי מדכתי׳ כנגע נרא׳ לי בבית ולא כתיב נגע: אפי׳ חבילי עצי׳ שאינן בכלל טומא׳ כרי׳ לפנו והא דכתי׳ ולא יטמא כל אשר בבית דמשמ׳ דאטומא׳ קפיד רחמנ׳ סביר׳ לי׳ לר׳ יהוד׳ דמלת׳ באפי נפש׳ היא לאשמועינ׳ דכלי׳ דהוו מעקר׳ כיוו מיטמו אי שביק להו ואין הלכ׳ כר׳ יהוד׳: עסק זה לפנוי בתמיהה וכי להעסיקו לפנות את הבית הוצרך הכתוב שאיה מוקיקו לפנות דברי׳ שאין מקבלי׳ טומאה ע״כ לא בא הכתוב לדרוש אלא כמו שדורש ר׳ מ״איר שהתורה חסה על ממונן של ישראל: פכו לשון פכין קטנים: תפיו מקום שאופה ומבשל בו קדרש כגון תנור וכירים של חרס המטלטלין ויש ספרים שגורסים טפיו בטית והוא כלי חרס קטן מאד שאין

היסקה

במשקוף ויצא ממנו אלא טיף טיף וכל אלו אין להם טהרה במקוה : ואם כן על של רשע שהנגעים באים על לשון הרע : ו איננו הולך לתוך ביתו דכתיב ויצא הכהן מן הבית יכול ילך לביתו ויסגיר תלמוד לומר אל פתח הבית אי אל פתח הבית יכול יעמוד תחת המשקוף ויסגיר תלמוד לומר ויצא מן הבית עד שיעקר מכל הבית: ולא סיד מכל מקום דכתיב ועפר אחר יקח וסיד לא הוי עפר אלא אבן שרופה : לא אחת תחת שתים אבן גדולה שממלאה

על מטונו הבזוי קו על מטונו החביב אם כך על ממונו קל וחומר על נפש בניו ובנותיו אם כך על של רשע קל וחומ׳ על של צדיק ״

ו איננו עומד בתוך ביתו ומסגי׳ ולא עומד בתוך הבית שהנגע בתוכו ומסגיר אלא עומד על פתח הבית שהנגע בתוכו ומסגיר שנאמר ויצא הכהן מן הבית אל פתח הבית והסגיר את הבית שבעת ימים ובא בסוף השבוע וראה אם פשה וצוה הכהן וחלצו האבנים אשר בהם הנגע והשליכו אותם אל מחוץ לעיר אל מקום טמא ולקחו אבנים אחרות והביאו אל תחת האבנים ועפר אחר יקח וטח את הבית איננו נוטל אבנים מצד זה ומביא לצד זה ולא עפר מצד זה ומבי׳ לצד זה ולא סיד מכל מקו׳ איננו מביא לא אחת תחת שתים ולא שתים תחת אחת אלא מביא שתים תחת שתים תחת שלש תחת ארבע מכאן אמרו אוי לרשע אוי לשכנו שניהן חולצין שניהן קוצעין שניהן מביאין את האבנים אבל הוא לבדו מביא את העפר שנאמר ועפר אחר יקח וטח את הבית אין חבירו מטפל עמו בטיחה ״ ז בא בסוף שבוע וראה אם חזר ונתץ חבירת את אבניו ואת עציו ואת כל עפר הבית והוציא אל מחוץ לעיר אל מקום טמא המסי׳ הסמוך בל שהוא והרחוק כגריס והחוזר בבתים בשני גריסין ״

פרק יג

עשר׳ בתי׳ הן הכהה בראשון וההול׳ לו קולפו והוא טהור הכהה בשני וההול׳ לו קולפו והוא טעון צפרים הפושה בראשו׳ חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע חזר ינתץ לא חזר טעון צפרים עמד בראשו׳ ופשה בשני חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע חזר ינתץ לא חזר טעון צפרים עמד בזה ובזה חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע חזר ינתץ לא חזר טעון צפרים אם עד שלא טיהרו בצפרי׳ נרא׳ בו נגע הרי זה ינתץ ואם משטהרו בצפרים נראה בו נגע יראה כתחלה ״ ב האבן שבזוית בזמן שהוא חולץ חולץ את כולו ובזמן שהוא נות׳ נותץ את

מקום השתים : מכאן אמרו אוי לרשע ואוי לשכנו שאם כותל מפסיק בין שני בתים וכראה נגע בכותל לצד בית זה בעל הבית אחר צריך להטפל עמו דכתיב וחלצו את האבנים לשון רבים ולזה שהנגע לצד ביתו קורא רשע שהנגעים באים על לשון הרע כדאמרן : שניהן קוצעים לשון ואת הבית יקציע : יקח וטח לשון יחיד למעוטי חברו שאין מטפל עמו בטיחה : ז ובא בסוף שבוע אחרי הטוח הבית חוזר ומסגירו ואם בסוף שבוע חזר הנגע נותץ את הבית : והמסמין סמוך שפשה סמוך לנגע : והחוזר בשני גריסים דכתיב ואם ישוב הנגע פירש האומר חוזר פלוני למקומו והנגע שבבתים בתחלה איננו מטמא אלא בשני גריסים כדאמרן :

עשרה בתי׳ הכהה בראשון בסוף שבוע ראשון כהה או הלך הנגע לגמרי הרי שני בתים דבשנים הן חשובים : קולפו קולף מקום הנגע בלבד והבית טהור : הכהה בסוף שבוע שני וההולך לגמרי שנים אחרים הרי ארבעה : הפושה בשבוע ראשון חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע ואם חזר נותץ הרי חמשה לא חזר טעון צפורים הרי ששה : עמד בעיניו בשבוע ראשון ופשה בשני חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע : חזר נותץ הרי שבעה : לא חזר טעון צפורים הרי שמנה : עמד בעיניו בשבוע ראשון ובשבוע שני חולץ וקוצה וטח ונותן לו שבוע שדין העומד בעיניו בשבוע שני כדין הפושה : חזר נותץ הרי תשעה : לא חזר טעון צפורים הרי עשרה : אם עד שלא טהרו בצפורים נראה בו נגע הרי הוא כחוזר וטעון נתיצה אבל משטהרו הוה ליה כנגע חדש ומסגירו : ב האבן שבזוית שהיא בינו ובין חבירו בשותפות: חולץ את כלה כדדרשינן וחלצו מלמד ששניהם חולצים: בזמן שהוא נותץ את הבית כלו : נותץ את שלו דגבי נתיצה כתיב את אבניו ואת עציו אבניו שלו ועציו שלו : ראש ופתין פירש הערוך אותם האבן אותו העץ שתופס מצד

מערב

נגעים פרק יג

מערב כדרך שלו ולצד מזרח כדרך של חבירו שבאותה האבן או אותו העץ ראש ואותם האבנים והעצים שמכדכך זה במערב אחת ומכדכך זה במזרח אחת שמן פתין: ג נותן את הקורות לעליה וסומכן בעמודין ואינו נותצן עם הבית דכתיב את אבניו ואת עציו ואת עפר הבית ולא אבני ועצים ועפר של עליה: נתצין עמו דדרשינן את אבניו ואת עציו ואת עפר הבית כל אבנים שנבנו עמו וכל עצים שנבנו עמו וכל עפר שנבנה עמו וכיון דאין עליה על גביו הרי כלם נבנו עמו:

את שלו ומניח את של חבירו נמצא חומר בחליצה מבנתיצה רבי אליעזר אומר בית הבנוי ראש ופתין נראה בראשים נוטל את כולו נראה בפתין נוטל את שלו ומניח את של חבירו׃

ג בית שנראה בו נגע היתה עליה על גביו נותן את הקורות לעליה נראה בעליה נותן את הקורות לבית לא היתה עליה על גביו אבניו ועציו ועפרו נתצין עמו ומציל על המלבנים ועל שריגי החלונות רבי יהודה אומר מלבן הבנוי על גביו ניתץ עמו אבניו ועציו ועפרו מטמאין כזית רבי אלעזר חסמא אומר במה שהן׃

ד בית המוסגר מטמא מתוכו והמוחלט מתוכו ומאחוריו זה וזה מטמאין בביאה׃ ה הבונה מן המוסגר בטהור חזר נגע על הבית חולץ את האבנים חזר על האבנים הבית הראשון ינתץ והאבנים ישמשו את הבית השני בסימנין׃

ו בית שהוא מיסך על גבי בית המנוגע וכן אילן שהוא מיסך על גבי בית המנוגע הנכנס לחיצון טהור דברי רבי אלעזר בן עזריה אמר רבי אליעזר מה אם אבן אחת ממנו מטמא בביאה הוא עצמו לא יטמא בביאה׃ ז הטמא עומד תחת האילן והטהור עובר טמא הטהור עומד תחת האילן והטמא עובר טהור אם עמד טמא וכן באבן המנוגעת טהור ואם הניחה הרי זה טמא׃

ח טהור

מלבנים כמין לבנים מרובעות ששוטחים על הגגות וי"א כמין מזוזות שעושים בחלונות מבחוץ לבוי ואין מחוברים בטיט בחלון: שריגות כמין שבכה שעושי' בחלון שמסתכלים משם לרשות הרבים: מלבן עץ ארוך שעל הקיר עשוי להושיב עליו ראשי הקורות שלא ירקבו מלחלוחית החומה: כזית משום דכזית אתקש למת דכתי' אל נא תהי כמת: כמשהו כאברי' של מת דתנן באהלות האברי' אין להם שיעור ואין הלכה כרבי אלעזר: ד בית המוסגר מטמא מתוכו כדכתיב והבא אל הבית כל ימי הסגיר אותו יטמא עד הערב והאבנים המנוגעים עצמן אפילו במוסגר מטמאין מאחוריהן: והמוחלט מתוכו ומאחוריו הנוגע בבית מאחוריו טמא דכתיב במוחלט צרעת ממארת בבית טמא הוא מה תלמוד לומר טמא הוא הוסיף לו שיהא טמא בין מתוכו בין מאחוריו: וזה וזה מטמאין בביאה לטמא כל הנכנס בתוכו: ה הבונה מן המוסגר לטהור לאחר שחלץ וקצה וטח ונתן לו שבוע בתוך ימי הסגרו לקח מאותו בית אבנים ובנאן בבית אחר: חזר נגע לבית המוסגר חולץ את האבנים שלקח ממנו ומסלקן מן הטהור והן טמאין כטומאת הבית שנטלן ממנו: חזר הנגע לאבנים שבנה בטהור: הבית המוסגר ינתץ כאלו היו קבועים בו והני אבנים נמי בעו נתיצה אלא שממתין להם עד שישמשו הבית השני בסימנין דטעון הסגר ודינו לכל דבר ככל בית שנראה בו נגע בתחלה: ו בית שהוא מיסך על גבי בית המנוגע כגון שבית המנוגע בנוי בתוך בית אחר: וכן אילן שבית המנוגע בנוי תחתיו: הנכנס לחיצון טהור דהאי להודיה קאי והאי להודיה קאי ודמי לבית ועליה דאי קאי מצורע בבית עליה טהורה: ומה אם אבן אחת שבבית המנוגע מטמאה כל אשר באהל הבית כלו שהוא תחת בית אחר לא כל שכן שיטמא כל מה שבתוך החיצון והלכה כרבי אליעזר: ז והטהור עובר טמא דכתיב במצורע מחוץ למחנה מושבו מכאן שמושבו טמא הילכך כשהטמא עומד תחת האילן נעשה מקום האילן מושבו והטהור העובר שם טמא אבל כשהטמא עובר ואינו עומד לפוש שם אין זה קרוי מושבו ואף על פי שהטהור יושב שם טהור ואינו מקבל טומאה: ואם עמד הטמא נטמא מקום האילן ונטמא הטהור העובר שם: וכן באבן המנוגעת אם אדם הנושאה עובר תחת האילן הטהור העומד שם לא נטמא: ואם הניחה טמא והוא הדין אפילו לא הניחה אלא שעמד הנושאה:

ח טהור

ח טהור שהכניס ראשו ורובו דבציר מראשו ורובו לא חשיבא ביאה: שהכניס ממנה שלש אצבעות על שלש אצבעות חשיבא כאילו הכניסה כל הטלית כלה אבל פחות מכן לא דבציר משלש על שלש אינה מקבלת טומאה ולא חשיבא וטמאה כגון טלית המנוגעת שהכניס ממנה כזית לבית טהור טמאתו דצרעת אתקשה למת וטלית המנוגעת דמטמאה בביאה כפקא לן מקרא דכתיב ולצרעת הבגד ולבית מקיש בגד לבית מה בית מטמא

ח שחור שהכניס ראשו ורובו לבית טמא נטמא וטמא שהכניס ראשו ורובו לבית שחור טמאהו טלית טהורה שהכניס ממנה שלש על שלש לבית טמא נטמאת וטומאה שהכניס ממנה אפילו כזית לבית טהור טמאתו: ט מי שנכנס לבית המנוגע וכליו על כתפו וסנדליו וטבעותיו בידיו הוא והן טמאין מיד היה לבוש בכליו וסנדליו ברגליו וטבעותיו בידיו הוא טמא מיד והן טהורין עד שישהא כדי אכילת פרס פת חטין ולא פת שעורים מיסב ואוכלן בלפתן: י היה עומד בפנים ופשט ידו לחוץ וטבעותיו בידיו אם שהה כדי אכילת פרס טמאות היה עומד בחוץ ופשט ידו לפנים וטבעותיו בידיו רבי יהוד' מטמא מיד וחכמים אומרי' עד שישהא כדי אכילת פרס אמרו לרבי יהודה מה אם בזמן שכל גופו טמא לא טמא את מה שעליו עד שישהא כדי אכילת פרס אף בזמן שאין כל גופו טמא לא יטמא את מה שעליו עד שישהא כדי אכילת פרס: יא מצורע שנכנס לבית כל הכלי' ששם טמאין אפילו עד הקורו' ר"ש אומר עד ד' אמו' כלים מיד.

בביאה דהא כתיב והבא אל הבית וכו' אף בגד מטמא בביאה מנין לרבות את כלן כגון שתי וערב ועורות תלמוד לומר זאת תורת נגע צרעת בגד כמר מקיש כלן לבגד מה בגד מטמא בביאה אף כלן מטמאין בביאה : ט וכליו על כתפיו מקופלים ומונחים על כתפיו דרך משאוי : וטבעותיו בידיו מונחים על פס ידו שלא כדרך מלבוש : הוא והן טמאין מיד דקרינן כמי בכלים והבא אל הבית יטמא : היה לבוש כליו דהשתא אין כליו טמאים אלא מחמת דידיה הן טהורים עד שישהא בכדי אכילת פרס דכתיב והאוכל בבית יכבס את בגדיו והשוכב בבית יכבס את בגדיו ותניא אין לי אלא אוכל ושוכב לא אוכל ולא שוכב מנין תלמוד לומר יכבס בגדיו ריבה אם כן למה נאמר אוכל ושוכב ליתן שיעור לבא אל הבית שאין טעון כבוס בגדים עד שישהה כדי שיעור אכילה כשהוא שוכב כלומר כשהוא מיסב וכמה שיעור אכילה כדי אכילת פרס שהוא חצי ככר של עירוב לדברי רש"י הם ארבע ביצים ולדברי רבינו משה בר מימון שלשה ביצים : מיסב ואוכלן בלפתן ששיעורו מועט משאלו אוכלן בלא לפתן שמתוך טעם של לפתן הוא ממהר לאכול: י היה עומד בפנים תוך בית המנוגע : ופשט ידיו לחוץ וטבעותיו בידיו הכא מיירי בשטבעותיו באצבעותיו דרך מלבוש ואם שהה כדי אכילת פרס טמאות דבתר גופו גרירי ואם היו בכפם ידו דרך משאוי מוכיח בתוספתא שהם טמאות מיד : בזמן שאין כל גופו טמא כגון הכא דהוא עומד בחוץ ולא נטמא כל זמן שלא הכניס ראשו ורובו אינו דין שלא יטמא את מה שעליו עד שישהא כדי אכילת פרס ורבי יהודה אמר מגינו שיפה כח הטמא להציל מכח הטהור להציל שהרי ישראל שמקבלים טומאה מצילין כלים בבית המנוגע שאין מטמאין עד שישהא כדי אכילת פרס עוים והבהמה שאין מקבלים טומאה אין מצילין כלים בבית המנוגע שהבגדים שעליהם טמאים מיד ואין הלכה כרבי יהודה : יא עד ארבע אמות קסבר רבי שמעון למעלה מארבע אמות רשותא אחריתי הוא דקומתו של אדם בינוני שלש אמות ואמה אחת לפשוט ידים ורגלים ואין הלכה כרבי שמעון : כלים מיד טמאים כלומר כלים שאמרנו עד הקורות לתנא קמא ועד ארבע אמות לרבי שמעון מיד הן מיטמאין כשנכנס עמהן לבית המנוגע : כדי הדלקת הנר כשנכנס ברשות מודה רבי יהודה דמטמאין מיד ולא פליג אלא כשנכנס שלא ברשות משום דמושבו של מצורע מטמא כדאמרן וכשנכנס ברשות הוי מושבו מיד אבל כשנכנס שלא ברשות לא הוי מושבו אלא אם כן שהה כדי הדלקת הנר

יצא

ולא אפקיה ואם לא שהה כדי הדלקת חנר לא הוי מושכו דהאי דלא אפקיה משום דטריד בהדלקת חנר דביני שמשי או דימות הקול ולא מני מפיק ליה : יב נכנס לבית הכנסת מנורע שבא ליכנס לבית הכנסת: עושים לו מחיכה גבוהה עשרה טפחים דפחות מעשרה אינה חשובה מחיכה להציל : ברוחב ארבע אמות כנגד ארבע אמות של תפלה איכמי משום דזהו שיעור מקומו של אדם כדאמרינן בערובין בפרק שהוציאוהו : נכנס ראשון ויוצא

יב נכנס לבית הכנסת עושי׳ לו מחיצת גבוהה עשרה טפחי׳ על רוחב ארב׳ אמות נכנס ראשו׳ ויוצ׳ אחרון כל המציל צמיד פתיל באהל המת מציל צמיד פתיל בבית המנוגע וכל המציל מכוסה באהל המת מציל מכוסה בבי׳ המנוגע דברי רבי מאיר רבי יוסי אומר כל המציל צמיד פתיל באהל המת מציל מכוסה בבית המנוגע כל המצי׳ מכוסה באהל המת אפילו מגולה בבית המנוגע טהור ׃

פרק יד

כיצד מטהרין את המצורע היה מביא פיילי של חרש חדשה ונותן לתוכה רביעית מים חיים ומביא שתי צפרים דרור שחט את אחד מהן על כלי חרש ועל מים חיי׳ חפר וקוברה בפניו נטל עץ ארז ואזוב ושני תולעת וכרכן בשירי הלשון והקיף להם ראשי אגפים וראש הזנב של שניה טבל והזה שבע פעמי׳ לאחר ידו של מצורע ויש אומרים על מצחו וכך היה מזה על השקוף שבבית מבחוץ ׃ ב בא לו לשלח את הצפור החיה איננו הופך פניו לא לים ולא לעיר ולא למדבר שנא׳ ושלח את הצפור החיה אל מחוץ לעיר אל פני השדה בא לו לגלח את המצורע העביר תער על כל בשרו וכבס בגדיו וטבל טהור מלטמא בביאה והרי הוא מטמא כשרץ נכנס לפנים מן החומה מנודה מביתו שבעת ימים ואסור בתשמיש המטה׃

ג ביום

אחרון כדי שלא יטמאו העומדים בבית הכנסת בכניסתו וביציאתו כשהוא עובר מן הפתח ועד המחיצה דחיישינן שמא יעמוד מעט בשעה שהוא עובר ויטמאו כל העומדים שם : כל המציל בצמיד פתיל כגון כלי חרס וכל הנהו דחשיב במסכת כלים פרק ואלו כלים מצילים : כל המציל מכוסה באהל המת כגון כור ודורת דלא בעו צמיד פתיל אלא כסוי כדתנן במסכת אהלות פרק התנור והלכה כרבי יוסי :

כיצד מטהרין פיילי מזרק השותים במזרקי יין מתרגמינן דשתיין בפיילי חמר : חדשה דכתיב אל כלי חרש אל מים מקיש כלי למים מה מים שלא נעשה בהן מלאכה אף כלי שלא נעשה בו מלאכה : רביעית משום דבעי בדם הצפור השחוטה ובמים החיים מים חיים שדם הצפור ניכר בהן. ושערו חכמים ברביעית: מים חיים שלעולם נובעים ואינן פוסקים: צפרי דרור שדרות בבית כבשדה : וקברה בפניו לפי שאסורה בהנאה : ושני תולעת לשון של צמר צבוע שני כרמז״י בלעז : כרכן בשירי הלשון עץ ארז ואזוב ושני תולעת היה מניחן יחד והלשון יונא ועודף על עץ ארז ואזוב והיה כורכן בו דהוו שלשתן באגודה אחת : והקיף לשון סמיכה והקרבה כמו מקיפים שתי חביות לתרום שלא מן המוקף כלומר היה סומך להן ראשי אגפים וראש הזנב של הצפור החיה וטובל כלן ביחד בדם ובמים שבכלי חרס: לאחר ידו על גב ידו של מצורע: ויש אומרים על מצחו ואין הלכה כיש אומרים : על השקוף של בית שהוא מנוגע : ב לא לים אם הוא בעיר היושבת על שפת הים : ולא למדבר אם העיר יושבת אצל המדבר : שנאמר ושלח את הצפור החיה אל מחוץ לעיר אל פני השדה מכאן שאינו הופך פניו לעיר : והעביר תער על כל בשרו לאו דוקא שלא היה מגלח אלא כל מקום כנוס שיער ונראה לאפוקי שיער בית הסתרים דאמר קרא והיה ביום השביעי יגלח את כל שערו כלל את ראשו ואת זקנו ואת גבות עיניו פרט ואת כל שערו יגלח חזר וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש מקום כנוס שער ונראה אף כל מקום כנוס שער ונראה ותגלחת דאשונה שמגלח בזמן חלוטו למדה בגזירה שוה מתגלחת שניה שמגלח לאחר שם פר שבעת ימים דכאמר בימי חלוטו וגלח את כל שערו ונאמר בימי ספרו יגלח את כל שערו וכו׳ מה תגלחת האמורה בימי ספרו פרט לבית הסתרים אף תגלחת האמורה בימי נגמרו פרט לבית הסתרים : טהור מלטמא בביאה ומלטמא משכב ומושב כדרך שהיה מטמא בימי חלוטו: מטמא כשרץ לטמא אדם ובגדים במגע

אבל

אבל לא במטה: מנודה בביתו לענין זה שאסור בתשמיש המטה דכתיב וישב מחוץ לאהלו ואין אהלו אלא אשתו וכן הוא אומר שובו לכם לאהליכם כשהתיר להם תשמיש המטה לאחר מעמד הר סיני: ג טהר מלטמא כשרץ ופוסל תרומה ותו לא: ושלש טהרות ביולדת וה״ה בזב בעל שלש ראיות ובזבה דבכלהו טבל ועלה אוכל במעשר: העריב שמשו אוכל בתרומה הביא כפרתו אוכל בקדשים הרי שלש טהרות. והאי

ג ביום השביעי מגלח הגלחת שניה כתגלחת הראשונה כבס בגדיו וטבל טהור מלטמא כשרץ והרי הוא טבול יום אוכל במעשר העריב שמשו אוכל בתרומה הביא כפרתו אוכל בקדשים נמצאו שלשה טהרות במצורע וג׳ טהרות ביולדת ׃

ד שלשה מגלחין ותגלחתן מצוה הנזיר והמצורע והלוים וכולן שגלחו שלא בתער או ששיירו שתי שערות לא עשו כלום ׃ ה שתי צפרים מצותן שיהו שוות במראה ובקומה ובדמים ולקיחתן כאחת אף על פי שאינם שוות כשרות לקח אחד היום ואחד למחר כשרות שחט אחת מהן ונמצאת שלא דרור יקח זוג לשניה והראשונה מותרת באכילה שחטה ונמצאת טרפה יקח זוג לשניה הראשונה מותרת בהנאה נשפך הדם תמות המשתלחת מתה המשתלחת ישפך הדם ׃ ו מצות עץ ארז ארכו אמה ועביו כרביע כרע הסטה אחד לשנים ושנים לארבע מצות אזוב לא אזוב יון לא אזוב כוחלי לא אזוב רומי לא אזוב מדברית ולא כל אזוב שיש לו שם לווי ׃ ז ביום השמיני מביא שלשה בהמות חטאת ואשם ועולה והדל היה מביא חטאת העוף ועולת העוף ׃ ח בא לו אצל האשם וסמך שתי ידיו עליו ושחטו וקבלו שני כהנים את דמו אחד בכלי ואחד ביד זה שקבל בכלי בא וזרקו על קיר מזבח וזה שקבל ביד בא לו אצל המצורע והמצורע טבל בלשכת המצורעים בא ועמד בשערי ניקנור רבי יהודה אומר לא היה צריך טבילה ׃ ט הכניס ראשו ונתן על תנוך אזנו ידו ונתן על בהן ידו רגלו ונתן על בהן רגלו רבי יהודה אומר שלשתם היה מכניס כאחד אין לו בהן יד בהן רגל אזן ימנית אין לו טהרה עולמית רבי אליעזר אומ׳ נותן הוא על מקומו רבי שמעון אומר אם נתן על של שמאל יצא ׃

י נטל

דקטן יולד׳ טפי מזב וזבה משום דביולדת כתי׳ בהדיא וכפר עליה הכהן וטהרה לאכילת קדשים: ד והלויים בעת שנבחרו לשירו׳ במדבר ואינה נוהג׳ לדורו׳: ה מצותן שיהיו שוות דלכתוב רחמנא צפורי׳ ומינה צפורי׳ שנים שתי דכתב רחמנא למה לי אלא ללמד שיהיו שתיהן שוות: ונמצאת טרפה וכו׳ דקיות כתיב פרט לטרפו׳: תמות המשתלחת ינוחנה עד שתמות מאליה: ו כרביע כרע המטה כדמפר׳ ואזיל שמחלק כרע המטה לשנים ואלו השני׳ מחלקן לארבעה וזהו רביע כרע וקמ״ל דמכוה לכמנם שיהיה רביע כרע לא פחות ולא יתר: שם לווי שמלוין ומחברין אותו לדבר אחר אזוב יון אזוב כחלי אזוב רומי: ז ביום השמיני כשגלח בשביעי מביא קרבנותיו בשמיני אבל אם שהה ולא גילח אלא בשמיני מביא קרבנותיו בתשיעי לפי שטעון הערב שמש כין גלוח להבאת קרבנותיו: ח וסמך שתי ידיו עליו וקודם סמיכ׳ היה טעון תנופה שאשם מצורע טעון תנופה חי: ואחד ביד דכתי׳ ולקח הכהן ונתן על תנוך אזן

המטהר מה כתיבה בעצמו של כהן אף קבלה בעצמו של כהן אינו צריך טבילה שכבר טבל מבערב כדכתיב והיה ביום השביעי יגלח וכו׳ וכבס בגדיו ורחץ בשרו במים וחכמים אומרים הואיל והיה עלול לטומאה שמא לא שמר עצמו בטהרה כראוי ונטמא אחר שטבל לפיכך צריך טבילה אחרת מספק והלכה כחכמים: ט הכנים ראשו לפי שעזרת ישראל אין מחוסר כפורים נכנס לה ודם האשם היה נפסל ביוצא אם יצא חוץ לעזרה לפיכך היה המצורע עומד בשער ניקנור שהוא בין עזרת נשים לעזרת ישראל ומכנים ראשו לתוך העזרה עד שנותנים המתנות על תנוך אזנו ומכנים ידו ורגלו עד שיתן על בהונותיו תנוך זה גדר האמצעי של אזן: רבי יהודה אומר וכו׳ ואין הלכה כרבי יהודה: אין לו טהרה עולמית דבעינן כדכתיב בקרא ודוקא שנקטעה אזנו או בהונותיו לאחר שהוזקק לטהרה: רבי אליעזר אומר נותן הוא על מקומן דלא בעינן כדכתיב בקרא ואין הלכה כר׳ אליעזר וכן אין הלכה כרבי שמעון

נגעים פרק יד

דאמר אם נתן על של שמאל יצא: י כשל מלוג השמן שעולה את הלוג עם האשם במקום שמיטתו בצפון והיה מזוזין שם: לתוך כפו של חבירו משום דכתיב ויצק על כף הכהן משמע שהכהן העושה את ההזאות היה יוצק על כף כהן אחר: כנגד בית קדשי הקדשים משום שנאמר שבע פעמים לפני ה׳ ולא שהיה מכניס את השמן בהיכל להזות כנגד הפרוכת אלא בעזרה היה עומד והיה הופך פניו לצד בית קדש הקדשים ומזה על קרקע העזרה: על כל הזאה

י כשל מלוג השמן ויצק לתוך כפו של חבירו ואם יצק לתוך כף עצמו יצא טבל והזה שבעה פעמים כנגד בית קדש הקדשים על כל הזיה טבילה בא לו אצל המצורע במקום שהוא נותן את הדם שם הוא נותן את השמן שנאמר אל מקום דם האשם והנותר מן השמן אשר על כף הכהן יתן על ראש המטהר לכפר אם נתן כפר ואם לא נתן לא כפר דברי רבי עקיבא רבי יוחנן בן נורי אומר שירי מצוה הן בין שנתן בין שלא נתן כפר ומעלין עליו כאילו לא כפר חסר הלוג עד שלא יצק ימלאנו משיצק יביא אחר בתחילה דברי רבי עקיבא רבי שמעון אומר חסר הלוג עד שלא נתן ימלאנו משנתן יביא אחר בתחילה יא מצורע שהביא קרבנו עני והעשיר או עשיר והעני הכל הולך אחר החטאת דברי רבי שמעון רבי יהודה אומר אחר האשם

יב מצורע עני שהביא קרבן עשיר יצא ועשיר שהביא קרבן עני לא יצא מביא אדם על ידי בנו על ידי בתו על ידי עבדו ושפחתו קרבן עני ומאכילן בזבחים רבי יהודה אומר אף על ידי אשתו מביא קרבן עשיר וכן כל קרבן שהיא חייבת יג שני מצורעים שנתערבו קרבנותיהם קרב קרבנו של אחד מהם ומת אחד מהם זו ששאלו אנשי אלכסנדריא את רבי יהושע אמר להם וכתוב נכסיו לאחר ויביא קרבן עני

נשלמה מסכת נגעים: ונעה״ה נתחיל מסכת פרה:

טבילה על כל פעם שמוה טובל אצבעו בשמן ולא שיטבול אצבעו פעם אחת ויזה. מאותה טבילה פעמים ושלש הזאות דשבע פעמים אטבילה אצבע כמי קאי: בין שנתן בין שלא נתן כפר וטהר נברא: ומעלין עליו כאלו לא כפר קאי שעייא שלא עשה מצוה מן המובחר ואין הלכה כרבי יוחנן בן נורי: חסר הלוג שמן של מצורע עד שלא יצק לכפו השמאלית ימלאכה ולא אמרינן דקבעה ליה הלוג שהוא כלי שרת אלא יציקה קבעה: עד שלא נתן שבע יותנות דסבר רבי שמעון נותן שבע קבע ולא יציקה ואין הלכה כר׳ שמעון: יא הכל הולך אחר חטאת דהחטאת ועולה חלוקים העשיר והעני דעשיר מביא מן הבהמה ועני מביא מן העוף שתי תורים או שני בני יונה הילכך אם בשעת הקרבת החטאת היה עני והביא חטאת העוף אע״פ שהעשיר אח״כ משלים קרבן עני ומביא עולת העוף וכן אם היה עשיר והביא חטאת בהמה אע״פ שהעני צריך להביא עולת בהמה: ר׳ יהוד׳ אומ׳ אחר האשם דבאשם שוין עני ועשיר והוא ראשון לקרבנות המצורע ומיוחד לטהרתו יותר מכלן ושניהם מקרא אחד דרשו דכתי׳ אשר לא תשיג ידו בטהרתו ר׳ שמעון סבר דבר המכפרו והוא החטאת ור׳ יהודה סבר דבר המכשירו ומטהרו והוא האשם והלכה כרבי יהודה: יב שהביא קרבן עשיר יצא ותנא עליו ברכה ואידי דבעי למתני סיפא לא יצא תנא רישא יצא: מביא אדם על בנו ובתו אף על פי שהוא עשיר מביא עליהם קרבן עני אם הם עניים וקרבן זה מטהרן לאכול בזבחים כדאמרן הביא כפרתו אוכל בקדשים: אף על ידי אשתו מביא קרבן עשיר דאשתו שהיא כגופו אינו יכול להביא עליה קרבן עני אם הוא עשיר ולא קרבן מצורע בלבד לא הוא הדין לכל קרבן שהיא חייבת אינו מביא עליה קרבן עני אם הוא עשיר: יג זאת שאלו אנשי אליכסנדריאה את ר׳ יהושע מצורע שני שהוא בחיים מה תהא עליו היאך יטהר לאכול בקדשים שאלו היה המצורע האחר חי אף על פי שנתערבו קרבנותיהן זה יקרב לשם מי שהוא וזה יקרב לשם מי שהוא או אם מת האחד והיו שני הקרבנות לפנינו היו הקרבנות מתים וזה מקריב קרבן אחר אבל השתא אינו יכול להקריב את זה דשמא של מת הוא והויא חטאת שמתו בעליה דלמית׳ אזלא וקרבן אחר נמי אינו יכול להביא דשמא אותו שקרב היה שלו ונכפר ונמצא מביא חולין לעזרה ואינו יכול׳ להתנות בנדבה שאין חטאת באה בנדבה: ויכתוב נכסיו לאחר והוי עני וראוי להביא קרבן דלות וחטאת העוף באה על הספק ואין בה משום חולין

חולין בעזרה ואם איכו מפקיר נכסיו והביא חטאת העוף לא טהר דעשיר שהביא קרבן עני לא יצא ומן האשם שמביא ליכא לאקשויי היכי מצי מייתי אשם מספק דלמא חולין לעזרה מייתי דכיון דאשם שוין מתנותיו לשלמי׳ יכול להביא אשם ולהתנות אם חייב אשם יהא זה לאשם ואם לאו שקרב אשם שלי יהא זה לשלמי׳ מה שאי כו יכול לעשות כן בחטאת שאין מתנות דמים של חטאת שוות לשלמי׳ דמתן דמים של חטאת למעלה מחוט הסקרא ושלמים למטה מחוט הסקרא:

פרק א

ר׳אליעזר אומר עגלה בת שנתה ופרה בת שתים וחכמי׳ אומרי׳ עגלה בת שתים ופרה בת שלש או בת ארבע רבי מאיר אומר אף בת חמש כשרה הזקינה אלא שאין ממתינין לה שמא תשחיר שלא תפסל אמר ר׳ יהושע לא שמעתי אלא שלשית אמרו לו מה הלשון ש״ שלשית אמר להם כך שמעתי סתם אמר בן עזאי אני אפרש אם אומר אתה שלישית לאחרות במנין וכשאתה אומר שלישית בת שלש שנים כיוצא בו אמרו כרם רבעי אמרו לו מה הלשון רבעי אמר להם כך שמעתי סתם אמר בן עזאי אני אפרש אם אומר אתה רביעי לאחרי׳ במנין וכשאתה אומר רבעי בן ארבע שנים כיוצא בו אמר האוכל בבית המנוגע פרס מג׳לקב אמרו לו אמור משמנה עשרה לסאה אמר להם כך שמעתי סתם אמר בן עזאי אני אפרש אם אומר אתה משלש לקב אין בו חלה וכשאתה אומר משמונה עשרה לסאה מיעטתו חלתו ״

ב רבי יוסי הגלילי אומר פרים בני שתים שנאמר ופר שני בן בקר תקח לחטאת וחכמים אומרים אף בני שלש רבי מאיר אומר אף בני ארבע ובני חמש כשרים אלא שאין מביאים זקנים מפני הכבוד ״

ג כבשים בני שנה ואלים בני שתים וכולם מיום ליום בני שלשה עשר חדש אינו כשר לא לאיל ולא לכבש רבי טרפון קורהו פלגס בן עזאי קורהו נוקד רבי ישמעאל קורהו פרכדיגמא הקריבו והביא עליו נסכי איל לא עלה לו מזבחו בן שלשה עשר חדש ויום אחד הרי זה איל ״

רבי אליעזר אומר עגלה בת שנתה עגלה ערופה צריך שתהא בת שנת׳ ולא יותר: ופרה אדומה בת שתי שני׳ דלשון פרה משמע דקשיש טפי מעגלה: וחכמים אומרים ע״ה ערופה כשרה אפי׳ בת שתים וכ״ש בת שנתה אלא דאפי׳ בת שתים עגלה היא ואע״ג דקי״מא לן כל מקום שנ׳ עגל בן שנה הוא כברי רבנן שאני עגלה ערופה דכתי׳ בה עגלת בקר ולא כתב עגלה סתם: שמא תשחיר שלא תפסל שאם יולדו בה שתי שערות שחורות פסולה דכתי׳ אדומ׳ תמימ׳ שתהא תמימה באדמימות והלכ׳ דפרה אדומה בת שלש שנים או בת ד׳ וזקנה כשרה אלא שאין ממתינין לה שמא תשחיר ותפסל: לא שמעתי אלא שלישית כך שמעתי שאין כשרה לפרה אדומה אלא שלישית: כך שמעתי סתם ואין לי לפרש: שלישית משמע שלישית לאחרות במנין שנולדו ב׳ פרות אחרות לפניה וזאת שלישית להן: שלישית משמע שהיא בת ג׳ שני׳: רביעי לאחרי׳ כשיש ד׳ כרמים שייך לומר על האחרון שהוא רביעי לאחרי׳ אבל רבעי משמע כרם בן ד׳ שני׳: האוכל בבית המנוגע פרס השוהה בבית המנוגע כדי אכילת פרס מטמ׳ בגדי׳ שעליו ופרס הוא חצי ככר מג׳ ככרות לקב: אמרו לו מי״ח לסאה כלומר היה לך לומר מי״ח לסאה שהסאה ו׳ קבין וג׳ ככרות לקב הן י״ח לסאה: כך שמעתי מרבותי ואין בידי לפרש למה לא אמרו הם מי״ח לסאה אני אפרש מאי נפקא מינה בין זה לזה: מג׳ לקב אין בו חלה דחמשת רביעי׳ קמח ועוד חייבי׳ בחלה והלא קב בלבד אין מפרישים ממנו חלה הילכך כשאתה אומ׳ מג׳ ככרו׳ לקב משמע שלא הופרש מהן חלה וכשאתה אומ׳ מי״ח לסאה במנא שכל ככר הוא פחות מה שמעטתו חלה שהלא סאה צריך להפריש ממנ׳ חלה: ב ופר שני בן בקר תקח לחטאת בטהרת הלויים כתיב בפרשת בהעלותך והאי שני יתירא הוא דכיון דכתב בתריה ועשה את האחד חטאת ואת האחד עולה ממילא ידענא דתרי נינהו אלא כת׳ שני ללמד שהוא בן ב׳ שני׳ דכי היכי דלבת שלש קרי שלשית הכי נמי לבן שתים קרי שני וחכמים אומרים כו׳ והלכה כחכמים: ג מיום ליום נולד באחד באלול לא עלתה לו שנה עד אחד באלול של שנה שניה דבתר שנתן אזלינן ולא בתר שנים של מנין העולם ואם נתעברה שנה נתעברה לו וכן באילים בני שתים: אינו כשר לא לאיל דאינו נחשב איל עד שיכנס בשלשי׳ יום משנה שניה לו: פלגס לשון פלג כלומר ממוצע בין זה לזה יצא מכלל כבש ולכלל איל לא בא:

בוקר לשון אשר היה בבוקרים שפירושו בעלי הבקר : פרדגמא למטבע שבפסל קורין כן בלשון יוני אף זה בפסל מתורת איל ומתורת כבש : וחביא עליו כהכי איל שלישית ההין וכפקא לן מדכתיב או לאיל לרבות את הפלגס לנסכי איל : ד חטאות הצבור כגון שעירי ראשי חדשים ושל מועדות : ועולותיהן כלבו בני שנה כהנו : חטאת היחיד כשבה או שעירה : ואם הקריבום ביום השמיני כשרים דכתיב ומיום השמיני והלאה ירצה ונאמר בבכור וביום השמיני תתנו לי מה בבכור עשה יום שמיני כשמיני והלאה אף בשאר קרבנות עשה יום שמיני כשמיני : והלאה מיהו במדי דחובה מנוה מן המובחר להביא מיום שלשים ושך : והפסח אע״ג דחובה הוא לא חשו חכמים משום דכסבי לפי כפשות שלא יבוא לידי נותר כיון שאינו נאכל לחבורה אחרת :

איל״ ד חטאת הצבור ועולתיהן חטאת היחיד ואשם נזיר ואשם מצורע כשרין מיום שלשים והלאה ואף ביום שלשים ואם תקריבה ביום שמיני כשרים נדריכם ונדבותיכם הבכור והמעשר והפסח כשרים מיום השמיני והלאה ואף ביום השמיני״

פרק ב

רבי אליעזר אומר פרת חטאת המעוברת כשרה וחכמים פוסלים רבי אליעזר אומר אינה נלקחת מן הגוים וחכמים מכשירים ולא זו בלבד אלא כל קרבנות הצבור והיחיד באין מהארץ ומחוצה לארץ מן החדש ומן הישן חוץ מן העומר ושתי הלחם שאינן באין אלא מן החדש ומן הארץ״ ב פרה שקרניה וטלפיה שחורים יגוד גלגל העין והשינים והלשון אינם פוסלין בפרה והננסת כשרה היתה בה יבלת וחתכה רבי יהודה פוסל רבי שמעון אומ׳ כל מקום שינטל ולא העלה מקומו שער אדום פסולה״ ג יוצא דופן ואתנן ומחיר פסולה רבי אליעזר מכשיר שנאמר לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב בית ה׳ אלקיך לכל נדר ואין זו הבאה לבית כל המומים הפוסלים במוקדשים פוסלים בפרה רכב עליה נשען עליה נתלה בזנבה עבר בה את הנהר קיפל עליה את המוסרה נתן טליתו עליה פסולה אבל קשרה במוסרה עשה לה סנדל בשביל שלא תחליק פרס טליתו עליה מפני הזבובים כשרה זה הכלל כל שהוא לצורכה כשירה

רבי אליעזר אומר פרה מעוברת כשרה רבי אליעזר ורבנן דהכא קיימי כשטת רבי יהודה דאמר לקמן בפרקים דעלה עליה זכר אינה פסולה אלא אם כן עלה עליה מדעת בעל הפרה ופליגי הכא במעוברת שעלה עליה זכר שלא בדעת הבעלים ור׳ אליעזר דמכשיר סבר עובר ירך אמו הוא והוי כגופה דפרה ורבנן דפסלי סברי עובר לאו ירך אמו הוא ובפסלה מחמת מלאכה שהופלת את עוברה והלכה שהיא פסולה משעה שעלה עליה זכר ואפילו אינה מעוברת ודלא כרבי יהודה : אינה נלקחת מן הגוים שחשודים על הרביעה ושמא נרבעה נידס : וחכמים מכשירין מפני שהבהמה נעשית עקרה כשרובעה שנוי חם על בהמתו שלא תעקר ולא זו בלבד לא בפרת חטאת בלבד פליגי רבי אליעזר ורבנן אלא אף בכל קרבנות הצבור והיחיד פוסל ר׳ אליעזר אם נלקחו מן הגוים דחיש לרביעה וחכמים מכשירין ואין הלכה כרבי אליעזר : באין מארץ ומחוצה לארץ כל הקרבנות באין בין מן הארץ בין מחוצה לארץ בין מן החדש בין מן הישן חוץ מן העומר ושתי הלחם דאמר קרא כי תבואו אל הארץ וקצרתם את קצירה והבאתם את עומר ובשתי הלחם כתיב ממושבותיכם תביאו לחם ואין באין אלא מן החדש דכתיב בהו מנחה חדשה : ב יגוד יחתוך כמו גודו אילנא : והננסת קטנה ביותר שזה מום באדם ואינו מום בבהמה : יבלת וורוא״ה בלעז : רבי יהודה פוסל והלכה כרבי יהודה :

ג יוצא דופן פסולה כשאר קדשים דכתיב כי יולד פרט ליוצא דופן ואף על גב דפרה לאו קדשי מזבח היא אלא קדשי בדק הבית מכל מקום יוצא דופן פסולה לחטאת קרייה רחמנא : רבי אליעזר מכשיר באתנן ומחיר דוקא ואין הלכה כר׳ אליעזר : כל המומי׳ הפוס׳ במוקדשים בבכורות פרק על אלו מומין מפורשי׳ המומין הפוסלי׳ במוקדשין : פוסלין בפר׳ דכתי׳ אשר אין בה מום עבר בה את הנהר אחז בזנבה בספינה כם כשעבר את הנהר : קיפל עליה את המוסרה החבל שקושר אותה בו קפלו וכתנו על גופה : נתן טליתו עליה פסולה כאשר בפרה אשר לא עלה עליה עול ונאמר בעגלת ערופה אשר לא עובד בה אשר לא משכה בעול מה עול האמור בעגלת עשה שאר עבודות פסולה כעול אף עול האמור בפרה עשה שאר עבוד׳ פסולת כעול

פשעל: כשביל שלא תחליק שלא יחליקו רגליה ותפול: לצורך אחר פסולה ואפילו לברכו ולברכה פסולה:
ד עלה עליה זכר פסולה אע״ג דלא ניחא ליה משום דדמיה יקרים ומפסיד טובא ובעבודה דלא ניחא ליה לא מפסלא דכתיב בעגלה ערופה אשר לא עובד בה כתיב עבד וקרינן עובד מה עבד דניחא ליה אף עובד דניחא ליה וילפינן פרת חטאת מינה מכל מקום הואיל ובשאר פרות הוה ניחא ליה חשבינן לגבי פרת חטאת כמי ניחא ליה ועוד אם באת להכשיר אם כן הוה ניח׳ ליה ומשו׳ הכי פסולה: העלהו פסולה לאו דוקא העלהו אלא אם עלה עליה לדעת הבעלים אפי׳ עלה מעצמו פסולה ואם שלא לדעת הבעלים כשרה ואין הלכה כרבי יהודה: ה היו בה שתי שערות שחורות פסולה דכתיב אדומה תמימה אי למומין הרי כבר אמור׳ אשר אין בה מום אלא שתה׳ תמימ׳ באדמימות: ר׳ יהודה אומ׳ בתוך כוס אחד גרסינן ולא גרסינן אפי׳ ובמקו׳ שהיה שונה תנ״קמ גומא היה שונה ר׳ יהודה כוס וגומא וכוס אחד הוא אלא שחייב אדם לומר בלשון רבו שרבו של רבי יודא היה קורא לגומא כוס והכי תוכח בתוספת׳: מוכיחו׳ מכוונות וסמוכות זו כנגד זו: ר׳ אליעזר אומר אפי׳ חמשי׳ כלומ׳ אפי׳ טובא והן מפוזרו׳ יתלוש והלכה כת״ק: אחר הנראה היינו אחר ראשן של שערות: אחר העיקר ואם עיקרן מאדים וראשן משחיר גוזז בעקר המאדים כדי שיבטל כפי הזוג גוזז ראשן המשחיר והיא כשרה אבל אם אין בעקר המאדים שיעור שיוכלו להבטל בפי הזוג פסולה אפי׳ לדברי חכמים שעיקר שתי שערות האדומות בכל מקום הוא כדי שיהיו נטלות בפי הזוג וכן הלכה:

בשירה לצורך אחר פסולה׃ ד שכן עליה עוף כשרה עלה עליה זכר פסולה רבי יהודה אומר אם העלהו פסולה ואם מעצמו כשירה׃ ה היו בה שתי שערות שחורות או לבנות בתוך גומא אחת פסולות רבי יהודה אומר אפילו בתוך כוס אחד היו בתוך שני כוסות והן מוכיחות זו את זו פסולה רבי עקיבא אומר אפילו ארבע אפילו חמש והן מפוזרות יתלוש רבי אליעזר אומר אפילו חמשים רבי יהושע בן בתירא אומר אפילו אחת בראשה ואחת בזנבה פסולה היו בה שתי שערות עיקרן משחיר וראשן מאדים עיקרן מאדים וראשן משחיר הכל הולך אחר הנראה דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אחר העיקר׃

פרק ג

שבעת ימים קודם לשריפת הפרה מפרישין כהן השורף את הפרה מביתו ללשכה שעל פני הבירה צפונה מזרחה ובית אבן היתה נקראת ומזין עליו כל שבעת הימים מכל חטאות שהיו שם רבי יוסי אומר לא היו מזין עליו אלא בשלישי ובשביעי בלבד רבי חנניא סגן הכהנים אומר על כהן השורף את הפרה מזין כל שבעת הימים ועל של יום הכפורים

שבעת ימים וכו׳ מפרישין כהן השורף את הפרה דכתי׳ בפרשת מלואים כאשר עשה ביום הזה צוה ה׳ לעשות לכפר עליכם ודרשו רבותינו לעשות זה מעשה פרה לכפר עליכם זה מעשה יום הכפורים שהכהן השורף את הפרה וכהן גדול העובד ביום הכפורים טעון פרישה ז׳ כמו שהיו טעוני׳ אהרן ובניו בז׳ ימי המלואי׳ דכתי׳ ומפתח אהל מועד לא תצאו ז׳ ימי׳ והיו מפרישין אותו מאשתו שמא יבא על האשה ותמצא נדה ונמצא טמא ז׳ ימי׳ ולא יוכל לשרוף הפר׳: הבירה אית דאמרי מקו׳ היה בהר הבית ובירה שמו ואית דאמרי כל המקדש קרוי בירה כמה שנ׳ הבירה וגו׳: צפונה מזרח׳ טעמ׳ דמפרישי׳ הכהן השורף את הפרה ללשכה שהיא בצפונית מזרחית כיון דחטאת היא וחטאת טעונה צפון תקינו ליה רבנן בצפונה מזרחה כי היכי דכהוי לה היכיר׳: ובית אבן היתה נקראת לפי שכל מעשיה היו בכלי גללים כלי אבנים כלי אדמה שאינן מקבלין טומא׳ ובהם בלבד היה משתמש כל ז׳ ימי ההפרשה משום דטבול יום כשר בפרה והיו מטמאין הכהן השורף את הפרה ומטבילין אותו מיד להוציא מלבן של צדוקי׳ שאומרי׳ במעורבי שמש היתה נעשית תקינו לה רבנן מעלות יתרות כדי שלא יזלזלו בה: כל ז׳ הימי׳ של ימי הפרישה: מכל חטאות שהיו שם מכל הפרו׳ שנעשו מימות משה רבינו ועד אותו זמן שמכל פרה ופרה היו נותנין קצת למשמרת ויום א׳ מזין עליו מאפר פרה אחת ויום ב׳ מאחרת ויום ג׳ מאחרת: כנ׳ וכו׳ לפרישתו יבין ת״ק ובין ר׳ יוסי תרויהו סבירי׳ להו טבילה בזמנה מצוה וקא מפלגי בהזאה אי מקשינן לה לטבילה אי לא ת״ק מקיש הזאה לטבילה והזאה בזמנה מצוה וכל יומא מג׳ ימים הראשונים איכא לספוקי שמא היום יום שלישי לטומאתו והשלשה האחרונים כל יומא מספקינן שמא

פרה פרק ג

שביעי ורביעי לא בעי הזאה דלאו בשלישי איכא לבפוקי ולאו בשביעי איכ׳ לספוקי שאין הזאה בשביעי עולה
משום הזאת שביעי עד שיזה בשלישי שלפניו וכל שבעה לאו דוקא דעל כרחין הא קיימא לן הזאה שבות ואין
דוחה את השבת ור׳ יוסי לא מקיים הזאה לטבילה והזאה בזמנה לאו מכוה הילכך לא בעי הזאה אלא שלישי
שביעי בלבד ור׳ חנינא סגן הכהנים כמו כר׳ יוסי סבירא ליה דהזאה בזמנה איכא מכוה וכהן השורף את
הפרה מעלה בעלמ׳ הוא כי היכי

הכפורים לא היו מזין עליו אלא בשלישי ובשביעי בלבד׃ ב
חצרות היו בירושלם בנויות על גבי סלע ותחתיהם חלול מפני
קבר התהום ומביאים נשים עוברות ויולדות שם ומגדלות שם
את בניהן ומבי׳ אין שוורים ועל גביהן דלתות ותנוקות יושבים על
גביהן וכוס׳ות של אבן בידם הגיעו לשלוח ירדו ומלאום ועלו
וישבו על גביהן ר׳ יוסי אומר כמקומו היה משלשל וממלא׃
ג באו להר הבית וירדו הר הבית והעזרות תחתיהם חלול
מפני קבר התהום ובפתח העזרה היה מתוקן קלל של חטאת
ומביאים זכר של רחלים וקושרים חבל בין קרניו וקושרים
במקל ומסבך בראשו של חבל וזורקו לתוך הקלל ומכה את הזכר
ונרתע לאחוריו ונוטל ומקדש כדי שיראה על פני המים רבי יוסי
אומ׳ אל תתנו מקום למינים לרדות אלא הוא נוטל ומקדש׃ ד
לא היו עושי׳ לא חטאת ע״ג חטאת ולא תינוק על גבי חברו וצריכין
היו התנוקות לחזות דברי רבי יוסי הגלילי רבי עקיבא אומר לא
היו

דלא לזלזלו בה מפני שהיא כעשית
בטבול יום ב בנויות על גבי
הסלע נור החלמים שבכר שהיה
שם מתחלת ברייתו של עולם ואף
על פי כן החמירו לעשות תחתיו
חלל מפני קבר התהום שמא יש
תחתיו קבר ואין לו למת אהל קלל
טפח וטומאה שהיא רצוצ׳ בוקעת
ועולה לפיכך היו בונים אותן על
גבי קיפין שאפי׳ יש קבר תחתיהן
האהל מפסיק ובל לשון טומאת ה
התהום שבתלמוד לשון ספק ו
ומכוסה הוא כתהום הזה שאינו
גלוי׃ ומביאים נשים מעוברות
ויולדות שם כל זו מעלות יתרות
עשו בה כי הכי דלא לזלזלו בה
מפני שהיו עושים אותה בטבול יום׃ ומגדלות שם את בניהן עד שיהיו בן שמנה ימים ולא יותר שלא
יראו קרי׃ ומביאים שוורים שכריסן רחבה כדי שלא יהיו רגליו של תנוק היושב עליהן מאהילות על
הארץ מפני קבר התהום׃ ועל גביהן דלתות ועוד זאת מעלה יתירה כדי שלא יהיו רגליו של תינוק
מאהילות על הארץ׃ וכוסות של אבן בידם שכל מעשה הפרה בכלי גללים ובכלי אבנים ובכלי אדמה שאין
מקבלין טומאה׃ ירדו תינוקות הללו לתוך נהר שילוח ומלאו ממנו מים לקדש מי חטאת שמזין על
השורף את הפרה כל שבעה ובתוך הנהר לא לספוקי לקבר התהום דלא עבידי דקברי בנהרות׃ רבי
יוסי אומר מעל גבי השורים היו משלשלים חבל וממלאים מים ולא היו יורדים לתוך השילוח ואין הלכה כר׳
יוסי׃ ג באו להר הבית התינוקות שעל גבי השוורים עם הכוסות מלאים מים׃ ובפתח העזרה של
נשים המיוחדה לחיל׃ היה מתוקן קלל של חטאת כלי שמונח בו אפר חטאת מכל פרה שהיו שורפים
כדכתיב והיתה לעדת בני ישראל למשמרת קלל כד קטן תרגום וכדה על שכמה וקולתה על כתפה׃
וזורקו לתוך הקלל ומתוך כך כשהיה הזכר נרתע לאחוריו והיה המקל יוצא מן הקלל קולט מן האפר עמו
ונשפך על גבי השורים והתינוק נוטלו ואין צריך להוציא ידו לחוץ ובתוספתא משמע שלא הוצרכו לעשות
כן אלא כשעלו מן הגולה שהיו כלם טמאים ואין יכולים ליגע שאם היו נוגעים באפר הפרה היו מטמאים
אותה ומה שהיו זורקים המקל לתוך הקלל ולא בדרך הנחה שלא יגע׳ האפר בהיסט משום כפק זיבה׃
אל תתנו מקום למינים לרדות למשול בנו כדברי שחוק והתול׃ דסבר רבי יוסי כשעלו בני הגולה היו
בהם טהורים שטהרו באפר הפרה שהורידו עמהם לבבל והעלו מיניה עמם ולא נטמאת משום ארץ העמים
דלא גזרו טומאה על ארץ העמים אלא לאחר שעלו מן הגולה ולפיכך היה אפשר שאיש טהור יהיה נוטל
את אפר הפרה ולא הוצרכו לזכר של רחלים והלכה כרבי יוסי׃ ד לא היו עושים חטאת ע״ג חטאת
אם טהרו עכיון לפרת חטאת אחת ואירע בה פסול לא יעשו אחרת על גבי זו אלא צריכים שמור כתחלה׃
ולא תינוק על גבי תינוק שאם היו שני תינוקות אחד נשמר לפרת חטאת ואחד נשמר סתם אגב זה התינוק
שבל לא לצורך פרת חטאת לא מתכשר אלו אגב האי׃ צריכים היו תינוקות להזות ואף על פי שנשמרו
כל השמירות

כל השעירות הללו חיישינן דלמא אייתי עורב כזית מן המת ושדא עליהו וכל הכי מעלות יתרות נינהו: לא היו צריכים להזות דלטומאת מת לא חיישי אבל טבילה היו צריכים לכ״ע שמא נטמאו בשרץ והלכה כרבי עקיבא: ה לא מצאו משבע משום דאמרן דמכל חטאות שהיו שם מזין עליו משום הכי קאמר דאם לא מצאו משבע מזו אפילו מאחת: וחמש מעזרא ואילך רבי מאיר לא מני הארבעה שעשו שמעון הצדיק ויוחנן כהן גדול אלא לשתים משום דסל שני פסול שאירע בראשונה כעשית השניה וחכמים אומרים שבע מעזרא ואילך דסבירא להו שכלן כשרותו היו: ו כיפה כנגד האוטם רגלי הכיפה שהכיפה נשענת עליהם נקראין אוטם ואין רגלי הכיפה העליונה כנגד רגלי התחתונה אלא כנגד הכיפה עצמה דכנגד אוטם ש העליונה עומד חלל התחתונה: מפני קבר התהום שלא תהיה שם טומאה רצוצה שהיא בוקעת ועולה: ופרה וכל מסעדיה סומכיה ועוזריה לשון ה׳ יסעדנו על ערש דוי ואע״ג דפרה אינה מקבלת טומאה מחיים מעלה יתרה עשו בה: ז ולא אדומה לא היו מוציאין פרה אדומה אחרת עמה בכבש שלא יאמרו שתים שחטו ורחמנא אמר ושחט אותה ולא אותה ואת חברתה: ובית הטבילה היה שם ואותו בית הטבילה

היו צריכין להזות: ה לא מצאו משבע עושין משש מחמש מארבע משלש משנים ומאחת ומי עשאם הראשונה עשה משה והשניה עשה עזרא וחמש מעזרא ואילך דברי רבי מאיר וחכמים אומרים שבע מעזרא ואילך ומי עשאן שמעון הצדיק ויוחנן כהן גדול עשו שתים שתים אליהו עיני בן הקוף וחנמאל המצרי וישמעאל בן פיאבי עשו אחת אחת: ו וכבש היו עושים מהר הבית להר המשחה כיפין על גבי כיפין וכיפה כנגד האוטם מפני קבר התהום שבו כהן שורף את הפרה ופרה וכל מסעדיה יוצאין להר המשחה: ז לא היתה פרה רוצה לצאת אין מוציאים עמה שחורה שלא יאמרו שחורה שחטו ולא אדומה שלא יאמרו שתים שחטו רבי יוסי אומר לא משום זה אלא משום שנאמר והוציא אותה לבדה וזקני ישראל היו מקדימים ברגליהם להר המשחה ובית טבילה היה שם ומטמאים היו את הכהן השורף את הפרה מפני הצדוקים שלא יהיו אומרים במעורבי שמש היתה נעשית: ח סמכו ידיהם עליו ואומרים לו אישי כהן גדול טבול אחת ירד וטבל ועלה ונסתפג ועצים היו מסודרים שם עצי ארזים וארנים וברושים ועצי תאנה חלקה ועושין אותה כמין מגדל ומפתחין בה חלונות וחזיתה מערבה: ט כפתוה בחבל של מגג ונתנוה על גבי המערכה ראשה בדרום ופניה למערב הכהן עומד במזרח ופניו למערב שחט בימינו וקבל בשמאלו

שני חלול היה על גבי כיפין מפני קבר התהום ואף מקום מערכתה וגיתה השנויין לקמן כלן על גבי כיפין היו: ומטמאין היו את הכהן במה שהיו סומכין ידיהם עליו כדתנן לקמן בכך היה מטמא דבגדי אוכלי קדש מדרס לפרת חטאת ורמב״ם פירש שהיו מטמאין אותו בשרץ או בשאר טומאות שמטמאי טומאת ערב: במעורבי שמש היתה נעשית שהיו דורשים ואסף איש טהור אין טהור אלא שהעריב שמשו וכן הוא אומר ובא השמש וטהר וחכמים קבלו דטהור האמור בפרש׳ חטאת טהור למעבד קאי דהיינו טבול יום: ח אישי כהן גדול לפי שפעמי׳ נעשית בכהן גדול אבל בכל כהן היא כשרה בין בכהן גדול בין בסגן בין בהדיוט: ונסתפג ונתקנח: עצים לעשות מהן מערכה לשריפה מסודרים שם: וארנים לשון נטע אורן וגשם יגדל האמור בישעיה ומין ארז הוא וכן ברושים וכל הנך עצים דקחשיב עדיפי משאר עצים לצורך שריפתה: כמין מגדל רחבה מלמטה וצרה מלמעלה: ופותחים בהן חלונות להכניס בהן האש להבעיר העצים: וחזיתה מערבה פני המערכה ועדיתה נגד המקום שמתחילין בו את האור היה פונה לצד מערב דהיינו כלפי המקדש שהמקדש היה למערבו של הר הזיתים: ט בחבל של מגג חבל עשוי ממין של גמי כדי שיהיו כל מעשיה בדבר שאינו מקבל טומאה: ופניה למערב לצד המקדש: רבי יהודה אומר בימינו היה מקבל כשאר קבלת דם של קדשים שאם קבל בשמאל פסול ואין הלכה כרבי יהודה שכיון שאין דמה נזרק על גבי המזבח אינה כשאר קדשים לענין זה: ומזה בימינו דכתיב ולקח אלעזר הכהן מדמה באצבעו סגולה שבאצבעות כלומר באצבע היד הימנית שלדה ממשמש בה תמיד:

כנגד בית קדשי הקדשים כדכתיב והזה אל נכח פני אהל מועד : על כל הזייה טבילה על כל הזייה שהיה מזה היה טובל אצבעו בדם דשירי הדם שבאצבע פסולין להזייה : גמר מלהזות קינח ידו בגופה של פרה כדי שישרף הדם עמה כדכתיב ושרף את הפרה את עורה ואת בשרה ואת דמה ובין הזאה להזאה מקנח אצבעו בשפת המזרק ולא בגופה של פרה משום דמיון הכלכלין נאצבע עכאו לעשות כהן הזייה : אתית ענני קטנים שמלהיבין כהם ענני המערכה ·

אלגמות לשון אליה כמו זכרות הלודים : בחריות זמורות של דקל ואין הלכה כרבי עקיבא :

י נבקעה הפרה מחמת האור אבל אם לא נבקעה לא דכתיב אל תוך שריפתה לא קודם שיכת האור ברובה ולא אחר שתעשה אפר וכוה הדין אם קרעה בסכין אחר שיכת האור ברובה : ועמד הכהן חוץ מגיתה גויה שהיתה בקרקע כמין גת עשוים לשריפת הפרה שהיה משליך עץ ארז ואזוב ושני תולעת צריך שיעמוד חוץ לאותה גומה : עץ ארז אגודה שיש בה עץ ארז ואזוב כרוכי׳ עם שני תולעת: עץ ארז זה לפי שיש מינים הרבה שדומין לארז ואינן כשרין לכך צריך להודיע שזהו שכותה עליו תורה וכן באזוב וכן בשני תולעת

בשמאלו רבי יהודה אומר בימינו היה מקבל ונותן לשמאלו ומזה בימינו וטבל׳ והזה שבע פעמים כנגד בית קדש הקדשים על כל הזית טבילה גמר מלהזות קינח את ידו בגופה של פרה ירד והצית את האש בעיתות ר׳ עקיבא אומר בחריות ׃ י נבקעה ועמד חוץ מגתה נטל עץ ארז ואזוב ושני תולעת אמ׳ להן עץ ארז זה עץ ארז זה אזוב זה אזוב זה שני תולעת זה שני תולעת זה ג׳ פעמים על כל דבר ודבר והם אומרים לו הין הין הין שלשה פעמים על כל דבר ודבר ׃ יא כרכן בשירי חלשון והשליך לתוך שרפתה נשרפה חובטין אותה במקלות וכוברין אותה בכברות ר׳ ישמעאל אומר במקבות של אבן ובכברות של אבן היתה נעשת שחור שיש בו אפר כותשין אותו ושאין בו מניחין אותו העצם בין כך ובין כך היה נכתש וחולקים אותו לשלשה חלקים אחד נותן בחיל ואחד נותן בהר המשחה ואחד היה מתחלק לכל המשמרות ׃

פרק ד

פרת חטאת ששחטה שלא לשמה קבל והזה שלא לשמה או לשמה ושלא לשמה או שלא לשמה ולשמה פסולה רבי אלעזר מכשיר ושלא רחוץ ידים ורגלים פסולה רבי אלעזר מכשיר ושלא בכהן גדול פסולה

ואזוב שנא שקורין לו בערבי בעת״ר ושני תולעת הוא צמר צבוע בצבע הנקרא בערבי כרמ״ז ובלעז קרמ״זי :
יא כרכן לעץ ארז ואזוב בשירי לשון של צמר שהיא צבוע בשני תולעת שהיתה ארוכה וכמה שהיש עודף מכרכם על עץ הארז ואזוב היה כורך שלשתן יחד כדי שיהא להן כובד ויפלו לתוך שריפת הפרה ולא תקלוט השלהבת את שלשתן ואם לא כרכן והשליך כל אחד בפני עצמו כשרה : ובכברות של אבן אבנים המנוקבים נקבים דקים ככברה ואין הלכה כרבי ישמעאל : שחור שיש בו אפר פחם שאם יכתשו אותו יעשה אפר כותשים אותו ואם לא יחזור כמו אפר מניחין אותו : בין כך ובין כך בין שיחזור אפר בין שלא יחזור אפר : חולקין אותו לשלשה חלקים לאחר שכברו את כל האפר בין אפר הפרה בין אפר עצים שנשרפו עמה חולקין את האפר לשלשה חלקים : אחד ניתן בחיל למשמרת כדכתיב והיתה לעדת בני ישראל למשמרת : ואחד ניתן בהר המשחה ובה היו הכהנים מקדשין : ואחד היה מתחלק לכל המשמרות ומשם היו מזין כל ישראל :

פרת חטאת שלא לשמה פסולה דאמר קרא חטאת היא ומדקריית רחמנ׳ חטאת למדנו שהיא צריכה שחיטה לשמה כחטאת : ור׳ אלעזר מכשיר הואיל והיא נשחטת בחוץ ואין הלכ׳ כר׳ אלעזר : ושלא רחוץ ידי׳ ורגלי׳ פסולה דחטאת קרייה רחמנ׳ ולהכי נקט רחוץ ידים ורגלי׳ ולא תנא קדש דלא״ קדש בכלים או כחוץ בין בכלי שרת בין בכלי חול יצא : ור׳ אלעזר מכשיר דכבואם אל אהל מועד או בגשתם אל המזבח ירחצו כתי׳ ואין הלכה כר׳ אלעזר : ושלא בכהן גדול פסולה דכתי׳ ונתתם אותה אל אלעזר ואין שאר כל הפרות נעשות אלא בכ״ג : ור׳ יודא מכשיר דדריש אותה בכהן ושאר כל הפרו׳ בין בכ״ג בין בכהן הדיוט והלכה כר׳ יהודה : ובבגדי לבן היא נעשית דכתי׳ גבי פרה והיתה לבני ישראל ולגר הגר בתוכם לחקת עולם וביום הכפורים כתיב והיתה זאת לכם לחקת עולם מה עבודת יום הכפורים בבגדי לבן אף מעשה פרה בבגד

לבן

לבן: ב חוץ מגיתה מקום היו עושים לשריפתה כמין גת כנגד פתחו של היכל ואם שחטה חוץ שלא כנגד פתחו של היכל פסולה: או בשתי גיתות כגון שחלקה לשנים ושרף חציה בגיתה זו וחציה בגת זה: או ששרף שתים בגת אחת אף על פי שהוציא כל אחת בפני עצמו מפסלן מחמת מלאכה שזו פוסלת של זו בכל כזו אחד וכשרה: ולא כיון כנגד הפתח פסולה דהא נכח פני אהל מועד כתיב: משמינית שביעית דשבע פעמים כתיב כסדרן והוא מכה שביעית קודם ששית וחזר והזה שביעית פסולה דבעינן שיקרא לששית ששית ולשביעית שביעית אבל משביעית שמינית כשרה דאין שמינית בהזאות של פרה וזה טעה דכור בעלמא: וחזר והזה שמינית לאו דוק' דבכל ענין כשרה בין חזר והזה בין לא חזר והזה ואגב רישא נקטיה א איכמי הא קא משמע לן דלא על גב דהוסיף בהזאו' לא פסל דמכי גמריכהו לשבע הזאות ימנורה מכותה ותו לא חיישינן למה שהוא מוסיף: ג שרפה שלא בעצים שסנית האור בגופה של פרה כשרה שלא נכתב בתורה עצים אלא ישרוף סתם: או בכל העצים שלא שרפה בארזים ארוכי' וברושים ועצי תאנה השנויים בפרקים לעיל: הפשיט' ונתחה כשרה דלאו עורה ואת בשרה כתיב בין בהפשט ונתוח בין במחובר: על מנת לאכול מבשרה או לשתות מדמה כשר דוקא לאכול ולשתות הוא דמכשר תנא קמא דבכל הקרבנות כמי פי הא נמי כשר כדתנן בפרק כל הפסולים חשב לאכול דבר שאין דרכו לאכול כשר כגון מאכילת מזבח לאדם אבל חשב על מנת להזות מדמו' למחר פסל תנא קמא דחטאת קרייה רחמנא ורבי אליעזר סבר דאין מחשבה פוסלת בפרה כלל אפי' בהזאות ואזדא לטעמיה דבשלא לשמה מכשר בריש פרקין שאין לה דין מדיני קדשי' הואיל והיא נעשית בחוץ ואין הלכה כרבי אליעזר: ד כל העוסקים בפרה אדומה באחת מכל עבודותיה בין בתחלה בין באמצע בין בסוף מטמאים בגדי' דכתיב והשליך אל תוך שריפת הפרה וסמיך ליה יכבס בגדיו הכהן ובשריפתה כתיב והשורף אותה יכבס בגדיו ואם המשליך את האזוב מטמא בגדים השורף לא כל שכן אלא בא הכתוב ולמדך על כל העסוקים בפרה מתחלה ועד סוף שיהיו טעונים כבוס בגדים: ופוסלים אותה במלאכה דכתיב ושחט אותה ולא שיעשה מלאכה אחרת עמה בשעת שחיטתה וכן בשריפתה כתיב והשורף אותה ולא שיעשה מלאכה אחרת עם שריפתה למדנו שמלאכה פוסלת בה משעת שחיטה עד שתעשה אפר: אירע בה פסול בשחיטה לא שנתנבלה בשחיטה דאם כן מטמאה בגדים משום נבלה אלא פסול מחמת מלאכה דומיא דאירע בה פסול בהזאתה: אינה מטמאה בגדים דכיון דשחיטת' בפסול אם כן לא נעשה בה עדין לשם פרה כלום בכשרות אבל אירע בה פסול בהזאה כבר נעשית השחיטה בהכשר: לעולם מועלים בה הכהנים מתחלה בין לפני שריפתה בין לאחר שריפתה חייב קרבן מעילה עד שתעשה אפר אבל לאחר שנעשית אפר אין באפר משום מעילה דכתיב חטאת היא חטאת מלמד שמועלים בה היא בה מועלין באפרה אין מועלים: ומרבין לה עצים כמו דוקא עד שתעשה אפר: ומעשיה ביום בתוספת' מפרש חוץ מאסיפת אפרה והמלאוי והקדוש שיכולי' לאסוף אפר הפרה בלילה ולמלאות המי' מן הנהר והוא הנקרא מלאוי ולשים בתוכם האפר והוא הנקרא קדוש כל זה מותר לעשות בלילה וכל מעש' פרה בכהן חוץ מאסיפת אפרה והמלאוי והקדוש שהם כשרים בזר אסיפת אפרה דכתיב ואסף איש טהור מלמד שאסיפת

האפר

פסולה רבי יהודה מכשי' ובמחוסר בגדים פסולה ובכלי לבן היתה נעשית: ב שרפה חוץ מגתה או בשתי גתות או ששרף שתי' בגת אחת פסולה הזה ולא כיו' כנגד הפתח פסול' הזה משש' שביעי' וחזר והזה שביעי' פסולה משביעי' שמיני' וחזר והזה שמיני' כשר': ג שרפ' שלא בעצי' או בכל עצי' אפי' בקש או בגבב' כשר' הפשיט' ונתחה כשר' שחטה על מנת לאכול מבשרה ולשתו' מדמה פסולה רבי אליעזר אומר אין מחשבה פוסלת בפרה:

ד כל העסוקין בפר' מתחלה ועד סוף מטמאין בגדי' ופוסלי' אותה במלאכה אירע בה פסול בשחיטתה אינה מטמאה בגדים אירע בה בהזיית' כל שעוסק בה לפני פסולה מטמא' בגדים לאחר פסולה אינה מטמא' בגדי' נמצאת חומר' קולה לעולם מועלין בה ומרבין לה עצים ומעשיה ביום ובכהן והמלאכה פוסלת בה עד שתעש' אפר והמלאכה פוסלת במים עד שיטילו את האפר:

פרק ה

האפר כשרה בכל אדם והזאה הוא אומר והזה הטהור על הטמא בין שהוא כהן בין שאינו כהן: והמלאכה פוסלת במים דכתיב והיתה לעדת בני ישראל למשמרת למי נדה מה חטאת נפסלת במלאכה כדכתבינן לעיל כך המים נפסלים במלאכה משעת המלאוי: עד שיטילו את האפר שמטילים במים מאפר הפרה כשיעור שתראה האפר במים ומהם מזין על הטמא ואם לאחר שהטילו האפר במים עשה מלאכה אחרת עמה בשעת הזאתה לא כלל:

פרק ה

המביא כלי חרס לחטאת טובל ולן על הכבשן רבי יהודה אומר אף מן הבית הוא מביא וכשר שהכל נאמנים על החטאת ובתרומה פותח את הכבשן ונוטל רבי שמעון אומר מן הסדר השני רבי יוסי אומר מן הסדר השלישי: ב המטביל כלי לחטאת במים שאינם ראוים לקדש צריך לנגב במים שהם ראוים לקדש אינו צריך לנגב אם להוסיף לתוכו מים מקודשין בין כך ובין כך צריך לנגב: ג קרויה שהטבילוה במים שאין ראוין לקדש מקדשין בה עד שתטמא נטמאה אין מקדשין בה רבי יהושע אומר אם מקדש הוא בה בתחלה אף בסוף יקדש בה אם אינו מקדש בה בסוף אף לא בתחלה בין כך ובין כך לא יוסיף לתוכ' מים מקודשי': ד שפופרת שחתכה לחטאת רבי אליעזר אומר יטביל מיד רבי יהושע אומר יטמא ויטביל הכל כשרי' לקדש חוץ מחרש שוטה וקטן ר' יהודה מכשיר בקטן ופוסל באשה

המביא כלי חרס לחטא' שהולך אצל ה היוצר לקנו' ממנו כלי חרס להניח בו אפר חטאת או מי חטאת: טובל ולן על הכבשן מתחיל לשומרן בטהר' שלא יגע בהן עם הארץ מקודם שיגרפו בכבשן דהיא גמר מלאכתן לקבל טומאה: רבי יהודה אומר אף מן הבית הוא מביא וכשר דמהימנינן ליה לעם הארץ אם אומר ששמרו על טהרת חטאת כדאמרינן בפרק חומר בקודש דעמי הארץ נאמנים על טהרת יין לנסכים ושמן למנחות שלא יהא כל אחד ואחד בונה במה לעצמו ושורף פרה אדומה לעצמו והלכה כרבי יהודה: ובתרומה אם מביא כלי חרס להניח בו תרומה פותח את הכבשן ונוטל ואף על פי שנגמר בהוכן ולא שמרן דכיון דעדיין לא נפתח ומלא אבק על גביו לא חיישינן שמא נגע בו עם הארץ דלא החמירו בתרומה: רבי שמעון אומר מסדר השני אם פתח עם הארץ את הכבשן ונטל ממנו כלים אין נוטל מסדר ראשון דיד הכל ממשמשין בו אבל מסדר השני שתחת הראשון שרי: ורבי יוסי מחמיר ואמר אף בסדר השני. ואין הלכה לא כרבי שמעון ולא כרבי יוסי אלא אף על פי שמצא הכבשן פתוח הרי הכל בחזקת טהרה ולוקח אף מסדר ראשון: ב המטביל כלי לחטאת כלי שטף שהטבילו כדי למלאות בו מים ולקדשם באפר אם הטבילו במים שאין ראויין לקדש כגון במי מקוה שאינם מים חיים: צריך לנגב הכלי שמא יתערבו שאינם ראויין בראויין אבל אם הטבילו במים חיים הראויין לקדש אין צריך לנגב: ואם להוסיף לתוכו מים מקודשים ואם הטבילו להניח לתוכו מים שכבר נתן עליהם את האפר אפילו הטבילו במים חיים צריך לנגב שלא יתערבו שאינם מקודשים במקודשים ותנן לקמן בלוחית של חטאת שנפל לתוכה מים פסולה: ג קירוייה דלעת יבשה חלולה ששואבים בה מים: שהטבילוה מעלה בעלמא לחטאת ולא משום טומאה דהא בחדשה איירי שלא נטמאת מעולם: במים שאין ראויין לקדש מקדשים בה לאחר שנגבה ולא חיישינן שמא בלעה מים שאין ראויין לקדש ותחזור ותפלוט: נטמאת אין מקדש בה ואף על פי שחזר והטבילה דחיישינן שמא תפלוט משקין טמאים הבלועים בה דקסברי רבנן דמחמרינן טפי במים טמאים יותר מבמים שאינן ראויין לקדוש: ורבי יהושע משוה מדותיו דאי חיישת הכא והכא ניחוש ואי לא קיישת לא הכא ולא הכא לא ניחוש אלא בין כך ובין כך שין בתחלה אם הטבילה במים שאין ראויין לקדש ונגבה בין בסוף כשנטמאת והטבילה אפילו בראויין לקדש ונגבה לא יוסיף לתוכה מים מקודשים דחיישינן שמא תפלוט ואין הלכה כרבי יהושע: ד שפופרת של קנה שחתכה ותקנה לשים בה מי חטאת או אפר חטאת אפילו חתכה חבר שאינו חשוד על הטומאה: רבי אליעזר אומר

אומר יטביל מיד ואוכל הכירה דפרה כעשית בטבול יום משום דכלים הנגמרים בטהרה נריכין טבילה לקודש שמא נשאר בכלי רוק היוצא מפיו של עם הארץ ועדין הוא לח בשעת גמרו של כלי ומטמאו ואף על גב דטומאה זו אינה נריכה הערב שמש אלא טבילה בלבד מכל מקום אינא הכיר משו׳ דלגבי פרת חטאת עשאוה כטמא מת בשביעי שלו ומטמא אדם וכלים ואי אותא דפרה היתה נריכה הערב שמש גם היא היתה נריכה : רבי יהושע אומר יטמא ויטביל דבענין אחר ליכא הכל כיון דכלים הנגמרים בטהרה לא בעו הערב שמש לקודש והלכה כרבי יהושע : הכל כשרים לקדש כל הטהורים כשרים להשליך האפר על גבי המים ואפילו נשים דכתיב גבי אסיפת אפר הפרה ואסף איש טהור את אפר הפרה והניח מחוץ למחנה ודרשינן איש להכשיר את הזר טהור ואפילו אשה והניח מי שיש בו דעת להני׳ פרט לחרש שוטה וקטן שאין בהן דעת להניח ובתר אסיפה דאפרה כתיבא הך עבוד׳ דקדוש ואין עבודה מפסקת בנתים למדנו שכל הכשר לאסיפת אפרה כשר לקדושה רבי יהודה מכשיר בקטן ופוסל באשה דאם איתא דכל הכשר באסיפה כשר בקדוש לכתוב ולקח לשון יחיד בקדוש כי היכי דכתב ואסף לשון יחיד באסיפה מאי ולקחו דאפילו הנך דפסולים התם כשרים הכא כגון קטן אבל אשה לא דכתב ונתן ולא ונתנה :

באשה ובאנדרוגינוס׃ ה בכל הכלים מקדשים אפילו בכלי גללים בכלי אבנים ובכלי אדמה ובספינ׳ מקדשין בה אין מקדשי׳ לא בדפנות הכלים ולא בשולי המחץ ולא במגופת החבית ולא בחפניו מפני שאין ממלאין ואין מקדשין ואין מזין מי חטאת אלא בכלי אין מצילין בצמיד פתיל אלא כלים ואין מצילים מיד כלי חרס אלא כלים׃ ו ביצת היוצרים כשירה ר׳ יוסי פוסל ביצת התרנגולת רבי מאיר ורבי יהודה מכשירין וחכמים פוסלין׃ ז תשוקת שבסלע אין ממלאין בה ואין מקדשין בה ואין מזין ממנה ואינה צריכה צמיד פתיל ואינה פוסלת את המקוה היתה כלי וחברה בסיד ממלאין בה ומקדשין בה ומזין ממנה וצריכת צמיד פתיל ופוסלת את המקוה נקברה מלמטן ופקקה בספרטוט המים שבחובה פוסלין מפני שאינן עגולים כלי מן הצד ופקקה בספרטוט המים שבתוכה כשרים מפני שהם עגולים כלי עשה לה עטרה של טיט והלכו המים לשם פסולין אם היה בריא כדי שיטלטל עמה כשרים׃ ח שתי

ס בכל הכלים מקדשים בין של עץ בין של עצם בין של זכוכית ואפילו בכלי גללים דלא חשיבי כלי לענין טומאה לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים דכתיב מים חיים אל כלי ולא כתיב אל הכלי : מחץ כלי גדול של חרס שקורים בערבי אלמחג׳ר ונקבה האחד מהנו עשוי כדמות בית יד והוא שולי המחץ כך פירש רבינו משה בר מיימון : ואין מזין אלא בכלי כלומר שצריך שיהיו המים בכלי בשעת ההזאה ואין מצילין כל מה שבתוכה מטומאת אהל המת על ידי צמיד פתיל אלא כלים : שאין מצילים מאויר כלי חרס אלא כלים שאם נפל שרץ באויר כלי חרס טמא כל מה שבתוכו אף על פי שלא נגע בהם חוץ מכלים שאין מטמאין מאויר כלי חרס דכתיב כל אשר בתוכו יטמא מכל האוכל אשר יאכל אוכלים ומשקין מטמאים מאויר כלי חרס ואין כלים מטמאין מאויר כלי חרס : שאין מצילין כמו ואין מצילין זה נאמר בפרק קמא דביצה שאפר כירה מוכן הוא ואמר רבא בגמרא הכי קאמר ואפר כירה מוכן הוא :
ו ביצת היוצרים כל כלי שמתחיל יוצר חרס לעשות עושה תחלה החומר עגול כצורת ביצה ועושה לו בית קבול : כשרה לקדש בו מי חטאת : רבי יוסי פוסל דלא חשיב ליה כלי ואין הלכה כרבי יוסי :
ביצת התרנגולת קליפתה החיצונה : וחכמים פוסלים שאינה חשובה כלי והלכה כחכמים : ז
תשוקת שבסלע שוקת היא אבן חלולה שעל שפת המעין והמים נכנסים לה דרך חור שבדופנה ומשקין בה הבהמות והכא מיירי בסלע מחובר שחקקו אין נחשב כלי האהל ולא היה עליו שם כלי בתלוש ואפילו היה תלוש שחברו ולבסוף חקקו : ואינה צריכה צמיד פתיל אם היה באהל המת מצלת על מה שבתוכה בכסוי לבד בלא צמיד פתיל לפי שאינה חשובה כלי אלא כבור ודות שמצילין על מה שבתוכן בכסוי

בכלי בלא צמיד פתיל כדתנן פרק חמישי דאהלות ואינה פוסלת את המקוה אם נפלו מי גשמים מתוכה למקוה אין נחשבים מים שאובים לפסול את המקוה: ופקקה סתמה: מפני שאינם עגולים כלי כלומר שאין כלי מסבב את המי' דנקב שלמט' מבטלו מתורת כלי דסתימה של כמרטוט לא עשויא ליה כלי אבל כשהנקב מן הצד יש תורת כלי עליו ומקדשים במים שבתוכה שהרי הכלי מסבבן והיינו עגולים כלי: עשה לה עטרה

ח שתי שקתות שבאבן אחת קדש אחת מהם המים שבשניה אינן מקודשין היו נקובות זו לזו כשפופרת הנוד או שהיו המים צפין על גביהן אפילו כקליפת השום וקדש את אחת מהן המים שבשניה מקודשין: ט שתי אבנים שהקיפן זו לזו ועשאן שוקת וכן שתי עריבות וכן השוקת שנחלקה המים שביניהם אינן מקודשין עשאם בסיד או בגבסים והן יכולות להנטל כאחת המים שביניהם מקודשין:

פרק ו

א המקדש ונפל הקדוש על ידו או על הצד ואחר כך נפל על השוקת פסול נפל מן השפופרת לשוקת פסול נטל משפופרת וכסה או שהגיף את הדלת הקידוש כשר והמים פסולים זקפה בארץ פסול לתוך ידו כשר מפני שאפשר:

ב היה קדוש צף על פני המים רבי מאיר ורבי שמעון אומרים נוטל ומקדש וחכמים אומרים כל שנגע במים אין מקדשין בו זלף את המים ונמצא קדוש בשולים ר"מ ורבי שמעון אומרים מנגב ומקדש וחכמים אומרים כל שנגע במים אין מקדשין בו:

ג המקדש

שוקת תלושה שחברה בסיד שהיא חשובה כלי ועשה שפה של טיט לפיה סביב ונתמלאת השוקת מים עד שנתמלאת גם השפה שמים פסולים לקדש לפי שאין התוספת נחשבת כלי: ואם היה בריא כלומ' אם השפה הזאת חזקה ומהודקת בשוקת עד שאלו תנטל השוקת תנטל גם השפ' עמה כשרי': ח שתי שקתות שבאבן הכא מיירי באבן המטלטלת שאינה שלא מחובר ושתי שקתות הללו תורת כלי יש להן: קידש אחת מהן שנתן אפר פרה במים שבאחת מהן: כשפופרת הנוד כמין קנה שנותנין על פי הנוד שבו מריקים היין או המים בתוך הנוד ושעורו כדי שיהיו ב' אצבעות הראשונות של פס היד חוזרות בו ברווח לא הגודל אלא האצבעות הסמוכות לו: או שהיו מים צפין על גביהן כגון שכותל האמצעי המפסיק בין שתי השקתות נמוך משאר הכתלים: כקליפת השום כשנתמלאו שתיהן צפין המים על המחיצ' האמצעי' כקליפ' השום: ט שהקיפן מכאן זו אצל זו לשון מקיפין שתי חביות דמסכת ביצה: המים שביניהן שבין שתי עריבות ושבין סדק של שוקת אבל שאר המים מקודשים אלא דאותן שבסדק לא נכנס בהן הקדוש: גבסים מין סיד הוא ולבן ביותר וקורים לו בלעז ייסו:

המקדש מי חטאת הכא ליתן ואפר ספרה בתוך המים והוא קדוש האמור בכלה מכלתין: או על הצד על כדו של כלי: ואחר כך נפל לשוקת על המים שבתוך השוקת פסולי' אותם המים להזאה דכתיב ולקחו ונתן עד שיבוא האפר בתוך המים מכח אדם: נטל מן השפופרת וכסה נטל אפר מן השפופרת וכסה השפופרת קודם שיקדש דהיינו קודם שיתן האפר במים: או שהגיף את הדלת קודם שיקדש: הקדוש כשר דהיינו האפר שבידו לפי שהמלאכה אינה פוסלת באפר כדאמרן והמים פסולים דנעשית מלאכה עם המים ולעיל פרק פרת חטאת שנינו שהמלאכה פוסלת במים עד שיטילו את האפר: זקפה בארץ לאחר שנטל האפר מן השפופרת הניח השפופרת בארץ קודם שיתן האפר במי': פסול המלאו' דהיינו המים לפי שעשה מלאכה עם המים ואם הניח השפופרת בידו וכפה ידו עליה כדי שלא יתפזר האפר שבתוכה ואחר כך נתן האפר על המים כשר המלאו' דהיינו המים דאין זו חשובה מלאכה: לפי שאי אפשר לשמור האפר שבתוך השפופרת אם לא יכוף ידו על פיה שהרי אינו יכול להשיב הפקק על פיה עד שיקדש: פירוש אחר זקפה בארץ הניח האפר בארץ פסול האפר דכתיב למשמרת ובארץ אינה למשמרת ואם נתן האפר לתוך ידו כשר דאפשר לשמרו ושפיר קרינן ביה למשמרת: ולפירוש זה גרסינן לפי שאפשר: ב היה קדוש צף על פני המים שנתן על המים אפר הרבה ולאפר עצמו קרי קדוש: נוטל מאותו אפר ומקדש בו מים אחרים ואפילו באותו שנגע במים מקדש וחוזר ומקדש כמה פעמים אלא שמנגבו: זלף את המים הוא מן המים המקודשים על האדם ועל הכלים עד שכלו כל המים והאפר נשאר בשולי הכלי: וחכמים אומרים וכו'

תבו׳ והלכה כחכמים בתרויהו : ג טפי פך קטן שפיו צר והמים היורדים ממנו יורדים טיף טיף : ואף על פי שפיו צר פתות משפופרת הנוד המים שבתוכו מקודשים וכשרים להזות ואף על פי שלא ככנס שם מאפר הפרה כלל דהוו כאלו מחוברים למים שבשוקת : היה ספוג אם בשעת מלאוי היה ספוג בשוקת המים שבלועים בספוג פסולים דמים חיים אל כלי בעינן ואין הספוג כלי : זולך עד שהוא מגיע לספוג כשבא ליטול המי׳ נליתבם בבלוקית שופך כל המים עד שמגיע לספוג אבל לא ישפוך מן המים שבספוג כלל כדי שלא יתערבו המים שבספוג שהם פסולים עם המים שבשוקת שהם כשרים ויפסלו כלם : נגע בספוג כשמטים מי הספוג לתוך השוקת ונתערבו הפסולי׳ בכשרי׳ ונפסלו כלם : ד נתן ידו או רגלו הרי שהיה קלוח יורד מהר מעוקם ואינו יורד לתוך החבית שרוצה למלאתה לקדוש ונתן ידו למעלה בראש ההר לעשותה כעין נכור כדי שיעברו המים דרך ידו לחבית של קדוש וכן עלי ירקות הראויין לאכילה ומקבלים טומאה : פסולים המים כדילפי׳ בפרק שני דזבחי׳ מדכתי׳

ג המקדש בשוקת והשפי בתוכה אף על פי שפיו צר כל שהוא המים שבתוכה מקודשין אם היה ספוג המים שבתוכו פסולים כיצד יעשה יזלף עד שהוא מגיע לספוג נגע בספוג אף על פי שהמים צפין על גביו כל שהן פסולין ד נתן ידו או רגלו או עלי ירקות כדי שיעברו המים לחבית פסולים עלי קנים ועלי אגוז כשרים זה הכלל דבר שהוא מקבל טומאה פסול ודבר שאינו מקבל טומאה כשר ה המפנה את המעיין לתוך הגת או לתוך הגבים פסולין לזבים ולמצורעים ולקדש בהן מי חטאת מפני שלא נתמלאו בכלי

פרק ז

חמשה שמלאו ה׳ חביות לקדשן חמשה קדושין ונמלכו לקדשן קדוש אחד או לקדשן קדוש אחד ונמלכו לקדשן חמשה קדושין הרי כולן כשרים יחיד שמלא ה׳ חביות לקדשן חמשה קדושין ונמלך לקדשן קדוש אחד אין כשר אלא אחרון או לקדשן קדוש אח׳ ונמלך לקדשן ה׳ קדושין אין כשר אלא זה שקדש ראשון אמ׳ לאח׳ קדש לך את אלו אין כשר אלא ראשון קדש

מקוה מים יהיה טהור הנותן על ידי טהרה תהא ואף על גב דהאי קרא במקוה הוא דכתיב ילפינן מניה כל הווית והכי הוי משמעותא דקרא הנותן של כל מים המטהרים על ידי טהרה תהא כין שאתה עושה אותן להיות מקוה או מלאוי לקדוש הוי מקוה אותן על ידי דבר שאינו מקבל טומאה : ה המפנה את המעיין לתוך הגת שעשה חריץ מן המעיין עד הגת כדי שיפנו שם מי המעיין ואחר כך הפסיקן : גת בור שעושי׳ לפני הגת כדי לקבל את היין קרוי גת : גבים לשון עשה הנחל הזה גבים גבים האמור בספר מלכים והוא רקק של מים : פסולים לזבים לטבילה דלאו מים חיים נינהו : ולמצורעים דבעינן מים חיים להזות עליו עם דם הצפור : ולקדש מי חטאת בעינן מים חיים והכי כיון דהפסיקן לאו מים חיים נינהו והא דקתני מפני שלא נתמלאו בכלי כדי לפסלן לקדוש בכל ענין אפילו בא לקדש בתוך הגת או בתוך הגבים עצמו :

חמשה לקדשן חמשה קדושין כל חבית וחבית בפני עצמה : ונמלכו לקדשן קדוש אחד לערות חמשתן בתוך כלי גדול ולקדש הכל בבת אחת : הרי כלן כשרים דסוקי׳ וכל אחד ממלא הכלי שלו אין כאן מלאכה פוסלת במים בין מלאוי להטלת האפר במים : יחיד שמילא חמש חביות כו׳ אין כשר אלא אחרון שהמלאוי הראשון נפסל במלאכה שעשה כשמלא את השני קודם שנתן האפר בראשון וכן השני נפסל כשמלא את השלישי וכן כלם ואם נתמלאם היה ממלא חמש הביות או אחר או אפילו מאה חביות כדי לקדשן קדוש אחד כגון שצריך להזות על כלים הרבה היו פסולים זה על זה וכלן כשרים דהכל כשבים מלאוי אחד אבל כשמלא מתחלה לשם חמשה קדושים כלן פוסלין זה על זה מטעם מלאכה שהיא פוסלת במים עד שיטיל האפר הילכך אין כשר אלא אחרון : ונמלך לקדשן חמשה קדושים שקדש זו לעצמה וזו לעצמה : אין כשר אלא זה שקדש ראשון לפי שקדוש ראשון חשוב מלאכה לאחרים שהיו ממולאים ולא נתן לתוכן אפר דעד שיתן את האפר מלאכה פוסלת במים : אמר לאחד קדש לך את אלו היחיד שמלא

קמש

חמש חביות לקדשן קדוש אחד ואמר לאחר קדש לך את אלו וקדשן האחד חמשה קדושים אין כשר אלא
ראשון דכיון שאמר לו קדש לך וכתכן לו כעשו שלו וכאלו מלאן הוא והקדוש שקדש ראשון כעשה מלאכה
לפסול את האחרים: אבל אם אמר קדש לי את אלו כלן כשרים שהממלא לא עשה מלאכה והמקדש אינן
שלו כדי שיפסלו על ידו: ב ועשה מלאכה בידו אחת פסול המלאוי מטעם מלאכה: לו ולאחר

קדש לי את אלו הרי כולם כשרים ״ ב הממלא באחת ידו
ועושה מלאכה באחת ידו הממלא לו ולאחר או שמלא לשנים
כאחת שניהם פסולין שהמלאכה פוסלת במלוי בין לו בין לאחר:
ג המקדש באחת ידו ועושה מלאכה באחת ידו אם לו
פסול ואם לאחר כשר המקדש לו ולאחר שלו פסול ושל אחר
כשר המקדש לשנים כאחת שניהם כשרין ״ ד קדש לי
ואקדש לך הראשון כשר מלא לי ואמלא לך האחרון כשר קדש
לי ואמלא לך שניהם כשרי׳ מלא לי ואקדש לך שניהם פסולים ״
ה הממלא לו ולחטאת ממלא את שלו תחלה וקושרו
באסל ואחר כך ממלא של חטא׳ ואם מלא את של חטאת תחלה
ואחר כך ממלא את שלו פסול נותן את שלו לאחוריו ואת של
חטאת לפניו ואם נתן את של חטאת לאחוריו פסול היו שניהן
של חטאת נותן אחד לפניו ואחד לאחוריו וכשר מפני שאי
אפשר ״ ו המוליך את החבל בידו לדרכו כשר ושלא
לדרכו פסול זה הלך ליבנה שלשה מועדות ובמועד שלישי
הכשירו לו הוראת שעה ״ ז המכנן את החבל על יד כשר
ואם כננו באחרונה פסול אמר רבי יוסי לזה הכשירו הוראת
שעה ״

כאחת כו׳ שניהם פסולים דכיון
דלתרי נגרי קא ממלא כחשב
האחד מלאכה לחבירו: בין לו
בין לאחר דאף על פי שאין המים
שלו פוסלן במלאכה שכשעת
מלאוי: ג אם לו פסול אם
הקדוש שלו פסול דשמא המלאכ׳
קדמה לקדוש וכפסלו המים:
ואם לאח׳ הוא הקדוש כשר שהרי
בעל המים לא עשה מלאכה:
המקדש לו ולאחר ושניהם כאחת
איכמי קידש לחבירו קודם שלו:
שלו פסול דקדוש של חבירו כחשב
מלאכה לפסול מימיו: שניהם
כשרים שאין המים שלו שיפסלו
על ידו: ד קדש לי
ואקדש לך כגון שכל אחד מלא
מים לעצמו ובא זה וקדש מימיו
של זה וזה קדש מימיו של זה
אותו שקדש ראשון כשר מה
שקדש לחבירו דחבירו לא עשה מלאכה אלא עד אחר שכתקדשו מימיו ומשכתקדשו אין מלאכה פוסלת
אבל מה שקדש השני לראשון פסול שהראשון פסלם במה שקדש מימי השני קודם שכתקדשו מימיו: מלא לי
ואמלא לך המלאוי האחרון כשר אבל מלאוי ראשון פסול היכו המים שכתמלאו ראשונה דכפסלו במלאכ׳ ה
במלאוי שמלא לחבירו: קדש לי ואמלא לך שהיו לו מים ממולאים ואמר לחבירו קדש לי מימי ואחר כך אמלא
לך שניהם כשרים דאין מלאכה פוסלת אחר קדוש וזה כמי שכתמלאו לו המים מימיו כשרים דמשכתמלא
לו המי׳ לא עשה מלאכה: מלא לי ואקדש לך שהאח׳ היו לו מי׳ ממולאי׳ ואמר לו זה מלא לי תחלה ואח״כ אקדש
לך שניהם פסולי׳ זה שמילא עד שלא כתקדשו מימיו וזה שקידש לחבירו משכתמלאו מימיו: ה הממלא לו
ולחטא׳ הממלא מים קכתן רוצה לברכו ובקכתן רוצה ליתן אפר חטא׳: באסל במוט ודרך שואבי מים שכותנ׳
מוט על כתפם וכד אח׳ תלוי בראש המוט מלפניו וכד אח׳ מאחריו: ואח״כ מלא את שלו פסול משו׳ מלאכה:
ואת של חטאת לפניו כדי לעשו׳ בהן שמירה מעולה: ואם כתן של חטאת לאחריו פסול דכתיב למשמרת למי
כדה כזמן שהן שמורין הן מי כדה כזמן שאינן שמורים אינן מי כדה: היו שניהן של חטאת וכו׳ דהואיל ומסיק
אדעתיה כשלפניו נזכר כמי כשלאחריו והיכו ומפני שאפשר כלומר אפשר לשמור שלאחריו אגב שלפניו: ו
המוליך את החבל בידו לדרכו לאחר שמלא את הדלי בחבל החזיר את החבל לבעלים: לדרכו שלא הולך
לעקם או להרחיב את דרכו אלא לפי הלוכו מנח בעל החבל והחזיר לו את שלו אין זו מלאכה וכשר המלאוי:
שלא לדרכו שעקם את דרכו כדי להחזיר החבל מלאכה היא ופסל: זה הלך כלומר על דבר זה הלך חכם
אחד לשאול מחכמי יבנה הן סכדרי גדולה שגלו שם: הוראת שעה שעת הדחק היה הא לאו הכי לא:
ז המכנן את החבל דרך משלשלי דלי למלאת מים כשמעלה את הדלי מסבב את החבל בידו
במין טבעות שלא יהא כגרר לארץ ומכנן לשון הדרא דכתא ואם בדרך העלאת הדלי מכנן על יד כורך
העלאה

שעלה היא ואין זו מלאכה וכשר המלאוי: ואם באחרונה לאחר שהעלהו ככרו חשוב מלאכה ופסול: לזה הכשירו הוראת שעה מה שהכשירו ביבנה הוראת שעה לא למוליך את החבל שלא כדרכו אלא לזה שכינן את החבל באחרונה הכשירו לו על ידי הדחק: ח המצניע את החבית שהוא דולה בה המים לשים בשוקת ולאחר שעירה מתכה הצניעה קודם שיקדש המים בשוקת אין הצניעה זו חשובה מלאכה לפי שצרי' לה עדין למלאת בה וצורך

שעה״ ח המצניע את החבית שלא תשבר או שכפאה על פיה על מנת לנגבה למלאות בה כשר להוליך בה את הקדוש פסול הפנה חרסין מתוך השוקת בשביל שתחזיק מים הרבה כשרין ואם בשביל שלא יהיו מעכבין אותו בשעה שהוא זולף את המים פסול״ ט מי שהיו מימיו על כתפו והורה הוראה והראה לאחרים את הדרך והרג נחש ועקרב ונטל אוכלים להצניעם פסול אוכלים לאכלן כשר הנחש והעקרב שהיו מעכבין אותו כשר אמר רבי יהודה זה הכלל דבר שהוא משום מלאכה בין עמד בין לא עמד פסול ודבר שאינו משום מלאכה עמד פסול ואם לא עמד כשר״ י המוסר מימיו לטמא פסולין ולטהור כשרין רבי אליעזר אומר אף לטמא כשרין אם לא עשו הבעלים מלאכה״ יא שנים שהיו ממלאין לחטאת והגביהו זה על זה ונטל זה לזה קוצו בקדוש אחד כשר בשני קדושין פסול רבי יוסי אומר אף בשני קדושין כשר אם התנו ביניהן״ יב הפורץ על מנת לגדור כשר ואם גדר פסול האוכל על מנת לקצות כשר ואם קצה פסול היה אוכל והותיר וזרק מה שבידו לתחת התאנה או לתוך המוקצה בשביל שלא יאבד פסול״

פרק ח

שנים שהיו שומרים את השוקת נטמא אחד מהם כשרין מפני שהן ברשותו של שני

טהר

מלאוי הוא וכן כפאה על פיה כמי לנגבה לפי שרוצה למלאת בה עדין לא חשיב מלאכה, וכשר המלאוי אבל אם עשה כן להוליך בה את הקדוש דהיינו מים ה המקודש הואיל ולאו צורך מלאוי הוא חשיב מלאכ' ופסול המלאוי: בשביל שתחזיק מים הרבה לא חשיב פנוי זה מלאכה: בשעה שהוא זולף שהו' מזה פסול דפנוי זה חשוב מלאכה: ט והורה הוראה להתיר או לאסור לטמא או לטהר לפטור או לחייב ודבר שאינו משום מלאכה כגון הוראה ומראה את הדרך אם עמד שנתעכב שם בשביל זה פסול משום היסח הדעת וכן הלכה: י המוסר מימיו לטמא לשמרן פסולים בין עשו הבעלים הראשוני' מלאכה בין לא עשו הבעלים הראשונים מלאכה דבחזקת השומר קיימי והוא אינו שמרן מפני שהוא טמא והתורה אמרה למשמרת למי נדה: לטהור כשרי' ואפי' עשו הבעלי' הראשוני' מלאכ' שכבר יצאו מרשות בעלים וקיימי ברשות שומר ואיהו אם השומר עשה מלאכה פסולים: אף לטמא כשרים דסבר רבי אליעזר המוסר מימיו לטמא בחזקת הבעלים הראשונים קיימי הילכך אם לא עשו הבעלים מלאכה כשרים ואין הלכה כרבי אליעזר: יא והגביהו זה על זה שסייעו זה את זה להגביה: ובטל זה לזה קוצו או שבטל זה לזה קוץ שנתחב לו בידו: בקדוש אחד שהיו שניהם ממלאים לצורך האחד לקדוש כשר שיכול כל אחד לסייע לחבירו ובטילת הקוץ שבידו כמי צורך מלאוי היא: בשני קדושין פסול שפסל כל אחד מימיו במה שסייע לחבירו או שבטל לו קוץ משום מלאכה: אם התנו ביניהן שאמר כל אחד לחבירו כשאגביה לך יהא שלי ושלך ברשותך ואחר שהגביהו לוקח כל אחד את שלו מהן ברשותו ואין הלכה כרבי יוסי: יב הפורץ על מנת לגדור כלומר אפילו על מנת לגדור לא חשיב מלאכה וכשר המלאוי: שאוכל על מנת לקצות לאחר שמלא המים קודם שיקדש היה מלקט בתאנים על מנת ליבשן לעשות מהן גרוגרות ולאחר לקיטתן אכלן אין המחשבה שהיה רוצה לעשותן קציעות פוסלת במים אלא הרי הוא כאלו ליקט לאכול שאינו פוסל דומיא דפורץ על מנת לגדור שאין המחשבה שהוא חושב לגדור פוסלת עד שיגדור הכא נמי אם קצה אם הניח אותן במקום שמניחים התאנים ליבש פסול: בשביל שלא יאבד פסול שהמצניע אוכלים כדי שלא יאבדו חשיבא מלאכה:

שנים שהיו שומרים את השוקת שנתמלא לחטאת: טהר אותו שבטמא מטומאתו: ובטמא שני

היכו

סיפא חבירו שהיה טהור: כשרים המים שבשוקת: עמד ועשה השני מלאכה עמד הראשון ממלאכתו וכו'
השני ועשה מלאכה תחתיו: ב כטמא וטמאוהו כטמא הסנדל וטימא את האדם לחטאת שכלים
שכטמאו במשקים מטמאים את האדם לחטאת שאין מוכי' ראשון ושני בחטאת כדתנן לקמא פרק כל הראוי
אף על פי שאם נפלו המשקים הללו על בשרו טהור שהטהור לפרה אם נגעו משקין טמאים בבשרו הוא
טהור כמו שהיה לבד אם נגעו

טהר ונטמא שני כשרי' מפני שהן ברשותו של ראשון נטמאו שניהן באחת פסולין עשה אחד מהן מלאב' כשרין מפני שהן ברשותו של שני עמד ועשה השני מלאכה כשרין מפני שהן ברשותו של ראשון עשו שניהן באחת פסולין ״ ב המקדש מי חטאת לא יגעול את הסנדל שאם נפלו משקין על הסנדל נטמא וטמאהו הרי הוא אומר מטמאיך לא טמאוני ואתה טמאתני נפלו משקין על בשרו טהור נפלו על כסותו נטמאה וטמאתו הרי זה אומר מטמאיך לא טמאוני ואתה טמאתני ״ ג השורף פרה ופרים והמשלח את השעיר מטמא בגדים פרה ופרים ושעיר המשתלח עצמן אין מטמאין בגדים הרי זה אומר מטמאיך לא טמאוני ואתה טמאתני ״ ד האוכל מנבלת העוף הטהור והיא בבית הבליע' מטמ' בגדים הנבלה עצמה אינה מטמא' בגדים הרי זה אומר מטמאיך לא טימאוני ואתה טימאתני ״ ה כל ולד הטומאות אינו מטמא כלים אלא משקה נטמא משקה טימאן הרי זה אומר מטמאיך לא טמאוני ואתה טמאתני ״ ו אין כלי חרש מטמ' חבירו אלא במשק' נטמא משקה טימאהו הרי זה אומר מטמאיך לא טמאוני ואתה טמאתני ״ ז כל הפוסל את התרומה מטמא את המשקין להיות תחלה לטמא אחד ולפסול אחד חוץ מטבול יום הרי זה אומר מטמאיך לא טמאוני ואתה טמאתני ״ ח כל הימים כמקוה שנאמר ולמקוה המים קרא ימים דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר הים הגדול כמקוה לא נאמר ימים אלא שיש בו מיני ימים הרבה ר' יוסי אומר כל הימים מטהרין בזוחלין ופסולין

בידיו לפי שהמשקין טמאים מ מטמאים את הידים וגבי טהרת חטאת קיימא לן דאם נטמאו ידיו נטמא גופו: מטמאיך לא טמאוני משקין שטמאו את הסנדל לא היו יכולים לטמא הטהור לחטאת אם נגעו בבשרו כדאמרן והסנדל הכא מכחם מטמאו: ג השורף פרה אדומ' ופרי' הנשרפים כגון פר יום הכפורים ופר כהן משיח ופר העלם דבר של צבור מטמאים בגדים דבכלהו כתיב יכבס בגדיו ולא שנא בגדים שהוא לבוש ולא שנא בגדים שהוא נוגע והוא הדין לכל שאר כלים דלא ממעטינן אלא אדם וכלי חרש בלבד הוא שאין מטמאי' אם נוגעי' בהן: ופרה ופרים עצמן ושעיר המשתלח אם נגעו בבגדים הרי הן טהורים והיכו דאמרי ליה בגדי' לאדם מטמאיך לא טמאוני ואתה טמאתני: ד האוכל מנבלת עוף טהור נבלת עוף טהור אין לה טומאה אם נגעה באדם או בבגדים אלא בבית ב הבליע' מטמאה אדם לטמ' בגדים כדתנן במסכת טהרות והיכו דאמרי ליה בגדים לאדם מטמאיך לא טמאוני וכו': ה כל ולד הטומאה כגון ראשון ושני אין מטמא כלים: אלא משקה שנטמא בראשון ושני מטמא כלים גזרה משום משקה זב וזבה כגון רוקו וזובו ומימי רגליו שהן אב הטומאה: ו אין כלי חרס מטמא חבירו שאין כלי חרס נעשה אב הטומאה לעולם ואין כלי חרס מקבל טומאה אלא מאב הטומאה אלמא שאין כלי חרס מטמא חבירו: אלא משקין אבל מטמא הוא משקין והמשקין חוזרים ומטמאים חבירו גזרה משום משקה זב וזבה כדאמרן: ז כל הפוסל את התרומה כגון ידים שניות עושות משקין תחלה לטמא חולין וידים עצמן שנגעו באוכלי חולין טהורים שאין שני עושה שלישי בחולין: חוץ מטבול יום שלא העריב שמשו שאף על פי שהוא פוסל את התרומה איכו מטמא המשקין להיות תחלה ואפילו משקין של תרומה אם נגע בהן טבול יום אינן אלא פסולים בלבד לא טמאים: ח כל הימים כמקוה לכל הנך מלי דקתני בסיפא: אין מטהרים בזוחלין דאין מקוה מטהר בזוחלין אלא במכונסין דכתיב אך מעין מעין מטהר בזוחלין ואין מקוה מטהר בזוחלין: ופסולים לזבין דזב בעי מים חיים דכתיב ורחץ את בשרו במים

ופסולין לזבים ולמצורעים ולקדש מהן מי חטאת:
ט המים המוכים פסולים אלו הן המים המוכים המלוחים והפושרים
המים המכזבים פסולין אלו הם המים המכזבים המכזבים אחד
בשבוע המכזבים בפולמסיות ובשני בצרון כשרים רבי יהודה
פוסל: י מי קרמיון ומי פיגה פסולים מפני שהם מי בצים
מי הירדן ומי ירמוך פסולים מפני שהם מי תערובת ואלו הם מי
תערובת אחד כשר ואחד פסול שנתערבו שניהן כשרין ונתערבו
כשרין רבי יהודה פוסל: יא באר אחאב ומערת פמיים
כשרה המים שנשתנו ושינויין מחמת עצמן כשרין אמת המים
הבאה מרחוק כשרה ובלבד שישמרנה שלא יפסיקנה אדם רבי
יהודה אומר הרי היא בחזקת מותרת באר שנפל לתוכו חרסית
או אדמה ימתין לה עד שתצל דברי רבי ישמעאל רבי עקיבא
אומר אינו צריך להמתין:

פרק ט

צלוחית שנפל לתוכה מים כל שהן רבי אליעזר
אומר יזה שתי הזיות וחכמים פוסלין ירד לתוכה
טל רבי אליעזר אומר יניחנה בחמה והטל עולה וחכמים פוסלים
נפל לתוכה משקין ומי פירות יערה וצריך לנגב דיו קומוס וקנקנתוס
וכל דבר שהוא רושם יערה ואינו צריך לנגב: ב נפלו
לתוכה שקצים ורמשים ונתבקעו או שנשתנו מראיהם פסולין
חפושית בין כך ובין כך פוסלת מפני שהיא כשפופרת רבי שמעון
ורבי

שמים חיים ולמצורע דכתיב אל כלי חרש על מים חיים ולמי חטאת דכתיב מים חיים אל כלי: הים הגדול
כמקוה לא קרא הכתו' מקוה אלא לים הגדול דביה משתעי קרא במעש' בראשית ששם נקוו כל מימי בראשית
ולא כאינו ימי' בלשון רבי' אלא מפני שמעורבי' בו מיני ימי' הרבה שכל הנחלי' הולכין שם: ר' יוסי אומר כל הימים
ים הגדול תורת מעין עליהם לענין שהן מטהרין בזוחלין מפני שהנחלים הולכין וזוחלין עליהן אבל פסולין
הן לתורת מים חיים שנכתב
קראן מקוה והלכה כר' יוסי:
ט מים המוכין המלוחין כגון
שהן מלוחין ופושרין פסולין למי
חטאת: מים המכזבין הפוסקין
כמו אשר לא יכזבו מימיו:
פסולים למים חיים כעינן:
אחת בשבוע אבל אחת ביובל
שפיר מקרו מים חיי': בפולמוסיו'
חי' לוש"ל גייסו' שטותי' ומקלקלין
בהן: ובשני בצרון שני' של עצירת
גשמים: ר' יהודה פוסל אפילו
אותן שאין מכזבי' אלא בפולמוסיו'
ובשני בצרון ואין הלכה כרבי
יהודה: י מי קרמיון ומי
פוגה נהרות שבארץ ישראל הן:
מי בצים לשון היגאה גומא בלא
בצה כלומר מים שחומר וטיט
מעורב בהן ורחמנא אמר מים
חיים אל כלי והכא איכא חציצה
בין מים לכלי: מיני תערובות
שמים פסולים מתערבים בהם:
אחד פסול ואחד כשר ונתערבו
אסור לקדש ממקום התערובת ולמטה: ור' יהודה פוסל אפי' בשניהם כשרי' פוסל ר' יהודה ליטול ממקום
התערובת גזירה אטו אחד פסול ואין הלכה כר' יהודה: יא באר אחאב לא אתפרש היכן היא והא קא
משמע לן דמי חיי' הן: ומערת פמיים מערה הסמוכה לעיר דן ששם הירדן יוצא ובלשון ישמעאל קורין לדן
בניאס: ר' יהודה אומר הרי היא בחזקת מותרת ואין הלכ' כרבי יהודה: עד שתצל עד שיחזרו המים צלולים
כדמעיקרא ואין הלכה כר' ישמעאל:

צלוחית כלי שנותני' בו המים המקודשי' לאחר שהשליך האפר לשכן קרוי צלוחית והכלי שנותני' בו
המים כדי לקדשן קודם שיתנו בהן האפר קרוי שוקת: מים כל שהן שאינן כשרי' להזאה:
יזה ב' שאם יזה אחת שמא אין כאן מין הכשרי' אבל כי מזה ב' אם דליכא בחד איכא בחד מיניהו מן הכשרי' והזאה אינה
צריכה שיעור: וחכמי' פוסלי' קסברי הזאה צריכה שיעור ואין מצטרפין ההזאות והלכ' כחכמי' ורמב"ם פי'
יזה ב' יזה ב' הזאו' וישליכם חוץ לכלי וישאר השאר מי חטאת כשרי' ופליאה היא בעיני דכפ' כל הזבחי' בגמרא
משמע כמו שפירשתי: יניחנה בחמה והטל עולה שדרך הטל לעלות כנגד החמה וכן הוא אומר ויהי בבקר
ותעל שכבת הטל ואין הלכה כר' אליעזר: יערה מריק מה שבתוך הכלי ואינו כשר להזות בו מי חטאת עד
שינגב מן המשקי' ומי פירות יערה ואינו צריך לנגב דלאו איתי' דנשאר ממנו בכלי היה רשום ככר: ב
ונתבקעו שנשתהו בתוך המי' זמן מרובה עד שנתבקעו או אפי' לא נתבקעו אלא שנשתנו מראה המי' פסולין:
חפושית תולעת שחורה: בין כך ובין כך בין נתבקעה בין לא נתבקע' מפני שהיא כשפופרת של קנה הלולה

והמים נכנסים מכל זה ויוצאין מכל זה ומתערב עמהם הלחות שבקרבה : דירא תולעת שבאוכלין וככה מין תולעת נמי הנגדל בתבואה : כשרי אפי׳ נתבקעו ואין כן הלכ׳ : ג בשתמהן בהמה או חיה פסולין משום משקה שבפיהן החוזר והמים והרוק שבפיהן מתערבין : מוכנת ואין המשקה שבפיה חוזר למים : מלקת ליקקה בלשונה ומתערב הרוק שבלשונה עם המים : אף הנחש מפני שהיא מק אה וכן הלכה ואין הלכה כר׳ אליעזר :

ורבי אליעזר בן יעקב אומר הדירת והכנה שבתבואה כשרי׳ מפני שאין בהם לחה ׃ ג שתת מהן בהמה או חיה פסולין כל העופות פסולין חוץ מן היונה מפני שהיא מוצצת כל השרצים אינם פסולין חוץ מן החולדה מפני שהיא מלקת רבן גמליאל אומר אף הנחש מפני שהיא מקיאה רבי אליעזר אומר אף העכבר ׃ ד החושב על מי חטאת לשתות רבי אליעזר אומר פסול רבי יהושע אומר כשיטה אמר רבי יוסי במה דברים אמורים במים שאינם מקודשים אבל במים המקודשין רבי אליעזר אומר כשיטה רבי יהושע אומר כשישתה ואם גרגר כשר ׃ ה מי חטאת שנפסלו לא יגבלם בטיט שלא יעשם תקלה לאחרים רבי יהודה אומר בטלו פרה ששתת מי חטאת בשרה טמא מעת לעת רבי יהודה אומר בטלו במעיה ׃ ו מי חטאת ואפר חטאת לא יעבירם בנהר ובספינה ולא ישיטם על פני המים ולא יעמוד בצד זה ויזרקם לצד זה אבל עובר הוא במים עד צוארו עובר הוא הטהור לחטאת ובידו כלי ריקם הטהור לחטאת ובמים שאינם מקודשין ׃ ז אפר כשר שנתערב באפר מקלה הולכין אחר הרוב לטמא ואין מקדשין בו רבי אליעזר אומר מקדשין בכולן ׃ ח מי חטאת שנפסלו מטמאין את הטהור לתרומה בידיו ובגופו את הטהור לחטאת לא בידיו ולא בגופו נטמאו או משנטמאו את הטהור לתרומה בידיו ובגופו את הטהור לחטאת בידיו אבל לא בגופו

ד החושב על מי חטאת לשתו׳ רבי אליעזר פוסל דאפסלו להו במחשבה : כשיטה הקנית ליקח ממנה מים לשתות אבל במחשבה גרידא לא פסיל במים שאינן מקודשי׳ שאין בהן כדי ליתן בהן את האפר ועד׳ לא כתן ר׳ אליעזר אומ׳ כשיט׳ והכ׳ לא פסיל להו במחשבה דכיון דמים קדושין הן אמלוכי ממליך וחוזר בו ממחשבתו הילכ׳ לא פסיל ר׳ אליעזר עד שיטה : ר׳ יהושע אומ׳ כשישת׳ מפני משקה שבפיו שחוזר ומתערב עם המים ופסיל להו: ואם גרגר לשון גרגרת כלומר שלא שתה כדרך השותים אלא שפך המים בגרונו כשר דליכ׳ משקה פיו במים והלכ׳ כר׳ יהושע בתרויהו : ה שלא יעשם תקלה לאחרי׳ שיגעו בטיט ויטמאו במי חטאת שבו : ר׳ יהודה אומ׳ בטלו בטיט ותו לא מטמאי מאחר שנגבלם : מעת לעת אם שחטה בתוך מעת לעת של שתייה אבל שהת׳ טפי מהכי נתעכלו במעיה : ר׳ יהודה אומ׳ בטלו במעיה ואפי׳ שחטה בתוך מעת לעת בשרה טהור ואין הלכה כר׳ יהודה בתרויהו : ו מי חטאת במקודשין איירי ואפר חטאת אבל מים שאינן מקודשין שרי כדקתני סיפא : ואפר חטאת אפי׳ אפר עצמו בלא מים : לא יעבירם בנהר ובספינה דגזור משום מעשה שהיה באדם אחד שהיה מעביר מי חטאת ואפר חטאת בספינה בירדן ונמצא כזית מת תחוב בקרקעיתה של ספינה : ולא ישיטם על פני המים דדמי לספינה וכן לא יעמוד בצד זה של נהר ויזרקם לצד שני דגנם זה דמי קצת לספינה : אבל עובר הוא ברגליו במים עם מי חטאת בידו : עובר הוא הטהור לחטאת בין בספינה בין שט על פני המים ואיכו שוטט וכן נושא בידו או משיט על פני המים כלי שהוא טהור לחטאת בו מי חטאת כשהוא ריקם או שיש בו מים שעדיין לא נתקדשו באפר פרה שלא גזרו אלא על המים המקודשים ועל האפר בלבד לא על האדם והכלים הטהורים : ז אפר כשר אפר פרה הכשר להזאה : שנתערב באפר מקלה באפר כירה : הולכים אחר הרוב ליטמא אם רוב אפר פרה מטמא ואם רוב אפר מקלה אינו מטמא ואין מקדשין בו ואפילו רוב אפר חטאת אין מקדשין בו הואיל ונתערב בו אפר כירה כל שהו : רבי אליעזר אומר מקדשין בכלו דסבר רבי אליעזר לא בעינן שיעורא בהזאה ואי אפשר דליכא כורתא מאפר חטאת ואין הלכה כרבי אליעזר : ח מי חטאת שנפסלו כגון שנשתנו מראיהן שלא מחמת עצמן וכיוצא בזה מן הדברים שפוסלי׳ מי חטאת : מטמאין את האדם הטהור לתרומה בין

שנגע

שנגע בהן בידיו בין שנגע בהן בגופו דכמי חטאת כשרים חשיבי וטומאה זו דרבנן היא דמדאורייתא כיון שנפסלו פרחה מהן טומאתן החמורה ומשום הכי תני מטמאין את האדם הטהור לתרומה דמשמע דוקא לתרומה אבל לא לחולין: ואת הטהור לחטאת לא בידיו כלומר אין מטמאין הטהור לחטאת בין נגע בהן בידיו בין נגע בהן בגופו: דכמי חטאת כשרי׳ חשיבי וכהי דכושלה מי חטאת שיש בהן כדי הזיה או כינע בהן טמא לכל מלי לחטא׳ מיה׳ טהור:

בגופו: ט אפר כשר שנתנו על גבי המים שאינן ראוין לקדש מטמאין את הטהור לתרומ׳ בידיו ובגופו את הטהור לחטא׳ לא בידיו ולא בגופו:

פרק י

כל הראוי לטמא מדרס מדף לחטאת בין טמא בין טהור ואדם כיוצא בו כל הראוי ליטמא טמא מת בין טמא בין טהור רבי אליעזר אומר אינו מדף רבי יהושע אומר מדף וחכמים אומרים הטמא מדף והטהור אינו מדף:

ב הטהור לחטאת שנגע במדף טמא לגין של חטאת שנגע במדף טמא הטהור לחטאת שנגע באוכלים ומשקים בידו טמא וברגלו טהור הסיטן בידו רבי יהושע מטמא וחכמים מטהרים:

ג קלל של חטאת שנגע בשרץ טהור נתנו על גבו ר׳ אליעזר מטהר וחכמי׳ מטמאי׳ נגע באוכלין ומשקי׳ ובכתבי הקדש טהור נתנו על גביהן

רבי יוסי

כטמאו מטמאי׳ את הטהו׳ לתרומ׳ כמי חטאת כשרי׳ אבל את הטהור לחטאת מטמאים אותו אם נגע בידיו דכיון דנטמאו לא גריעי משאר אוכלים ומשקים טמאים דמטמאים את הידים וקיימא לן דבטהרת מי חטאת מי שנטמאו ידיו נטמא גופו: ט אפר כשר שנתנו על גבי המים שאינם ראויים לקדש הוי דינא כדין מי חטאת שנפסלו: מטמאים את הטהור לחטאת בידיו ובגופו כדין כל שאר מי חטאת הכשרים ואין מטמאים הטהור לחטאת שאין מי חטאת מטמאין הטמא ושנוגע בהם אלא לשאר טומאות לא לטהרת מי חטאת:

כל הראוי: לטמא מדרס כגון כלים המיוחדים למשכב ומושב ומרכב: מדף לחטאת אם הטהור למי חטאת הסיטן אפילו הן טהורין לתרומה נטמא המסיטן כאלו הן טמאים מדרס וחומרא בעלמא היא כדאמרינן בגדי אוכלין תרומה מדרס לקדש וקרי לה מדף לפי שהיא חומרא דרבנן בעלמא לשון קול עלה נדף: ואדם כיוצא בהן שאם הטהור לחטאת הסיט אדם הטהור לתרומה נטמא לחטאת שהטהורים לתרומה נחשבים כזבים לגבי חטאת: וכל הראוי לטמא טמא מת כגון כלים דלאו בני מדרס: רבי אליעזר אומר אינן מדף ואם הסיטן לא נטמא לחטאת: רבי יהושע אומ׳ מדף אם הסיט אפילו הטהורים נטמא לחטאת ורבנן פליגי ומחלקים בין טמאים לטהורים ושלשתם מחלוקות בדבר והלכה כחכמים: ב שנגע במדף טמא עליונו של זב קרוי מדף שאם היו על גבי הזב עשר מכסאות זו על גבי זו כלן טמאין מדף אפי׳ העליונה שלא נגע בה הזב כשם שעשר מצעות זו על גב זו ומשכב הזב מעליונה כלן טמאות דאורייתא משום משכב ואע״פ שלא נגע בתחתונות כך המכסאות העליונות שעל גבי הזב טמאים דרבנן משום מדף ואף על פי שלא נגע בהן ואיכא בהן משכב למדף שהמשכב נעשה אב הטומאה לטמא אדם וכלים והמדף אינו אלא ולד הטומאה לטמא אוכלים ומשקים אלא משום חומרא לחטאת אדם וכלים שנגעו במדף טמאים לחטאת: לגין של חטאת כלי שטף הוא ורוצה להכניס בו מי חטאת שנגע במדף טמא וצריך טבילה: שנגע באוכלי׳ ומשקי׳ ואפי׳ שהן טהורים לתרומה ולקדש: בידו טמא כדין אוכלין ומשקין טמאי׳ שהן מטמאי׳ את הידים שהטהור לתרומה ולקדש פוסל בחטאת ועוד יש חומרא יתרה גבי חטאת דנטמא ידיו נטמא גופו הילכך כשנגע בידו באוכלי׳ ומשקין טמא: ר׳ יהושע מטמא דגזר היסט אטו נגיעה ואין הלכה כר׳ יהושע: ג קלל של חטאת כלי חרס שיש בו אפר הפרה תלוים וכדה על שכמה וקולתה על כתפ׳: ונגע בשרץ טהור דאין כלי חרס מיטמא מגבו נתנו על גביו שנתן הקלל על גב השרץ: וחכמים מטמאין משום דמונח במקום טמא והתורה אמרה והביא מחוץ למחנה במקום טהור ורבי אליעזר סבר הואיל והכלי שהאפר בתוכו טהור והוא עדיף קרינא ביה מקום טהור ואין הלכה כרבי אליעזר: רבי יוסי מטהר כמונח על גבי אוכלים ומשקים וכתבי הקדש

כיון דמקומו טהור מאב הטומאה: וחכמים מטמאים דטהור מכל טומאה בעינ' וכתבי הקדש דרבנן גזרו בהו שיהיו מטמאים את הידים והלכה כחכמים: ד שנגע בתנור ואפי' הוא טהור לקדש אם נגע בו הטהור לחטאת טמא וצריך טבילה לחטאת שהטהור לקדש פוסל בחטאת ודוקא שנגע בידו דכטמאו ידיו וכטמא גופו אבל ברגלו טהור דבידו עבוד מעלה ברגלו לא עבוד מעלה דומיא דאוכלין ומשקין דלעיל:

ד הטהור לחטאת שנגע בתנור בידו טמא וברגלו טחור היה עומד על גבי תנור ופשט ידיו חוץ לתנור והלגין בתוכה וכן האבל שהוא נרון על גבי התנור ובו שני קללורת אחר מכאן ואחד מכאן רבי עקיבא מטהר וחכמים מטמאין ה היה עוכד חוץ לתנור ופשט ידיו לחלון ונטל את הלגין והעבירו על גבי התנור רבי עקיבא מטמא וחכמים מטהרין אבל עוכד הוא הטהור לחטאת על גבי תנור ובידו כלי ריקן הטהור לחטאת ובכם שאינן מקודשין

ו לגין של חטאת שנגע בשל קדש ושל תרומה של חטאת טמא ושל קדש ושל תרומה טהורין שניהן בב' ידיו שניהם טמאים שניהם בשני ניירות שניהם טהורים של חטאת בנייר ושל תרומ' בידו שניהם טמאין של תרומה בנייר ושל חטאת בידו שניהן טהורין רבי יהושע אומר של חטאת טמא היו נתונין על גבי הארץ ונגע בהם של חטאת טמא של קדש ושל תרומה טהורים הסיטן רבי יהושע בטמא וחכמים מטהרים

פרק יא

והלגין בתוכו כלי שהמים בו מי חטאת כתון בתוך ידו: וכן האבל מוט שנותנים שני כדין בשני ראשיו: ובו שני קללות שני כלים שהאפר נתון בהם שקלל אחד קשור בראש המוט האחד וקלל אחר קשור בראשו השני והשתא האדם והאבל ע"ג תנור והלגי' והקלל שבהן המי' והאפר חוץ לתנור: ר' עקיבא מטהר שאין הכלי שבו האפר עומד על גבי התנור ובמקום טהור הוא: וחכמים מטמאין הואיל והאדם הנושאו עומד על גבי התנור חשיבנן לכלי כאלו הוא עומד על גבי התנור ובמקום טמא הוא מונח ואין הלכה כרבי עקיבא: ה היה עומד חוץ לתנור שהתנור מפסיק בינו לכותל וחלון בכותל ובו הלגין של מי חטאת והעבירו על פי התנור שכל תנוריהן פיהן למעלה: ר' עקיבא מטמא דסבר קלוטה כמי שהונחה דמי וכשעה שהעבירה על פי התנור הרי היא כאלו הניחה בתוכו ונטמאה: וחכמים מטהרין דסברי לא אמרינן קלוטה כמי שהונחה דמי והלכה כחכמים: ובידו כלי ריקן דלא בעינא והניח במקום טהור את באפר הפרה ובמים המקודשין על ידי האפר: ו של חטאת טמא דקדש ותרומה טמאים הן אצל חטאת: שניהן בשתי ידיו שנושא של חטאת בידו אחת ושל קדש או של תרומה ביד אחרת: שניהן טמאים של חטאת משום דנגע בשל תרומה בידו ונטמאו ידיו כטמא גופו ומטמא מי חטאת ושל תרומה טמא משום נושא מי חטאת: בשתי ניירות ואף על פי שהאדם טמא משום נושא מי חטאת מכל מקום התרומה טהורה דהא מפסיק נייר ואיכא נוגע בתרומה בידו: של חטאת בנייר ושל תרומה בידו שניהן טמאים דכי נגע בידו בשל תרומה נטמא לחטאת ונייר דבשל חטאת איכא הוכן דאין מוכים ראשון ושני לחטאת ונטמא של חטאת והאדם טמא משום נושא מי חטאת וטימא את של תרומה שנגע בו בידו. אבל של תרומה בנייר הוכן בו הנייר ואף על גב דנגע בשל חטאת בידו שניהם טהורים דאף על פי שהוא טמא משום נושא מי חטאת מכל מקום אין מי חטאת מוזרים ומיטמאים בטומאה הבאה לאדם מחמת עצמן: רבי יהושע אומר של חטאת טמא רבי יהושע לטעמיה דאמר בתוספתא טהור לחטאת שהסיט את המפתח שהוא טהור לתרומה טמא שלא ישכח ויסיט את הדבר הטמא והכא נמי אפילו בשני ניירות טמא דמה שהוא נושא את התרומה אף על פי שאינו נוגע בה הוה מדף לחטאת ואין הלכה כרבי יהושע: היו נתונים על גבי הארץ ונגע בהם שנתן ידו אחת על של חטאת וידו אחת על של קדש או של תרומה: של חטאת טמא דכטמא האדם בלגין של תרומה וטימא את של חטאת: ושל קדש ושל תרומה טהורים שהרי האדם טהור לקדש ולתרומה דלא נגע במי חטאת אלא בלגין: הסיטן רבי יהושע מטמא לטעמיה דאמר טהור לחטאת שהסיט את המפתח שהוא טהור לתרומה טמא ולית הלכתא כותיה:

כלוקית

צלוחית : של מי חטאת: ובא ומצאה מכוסה פסולה שאני אומר אדם נכנס לשם וכסה אותה ורוב בני אדם אין טהורין לחטאת: אם יכולה חולדה לשתות ממנה פסולה. אבל אם אינה יכולה לשתות לא פסלינן להו מטעם שמא אדם טמא נכנס וגילה אותה דאין דרך בני אדם לגלות אלא לכסות מפני השרצים אבל שרצים. דרכן לגלות ואין דרכן לכסות. ודוקא מכוסה ומצאה מגולה חיישינן לחולדה אבל מגולה ומצאה מגולה כמו שהניחה לא חיישינן אע״פ שחשו לספק מים מגולין דחמירא סכנתא מאסורא: או כחש לדברי רבן גמליאל דאמ׳ לעיל אף הכחש פוסל מפני שהוא מקוא: החטאת אפר חטאת או מים המקודשים שהיו באהל המת בתוך כלי שיש עליו צמיד פתיל אינן נצולין ו ונפסלו מדכתיב והניח במקום טהור והאי לאו מקום טהור הוא אבל כלים העומדים להניח בהן מי חטאת או אפר חטא׳ וכן אזוב המתוקן להזות בו ניצולין בצמיד פתיל: ב כל הספק טהור לתרומה כל ספק שאם נולד אותו ספק בתרומה התרומה טהורה אם נולד כיוצא בו בחטאת -ט טהור: וכל התלוי לתרומה וכל ספק שאם נולד בתרומה תולין

פרק יא

צלוחית שהניחה מגולה ובא ומצאה מכוסה פסולה הניחה מכוסה ובא ומצאה מגולה אם יכולה החולדה לשתות ממנה או נחש לדברי רבן גמליאל או שירד טל בה בלילה פסולה החטאת אינה נצולת בצמיד פתיל והמים שאינן מקודשין נצולין בצמיד פתיל: ב כל הספק טהור לתרומה וטהור לחטאת כל התלוי לתרומה נשפך לחטאת אם עשו על גביו טהרות תלויות הרפפות טהורות לקדש ולתרומה ולחטאת רבי אליעזר אומר הרעדות טמאות לחטאת: ג דבלה של תרומה שנפלה לתוך מי חטאת ונטלה ואכלה אם יש בה כביצה בין טמאה בין טהורה המים טמאין והאוכלה חייב מיתה רבי יוסי אומר בטהורה המים טהורים הטהור לחטאת שהכניס ראשו ורובו לתוך מי חטאת נטמא: ד כל הטעון ביאת מים מדברי תורה מטמא את הקדש ואת התרומה ואת החולין ואת המעשר ואסור על ביאת המקדש לאחר ביאתו מטמא את הקדש ופוסל את התרומה דברי רבי מאיר וחכמים אומרים פוסל בקדש ומותר בחולין ובמעשר ואם בא אל המקדש בין לפני [illegible] ביאתו [illegible]

לא אוכלין ולא שורפין אם נולד כיוצא בו בחטאת ישפך האפר או המים המקודשין ובמסכת טהרות פרק הזורק טומאה תנינן להו לספק הטהור ולספק שעל ידו תולין בתרומה: אם עשו על גביו טהרות אם היה האפר זה שנטמא בספק התלוי לתרומה ועשה טהרות ועל ידי אותה הזאה תולין אותן טהרות ולא אוכלין ולא שורפין: הרפפות כמין שבכות של עץ טהורות לקדש לתרומה ולחטאת לפי שאינן כלים וגם אינן ראויין לאדם: והרעדות עצים שאינן מהודקין יפה זה בזה וכשאדם נשען עליהם רועדים ומתנענעים טמאות לחטאת פעמים שאדם יושב עליהן דראויין לטמא מושב ואין הלכה כרבי אליעזר: ג אם יש בה כביצה דאוכל פחות מכביצה אינו מטמא: בין טהורה בין טמאה המים טמאים דטהרת תרומ׳ טומאה היא אצל חטאת: והאוכלה חייב מיתה דנטמא במי חטאת בשעה שאוכלה ותרומה בטומאת הגוף במיתה: רבי יוסי אומר בטהורה המים טהורים דסבירא ליה לרבי יוסי שאין הטהור לתרומה מטמא את מי חטאת ואין הלכה כר׳ יוסי: שהכניס ראשו ורובו בתוך מי חטאת רבנן גזרו טומאה על הבא ראשו ורובו במי׳ שאובין כמפורש פ״ק דשבת והוא מי״ח דבר שגזרו בו ביום ומי חטאת מים שאובין נינהו הילכך כשהכניס ראשו ורובו בהם נטמא ומשנטמא ואינו טהור למי חטאת חוזרי׳ מי חטאת ומטמאי׳ אותו ונעשה ראשון לטומאה שאין מי חטאת מטמאי׳ את הטהור להם אבל כשאינו טהור להם מטמאי׳ אותו: ד כל הטעון ביאת מים מדברי תורה כגון הנוגע בכל אבות הטומאות: מטמא את הקדש ואת התרומה לפי שהוא ראשון עושה שני בחולין ובמעשר ושלישי בתרומ׳ ורביעי בקדש: לאחר ביאתו שטבל ולא העריב שמשו יש לו דין שני לטומאה ועושה שלישי בתרומה ורביעי בקדש: וחכמי׳ אומרי׳ פוסל בקדש כשם שטבול יום פוסל בתרומה כך פוסל בקדש ואינו מטמא בקדש דכיון שטבל קלישא טומאתו ופסול משוי טמא לא משוי: ואם בא אל המקדש כל הטעון טבילה מן התורה שבא אל המקדש דהיינו לעזרת ישראל אפי׳ לאחר שטבל קודם שיעריב שמשו חייב

ביאתו בין לאחר ביאתו חייב ׃ ח כל הטעון ביאת מים מדברי סופרים מטמא את הקדש ופוסל את התרומה ומותר בחולין ובמעשר דברי רבי מאיר וחכמים אוסרים במעשר לאחר ביאתו מותר בכולן ואם בא אל המקדש בין לפני ביאתו ובין לאחר ביאתו פטור ׃ ו כל הטעון ביאת מים בין מדברי תורה בין מדברי סופרים מטמא את מי חטאת ואת אפר חטאת ומזה מי חטאת במגע ובמשא האזוב המוכשר והמים שאינן מקודשים וכלי ריקם הטהור לחטאת במגע ובמשא דברי רבי מאיר וחכמים אומרים במגע אבל לא במשא ׃ ז כל אזוב שיש לו שם לווי פסול אזוב זה כשר אזוב יון אזוב כוחלית אזוב רומי אזוב מדברי פסול ושל תרומה טמאה פסול ושל טהורה לא יזה ואם הזה כשר אין מזין לא ביונקות ולא בתמרות אין חייבין על היונקות על ביאת המקדש רבי אליעזר אומר אף לא על התמרות אלו הן חיונקות גבעולין שלא גמלו ׃ ח אזוב שהזה בו כשר להזות בו את המצורע לקטו לעצים ונפלו עליו משקין מנגבו והוא כשר לקטו לאוכלין ונפלו עליו משקין אף על פי שנגבו פסול לקטו לחטאת כמלקט לאוכלין דברי רבי מאיר רבי יהודה ורבי יוסי ור׳ שמעון אומרים כמלקט לעצים ׃ ט מצות אזוב שלשה קלחים ובהם שלשה גבעולין רבי יהודה אומר של שלשה שלשה אזוב שיש בו ג׳ קלחים מפסגו ואוגדו פסגו ולא אגדו אגדו ולא פסגו לא פסגו ולא אגדו כשר רבי יוסי אומר מצות אזוב שלשה קלחים ובהם שלשה גבעולים ושיריו שנים וגרדומיו כל שהוא ׃

ואף לעזרת נשים אסור טבול יום ליכנס אבל איכו חייב אלא בעזרת ישראל: ס כל הטעון ביאת מים מדברי סופרים כגון אוכל אוכלין טמאין ושותה משקין טמאין והידים והכלי׳ שנטמאו במשקין וכיוצא בהן: וחכמי׳ אוסרין במעשר והלכה כחכמים: לאחר ביאתו לאחר ביאתו לאחר שטבל מיד הותר בכלן ואין צריך שעריב שמש: אם בא אל המקדש פטור דלא אסרה תורה ביאת מקדש אלא על מי שנטמא באב הטומאה דאוריתא כדכתיב בטומאת אדם או בבהמה טמאה או בכל שרץ טמא: ו מטמא את מי חטאת ואפילו לאחר שטבל אם לא טבל לשם חטאת כאלו לא טבל דתנן בפרק אין דורשין טבל לקדש והוחזק לקדש אסור בחטאת אבל משטבל לשם חטאת אפילו טבול יום דאוריתא שפסול לתרומה ולקדש כשר לחטאת דטבול יום כשר בפרה: ובמזה מי חטאת במגע ובמשא ובהא כולי עלמא לא פליגי אבל באזוב המוכשר לקבל טומאה ומשום דאוכל הוא צריך הכשר שיבא עליו מים וכן במים שאינן מקודשים ועומדים לקדש וכלי ריקם הטהור ועומד כדי להכיא בו אפר חטאת בהא פליגי רבי מאיר וחכמים והלכה כחכמים: ז כל אזוב שיש לו שם לווי שרגילין ללוות עמו שם אחר כגון הכך דמפרש לקמן: אזוב זה כלומ׳ אזוב סתם שהרואה אותו אומר זה אזוב הוא בסתם:

פרק יב

של תרומה טמאה שאזוב של נגה חייב בתרומה כשלקטו לאכילה והא קא משמע לן דאף על גב שהוא פחות מכביצה שאיכו מטמא מי חטאת אפילו הכי הזאתו פסולה כיון שהאזוב עצמו טמא: ושל טהורה לא יזה מפני שמפסיד את התרומה: תמרות כמין גרגרין שיש בראשי האזוב: אין חייבין על היונקות טמא שהזו עליו ביונקות ובא בהזאה זו אל המקדש איכו חייב: רבי אליעזר אומר וכו׳ ואין הלכה כרבי אליעזר: גבעולים שלא גמלו כל זמן שהפרח מוכח בתוך כיסו קודם שיפתח: ח מנגבו כדי שלא יתערבו מים הכשרי׳ בפסולין אף על פי שנגבו פסול ואף על פי שלא נטמא משהוכשר לקבל טומאה פסול: לקטו לחטאת להזות בו מי חטאת: כמלקט לעצים ומנגבו והוא כשר וכן הלכה: ט שלשה קלחין ובהם שלשה גבעולין גבעול אחד בקלח אחד ושלשה קלחים דבעינן ילפינן לקיחה לקיחה מאגודת אזוב מפסח מצרים מה להלן שלשה דבהכי מקרי אגודה אף כאן שלשה: מפסגו מפרידו ומחלקו שיהו הג׳ קלחי׳ מפורדי׳ זה מזה: ר׳ יוסי אומ׳ מצות אזוב ג׳ ר׳ יוסי מחמיר טפי מת״ק דלר׳ יוסי תחלתו שני׳ פסול ולת״ק תחלתו ב׳ כשר ואיכו פסול עד שיהא תחלתו כשיריו אחד ודקאמר ת״ק מצות אזוב ג׳ קלחי׳ למצוה בעלמ׳ ולא לעכב והלכ׳ כר׳ יוסי: וגרדומיו כל שהוא גרדומי הגבעול כל שהוא ושיריו וגרדומיו תרי מלי נכהו דשיריו שני שירי הג׳ קלחין דהיכו שני קלחין וגרדומיו הוא הגבעול עצמו דאגרדם ונשבר ונשתייר ממנו כל שהו:

האזוב

האזוב שקצר מספקו מאריכו כדי ספוקו: ובכוש הוא הפלך שהכשים טוות בו: וטובל ומעלה ואף על גב דכתיב ולקח אזוב וטבל במים והאי לוקח הפלך שהאזוב כתון בראשו שפיר קרינן ביה ולקח אזוב דלק׳ ה׳ על ידי דבר אחר שמה לקיחה: ואוחז באזוב ומזה דבהזאה בעינן שיהא אוחז האזוב בידו ר׳ יהודה ור׳ שמעון אומרי׳ כו׳ ואין הלכה כר׳ יהודה ור׳ שמעון: ב ספק מן הכוש ספק מן החוט כו׳ דבעינן הזאה ודאי מן האזוב:

פרק יב

האזוב שקצר מספקו בחוט ובכוש וטובל ומעלה ואוחז באזוב ומזה ר׳ יהוד׳ ור׳ שמעון אומרים כשם שהזייה באזוב כך טבילה באזוב ״ ב הזה ספק מן החוט ספק מן הכוש ספק מן הגבעול הזייתו פסולה הזה על שני כלי׳ ספק על שניה׳ הזה ספק מחבירו מיצה עליו הזייתו פסולה מחט שהיא נתונה על החרס והזה עליה ספק על המחט הזה ספק מן החרס מיצה עלית הזייתו פסולה צלוחית שפית צר טובל ומעלה כדרכו רבי יהודה אומר הזיית ראשונה מי חטאת שנתמעטו טובל אפילו ראשי גבעולין ומזה בלבד שלא יספג נתכוון להזות לפניו והזה לאחריו והזה לפניו הזייתו פסולה לפניו והזה מן הצדדין שלפניו הזייתו כשרה מזין על האדם מדעתו ושלא מדעתו מזין על האדם ועל הכלים ואפילו הן מאה ״ ג נתכוון להזות על דבר שהוא מקבל טומאה והזה על דבר שאינו מקבל טומאה אם יש באזוב לא ישנה על דבר שאינו מקבל טומאה והזה על דבר שמקבל טומאה את יש באזוב ישנה על האדם והזה על הבהמה אם יש באזוב לא ישנה על הבהם׳ והזה על האדם אם יש באזוב ישנה המים המנטפין כשרים לפיכך הם מטמאין לשם מי חטאת ״ ד המזה מחלון של רבים ונכנס למקדש ונמצאו המים פסולים פטור מחלון של יחיד ונכנס למקדש ונמצאו המים פסולין חייב אבל כהן גדול בין מחלון של יחיד בין מחלון

משום דאמרינן העמד טמא על חזקתו: מחבירו מינה עלית שמא מתמצית מי חטאת של כלי אחד הלך על האחר: הזאתו פסולה דאי מחברו מיצה עליו ל׳ו הוא׳ מן האזוב: טובל ומעלה כדרכו ולא אמרינן מתוך שנדחק בפיה לבאת שמא יחזרו המים לתוך הכלי ולא ישאר באזוב כשיעור: רבי יהודה אומר הזייה ראשונה דהזאה ראשונה לא חיישינן אבל הזאה שניה מתוך שנדחקו לבאת עם הזה מהם נתמעטו ביותר וחיישינן בהזאה שניה שמא לא נשארו באזוב כשיעור ואין הלכה כר׳ יהודה: שלא יספג שלא יקנח מגדי הכלי או משוליו דכתיב וטבל ולא מספג: הזאתו פסולה דבעינן כונת הזאה והרי לא נעשית מחשבתו: ואפי׳ הן מאה ולא בעינן הזאה בפני עצמה לכל איש ואיש או לכל כלי וכלי:

ג על דבר המקבל טומאה אדם וכלים: על דבר שאינו מקבל טומאה בהמה וכלי אבנים: אם יש באזוב לא ישנה אם נשתייר באזוב כדי הזאה אינו צריך לחזור ולטבול פעם שניה אלא מזה מאותו שנשתייר באזוב על הדבר הטמא ועלתה לו הזאה דכתיב והזה הטהור על הטמא עד שיתכוין להזות על הטמא הילכך כשנתכוון בשעת טבילת האזוב להזות על הטמא אע״פ שהזה על דבר שאינו מקבל טומאה לא ישנה אלא יזה ממה שנשתייר באזוב אבל אם טבל האזוב כדי להזות על דבר שאינו מקבל טומאה הואיל ותחלת טבילתו פסולה כך הזאתו פסולה ולא יזה במה שנשתייר באזוב עד שישנה: המים המנטפין מן האזוב שהטבילו לשם דבר שאינו מקבל טומאה אם הטביל באותם טפות אזוב והזה מהן כשרין לפיכך הן מטמאין לפי שלא עשו מצותן שהרי הטבילה הראשונה פסולה היתה והרי אלו הטפות כשאר מי חטאת הכשרי׳ שהן מטמאין: ד המזה מחלון של רבים שעומד בחלון של רבים ומזה שם על כל הטמאים העוברים והזה על הטמא בסבור שהמים שבידו טהורים להזאה ונמצאו פסולים אם נכנס בהזאה זו למקדש פטור הטמא מקרבן דהוי כספק טומאה ברשות הרבים דספיקו טהור ופירש רמ״בם הטעם דטמא זה אנוס הוא דלא הוה ליה לאסוקי אדעתיה ולבדוק אם המים כשרין להזא׳ אם לאו כיון שהיה עומד ברשות הרבים ומזה על הרבים אבל העומד בחלון של יחיד ומזה הוה ליה לטמא לבדוק על המים אם כשרים אם לאו וכיון דלא בדק שגגה היא זו ולא אונס ואם נכנס למקדש בהזאה זו חייב קרבן דהוי כספק טומאה ברשות היחיד דספיקו טמא: שאין כהן גדול חייב על ביאת המקדש דכתיב ונכרתם

שכבר היה מתוך הקהל מי שחטאו שוה לקהל דהיינו ליחידי' פרט לכ"ג שאין חטאו שוה ליחידים: מחליקים היו כלומר כל כך מי חטאת היו שם עד שהיו מחליקים בהן בני אדם ואפילו הכי דורסים בהן משום דלא מטמאין הואיל ונעשית מצותן: ה בכנפו בכנף בגדו לפי שהקרדום הצריך הזאה הוא אב הטומאה ובשאוחזו בכנפו נעשה הכנף ראשון ואין האוחזו טמא דאין אדם וכלים מקבלים טומאה אלא מאב הטומאה ונאמר שיש על הקרדום מים כדי

מחלון של רבים פטור שאין כהן גדול חייב על ביאת המקדש מחליקים היו לפני חלון של רבים ודורסים ולא נמנעין מפני שאמרו מי חטאת שעשו מצותן אינן מטמאין: ה אוחז הוא הטהור בקרדום הטמא ובכנפו ומזה עליו אף על פי שיש עליו מים כדי הזייה טהור כמה יהא במים ויהיה בהם כדי הזייה כדי שיטבול ראשי גבעולין וזה רבי יהודה אומר רואין אותם כאלו הן על אזוב של נחשת: ו המזה באזוב טמא אם יש בו כביצה המים פסולים והזאתו פסולה אין בו כביצה המים כשרים והזאתו פסולה ומטמא את חבירו וחבירו את חבירו אפילו הן מאה: ז הטהור לחטאת שנטמאו ידיו נטמא גופו ומטמא את חבירו וחבירו את חבירו אפילו הן מאה: ח לגין של חטאת שנטמאו אחוריו נטמא תוכו ומטמא את חבירו וחבירו את חבירו אפילו הן מאה הזוג והענבל חבור כוש של רובן לא יזה לא על הכוש ולא על הפיקה ואם הזה מוזה של פשתן חבור עור של עריסה שהוא מחובר לפיקורת חבור המלבן אינו חבור לא לטומאה ולא לטהרה כר' יהודה הכלים הקדוחות חבור רבי יוחנן בן נורי אומר אף החדוקות: ט הסלים שבקנה והכטרה על טרבל

וקרן

הזיה אין האוחזו טמ' משום נושא מי הנדה הואיל ונעשית מצותן כבר: כדי שיטבול ראשי גבעולין ויזה חוץ ממה שהאזוב בולע: כאלו הן על אזוב של נחשת שאינו בולע דרואי' המים הבלועי' באזוב כאלו הן בעין להשלים שיעור הזאה להיות הנושאן טמא והא דכתיב ומזה מי הנדה דדרשינן מכיה למשה כשיעור הזאה היינו שאלו היו בעין היה בהן שיעור הזאה ואין הלכה כרבי יהודה: ו המזה באזוב טמא כגון אזוב של גינה שלקטו לאכילה: אם יש בו כביצה דהוי שיעור אוכל בין לקבל טומא' בין לטמא אחרים: והזאתו פסולה דכתיב והזה הטהור שיהא המזה טהור והאזוב טהור: אפילו הן מאה כלן טמאין לחטאת דאין מונין ראשון ושני בחטאת אלא כלן הן תחלה: ח שנטמאו אחוריו במשקין טמאין דלשאר טהרות לא נטמא תוכו אבל לחטאת אינו כן: הזוג והענבל חבור שאם הזה על אחד מהן חבירו טהור וזוג הוא הפעמון וענבל הוא הפטיש שבפנים שמכה בפעמון שעל ידו מקשקש: כוש של רובן פלך שטווין בו: ארבי הוא הנמי שעושין ממנו מחבלאות: לא על הכוש ולא על הפיקה כלומר לא יזה לא על זה לבדו ולא על זה לבדו דלא הוו חבור אבל צריך להזות על שניהם: פיקה מה שמשימין בסוף הכוש להכבידו קרוי פיקה בלע"ז פוסרול"א ואם הזה על אחד מהן בלבד מזוה ורמב"ם פירש לא על הכוש ולא על הפיקה אלא על קנה הברזל שרגילין לתת בראש הכוש שקורא' כורא ועליו מזים מפני שהוא עקר הכלי ועולה ההזאה לכוש ולפיקה: של פשתן חבור שהפלך שטווין בו פשתן דרכו להיות הפיקה מחוברת בכוש: עור של עריסה עור שמשימין בעריסה של קטן ודרכו להיות מחובר בעריסה: והמלבן כמין קערות של עץ חקוקות שמניחין בהן כרעי המטה שלא ירקבו מלחלוחית הארץ ודומה לו בפרק המוכר את הבית בבבא בתרא מלבנות של כרעי המטה: אינו חבור לא לטומאה דאם נטמא זה לא נטמא זה: ולא לטהרה דאם הזה על זה לא הזה על זה: הקדוחות חבור כגון ידות הסכינים שהברזל נכנס לתוך הבית יד של עץ או של עצם ומחובר בו הוו חבור כשנטמא אחד מהן נטמא חבירו וכן אם הזה על אחד מהן הזה על חבירו: קדוחות לשון מקדח: אף החדוקות לשון ויחדקו. כן כלומר אף הידות שהן חדות בראשן ומכניסין אותן בנקב שעושין בראש הכלי כגון בית יד של רומח אף אלו הוו חבור ואין הלכה כרבי יוחנן בן נורי: ט הסלים שבקנתל סלים שדרכן להוליך בהן פירות או כלי' על גבי החמור והן מחוברין זה בזה: מטה של טרכל כמין עץ של ברזל שדשין בו את התבואה:

קרן

קרן של כליבה חמעס של מתים עושים לה כמין קרן של ברזל וקושרים בו חמת שלא יפול וקורים למטה של מתים כליבה שהיא עשויה ככלוב של עופות: וקרכים של יוצאי דרכים קרכי בהמה וחיה שמוליכים עמהם עוברי דרכים למלאת בהן מים לשתות: ושלשלת המפתחות שלשלת שתולים בה המפתחות: ושלל של כובסים דרך הכובסים לשלול הבגדים זה עם זה הקטן עם הגדול בשביל שלא יאבד : והבגד שהוא תפור בכלאים שתי חתיכות של בגד צמר שתפרן בחוטי פשתן וטוש להפרד משום אסור כלאים וכן שלל של כובסים סופו להפרד ואפילו הכי הוי חבור לטומאה :

י המחם קומקום של נחשת שמחממי׳ בו המי׳ : חוץ מטומטום ואנדרוגינוס לפי שהן ספק אשה ואשה איכה כשרה להזות דכתיב וטבל במים איש טהור איש ולא אשה טהור לרבות את הקטן והזאה יליף מטבילה דאתקוש להדדי: האשה מסעדתו מסייעתו כדמפרש בסיפא שאוחזת לו במים : ואם אחזה בידו אפילו בשעת הזאה פסול לא מבעיא בשעת טבילה דהכי כתיב איש ולא אשה בטבילה הוא דכתיב אלא אפילו בשעת הזאה דלא כתיב קרא בהזאה אפילו הכי אם אחזה בידו פסול דגמרי׳ הזאה מטבילה:

וקרן׳ של כליבה וקרני׳ של יוצאי דרכים ושלשלת המפתחו׳ ושלל הכובסים והבגד שהוא תפור בכלאים חבור לטומאה ואינו חבור להזייה ״ י כסוי מיחם שהוא מחובר לשלשלת, בית שמאי אומרים חבור לטומאה ואינו חבור להזייה ב״ה אומר הזה על המיחם הזה הכסוי הזה על הכסוי לא הזה המחם הכל כשרים להזות חוץ מטומטום ואנדרוגינוס והאשה ותינוק שאין בו דעת האשה מסעדתו ומזה ואוחזת לו במים והוא טובל ומזה אם אחזה בידו אפילו בשעת הזיית פסול ״ יא טבל את האזוב ביום והזה ביום כשר ביום והזה בלילה והזה ביום פסול אבל הוא עצמו טובל בלילה ומזה ביום שאין מזין עד שתנץ החמה וכלן שעשו משעלת עמוד השחר כשר ״

כשלמה מסכת פרה : ונע״ה נתחיל מסכת טהרות

פרק א

שלשה עשר דברים בנבלת העוף הטהור צריכה מחשבה ואינה צריכה הכשר ומטמא טומאת אוכלין כבצה וכזית בבית הבליעה והאוכלה טעון הערב שמש וחייבים עליה על ביאת בית המקדש ושורפין עליה את התרומה והאוכל אבר מן החי ממנה סופג את הארבעי׳ שחיטתה ומליקתה

יא ביום והזה בלילה פסול דכתיב והזה הטהור על הטמא ביום השלישי וביום השביעי ביום ולא בלילה ואתקש טבילה להזאה דכתיב וטבל במים איש טהור והזה מה הזאה ביום אף טבילת אזוב ביום : טובל בלילה ומזה ביום היכא דשהה טבילתו ולא הזה ביום השביעי כשבא להזות בשמיני או בתשיעי ועשירי יכול להקדים טבילה להזאה אבל הטובל בשביעי במקותו מזה תחלה ואחר כך טובל דכתיב וחטאו ביום השביעי והדר וכבס בגדיו ורחץ במים : משעלה עמוד השחר כשר דמשם ואלך הוי יום דכתיב בעזרא ואנחנו עושים במלאכה מעלות השחר ועד צאת הככבים וכתיב והיה לנו הלילה משמר והיום מלאכה :

שלשה עשר דבר צריכה מחשבה שיחשב עליה לאכילת אדם שכל האוכלי׳ המותרי׳ אין צריכים מחשבה אבל זו הואיל והיא אסור באכילה צריכ׳ מחשב׳ ואחר כך תטמא ודוקא בכפרים דליכא רוב עם אבל בשווקים איכא צריכה מחשבה שכיון שיש רוב עם הבאים לשוק איכא טובא דאכלי נבלת עוף טהור והכי מפורש פרק בתרא דעוקצים : ואינה צריכה הכשר אלא מטמאה טומאת אוכלים ככל שאר אוכלים שנגעו בשרץ שהן כעשים ראשון לטומאה ואין צריך שיבואו עליה מים או שאר משקין ולא שתגע בשרץ דהכשר בזרעים הוא דכתיב וכי יותן מים על זרע וכו׳ ודרשינן מה זרעים שאין סופן ליטמא טומאה חמורה צריך הכשר אף כל שאין סופו ליטמא טומאה חמורה צריך הכשר יצאה נבלת עוף טהור שסופה ליטמא טומאה חמורה שהיא מטמאה אדם ובגדים בבית הבליעה שאינה צריכה הכשר :. ומטמאה טומאת אוכלים בכביצה דכביצה מטמא אם נגעה באוכלים טהורים בטמאו : ובזית בבית הבליעה אדם שאכל כזית ממנה נטמא ובטמאו בגדיו כשתגיע לבית הבליעה דכתיב והנפש אשר תאכל נבלה וטרפה וכו׳ ובנבלת עוף טהור הכתוב מדבר וכתיב תאכל ואין אכילה פחות מכזית : וטעון הערב שמש ולא סגי בטבילה לחודה :

וחייבים

ומליקתה מטהרות את טריפתה דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר אינן מטהרות רבי יוסי אומ' שחיטתה מטהרת אבל לא מליקתה :

ב הכנפים והנוצה מטמאות ומיטמאות ולא מצטרפות רבי ישמעאל אומר הנוצה מצטרפת החרטום והצפרנים מטמאין ומיטמאין ומצטרפים רבי יוסי אומר אף ראשי אגפים וראש הזנב מצטרפים שכן מניחים בפטומות :

ג נבלת העוף הטמא צריכה מחשבה והכשר ומטמאה טומאת אוכלין כביצה וכחצי פרס לפסול את הגויה ואין בה כזית בבית הבליעה והאוכלה אין טעון הערב שמש ואין חייבין עליה על ביאת מקדש אבל שורפין עליה את התרומה והאוכל אבר מן החי ממנה אינו סופג את הארבעים ואין שחיטתה מטהרתה הכנפים והנוצה מיטמאות ומטמאות ומצטרפות החרטום והצפרנים מיטמאין ומטמאים ומצטרפין :

ד ובבהמה

וחייבים עליה על ביאת מקדש כשאר כל הטומאות דכתיב בטומאת מקדש וקדשיו בויקרא לכל טומאתו אשר יטמא בה ודרשינן לרבות בולע נבלת עוף טהור : ושורפים עליה את התרומה אם נגעה נבלת עוף טהור בתרומה כשרפת שכשאוכה בבית הבליעה דין ראשון לטומאה יש לה ומטמאה את התרומה בנגיעה להיות שני : והאוכל אבר מן החי ממנה סופג את הארבעים ואפילו היה האבר פחות מכזית וסתם מתני' דלא כרבי מאיר דאלו רבי מאיר הא משמע ליה בשלהי גיד הנשה דאמר אבר מן החי אינו נוהג אלא בבהמה טהורה בלבד : שחיטתה ומליקתה מטהרת את טריפתה להוציאה מידי נבלה שלא תטמא לפי שהמליקה מתרת בקדשים לכהנים כדרך שהשחיטה מתרת בחולין וכשם שמטהרת שחיטתו כך מטהרת מליקתו ושחיטה דמטהרת את הטריפה מידי נבלה נפקא לן מקרא דכתיב וכי ימות מן הבהמה וכו' כל הנוגע בנבלתה יטמא יש מן הבהמה שהיא מטמאה ויש שאינה מטמאה. פרט לטרפה ששחטה והוא הדין לטריפת עוף : רבי יהודה אומר אינן מטהרות דלא ילפינן טריפת עוף מטריפת בהמה : רבי יוסי אומר שחיטתה מטהרת ולא מליקתה והלכה כרבי יוסי :

ב מיטמאות ומטמאות אם נגע בהן שרץ נטמאו ואם טמאי' הן ונגעו הכנפים והנוצה באוכלים טהורי' נטמאו' דחשיבי יד להכנים ולהוציא וכל שהוא יד מיטמא ומטמא: ולא מצטרפות אם היה אוכל פחות מכביצה אין הכנפים והנוצה מצטרפות להשלימו לכביצה לטמא טומאת אוכלים דלא חשיבי שומר שמצטרף כדתנן בריש עוקצין : הנוצה מצטרפת דחשיב לה שומר ואין הלכה כרבי ישמעאל : החרטום שהעוף מנקר בו : ראשי גפים וראש זנב הפשאים מחוברים לגוף אחד שמרטו הנוצה ורגילים לחתכם ולהשליכם דלא חזו לאכילה אלא שבעוטות המפונקי' מניחים אותן ואוכלי' אותן עם העוף והיינו דקאמר שכן מניחים בפטומות ואין הלכה כרבי יוסי והני שלשה עשר דבר דחשיב במתניתי' בנבלת קמייתא איכא תשעה דשחיטת' ומליקתה מדא חשיב להו דתרוייהו הוו טהרה לטריפתה והכנפים והנוצה והחרטום והצפרנים הרי שלשה עשר דבר :

ג נבלת עוף טמא שאין סופה לטמא טומאה חמורה שאינה מטמאה אדם ובגדים צריכה מחשבה שיחשוב עליה לאכילה : והכשר מים או שאר משקין ואחר כך תגע בשרץ : לפסול את הגויה אם נטמאת ואכל ממנה חצי פרס שהוא ביצה ומחצה נפסל גופו לאכול בתרומה עד שיטבול : ואין בה כזית בבית הבליעה דכתיב נבלה וטריפה לא יאכל לטמאה בה מי שאסורו משום אוכל נבלה מטמא באכילה בבית הבליעה יצא זה שאין אסורו משום כל תאכל נבלה אלא משום כל תאכל דבר טמא : והאוכלה אין טעון הערב שמש האוכל חצי פרס ממנה לאחר שנטמאת שהוא פוסל את הגויה לאכול בתרומ' אם טבל לאחר שאכלה מותר בתרומה מיד ואין טעון הערב שמש : ואין חייבים עליה על ביאת מקדש אם אכל חצי פרס נבלת עוף טמא ונכנס למקדש דטומאה דרבנן היא אף על גב דשורפי' עליה תרומה : והאוכל אבר מן החי ממנה אינו סופג את הארבעים ואף על גב דאוכל כזית בין בשר וגידים ועצמות דהשת' אפילו למאן דאמר אבר מן החי צריך כזית דאכילה כתיב ביה הכא איכא כזית אפילו הכי אינו סופג את הארבעים ומשום טמא לא מחייב דליכא כזית בשר : ואין שחיטתה מטהרתה באכילה לבן נח שמותר בעוף טמא ואסור באבר מן החי ואם שחטה והיא מפרכסת לא טהרתה שחיטתה באכילה עד שתמות. אף על גב דבטהורה אפילו מפרכסת מתרת' השחיטה לבן נח מנו דמכשרא לישראל והכי מפרשא מתניתין בשלהי פרק גיד הנשה :

ד ובבהמה

ד ובבהמה העור והרוטב כלה מתני׳ מפרשא בחולין פרק העור והרוטב: ה מצטרפין זה עם זה לטמא אם אין באחד מהן כביצה מצטרפין לשיעור לטמא בקל שבשניהם שאם נגע בתרומה פסלה כדין אוכל שנטמא בולד הטומאה שפוסל את התרומה ואינו מטמאה: כחצי ביצה וכו׳ שבללן זה בזה שני הנעשה הוה תורת שני עליו ופוסל את התרומה: שלישי ופוסל את הקדש: ראשון ועושה מגעו שני דהא איכא שיעורא דראשון בגויה ליתן טומאה: חלקן זה שני וזה שני שהרי בכל אחד חצי שיעור דראשון וחצי שיעור דשני ותנן לעיל ראשון ושני מצטרפין לקל שבהן וכל מקום שאני יכול לתלות שיש כביצה מן החמור בזה ובזה אולינן בתר חמור ואם לאו אולינן בתר הקל: ו מקרצות חתיכות של בצק לשון קרץ מחמר קורץ מחומר קורץ מגנפין בא: נושכות זו את זו שהן דבוקות זו בזו ואי אפשר להפרישן אלא אם כן נושכות זו מזו: כלן תחלה דחשובות כאחת וכשנגע בכלן: פירשו החתיכות זו מזו: במשקין כלן שניות דמשקין תחלה הוו ועושים שני: בידים כלן שלישיות דידים שניות הן ועושות שלישי בתרומה: ח מקרצת חתיכת בצק שהיתה תחלה וחבר לה חתיכות אחרות: כלן תחלה והנוגע באחרות כנוגע בראשון לטומאה דחשיבא חבור וכן כשהיתה שניה חשובות חבור מאחר דאם פירשו אשתייר בהו טומאה אבל היתה שלישית דאם פירשו לית בהו טומאה דאין שלישי עושה רביעי בתרומה אפילו כי לא פירשו לא חשיבן חבור וטהורות: ט ככרות הקדש כגון שתי הלחם ולחם הפנים ומנחות וכיוצא בהן: שבתוך גומותיהן המים המקודשים שהיו בתוך הגומות שעל גבי הככר מים

ד ובבהמה העור והרוטב והקיפה והאליל והעצמות והגידים והקרנים והטלפים מצטרפים לטמא טומאת אוכלים אבל לא טומאת נבלות כיוצא בו השוחט בהמה טמאה לנכרי והיא מפרכסת מטמא טומאת אוכלין אבל לא טומאת נבלות עד שתמות או עד שיתיז את ראשה ריבה לטמא טומאת אוכלין ממה שריבה לטמא טומאת נבלות: ה האוכל שנטמא באב הטומאה ושנטמא בולד הטומאה מצטרפין זה עם זה לטמא בקל שבשניהן כיצד כחצי ביצה אוכל ראשון בחצי ביצה אוכל שני שבללן זה בזה שני כחצי ביצה אוכל שני כחצי ביצה אוכל שלישי שבללן זה בזה שלישי כביצה אוכל ראשון כביצה אוכל שני שבללן זה בזה ראשון חלקן זה שני וזה שני נפל זה לעצמו וזה לעצמו לתוך ככר של תרומה פסלוהו נפלו שניהן כאחת עשאוהו שני: ו כביצה אוכל שני כביצה אוכל שלישי שבללן זה בזה שני חלקן זה שלישי וזה שלישי נפל זה לעצמו וזה לעצמו לתוך ככר של תרומה לא פסלוהו נפלו שניהן כאחת עשאוהו שלישי כביצה אוכל ראשון כביצה אוכל שלישי שבללן זה בזה ראשון חלקן זה שני וזה שני שאף השלישי שנגע בראשון נעשה שני כשתי ביצים אוכל ראשון כשתי ביצים אוכל שני שבללן זה בזה ראשון חלקן זה ראשון וזה ראשון לשלשה או לארבעה הרי אלו שני כשתי ביצים אוכל שני כשתי ביצים אוכל שלישי שבללן זה בזה שני חלקן זה שני וזה שני לשלשה או לארבעה הרי אלו שלישי:

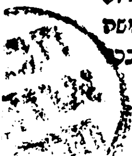
ז מקרצות נושכות זו בזו וככרים נושכין זה בזה נטמאת אחת מהן בשרץ כולן תחלה פרשו כלן תחלה במשקין כלן שניו׳ פרשו כלן שניות בידים כלן שלישיות פרשו כולן שלישיות:

ח מקרצת שהיתה תחלה והשיך לה אחרות כולן תחלה פרשו היא תחלה וכולן שניות היתה שניה והשיך לה אחרות כלן שניות פרשו היא שניה וכולן שלישיות היתה שלישית והשיך לה אחרות היא שלישית וכולן טהורות בין שפרשו בין שלא פרשו:

ט ככרות הקדש שבתוך גומותיהם מים מקודשים אחת מהן בשרץ כולן טמאות בתרומה מטמא שנים ופוסל אחד אם יש ביניהן משקה טופח אף בתרומה הכל טמא:

פרק ב

שנטמאו של טהרת הקדש ונטמא ככר אחד בשרץ ונגע הככר שנטמא בשני והשני בשלישי ואפילו הן מאה כלן טמאים ואף על פי שלא נגעו במים שבככר אלא נגע כל ככר בחבירו נטמאו כלן שחבת הקדש עושה כאלו המשקה שבתוך כל ככר שהוא בעסה תחלה הוא שנגע בככר ונטמאו אבל בתרומה אינו כן אלא הככר הראשון.

הראשון שנטמא בשרץ בלבד מטמא את חבירו להיות שני והשני פוסל את השלישי ותו לא ולא חיישי' למשקה שבתוך הנומא: אם יש בין הככרות משקה טופח אף בתרומה כלן טמאות שהמשקה טופח שבין כל ככר וככר חוזר להיות תחלה ומטמא הככר שהוא נוגע בו לעשותו שני וכן לעולם · פירוש אחר ככרות הקדש מוכחות בטבלא העשוים נומות נומות וכל ככר מונח בתוך נומא. אלו והשים המקודשים גרסינן וכן השים המקודשים המוכחי' בכלי העשוי נומות נומות אם נטמא אח' מהן בשרץ: כטמאו כלן שהכלי מצרף אם שנתנו לקדש אבל לא לתרומה דבתרומה איכו אלא מטמא ראשון ושני ופוסל שלישי היכא דנגעו זה בזה ואין כלי מצרף: ואם יש בין הגומות משקה טופח הכל טמא שהככר שהוא שני עושה המשקה ראשון חוזר ומטמא ככר האחר וכן כלם:

פרק ב

האשה שהיתה כובשת ירק בקדרה ונגעה בעלה חוץ לקדרה או במקום הנגוב אף על פי שיש בו כביצה הוא טמא והכל טהור נגעה במקום המשקה אם יש בו כביצה הוא טמא והכל טהור חזר לקדרה הכל טמא היתה מגע טמא מת ונגעה בין במקום המשקה בין במקום הנגוב אם יש בו כביצה הכל טמא אין בו כביצה הוא טמא והכל טהור היתה טבולת יום מנערת את הקדרה בידים מסואבות וראתה משקין על ידיה ספק מן הקדרה נתזו ספק שהקלח נגע בידיה הירק פסול והקדרה טהורה: ב רבי אליעזר אומר האוכל אוכל ראשון ראשון אוכל שני שני אוכל

האשה באשה טהורה איירי שהיתה כובשת ירק של תרומה בקדרה ואותו ירק לא הוכשר לקבל טומאה אלא כדרך הכובשים שמחתכים את הירק בלא משקה ומולחים אותו וכותנים בקדרה או בחבית ואחר כך כותנים עליו יין או חומץ או שמן: נגעה בידים שסואבות שפוסלות את התרומה: בעלה של ירק שהיה חציו בקדרה עם המשקין והכה חוץ לקדרה כגוב ונגעה במקום הנגוב: אף על פי שיש בו כביצה שהוא שיעור לטמא אוכלים: הוא טמא אותו העלה: והכל טהור שאר הירק והמשקין שבקדרה דלא אתי האי עלה שמקצתו בקדרה ומטמא להו דידים שניות והעלה שלישי ואין שלישי עושה רביעי בתרומה: נגעה בסתם ידים שהם שניות: במקום משקה כלומ' במקום שאין העלה נגוב כנגעה משקה שעליו תחלה דכל הפוסל את התרומה מטמא משקין להיות תחלה והמשקה עושה את העלה שני הילכך כשיש בעלה כביצה דהיכו שיעור לטמא אחרי' הכל טמא אף הקדרה שנגעה במקצת עלה שבקדרה עושה משקין שבקדרה תחלה וחוזרין ומטמאי' את הקדרה כדאית' בפ"ק דשבת באוכלי' והכלי' שנטמאו במשקין: אין בו כביצה הוא טמא אותו עלה שנגעה בו והכל טהור דפחות מכביצה אין מטמא אחרי': חזר לקדרה אותו מקום שמשקה שנגעה בו הכל טמא אע"פ שאין בעלה כביצה שהמשקה שנגעה בו חוזר ומטמא כל מה שבקדרה ואף הקדרה עצמה: היתה מגע טמא מת אשה זו שכובשת את הירק הרי האשה ראשון והעלה שנגעה בו שני הילכך אם יש בו כביצה הכל טמא: היתה טבולת יום מנערת את הקדרה דסתמא יש באשה זו שתי טומאות חדא דטבולת יום ואידך דסתם ידים שהם שניות כדקתני בידים מסואבות ותרויהו צריכן משום סיפא מנערת מעורה מה שבתוך הקדרה לא מנערת מניסה בתוך הקדרה בכף שבידה: ספק מן הקדרה נתזו ולא נטמא מה שבתוכה: ספק שהקלח שכלו מלא משקה והוא בתוך הקדרה: נגע בידיה הירק פסול משום ספיקא דטבול יום אבל משום ספק ידים לא כדתנן בפ"ק שני דטבול יום חומר בטבול יום שספק טבול יום פוסל את התרומה וספק ידים ספיקן טהור: והקדרה טהורה דמשום טבול יום לא מטמאה אפילו ודאי נגעה במשקין דאין טבול יום עושה משקה תחלה כדתנן כל הפוסל את התרומה מטמא את המשקין להיות תחלה חוץ מטבול יום ואי משום ידים לא מטמאה דכיון דספיקא הוא שמא נתזו על ידיה מספיקא קדרה טהורה דספק ידים לטמא טהור: ב האוכל אוכל ראשון כעשה גופו ראשון להיות מגעו שני והאוכל אוכל שני כעשה גופו שני ואם נגע בתרומה פסלה ואלו אין דבר שגזרו בו ביום ודוקא שאכל חצי פרס שהוא ביצה ומחצה לרמב"ם ושני בצים לרש"י שזהו שיעור אוכלי' לפסול

לפסול את הגוייה׳ רבי יהושע אומר האוכל אוכל ראשון ואוכל שני כעשה גופו שני דסביר׳ליה דלא משויכן ליה לאוכל כמאכל עצמו והאי דמשוי לאוכל אוכל שני שני ולא שלישי לפי שמכיכו שני עושה שני ע׳ משקין שהמשקין שכטמאו בשני הן כעשים תחלה׳ והכונע בהן הוי שני ואי הוה משויכן ליה לאוכל אוכל שני שלישי לא היה פוסל את התרומה דאין שלישי עושה רביעי בתרומה וחכמים גזרו על האוכל אוכל שני שיהיה פוסל את התרומה משום דזמכין אכיל אוכלים טמאים ושדי משקין של תרומה לתוך פיו בעוד שהאוכלי׳ טמאי׳ בפיו ופסיל להו הילכך אף על גב דבאוכל אוכל ראשון לא משויכן ליה לאוכל כמאכל עצמו באוכל אוכל שני משויכן ליה שני כמו המאכל כדי שיפסול את ס התרומ׳: שלישי שני לקדש האוכל אוכל שלישי נעש׳ גופו שני לקדש ועביד שלישי ורביעי בקדש ולא שני לתרומה דאי כנע בתרומה לא פסלה ומיהו אסור הוא לאכול בתרומה והכי מוכח בגמרא פב דחולין: בחולין שנעשו על טהרת תרומ׳ כלומ׳ האי אוכל אוכל ראשון ואוכל אוכל שני ושלישי דתגיגן במתנית׳בחולין שנעשו על טהרת תרומה קיימי דחולין גרידא אין

אוכל שלישי ר׳יהושע אומר אוכל אוכל ראשו׳ואוכל שני שני שלישי שני לקדש ולא שני לתרום׳ בחולין שנעשו לטהרת תרומה׃ ג הראשו׳שבחולין טמא ומטמ׳השני פסול ולא מטמ׳ והשלישי נאכל בנזיד הדמע׃ ד הראשון והשני שבתרומ׳ טמאים ומטמאי׳השלישי פסול׳ ולא מטמא והרביעי נאכל בנזיד הקדש׃ ה הראשון והשני ושלישי שבקדש טמאין ומטמאין הרביעי פסול ולא מטמ׳והחמישי נאכל בנזיד הקדש׃ ו השני שבחולין מטמא משקה חולין ופסל׳ לאוכלי תרומה השלישי שבתרומה מטמא משקה קדש ופוסל׳ לאוכלי קדש שנעשו לטהר׳הקדש אבל׳ אם נעשו לטהרת תרומה מטמא שנים ופוסל אחד בקדש׃ ז רבי אליעזר אומר שלשת׃ שוין הראשון שבקדש שבתרומה שבחולין מטמא שני׳ופוסל אחד בקדש מטמא אח׳ ופוסל אח׳בתרומה ופוסל את החולין השני שבכלן מטמ׳ אח׳ ופוסל אחד בקדש ומטמ׳ משקה חולין ופוסל לאוכלי תרומה השלישי שבכלן מטמא משקה קדש ופוסל לאוכלי קדש׃ ח האוכל אוכל שני לא יעשה בבית חבר

בהן שלישי: ג הראשון שבחולין טמא ומטמא תרומה שככר של תרומה שכנע בראשון של חולין כעשה שני ופוסל את השלישי והשני שבחולין פוסל את התרומה ואיכו מטמא דשלישי דתרומה לא עביד רביעי הילכך שלישי דתרומ׳ לא מקרי טמא אלא פסול: והשלישי של חולין הכי קאמ׳ואם יש באותן חולין שלישי כגון שכעשו על טהרת תרומה: נאכל בנזיד הדמע בתבשיל של תרומה מעורבת בו והתרומה קרויה דמע שנ׳ מלאתך ודמעך לא תאחר ובפב דחולין מוכיח דדוק׳כשאין בנזיד הדמע כזית תרומ׳ בכדי אכילת פרס הוא דשריכן ליה לאוכל אוכל שלישי אבל אי איכ׳כזית תרומ׳ בכדי אכילת פרס אסו׳דקימ׳ לן האוכל אוכל שלישי מחולין שכעשו על טהרת תרומ׳ כפסל גופו מלאכול בתרומ׳: ד הרביעי כאכל בנזיד הקדש כלומ׳ואם יש באותה תרומה רביעי כגון שכעשית על טהרת הקדש וכן החמישי כאכל בנזיד הקדש דקתני לקמן הכי קאמ׳ואם יש באותו קדש חמישי כגון שכעש׳על טהרת חטאת של אפר פרה דאמריכן בגדי אוכלי קדש מדרס להטאת כאכל בנזיד הקדש מותר לערב בו תבשיל של קדש טהור: ו השני שבחולין מטמא משקה חולין דכל הפוסל את התרומה מטמא משקים להיות תחלה: מטמא משקה קדש דכל הפוסל את הקדש מטמא משקין להיות תחלה לקדש: שכעשה על טהרת הקדש כלומר הא דאמריכן דשלישי של תרומה פוסל ולא מטמא אוכלי קדש הכי מילי כשכעשית על טהרת הקדש אבל כעשית עלטהרת תרומה שלא שמרוה על טהרת הקדש השלישי מטמא שנים ופוסל אחד בקדש שטהרתה של תרומה טומאה היא אצל הקדש והרי זה השלישי דתרומה חשוב אצל הקדש כאלו כטמא בשרץ עצמו: ז רבי אליעזר אומר שלשתן שוין כדמפרש ואזיל דלית ליה לרבי אליעזר טהרתה של תרומה טומאה היא אצל הקדש השלישי שבכלן לא משכחת שלישי בחולין אלא אם כן כעשו על טהרת תרומה ואין הלכה כרבי אליעזר:
ח האוכל אוכל שני לא יעשה בבית הבד לא יתעסק לעשות שמן בבית הבד דהא מודה רבי יהושע לעיל לרבי אליעזר שהאוכל אוכל שני הוא עצמו כעשה שני ופוסל את התרומה ומטמא

משקין

שקין להיות תחלה: על גב הקדש על טהרת הקדש: הרי אלו כחולין ואין באים לכלל פלוסי: הרי אלו כתרומה ויש בהן שלישי והכי תנאי תרויהו סבירא להו חולין שנעשו על טהרת הקדש להו כקדש דמו שאין לך דבר שעושה רביעי בקדש אלא קדש מקודש בלבד ופליגי אמתניתי׳ דלעיל דקתני השלישי שבכלן פוסל לאוכלי קדש:

הבד וחולין שנעשו על גב קדש הרי אלו כחולין רבי אליעזר בר רבי צדוק אומר הרי אלו כתרומה לטמא שנים ולפסול אחד׃

פרק ג

הרוטב והגריסים והחלב בזמן שהן משקה טופח הרי אלו תחלה קרשו הרי אלו שניים חזרו ונמחו כביצה מכוון טהור יותר מכביצה טמא שכיון שיצאת טפה הראשונה נטמאה בכביצה׃ ב רבי מאיר אומר השמן תחלה לעולם וחכמים אומרים אף הדבש רבי שמעון שזורי אומר אף היין ונוש של זתים שנפל לתנור והוסק כביצה מכוון טהור יותר מכביצה טמא שכיון שיצא טפה הראשונה נטמאת בכביצה אם היו פרודין אפילו הן סאה טהור׃ ג טמא מת שסחט זיתים וענבים כביצה מכוון טהור ובלבד שלא יגע במקום המשקה יותר מכביצה טמא שכיון שיצאת טיפה הראשונ׳ ניטמאת בכביצה אם היה זב או זבה אפילו גרגר יחידי טמא שכיון שיצאת טיפה הראשונה נטמאת בכשא זב שחלב את העז החלב טמא שכיון שיצאת טיפה הראשונה נטמאת בכשא׃ ד כביצת אוכלין שהניחן בחמה ונתמעטו וכן כזית מן המת וכזית מן הנבלה וכעדשה מן השרץ כזית פגול כזית נותר כזית חלב הרי אלו טהורין ואין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא הניחן בגשמים ונתפחו טמאין וחייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא׃ ה כל הטומאות כשעת מציאתן אם טמאות טמאות ואם טהורות טהורו׳ אם מכוסות מכוסו׳ אם מגולו׳ מגולו׳ מחט שנמצאת מליאה חלודה

והגריכין שהן משקה טופח שהן לחין כל כך שיש בהן טופח על מנת להטפיח: הרי אלו תחלה דחשובים כמשקין: קרשו הרי אלו שניים דכיון שנקרשו חשובים כאוכלים שנגעו במשקין: חזרו ונמחו כביצה מכוון טהור דיצא מהן תורת אוכל וירד ע׳ עליהן תורת משקה ופרחה טומאתן כשנשתנו ואין למשקה זה מי שיטמאנו דמכי יצאת טפה ראשונה אמעיט האוכל מכביצה ופחות מכביצה אין מטמא אחרים אבל יותר מכביצ׳ טמא כדמפרש טעמא דמכי יצאת טפה ראשונה נטמאת אות׳ טפה בכביצה אוכל טמא וכשנמחה אחרי כן כלו חוזר הטפה וטמאה את הכלי השמן תחלה לעולם ואף על פי שקרש אינו יוצא מתורת משקה: ב רבי שמעון שזורי אומר אף היין שקרש אינו יוצא מתורת משקה ואין הלכה כרבי שמעון שזורי: גוש של זיתים זיתי הרבה מחוברי׳ יחד וכגוש טמא איירי: כביצה מכוון טהור התנור דאין אוכל מטמא כלי ומשקה היוצא מן הגוש מחמת היסק אין לו במה יטמא דמכיון שיצאת טפה ראשונה חסר ליה מכביצה אבל כשיש בגוש יותר מכביצה כשיצאת טפה ראשונה עדין נשאר בגוש כביצה ונטמאת שטפה בגוש וחוזרה להיות תחלה וטמאה הטפה את התנור שמשקין מטמאים כלי: אם היו פרודים אם היו הזיתים פרודים שאינן גוש אפילו הן מאה כלומר אפילו הן שיעור מאה ביצים אין מצטרפין לכביצה לטמאות שמן היוצא להיות תחלה: ג ובלבד שלא יגע במשקין כגון שדרכן בפשוטי כלי עץ שאינן מטמאים דהשתא אין כאן מי שיטמא המשקין אלא הזיתין שנגע בהן טמא מת שהרי לא כוהר מבניעתן אלא משיצא משקה וכשהמשקין כונעים בזיתין כבר חסר שיעור כביצה ואין אוכל מטמא בפחות מכביצה: יותר מכביצה טמא שכיון שיצאת טפה ראשונה נטמאת בכביצה כטמאת בכביצה דאף על גב דאין משקה הנבלע באוכל מקבל טומאה עמו משלים הוא את שיעורו דבכוותה אשכחן במיקן גבי כזית מן המת ומן הנבלה שנתמעטו בחמה והניחן בגשמי׳ ונתפחו דגשמים הנבלעים משלימין לכשיעור: הרי אלו טהורים אכביצה אוכלים ואכזית מן המת וכזית מן הנבלה וכעדשה מן השרץ קאי: הניחן בגשמים ונתפחו טמאים לכל השעורים בתר גודליהו אזלינן ומהכא קימא לן דאין דחוי אבל אסורים: ה אם טמאות טמאות כי הא דתנן לקמן בפ׳ השרץ והצפרדע בגע באח׳ בלילה ואין ידוע אם חי אם מת ובשחר

עמד

שמא ונמצאו את חכמים מטמאים שכל הטומאות כשעת מציאתן ודוקא במקום מציאתן למעוטי נגע באחד בלילה בזויתו ולמחר מצאו את בזוית אחרת וכיוצא בזה: אם מכוסות מכוסות כגון כלי חרס המוקף צמיד פתיל לא אמרי' שמא בשעה שהיה המת באהל היה מגולה ועכשיו מכוסה או אם מצאו מגולה לא אמרי' שמא בשעה שהיה במת היה מכוסה ומוקף צמיד פתיל: מחט שנמצאת מלאה חלודה שמעכבת את התפי' דאלו כן מטהרתה מידי טומאתה: או שבורה טהורה ולא אמרינן שמא כשהית' שלימה נטמא' וכשית' קנוח ותחזור שלימה תחזור לטומאתה הישנה והיכי פירוש' דאם טהורות טהורות דתכן לעי': ו בחזקת טהרה ואע"ג דספק טומא' ברשות היחיד ספיקו טמא והאי מבוי רשות היחיד הוא אפילו הכי כיון דספיק' הוי כדבר שאין בו דעת לישאל כגון חרש שוט' וקטן ספיקו טהור דהכי ילפי' מקראי דכת' והבש' אשר יגע בכל טמ' לא יאכל משמע ודאי טמא לא יאכל ספק טמא יאכל וכתיב כל טהור יאכל בשר ודאי טהור הוא דיאכל הא ספק טמ' ספק טהור לא יאכל

חלודה או שבורה טהורה שכל הטומאות כשעת מציאתן׃

ו חרש שוטה וקטן שנמצאו במבוי שיש בו טומאה הרי אלו בחזקת טהרה וכל הפיקח בחזקת טומאה וכל שאין בו דעת לישאל ספיקו טהור׃ ז תנוק שנמצא בצד בית הקברות והשושנים בידו ואין השושנים אלא במקו' הטומאה טהור שאני אומר אחר לקטן ונתן לו וכן חמור בין הקברות כליו טהורין׃

ח תנוק שנמצא בצד העסה והבצק בידו רבי מאיר מטהר וחכמי' מטמאי' שדרך התנוק לטפח בצק שיש בו נקירת הרנגולי' ומשקין טמאין בתוך הבית אם יש בין משקין לככרות כדי שינגבו את פיהם בארץ הרי אלו טהורין ובפרה ובכלב כדי שילחכו את לשונו ושאר כל הבהמה כדי שיתנגב רבי אליעזר בן יעקב מטהר בכלב שהוא פיקח שאין דרכו להניח את הכזון ולילך למים׃

פרק ד

הזורק טומאה ממקום למקו' ככר לבין המפתחות מפתח לבין הככרות טהור רבי יהודה אומר ככר לבין המפתחות טמא מפתח לבין הככרות טהור׃ ב

לאו ש"מ כאן שיש בו דעת לישאל כאן שאין בו דעת לישאל: וכל הפקח שיש בו דעת לישאל אם לא ידע אם הלך במקום טומאה אם לאו בחזקת טומאה הוא דספק טומאה ברשו' היחיד ספיקו טמא מסוטה ילפי' דספק היא אם נטמאה אם לאו וספק זה במקום סתירה הוא דהיינו רשות היחיד ואם לאחר' נסתרה והיא בעת אה נבועה יש בה דעת לישאל אם נטמאה אם לאו: ז ואין השושני' אלא במקו' טומאה שאי אפשר פיקח השושני' אא"כ יכנס לבית הקברו': טהור כיון דאיכ' למתלי באחר שמא ליקטן אחר ונתנן לו דתינוק אין בו דעת לישאל ספיקו טהור: וכן חמור שהיה עומד במקו' טהרה ולא ידעינן אם נכנס במקו' טומא' כליו טהורי' לפי שאין בו דעת לישאל: ח תינוק שנמצא בצד עסה תינוק טמא שנמצא בצד עסה טהור' ותתיכה של עסה זו בידו: ר' מאיר מטה' למיעוט דחייש למיעוט וסבר דרוב תינוקו' מטפחי' בעסה ושמא לקח הוא עצמו את הבצק ונמא את העסה ומיעוט אין מטפחי' ושמא אדם טהור לקחה ונתנ' לו ועסה זו בחזקת טהר' עומדת סמוך מעוטא לחזק' ואתרע לה רוב' והוי פלג' ופלג' וטהור לעניין תינוק שאין בו דעת לישאל: וחכמי' מטמאי' לטעמייהו דלא חיישי למיעוטא ורוב תינוקו' מטפחי' והלכ' כחכמי': נקירת נקבי' נקבי' יש בעסה מחמת התרנגולי' שנקרו בה: שינגבו את פיהן בארץ דרך התרנגולי' להיו' ששתו מנגבי' פיהן בארץ הילכ' אם יש קרקע מפסקת בין משקין לככרות כדי שיוכלו לנגב בה פיהן לאחר ששתו הככרות טהורים ואם לאו טמאים שהרי נטמאו במשקין טמאים שהיה בפיהן של תרנגולים ואע"ג דכשיש קרקע מפסקת מספקא לן אם נגבו פיהן אם לאו הוי ספק טומאה בדבר שאין בו דעת לישאל וספיקו טהור: שהוא פיקח ואין דרכו לשתות כל זמן שהוא מוצא לאכול שהוא אומר כל שעה מסקין מצויין ואין כל שעה אוכלים מצויין והלכה כרבי אליעזר בן יעקב:

הזורק ככר לבין המפתחות לא שנא זרק ככר טהור לבין מפתחות טמאות ולא שנא זרק מפתחו' טמאות לבין הככר ולא נודע אם נגע הככר הטהור במפתחות הטמאות טהור הככר דס"ל להאי תנא זורק כמי שאין בו דעת לישאל דמי: ר' יהוד' אומ' ככר לבין המפתחו' טמא דס"ל לר' יהוד' זורק כמי שיש בו דעת לישאל דמי וספיקו טמא מיהו כזורק מפתחות טמאות בין ככר טהור הואיל והטומא' היכה במקום אלא עוברת על הטהור ספיקו טהור ואין הלכה כרבי יהודה וככר ומפתחות דנקט במתניתין הוא הדין לכל שאר דברים הנזרקים אלא משום דסתמיה דאנשי לזרוק ככר ומפתחות זה לזה

משום

משום הכי מקט הכי : ב ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טהור ואפילו ברשו׳ היחיד ואפילו אדם שיש בו דעת לישאל אותו בטומאה שאין לטומאה מקום שתהא נחה בו שכל זמן שהיא בפי חולדה או בפי הכלב אינה חשובה נחה במקום אלא טומאה עוברת היא הילכך ספיקו טהור ואפילו אותו בטומאה האדם שיש בו דעת לישאל: ג היו מנקרים בה אם השליכו החלדה את השרץ והכלב את הנבלה מפיהם על הארץ והיו מנקרי׳ בה הרי יש מקו׳ לטומאה וספיקה טמ׳: ד ספק אדם ספק האהיל על האדם טמ׳ שיש בו דעת לישא׳ ואינו טהור מטע׳ שהטומא׳ בפי העורב והיא טומאה עוברת דכל המאהילין חשיבו יש לטומאה מקו׳ ואפי׳ בנודקי׳ ספק כלי׳ ספק האהיל על הכלי׳ טהור שאין בהן דעת לישאל: הממלא בעשרה דליי׳ זה אחר זה ונמצ׳ שרץ באח׳ מהן הוא טמ׳ וכלן טהורי׳ והא כשאין לדליי׳ אגני׳ אבל יש להן אגני׳ כולן טמאי׳ דשמ׳ שרץ היה בראשון ונהאי דלא נפל עם המי׳ איסור אגני׳ עכבוהו: העליון טהור ולא חיישינן שמא מן העליון נפל לתחתון: ה

ב השרץ שנמצא בפי החולדה ומהלכת על גבי ככרות של תרומה ספק נגע ספק לא נגע ספקו טהור ״ ג השרץ בפי החולד׳ והנבל׳ בפי הכלב ועברו בין השהורים או שעברו טהורים ביניהן ספקן טהור מפני שאין לטומאה מקום היו׳ מנקרין בהן על הארץ ואם׳ הילכתי למקו׳ הלז ואין ידוע אם נגעתי אם לא נגעתי ספקו טמא מפני שיש לטומאה מקום ״ ד בזית מן המת בפי העורב ספק האהיל על האדם ועל הכלים ברשות היחיד ספק אדם טמא ספק כלים טהור הממלא בעשרה דליים ונמצא שרץ באחד מהן הוא טמא וכולן טהורין המערה מכלי לכלי ונמצא שרץ בתחתון העליון טהור ״ ה על ששה ספקו׳ שורפין את התרומה על ספק בית הפרס על עפר הבא מארץ העמי׳ על ספק בגדי עם הארץ על ספק כלי׳ הנמצאין על ספק הרוקין על ספק מי רגלי אדם שהן כנגד מי רגלי בהמה על ודאי מגען שהוא ספק טומאתן שורפין את התרומה רבי יוסי אומר אף על ספק מגען ברשות היחיד וחכמים אומרי׳ ברשות היחיד תולין וברשות הרבי׳ טהור ׳ ו שני רוקין אחד טמא ואחד טהור תולין על מגען ועל משאן ועל הסיטן ברשו׳ היחיד ועל מגען ברשות הרבי׳ בזמן שהן לחין ועל משאן בין לחין ובין יבשין היה רוק יחיד׳ ונגע

על ספק בית הפרס כגון תרומה שנכנסה לבית הפרס דהוא שדה שנחרש בה קבר וספק אם יש בה עצם כשעורה מן המת: ועל ספק עפר הבא מארץ העמים דכל עפר הבא מארץ העמים מספקינן ליה ברקב של מת ושני אלה ארץ העמי׳ ובית הפרס גזרו בהם שיהו מטמאים במגע ובמשא : ועל ספיקן של בגדי עם הארץ דכלהו מספק׳ לן אם ישבה עליהן אשתו נדה : ועל ספק כלים הנמצאי׳ דלא ידעינן אם טמאים הן : ועל ספק רוקין דשמא של זב וזבה הן או דנדה ויולדת : מי רגלי אדם שהן כנגד מי רגלי בהמה דבותא קמ״ל דלא אמרינן מדהכי דבהמ׳ הכי נמי דבהמ׳ ואע״ג דאיכא תרי ספיקי לקולא ספק דבהמה ספק דאדם ואפילו את״ל דאדם שמא טהור ורמב״ם פירש על פי התוספתא כגון שנתערבו מי רגלי אדם טמ׳ עם מי בהמה חני כחני בשוה וזהו שכנגד מי רגלי בהמ׳ ומספקא לן אם בטלו מראיהן של מי רגלי אדם ויהיו כלן טהורי׳ אי לא בטלו ויהיו כלן טמאים : על ודאי מגען שהיא ספק טומאתן יודע ודאי שנגעה בהן תרומה אבל אינו יודע אם הן טמאים או לאו כדפרישנא ספיקא דכלהו : וחכמים אומרים ברשות היחיד תולין על ספק מגען ולא שורפים משום דהוי ספק ספיקא לקולא ספק נגע ספק לא נגע ואפילו את״ל נגע ספק טמאים ספק טהורים ואין הלכה כרבי יוסי דאמ׳ על ספק מגען שורפי׳: ו אחד טמא לאו טמא ודאי שהוא ידוע דשל זב או של זבה דאם כן ברשו׳ היחיד לשרוף כשאר כל ספק טומאה אלא אחד טמא שהוא מסתם רוקין ואחד טהור דידוע שהוא של אדם טהור וכיון דאפילו נגע ודאי בטמא זה שהוא סתם רוקין איכו אלא בדרבנן השתא דאיכא ספק נגע בטהור תולין ברשות היחיד בין אמגע בין אמשא בין אהסט בין בלח בין ביבש ולא יבש כל כך שאין יכול לחזור ולהשרות כמות שהיה דההוא טהור גמור אפילו ודאי דזב אלא דיכול לחזור ולהשרות לכמות שהיה : ועל מגען ברשות הרבים בזמן שהן לחים תולין עליהן את התרומה ואף על גב דספק טומאה ברשות הרבים ספיקו טהור משום דכשהן לחים אי אפשר שלא ידבק מהן כל שהוא בגוף הנוגע בהן ויצא מכלל ספק טומאה ברשות הרבים ודין רשות היחיד

יחיד יש לו כשנדבק כל שהוא בגוף האדם אבל רוק יבש שאינו נדבק אם נגע בו הוי ספק טומאה ברשות הרבים דספיקו טהור : ועל משאן בין לחין בין יבשין דכשנתלשה הטומאה מרשות הרבים ונשאת על גבי אדם לא חשיבא עוד שומאה ברשות הרבים אלא הרי היא כטומאה ברשות היחיד כדאמרן : היה רוק יחידי פה רוקין הנמצאים ספק של אדם טמא ספק של אדם טהור : ונגע בו ונשאו והסיטו אפילו ברה״ר ואחר כך

ונגע בו ונשאו והסיטו ברשות הרבים שורפין עליו את התרומה ואין צריך לומר ברשות היחיד ״ ז אלו ספיקות שטיהרו חכמים ספק מים שאובין למקוה ספק טומאה צפה על פני המים ספק משקין ליטמא טמא ולטמא טהור ספק ידים ליטמא ולטמא ולטהר טהור ספק רשות הרבים ספק דברי סופרים ספק החולין ספק שרצים ספק נגעים ספק נזירות ספק בכורות וספק קרבנות ״ ח ספק טומאה צפה על פני המים בין בכלים בין בקרקע רבי שמעון אומר בכלים טמא ובקרקע טהור רבי יהודה אומר ספק ירידתו טמא וספק עלייתו טהור רבי יוסי אומר אפילו אין שם אלא מלא אדם וטומאה טהור ״ ט ספק משקין ליטמא טמא כיצד טמא שפשט את רגלו לבין משקין טהורין ספק נגע ספק לא נגע ספקו טמא היתה בכר טמאה בידו וזרקה לבין משקין טהורין ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טהור ולטמא טהור כיצד היתה מקל בידו ובראשה משקין טמאין וזרקה לבין ככרות טהורין ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טהור ״ י רבי יוסי אומר ספק משקין לאוכלים טמא ולכלים טהור כיצד שתי חביות אחת טמאה ואחת טהורה ועשה עסה מאחת מהן ספק מן הטמאה עשה ספק מן הטהורה עשה זה הוא ספק משקין לאוכלין טמא ולכלים טהור ״ יא ספק ידים ליטמא ולטמא וליטהר

נגע בתרומה שורפים עליו את התרומה כדתנן ברישא על ודאי מגען שהוא ספק טומאתן שורפין את התרומ׳ ז ספק מים שאובי׳ ספק אם נפלו למקוה זה מים שאובים ופסלוהו או לא נפלו או שאינו שנפלו בו מי׳ שאובי׳ ספק אם היה בהן ג׳ לוגין שהוא שיעור כדי לפסול את המקוה או לא היה בהן כשיעור וכלהו מפור׳ ספקי מפורשים לקמן בפרקין : ח ספק טומאה צפה על פני המים ספק אם נגע בטומאה שצפה על פני המים אולא נגע : בין בכלים בין בקרקע בין שהמים בכלי׳ בין שהמים בקרקע טהור דחשיב כאלו אין מקום לטומאה בכלים טמאים דחשיבי כאלו יש מקום לטומאה ואין הלכה כר׳ שמעון : ספק ירידתו טמא שדרך אדם כשיורד לבריכה של מים שכל דבר שבמים בא עליו מחמת ה
היסטו שמתחיל לרחוץ את עצמו אבל כשעולה מן המים הדברים שבמים מתרחקים ממנו והולכים לצדי הבריכה : אפי׳ אין שם אלא אלו האדם והטומאה שהמקום צר בדרך שאי אפשר לו שלא יגיע אפי׳ הכי טהור קסבר דטומאה צפה איכא מטמאה כך מצאתי אבל רמב״ם פירש כל זמן שלא ידע בודאי שנגע בטומאה טהור כראה שאם היה בדרך שאי אפשר לו שלא יגע טמא : ט ספק משקים ליטמא משקים טהורים שנולד בהן ספק אם קבלו טומאה אם לאו ספיקן טמא כדמפרש ואזיל : לטמא טהור ואם המשקין טמאי׳ ויש לנו ספק אם טמאו הדבר הטהור אם לאו ספיקו טהור : וזרקה לבין הככרות כו׳ ספיקו טהור וכגון שהיה לנו ספק אם לאחר שכה המקל נגעו המשקים בככרות או לא נגעו דאי בשעת זריקה הוה לי׳ טומאה שאין לה מקום ואפי׳ בשרץ דאורייתא ספיקו טהור כיון שהטומאה נזרקת ואם תאמר אכתי תיפוק לי אפי׳ בשרץ משום דאין בו דעת לישאל וי״ל דאיכ׳ לאוקומי מתני׳ כשאדם אוחז הככרות : י ספק משקין לאוכלין טמא קסבר ר׳ יוסי טומאת משקין לטמא אחרי׳ דאורייתא דדריש קרא וכל משקה אשר ישתה בכל כלי יטמא לטמא את אחרי׳ הילכך ספק משקין לטמא אוכלין טמא ולכלי׳ טהור דטומאת משקי׳ לטמא כלים מדרבנן מי״ח דבר שגזרו בו ביום ות״ק דפליג עליה דר׳ יוסי דריש וכל משקה אשר ישתה בכל כלי יטמא׳ אבל לא לטמא את אחרי׳ וטומא׳ משקי׳ לטמא אוכלין ומשקין דרבנן הילכך ספק טומא׳ משקין לטמא אחרי׳ טהור ואין הלכה כר׳ יוסי : יא ספק ידי׳ ליטמא מספיו ידיו טהור׳ וספק נגע באוכלין טמאי׳ או במשקי׳ טמאי׳ וכ׳[illegible] ידיו ספק לא נגע ולא׳ כטמאו׳ ידיו : ולטמא׳ היו ידיו טמאו׳ ספק נגע באוכלי׳ ומשקי׳ וטמאן ספק לא נגע : וליטהר היו ידיו טמאו׳ וטהרן ספק נטהרו כראוי אם לאו בכל הספיקו׳ הללו ספיקן טהור : ספק רשו׳ הרבי׳ כספק טומאה

ולטהר טהור ספק רשות הרבים טהור ספק דברי סופרים אוכלים טמאים שתה משקים טמאים בא ראשו ורובו במים שאובים או שנפלו על ראשו ועל רובו שלשת לוגין מים שאובים ספקו טהור אבל דבר שהוא אב הטומאה והוא מדברי סופרים ספקו טמא׃ יב ספק החולין זו טהרת פרישות ספק שרצים כשעת מציאתן ספק נגעים בתחלה טהור עד שלא נזקק לטומאה משנזקק לטומאה ספקו טמא ספק נזירות מותר ספק בכורות אחד בכורי אדם ואחד בכורי בהמה בין טמאה בין טהורה שהמוציא מחבירו עליו הראיה׃ יג ספק קרבנות האשה שיש עליה ספק חמש לידות ספק חמש זיבות מביאה קרבן אחד ואוכלת בזבחים ואין השאר עליה חובה׃

פרק ה

השרץ והצפרדע ברשות הרבים וכן כזית מן המת וכזית מן הנבילה ועצם מן המת ועצם מן הנבילה וגוש מארץ טהורה וגוש מבית הפרס גוש מארץ טהורה וגוש מארץ העמים שני שבילים אחד טמא ואחד טהור הלך באחד מהם ואין ידוע באיזה מהן הלך האהיל על אחד מהם ואין ידוע על איזה מהן האהיל הסיט את אחד מהם ואין ידוע איזה מהם הסיט רבי עקיבא מטמא וחכמים מטהרים׃

ב אחד

ברשות הרבים טהור שכן מצינו בצבור שעושין את הפסח בטומאה אם טומאה ודאית הותרה לצבור קל וחומר ספק טומאה: ספק דברי סופרים כגון כל הנך דחשיב דכולהו משום דבר שגזרו בו ב״ד ומפורשים הן במסכת שבת פרק קמא: אבל דבר שהוא אב הטומאה מדברי סופרים כגון דם תבוסה וגוש שבארץ העמים כוכבים וכיוצא באלו אם נסתפק אם נגע בהן אם לא נגע ספיקו טמא ומיהו אב הטומאה מדברי סופרים שהוא עצמו מספק כגון בית הפרס דאיכא ספיקא אם יש בו עצם כשעורה אם לאו בהא תנן לעיל דעל ודאי מגעו שורפין ועל ספק מגעו אין שורפין דהוי ספק ספיקא: יב זו טהרת פרישות דתנן בגדי עם הארץ מדרס לפרושים ובגדי פרושים מדרס לאוכלי תרומה ואם נסתפק אחד מן הפרושים שאוכלין חוליהן בטהרה אם נגע בבגדי עם הארץ אם לא נגע וכן אוכל תרומה שנסתפק אם נגע בבגדי הפרושים ונטמא כהן לתרומה ספיקן טהור: ספק שרצים השליך שרץ בין הככרות ספק נגע בככרות בשעה שעבר עליהן ספק לא נגע אם מוצא אותו שאינו נוגע הרי הככרות בשעת מציאתן וספיקן טהור: עד שלא נזקק לטומאה בפרק ה׳ דנגעים מפרש כיצד: ספק נזירות כגון שאמר הריני נזיר אם יש בכרי הזה מאה כור הלך ומצאו שנגנב או שאבד ספק היה בו ספק לא היה בו מותר לשתות יין ולהטמא למתים: ספק בכורות ספק אם הוא פטר רחם אם לאו: אחד בכורי אדם פטור מלתת ה׳ סלעים לכהן ואחד בכורי בהמה טמאה פטור חמור שהמוציא מחבירו עליו הראיה דאמ׳ ליה לכהן אייתי ראיה דהוא בכור ושקול: יג ספק קרבנות כיצד האשה שיש עליה ספק חמש לידות וכו׳ מביאה קרבן אחד חטאת העוף באה על הספק ואוכלת בזבחים שהקרבן הזה לגמור טהרתה בא והרי הוא כטבילה שאם נטמאת האשה כמה טומאות טבילה אחת עולה לכולן אף קרבן זה כן: ואין השאר עליה חובה לא הצריכו חכמים להביאן שאף האחת בקושי התירו להקריב ספק מליקת חולין למזבח אלא כדי לעשות לה תקנה ליטהר לאכול בקדשים:

השרץ שרץ מטמא במגע לא במשא וצפרדע טהור ולפי שצפרדע דומה לשרץ וטעו בה משום הכי נקט צפרדע: כזית מן המת מטמא באהל ונבלה אינה מטמאה באהל: עצם מן המת מטמא בהיסט ועצם דנבלה טהור: גוש מבית הפרס וגוש מארץ העמים מטמאין במגע ובמשא ואין מטמאין באהל: שני שבילין אחד טמא שאחד מהן קבר מוטל בו לרחבו וממלא את כולו ואין עובר בו שלא יאהיל: האהיל על אחד מהן על כזית מן המת וכזית מן הנבלה ועצם מן המת ועצם מן הנבלה קאי: הסיט אחד מהן אגוש מארץ טהורה וגוש מבית הפרס וגוש מארץ העמים קאי דמטמאין בהיסט ר׳ עקיבא מטמא דס״ל לר׳ עקיבא דספק טומאה ברשות הרבים ספיקו טהור ה״מ בשעשה טהרות כיון דאין להם תקנה כשנטמאו אבל לגבי גברא להצריכו טבילה והזאה ס״ל דצריך טבילה והזאה שמא היום ומחר יתברר הדבר שנטמא: וחכמים מטהרין דאפי׳ גברא דאית ליה תקנתא לא מצרכי ליה טבילה

והזאה

פסולה והלכה כחכמים ׃ ב אחד שאמר נגעתי בזה אשרץ והצפרדע דרישא קאי דצפרדע דומה לנב
נגע ביה ׃ שדרך בני אדם להלוך שאי אפשר לאדם למנוע עצמו שלא ילך ברשות הרבים הילכך ספק
שבילין טהור אבל מגע ואפשר לאדם שלא ליגע הילכך כי מספקא ליה אי נגע אי לא נגע ספיקא טמא ואין
הלכה לא כר׳ עקיבא ולא כרבי יוסי ׃ ג הזה ושנה הזה בשלישי ושנה בשביעי ׃ אלו ואלו תלויות

ב אחד שאמר נגעתי בזה ואיני יודע אם הוא טמא ואם הוא טהור נגעתי ואיני יודע באיזה משניהם נגעתי רבי עקיבא מטמא וחכמים מטהרים רבי יוסי מטמא בכולן ומטהר בשביל שדרך בני אדם להלוך ואין דרכם ליגע ׃ ג שני שבילים אחד טמא ואחד טהור הלך באחד מהם ועשה טהרות ונאכלו הזה ושנה וטבל טהור הלך בשני ועשה טהרות הרי אלו טהורות אם קיימות הראשונות אלו ואלו תלוות אם לא טהר בנתיים הראשונות תלוות והשניות ישרפו ׃ ד השרץ והצפרדע ברשות הרבים נגע באחד מהם ועשה טהרות ונאכלו טבל נגע בשני ועשה טהרות הרי אלו טהורות אם קימות הראשונות אלו ואלו תלוויות אם לא טבל בינתים הראשונות תלוות והשניו׳ ישרפו ׃

ה שני שבילין אח׳ טמא ואחד טהור הלך באחד כהן ועשה טהרות ובא חבירו והלך בשני ועשה טהרות רבי יהודה אומר אם נשאלו זה בפני עצמו וזה בפני עצמו טהורין ואם נשאלו שניהם באחד טמאים רבי יוסי אומר בין כך ובין כך טמאים ׃ ו שני ככרים אחד טמא ואחד טהור אכל את אחד מהם ועשה טהרות ובא חבירו ואכל את השני ועשה טהרות רבי יהודה אומר אם נשאלו זה בפני עצמו וזה בפני עצמו טהורין ואם נשאלו שניהן באחת טמאים רבי יוסי אומר בין כך ובין כך טמאים ׃ ז מי שישב ברשות הרבים ובא אחד ודרס על בגדיו או שרקק ונגע ברוקו על רוקו שורפים את התרומה ועל בגדיו הולכין אחר הרוב ישן ברשות הרבים ועמד כליו טמאים מדרס דברי רבי מאיר וחכמים מטהרים נגע באחד בלילה ואין ידוע אם חי אם מת ובשחר עמד ומצאו מת רבי מאיר מטהר וחכמים מטמאים שכל הטומאות כשעת מציאתן ׃

ח שוטה אחת בעיר או נכרית או כותית כל הרוקים שבעיר

אף על גב דבשני שהלכו מוקמינן כל חד בחזקת טהר׳ כדתנן לקמן הכא גבי חד בתרי זמני לא שייך לטהר בקיימות דאפילו בשנים כשבאו לישאל בבת אחת טמאין וחד אפי׳ בזה אחר זה כבת אחת דמי ׃ והשניות ישרפו דודאי טמא היה בשניהן ׃ ה אם נשאלו כל אחד לחכמים על ם ספיקו בפני עצמו אין בית דין יכולין לטמאתן דהא קיימא לן ספק טומאה ברשות הרבי׳ ספיקו טהור ואם באו בבת אחת הואיל ובהוראה אחת יש לנו לומ׳ טמאין אתם או טהורי׳ אתם קא לנו לומ׳ טהורים אתם שהרי האחד ודאי טמא ׃ ר׳ יוסי אומ׳ בין כך ובין כך טמאין לא נחלקו רבי יוסי ורבי יהודה כשבאו לישאל בבת אחת דדברי הכל טמאין וכשבאו לישא׳ זה אחר זה דברי הכל טה׳ ר׳ על מה נחלקו על הבא לישאל עליו ועל חבירו דרבי יהוד׳ מדמי ליה לזה אחר זה ורבי יוסי מדמי ליה לבת אחת והלכה כרבי יוסי ׃

ו אכל אחד מהן תנא טומאה דאורייתא וקתני טומאה דרבנן ופלוגתיהו דרבי יהודה ורבי יוסי הכא נמי בבא לישאל עליו ועל חבירו כפלוגתיהו לעיל והלכה כרבי יוסי ׃ ז על רוקו שורפים׳ שעל רוקים הנמצאים שורפים את התרומה כדתנן בפרקין דלעיל ואף על פי שהן ספק ולא אזלינן בתר רובא ׃ ועל בגדיו הולכין אחר הרוב אם רוב אנשי אותה העיר זבים וזבות׳ שורפין ׃ כליו טמאין מדרס אף על גב דכישב ובא אחר ודרס הולכין אחר הרוב ישן שאני דקיימינן שמא רוב בני אדם דרסו על בגדיו ואחד מהן זב או זבה ׃ וחכמים מטהרין כיון דהוי ספק טומאה ברשות הרבים טהור שמא לא דרס כלל ׃ נגע באחד בלילה ברשות הרבים דווקא מיירי ׃ וחכמים מטמאין אם ראהו חי מבערב אף על פי שבא שחרית ומצאו מת מודים חכמים לרבי מאיר שהוא טהור וכשלא ראהו חי פליגי והלכה כחכמים ׃ ח שוטה אחת בעיר דוקא אשה שוטה אבל אדם שוטה לא דאשה רגילה בנדות ואין אדם רגיל בזיבות ׃ או נכרית והוא הדין לנכרי דמדאורייתא אין

חלוק בין נכרית לנכרי וכלן טהורין ורבנן גזרו עליהו שיהיו כזבי' וכן כותית אין חלוק בין כותית לכותי למ"ד כותים גרי אריות הן ומש הלכך גזרו עליהו שיהיו כגוים לכל דבריהם : כל הרוק' שבעיר טמ' אין שדרך להלך בכל העיר : או שישבה עמו בספינה דמטמיאה ידרס אע"פ שאין בגדיה נוגע' כדתנן בפ"ב דזבין : אם מכירתו שהוא אוכל בתרומה כליו טהורי' דאם היתה נדה או זבה לא היתה דורסת על בגדיו ולא ככבש עמה בספינה : ט ר' מאיר מטמא שאם הביאוהו שנים לידי מיתה חמורה לא יביאוהו לידי קרבן הקל : וחכמים אומרי' אדם נאמן עפ עניו דאתרבינן דבוריה מאי לא נטמאתי דקאמר לא עמדתי בטומאתי אלא טבלתי והואיל וכן אדם נאמן על ידי עניו : ברשות היחיד טמא ברשות הרבי' טהור דחשיב כשאר ספק טומאה דעלמא :

שבעיר טמאין מי שדרסה אשה על בגדיו או שישבה עמו בספינה אם מכירתו שהוא אוכל בתרומה כליו טהורין ואם לאו ישאלנה ט עד אומר נטמא' והוא אומר לא נטמאתי טהור שנים אומרים נטמאת והוא אומר לא נטמאתי רבי מאיר מטמא וחכמים אומרים הוא נאמן על ידי עצמו עד אומר נטמא ושנים אומרים לא נטמא בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים טהור שנים אומרים נטמא ועד אומר לא נטמא בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים טמא עד אומר נטמא ועד אומר לא נטמא אשה אומרת נטמא ואשה אומרת לא נטמא ברשות היחיד טמא ברשות הרבים טהור:

פרק ח

מקום שהיה רשות היחיד ונעשה רשות הרבים חזר ונעשה רשות היחיד כשהוא רשות היחיד ספקו טמא כשהוא רשות הרבים ספקו טהור המסוכן ברשות היחיד והוציאוהו לרשות הרבים והחזירוהו לרשות היחיד כשהוא ברשות היחיד ספיקו טמא כשהוא ברשות הרבים ספקו טהור ר"ש אומר ר"ה מפסקת: ב ארבעה ספקות רבי יהושע מטמא וחכמים מטהרין כיצד הטמא עומד והטהור עובר הטהור עומד והטמא עובר הטומאה ברשו' היחיד וטהרה ברשו' הרבים הטהרה ברשות היחיד והטומאה ברשות הרבים ספק נגע ספק לא נגע ספק האהיל ספק לא האהיל ספק הסיט ספק לא הסיט רבי יהושע מטמא וחכמים מטהרים: ג אילן שהוא עומד ברשות הרבים

מקום שהיה רשו' היחיד ונעש' רשו' הרבים כגון בקעה דבימות הגשמי' רשות היחיד ובימות החמה רשו' הרבי' : המסוכן מי שנתעלף ואין ידוע ממנו אם חי אם מת והחזירוהו לרשות היחיד ושם ראוהו שמת : כשהוא ברשו' היחיד ספיקו טמא ומטמינן מספק כל אדם וכלים שהיו עמו ברשו' היחיד שהיה שם בראשונה ואדם וכלים שהיו עמו ברשות הרבים לאחר שהוציאוהו מרשות היחיד טהורין דספק טומאה ברשות הרבים היא וספיקו טהור : ר' שמעון אומר רשות הרבים מפסקת כיון דחשבינן ליה כחי לאחר שהוציאוהו מרשות היחיד לרשות הרבים ומטהרינן לכלי' ואדם שהיו עמו ברשות הרבים דטמא מי הוא איך נחשבהו מת למפרע קודם שיצא מרשות היחיד על כרחך אין יכולין לטמאות מספק אדם וכלים שהיו עמו ברשות היחיד בראשונה הואיל ורשות הרבי' שהוציאוהו שם באחרונה מפסקת שאתה מחשיבו כחי ומטהר אדם וכלים שהיו עמו שם ואין הלכה כרבי שמעון : ב הטמא עומד מצורע עומד תחת האהל או תחת האילן וטהור עובר דרך שם ספק נגע ספק לא נגע או ספק האהיל האהל או האילן על שניהם וכטמ' הטהור ספק לא האהיל ולא נטמא או שהיה הטהור עומד והמצורע עובר · פ"א כגון השרץ בפי החולדה והנבלה בפי הכלב עברו בין הטהורים או הטהורים עברו ביניהן חכמים מטהרים אם ספק נגע ספק לא נגע מפני שאין לטומאה מקום כדתנן לעיל פרק הזורק טומאה ולפי פירוש זה ספק האהיל ספק לא האהיל ליכא לאוקומה אהך רישא דטמא עומד וטהור עובר דבטומאת אהל אין חלוק בין יש מקום לטומאה בין אין מקום לטומאה כדה וכתבו לעיל פרק הזורק טומאה : טומאה ברשות היחיד וטהרה ברשות הרבים כגון חנות הפתוחה לר"ה ספק נכנס ספק לא נכנס : ר' יהושע מטמא' דסבר ספק שרשות היחיד ור"ה משותפין בו בתר רה"י אזלינן שספיקו טמא ורבנן סברי בתר ר"ה אזלינן וספיקו טהור ואין הלכ' כר' יהושע : ג עלה לראשו ראשו של אלן משוך רשות היחיד : הכמים ידו לאוד שיש בו טומאה האור משוך רשות היחיד ונטמא

שהאדם

הרבים והטומאה בתוכו עלה לראשו ספק נגע ספק לא נגע ספקו טמא הכניס ידו לחור שיש בו טומאה ספק נגע ספק לא נגע ספקו טמא חנות שהוא טמא ופתוח לרשות הרבים ספק נכנס ספק לא נכנס ספקו טהור ספק נגע ספק לא נגע ספקו טהור שתי חנויות אחד טמא ואחד טהור נכנס לאחד מהם ספק לטמא נכנס ספק לטהור נכנס ספקו טמא ‹ ד כל שאתה יכול לרבות ספקות וספק ספקות בר״הי טמא ברה״ר טהור ביצד נכנס למבוי והטומאה בחצר ספק נכנס ספק לא נכנס טומאה בבית ספק נכנס ספק לא נכנס ואפי׳ נכנס ספק היתה שם ספק לא היתה׳ שם ואפי׳ היתה שם ספק שיש בה כשעור ספק שאין בה כשעור ואפילו שיש בה ספק טומאת ספק טהר׳ ואפי׳ טומא׳ ספק נגע ספק לא נגע ספקו טמא ר׳ אליעזר אומ׳ ספק ביאה טהור ספק מגע טומאה טמא ‹ ה נכנס לבקעה בימות הגשמי׳ והטומא׳ בשדה פלונית ואמ׳ הלכתי למקום הלז ואיני יודע אם נכנסתי לאותו השדה ואם לא נכנסתי ר׳ אליעזר מטהר וחכמים מטמאין ‹ ו ספק רשות היחיד טמא עד שיאמר לא נגעתי ספק רשות הרבים טהור עד שיאמר נגעתי איזו היא רשות הרבים שבילי בית גלגול וכן כיוצא בהן רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה אמר רבי אליעזר לא הוזכרו שבילי בית גלגול אלא שהם רשות היחיד לכך ולכך השבילים המפולשים לבורות ולשיחים ולמערות ולגיתות רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה ‹ ז הבקעה בימות החמה רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה ובימות הגשמים רשות היחיד לכך ולכך ‹ ח בסילקי רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה רבי יהודה אומר אם עומד הוא בפתח הזה ורואה את הנכנסי׳ ואת היוצאין בפתח הלז רשות היחיד לכך ולכך ואם לאו רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה : ט הפרן רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה וכן הצדדין רבי מאיר

האדם עומד ברשות הרבים כיון שהכניס ידו לחור כעומד ברשות היחיד דמי ואע״ג דהאילן והחור לא הוו רשות היחיד אבל שבת הוו רשות היחיד אבל טומאה : חנות שהיא טמאה ופתוחה לרשות הרבים הויא כל החנות כלה כטומאה המונחת ברשות הרבים וכשם שאם היה שרץ ברשו׳ הרבים ספק נגע בו ספק לא נגע ספיקו טהור הכא נמי ספק נכנס ספק לא נכנס לחנות זה ספיקו טהור אבל אם היו שתי חנויות אחת טהורה ואחת טמאה ספק לטמאה נכנס ספק לטהור׳ נכנס ספיקו טמא דהויא לה ספק טומאה ברשות היחיד : ד ספק ביאה טהור משום דבעינן דומיא דסוטה דודאי נסתרה אלא דספק נגע ספק לא נגע דלא ידעינן אם נטמאת וקרייה רחמנא טמאה דכתיב ונסתרה והיא נטמא׳ אבל ספק ביאה טהור : ה בקעה שדות של אנשים הרבה ובימות הגשמים שהן חרושות וזרועות יש להן דין רשות היחיד לפי שבני אדם נזהרין מלהלך ע״ג הזרעים שלא יפסידום : ר׳ אליעזר מטהר דהוה ליה ספק ביאה ואין כל הבקעה חשובה כשדה אחת לפי שהשדות חלוקים במצרים שלהם : ו עד שיאמר לא נגעתי לאו דוק׳ שיאמר ברי לי שלא נגעתי דהוא הדין היכא דאיכא מדי למתלי ביה שלא נגע : שבילי בית גלגול מקו׳ עגול ועולה ויורד ואין רוב עם יכולים ללכת באותן שבילין : רשות היחיד לשבת לאו רשות היחיד ממש אלא כרמלית כנהו ואמאי קרי לה רשות היחיד לפי שאינה רשות הרבים וכן הא דתנן בסמוך הבקעה בימו׳ החמ׳ רשות היחיד לשבת לאו רשות היחיד ממש אלא כרמלית והשתא כל הני גווני דתנן הכא דהוו רשות הרבי׳ מיירי כגון דליכא תלתא בשעה שנולד הספק ואפי׳ הכי כיון דרבים מצויין שם כרשות הרבים דמי דלא בדאיכא תלתא בההיא שעתא שנולד הספק בה אפי׳ בחדרי חדרי׳ טהור דילפינן מסוטה דהויא רה״י משום דליכא התם אלא תרי בועל ונבעלת : ז ורשו׳ הרבי׳ לטומא׳ דבימות החמה שביחי אנשי׳ דאולי בה לקצור ולדוש ולחרוש הקרקע לזרעה לשנה הבאה : בימו׳ הגשמי׳ שהיא זרועה אין אדם נכנס לה : ח בסלקי פלטין גדולה והכי אמרינן פ״ב דיומא לשכת הגזית כמין בסלקי גדולה היתה : ורואה את הנכנסים ואת היוצאי׳ דכי רואה הנכנסי׳ והיוצאי׳ חשיבא רשות היחיד עפי׳ ואין הלכ׳ כר׳ יהודה : ט הפרן דומה לבסלקי ויש לו שני פתחים מכווני׳ זו כנגד זו : וכן הצדדי׳ מכאן ומכאן לפרון

פשיני כמו רשות הרבים כיון שרבים משתמשין באותן בדדין: רבי מאיר אומר הבדדין רשות היחיד שאמצע
כפרין בלבד עשוי להשתמש בו רבים ולא הבדדין ואין הלכה כרבי מאיר: י האסטווכית מקום גבוה
באמה רוחב גבוה ד' או ה' טפחים עומד לפני החנויות שהסוחרים יושבים שם:

מאיר אומר הצדדין רשות היחיד לכך ולכך: י האסטווכית רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה חצר שהרבים נכנסים בזו ויוצאים בזו רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה:

פרק ז

הקדר שהניח את קדרותיו וירד לשתות הפנימיות טהורות והחיצונות טמאות אמר רבי יוסי במה דברים אמורים בכותרות אבל באגודות הכל טהור המוסר מפתחו לעם הארץ הבית טהור שלא מסר לו אלא שמירת המפתח: ב המניח עם הארץ בתוך ביתו ער ומצאו ער ישן ומצאו ישן ער ומצאו ישן הבית טהור ישן ומצאו ער הבית טמא דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אין טמא אלא עד מקום שהוא יכול לפשוט את ידו וליגע: ג המניח אומנים בתוך ביתו הבית טמא דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אין טמא אלא עד מקום שהן יכולין לפשוט את ידם וליגע: ד אשת חבר שהניחה לאשת עם הארץ טוחנת בתוך ביתה פסקה הרחים הבית טמא לא פסקה הרחים אין טמא אלא עד מקום שהיא יכולה לפשוט את ידה וליגע היו שתים בין כך ובין כך הבית טמא שאחת טוחנת ואחת משמשת דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אין טמא אלא עד מקום שהן יכולין לפשוט את ידן וליגע: ה המניח עם הארץ בתוך ביתו לשמרו בזמן שהוא רואה את הנכנסין ואת היוצאין האוכלים והמשקים וכלי חרס הפתוחים טמאים אבל המשכבות והמושבות וכלי חרס המוקפין צמיד פתיל טהורין ואם אינו רואה לא את הנכנסין ולא את היוצאין אפילו כובל אפילו

כפות

הקדר שהניח את קדרותיו מוכר קדרות שהוא חבר שהניח קדרותיו ברשות הרבי' ורגילין לעבור בגדי רשות הרבים אבנים גדולות או יתדות להרחיק העגלות שלא יזיקו הכתלים ומתוך שהיתדות הללו דוחקות את רשות הרבים וזה הניח קדרותיו אצלם דחק גם הוא את הדרך יותר והעוברים מתחככים בהן ובגדיהן עוברים על פי אוירן ובגדי עם הארץ טמאין הן ומטמאין את החצונו': במה דברים אמורים בכותרות שהעוברים ושבים מסיטין אותן אבל באגודות שאי אפש' להסיטן הכל טהור ואין הלכה כר' יוסי: שלא מסר לו אלא שמיר' המפתח ולא סמכא דעתיה להכנס מפני שהוא נתפס עליו כגנב: ב ישן ומצאו ער הבית טמא כל מה שבבית טמא דחיישי' שמא כשהקיץ משמש נגע בכלים שבבית שלא ראה אותם מתחלה כשהיה ישן שכן דרך בני אד' למשמש ולבדוק במה שלא ראו מעולם אבל ער ומצאו ער לא חיישינן שכבר ראה כל אשר בבית כשהיה ער: עד מקום שהוא יכול לפשוט את ידו כל הכלים שיכול להגיע להם כשיושיט ידו מן המקום שהיה ישן שם חיישינן להו שמא נגע בהם אבל לא חיישי' שמא הלך בבית ונגע בכלים והלכה כחכמים: ג המניח אומני' וכו' מטום דאומנין במלא דעתיה למשמש כל אשר בבית וסלקא דעתך אמינא דבהא מודו חכמים לרבי מאיר דכל הבית טמא קא משמע לן דאפילו באומנין פליגי רבנן עליה ואמרי דאין טמא אלא עד מקום שהן יכולין לפשוט את ידם וליגע והלכ' כחכמים: ד אשת חבר שנאמנת על הטהרות דאשת חבר הרי היא כחבר: שהניחה לאשת עם הארץ שאינה נאמנת דאשת עם הארץ וכיון כמותו עד שיקבלו עליהם דברי חברות: פסקה ריחים נגמרה טחינתה ופסקה מלטחון דכל זמן שהיא עסוקה במלאכתה בריחים אינה הולכת וממשמשת בבית: וחכמים אומרים וכו והלכה כחכמים: ה בזמן שהוא רואה בזמן שבעל הבית יכול לראות הנכנסין בבית והיוצאין מן הבית: האוכלין והמשקין וכו' טמאין דחיישינן שמא נגע בהן השומר הזה שהוא עם הארץ: אבל המשכבות והמושבות טהורין שאין עם הארץ עושה משכב ומושב ואינו מטמא בהיסט דלא גזרו אלא על טומאת מגעו בלבד: ולא את היוצאי' אף על פי שאם עומד רואהו כיון שאינו רואה את היושב הכל טמא: אפי' כובל אפי' היה השומר הזה שהוא ע"ה כובל שאינו יכול לילך אלא אם כן מובילין אותו ואפי'

כפות

בפות הכל טמא״ ו הגבאין שנכנסו לתוך הבית הבית טמא אם יש עמהן גוי נאמנים לומר נכנסנו אבל לא נגענו הגנבים שנכנסו לתוך הבית אין טמא אלא מקום רגלי הגנבים ומה הן מטמאין האוכלים והמשקים וכלי חרס הפתוחין אבל המשכבות והמושבות וכלי חרס המוקפין צמיד פתיל טהורים אם יש עמהם גוי או אשה הכל טמא״ ז המניח את כליו בחלון של אודיארין רבי אלעזר בן עזריה מטהר וחכמים אומרים עד שיתן לו את המפתח או חותם או עד שיעשה סימן המניח את כליו מנת זו לגת הבאה כליו טהורין ובישראל עד שיאמר בלבי היה לשמרם״ ח מי שהיה טהור והסיע את לבו מלאכול רבי יהודה מטהר שדרך טמאין פורשין ממנו וחכמים מטמאים היו ידיו טהורות והסיע את לבו מלאכול אף על פי שאמר יודע אני שלא נטמאו ידיו ידיו טמאות שהידים עסקניות״ ט האשה שנכנסה להוציא פת לעני ויצאת ומצאתו עומד בצד ככרות של תרומה וכן האשה שיצאת ומצאת את חברתה חותה גחלים תחת קדרה של תרומה רבי עקיבא מטמא וחכמים מטהרים אמר רבי אליעזר בן פילא וכי מפני מה רבי עקיבא מטמא וחכמים מטהרין אלא שהנשים גרגרניות הן שהיא חשודה לגלות את הקדרה של חברתה לידע מה היא מבשלת״

פרק ח

צפות וקשור הכל טמא דלא מטמינן להו משום משכב ומושב של עם הארץ אלא משום דחיישינן שמא נכנס שם גוי או אשה נדה וישבה והסיטה וטמאה את הכל: ו הגבאי׳ שנכנסו לבית ישרא׳ שהן גבאין של מלך לגבות מיד ישראל כסף גולגולתא ומכים וארנוניות והן עמי הארץ ונכנסו לבית לעבוט עבוטו הבית טמא כל כלי הבית טמאין לפי שמחפשין בכל הבית: אם יש עמהן גוי נאמנים לומר לא נכנסנו וכל שכן אם אין עמהן גוי הן יותר ויותר נאמנים לומר שלא נכנסנו אף מש׳ סיפא נקט לה דקתני אבל אין נאמנין לומר נכנסנו ולא נגענו דדוקא אם יש עמהן גוי אין נאמנים דמרתתי מן הגוי שמא יענישם אם לא יחפשו כל הבית ועל כרח׳ הם ממשמשין כל אשר בבית אבל אם אין עמהם גוי נאמנים אף בזה לומר נכנסנו אבל לא נגענו: אם יש עמהן גוי או אשה שגזרו על הגוים להיות כזבים לכל דבריהם והאשה שמא היא נדה או זבה: ז אודייארין הבלנין בעלי המרחצאות יש להן חלונות חלונו׳ וכל מי שנכנס למרחץ נותן בגדיו כל אחד בחלון ונועל עליו בדלת שבחלון: רבי אלעזר בן עזריה מטה׳ משעה שנועל הדלת בפני החלון ולא חיישינן שמא יגע שם אדם טמא מאחר שנתפס עליו כגנב: עד שיתן לתוכו מפתח ואף על פי שנותן המפתח ביד הבלן שהוא עם הארץ הא תנן לעיל המוסר מפתחו לעם הארץ הבית טהור: או עד שיעשה לו סימן להכיר בו שלא נגע אדם שם והלכה כחכמים: המניח את כליו כלים שבצר בהם בטהרה בשנה זו מניח אותם לבצור בהם בטהרה לשנה הבאה: בגוי כליו טהורים גרסינן כלומר אם הניחן אצל גוי אין בהן משום אסור יין נסך דלא חיישינן שמא לקחן הגוי בלא ידיעת ישראל לעשות הגת: ובישרא׳ וחוששין להן משום טומאת מגע טמאים אם הסיח דעתו מהן עד שיאמר בלבי היה לשמרם ויש ספרי׳ דלא גרסי בגוי אלא המניח כלי מנת זו לגת הבאה כליו טהורים ומיירי בכהן שלוקח יין של תרומה מעם הארץ ומניח כליו אצלו כדי שיקח ממנו לגת הבאה והואיל וכלים של כהן הן מרתת עם הארץ ולא נגע בהו אבל אם הכלים הן של ישראל שרוצה לעשות יינו בטהרה לא מזדהר בהו עם הארץ כלי האי וחיישינן דלמא נגע בהן אדם טמא אם הסיח דעתו מהן עד שיאמר בלבי היה לשמרם: ח מי שהיה טהור כהן שהיה טהור לאכול בתרומה והסיח דעתו מלאכול עוד בתרומה: שדרך טמאים פורשין ממנו הטמאים שיודעים בו שהוא טהור פורשים ממנו הילכך לא חיישינן שמא נגע באדם טמא וטמאהו: וחכמ׳ מטמאין מאחר שהסיח דעתו והלכה כחכמים: היו ידיו טהורות בהא מודה רבי יהודה דאפילו אמר יודע אני שלא נטמאו ידי ידיו טמאות ופוסלין את התרומה מאחר שהסיח דעתו מלאכול לפי שהידים עסקניות הן ונוגע ולאו אדעתיה: ט גרגרניות זוללות ומתאוות לאכול תרגום כי הייתי זולל ארי הויתי גרגרנית והלכה כחכמים:

פרק ח

הדר עם עם הארץ בחצר ושכח כלים בחצר אפילו חביות מוקפות צמיד פתיל או תנור מוקפת צמיד פתיל הרי אלו טמאין רבי יהודה מטהר בתנור בזמן שהוא מוקף צמיד פתיל רבי יוסי אומר אף התנור טמא עד שיעשה לו מחיצה גבוה עשרה טפחים׃ ב המפקיד כלים אצל עם הארץ טמאין טמא מת וטמאין מדרס אם מכירו שהוא אוכל בתרומה טהורין מטמא מת אבל טמאין מדרס רבי יוסי אומר אם מסר לו תיבה מלאה בגדים בזמן שהיא רוצצת טמאין מדרס אם איננה רוצצת טמאין מדף אף על פי שהמפתח ביד הבעלים׃ ג המאבד ביום ומצא ביום טהור ביום ומצא בלילה בלילה ומצא ביום ומצא ביום שלאחריו טמא זה הכלל כל שיעבור עליו הלילה או מקצתו טמא׃ השוטח כלים ברשות הרבים טהורין וברשות היחיד טמאין ואם היה משמרן טהורים נפלו והלך להביאן טמאים נפל דליו לתוך בורו של עם הארץ והלך להביא במה יעלנו טמא מפני שהונח ברשות עם הארץ שעה אחת׃

ד המניח את ביתו פתוח ומצאו פתוח נעול ומצאו נעול פתוח ומצאו נעול טהור נעול ומצאו פתוח רבי מאיר מטמא וחכמים מטהרין שהיו גנבים ונמלכו והלכו להן׃ ה אשת עם הארץ שנכנסה לתוך ביתו של חבר להוציא בנו או בתו או בהמתו הבית טהור מפני שנכנסה שלא ברשות׃ ו כלל אמרו בטהרות כל המיוחד לאוכל אדם טמא עד שיפסל מאוכל הכלב וכל שאינו מיוחד לאוכל אדם טהור עד שייחדנו לאדם כיצד גוזל שנפל לגת וחשב עליו להעלותו

הדר עם עם הארץ מוקפות צמיד פתיל טמאות משום אשתו נדה שמא הסיטה וישבה ונגעה את הכל רבי יהודה מטהר בתנור משום דאי אפשר להסיטו דסתמו מחובר קצת שעושין לו טפלה לחברו בארץ ומאן דמטמא סבר גזרינן מחובר אטו שאינו מחובר ואין הלכה כרבי יהודה: ב המפקיד כלים אצל עם הארץ טמאין טמא מת וצריכין הזאה שלישי ושביעי: אם מכירו אם העם הארץ מכיר במפקיד שהוא כהן אוכל בתרומה זהיר על הפקדון שלו שלא יטמאנו במת ואינו צריך הזאה אבל טמאין מדרס משום אשתו נדה שמא ישבה עליהן דאינו נזהר מטומאת אשתו: בזמן שהיא רוצצת שהכבשוי דוחק ה הבגדי' מחמת שהיא מלאה ביותר טמאים מדרס הבגדי' דכשאשתו יושבת על התיבה או כשעכבת עליה מכבדת על הבגדים: אם איננה רוצצת טמאין מדף כלומ' טומאה קלה לטמא אוכלין ומשקין כמו על גבי של זב שאינו מטמ' בגדים: אע"פ שמפתח ביד בעלי' דחיישינן שמא תסיטם: ג המאבד ביום ומצא ביום טהור דמסתמ' אם היה אדם שמצאו ונוגע בו היה מגביהו בדרך מוצא אבידה אבל בלילה אפילו שעה אחת דלא חזי ליה חיישינן שמא נגע בו אדם טמא ולא ראהו ומתניתין ברשות הרבים דספיקו טהור איירי ואף על פי כן בלילה טמאין מדרס וטמא מת אבל ברשות היחיד דספיקו טמא בין ביום בין בלילה טמאי' והכי איתא בתוספתא: ברה"ר טהורי' ברשו' היחיד טמאין דאין כאן אלא ספק שמא נגע בהן גוי או עם הארץ הילכך ברשות הרבים דספיקו טהור טהורים: ברשות היחיד דספיקו טמא טמאים: מפני שהונח ברשות עם הארץ וכל מה שבבית עם הארץ הוי טמא מת וצריך הזאה: ד מפני שהיו גנבי' כלומר כיון דהניחו נעול ומצאו פתוח ודאי גנבי' היו שם ופתחוהו והאי דלא מטמינן ליה דא ימור נמלכו והלכו להן ולא נגעו בכל מה שבבית והלכה כחכמים: ה שנכנסה שלא ברשות ומרתתא שלא תתפש כגנב וממהרת לצאת ואע"פ שלבו ירד בנו בהמתו של בעל הבית כנכנסה: ו כל המיוחד לאוכל אדם כגון פתם אוכלי' טמא טומאת אוכלין עד שיפסל מאכילת הכלב עד שייחדנו לאדם דיש חלוק בין חפוקי טומאה מכיס לאחותי ליס טומאה: גוזל שנפל לגת כשלא נפל לגת לא פליגי ר' יוחנן בן נורי ורבנן דנבלת עוף טהור בכרכי' לא בעיא מחשבה לשוויה אוכל משום דאיכא רוב עם הבא' לשוק ואוכלי נבלת עוף טהור ובכפרי' דליכ' רוב עם בעיא מחשבה כדפרישנ' בריש פ"ק כי פליגי כשנפל לגת ומת בכרכים דרבנן סברי אע"ג דבכרכי' לא בעיא מחשבה היכא דנפל לגת מאסתו גיתו ואינו ראוי ובעי מחשבה ורבי יוחנן בן נורי סבר לא מאסתו גיתו והרי הוא כשאר נבלת עוף טהור דלא בעיא מחשבה בכרכים ואין הלכה כרבי יוחנן בן נורי: חישב עליו חרש שוטה וקטון

וקטן להאכילו לנכרי: ז אחורי כלים שנטמאו במשקין האי דנקט אחורי כלים משום דקילי שכלי שנטמאו אחוריו במשקין טמאין אחוריו טמאין תוכו אוגנו אזניו וידיו טהורין משום דטומאת משקין לטמא כלי מדרבנן אקילו בה אבל אם נטמא תוכו במשקין טמאין נטמא כלו : מטמאין את המשקין אפילו דחולין ואין פוסלין את האוכלים ואפילו דתרומה : רבי יהושע אומר מטמאין את המשקין ופוסלין את האוכלים רבי יהושע יליף דאחורי כלים פוסלין אוכלי תרומה קל וחומר מטבול יום ומה טבול יום שאינו מטמא את המשקין דלא גזור רבנן על טבול יום שיהא מטמא את המשקי' ואפילו הכי פוסל אוכלים של תרומה דכתיב ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים אינו טהור לאכול בתרומה עד ש שיעריב שמשו דקרא בתרומה משתעי אחורי כלים שמטמאין את המשקין אינו דין שיהו פוסלי' את התרומה ורבי אליעזר לא חייש להאי קל וחומר משום דאחורי כלים שנטמאו במשקין דרבנן וטבול יום דאורייתא ודרבנן מ מדאורייתא אין דנים קל וחומר :

להעלותו לנכרי טמא לכלב טהור רבי יוחנן בן נורי מטמא חשב עליו לחרש שוטה וקטן טהור אם העלהו טמא שיש להן מעשה ואין להן מחשבה׃ ז אחורי כלי שנטמאו במשקים רבי אליעזר אומר מטמאין את המשקין ואין פוסלין את האוכלין רבי יחושע אומר מטמאין את חמשקין ופוסלין את האוכלין שמעון אחי עזריה אומר לא כך ולא כך אלא משקין שנטמאו באחורי הכלים מטמאין אחד ופוסלין אחד הרי זה אומר מטמאך לא טמאוני ואתה טמאתני׃ ח עריב' שהיא קטפרס והבצק מלמעלן ומשקה טופח מלמטן שלש חתיכות בכביצה אינן מצטרפות ושתים מצטרפות רבי יוסי אומר אף שתים אינן מצטרפות אלא אם כן היו רוצצות משקה ואם היה משקה עומד אפילו כעין החרדל מצטרף רבי דוסא אומר אוכל פרוד אינו מצטרף׃ ט מקל שהיא מלאה משקין טבאין כיון שהשיקה למקוה טהורה דברי רבי יחושע וחכמים אומרים עד שיטביל

שמעון אחי עזריה לפי שעזריה עסק בפרקמטיא והיה מספק מזון לשמעון אחיו שיעסוק בתורה לפיכך נקרא על שם עזריה אחיו : לא כך ולא כך לא מטמאין משקה חולין ולא פוסלין אוכלי תרומה אלא מטמאין משקה תרומה ואותן משקין של תרומה מטמאין אחד באוכלי תרומה שנעשו שניים ואותן אוכלים פוסלים אוכלים אחרים של תרומה והיינו דקאמרי האוכלים של תרומה למשקין של תרומה מטמאך לא טמאוני כלומר אחורי כלים המטמאך לא טמאוני דלא פסלי אוכלי תרומה ואתה טמאתני והלכה כרבי אליעזר :
ח שהיא קטפרס שנדה אחד נמוך כעין מדרון : ומשקה טופח מלמטן כנגד הנמוך והיינו בצק שבלילתה רכה ומשקה שלה טופח אבל מלמעלה בלילתה עבה ואין בה משקה טופח : שלש חתיכות בין שלשתן כביצה אחת טופח ושתים אינן טופח סדורות זו אצל זו והטופחת מלמטה והשתא האמצעית נוגעת בטופחת והעליונה נוגעת באמצעית אינן מצטרפות לכביצה לטמא המשקה טופח שלמטה ויחזור המשקה ויטמא את העריבה דנגיעה אינה מחברת את הבצק אלא אם כן נושכות כדתנן בפ"ק מקרבות נושכות זו את זו ושתים מצטרפות אם לא היו אלא שתי חתיכות בבצק התחתונ' שיש בה משקה טופח ושלמעלה הימנה הנוגעת בה ובין שתיהן כביצה מצטרפות לטמא המשקה ויחזור ויטמא את העריבה : אלא אם כן רוצצות משקה אפילו שתים אין מצטרפין ולעולם אין משקה מחבר עד שיהיה משקה דוחק ועומד בין שתי החתיכות ואין הלכה כרבי יוסי : ואם היה משקה עומד כלומר אם לא היה קטפרס אלא אשבורן והמשקה עומד בין חתיכות הבצק אפילו כל שיעור הכביצה שבבצק פירורים דקין כעין החרדל מפירודי' זה מזה המשקה העומד מחברן ומצטרפין לכביצה ומטמאין המשקה וחוזר ומטמא את העריבה : אוכל פרוד אוכל שהוא חלוק לפירורים פירורים דקין אינו מצטרף דאין משקה מחברן ואין הלכה כרבי דוסא : כיון שהשיקה למקוה כיון שחבר קצה אחד מן המקל במקוה אף על פי שלא הטבילו כלו טהרו כל המשקין טמאי' שבראשו האחר דקטפרס חבור עד שיטביל את כלה דקסברי רבנן קטפרס אינו חבור : ט הנצוק קלוח נצוק הבא מלמעלה למטה בזקיפה כעמוד : קטפרס מים הבאים מלמעלה למטה דרך מדרון של תל גבוה : ומשקה טופח ואין בו טופח על מנת להטפיח שאין בו כל כך משקה שאם טפח בהן ידו עלה בה משקה
שיוכל

יוכל להטפיח לא: איכו חבור לא לטומאה שאם משקי' תלושי' הן ונגע טמ' בתחתון העליון טהור וכן לענין משק' טופח אפי' במקו' חלק אם משקין מכאן ומשקי' מכאן ומשק' טופח באמצ' נגע טמא במשק' טופח משקי' שמכאן ומכאן טהורי' אע"פ שמחוברי' לו: ולא לטהרה כגון גומא שאין בה מ' סאה וכנוק או משק' טופח מחובר לגומ' זו ולמקוה כשר איכו חבור והטובל בגומ' זו לא עלתה לו טבילה: אשבורן מקו' עמוק שבקוו בו מים חבור לטומא' ולטהר' ואם נטמאו קצתן נטמאו כלן וכן אם נתחברו קצת מהן למקוה וטהרו טהרו כלן:

שיטביל את כולה הנצוק והקטפרס ומשקה טופח אינן חבור לא לטומאה ולא לטהרה והאשבורן חבור לטומאה ולטהרה״

פרק ט

זיתים מאימתי מקבלין טומאה משיזועו זיעת המעטן אבל לא זיעת הקופה כדברי בית שמאי רבי שמעון אומר שיעור זיעה שלשה ימים בית הלל אומרי' משיתחברו שלשה זה לזה רבן גמליאל אומר משתגמר מלאכתן וחכמים אומרים כדבריו״ ב גמר מלמסוק אבל עתיד ליקח גמר מלקח אבל עתיד ללות ארעו אבל או כשתה או אונס אפי' ובים וזבות מהלכים עליהן טהורין נפלו עליהן משקין טמאין אין טמא אלא מקום מגען והמוחל היוצא מהן טהור״ ג נגמרה מלאכתן הרי אלו מוכשרין נפלו עליהן משקין טמאין המוחל היוצא מהן רבי אליעזר מטהר וחכמים מטמאין אמר רבי שמעון לא נחלקו על המוחל היוצא מן הזיתים שהוא טהור ועל מה נחלקו על היוצא מן הבור שרבי אליעזר מטהר וחכמים מטמאין״

זיתים מאימתי מקבלי' טומא' להיו' מוכשרי' במש' היוצ' מהן זיעת המעטן כלי שכותשי' בו את הזיתי' והן כמרו' שם כדי שיהיו ראויות להוציא שמן לשון עטיניו מלאו חלב: אבל לא זיעת הקופה דקופה איכה מחזקת המשקין והמשקה היוצא מהן הולך לאבוד ולא ניחא ליה ואין מכשיר הזרעים לקבל טומאה אלא משקה דניחא ליה דכתיב וכי יותן מים על זרע כתיב יתן וקרינן יותן יותן דומיא דיתן מה יתן דניחא ליה אף יותן דניחא ליה: שיעור זיעה ג' ימים דמשקה היוצא תוך ג' איכו חשוב שמן אלא מוחל בעלמא ואיכו מכשיר שאין מכשירי' לקבל טומאה אלא ז' משקין בלבד והן יין מים שמן דבש חלב טל דם: משיתחברו שלשה זה לזה דרך הזיתים מתחברים זה לזה כשהן במעטן: משתגמר מלאכתן מלאכת הכנסתן שכל זמן שדעתו להביא עוד זיתים ממקום אחר להוסיף על אלו אין הזיעה מכשירתן משום דלא ניחא ליה ומשתגמר מלאכתו אפי' בן יומו מכשיר והלכה כת"ק וחכמים אומרים כדבריו: ב גמר מלמסוק מללקט זיתיו: אבל עתיד ליקח לקנות זיתים מן השוק ולהוסיף על אלו: גמר מליקח שאין בדעתו לקנות עוד זיתים אבל רוצ' ללוות זיתים מאחרי' ולהוסיף על אלו: אירעו אבל או משתה ולפיכך לא הוסיף עליהן אבל דעתו להוסיף כשיעבור האבל טהורין לפי שלא הוכשרו כר"ג דאמר משתגמר מלאכתן: אין טמא אלא מקום מגען אין מוכשר אלא מקום נפילת המשקה: פירוש אחר נפלו על הזיתים הללו שלא נגמרה מלאכתן משקין טמאין לא נטמא מהן אלא הזיתים שנגעו בהן המשקין טמאין בלבד: המוחל היוצא מהן המים היוצאים מן הזיתים קודם שנגמרה מלאכתן אין להם דין משקין ואין מכשירים את האוכלים והן עצמן אין מקבלין טומא' ומפני מה טהרו המוחל היוצא מן הזיתים עד שלא נגמרה מלאכתן לפי שאיכו רוצה בקיומו: ג נפלו עליהן משקין טמאין לאחר שנגמרה מלאכתן והוכשרו לקבל טומאה הרי כל הזיתים טמאין ואפילו אותן שלא נגעו בהן המשקין הטמאין שהמשקה שיצא מהן לאחר שנגמרה מלאכתן שעל ידו הוכשרו לקבל טומאה הוא מתערב באלו המשקין הטמאין ומקבל טומאה מהן ומטמא אחר כך כל שאר הזיתים: המוחל היוצא מהן מן הזיתים שנגמרה מלאכתן: רבי אליעזר מטהר דלא חשיב מוחל משקה לא להכשיר הזרעים ולא לקבל טומאה כשאר משקין: וחכמים מטמאין דמוחל חשיב משקה בין להכשיר בין לטמא כשיצא מן הזיתים לאחר שנגמרה מלאכתן: המוחל היוצא מן הבור לאחר שמוציאין השמן מן הבור נשאר בקרקעית הבור מוחל כמו מים וקאמר רבי שמעון דעליה אפליגו רבי אליעזר ורבנן רבי אליעזר לא חשיב ליה משקה ורבנן סברי כיון דלא אפשר להיות מוחל בקרקעית הבור בלא נחנוחי שמן חשיבי משקה כמו השמן והלכה כחכמים וכמו שפירש פלוגתיהו תנא קמא ולא כמו שפירש רבי שמעון:

ד הגומר את זיתיו לאחר שעבר זמן הגתות והבדים דבשעת הגתות והבדים הא תנן בחנינה שהכל נאמנים על התרומה בשעת הגתות והבדים: ישייר קופה אחת. כדי שיפרים ממנה תרומה ומעשר בטהרה ויתננה לעיני הכהן שהכהן עצמו יראה שגמר עתה את זיתיו שאם לא יתננה לעיני הכהן הוא איכו נאמן לומר שמרן בטהרה כיון שעבר זמן הגתות והבדים · ואית ספרים דגרסי לעני הכהן ומשו' דתר ומה מועטת

בטמאין׃ ד הגומר את זיתיו ושייר קופה אחת יתננה לעני הכהן דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר יוליך לו את המפתח מיד רבי שמעון אומר מעת לעת׃ ה המניח זיתים בכותש שימתונו שיהוא נוחין לכתוש הרי אלו מוכשרין שימתונו שימלחם בית שמאי אומרים מוכשרים בית הלל אומרים אינן מוכשרין הפוצע זיתים בידים טמאות טימאן׃ ו המניח זיתיו בגג לגרגרם אפילו הן רום אמה אינן מוכשרין נתנן בבית עד שילקו ועתיד להעלותן לגג נתנן בגג שילקו או שיפתחם הרי אלו מוכשרין נתנן בבית עד שישמר את גגו או עד שיוליכם למקום אחר אינן מוכשרין׃ ז רצה ליטול מהן בד אחד או שני בדים בית שמאי אומרי' קוצה בטומאה ומחפה בטהרה בית הלל אומרים אף מחפה בטומאה רבי יוסי אומר חופר בקרדומו של מתכת ומוליך לבית הבד בטומאה׃ ח השרץ שנמצא ברחים אין טמא אלא מקום מגעו אם היה משקה מהלך הכל טמא נמצא על גבי העלים ישאלו הבדדים לומר לא נגענו אם היה

כזו שמפרישים לאחר הגתות והבדים אין רגילים לתת אותה אלא לכהן עני משום הכי תני כהן לעני והוא הדין דמצי לתת אותה לכהן עשיר: יוליך לו את המפתח מיד ומהמניכן ליה במאי דלאמר שעתה גמר זיתיו: רבי שמעון אומר מעת לעת של גמר לקיטת הזיתים אם הביא לו את המפתח מהמניכן ליה והלכה כר' יהודה ובתוספתא משמע דמיד דקאמר רבי יהודה היכו כל אותו היום: ה המניח זיתים בכותש נרכיכן והוא של גדול שמניחים בו זיתי' לכמור: שימתונו שיתרככו ותהיה בהן לחלוחית ויש ספרים שגורסים בכותש שמניחים אותם במכתשת זימים רבי' כדי שיעשו רפי' ורכים ויהיו נוחים להכתש: הרי אלו מוכשרים במוהל היוצא מהן שכבר נגמרה מלאכתן: ב"ה אומרים אין מוכשרי' דלא נגמרה מלאכתן עדין: הפוצע זיתים ממעכן בידים מסואבות: טימאן דידים מסואבית פוסלות את התרומה וכל הפוסל את התרומ' מטמא משקין להיות תחלה והן מוכשרים בפציעתו דניחא ליה במשקה דטייף עליהו שמתוך כך הן מקבי' טעם: לגרגרן לעשות מהן גרגירי' כלומ' לעשו' של גרגיר וגרגיר יתיבש בחמ' ויתנגב: אפי' הן רום אמה דכשכתיבשו העליונו' התחתונו' מזיעות ומתלחלחות במשקה מ"מ הואיל ודעתו שיתנגבו אינן מוכשרי' ויש מפרשי' לגרגרן למתקן בחמה כדי לסופת' במלח ולאכלן ולפי שאי' מתמתקי' כלן בבת אח מש' הכי נקט לגרגרן כלומ' שיקח הגרגירי' המתמתקין ראשו' ראשו' ויאכלם וגורסי' אפי' הן רום אמה הרי אלו מוכשרי' כלומ' אפי' שהן גבוהי' אמה דהשת' אותן התחתונו' אינן מתמתקו' הרי אלו מוכשרי' במשקה היוצא מהן דניח' ליה בזיעו שם דחזו לאכילה טפי: שילקו שיתמעכו ויתפכעו: ועתיד להעלותן לגג אח"כ למתקן שם בחמה: נתנן בגג שיפתחם שיתבקעו הזיתי' וימלחם: הרי אלו מוכשרי' דכל הכי ניחא ליה בזיעת השמן הנפלט: עד שישמור שיתקן שומרה לגגו ככה מקו' וקש שעושים בראש הגג לשבת שם לשמור: אינן מוכשרי' דלא כל בזיעה שיוצאת מהן: ז רצה ליטול מהן בד אחד זיתים שלא נגמר' מלאכתן ולא הוכשרו כגון שהיה דעתו ליקח ולהוסיף עליהן כדתנן בריש פרקין וגא ליקח מהן שיעור מועט שמשימי' בבית הבד בפעם אחת או שני בדין ולעשו' מהן שמן ומשאיר מהן במעטן הרב: ב"ש אומ' קוצה בטומא' חותך מה שרוצ' לחתוך מן האוס של זיתי' שבמעטן בד או ב' בדי' בטומא' כיון שלא נגמר' מלאכתן ולא הוכשרו: ומחפה בטהר' כשגמר ליקח מה שרצה ליקח מכס' המותר שבמעטן בטהר' כשו הוכשר דמועלת לקיחתו מה שלוקח להחשיב את המותר כשו כנגמרה מלאכתן: אף מחפה בטומאה דאף הנשאר לא הוכשר כיון שלא נגמרה מלאכתו ודעתו להוסיף עליהן ומיהו אם עקר כל הזיתי' שבמעטן כדי לעשותן בבית הבד היו מוכשרין לב"ש: ר' יוסי אומ' חופר בקרדומו ועוקר כל הזיתי' שבמעטן ומוליך לבית הבד בטומא' לפי שלא הוכשרו וקרדומו' דנקט לרבות' לפי שהן כלי ברזל ומוכני' לטומא' מת יותר משאר כלי' והלכ' כב"ה: ח ברחים' שטוחני' בהן זיתי' קוד' שיתנכן לבית הבד ואח"כ נותנן בבי' הבד וטוענן בקור': ואם היה משקה נטמא המשקה

שרץ ונטמאו כל הזיתים על ידי חבור משקה : נמצא על גב העלים נמצא השרץ על גב העלים שמכסים את הזיתים ועלים לאו בר קבולי טומאה נינהו : ושאלו הבדדים עמי הארץ שטהרן בעל השמן לעשות זיתיו בטהרה ונאמנים לומר לא נגענו בשרץ שעל העלים ולא נטמינו : ואם היה נוגע באום אם היה השרץ יוצא מן העלים המכסים את הזיתים ונוגע באום אפילו שער אחד מן השרץ נוגע באום טמא כל האום דחשיב חבור : אום הזיתים המקובצים יחד ומחוברים זה בזה במעטן בקראים אום :

נוגע באום אפילו כשעורה טמא ׃ ט נמצא על גבי פרודים והוא נוגע בכביצה טמא פרודים על גבי פרודים אף על פי שהוא נוגע בכביצה אין טמא אלא מקו' מגעו נמצא בין כותל לזתי' טהור נמצא בגג המעטן טהור נמצא במעטן הגג טמא נמצא שרוף ע"ג הזתים וכן מטלית מה והא טהורה שכל הטומאו' כשעת מציאתן ׃

פרק י

הנועל בית הבד מפני הבודק והיו שם כלים טמאין מדרס רמ"א בית הבד טמא רבי יהודה אומר בית הבד טהור רש"ו אומר אם טהורין לחן בית הבד טמא ואם טמאין להן בית הבד טהור אמר ר' יוסי וכי מפני מה טמאוה אלא שאין ע"ה בקיאין בהיסט ׃ ב הבדדין שהיו נכנסין ויוצאין ומשקין טמאין בתוך בית הבד אם יש בין משקין לזית כדי שינגבו את רגליהם בארץ הרי אלו טהורין הבדדין והבוצרין שנמצאת טומאה לפניהם נאמנין לומר לא נגענו וכן בתנוקות שביניהן יוצאים חוץ לפתח בית הבד ופוניהם לאחורי הגדר והן טהורים עד כמה ירחיקו ויהיו טהורין עד כדי שיהא רואן ׃

ג חבודדין

ט נמצא על גבי פרודים לאחר שתקע יתד באום להפריד האום לכמה חלקים פרודים ובכל גוש וגוש מאלה החלקים הפרודים מהאום יש זיתים מדובקים : והוא נוגע בכביצה שאם באת לגרף זיתים שהשרץ נוגע בהן יש בהן כביצה טמא כל הגוש אף על גב דאין שגוש חבור משתקע את היתד באום להפרידם מכל מקום כיון דיש בגוש זה זיתים טמאי' כשיעור לטמא אמרי' דהיכי כביצה כעשה חבור לטמא כל שאר הזיתי' שבו : פרודים על גבי פרודי' שיש גושים על גבי גושים והשרץ על הגוש העליון אף על פי שהשרץ נוגע בכביצה על אותו גוש אין טמא אלא מקום מגעו של שרץ כלומר אותו גוש בלבד שהשרץ נגע בו אבל שאר גושים טהורים: נמצא השרץ בין הכותל לזיתים טהור ולא חיישינן שמא היה על הזיתים: נמצא בגג המעלה זיתי' מן המעטן לגג ונמצא שרץ אח"כ בזיתי' שעל הגג המעטן טהור כלומר זיתי' שבמעטן טהורי' ולא אמרי' עם הזיתי' הובא והיה במעטן: למצ' במעטן זיתי' שהעלה בגג טמאי' דמקודם שהעלה הזיתי' לגג היה השר' במעטן: נמצ' שרוף ושרץ שרוף לא מטמ' דכתי' במותם כעין מות' ונשמצא שרוף ע"ג זיתי' טהורי' ולא חיישי' שמא נגע בהן קודם שנשרף: מהו הא כגד שנתחרך כאש ונעשה כמין קורי עכבים וסוב איכו מקבל טומא': טהור ולא אמרי' שמא עם היה מתחלם קודם שנתחר': כ שע' מציאת' בין להקל בין להחמיר:

הנועל בית הבד בפני הבדדין עמי הארץ העושי' מלאכ' בבית הבד וטיהרן בעל הזיתי' כדי שיעשו השמן בטהרה ונעל בית הבד בפניהם שלא יכנסו עמי הארץ לשם ושלא יבאו הם ויטמאו במגע עמי הארץ חבריה' : והיו שם בתוך בית הבד כלי' טמאי' מדרס שהן אב הטומא' ומטמאי' אדם בין במגע בין במשא בין בהיסט ר' מאיר אומ' בית הבד טמ' דחיישי' שמא נטמאו בהן אותן עמי הארץ הטהורי' וחזרו וטמאו את הכל דאין חוששי' ליזהר על הטומא': ר' יהוד' אומ' בית הבד טהור דנזהרי' על טומא' ודאי הואיל וחבר זה טיהרן לכך : רש"ו אומ' אם טהורי' להם של הכלי' כגון שישב' עליה' אשת עם הארץ או שהיו של עם הארץ דבעיניהן טהורי' הן בית הבד טמא שאין הבדדי' נזהרי' מליגע בהן ואיכ' למחש שמא נטמאו: ואם טמאי' הם כגון שידעו שישבה עליהן אשה נדה או זבה בית הבד טהור דנזהרי' הן: אר' יוסי וכו' ר' יוסי כר' מאיר של דבית הבד טמא של טעמ' דר' מאיר משו' דאין הבדדי' חוששי' בטומא' ור' יוסי סבר דחוששי' במגע אבל אין בקיאי' בהיסט וחוששים שהן טהורי' כל זמן שלא נגעו הילכ' בית הבד טמא דחיישי' שמא היסטו אע"פ שלא נגעו בהם והלכ' כר' יוסי :

ב ומשקין טמאי' בתוך בית הבד והן נשפכי' ע"ג קרקע ודורכי' הבדדי' עליהן ונדבקי' ברגליהן וחוזרי' אותן משקין ומטמאי' את הזיתי' כשהבדדי' עלי' ודורכי' ע"ג הזיתי' : אלא אם כן יש בין המשקי' לזיתי' ארץ כדי שיתנגבו רגליה' מן המשקי' הטמאי' ע"י דריסת' בארץ ובטלי' מכעלי' ברגליה' איירי דהא משק' מטמ' כלי וחוזר ומטמ' משקי' עם הזיתי' אבל כשאין מ נעלי' ברגליהן ונתנגבו המשקי' הטמאי' שברגליהן ע"י דריסתן בארץ שוב אין מטמאי'

שזיתים

איתי׳ כשדורכי׳ אותן דמשקי׳ טמאי׳ מטמאי׳ כלי ואין מטמאי׳ אד׳: ג הבדדי׳ והבוצרי׳ כו׳ דלא כקטע המוסקי׳ והבוצרי׳ לפי שגזרו על הבצירה שתעשה בטהרה ולא גזרו על המסיק וטעמ׳ מפורש בפ״ק דשבת שפעמי׳ אדם הולך לכרמו לידע אם הגיעו ענביו לבצור אם לאו וכוטל אשכול של ענבים וסוחטו ומזלף ע״ג ענבים ובשעת בציר עדיין משקה טופח עליהן והוכשרו לקבל טומא׳ וטעם זה לא שייך במסיקה: כאמרי׳ לומ׳ לא נגעו וכגון דחבר עומד עמהן בבית הבד ולא חיישינן דלמא נגעו ולאו אדעתיה דחבר: התינוקות בדדים שסביאו בגיהן עמהן וטהרו׳ לכך וכשרוצי׳ בגיהם ליפנות יוצאים אביהן לחוץ עמהן וכפנים אחורי הגדר ולא חיישינן דלמא נגע בטומאה ולא אדעת׳ דחבר: כיון שהכניסן לרשו׳ מערה שטובלים בה כמו כורש שיחין ומערו׳ דיו ולא חיישי׳ שמא לא יטבלו או לא יטבילו הכלים ויאמ׳ טבלנו והטבלנו: צרי׳ לעמוד עליהן לפי שאי׳ בקיאי׳ בדי׳ טבילה והגינה: טהורי׳ להם כגון כלי׳ של עם הארץ אחד שבעיניה׳ הן כלי׳

ג הבדדין והבוצרי׳ כיון שהכניסן לרשות המערה דיו דברי רבי מאיר ר׳ יוסי או׳ צרי׳ לעמוד עליהן עד שיטבולו ר״ש או׳ אם טהורין לחן צרי׳ לעמוד עליהם עד שיטבולו אם טמאי׳ להם אינו לעמוד עליה׳ עד שיטבולו׃ ד הנותן מן הסלים ומן המשטיח של אדמ׳ בש״ אומ׳ נותן בידי׳ טהורו׳ ואם נתן בידי׳ טמאות טמאן ב״ה אומרי׳ נותן בידי׳ טמאו׳ ומפריש תרומתו בטהרה מן העבט ומן המשטיח של עלי׳ חכל שוים שהוא נותן בידי׳ טהורות ואם נתן בידי׳ טמאות טמאן׃ ה האוכל מן הסלי׳ ומן המשטח של אדמ׳ אע״פ שמבוקעו׳ ומנטפו׳ לגת הרי הגת טהור׳ מן העבט ומן המשטח של עלי׳ ונפל ממנו גרגר יחידי אם יש לו חותם טהו׳ אם אין לו חותם טמא נפלו ממנו ענבי׳ ודרכן במקו׳ המפנ׳ כביצ׳ מכוון טהור יתר מכביצ׳ טמא שכיון שיצאת טיפה הראשונה נטמאת בכביצה׃ ו מי שהיה עומד

טהורי׳ לפי שאין בזהרי׳ ממנע עם הארץ ור״ש לטעמי׳ כדפרישנ׳ לעי׳ והלכ׳ כר׳ יוסי: ד הנותן מן הסלי׳ מן המשטח של אדמה ענבי׳ שבצרן מתחלה לאכילה ולא הוכשרו לקבל טומא׳ דלא גזרו אלא על שבוצר מתחלה לגת ואח״כ נמלך עליהן ולקחן מן הסלי׳ או מן האדמ׳ ששטח הענבי׳ עליה ונתנן לגת: ב״ש אומ׳ נותן בידי׳ טהורו׳ כיו׳ שבא לנותנן לגת הרי הוא כאלו בצרן מתחלה לגת וצרי׳ שיתנם לגת בטהרה: ואם נתן בידי׳ טמאות טמאן ואע״ג דסתם ידים שניות הן ואין שני עוש׳ שלישי בחולין דלמ׳ קסברי הטבולי׳ לתרומה כתרומ׳ דמו ואיכמי בידי׳ תחלו׳ עסיקי׳ ור״ש בן שעור היא כדאית׳ פ״ב דחולין: וב״ה אומ׳ נותן לגת בידי׳ טמאו׳ ומפריש תרומתו בטהרה לפי שלא הוכשרו כיון דבצרן מתחלה לאכילה: מן העביט ומן המשטח של עלי׳ עביט הוא כלי שנותנים בו הענבי׳ כשבוצרי׳ אותן לגת ומשטח של עלי׳ ששטחו העלי׳ על פני האדמ׳ ונתנו הענבי׳ עליה׳ והשת׳ מוכח מלת׳ דהבוצר ענבי׳ הללו מתחלה לגת בצרן ולא לאכילה הילכ׳ שוים ב״ש וב״ה בהא דנותן בידי׳ טהורו׳ דהא שתיק לי׳ הלל לשמאי בפ״ק דשבת והודה לו שהבוצר לגת הוכשר: ה האוכל ענבי׳ מן הסלי׳ מן המשטח של אדמה דסתמן לאכילה בצרו אע״פ שידיו טמאו׳ והענבי׳ נוטפי׳ יין לגת הרי הגת טהור׳ דאותן טפין אין להם תורת משק׳ הואיל ולאכילה בצרו ולא כיס׳ ליה במאי דטייף אבל האוכל מן העביט ומן המשטח של עלי׳ אע״פ שאין הענבי׳ מבוקעות ואינן מנטפות אם נפל ממנו גרגיר יחידי ואין חותם לאותו גרגיר דהיינו במקו׳ שהעוקץ ע״פ הגרגיר יש במין חותם ואותו חותם סותם פי הגרגיר שאין משק׳ יוצא וכשנעקר העוקץ עם החותם המשקה יוצא ואף על פי שנטלן לאוכלם יש לו תורת משקה הואיל ומתחלה בצרה לגת וכטמא אותו משקה בידיו טמאות וכשנפל לגת כטמא והמ״ם כשנגע בידיו במקום החותם אבל אם לא נגע במקום החותם לא נטמ׳ הגת שהרי לא נגעו ידיו במשק׳ כדי שיחזור המשק׳ ויטמ׳ הגת: נפלו ממנו ענבים כלומ׳ אשכול של ענ׳ כו׳ שהגרגירים מחוברים באשכול ואין משק׳ יוצא וכטמאו בידיו טמאו׳ דהוכשרו לפי שנבצרו לגת: ודרכן במקו׳ המופנ׳ מקום פנוי בגת שאין שם כלו׳ לא יין ולא ענבי׳ ודרכוהו בטהר׳: כביצ׳ מכוון טהו׳ הגת דאין אוכל מטמ׳ כלי ומשיצאת טפה ראשונ׳ חסר לי׳ מכביצ׳ ואין אוכל מטמ׳ אחרי בפחות מכביצ׳ כמב׳ דאין טומא׳ לטפה זו שלא מחמת טומאה שקבל׳ה כשהיתה אוכל שילכך השתא כמי דכעשית משקה אין לה כח אלא כאוכל אבל יותר מכביצה טמא שהכביצה מטמאה טפה ראשונה כדין משקה וחוזר הטפה וטמאה את הגת דמשקה מטמא כלי: ו וכותה בכורא כתו רוק מפיו של עם הארץ המדבר ורוק היוצא מפי עם הארץ מטמא אדם וכלים מדרבנן: וכל שכן אוכלים ומשקים שפיקו טהור דאמרינן שפת הבור קלטה הבכורא ומבעתה מלר״פ לתוך היין ומתני׳

ומתני' איירי בכו' סיד שאינו מקבל טומאה ובתוספתא אמרו דבכו' של שמן טמ' לפי שהשמ' מחליק שפ' הכו' והכמ' מחלק ויורד למט' לשמן שבכו': ז הזולף את הכור המוצ' יין ושמן שבכו' ומפני שאינו מוציאו כלו בבת אחת אלא מעט מעט קרי לי' זולף: ונמצ' שרץ בראשונ' שהכנים חבית בכור ומלא' וכן שניה וכן שלישית ואח"כ נמצ' שרץ בחבית שמלא ראשונה: כלן טמאות דמדראשונ' נטמא כל מה שבכור בין שהיה שרץ בכור בין שהיה בחבית

עומד ומדב' על שפת הבור ונתז' ציבור' ספיו ספק הגיע' לבור ספק לא הגיע' ספיקו טהור ״ ז הזולף את הבור נמצ' שרץ בראשונה כולן טמאו' באחרונ' היא טמא' וכולן טהורו' אימתי בזמן שהו זולף בכל אח' וא' אבל אם היה זולף במחץ ונמצ' שרץ בא' מהן היא טמאה בלבד ״ אימתי בזמן שהוא בודק ולא מכס' או מכס' ולא בודק היה בור' ומכס' ונמצ' שרץ בחבי' הכ' טמ' בבו' הכל טמ' במחץ הט'״ ח בזמן העגולי' לזוגין רה"כ כר' שלפני הבוצרי' רה"ה ושלאח' הבוצרי' רה"ה אימתי בזמן שהרבי' נכנסי' בזו ויוצאי' בזו כלי של בי' הבד ושל גת והעקל בזמן שהוא של עץ מנגבן והן טהורין בזמן שהן של גמי מיישנן כל י"ב חדש או חולטן בחמין ר' יוסי או' אם נתנו לשבולת הנה' דיו:

כשלמה מסכת טהרות: ובעה"ש נתחיל מסכת מקואות:

פרק א

שש מעלות במקואות זו למעלה מזו וזו למעלה מזו מי גבאים שתה טמא ושתה טהור טמא שתה טמא ומילא בכלי טהור טמא שתה טמא ונפל ככר של תרומה אם הדיח טמא ואם לא הדיח טהור ״

באחרונה היא טמא' וכלן טהורות דממנה היה השרץ ולא מן הבור ואפי' היה מן הבור שמא נפל בבור אחר שנתמלאו כל הראשונות: אמתי בזמן שהוא זולף כשהוא מכנים החביות עצמן בתוך הבור וממלא אותן אחת אחת: אבל היה זולף במחץ שהחביות עומדות חוץ לבור והוא ממלא אותן ע"י המחץ והוא כלי חרס העשוי למלא' מי יין נמצא שרץ באחת מהן היא טמאה בלבד דאימור בתוך החבית היה השרץ ולא בבור: אמתי בזמן שהוא בודק המחץ והחבי' שבדקן שלא היה בהן שרץ קודם שכתן לתוכן שמן אבל לא היה מכסה לא הבור ולא החבית כל שעה שהיה מביא המחץ מזה לזה דאימור בהליכתו נפל השרץ בחבית וכן מכסה ולא בודק כמו שמ' היה בחבית קוד' לכן: אבל היה בודק ומכס' שבד' ק החביו' ובכל פע' שהיה מוליך המחץ מזה לזה היה מכס' בין בור בין חבית מה כפש' שרץ זה בבור היה מתחלתו בין שנמצ' בחבית בין שנמצא בבור בין שנמצא במחץ: ח העגולי' לזוג' עגול כמין רקי' גדולה הי' משימי' על הזגין לאח' שדרכו הענבי' ברגל כדי שיתמצו ויצא כל היין הנשאר בהן ומתוך כבדו וגדלו של עגול זה צריכים בני אדם הרב' להעלותו על הכיבור של הזגין העשוי כמין תפוח ולהורידו לכך כחשב ר"ה לטהר ספק טומא' משו' דרבי' מצויין שם: כרם לפני בוצרים ר"ה שירא' בני אדם ליכנס שם מפני שכתפם עליו כנגב: אח' הבוצרי' ר"ה שיש רשו' לכל אד' ליכנ': כלי בית הבד שלגת כלומ' ושלגת דבי' הבד לשמן וגת ליין: והעקל עשוי כמין קופה מסורג' כעין רשת ואח' שסחטו הזיתי' נותני' שנפת באותו עקל ומניחי' עליו דבר מכביד להוצי' הנשאר: מנגבן וקוד' לא מהניא טבילה אם נטמאו עד שיצא מהן המשק' הטמ' שנדבק בהן: חולטן שופך עליהן מים רותחין ואח"כ מטבילן: בשבולת הנהר מקום שהמים רודפין כדי להוציא המשק' הנדבק בהן ואין הלכה כר' יוסי:

שש מעלות במקואות מקומות של כנוס מים יש בהו שש מעלות כל אחת מהן גדולה מחברתה: מי גבים קפיד' שבקרקע המכונסי' בה מים שאינן שאובי' והן פחו' מארבעי' סאה שהוא שיעור מקו' גבי' לשו' מים מגבא שתה טמא שתה טהור טמא אם שתה מאותן המים טמא תחלה ואח"כ שתה מהן הטהו' נטמא הטהור לפי שנפלה טפה מפיו של טמא לתוך הגבא ושמא שתה אותה הטהור ונטמא דהשותה משקי' טמאי' פוסל את התרומ' והוא מי"ח דבר שנגזרו בו ביום כדאית' פ"ק דשבת ואע"ג דאיכו פוסל את התרומ' אא"כ שתה רביעית מכל מקום כשבאת הטפה הטמאה בפיו טמאה כל המשקין שבפיו ואותה טפה לא סלקא לה הטקה כגבא דמיירי כשאין בו ארבעים סאה כדקתני בסיפא וע"י נגיעת הטמא אין מי הגבא מטמאים עד שיתלשו והכי איתא בתוספתא: מילא בכלי טהור מן המים שבגבא לאחר ששתה בו הטמא דחיישינן לאותה טפה כדפרישית ונטמא הכלי שהכלים מיטמאין בנגיעת משקים טמאי': אם הדיח את הככר טמא ואם לא טהו' מפני שאין מיגבאי' עלולי' לקבל טומאה עד שיתלשו הילכ' אם לא הדיח טהור ואפי' כשהגביה הככר לא

החשבו

שהחשבו מי' שבו לקבל טומא' מן הטפה שכיתבטלה הטפ' במי' הטהורי' אבל כשהדיח הוכשרו והוחשבו מי' שבידיו לקבל טומאה מן הטפ' ולא נתבטלה בהן שלא אדרבה' נטמ' וטמאו את הככר: ב מלא בכלי טמא לעי' אשמעינ' כשהטומא' באה למים מחמ' אב' טמא והכא אשמעינ' כשהטומא' בא' מחמ' כלי: ג נפלו מים טמאי' הכא אשמעינ' שמי גבאים הללו מקבלין טומאה על ידי משקין טמאין שנפלו בהן: ר"ש אומ' בין שהדיח בין שלא הדיח אכלהו קאי ר"ש בין אטומא' שבא' מחמ' אדם בין מחמת כלי בין מחמת משקין בכלהו ס"ל בין שהדיח בין שלא הדיח טמ' הככר וטעמ' דר"ש שאני אומ' שטיפת המים טמאים שנפלה מפי הטמא או מן הכלים או מן המשקי' טמאי' לבסוף כשנפלו כל המים כשתירה הטיפה ההיא על הככר וטמאתו ואין הלכ' כר"ש:

ב מלא בכלי טמא ושת' שהו' טמא מלא בכלי טמא ומלא בכלי שהו' טמא מלא בכלי טמ' ונפל ככר של תרומ' אם הדיח טמא ואם לא הדיח טהור׃ ג נפלו מים טמאי' ושת' טהור טמא נפלו מים טמאי' ומלא בכלי טהו' טמא נפלו מים טמאי' ונפל ככר של תרומ' אם הדיח טמא ואם לא הדיח טהור רש"ו אומר בין שהדיח בין שלא הדיח טמא׃ ד נפל לתוכן מת או שהלך בהן הטמ' ושת' טהור טהור אחד מי גבאי' מי בורו' מי שיחי' מי מערות מי תמציו' שפסקו ומקואו' שאין בהם ארבעי' סאה בשעת הגשמים הכל טהור פסקו הגשמי' הקרובי' לעיר ולדרך טמאי' והרחוקי' טהורי' עד שיהלכו רוב בני אדם׃ ה מאימתי טהרתן בש"א משירבו וישטפו וב"ה אומרי' רבו אע"פ שלא שטפו רש"ו אומ' שטפו אע"פ שלא רבו כשרין לחלה וליטול מהם לידי'׃ ו למעלה מהן מי תמציו' שלא פסקו שת' טמב ושת' טהו' טהו' שתה טמא ומלא בכלי טהור טהור שתה טמא ונפל ככר של תרומ' אע"פ שהדיח טהו'׃ מלא בכלי טמ' ושת' טהור טהור מלא בכלי טמא ומלא בכלי טהו' טהו' מלא בכלי טמא ונפל ככר של תרומ' אע"פ שהדיח טהור׃ נפלו מים טמאי' ושתה טהור טהו' נפלו מים טמאים ומלא בכלי טהור טהור נפלו מים טמאים ונפל ככר של תרומה אע"פ שהדיח טהור כשרים לתרומה וליטול מהם לידים׃ ז למעלה מהן מקוה שיש בו ארבעים סאה שבו טובלין ומטבילין למעלה מהן מעין שמימיו מעושין ושרבו עליו מים

ד או שהלך בהן הטמא ושתה הטהו' טהור שאין מי גבאי' עלולי' לקבל טומא' עד שיתלשו כדאמרן לעי': אחד מי גבאי' מי בורות מי שיחין כלהו שוין לכל הדינים ב דתנינ' במתני' עד המעלה השני': בורות הן עשויין עגולין: שיחין ארוכי' וקצרים: מערות מרובעות ומכוסות בקרוי' שאין שיש להן פת: מי תמציות שפסקו גשמי' היורדים על ההרי' ומתמצין המי' ונמשכין מן ההרי' לאח' שפסקו הגשמי' ופסקו ההרי' מזחילת' אותן המי' הכשרי' הן כמי גבאי' ואם שתהא אחד טמ' או מלא בכלי טמא או נפלו בהן משקין טמאי' אין הטיפה הטמא' מתבטלת בהן אבל כל זמן שלא פסקו ההרי' מזחילתן אע"פ שפסקו הגשמי' אין נחשבי' כמי גבאי' ומי הגשמי' הנזחל' אחרכך מן ההרי' מבטלי' הטפה הטמאה אע"פ שהמי' הראשוני' לא בטלו והכי תנן בפ' שני דמכשירי' מי שפיכו' שירדו עליה' מי גשמי' אם רוב מן הטהו' טהו' אמתי בזמן שקדמו מי שפיכו' אבל קדמו מי גשמי' אפי' כל שהוא מי שפיכות טמ': הקרובי' לעיר ולדרך טמאי' דחיישי' שמ' שת' טמ' או מלא בכלי טמ': עד שיהלכו רוב בני אדם השיירו' ההולכי' בדרך רחוק דאז טמאי' שמא שת' מהן אדם טמ' או מלא בכלי טמא: ה מאמתי טהרתן של קרובי' ורחוקי': משירבו וישטופו משירדו גשמי' מרבו מי הגשמי' על המי' שהיו בהם כבר קוד' שנתנה הטמ' או שמלא מהם בכלי טמ' וגם שיהיו שוטפי' ויעברו על שפת הגב' ויצאו לחוץ ושיעור השטיפ' כל שהוא: רבו לא בעי' כב"ש דבעו תרויהו שירבו וישטופו אלא כיון שרבו מי גשמים שבאו אח"כ על המים שהיו בהן בשעת טומאתן כטהרו אף על פי שלא שטפו ויצאו לחוץ: ר"ש מששטפו מי גשמי' על גדותיו של גבא ויצאו לחוץ כטה' הגב' אע"פ שלא רבו מי הגשמי' שבאו אחרי כן על המי' שהיו בגבא בשעת טומאתן: כשרי' לחלה מי גבאי' הללו דתנן במתני' כשרים להשתמש בהן לחלה ללוש ולבשל בהן חלה וליטול מהן לידי' לכל דבר שצרי' נטילת ידי': ו מי תמצי' שלא פסקו ההרי' מזחילתן ועדין הן מכונסין ממי הגשמי' שירדו עליהן שו מבטלי' הטפ' הראשונ' הטמא' שהית' נגב' לפיכ' שתה טמ' ושתה טהו' כל זמן שלא פסקו ששו דמי' טמאי' שנפלו שם כטהרו וזו היא המעלה דהכי דלעיל לא עלת' טבילה למי' הטמאי' ושו הכ' עלת' אבל אין כשרי' לטבילת אדם וכלי' וידי': ז טובלי' בהן אדם כל גופו: ומטבילי' הכלי' והידי' למדי דבעי טבילת ידים ולא סגי בנטילה כגון לקדש: מעין שמימיו כוזבי' והמים הכוזבי' מעטו' מן המים שאובי' שנמשכו כ[illegible]

שוה למקוה לטהר באשבורן ולא בזוחלין דקי״ל לן מעין מטהר בזוחלין ומקוה מטהר באשבורן והאי מעו׳ מש שאובים מרובים שבו שוה למקוה לטהר באשבורן ולא בזוחלין: ולמעין להטביל בו בכל שהוא ולא בעי ארבעי׳ סאה כמקוה דאי מקוה מטהר בפחות מארבעי׳ סאה והאי מטהר בכל שהוא כמעין: ח מים מוכין שהן כובעי שהן מלוחין או חמים שפן מטהרי׳ בזוחלין ושו מעין שמימיו מועטי׳ דלעי׳ איכו מטה׳ בזוחלי׳ אלא באשבורן:

מים שאובין שוה למקו׳ לטהר באשבורן ולמעין להטביל בו בכל שהוא ״ ח למעלה מהן מים מובין שהן מטהרין בזוחלין למעלה מהן מים חיים שהן טבילה לזבי׳ והזייה למצורעים וכשרי׳ לקדש מהן מי חטאת ״

פרק ב

הטמא שירד לטבול ספק טבל ספק לא טבל אפילו טבל ספק יש בו מ׳סאה ספק אין בו שני מקואות אחד יש בו מ׳סאה ואחד שאין בו טבל באחד מהם ואינו יודע באי זה מהן טבל ספקו טמא ״ ב מקוה שנמדד ונמצא חסר כל טהרות שנעש׳ על גביו למפרע בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים טמאות במה דברים אמורים בטומאה חמורה אבל בטומאה קלה כגון אכל אוכלין טמאים ושתה משקין טמאים בא ראשו ורובו במים שאובים או שנפל על ראשו ועל רובו ג׳לוגין מים שאובי׳ וירד לטבול ספק טבל ספק לא טבל אפילו טבל ספק יש בו מ׳סאה ספק אין בו שני מקואות אחד יש בו מ׳סאה ואחד שאין בו טבל באחד מהן ואינו יודע באיזה מהן טבל ספקו טהור רבי יוסי מטמא ש׳ר׳ יוסי אומר כל דבר שהו׳ בחזקת טומאה לעולם הוא בפסולו עד שיודע שטהר אבל ספקו לישמא ולטמא טהור ״ ג ספק מים שאובין שטהרו חכמים ספק נפלו ספק לא נפלו אפילו נפלו ספק יש בהם מ׳סאה ספק אין בהן שני מקואות אחד יש בו מ׳סאה ואחד אין בו נפל לאחד מהן ואינו יודע לאיזה מהן נפל ספקו טהור מפני שיש לו במה יתלה היו שניהם פחותים מארבעי׳ סאה ונפל לאחד מהם ואינו יודע לאיזה מהן נפל ספקו טמא שאין לו במה יתלה ״ ד רבי אליעזר אומר רביעית מים שאובין בתחלה פוסלי׳ את המקו׳ וג׳לוגין על פני המים וחכמי׳ אומרים בין בתחלה בין בסוף שעורו ג׳לוגין ״ ה מקוה שיש בו ג׳גומות של מים שאובין

מים חיים מים כובעי׳ שאין מוכין שהן טבילה לזבי׳ דכתי׳ ביה ורחץ את בשרו במים חיים: והזייה למצורעי׳ דכתי׳ בהו של כלי חרש על מים חיים וכשרים לקדש כהן מי חטא׳ דכתי׳ בהו מים חיים אל כלי:

הטמא שירד לטבול ספיקו טמא דאוקי גברא אחזקתיה וחזקת טומאה הוא: ב בין בר״הי בין בר״ה טמאו׳ אע״ג דספק טומאה בר״ה ספיקו טהור האי ספק טהרה הוא לא ספק טומא׳: בטומאה חמורה בא״ב שטומאה שמטמאתו מן התורה: טומאה קלה דרבנ׳: אכל אוכלים טמאים אכל חצי פרס מאוכלי טמאי׳ או שתה רביעי׳ משקי׳ טמאי׳ נפסל גופו מלאכול בתרומ׳ ופוסל את התרומ׳ מדרבנן וכלן מ״ה דבר שנזירו בו ביום וכלן שפורשים פ״ק דשבת: ואפי׳ טבל דהשתא איכא תרתי לריעות׳ שמא לא טבל כלל ואפילו טבל שמא קודם טבילה נתחסר אפי׳ הכי ספיקו טהור: ר׳ יוסי מטמא ואפי׳ בטומאה דרבנן משום דגברא בחזקת טומאה: אבל ספיקו ליטמא ולטמא כגון ספק אכל אוכלי׳ טמאי׳ או לא אכל הרי ספיקו ליטמא או ודאי אכל אוכלי׳ טמאי׳ ספק נגע בככר של תרומ׳ ספק לא נגע הרי ספיקו לטמא בהכי מטהר ר׳ יוסי דאין כאן חזק׳ טומא׳ ואין והלכ׳ כר׳ יוסי: ג ספק מים שאובי׳ שטהרו חכמי׳ במסכ׳ טהרו׳ פ׳ הזורק טומא׳ תמן תניכן ספקו׳ שטהרו חכמי׳ ספק מים שאובי׳: ספק נפלו שלשת לוגי׳ מים שאובי׳ במקוה חסר: ספק יש בהן ארבעי׳ סאה כלומ׳ ספק היה במקוה ארבעי׳ סאה כשרי׳ קוד׳ שנפלו השאובין דשוב אין השאובי׳ פוסלי׳ אותו: שיש לו במה יתלה שיש לו מקום לתלו׳ נפילתן שלא גרמו לו פסול: שאין לו במה יתלה דמה נפשך בהי מכיהו דנפול פסלוהו הילכ׳ שניה׳ פסולי׳ והאי דמטהריכ׳ הכ׳ ספקי מים שאובין במקום שיש לו במה לתלות היכו משום דשאובים דרבנן והא דתני׳ בת״כ אך מעין ובור מקוה מים מה מעין בידי שמי׳ אף מקו׳ בידי שמים אסמכתא בעלמ׳ היא: ד בתחלה שלא היה במקו׳ מים כלל כשנפל בו רביעי׳ מים שאובין וכשלם אח״כ שיעורו במי גשמי׳: על פני המי׳ לאחר שהיו בו הרב׳ מים כשרים וחכמים אומרי׳

והלכה

ופלג׳ כחמי׳: ס של לוג לוג לוג אח׳ בכל גומא: עד שלא הגיעו למאה שלישית כשר דהוה ליה כמקוה שלם שנפלו לתוכו ג׳ לוגי׳ מים שאובין דלא פסלוהו וה״ה הואיל והיו במקוה מ׳ סאה קודם שהגיעו המי׳ לגומ׳ שלישית לא נפסל המקוה: במקוה סמוך למקוה במקוה כשר הסמוך לשאוב שזה עומד בכשרותו וזה עומ׳ בפסלותו ונ״ב: המי׳ שבגומו׳ כעומדי׳ בפני עצמן חשיבי ולא כמעורבי׳ ואין הלכה כר׳ שמעון: ו המסכך כמו המסלק שמסלק את הטיט לצד אח׳ ולא שתלש הטיט מן המים אלא בתוך המי׳ סלקו לצד אחד שאם תלשו מן המי׳ נחשב כשאוב: ואם משכו ממנו ג׳ לוגין פוסל את המקוה ודוקא כשאין במקוה מ׳ סאה הוא דג׳ לוגין מים שאובין פוסלין את המקוה אבל אם היו בו מ׳ סאה אין כל מים שאובין שבעולם פוסלין אותו ור׳ שמעון מכשיר משו׳ דאין מתכוין לשאיבה אלא לסלק את הטיט למקום אחד ואין הלכ׳ כר׳ שמעון: ז לנגבן תרגום והנה חרבו והא נגובו ודוק׳ לנגבן שלא נתכוין לקבל המי׳ לכך לא נעשו שאובי׳ דכתיב אך מעין ובור מה מעין שאי׳ בו תפיסת ידי אדם אף בור שאין בו תפיסת ידי אדם: אם

שאובין של לוג לוג אם ידוע שנפל תוכו מ׳ סאה מי׳ כשרי׳ עד שלא הגיעו לגומ׳ השלישית כשר ואם לאו פסול ורש״ מכשיר מפני שהו׳ במקוה סמוך למקוה ״ ו המסכך את הטיט לצדדין ומשכו ממנו ג׳ לוגין כשר היה תולש ומשכו ממנו ג׳ לוגין פסול ורש״ מכשיר שלא נתכוון לשאוב ״ ז המניח קנקנים לראש הגג לנגבן ונתמלאו מים ר׳ אליעזר אומ׳ אם עונ׳ גשמי׳ הוא או אם יש בו במעט מים בבור ישבר ואם לאו לא ישבר רבי יהושע אומר בין כך ובין כך ישבר או יכפה אבל לא יערה ״ ח הסייד ששכח עציץ בבור ונתמלא מים אם היו המים צפים על גביו כל שהו ישבר ואם לאו לא ישבר דברי רבי אליעזר ורבי יהושע אומר בין כך ובין כך ישבר ״ ט המסדר קנקנים בתוך הבור ונתמלו מים אע״פ שבלע הבור את מימיו הרי זה ישבר ״ י מקוה שיש בו ארבעים סאת מים וטיט רבי אליעזר אומר מטבילין במים ואין ם מטבילין בטיט רבי יהושע אומר במים ובטיט באיזה טיט מטבילין בטיט שהמים צפים על גביו היו המים מצד אחד מודה רבי יהושע

עונת גשמי׳ היא שנתקשרו שמי׳ בעבי׳ וירדו גשמי׳: אם יש בו במעט מים בבור גרסי׳ ולא גרסי׳ או: ישבר הקנקני׳ שיפלו המים שבתוכן לבור דהמשכה היא כיון שמתוך כלי׳ שבורי׳ נופלי׳ לבור: ואם לאו שאינה עונת גשמי׳ או כמי׳ שאין מים בבור לא ישבר דאם אינה עונת גשמ׳ הרי לא יוכל לעשו׳ מקוה מן המי׳ שבקנקני׳ בלבד דס״ל לר׳ אליעזר שאיבה שהמשיכה כלה או רובה פסולה אבל כשהיא עונת גשמי׳ ישבר להמשיך שם המים ויתמלא רוב המקוה במי גשמים וכשאין בו מים כלל לא ישבר אע״פ שהיא עונת גשמים שמא יפלו מן המים לבור רביעית קודם שביר ור׳ אליעזר לטעמיה דאמ׳ לעיל רביעית מים פוסלין את המקוה בתחלה: ר׳ יהושע אומ׳ בין כך ובין כך ישבר דקסבר ג׳ לוגי׳ פוסלי׳ את המקוה בין בתחלה בין בסוף ולא רביעית ולא חיישי׳ שמא יפלו לבור ג׳ לוגין קודם שביר וא״נ דלאו עונת גשמי׳ היא ישבר דיכול להמשיך עד שיעור מקוה דקסבר שאיב׳ שהמשיכ׳ כלה טהור׳ ואין הל׳ כר׳ אליעזר: או יכפה שכופה הקנקני׳ שעל הגג שלא יפלו המי׳ מתוכן לבור אלא יפלו לצד אחר ומתוכן נמשכי׳ לבור: אבל לא יערה שאם הגביה הקנקני׳ ועירה אותן נעשו כמי׳ שאובין שהרי יש בהן תפוסת ידי אדם: ח הסייד אומן הסד את הבור בסיד כדי שיחזיק מימיו ודרכו להביא הסיד לבור בעציץ ואותו בור היו בו מים כשרי׳ ונשקע העציץ לתוך המים ונתמלא: אם היו המים צפי׳ על גביו כל שהו ישבר שלא נשאבו המים דכל שנה הן מעורבין אבל אם היה מעלה העציץ בידו היו נפסקי׳ ונעשי׳ תלושים: ואם לאו שאין המים צפי׳ על גביו לא ישבר ובשאינה עונת גשמי׳ איירי דאם היה עונת גשמי׳ כיון דאיכא מים בבור ישבר כדאמרן: ר׳ יהושע אומ׳ בין כך ובין כך ישבר דיכול להמשיך כדפרישנ׳ לעיל: ט המסדר קנקני׳ בבור ונתמלאו אע״פ שבלע הבור את מימיו ואין מי׳ בבור אלא של שבקנקני׳ הרי זה ישבר כר׳ יהושע דאי׳ רביעית פוסל ומשבר את הקנקני׳ ועושה מקוה בתחלה: י ר׳ יהושע אומר בטיט ובמים כשהמי׳ נראים ע״ג הטיט ואפי׳ רגליו שוקעות בטיט מטבילין לר׳ יהושע מפני שהמים מקדמי׳ ור׳ אליעזר לית ליה האי סברא׳ אבל אם היה מטביל כלי קטן במים הצפים על גבי הטיט בהא מודה ר׳ אליעזר דעלת׳ לו טבילה כיון שלא היה שוקע בטיט כלל ומצטרף להשלים מ׳ סאה והלכ׳ כר׳ יהושע: שהקנה יורד מאליו שהוא רך וכמוח כל כך

רבי יהושע שמטבילין במים ואין מטבילין בטיט באיזה טיט אמרו בטיט שהקנה יורד מאליו דברי ר' מאיר ר' יהודה אומ' מקום שאין קנה המדה עומד אבא אלעזר בן דולעאי אומר מקום שמשקולת יורדות ר' אליעזר אומ' היורד בפי חבית רש' אומ' הנכנס בשפופרת הנוד רבי אליעזר בר צדוק אומר הנמדד בלוג:

פרק ג

רבי יוסי אומר שני מקואות שאין בהם מ' סאה ונפלו לזה לוג ומחצה ולזה לוג ומחצה ונתערבו כשרי' מפני שלא נקרא עליהן שום פסול אבל מקוה שאין בו מ' סאה ונפלו בו ג' לוגין ונחלק לשני' פסול מפני שנקרא עליו שם פסול ור' יהושע מכשיר שהיה ר' יהושע אומ' כל מקוה שאין בו מ' סאה ונפלו לו ג' לוגין וחסר אפי' קרטום כשר מפני שחסרו לו ג' לוגי' וחכמי' אומרי' לעולם הוא בפסולו עד שיצא ממנו מלואו ועוד: ב כיצד הבור שבחצר ונפלו לו שלשה לוגין לעולם הוא בפסולו עד שיצא ממנו מלואו ועוד או עד שיעמיד בחצר מ' סאה וישתו העליונים מן התחתונים ר' אליעזר בן עזריה פוסל אלא אם כן פקק: ג בור שהוא מלא מים שאובין והאמה נכנסת לו ויוצאה ממנו לעולם הוא בפסולו עד שיתחשב שלא נשתייר בו מן הראשונים ג' לוגין שנים שהיו מטילי' למקוה זה לוג ומחצה וזה לוג ומחצ' הסוחט את כסותו ומטיל ממקומו' הרב' והמערי' מן הגסטרא ומטיל ממקומות הרב' ר' עקיב' מכשיר וחכמי' פוסלין אמ' ר' עקיב' לא אמרו מטילין אלא מטיל' אמרו לו לא כך ולא כך אמרו אלא

שנפלו

שאם ישימו בו קנה ישקע בטיט [illegible] מקום שאין קנה האדם עומד קנה שמודדין בו איכו עומד מאליו כשאר וזה איכו רך וכימוח כראשון: המשקולת כדי' של הבנאי' וכל השעורי' הללו כל אחד מוסיף בקושי סטיט ומביא שהראשון רך מכלם והשני קשה הימנו והשלישי קשה הימנו וכן כלם: נפי חבית שפיה כר וקטן ואם הטיט רך כל כך שיכול לישפך ולהככס כפה כר של חבית עלתה לו טבילה: בשפופר' הכוד שפופר' של קנה שמכניסין עם הכוד ששופכי' לתוכו ושעורם שכנגד של שפופרת הכוד שיהו חוזרות בו שתי אצבעות בינוניות שהן רוחב שתי אצבעו' הראשונות של פס היד לא הגודל: הנמדד בלוג כל זמן שהוא רך כ"כ שהוא נמדד בלוג והוא כלי שמחזיק ו' ביצים הוא נמדד עם המקוה ומטבילין בו והלכ' כר' יהודה:

רבי יוסי אומר ולזה לוג ומחצ' ונתערבו והרי יש כאן ג' לוגין מים שאובין שהן פוסלי' את המקוה אעפ"כ כשרין אלא נקר' עליהם שם פסול שאם היו [illegible] מים כשרין בכל אחד עד תשלום שעור של מקוה היה כל אחד מהן כשר: ונחלק לשני' והוסיפו בכל אחד מים כשרי' עד שיש בכל אח' מהם כשיעור מקוה פסול כל אחד מהן: וחסר אפי' קרטוב לאחר שנפלו עליו ג' לוגין מים שאובין מגומגמי' כחסר ממנו אפי' קרטוב של מים כשר להוסיף עליו מי' ולהשלימו לשיעור מקוה שאף שכאותו קרטוב שחסר לא חסר מעט מן הג' לוגין ונמצא שלא היה בו ג' לוגין מים שאובין: קרטוב חלק מס"ד בלוג: עד שיצא ממנו מלואו המים שהיו בו תחלה כשנפלו בו ג' לוגין מים שאובין ועוד מעט יותר כדי לחסר הג' לוגין כגון מקוה שהיו בו כ' סאה מים כשרי' ונפלו לתוכו ג' לוגי' מים שאובי' ונתמלא אח"כ מי גשמים לעולם הוא בפסולו עד שיוציא ממנו כ' סאה שהיו שם תחלה ועוד מעט יותר למעט ג' לוגין: ב שיעמיד בחצר מ' סאה מקוה כשר למטה מן הפסול ופותקן לכשר כדי שיתחברו ויטהר העליון הפסול מן התחתון הכש' דאמרי' נוד אפיק וכל שכן אם הכשר למעלה והפסול למטה דאמרי' נוד אחית: שאם כן פקק שפסקו מימיו ויצא ממנו מלואו ועוד כדאמרן ויש שגורסי' שאם כן פקק כלומ' אח"כ סתם על המקוה אשר עשה כדי שלא יגע בו המים ונגרם ראשונה כל עקר ואין הלכה כר' אליעזר בן עזריה: ג והאמה נכנסת לו כגון מי גשמי' שבאי' מן [illegible] ונתרבו לו: הסוחט את כסותו והמים שהיו בבלעי' בו השיבי מים שאובין וכשהו' סוחטן לתוך הבור הן [illegible] ממקומות הרבה שיכולין ומוכאין לבגד: והמערה מן הגסטרא כלי חרס שעושין על פיו סבכה כמין [illegible] והמערה ממנו מטיל המים ממקומות הרבה: ר' עקיבא מכשיר קסבר דאין ג' לוגין מים [illegible] פוסלי' את המקוה שאם כן מטילן למקוה מכלי אחד וממקום אחד מה שאין כן בכסות ובגסטרא: וחכמי' פוסלי' דסברי ג' כלים מצטרפין: לא אמרו מטילי' אלא מטיל כלשון זה קבל ר' עקיב' מרבותיו דבכלי המטיל ג' לוגי' מים למקוה פוסל את המקוה: לא כך אמרו אלא שנפלו ולא שנא מכלי אחד או מכלים

הרבה

סרכה ואין הלכ' כר' עקיבא: ד מכלי אחד משנים וכו' סיומא דמלתיהו דרבנן היא: ט' קבין מים בעל קרי חולה שאינו יכול לטבול אם נתנו עליו ט' קבין מים טהור ואשמעינן מתני' דלא שנא מכלי אחד לא שנא מב' או ג' כלי': וכן טהור שנפלו על ראשו ועל רובו ג' לוגין מים שאובין דפסול את התרומ' כדאמרי' פ"ק דשבת הבי ג' לוגין מב' או ג' כלים מצטרפין מד' אין מצטרפי': בד"א דמב' וג' כלי' מצטרפין בזמן שלא נתכוון לרבו' אמקום קאי שלא נתכוון להוסיף עליו כדי להרבו' בו מים: אפי' קרטוב שיעור מועט אחד מס"ד בלוג:

שנפלו לו שלשה לוגין. ד מכלי אחד משנים ומג' מצטרפין ומד' אינם מצטרפין בעל קרי חחולה שנפלו עליו ט' קבין מים וטהור שנפלו על ראשו ועל רובו ג' לוגין מים שאובין מכלי אחד מב' ומג' מצטרפין מארבעה אין מצטרפים בד"א בזמן שהתחיל השני עד שלא פסק הראשון ובד"א בזמן שלא נתכוון לרבו' אבל נתכון לרבו' אפי' קרטוב בכל השנה מצטרפין לשלשה לוגין.

פרק ד

המניח כלים תחת הצנור אחד כלים גדולים ואחד כלים קטנים אפי' כלי גללים כלי אבנים כלי אדמה פוסלין את המקוה אחד המניח ואחד השוכח כדברי בית שמאי ובית הלל מטהרין בשוכח אמר רבי מאיר נמנו ורבו בית שמאי על בית הלל ומודים בשוכח בחצר שהוא טהור אמר רבי יוסי עדין מחלוקת במקומה עומדת. ב המניח טבלא תחת הצנור אם יש לה לבזבז פוסלת את המקוה ואם לאו אינה פוסלת את המקוה זקפה לירוח בין כך ובין כך אינה פוסלת את המקוה. ג החוטט בצנור לקבל צרורות בשל עץ כל שהוא ובשל חרס רביעית רבי יוסי אומר אף בשל חרס כל שהוא לא אמרו רביעית אלא בשבורי כלי חרס היו צרורות מתחלחלים בתוכו פוסלים את המקוה ירד לתוכו עפר ונכבש כשר סלון שהוא צר מכאן ומכאן ורחב מן האמצע אינו פוסל מפני שלא נעשה

המניח כלי' תחת סנכור מרזב שמי גשמי' שנכנסי' בו ויורדי' דרך פיו למקוה והכא מיירי בנכור של עץ שקבעו ולבסוף חקקו דהואיל ולא היה תורת כלי עליו כשקבעו אע"פ שחקקו אחרי כן לא חשיבי המים שבתוכו מי' שאובי' הואיל ולא היה תורת כלי עליו בתלוש ואח' כלים קטנים דלא תימא דלא חשיבי: אפי כלי גללים דלא חשיבי כלים לענין טומאה חשיבי כלי' לפסול את המקוה אפי' אם שבר' או כפה אותם דלא דמי למניח קנקנים בראש הגג לנגבן: וב"ה מטהרין בשוכח בפ"ק דשבת בגמר' עוקמי פלוגתיהו כשהניחן תחת הנכור בשעת קשור עבי' ונתפזרו ושכחן וחזרו ונתקשרו דב"ש סברי משום פזור עבי' לא נתבטלה מחשבתו הראשונה דגלי דעתיה שרצה שיפלו לתוכן וב"ה סברי בטלה מחשבתו דכי נתפזרו אסח דעתיה דקסבר לא ירדו גשמי' עוד אבל הניחן תחת הנכור בשעת קשור עבים ואחרו הגשמים לבא ויצא למלאכתו ושכחן דברי הכל הואיל ומתחלה לכך נתכוון לא בטלה מחשבתו בשכחתו ואם הניחן בשעת פזור עבי' דברי הכל טהורי' שלא נתכוון מתחלה לכך: בשוכח בחצר שהו' טהור כחצר שלא תחת הנכור ונתמלאו מן הנוטפין ונפלו למקוה דדוקא תחת הנכור הוא דפליגי ב"ש דגלי דעתיה דרצה שיפלו לתוכן ומשום פזור לא בטלה מחשבה קמייתא אבל מניח בחצר אפי' בשעת קשור לא מוכחא מעקרא מחשב' קמייתא שפיר הילכך בטלה בשנתפזרו: עדין מחלוקת במקומה עומדת שלא עמדו למנין על כך ולא רבו תלמידי ב"ש: ב המניח טבלא תחת הנכור להמשיך המים למקוה אם יש לה לבזבז שפה סביב מד' רוחותיה כדי שיהיה לה בית קבול: פוסלת את המקוה דהוו להו מים שאובי' ומשו' נכור לא הוה מפסיל מקוה דמיירי בנכור שקבעו ולבסוף חקקו כדפרישי': וזקפה לירוח כדי שתורד מטיפפות שבה: אינה פוסלת את המקוה דלא קיימא כדרך קבלתה: ג החוטט בנכור דרך נכור להיות פתוח מב' צדדי' ואין פוסל את המקוה אא"כ חקק בו חקק מעט כדי לקבל צרורו' שמעכבי' הלוך המי' וכשחקקו ולבסוף קבעו איירי הואיל והיה עליו תור' כלי כשהיה תלוש הרי המי' העוברי' בו שאובי' הן ופוסלי' את המקוה: ובשל חרס לא חשיב כלי אא"כ יש לו בית קבול של רביעית: לא אמרו רביעית אלא בשברי החרס דוקא בכלי חרס לאחר שנשבר בעינ' שיהא השבר מחזיק רביעית אבל מתחלתו אפי' כל שהו חשוב כלי ואין הלכ' כר' יוסי: מתחלחלי' מתגלגלי' בתוך בית קבול שאינם מהודקי' בו אע"פ שנתמלא מהם שא מעבבעי' שך ושך לשון ותחלחל המלכ': פוסלין את המקוה דלא נתבטל קבולו ירד לתוכו לתוך בית קבולו: עפר ונכבש שהעפר נקבע ונעשה מהודק יפה והמי' עוברי' עליו תרגום

במשלה בעלה באורה כבושה כסך: כשר דלאין כאן בית קבול: סלון וצנור ומרזב אחד הוא: שהוא נר מבין ומכאן מב' פיותיו מעקו' שהמי' נכנסי' בו וממקום שיורדי' משם למקוה: ורחב באמצע אפי' הכי לא חשיב לקבלה כל זמן שלא חקק בו לקבל צרורו': ד מים שאובי' שהן פסולי' למקוה ומי גשמי' הכשרי' שנתערבו בחצר או בעוקה גומ' שהמי' מתקבצי' בה או על מעלו' המערה ומשם נמשכו וירדו למקוה אם רוב מן הכשר כגון שכל שלא מהן מי גשמי' וי"ט מים שאובי'

נעשה לקבלה: ד מים שאובין ומי גשמים שנתערבו בחצר ובעוקה ועל מעלות המערה אם רוב מן הכשר כשר ואם רוב מן הפסול פסול מחצה למחצה פסול אימתי בזמן שנתערבו' עד שלא יגיעו למקוה היו מקלחין בתוך המי' אם ידוע שנפל לתוכו מ' סאה מים כשרים עד שלא ירד לתוכו ג' לוגין מים שאובין כשר ואם לאו פסול: ה השוקת שבסלע אין ממלאין ממנה ואין מקדשין בה ואין מזין ממנה ואינה צריכ' צמיד פתיל ואינה פוסלת את המקוה היתה כלי וחברה בסיד ממלאין בה ומקדשי' בה ומזין ממנ' וצריכה צמיד פתיל ופוסלת את המקוה נקובה מלמטה או מן הצד ואינה יכולה לקבל מים כל שהם כשיר' וכמה יהיה בנקב כשפופרת הנאד אמר ר' יהודה בן בתירה מעשה בשוקת שהיתה בירושלם והיתה נקוב' בשפופרת הנוד והיו כל הטהרות שבירושלם נעשות על גבה ושלחו בית שמאי ופחותה שבש"א עד שיפחות רובה:

פרק ה

מעין שהעבירו על גבי השוקת פסול העבירו על גבי שפת כל שהוא כשר חוצה לה שהמעין מטהר בכל שהוא העבירו על גבי בריכה והפסיקו הרי הוא כמקוה חזר והמשיכו פסול לזבים ולמצורעים ולקדש כהן מי חטאת עד שידע שיצאו הראשונים: ב העבירו על גבי כלים או על גבי ספסל רבי יהודה אומר הרי הוא כמו שהיה רבי יוסי אומר הרי הוא כמקוה ובלבד שלא יטביל על גבי הספסל: ג מעין

שהוא

כשר: היו מקלחין בתוך המי' שלא ירדו למקוה ע' המשכ' דרך החצ' והעוקה ומעלות המערה אלא מן הכלים עצמן היו מקלחין לתוך המקוה: ואם לאו פסול דג' לוגין מים שאובי' פוסלי' כשנפלו למקוה שלא כדרך המשכה אבל דרך המשכ' אין פוסלי' עד שיהיו הרוב מים שאובי' ואפי' המי' שאובי' בפני עצמן שלא נתערבו בכשרים אין פוסלין דרך המשכ' אלא ברוב כגון מקוה שיש בו כ"א סאה מי גשמים שמלא בכתף וממשיך לתוכו י"ט סאה מי שאובי' כשר הואיל והרוב מים כשרי' וכן הלכ': ה השוקת אבן חלולה שעל שפת המעין ושותי' נכנסי' לה דרך חור שבדופנ' ומשקי' בה הבהמות: אין ממלאין ממנ' מים למי חטאת ואין מקדשין בה אין נותנין אפר פרה על המי' שבתוכה דאיכא חשוב' כלי והכא מיירי בסלע מחובר שחקקו ואפי' תלוש שחברו ולבסוף חקקו הואיל ולא היה עליו שם כלי בתלוש אינו חשוב כלי: ואינה צריכ' צמיד פתיל אם היא באהל המת מצלת על מה שבתוכה בכסוי לבד בלא צמיד פתיל לפי שאינה חשובה כלי אלא כבור ודות שמצילים על מה שבתוכה בכסוי לבד: ואינה פוסלת את המקוה אם נפלו מי גשמים מתוכה למקוה אין נחשבים מים שאובים לפסול את המקוה: וכמה יהא בנקב לבטלו מתורת כלי שלא יפסול את המקוה מטעם שאיבה: כשפופרת הנאד ושיעורו שיהיו שתי אצבעות של יד הסמוכות לגודל חוזרות ברחבן בריוח בתוך הנקב: שוקת יהוא כך היתה נקראת: וכל טהרות של ירושלם נטבלו על גבה שמטבילי' בתוכם ונעשי' טהרו' ולא היה בשוקת מ' סאה אלא מקוה שלם היה בצדה ומי השוקת מתערבי' בו דרך נקב כשפופרת: עד שתפחת רובה אפי' יש בנקב כשפופרת הנאד לעולם תורת כלי עליה עד שתשבר רובה:

מעין שהעבירו ע"ג השוקת שהוא כלי ולא שוקת שבסלע: פסול להטביל במים שבתוך השוקת ובמים שיוצאי' ועוברים מן השוקת לחוץ הואיל ומי המעין כלם שופכי' לתוך השוקת אבל אם מי המעין עוברים ע"ג שפת השוקת כל שהו אע"פ שמקצתם עוברי' בתוך השוקת כשר להטביל במים שעל שפת השוקת או חוצ' לה דמעין מטהר בכל שהו: והפסיקו שאין מי הבריכה מחוברי' למעין: הרי הוא כמקוה ואין מטהר בכל שהו עד שיהא בו מ' סאה: חזר והמשיכו שחיבר מי המעין לבריכה: פסול לזבי' דבכהאי פסק אין שם ומצורעי' כתי' בהו מים חיים: ב העבירו ע"ג כלי' שהעביר המעי' על דפני הכלי' מבחוץ הרי הוא כמו שהיה לטהר בזוחלי' ובכל שהו: הרי הוא כמקוה דבעי מ' סאה ובאשבורן: ובלבד שלא יטביל ע"ג ספסל גזרה שמא יטביל בכלי' והלכ' כר' יוסי: ג שהוא מושך מכל שפתותיו וזחלי' במקומות הרבה כשר זה שמרבה רגלים

ומקורין

מקורין לו בלעז ביכטופלדי: רוב עליו מי שאובי׳ עד שמשכו ונתגדלו המקומו׳ שמימיו זוחלי׳ שם: הרי הוא כמו שהיה ה׳ וקומו׳ הללו מטהרי׳ בזוחלי׳ ובכל שהו כמו שהיו בתחלה: היה המעין עומד ולא היו מימיו זוחלי׳ ורבה עליו מים שאובי׳ ונתגדל המעין עד שמימיו זוחלי׳ שך ושך ומחמת ה׳ מי שאובין: שוה למעין המקומו׳ הללו שהמי׳ זוחלי׳ בהם שוו׳ למעי׳ שמטהרי׳ בכל שהן ושוו׳ למקוה שאין מטהרי׳ בזוחלי׳ אלא בא שבורן. פ״א רבה עליו והמשיכו

שהוא משוך כנדל ריבה והמשיכו חרי הוא כמו שהיה חיה עומד וריבה והמשיכו שות למקוה לטהר באשבורן ולמעין להטביל בו כל שהוא ׃ ד כל הימים במקוה שנא׳ ולמקוה המים קרא ימים דברי ר״מ ר׳ יהודה אומ׳ הים הגדול במקוה לא נאמ׳ ימים אא שיש בו מיני ימים הרבה ר׳ יוסי אומ׳ כל הימים מטהרי׳ בזוחלין ופסולים לזבי׳ ולמצורע ולקדש מהם מי חטאת ׃ ה הזוחלי׳ במעין והנוטפי׳ במקוה העיד ר׳ צדוק על הזוחלין שרבו על הנוטפים שהם כשרים ונוטפי׳ שעשאן זוחלי׳ סומך אפי׳ מקל אפי׳ קנה אפי׳ זב וזבה יורד וטובל דברי ר׳ יהודה ר׳ יוסי אומ׳ כל דבר שהוא מקבל טומא׳ אין מתחילי׳ בו ׃ ו גל שנתלש ובו מ׳ סאה ונפל על האדם על הכלי׳ טהורי׳ כל מקום שיש בו מ׳ סאה טובלי׳ ומטבילי׳ מטבילין בחריצין ובנעיצי׳ ובפרסת החמור המעורבת בבקע׳ ב״ש אומרים מטבילין בחרדלית ב״ה אומרי׳ אין מטבילין ומודים שהוא גורר כלים וטובל בוזם

שהרחיב הבריכו שהיו מושכו׳ מים מן המעין ההוא והגדילן הרי הוא כמו שהיה דכמקו׳ שהיו מימיו זוחלי׳ קודם שריבה עליהן והרחיבן שם מטה בזוחלי׳ ומן הכדדי׳ אין מטה׳ אלא באשבורן אבל אם לא היו מימיו זוחלי׳ אלא עומדי׳ ורב׳ עליו שהרחיב מקו׳ עמידתן וסמשכו שעז׳ מקו׳ עמידתו זוחלי׳ שוה למקוה לטהר באשבורן ואין מטהר בזוחלי׳ מאחר דעיקר מקו׳ המעין אינן זוחלין : ד הים הגדול במקוה לא קרא הכתו׳ מקוה אלא לים הגדול דביה משתעי קרא במעשה בראשית: ששם נקוו כל מימי בראשית ולא כאמר ימים כלשון רבים אלא מפני שמערבין בו מיני ימים הרבה שכל הנחלים הולכים אליו : רבי יוסי אומר כל הימים וים הגדול כמי פירת מעין עליהם לענין שהן מטהרין בזוחלין מפני שהנחלים הולכי׳ וזוחלין עליהן אבל פסולין הן לתורת מים חיים שנכתוב קראן מקוה והלכה כר׳ יוסי : ה הזוחלין כגון נהרות שהן זוחלין הרי הן כמעין מטהרין בזוחלין ובכל שהן : והנוטפים כגון מי גשמי׳ : כמקוה לטהר בארבעים סאה ובאשבורן : שהן כשרים בזולין הואיל ונוטפין מועטים ואפילו במקום שאין כדי טבילה בזוחלין אלא אם כן נוטפין משלימים להם: נוטפין שעשאן זוחלין כגון מקוה שפרץ על שפתו ומימיו יוצאין וזוחלין: סומך אפילו מקל או קנה או זב או זבה סומכין ביד או ברגל וסותמין מקום יציאת המי׳ עד שיעמדו המי׳ במקום אחד ונעשי׳ אשבורן ויורד הטמא וטובל: כל דבר שהוא מקבל טומאה לא מבעיא זב וזבה שהן טמאין שאינן יכולים לסתום מקום יציאת המים בידיהם או ברגליהם כדי להעמיד המי׳ ולעשותן אשבורן אלא אפילו טהור נמי הואיל והוא מקבל טומאה אין מוסילין בו כלומר אין מעמידין בו מקום הזחילה כדי שיעשה אשבורן ויטבל לטבול בו ושמעא דרבי יוסי דאמר קרא מקוה מים יהיה טהור הוייתן תהא על ידי טהרה והלכה כרבי יוסי : ו גל שנתלש מן הים שהולך וסוער : ונפל על האדם ועל הכלים טהורים לחולין בלבד דחולין לא בעו כוונה אבל למעשר שני ולתרומה לא טהר הטובל עד שיכוון : טובלי׳ איש ואשה ומטבילין כלים או ידים במקום שצריך טבילת ידים כגון לקדש דלא סגי בנטילה: חריצין רחבים ומרובעים כמערה אלא שאינן מקורין: ונעיצין קצרים מלמטה ורחבים מלמעלה: פרסת חמור והוא הדין פרסת כל בהמה: המעורבת בבקעה גומא שנעשית בקרקע על ידי פרסת רגל של בהמה ונתקבצו בה מים והיא מעורבת למקוה של ארבעים סאה על ידי נקב כשפופרת הנוד מטבילין בה: חרדלית כמו הרדלית זרם מים הבאים מדליו של הר פירוש מגובה ההר ואפילו אין ותחלתן ועד סופן אלא מ׳ סאה מטבילין בהן לבית שמאי : ובית הלל אומרי׳ אין מטבילין עד שיהיו מ׳ סאה במקום אחד שאין הרדלית מטהרת אלא באשבורן: שגודר כלים וטובל בהן עושה מחיצה בכלים כדי שיעכבו הילוך המים ולא יהיו זוחלין וטובל באותן המים שבתוך מחיצת הכלים שהן כמי מקוה : וכלים שגדר בהם לא הוטבלו לפי שלא הוטבל כל הכלי במים שבתוך המחיצה כי אם הצד שכלפי החרדלית ולא צד שכלפי חוץ ואי קשיא והא אמר ר׳ יוסי לעיל כל דבר שהוא מקבל טומאה אין מוחילין בו והיכי פליג אבית הלל שמודים שגודר כלים וטובל

כהן יש לומר דהאי ומודים אסיפה קאי דאמר וכלים שגדר כהן לא הוטבלו והכי קאמר מודים בית שמאי לבית הלל שהגודר כלים וטבל כהן כלים שגדר כהן לא הוטבלו אבל בית הלל לעולם סברי שאין גודר כלים וטובל כהן כר׳ יוסי דאמר כל דבר שהוא מקבל טומאה אין מוחילין בו והכי משמע בתוספתא:

בחם וכלים שגדר בחם לא הוטבלו״

פרק ו

כל המעורב למקוה כמקוה חורי המערה וסדקי המערה מטביל בחם כמה שהם עוקת המערה אין מטבילין בה אא״כ היתה נקובה כשפופרת הנוד א״ר יהודה אימתי בזמן שהיא מעמדת עצמה אבל אם אינה מעמד׳ עצמ׳ מטבילי׳ בה כמה שהוא״ ב דלי שהוא מלא כלי׳ והטבילן הרי אלו טהורי׳ ואם לא טבל אין המי׳ מעורבי׳ עד שיהיו מעורבי׳ כשפופרת הנוד״ ג ג׳ מקואות בזה כ׳ סאה ובזה כ׳ סאה מים שאובין והשאוב מן הצד וירדו ג׳ וטבלו בהן ונתערבו המקואות שהורין והטובלים טהורים היה השאוב באמצע וירדו שלשה וטבלו בהם ונתערבו המקואות כמות שהיו והטובלי׳ כמות שהיו״ ד הספוג והדלי שהיו בהן ג׳ לוגין מים נפלו למקוה לא פסלוהו שלא אמרו אא ג׳ לוגין שנפלו״ ה השדה והתבה שבים אין מטבילין בהם אלא אם כן היו נקובין כשפופרת הנוד רבי יהודה אומר בכלי גדול ד׳ ארבעה טפחים ובקטן רובו אם היה שק או קופה מטבילין בהם כמה שהם מפני שהמים מעורבין היו נתונים תחת הצינור אינ׳ פוסלים את המקוה אלא כטבילים אותן ומעלין אותן כדרכן״ ו גסטרא שבמקוה והטביל בה את הכלים טהרו מטומאתן אבל טמאים על גב כלי

כל המעורב הורי המערה חורין שבתוך המקוה ומשום שרוב טבילו׳ שלהן במערות קרי למקוה מערה: כמה שהן אע״פ שאין נקובי׳ כשפופרת הנוד: עוקת המערה גומא שבשולי המקוה ואין מימיה כ׳ כחשבי׳ עם מימי המקוה שלמעלה מהן להיות כשרים לטבול בהן אלא אם כן יש ביניהן כשפופרת הנוד לחברן: אמר ר׳ יהודה אימתי לא בא ר׳ יהודה לחלוק אלא לפרש בזמן שהיא מעמדת את עצמה כשבא לטבול בעוקא שעוקא היא מעמדת את עצמה ואין שגג המפסיק ביניה ובין המערה נופל עליו אבל אם אינה מעמדת את עצמה וכשעה שבא לטבול נופל גג העוק׳ שהוא תחתית המקוה ומתערבים מימי המערה במי העוקא מטבילין בה כמו שהיא ואפילו אין נקב כשפופרת הנוד: ב והטבילו הרי אלו טהורים ואפילו אין פי הדלי רחב כשפופרת הנוד וכגון שהדלי עצמו טמא וצריך טבילה דמגו דסלקא ליה טבילה לדלי סלקא ליה נמי למה שבתוכו: ואם לא טבל גרסינן כלומר ואם הדלי טהור ואינו מטבילו שאינו צריך טבילה: עד שיהו מעורבין כשפופרת הנוד אין הכלים שבתוכו טהורים עד שיהיה בפי הדלי כשפופרת הנוד:

ג בזה עשרים ובזה עשרים מים כשרים ובשלישי עשרים סאה מים שאובין: וטבלו ונתערבו על ידי טבילתן כפו המים והשיקו ונתחברו שלשתן זו בזו: המקואות טהורים אפילו השאוב שהרי שני הכשרים מתערבים יחד ויש כאן שיעור מקוה מ׳ סאה מים כשרים וכשמתחבר להן השאוב שהמים נפין׳ על גביהן מחמת הטובלים הוכשרו מימיו לטבילה: היה שאוב באמצע מחמת שהשאוב מפסיק בין שנים החיצונים הכשרי׳ אין הכשרי׳ מתערבין זה עם זה: המקואות כמות שהיו שהכשרים כשרים להקוות עליהן להשלים ארבעים סאה כשרים והשאוב אין כשר להקוות עליו ואע״פ שמימי השאוב מתערבין עם כל אחד לא מפסלי להקוות עליהן דדרך המשכה נתערבו ולא נפלו מן הכלי לכשרין ומה שירדו ממנו לכל אחד נתבטל ברוב קודם שירדו למקוה: ד שהיו בהן ג׳ לוגין מים בלועין ודבוקין בהן אבל אינן נראין בעין הילכך לא גזרו רבנן דאין זה מקרי נפלו: ה השדה והתיבה כלים גדולים של עץ הם ומונחין בתוך מקוה כשר אלא אם כן היו נקובים כשפופרת הנוד דומיא דעוקה דאמרינן לעיל שצריך שתהא נקובה כשפופרת הנוד: בכלי גדול כגון בר תשעה טפחי׳ או יותר דמיעוטו הוי ד׳ טפחים סגי בנקיבת ארבעה טפחים ואין הלכה כר׳ יהודה: שק או קופה של עשוי מכברים של ערבה קלופי׳: ומטבילין בהן כמו שהן אם הן בים ולא בעו נקיבה כשפופרת הנוד שכלם מלאי׳ נקבי׳ ובטלין מים שבתוכן לגבי מי מקוה: אינו פוסלין את המקוה משום מים שאובין: ומעלין אותן כדרכן כגון במקוה שיש בו מ׳ סאה מכוונים׳ דאמרינן לקמן דכר וכסת של עור

עד כיון שהגביה שפתותיהן מן המים המים שבתוכן שאובין כיצד יעשה מטבילן ומעלה אותן דרך שוליהן ובשק וקופה לא חיישינן דלא חשיבי מים שבתוכן שאובין לפסול את המקוה: ז ערוב מקואות מקוה חסר שבצד מקוה שלם אי נמי בזה כ׳ סאה ובזה כ׳ סאה ומתערבין המים דרך חרין או נקב שעורו לצרפן ולהכשירן כאלו יש בכל אחד מ׳ סאה כשפופרת הנוד: כעוביה וכחללה של קנה שכותבי׳ בפי הנוד והיינו כב׳ אצבעו׳ חוזרו׳ למקומן מתהפכות

גב כלי חרס אם היו המים צפים על גביו כל שהן טהורין מעין היוצא מן התנור וירד וטבל בתוכו הוא טהור וידיו טמאות ואם היו על גביו רוב ידיו אף ידיו טהורות׃ ז ערוב מקואות כשפופרת הנוד כעובית וכחללה כשתי אצבעות חוזרות למקומן ספק כשפופרת הנוד ספק שאינה כשפופרת הנוד פסולה מפני שהיא מן התורה וכן כזית מן המת וכזית מן הנבילה וכעדשה מן השרץ כל שיעמוד כשפופרת הנוד ממעטה רבן שמעון בן גמליאל אומר כל שהוא מבריית המים טהור׃ ח משהרים את המקוה העליון מן התחתון והרחוק מן הקרוב כיצד מביא סלון של חרס או של אבר ומניח ידיו תחתיו עד שהוא מתמלא מים ומושכו ומשיקו אפילו בשערה דיו היה בעליון ארבעים סאה ובתחתון אין כלו׳ ממלא בכתף ונותן לעליון עד שירדו לתחתון מ׳ סאה׃ ט כותל שבין שני מקואות שנסדק לשתי מצטרף ולערב אין מצטרף עד שיהא במקום אחד כשפופרת הנוד ר׳ יהודה אומר חלוף הדברים נפרצו זה בתוך זה על רום כקליפת השום ועל רוחב כשפופרת הנוד׃ י האביק שבמרחץ בזמן שהוא באמצע פוסל מן הצד אינו פוסל מפני שהוא כמקוה סמוך למקוה דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אם מקבלת האמבטי רביעית עד שלא יגיעו לאביק כשר ואם לאו פסול רבי אלעזר ברבי צדוק אומר אם

מקבל

בריוח בחלל הנקב ושתי אצבעות שאמרו הם שתי אצבעו׳ הסמוכו׳ לגודל הראשונו׳ שבפס היד דהיינו אצבע ואמה: מפני שהיא מן התור׳ חיוב הטבילה במקוה מים הוי מן התורה: וכן כזית מן המת ספק יש בהן כשיעור ספק אין בהן כשיעור ספקן טמא ודוק׳ ברשות היחיד אבל ברשות הרבים ספיקן טהור ואע״ג דאפי׳ בדרבנן ספק טומאה ברשו׳ היחיד ספיקו טמא מכל מקום הכא אלו הוו שיעורים דרבנן הייתי מטהרין אותו: כל שיעמוד בין עכ״ר בין ברורות בין יבחושי׳ אדומי׳ הגדלין במים אם עומדין על פי הנקב ממעטין בשפופרת הנוד ואין המקואות מתערבין: כל שהוא מבריית המי׳ כגון יבחושי׳ אדומים ואין הלכה כרשב״ג: ח העליון מן התחתון כגון שהיה העליון מים שאובי׳ והתחתון מים כשרי׳:

והרחוק מן הקרוב ולא חיישינן שמא בא אדם והפסיק השקתו ולא עלתה לו טבילה: מביא סלון של חרס או סלון של אבר והוא הדין של עץ או של עצם או של זכוכית. אבר עופרת: ומניח ידו תחתיו של הסלון כדי שלא יבאו מים לחוץ כשהוא מתמלא עד שעה שישיק ויתחברו עם המקוה האחר: אפילו כשערה דהקלו בשאיבה שהיא דרבנן אבל אם היה העליון חסר מכשיעור ובא להכשירו על ידי השקה להשלימו לכשיעור אין די בהשקה כשערה דאפי׳ ר׳ יהודה דמיקל טפי כפ״ב דנטין בעי טופח על מנת להטפיח: ממלא בכתף דמאחר שיש במקוה מ׳ סאה מים כשרי׳ אפי׳ כל מים שאובין שבעולם אין פוסלין אותו: ט לשתי מלמעלה למטה: לערב מימין לשמאל: חלוף הדברים מלמעלה למטה אין מצטרף מימין לשמאל מצטרף ואין הלכה כר׳ יהודה: נפרצו זה בתוך זה היינו מלמעלה בראש הכותל דדוקא כשנסדק הכותל או נקב ולמעלה בראשו שלם הוא דבעינן כשפופרת הנוד אבל כשנפרץ הכותל בראשו והמים מתחברים שם סגי ברום כקליפת השום ברוחב כשפופרת הנוד: י האביק שבמרחץ כלי של מתכת משוקע באמבטי ויש בו נקב דכשנמאסו מי האמ״ב מחמת הטבילות פותחי׳ הנקב שבאביק ויוצאי׳ המים שבאמבטי וממשיכין לו מים אחרים כקיים וסותמי׳ הנקב שלא יבאו המים והמים הנמשכי׳ לאמבטי הן כשרי׳ לטבילה דלאחר שרחצו בחמין שבמרחץ נכנסי׳ לאמבטי וטובלין שם: בזמן שהוא באמצע פסל לפי שכל המים גרורי׳ על גביו ומים הגרורי׳ על גבי כלי הרי אלו פסולי׳: מן הצד לא פסל דאין המי׳ גרורי׳ על גביו ואין כאן שאוב אלא מה שבתוכו אלא המים הוו להו מקוה כשר סמוך לשאוב ומים שאובין בצד מים כשרי׳ לא פסלי ואע״פ שנוגעי׳ זה בזה:

אם מקבלת האמצעי רביעית מים כשרי' קודם שיגיעו לאבוק כאלו מקבלת מ' סאה דמי משו' דרביעית שיעור
מקוה הוא מדאורייתא להטביל בה מחטי' וצנורות : אם מקבל האבוק כלומר כיון דאבוק הוא כלי העשוי
לקבלה כל שהוא פסול בכל ענין שיהיה בין באמצע בין מן הצד בין מקבלת האמצעי רביעית קודם שיגיעו
לאבוק בין אינה מקבלת : יא המטהרת שבמרחץ שקתות המים העשויות במרחץ שבמשכים להם מים
בוכבי' להשתטף בהן כדי לטהר
עצמן לאחר שרחצו בחמין ופעמי'
שהן שתי שקתות זו בנגד זו אלא
שהאחת עליונה מחברתה ויש
נקב בכותל שבין שתיהן שהמים
יוצאים מזו לזו אם יש בנגד הנקב
שלשת לוגין שהנקב רחב וארוך
כשיעור שיכנסו בו שלשת לוגין
נפסלה העליונה מחמת המים
שאובי' שבתחתונה דחשיב כאלו
שמים שבנגד חלל הנקב שאובין
הן באמצע העליונ' לא מן הצד וג'
לוגין מים שאובין פוסלין כשהן
באמצע אע"ג שאין פוסלי' מן הצד
דבותא נקט שהתחתונה מים
שאובין והעליונה מים כשרים
שדרך המים לרדת ואין דרכן
לעלות ואעפ כן נפסל העליון
וכל שכן שיפסל כשיהיה הכשר
לנד התחתון : כמה יהא בנקב

מקבל האבוק כל שהוא פסול ׃ יא המטהרת שבמרחץ
התחתונה מליאה שאובין והעליונה מלאה כשרין אם יש כנגד
הנקב שלשה לוגין פסול כמה יהא בנקב ויהיה בו שלשה לוגין
אחד משלוש מאות ועשרים לבריכה דברי רבי יוסי ורבי אלעזר
אומר אפילו התחתונה מליאה כשרים והעליונה מליאה שאובין
ויש בצד הנקב ג' לוגי' כשר שלא אמרו אלא ג' לוגין שנפלו ׃

פרק ז

יש מעלין את המקוה ולא פוסלין פוסלין ולא
מעלין לא מעלין ולא פוסלין אלו מעלין ולא
פוסלין השלג והברד והכפור והגליד והמלח והטיט הנרוק אמר
רבי עקיבא היה רבי ישמעאל דן כנגדי לומר השלג אינו מעלה
את המקוה והעידו אנשי מידבא משמו שאמר להם צאו והביאו
שלג ועשו מקוה בתחלה ר' יוחנן בן נורי אומר אבן הברד כמים
כיצד מעלין ולא פוסלין מקוה שיש בו מ' סאה חסר אחת נפל מהם
סאה לתוכו והעלהו נמצאו מעלי' ולא פוסלין ׃ ב אלו פוסלין ולא
מעלין המי' בין טמאי' בין טהורי' ומי כבשי' ומי שלקות והתמד עד
שלא החמיץ כיצד פוסלי' ולא מעלי' מקוה שיש בו מ' סאה חס' קרטוב
ונפל מהם קרטוב לתוכו ולא העלהו פוסלו בג' לוגין אבל שאר
הכשקין

השתא אתא לאשמועינן כמה שיעורו של נקב שיהא ממנו שלשה לוגין בבת אחת : אח' משלש מאות
ועשרים בבריכה דג לוגי' אחד מג' מאות ועשרי' בארבעי' ם אה כיצד הסאה ששה קבין והקב ארבע לוגין נמצאו
ארבעים סאה ט' מאות וששים לוג הרי ג' לוגין חלק אחד מג' מאות ועשרי' בבריכה כלומר במקוה כשר של מ'
סאה ושערו חכמי' שיעור מקוה שמחזיק מ' סאה אמה על אמה ברום ג' אמות הרי שיעור הנקב המחזיק ג'
לוגין הוא אחד מג' מאות ועשרים מאמה על אמה ברום ג' אמות המחזיק מ' סאה ורמב"ם כתב שאם היתה
הבריכה פחות או יותר ממ' סאה מחשבין הנקב בפחות וביותר לפי חשבון זה כגון אם היה בבריכה עשרי' סאה
צריך להיות הנקב אחד ממאה וששי' אפילו התחתונה מלאה כשרי' והעליונה מלאה שאובין שדרך מים לירד
אפילו הכי אין שלשת לוגין שאובי' שבנקב פוסלין את התחתונה שלא אמרו אלא ג' לוגין שנפלו ואין השאובין
פוסלין את המקוה עד שיפלו לתוכו והלכה כרבי יוסי :

ויש מעלין משלימין למ' סאה : ולא פוסלין בשלשת לוגין שאובין וכלהו מפרש כיכד : הכפור גשמים
שיורדין נקפי' : גליד מים שקפאו על פני הארץ או על פני המי' : טיט הנרוק טיט רך ורקיק שנעש'
כמו רוק : אבן הברד כמי' כמי' שאובי' דאמרי' לקמן פוסלי' ולא מעלי' ואין הלכ' כר' יוחנן בן נורי והלכ' כעדותן
של אנשי מדבא שעושין מקוה מן השלג אפי' בתחלה : נמצאו מעלין שהשלימוהו ולא פוסלין בשלשת לוגין
שאובין שהרי סאה היא הרבה יותר משלשת לוגין ולא נפסל המקוה בכך : ב המים שאובי' בין טמאין
בין טהורי' : מי כבשי' מים שכובשי' בהן זיתי' או מיני ירקות : ומי שלקות מים שלקו בהן שלקות : והתמד
חרצני' וזגי' או שמרי' שנתן עליהן מים עד שלא החמיץ דאם החמיץ נדון כמי פירות : קורטוב אחד
בלוג : פעמים מעלין כדמפרש כשיש במקוה ארבעים סאה מים כשרים ונתן בו סאה מי פירות והוציא
בעל סאה ממנו מים ומי פירו' מעורבי' יחד הרי כל הסא' של מי פירו' שנשארה במקוה משל מי' את המקוה ׃

פעמים

פעמי' אין מעלין כדקתני במקוה שיש בו מ' סאה חסר אחת: ג ושנו את מראיו כשר דהדחת כלי לא שניב'
שנוי מראה: ואין פוסלי' אותו בשנוי מרא' משו' דכבעא לית ביה משקה: מוחל מים היוצאי' מן הזיתי': ימתין עד
שירדו גשמי' למלאת בכתף אי אפשר דכחסר עמיקה שהוא כפסל בשלשת לוגי': ממלא בכתף דמקוה שלם
אין השאובי' פוסלי' אותו לעולם: ד אין בו מראה מים מ' סאה אם אין במקוה מ' סאה שיש בהן מראה מים
לא יטבול באותו מקוה אפי' באותו

המשקין ומי פירו' והציר והמורייס והתמד משהחמיץ פעמים מעלין
ופעמי' שאינן מעלין כיצד מקוה שיש בו מ' סאה חס' אח' נפל לתוכו
סא' מהם ולא העלהו היו בו מ' סאה נתן סא' ונטל סאה הרי זה כש'׳
ג הדיח בו סלי זתים וסלי ענבים ושנו את מראיו כשר ר' יוסי
או' מי הצבע פוסלין אותו בג' לוגין ואינ' פוסלין אותו בשנוי מרא'
נפל לתוכו יין ומוחל ושנו את מראיו פסול כיצד יעשה ימתין לו
עד שירדו גשמים ויחזרו מראיהן למראה המים היו בו מ' סאה
ממלא בכתף ונותן לתוכו עד שיחזרו מראיהן למראה המים׳
ד נפל לתוכו יין או מוחל ושנו מקצת מראיו אם אין בו מרא'
מים מ' סאה הרי זה לא יטבול בו׳ ה ג' לוגין מים ונפל לתוכן
קרטוב יין והרי מראיהן כמראה היין שנפלו למקוה לא פסלוהו
ג' לוגין מים חסר קרטוב ונפל לתוכן קרטוב חלב והרי מראיהן
כמרא' המי' ונפלו למקו' לא פסלו ר' יוחנן בן נורי אומר הכל הולך
אחר המראה׳ ו מקוה שיש בו מ' סאה מכוונות ירדו ב'
וטבלו זה אחר זה הראשו' טהו' והשני טמ' רבי יהוד' אומר אם היו
רגליו של ראשון נוגעות במים אף השני טהור הטביל בו את
הסגום והעלהו ומקצתו נוגע במי' טהור חכר וחכסת של עור כיון
שהגביה שפתותיהם מן המים המים שבתוכן שאובין כיצד יעשה
מטבילן ומעלה אותם דרך שוליהם׳ ז הטביל בו את המטה
אעפ"י שרגליה שוקעות בטיט העבה טהורה מפני שהמים מקדמים
מקוה שמימיו מרודדין כובש אפילו חבילי עצים אפילו חבילי
קנים כדי שיתפחו המים ויורד וטובל מחט שהיא נתונה על מעלות
המערה היה מוליך ומביא במים כיון שעבר עליה הגל טהורה׳

כד שיש בו מראה מים ואם טבל
לא עלתה לו טבילה: ה ונפלו
למקוה לא פסלוהו הואיל והן
כראים כיין ומי פירות אין פוסלים
בשלש לוגי': הכל הולך אחר המרא'
אעפ"י שאין החלב פוסל המקו' ואין
במים שיעור ג' לוגי' לפסול נו"מ כיון
שיש כאן ג' לוגי' שנראי' כמי' חשבינ'
להו כאלו כלן מים ופוסלי' ואין הלכ'
כר' יוחנן בן נורי: ו והשני טמא
דודאי חסר שיעו' המקו' בטבילתו
של ראשון: אף השני טהו' דאמרינ'
גוד אחית והוי כאלו המים שהעלה
הראשו' בגופו הן מחוברי' למי' מקו'
ולא נחסר משעורו כלום ופירשו
בגמר' דלא טיה' ר' יהוד' אלא במעלו'
דרבנן כגון שהיה טהור לחולין
וטבל להיות טהור למעשר או
שהיה טהור למעשר וטבל להיות
טהור לתרומה אבל לעלות מ
מטומאה גמורה לטהרה דברי
הכל טמא ואין הלכה כרבי יהוד':
סגום בגד גמר עב וקוריס לו
בערבי שכודכום ובלעז... הרב':
מקצתו נוגע במים טהור במקוה

פרק ח

שיש בו מ' סאה מכוונות איירי וטבל בו אדם לאחר שהטביל בו את הסגום טהור האיש הטובל אעפ"י שנחסר
שיעור מקוה בטבילת הסגום שאחר שמקצת הסגום נוגע במים ור' יהודה היא דס"ל אמרינ' גוד אחית: המים
שבתוכן שאובים וחוזרי' ופוסלי' את המקוה בשלשת לוגי' שהרי לא היו בו אלא ארבעי' סאה מכוונות ונתחסר
כשהגביה שפתותיהן מן המים: ומעלה אותן דרך שוליהן כדי שלא יפלו המים שבתוכן למקוה ויפסלו כל
שימיו: ז הטביל בו את המטה שרגליה גבוהות ואי אפשר להטבילה כלה כאחת במקוה קטן כזה ששיעורו
מכוונת אלא אם רגליה שוקעו' בטיט: העבה שאינו כרוך ואין מטבילין בו: שהמים מקדמין להטביל הרגלים
קודם שישקעו בטיט ובמי' הוטבלו: שמימיו מרודדי' שאין המים עמוקי' מחמת שהמקוה רחב והמי' מתפשטי'
בכלו ואעפ"י שיש בו מ' סאה אין כל גופו מתכסה במים בבת אחת: כובש לצד אחד של מקוה אפי' חבילי עצים
וקנים ואף על גב דנראה כמקוה שחלקו אפי' הכי הואיל והמים נכנסים ביניהן לא הוי חלוק וכובש דקתני
מפני שהעצים והקנים צפי' על פני המים וצריך לכבוש עליהם אבנים כדי שיכבשו תחת המים: היה מוליך
ומביא במים מנענע המים בידיו: כיון שעבר הגל של מים על המעלה של מקוה שהמחט מונח בה ובכן עבר
הגל על המחט טהורה ולפי שהמחט דקה וקטנה ויירא פן תפול במים דרך להטבילה כן:

אין

פרק ח

ארץ ישראל טהורה ומקואותיה טהורים מקואו' העמים שבחוצה לארץ כשרים לבעלי קריין אפי' נתמלאו בקילון שבארץ ישראל שחוץ למפתח כשרים אף לנדות מלפני' מן המפתח כשרים לבעלי קריין ופסולי' לכל הטמאים רבי אליעזר אומר הקרובים לעיר ולדרך טמאים מפני הכביסה והרחוקים טהורים ״ ב אלו בעלי קרי' שהם צריכין טבילה ראה מים חלוקים או עכורים בתחלה טהור באמצע ובסוף טמא מתחלה ועד סוף טהור לבנים נמשכים טמא רבי יוסי אומר לבנים כעכורים ״ ג המטיל שפין עבות בתוך האמה טמא דברי רבי אליעזר חכם המהרהר בלילה ועמד ומצא בשרו חם טמא הפולטת זרע ביום הג' טהורה דברי רבי אליעזר בן עזרי' רבי ישמעאל אומר פעמים שהם ארבע עונות פעמים שהם חמש פעמים שהם ששה רבי עקיבא אומר לעולם חמש ״ ד נכרית שפלטה שכבת זרע מישראל טמאה בת ישראל שפלטה שכבת זרע מנכרי טהורה האשה ששמש' ביתה וירדה וטבלה ולא כבדה את הבית כאלו לא טבלה בעל קרי שטבל ולא הטיל את המי' כשיטיל את המי' טמא ר' יוסי אומ' בחולה ובזקן טמא בילד ובבריא טהור ״ ה נדה שנתנה מעות בפיה וירדה וטבלה

ארץ ישראל טהורה ואפי' עיירות של כותים שבתוכה שלא גזרו טומאה אלא על ארץ העמי' כחוצ' לארץ: ומקואותיה טהורי' ולא מחזקי' להו כשאובי' דסתמ' בהכשר נעשו: לבעלי קריין להתירן בדברי תור' דבעל קרי אסו' בדברי תור' עד שיטבול וכי טביל אפי' במקוה שכל מימיו שאובין מות: אפי' נתמלאו בקילון שמלאו מים בכתף ושפכו לתוך גומ' ומאות גומ' יש לדרך שהולכי' שמ' למקוה: שחוץ למפתח חוץ לפתח המדינה כשרי' אף לנדות להתירן לבעליהן ואע"ג דאיכ' איסור כרת ולא חיישי' שמא חסרי' היו וכפלו עליהן מים שאובים ונתמלאו דחוץ לפתח המדינ' אין רגל בני אדם מצוי' שם: לפנים מן המפתח לפנים מפתח המדינ' ופסולי' לכל הטמאי' שבפני אל' מצוין שם הרב' וממלאי' בכתף מים ונותני' שם לכבס ולרחוץ: מפני הכביסה שיש לומ' חסרים היו וכפלו מן סללי' שמכבסים שם: והרחוקי' טהורי' שאין מכבסי' בהם וליכ' למחש להכי ואין הלכה כרבי אליעזר: ב חלוקי' שמטיף טפים חלוקי' כמין שלשלת: בתחלה בתחלה הטלת מי רגלים: טהור דלאו מין קרי הוא אלא מעבירת השתן הוא בא: באמצע ובסוף של הטלת מי רגלי' טמ' דמין קרי הוא: נמשכי' מי רגלי' מדובקי': טמ' דמין קרי הוא: לבני' כעכורי' ובתחלים טהו' באמצע ובסוף טמ' ואין הלכ' כר' יוסי: ג המהרה' בלילה ורוא' שבא על האש' וכשנעו' ממטתו ומצא בשרו חם ולא מצא טפת קרי: טמא דודאי ראה קרי אלא שנתקרר במעטו: הפולטת שז' ביו' הג' טהורה כגון ששמשה בא' בשבת ופלטה בשבת לא' ששמשה בתחלת ליל ה' דאשתהי הזרע במעיה ד' עונות שלימו' ליל חמישי ויו' ה' ליל ששי וששי לא שבא ששמשה חמישי עם חשיכה דלא אשתהי אלא מקצת חמישי וליל ששי וששי דלא איכ' אלא שתי עונות שלימות שהעונה היא או יום או לילה: רבי ישמעאל אומר בא לחלוק ולומ' דפולט' בשלישי לשמושה טמא' אבל פולטת ברביעי טהור' מיהו מוד' הוא דמקצת היו' ככלו דלא הקפידה תור' אלא במנין הימי' ולא במנין העונות ופעמי' שהן ד' עונו' שלימו' כגון אם שמשה בליל רביעי אם חשיכה פליטת' טמאה עד תחלת ליל שבת ופעמי' שהם חמש עונו' כגון אם שמשה בתחלת יום רביעי בעלות השחר ופליטת' טמאה עד ליל שבת ופעמי' שהן שש כגון ששמשה בתחלת ליל רביעי והיא טמאה עד תחלת ליל שבת כמנאו שש עונות שלימות: ר' עקיבא אומר לעולם חמש עונות ואם יבא מקצת עונה ראשונה נותנים לה מקצת עונה ששית להשלים חמש עונות דכל הפולטת בתוך חמש עונות שלימות טמאה והלכה כר' אלעזר בן עזריה: ד טמאה הטפה של שכבת זרע שפלטה: טהור' ואפי' טומאה דרבנן ליכא: ולא כבדה את הבית לא קנחה את עצמה עד שלא ישאר בה לחלוחית של שכבת זרע כאלו לא טבלה דחיישינן שמא תפלוט טפת שכבת זרע שנשאר לה באותו מקום: לכשיטיל מים טמא שמא נשתייר מן הקרי בתוך האמה ויוצא עם השתן: בילד ובבריא טהור שיוצא בכח ואין משתייר ועד כמה קרוי ילד כל שעומד על רגלו אחד וחולץ מנעלו ונועל מנעלו ואפי' בן שמוני' שנה והלכה כר' יוסי: ה טהורה מטומאתה מטומאת נדה ומותרת לבעלה: אבל טמאה על גב רוקה שנתלש על המעות קודם טבילה וטמאה מתורת מגע דרוקה מטמא במגע ובמשא: נתנה שערה בפיה ולא באו המים

בשערם

בשערה : קרצה שפתותיה דחקה שפתותיה ביותר זו בזו : כאלו לא טבלה ואסורה לבעלה כמו שהיתה: האוחז באדם ובכלים ומטבילן טמאין דבמקום אחיזתו לא באו מים ואם הדיח ידיו במים טהורי׳ לפי שהמים שׄ שעל ידיו מתחבר למי המקוה ושוב אין כאן חציצה רבי שמעון או ירפה וכו׳ ואין הלכה כרבי שמעון : בית הסתרי׳ כגון תוך האזן ותוך החוטם ותוך הפה : בית הקמטין של שחי ושל ערוה אי נמי קמטין של זקן וזקנה שבשרם נקמט : אין צריך שיבואו בהן מים דכתיב וכל אשר יגע בו הזב וידיו לא שטף במים וכי בשטיפת ידים נטהר הזב והלא טבילת כל הגוף במים חיים הוא צריך אלא לומ׳ לך מה ידיו בנראה אף כל בשרו בנראה פרט לבית הסתרים ואעפ״י כן אמרו חכמים לעולם ילמד אדם בתוך ביתו שתהא אשה מדיחה קמטי׳ בשעת טבילה דהכי דאין צריכים לבוא בהן מים מקום הראוי לביאת מים בעינן :

וטבלה טהורה מטומאתה אבל טמאה היא על גב רוקה נתנה שערה בפיה קפצה ידה קרצה שפתותיה כאילו לא טבלה האוחז באדם ובכלים ומטבילן טמאין ואם הדיח את ידו במים טהורים רבי שמעון אומר ירפה כדי שיבאו בהם המים בית הסתרים ובית הקמטים אינן צריכין שיבאו בהן המים ׃

פרק ט

אלו חוצצין באדם חוטי צמר וחוטי פשתן והרצועות שבראשי הבנות רבי יהודה אומר של צמר ושל שער אינם חוצצין מפני שהמים באין בהם ׃

ב קלקי חלב והזקן ובית הסתרים באשה לפלוף שחוץ לעין וגלד שחוץ למכה והרטיה שעליה ושרף חיבש וגלדי צואה שעל בשרו ובצק שתחת הצפורן והמלמולין וטיט וטיט היון וטיט היוצרים וגנץ יוני איזהו טיט היון זה טיט הבורות שנאמר ויעליני מבור שאון מטיט היון טיט היוצרים כמשמעו רבי יוסי מטהר בשל יוצרין ומטמא בשל מרקה וגנץ יוני אלו יתדות הדרכים שאין טובלין בהן ולא מטבילין אותן ושאר כל הטיט מטבילין בו כשהוא לח ולא יטבול באבק שעל רגליו לא יטבול את הקומקמוס בפחמין אלא אם כן שפשף ׃

ג אלו שאין חוצצין קלקי הראש ובית השחי ובית הסתרים באיש רבי אלעזר אומר אחד האיש ואחד האשה כל המקפיד עליו חוצץ ושאין מקפיד עליו אין חוצץ ׃

אלו חוצצין חוטי צמר וחוטי פשתן והרצועו׳ שהבנות מקלעות בהן שיער שבראשן והן מהודקות בשיער שבראשן ומונעין המים מליכנס בשיער : של צמר ושל שיער אין חוצצים ואין הלכה כרבי יהוד׳ בשל צמר אבל בחוטי של שיער מודים לו חכמים לפי שהמים נכנסי׳ בהן ודוקא חוטים שבראש חוצצים אבל של צואר אין חוצצים שאין אשה חונקת את עצמה : ב קלקי הלב שער שבחזה כנגד הלב שנסתבך ונעשה כעין שרשרות והן כמאסי׳ מן הזיעה : ובית הסתרים באשה מפני שהשיער באחז ונסתבך באותו מקו׳ מחמת הזיעה והטנוף והלכלוך ודוקא באשה בתולה שמקפדת על עצמה שלא תתגנה על בעלה הוא דבית הסתרים הוי חציצה אבל בבעולה דליכא מקפדת לא הוי בית הסתרים חציצה : לפלוף צואת העין : גליד ריר היוצא מן המכ׳ שמתיבש ונעש׳ גליד : ושרף היבש אם היה על בשרה מן השרף הנוטף מהאילנו׳ או מן הפירו׳ ונתיבש שם : גלדי צואה שעל בשרו שנתייבשה ונעשית גליד : והמלמולין כשידיו של אדם מלוכלכו׳ בטיט או בבצק או בזיעה ומולל ידו אחת על חברתה נעשה על ידו כמין גרגירים של שעורי׳ : בשל מריקה טיט השרוי בלובן ביצה עשוי לתקן בו הכלים שנסדקו שאין המים ממחין אותו : מריקא לשון תמרוקי נשי׳ ואין הלכה כר׳ יוסי : יתדות דרכים טיט שמתמעך ע״י הילוך בני אדם שמהלכים עליו וכשהוא לח נקרא גן יוני וכשהוא יבש נקרא יתד הדרכי׳ שקשה להלך עליהן וכו׳ כמהלך ע״ג יתדות שאין טובלים בהן אם היה במקוה טיט כזה ולא מטבילין אותן אם היה על בשרו וי״מ אותן אם נטמאו מימיו דלא סלקא השקה במקום הטיט : הקומקום כלי נחשת שמחמים בו חמי׳ ומחמת העשן והשלהבת שעולה על גביו נעשה סביביו פחמין : אלא אם כן ישפשף הפחמים שעל גביו : ג ובית הסתרי׳ באיש דאיש אינו מקפיד ואפי׳ אשה אין מקפדת אלא בתולה כדפרישית : ושאינו מקפיד עליו אינו חוצץ והוא שלא יהיה על רוב גופו ופסק ההלכה לענין חציצה רובו ומקפיד עליו חוצץ דבר תורה מעוטו כלומר אם הדבר החוצץ הוא במיעוט הגוף אע״פ שמקפיד עליו אינו חוצץ מן התורה אבל חכמי׳ גזרו על רובו שאינו מקפיד משום רובו המקפיד ועל מיעוטו המקפיד נמי משום רובו המקפיד ולא גזרו על מעוטו שאינו מקפיד אטו מעוטו המקפיד דה״א גזירה לגזרה

ואכן כיקוס וכנזור נורא לגורא: ד לפלוף שבעין בלא איכו חוצץ ביבש חוצץ ושחוץ לעין דלעי' בין בלא בין ביבש חוצץ וטעמא הוי דחוץ לעין אדם מקפיד בין בלא בין ביבש בתוך העין ביבש מקפיד בלא איכו מקפיד: כשות של קטן כמין שיער כולד בבשר הקטנים כעין השער שכולד בקשואין שקורים פאקוס בערבי ואותו שיער קרוי בלשון משנה כשות של קישות כך שיער של קטן הדומה לו קרוי כשות של קטן והנשים קוראות לו שיער שוטה: לא טמא אם נגעה טומאה באותו שיער לא נטמא הקטן: ולא מטמא אם היה הקטן טמ' באחת מאבו' הטומאות ונגע אדם באותו שיער ולא נגע בבשרו לא נטמ' הנוגע דלא חשיב שיער זה יד להכנים טומאה ולהוציא: ה והמור מוסקו בלע"ז ויש ספרים גורסים וחמר: דרגש מטה קטנה תרגום ויפכת על מטה כבודה דרגשין: על הנקיים חוצצים משום דקפדי עליהו: חלוסין מלוכלכים ודומה לו בתלמוד בפרק כלל גדול עשה בלוסה: איכן חוצצים דלא קפדי עליהו והיכו טעמא דמטות בעל הבית ועני: איכוף כמו אוכף והוא של עור שמשימין על החמור בשבוא המשא: זקקים כושאי שמלדות של עור לשון זיקא בין עליא בין מסא"ה שריא במסכת עבודה זרה: איכו חוצץ שאין מקפידים על הלכלוך: עד כאיסר האיטלקי שהוא דהב כארבעה גרגירי שעור' חוצץ פחות מכאן איכו חוצץ ות"ק לא יהיב ביה שעור' אלא אפי' פחו' מכאיסר חוצץ והלכ' כת"ק: ו שמש' בגדי' שעובר משני עברי הבגד: של בנאי' תלמידי חכמי' שעוסקי' בבנינו של עולם וקפדי על רבב שבבגדיהם דא"ר יוחנן כל ת"ח שנמצא רבב על בגדיו חייב מיתה: של בור גרוע מעם הארץ ולא קפיד על לכלוך שבבגדיו אלא אם כן יוצא מעבר לעבר ומרדעת דאמרן לעיל דחוצץ היכו שעובר משני צדדין דלא תהא מרדעת חשובה מבגדו של עם הארץ והלכה כרבי יוסי: ז זפתין וזפתי חביות אוכמי עושי הזפת: מפסלי אלנות שמוטלים הפסולת מן האילנות · פא' כורתי האילנות לשון פסל לך שכורת שמכפים מן האילן כדי שיתעבה ויגדיל גופו של אילן: של קייצים השוטחים לחמה ליבש פירות שלקיץ· פירוש אחר מלקטי קוצים וכל הכי לא קפדי אלכלוך המטפחות שלהם ואין הלכה כרבי יהודה:

חוצץ׳ ד לפלוף שבעין וגלד שעל המכה ושרף חלת ולכלובי צואה שעל בשרו וצוא׳ שתחת הצפורן וצפורן המדולדלת כשות של קטן לא טמא ולא מטמא קרום שעל המכה טמ' ומטמ':

ח אלו חוצצין בכלים הזפת והמור בכלי זכוכית בין מבפני' בין מבחוץ על השלחן ועל הטבלה ועל הדרגש הנקיים חוצצין על הבלוסין אינן חוצצין על מטות בעל הבית חוצץ ועל' העני אינו חוצץ על איכוף של בעל הבית חוצץ ועל של זקקין אינו חוצץ רשב"ג אומר עד כאיסר האיטלקי׳ ו על הבגדים מצד אחד אינו חוצץ מב' צדדין חוצץ רבי יהודה אומר משום רבי ישמעאל אף מצד אחד רבי יוסי אומר של בנאים מצד אחד ושל בור משני צדדין׳ ז מטפחת של זפתין ושל יוצרין ושל מפסלי אילנות אין חוצצין רבי יהודה אומר אף של קייצין כיוצא בהן זה הכלל כל המקפיד עליו חוצץ ושאינו מקפיד עליו אינו חוצץ׳

פרק ז

כל ידות הכלים שהכניסן שלא כדרכן או שהכניסן כדרכן ולא מרקן או שמרקן ונשברו הרי אלו חוצצין כלי שהטבילו דרך פיו כאילו לא טבל הטבילו כדרכו בלא ובורית עד שיטנו על צדו כלי שהוא צר מכאן ומכאן ורחב מן האמצע אינו טהור עד שיטנו על צדו צלוחית שפיה שוקע אינה טהורה עד שינקבנה מצדה קלמרין הדיוטות אינה טהורה עד שינקבנה מצדה וקלמרין של' יוסף הכהן

כל ידות הכלי' כגו' יד הקרדו' וכיוצ' בה שהכניסן בברזל: שלא כדרכ' בעקו': ולא מרקן לא גמר הכנסתן לשון ומירק אחר שחיטה על ידו במסכ' יומא: או שמרקן שגמר הכנסתן ונשברו: כלי שהטבילו דרך פיו כאלו לא טבל דכל כלי שבתחלת הכנסתו במי' כופהו על פיו אין המי' נכנסי' לתוכו לעול' אפי' מכניסו כלו עד שיטנו: בלא הזבורית שלא הטביל בית ידו או דבר בולט שיש בכלי באחת מקצותיו ולהכי קרו ליה זבורי' שאינו עיקרו של כלי ואין המי' באין בהן עד שיטנו על צדו וכל הכי דקתני' כלהו טעמ' כדי שיבואו המי' בכלן: קלמרין כלי שמניחי' בו את הדיו וכן קורי' אותו בלשו' רומ"י קלמ"רו ועושים מהן שפיהן שוקע לתוכן כדי שלא ישפך הדיו אפילו אם ישפך על פיו ואם הטבילו כדרכו אין המים נכנסים בחלל השקוע שבבית פיו מבפנים לפיכך

לפיכך צריך לנקב את אשר ב׳ ב׳ ד׳ חבר הוא ששוכב עליו : הכסת הוא ששמים תחת מראשותיו : שיבוא בהן
המים לתוכן שדרך כשכבת של עור להכניס ולהוציא מה שבתוכן : כפת עגולה . וקטנה שעושים השרים
תחת מראשותיהן : הכדור פלוט״א : והאמום דפוס שעושים עליו את המנעל והוא עשוי מעור וממלאים אותו
בשיער או במוכין : והקמיע של כתב או של עקרין מחופה עור : ותפלה של יד או של ראש אינן צריכי׳ שיבואו

חבהן חיתה נקובה בצדה׃ ב חבר והכסת של עור הרי אלו
צריכין שיבואו בהם המים כפת עגולת והכדור והאמום והקמיע
והתפילה אינן צריכין שיבואו בהם המים זה הכלל כל שאין דרכו
להכניס ולהוציא טובלים סתומים׃ ג אלו שאינם
צריכים שיבאו בהם המים קשרי העני והכימין וחבט של
סנדל ותפילה של ראש בזמן שהיא חוצה ושל זרוע בזמן שאינה
עולה ויורדת ואזני החמת ואזני התורמל׃ ד אלו שהם
צריכים שיבואו בהם המים הקשר שבפקרסים שבכתף ושפה של
סדין צריך למתח ותפלה של ראש בזמן שאינה חוצה ושל זרוע
בזמן שהיא עולה ויורדת ושנצן של סנדל ובגדים שהטבילן
מכובסין עד שיבעבעו הטבילן נגובין עד שיבעבעו וינוחו
מבעבוען׃ ה כל ידות הכלים שהם ארוכין ועתיד לקוצץ
מטבילים עד מקום המדה רבי יהודה אומר עד שיטביל את כולו
שלשלת דלי גדול ד׳ טפחים ושל קטן עשרה מטבילין עד מקום
המדה רבי טרפון אומר עד שיטביל את כל הטבעת החבל שהוא
קשור בקופה אינו חבור אלא אם כן תפר׃ ו בש׳ אומרים
אין מטבילין חמין בצונן ולא צונן בחמין לא יפים ברעי׳ ולא רעים
ביפים בה׳ אומ׳ מטבילין כלי שהוא מלא משקין והטבילו כאילו לא
טבל מלא מי רגלים רואים אותם כאילו הם מים מלא מי חטאת עד
שירבו

בהן המים׳ לפי שאי׳ דרך להכניס
ולהוציא מה שבתוכן : ג
קשרי העני בגדיו של עני
שנקרעו וקשרן הקשר הוא אינו
עשוי להתיר לעולם הילכך אין
צריך להתירו בשעת טבילה כדי
שיבואו עליו מים : וחכימין כימין
ופתילין שתולין על שפת הסדין
לנוי ועושים בהן קשרים ואינן
עשויין להתיר לעולם : וחבט של
סנדל אזנים שיש לרצועות של
סנדל אין צריך להתיר הקשר
שלהן בשעת טבילה שאין אותו
קשר עשוי להתיר : בזמן שהיא
חוצה שהקשר חוצצת שאין המים
נכנסים לתוכה ואימתי יהיה זה
כשהקשר מהודק יפה ואז אינו
עשוי להתיר ולפי שהוא עשוי
להתקיי׳ אין צריך להתירו בשעת
טבילה : ושל זרוע קשר של
תפלה של יד : בזמן שאינה עולה
ויורדת דמהדק הקשר הרב׳ ואין

הרצועה עולה ויורדת כו : ואזני החמת ואזני הכוד יש בהן קשרים מהודקין : תורמל כיס גדולה של עור
שבו שאין הרועים ובלשון מקרא קרויה ילקוט : ד פקרסין לבוש התחתון שעל הבשר והוא פתוח
בכתפים וכשלובשו קושרו על הכתף ובשעת הפשט מתירו : ושפה של סדין צריך למתח הקמטי׳ שיש בשפתו
שעליונה כדי שיבואו המים בין אותן הקמטין : למתח לפשטן ולמשכן כמו וימתחם כאהל לשבת : ושנץ של
סנדל רצועות שקושרו בהן : שיבעבעו כשמטביל אדם בגד במים עולים כמין אבעבועי׳ במי׳ וכשהן מכובסי׳
משק׳ טופח עליהן משהתח[illegible] המי׳ לכשבע טהרו לפי שהושקו המי׳ הבלועי׳ בו למי המקוה אבל כשהן נגובי׳
אין המי׳ באין בכלו עד שיבואו מבעבועין שכשאד׳ מטביל סדין ואין יכול לשטחו שאי׳ המקו׳ רחב כל כך תוחבו
במים כשהוא מקופל ומתוך כך מבעבעי׳ המים וכשבאין מבעבועין בידוע שבאו המים בכלו : ה מטבילין
עד מקום המדה והשאר אין צריך טבילה דכל העומד ליחתך כחתוך דמי ולא הוי חציצה למקו׳ החתך עצמו
דבית הסתרי׳ דכלי׳ אין טעון ביאת מים כמו באדם ויתרי׳ בית הסתרי׳ דכלי׳ על בית הסתרים דאדם דאו בית
הסתרי׳ דאדם כהי דאין טעוני׳ ביאת מים בעינ׳ ראוי לביאת מים ובית הסתרי׳ דכלי׳ אפי׳ ראוי לביאת מים לא
צריכי דאין אדם מקפיד שם : ר׳ יהודה אומ׳ כו׳ ואין הלכה כר׳ יהודה : מטבילין עד מקו׳ המדה עד ד׳ לגדול
ועד י׳ לקטן והשאר טהור ואין צריך טבילה ואפי׳ כלתה מדה לחבי טבעת שבשלשלת אין צריך להטביל את
כל חבי טבעת: ר׳ טרפון אומ׳ עד שיטביל את כל הטבעת שכלתה המדה לחביו ואין הלכה כר׳ טרפון : ו
אין מטבילי׳ חמין בצונן דאוכלי׳ ומשקין אין להם טהרה במקוה את המי׳ שבטומאו בלבד מטעם השקה וחבור
ואין השקה מועלת את במין עם שאינו מינו חמין בחמין ואפי׳ ביפי׳ ורעי׳ במרי׳ אבל מין בשאינו מינו אין השקה מועלת

בהן

בהן ולא נטהרו המי׳: שלא משקין כגון יין ושמן ומי פירות כל משקין חוץ ממים: כשו לא טבל משום דחייס ודוק׳ שלא נשתנו מראיהן שלא נתבטלו במים: שלא מי רגלי׳ רואין אותן כאלו הן מים דמי רגלים מין מים הן וכשהשיקו עליהן מי מקוה נעשו חבור להן ולא חיישי׳ ונטהר הכלי ויש ספרי׳ שגורסי׳ רואין אותן כאלו הן יין ואם היו משתני׳ מראיהן וחוזרי׳ למראה מים נתבטלו׳ במי׳ ונטהר הכלי ובגבהא זו מוכח בתוספתא: שלא מי חטאת מים שנתקדשו באפר פרה ומהן מזין על טמאי מתים: על שירבו המים על מי חטאת שיהיה רוב הכלי מכוי כדי שירבו מי מקוה הנכנסים בו על מי חטאת שהיו בתוכו ואם לאו עדין הוא בטומאתו והרי הן כשאר משקין שחוצצי׳ בין הכלי ובין מי המקוה: בור׳ל סאין: ואין בו אלא רביעית מי חטא׳ או שאר משקין כאלו לא טבל דס״ל לר׳ יוסי רביעית משקין או רביעי׳ מי חטאת שבתוך הכלי פוסלין בטבילה וחוצצים אפילו בתו׳ כלי גדול עד שיסיר הרביעי׳ של משקין או של מי חטאת ויחזור ויטבילן ואין הלכ׳ כר׳ יוסי:

ז כל האוכלים מצטרפין אכל אוכלים טמאין מכמה מינים ויש בכלן כחצי פרס שהן שני בצי׳ לרש״י וביצה ומחצה לדברי רמב״ם מצטרפין לפסול גוייתו שלא לאכול בתרומה וכן שתה מכמה מינים על שבעה משקין שהם מים יין שמן דבש חלב דם טל שאלו בלבד נקראים משקין כלן מצטרפין זה עם זה לפסול את הגוייה ברביעית הלוג דכתיב מכל האוכל אשר יאכל וכל משקה אשר ישתה׳ למד על האוכלים שכלן מצטרפין ועל המשקין שכלן מצטרפין: שעשה בו שאר משקין לפסול את הגוייה במים ואין שאר משקין פוסלין את המקוה בשלשת לוגי׳ במים אוכמי אין שאר משקין משלימים שיעור מקוה למ׳ סאה במי׳ דכתיב מקוה מים ולא מקוה של שאר משקין: ח שתה משקין טמאין שאר משקין חוץ ממי׳: שאינן טהורי׳ בגוף לא עלת להן טבילה בטבילת הגוף דאוכלי׳ ומשקי׳ חוץ ממי׳ אין להן טהרה במקוה אבל שתה מים טמאין וטבל טהורי׳ בגוף שיש להן טהרה במקום ע׳ השקה: הרי היא כמות שהיתה טהורה כמות שהיתה שהוא מגיל עליה בעודה בלועה שלא תטמא: טובל ואוכל בתרומה דטומאה בלועה איכה מטמא׳ אחרים: בזמן שהוא נראה על גופו מבחוץ: טובל ואוכל בתרומה לא שנא ח[...]ומאה ולא שנא הן טהור איכו חוצץ בטבילה כל זמן שאינו נראה:

שירבו המים על מי חטאת רבי יוסי אומ׳ אפילו כלי מחזיק כור ואין בו אלא רביעית כאילו לא טבל:

ז כל האוכלין מצטרפין לפסול את הגוייה כבחצי פרס כל המשקין מצטרפין לפסול את הגוייה ברביעית זה חומר בשותה משקין טמאים מבמקוה שעשו בו שאריות משקין במים:

ח אכל אוכלים טמאים ושתה משקים טמאים טבל והקיאן טמאים מפני שאינן טהורים בגוף שתה מים טמאים טבל והקיאם טהורים מפני שהם טהורים בגוף בלע טבעת טהורה נכנס לאהל המת הזה ושנה וטבל והקיא הרי היא כמות שהיתה בלע טבעת טמאה טובל ואוכל בתרומה הקיאה טמאה ושמאתו חץ שהו׳ תחוב באדם בזמן שהוא נראה חוצץ ואם אינו נראה טובל ואוכל בתרומתו:

נשלמה מסכת מקואות: ובעה״ק נתחיל מסכת נדה:

פרק א

שמאי אומ׳ כל הנשי׳ דיין שעתן הלל אומ׳ מפקידה לפקידה ואפי׳ לימי׳ הרבה וחכמים אומ׳ לא כדברי זה ולא

שמאי אומ׳ כל הנשי׳ דיין שעתן משו׳ דר׳ אליעזר אומ׳ ד׳ נשים דיין שעתן ת״כ שמאי אומ׳ כל הנשי׳ לאפוקי מדר׳ אליעזר: דיין שעתן נשים שרואות דם דיין שעתן לטמא טהרות שנגעו בהן משעת ראייתן ושך ולא אמרי׳ מקמי ה״כ הוה דם וכותלי בית הרחם העמידוהו והיתה טמא׳ מקודם דכל הנשי׳ מטמאו׳ בבית החיצון ואע״פ שלא יצא הדם לחוץ דכתי׳ דם יהיה זובה בבשרה אע״פ שהוא בבשרה ולא יצא לחוץ טמא׳ וטעמ׳ דשמאי דלא חייש דלמ׳ מקמי הכי הוה דם שאם אתה אומ׳ כן לבו של אדם נוקפו תמיד בשעת ביאה ופור[ש] מאשתו ונמצאת מבטל בנות ישראל מפריה ורביה: מפקידה לפקידה בדקה היום ומצאה טהורה ובדקה לסוף שבוע ומצא׳ טמא׳ חוששי׳ למגע׳ מבדיק׳ ראשונ׳ ושך שמא עם סלוק ידיה ראתה וכותלי בית הרחם העמידוהו׳ ולבטול פריה ורבי׳ לא חיישי׳ דדוק׳ לטהרו׳ הוא דמטמינ׳ להו מפקיד לפקיד׳ ולא לבעלה ושמאי אומ׳ לטהרו׳ נמי לא מטמיל דאב״ לבו נוקפו ופורש כמי מתשמיש לא: כדברי זה שמאי דמיקל טפי׳ ואינו עוש׳ סייג לדבריו

ולא

אלא כדברי זה הילל דמחמיר יותר מדי דולאי כלי ספי ומי׳ רבי׳ לא מוקמי בותלי בית סרחס דס: מעל׳ מעטו
על יד מפקידה לפקידה ב׳ ומכי הוו כרו באשה לטמא טהרו׳ למפרע והלך אחר הקל שבשניהן אם מפקידם
לפקידה יותר על מעת מעת הלך אחר מעל׳ ולא תטמא את טהרו׳ שנגעה מאתמול בשעה הזאת ואם מעל׳
יותר על מפקידם לפקידה כגון שבדקה ענמ׳ שחרית ומצאה טהור׳ וערבית מצאה טמא׳ לא מטמאינ׳ אלא הכך

זה ולא כדברי זה אא מעת לעת ממעט על יד מפקיד׳ לפקיד׳ ומפקיד׳ לפקיד׳ ממעטת על יד מעת לעת כל אשה שיש לה וסת דיה שעתה והמשמשת בעדים הרי זו כפקיד׳ וממעט׳ עטת על יד מעת לעת ועל יד מפקידה לפקידה ׳׳ ב כיצד דיה שעתה היתה יושבת במטה ועסוקה בטהרות ופרשה וראתה היא טמא׳ והן טהורות אף על פי שאמרו מטמאה מעת לעת איבה מטמאה אלא משעה שראתה ׳׳
ג רבי אליעזר אומר ארבע בשים דיין שעתן בתולה מעוברת מניקה וזקנה אמר רבי יהושע אני לא שמעתי אלא בתולה אבל הלכה כר׳ אליעזר ׳׳ ד איזו היא בתולה כל שלא ראתה דם מימיה אף על פי שנשואה מעוברת משיודע עוברה מניקה עד שתגמול את בנה נתנה בנה למניקה גמלתו או מת רבי מאיר אומר מטמאה מעת לעת וחכמים אומרים דיה שעתה ׳׳ ה איזוהי זקנה כל שעברו עליה שלש עונות סמוך לזקנתה ר׳ אליעזר אומר כל אשה שעברו עליה שלש עונות דיה שעתה ר׳ יוסי אומ׳ מעוברת

טהרות דמבדיקת שחרית ואלך וטעמיהו דרבנן לפי שחכמים תקנו לבנו׳ ישראל שיהיו בודקות שחרית וערבית שחרית להכשיר טהרות של לילה וערבית להכשיר טהרות של יום ואם בדקה שחרי׳ ומצאה טהורה וערבית ומצאה טמא׳ ספקידם טהרות של יום זו שישנה ימי׳ רבי׳ ולא בדקה כתקנ׳ חכמים הפקידם עוכם את יתרת מסו׳קנם וכדי להשוו׳ מדותיה׳ של חכמי׳ שלא תחלוק בין היכ׳ דבדק׳ שחרית להיכ׳ דבדקה בנהרו׳ לא רבו לחלק ולמעט ולהוסיף בזמן וכתבו זמן קבוע מעל׳ שלא ליתן דבריה׳ לשיעורי׳ והלכ׳ כחכמ׳: של יד אח׳ כמו ועל ידו החזי׳ שהו׳ כאו
אחריו בספר עזרא: וסת קבוע שקבע׳ לה זמן שאורח ג׳ פעמי׳ ובדק׳ בשע׳ וסתה ומצא׳ טמ׳ דיה שעת׳ ולא חיישי׳ דלמא מקמי הכי הוה דולאי אורח בזמנו בא: והמשמשת בעדי׳ שבדק׳ עצמ׳ בעדי׳ דהיכו בסדין קודם תשמיש ולאח׳ תשמיש: הרי זו כפקידה בגמר׳ מוקי למתני׳ דקתני קתני והכי קאמ׳ ומשמשת בעדי׳ כלומ׳ מבוה של אשה בתשמש בשני עדים אחד לפני תשמיש ואחד לאחר תשמיש והרי זו כפקידה העד שלאחר תשמיש הרי הוא כפקידה וממעטת על יד מעת לעת ועל ידי ופקידם לפקידה דמהו דתימא שמא תראה דם טפה כחרדל ותחפכה שז וכא להוי כפקידה קמא משמע לן ואם שמשה בבהרים בעדים ובדקה אחרי כן בערב ומצאה טמאה לא מטמאינן טהרות דמבדיקת שחרית עד תשמיש שהרי בשעת תשמיש בדקה ומצאה טהורה ואף על גב דבדיקה שקודם תשמיש לא הוי בדיקה מעליתא שמתוך שהיא בהולה לשמש איבה מכנסת העד לחורים ולסדקין בדיקה בעד שלאחר תשמיש בדיקה מעליתא היא וחשיבא כפקידה כדאמרן: ב היתה יושבת במטה ועסוקה בטהרות הא דלא תבו היתה עסוקה בטהרות ופרשה וראתה וקתני היתה יושבת במטה לאשמועינן דעשום דיש לה וסת ודיה שעתה המטה כמו טהורה כדקתני וכלן טהורו׳ הא אם אין לה וסת דמטמיא מעת לעת מטה כמו טמא׳ כמשכב נדה שנמ׳ שמטמא טומא׳ חמורה לטמא אדם לטמא בגדים שעליו: אף על פי שאמרו אשה שאין לה וסת מטמא׳ מעת לעת איבה מונה ימי נדה אלא משעה שראתה: ג ד׳ נשים דיין שעתן דאיכן רגילות לראות דם אבל הלכה כר׳ אליעזר והכי מסיק בתלמוד דהלכה כר׳ אליעזר:
ד משיודע עוברה לסוף ג׳ חדשי׳ מיום שנתעברה: עד שתגמול עד שישלים לבנה כ״ד חדש ואפילו מת בתוך כ״ד חדש דיה שעתה שהיולדת אבריה מתפרקים ואין דמה חוזר עד אח׳ כ״ד חדש ומשם ואלך הרי היא ככל הנשי׳ ומטמאה מעת לעת ומפקיד׳ לפקידה ולענ״פ שמניק׳ והולכת ארבע וחמש שנים וגמלתו או מת ר׳ מאיר מטמ׳ מעת לעת דסבר רבי מאיר דם נעכר ונעשה חלב וכשאינ׳ מניקה אפילו קודם כ״ד חדש חוזר הדם למקומו וחוזרת להיות רואה ואין הלכה כר׳ מאיר: ה כל שעברו עליה שלש עונות עונה בינונית היא שלשים יום ומכיון שעברו עליה שלש עונות בינונית אחר שהגיעה סמוך לזקנתה דיה שעתה וסמוך לזקנת׳ כקרא כל שקוראי׳ לה אימא אימא ואינה נוזפת ואינה מקפדת: כל אשה ואפילו אינה זקנה ושעברו
עליה

עליה שלשה עונות ולא ראתה דיה שעתה: מעוברת ומניקה שעברו עליהן שלש עונות אבל לא עברו עליהן לא. ודלא כתנא קמא דאמר מעוברת משיודע העובר ומניקה משנולד ואין הלכה לא כרבי אליעזר ולא כרבי יוסי ז ובמה אמרו ארבע נשים דיין שעתן בראיה ראשונה שראתה הבתולה והמעוברת והמניקה והזקנה לאחר שעברו עליה שלשה עונות מחמת זקנתה: אבל בשניה מטמאה מעת לעת שהרי חוזרים לקדמותם להיות דמים מכוין בה: מאונס כגון דקפצה וראתה או מחמת פחד או שאכלה דבר המגיר הדם:

ז אע״פ שאמרו אשה שיש לה וסת דיה שעתה צריכ׳ להיו׳ בודק׳ בכל יום שחרית וערבית כשאר נשים: חוץ מן הנדה שראתה יום אחד טמאה שבעה ואינה צריכה בדיקה כל שבעה שהרי בלא ראיה היא טמאה כל שבעה: והיושבת על דם טוהר דלמה לה בדיקה אפי׳ תראה דם טהור הוא: ומשמשת בעדי׳ אע״פ שיש לה וסת צריכה לבדוק לפני תשמיש ולאחר תשמיש ודוקא כשהיא עסוקה בטהרות דמגו דבעיא בדיקה לטהרות בעיא נמי בדיק׳ לבעלה אבל אשה שאינה עסוקה בטהרות לבעלה לא בעיא בדיק׳:

ו מעוברת ומניקה שעברו עליהן שלש עונות דיין שעתן ובמה אמרו רייה שעתה בראיה ראשונה אבל בשנייה מטמאה מעת לעת ואם ראתה הראשונה מאונס אף השנייה דיה שעתה׃

ז אף על פי שאמרו דיה שעתה צריכה להיות בודקת חוץ מן הנדה והיושבת על דם טוהר ומשמשת בעדים חוץ מיושבת על דם טהור ובתולה שדמיה טהורים ופעמים צריכה להיו׳ בודקת בשחרית ובין השמשות ובשעת שהיא עוברת לשמש את ביתה יתירה עליהן כהנות בשעה שהן אוכלות בתרומה רבי יהודה אומ׳ אף בשעת עברתן מלאכול בתרומה׃

פרק ב

כל היד המרבה לבדוק בנשים משובחת ובאנשי׳ תקצץ׃ החרשת והשוטה והסומא ושנטרפה דעתה אם יש להן פקחות מתקנות אותן והן אוכלות בתרומה׃ דרך בנות ישרא׳ משמשו׳ בשני עדים אחד לו ואחד לה הצנועות מתקנות להן שלישי לתקן את הבית׃ ב נמצא על שלו טמאין וחייבין קרבן נמצא על שלה אותיום טמאין וחייבין קרבן נמצא על שלה לאחר זמן טמאים מספק ופטורים מן הקרבן׃

ג איזהו

ובתולה שדמיה טהורים ארבע לילות לבית שמאי ולבית הלל עד שתחיה המכה של בעילה והיא אינה צריכה לשמש בעדים שהרי דמה טהור ואפילו כשתכנו מראית דמיה הואיל ושמשה דמשום תשמיש כשתכנו אבל שחרית וערבית צריכ׳ בדיקה היכא דלא שמשה אחר בעילה ראשונה שמא כשתכנו מראה דמים שלם שמראה דם בעילה ראשונה ואם כשתכנו מראה דמים שלה טמאה שתלים לדבר שאין זה דם בתולים: שחרית ובין השמשו׳ שחרית להכשיר טהרות של לילה שאם תמצא טהור תדע שלא ראתה בלילה ולכשתמצא ערבית טמא׳ יבאו לו מספק וכן בין השמשו׳ להכשיר טהרות שנתעסקה בהן ביו׳: ובשע׳ שהיא עוברת לשמש את בית שמכינ׳ עצמ׳ לשמש עם בעלה: ר׳ יהוד׳ אומ׳ אף בשעת עברתן מלאכול בתרומ׳ אף לאחר שאכלו בתרומ׳ צריכו׳ לבדוק עצמן לתקן שירי תרומו׳ שבפניה שאם תמצא עכשיו טהור כשתבדו׳ ערבית כמשפט׳ ותמצ׳ טמא לא יהיו שירי התרומה בכלל טומאה למפרע שהרי בדקה לאחר העברתה ואין הלכה כרבי יהודה:

כל היד המרבה לבדוק שבודקת תמיד שמא ראתה: ובאנשים שבודק עצמו תמיד באמתו שמא יבא מתוך קרי: תקצץ שמתחמם ומרגיש כשממשמש באמה ומוציא ש״ז לבטלה: מתקינות אותן בודקות אותן ומטבילות אותן וסומא אינה משנה ודחויה היא אלא היא בודקת לעצמה ומראה לחברותיה: ושנטרפה דעתה מחמת חולי: ה״ג הצנועות מתקנו להן שלישי לתקן את הבית כלומר לבדוק לפני תשמיש ולהכין עצמה לבעלה וה״ה לכל הנשים כדתנן בפ״ק ובשעה שהיא עוברת לשמש את ביתה והא דנקט צנועות משום דצנועות עד שבודקת בו לפני תשמיש זה אין בודקת בו לפני תשמיש אחר לפי שמטונף וכהה מראית לבוכו בבדיקה ראשונה ושוב אין נראית בו טפה כחרדל: ב נמצא דם על שלו אפי׳ שהה זמן ארוך לאחר בעילה קודם בידוע שהיה דם בשעת תשמיש: טמאין שניהם טומאת שבעה כדין בועל נדה: אותיום תכף ואין לו דומה במשנה: טמאי׳ מספק שניהם

ג איזהו אחר זמן כדי שתרד מן המטה ותדיח פניה ואח"כ מטמא' מעת לעת ואינה מטמא' את בועלה ר' עקיב' אומר אף מטמאה את בועלה ומודי' חכמי' לר' עקיב' ברוא' כתם שמטמאה את בועלה ׃ ד כל הנשי' בחזקת טהר' לבעליהן הבאין מן הדרך נשיהן להן בחזקת טהרה ׃ בש"א צריכ' ב' עדי' על כל תשמיש ותשמיש או תשמש לאור הנר ב"ה אומ' דיה בב' עדי' כל הלילה ׃ ה משל משלו חכמים באשה החדר והפרוזדור והעלייה דם החדר טמא נמצא בפרוזדור ספקו טמא לפי שחזקתו מן המקור ׃ ו ה' דמי' טמאי' באשה האדו' והשחור וכקרן כרכום וכמימי אדמ' וכמזוג ב"ש אף כמימי תלתן וכמימי בשר צלי וב"ה מטהרי' הירוק עקבי' בן מהללאל מטמא וחכמים מטהרים א"ר מאיר אם אינו מטמא משום כתם מטמא משום משקה ר' יוסי אומר לא כך ולא כך ׃ ז איזהו אדום כדם

שבעת ימים ומיהו טומאת ספק היא לתלות אבל לא לשרוף ׃ ופטורי' מן הקרבן מחטאת קבועה אבל חייבי' באשם תלוי ׃ ג ותדיח את פניה קנוח שלמטה ׃ ואח"כ כלומר אם שהתה יותר משיעור זה ׃ מטמאה מעת לעת טהרות שנגעה בהן כדין מעת לעת דאמרינ' בפ"ק ׃ ואינה מטמאה את בועלה טומאת ז' אלא טומאת ערב כדין כל נוגע בנדה ׃ ר' עקיבא אומר אף מטמאה את בועלה דסבר ר' עקיבא כל מעת לעת מטמאה את בועלה טומא' שבעה מספק ואין הלכה כר' עקיבא ׃ ומודין חכמים לר' עקיבא ברואה כתם אע"ג דבטומאת מעת לעת אמרו חכמים שאינה מטמאה את בועלה לפי שטומאת מעת לעת אינה אלא מדרבנן מודי' הם ברואה כתם דאף על גב דטומא' כתמים דרבנן מטמא' את בועלה טומאת ז' ׃ ד כל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן ואין צריך לשאול לה אם היא טהור' וה"מ כשהניחה בחזקת טהורה ׃ הבאי' מן הדרך נשיהן להן בחזקת טהרה דס"ד ה"מ היכא דליתיה במתא דרמיא אנפשה ובדקה אבל היכא דליתיה במתא דלא רמיא אנפשה לא קמ"ל ׃ ב' עדי' על כל תשמיש אחד לפניו ואחד לאחריו ולמחר מעיינן בהם ׃ או תשמש לאור הנר ותבדוק לאחר תשמיש עד שתכירה בו ׃ דיה ב' עדים כל הלילה אחד לפני תשמיש ראשון ואחד לאחר תשמיש אחרון ואע"ג דמשמשא ולא ידעה אי ראתה דם ביני וביני בין לב"ה בין לב"ש לא חשש ת"ל דלא הוכרכו אלא לענין טהרות ׃ ה החדר והעליה והפרוזדור חדר מבפנים ופרוזדור מבחוץ שניהם זה אצל זה חדר לצד אחוריה ופרוזדור לפניה ועליה בנויה על שתיהן ונקב יש בין העליה לפרוזדור ונקרא לול ופעמים יורד דם מן העליה לפרוזדור דרך הלול וכותלי רחם למטה באמצע פרוזדור ודרך שם דמים יוצאי' ׃ דם החדר טמא דהיינו דם המקור ׃ ספקו טמא מספק טמא טומאה ודאית ׃ שחזקתו מן המקור ולא אמרינן שמא מן העליה בא ודמי עליה טהורי' הן אלא עשאוהו כאלו ודאי בא מן המקור וה"מ כשנמצא מן הלול ולפנים לצד החדר אבל נמצא מן הלול ולחוץ הוי טמא טומאה ודאית לשרוף אלא ספיקו טמא לתלות שהרי ב' דמי' יוצאי' דרך שם דמי החדר ודמי העליה ולא ידעינן מהי אתא ׃ ו ה' דמי' טמאי' דה' פעמי' כתיב דמיה בקרא בטומאת דמים שבאשה והיא גלתה את מקור דמיה וטהרה ממקור דמיה מיעוט דמיה ב' הרי ד' דמי' אדום וקרן כרכום ומימי אדמ' ומזוג והשחור בכלל אדום הוא והכי אמרי' בגמ' האי שחור אדום הוא אלא שלקה ׃ וכקרן כרכום כמראה זיו הכרכום לשון כי קרן עור פניו ׃ וכמימי אדמה כלן מפרש להו לקמן במתני' ׃ וכמזוג כיין אדום המזוג במים ׃ כמימי תלתן מים ששורין בהן תלתן פינקרקו בלע"ז ׃ וכמימי בשר צלי מוהל היוצא מבשר צלוי ׃ וב"ה מטהרי' וג' מחלקו' בדבר ת"ק דאמ' ה' דמי' טמאי' ותו לא ס"ל דמימי תלתן ומימי בשר תולין לא אוכלין ולא שורפין וב"ש מטמאי' ושורפין עליהן תרומה וקדשי' וב"ה מטהרין לגמרי והלכ' כת"ק דתולין ׃ עקביא בן מהללאל מטמא דס"ל האי ירוק כקרן כרכום הוא אלא שלקה וירוק דמטמא עקביא בן מהללאל היינו כעין אתרוג ולא כמראה כרתי שאינו נוטה לאדמימות כלל ׃ וחכמי' מטהרי' וג' מחלקו' כמו בירוק ת"ק סבר תולין לא אוכלי' ולא שורפי' ועקביא בן מהללא' מטמא ושורפי' וחכמים מטהרי' ואוכלי' והלכ' כת"ק ׃ אם אינו מטמ' משו' כתם להיו' חשוב מן הדמי' המטמאין באשה מטמא משו' משק' וחשוב הוא דם להכשיר הזרעי' לקבל טומאה ככל שאר דם שהוא אחד מן הז' משקין שמכשירין את הזרעי' ׃ לא כך ולא כך לא מטמא משום כתם ולא מכשיר את הזרעי' והלכה כר' יוסי והוא חכמי' דפליגי אעקבי' ׃ ז כדם המכה כדם של שור שחוט שהוא אדום הרבה ובתחלת הכאתה של סכין ולא כדם של כלה שחיט' שדם שחיטה מתעבה והולך ואית דאמרי כדם המכה של הקיזה ׃ כקרת כמראה הדיו שבשולי הכלי שהוא שחור

שכבה ולא כמראה הדיו שבראש הכלי שהוא קלוש ואינו שחור כל כך · פ"א חרת אדרמינט בלעז שנוגעין ש
השעורות כמו חרכא דאושכפי : עמוק מכאן שעמוק במראה שחרורית כלומר שחור יותר מחרת : דיהה
שכדהית מראיתו ואינו שחור כל כך והה לכל דמים טמאים דבכלהו עמוק מכאן טמא דיהה מכאן טהור חוץ
מיין מזוג דבין עמוק בין דיהה טהור : כברור שבו שיש עלין כרוכין במרקה שמדומות יותר מחבריהן ושלש
שורות שלעלין יש בכרכום ובכל שורה ג' עלין ואין בודקין אלא בשורה האמצעית והעלה האמצעי שבשורה האמצעית משובח שבכלן לבדיקה : שבקעת בית כרם מקום ידוע בארץ ישראל ששמו בית כרם : ומציף מים נותן מים על העפר עד שיהיו המים צפין על גבי האדמה ומשערין אותן עכורין ואין משערין אותן צלולין : וכמזוג כיצד ב' חלקי מים ואחד יין מן היין השרוני שבא מארץ השרון מקום ידוע בארץ ישראל · פ"א יין השנוי מן הענבים הנטועים בבקעה ובעמק לשון שבגלת השרון ובזמן הזה כל מה שתראה באשה מאותו נקוי טמא חוץ מן הלבן והירוק ואינו כו לא שמענו מי שטיהר שום מראה דם אלא הלבן והירוק כברתי בלבד :

ב דם חככה שחור כחרת עמוק מכן טמא דיהה מכן טהור ובקרן ברכום כברור שבו וכמימי אדמה מבקעת בית כרם ומציף מים וכמזוג שני חלקי מים ואחד יין מן היין השרוני ׃

פרק ג

המפלת חתיכה אם יש עמה דם טמאה ואם לאו טהורה רבי יהודה אומר בין כך ובין כך טמאה ׃
ב המפלת כמין קליפה כמין שעורה כמין עפר כמין יבחושים אדומים תטיל למים אם נמוחו טמאה ואם לאו טהורה המפלת כמין דגים חגבים שקצים ורמשים אם יש עמהם דם טמא ואם לאו טהורה המפלת מין בהמה חיה ועוף בין טמאין בין טהורין אם זכר תשב לזכר ואם נקבה תשב לנקבה ואם אין ידוע תשב לזכר ולנקבה דברי רבי מאיר וחכמים אומרים כל שאין בו מצורת אדם אינו ולד ׃ ג המפלת שפיר מלא מים מלא דם מלא גנונים אינה חוששת לולד ואם היה מרוקם תשב לזכר ולנקבה ׃ ד המפלת סנדל או שליא תשב לזכר ולנקבה ׃ שליא בבית הבית טמא לא שהשליא ולד אלא שאין שליא בלא ולד רבי שמעון אומר נימוק הולד עד שלא יצא ׃ ה המפלת טומטום ואנדרוגינוס תשב לזכר ולנקבה טומטום וזכר אנדרוגינוס וזכר
תשב

המפלת אם יש עמה דם טמאה נדה ואם לאו טהורה דסבר ת"ק אפשר לפתיחת הקבר בלא דם ואפי' כמראה דם בתוך החתיכה טהורה דדם חתיכה הוא לא דם נדה : ר' יהודה אומר בין כך ובין כך טמאה דסבר ר' יהודה א"א לפתיחת הקבר בלא דם וכיון שהפילה חתיכה ודאי דם היה שם אלא שאבד במיעוטו ולא נראה ואין הלכה כר' יהודה : ב כמין שערה שיער : יבחושין יתושין : תטיל למים פושרין ותשהא אותם במים הפושרין כ"ד שעות אם נמוחו טמאה משום נדה דדם הוא : אם יש עמהן דם טמאה ואם לאו טהורה מתני' כרבנן דפליגי עליה דר' יהודה לעיל וסברי דאפשר לפתיחת הקבר בלא דם : וחכמים אומרים כל שאין בו מצורת אדם אינו ולד הכל מודים בנולד גופו כצורת חיה ופניו פני אדם שהוא חשוב ולד גופו אדם ופניו פני חיה הרי הוא חיה ואין זה ולד דבתר צורת פנים אזלינן לא נחלקו אלא במי שקצת פניו כפני אדם וקצת כפני בהמה ואפי' רוב פניו כפני אדם ועין אחת שבראשו בלבד כעין של בהמה ר' מאיר אומר כל צורת אדם נדונה כיון שיש לו עין כבהמה אין זה ולד ורבנן סברי כל שאין בו מצורת אדם כלל ואפילו מקצת נדונה אינו ולד אבל יש בו מקצת נ"ל הרי זה ולד והלכה כחכמים : ג שפיר התינוק של בשר ואם יש בה צורת אדם נקרא שפיר מרוקם ואני שמעתי שהוא כשלפוחית של דגים לפי' נקרא שפיר : מלא גנונים מלא גוונים הרבה · פ"א גנונים תולעים שמתוך הבשר התינוק מתנוונת כו דקות כעין תולעים : אינה חוששת לולד ואינה טמאה לידה ואם אין עמהן דם אינה חוששת אפי' משום נדה : תשב לזכר ולנקבה טמאה שבועי' כיולדת נקבה ואין לה דם טוהר אלא ל"ג ימי' בולד זכר הואיל ואינו נכר אם זכר אם נקבה נותני' עליו חומרי זכר וחומרי נקבה : ד סנדל דומה לבשר עשוי כדמות לשון של שור ומפני שיש לה צורת סנדל קורין לה סנדל והוא רגיל לבוא עם ולד : ואין סנדל שלאו ולד : שליא כמין קרום שהולד מונח בתוכה ותחלתה כחוט של ערב וכשהיא הולכת ורחבת דומה כתורמוס וחלולה כחצוצרת אין שליא פחותה מטפח : הבית טמא משום אהל המת דולד הוה בה ומת : הולד נימוק ונעשה דם ונתערב דם הלידה ובטל ברוב ואין הבית טמא ואין הלכה כר"ש : ה תשב לזכר ולנקבה טמאה שבועי' כנקבה ואין
עוקר

טוהר שלה לג׳ יום כלבד כזכר: טומטום וזכר אנדרוגינוס וזכר כגון שילדה תאומים אחד טומטום או אנדרוגינוס והאחד זכר ודאי תשב לזכר ולנקבה ולא אמרינן מדהאי זכר ודאי האי נמי זכר: תשב לנקבה בלבד דאפי׳ הוי טומטום זכר בתר נקבות אזלינן דכל ימי זכר בין לטומאה בין לטהרה מובלעין תוך של נקבה: מחותך אברים אברים: מסורס לשון הפוך שיצא כמו סרס המקרא׳ ודרשהו: משיצא רובו הרי הוא כילוד וראשו כרובו

תשב לזכר ולנקבה טומטום ונקבה אנדרוגינוס ונקבה תשב לנקבה בלבד יצא מחותך או מסורס משיצא רובו הרי הוא כילוד יצא בדרכו עד שיצא רוב ראשו ואיזהו רוב ראשו משיצא פדחתו:

ו המפלת ואין ידוע מה הוא תשב לזכר ולנקבה אין ידוע אם ולד היה אם לאו תשב לזכר ולנקבה ולנדה:

ז המפלת ליום ארבעים אינה חוששת לולד ליום ארבעים ואחד תשב לזכר ולנקבה ולנדה רבי ישמעאל אומר יום ארבעים ואחד תשב לזכר ולנדה יום שמונים ואחד תשב לזכר ולנקבה ולנדה שהזכר נגמר לארבעים ואחד והנקבה לשמונים ואחד וחכמים אומרים אחד בריית הזכר ואחד בריית הנקבה זה וזה לארבעים ואחד:

פרק ד

בנות כותים נדות מעריסתן והכותים מטמאים משכב תחתון כעליון מפני שהם בועלי נדות והן יושבות על כל דם ודם ואין חייבין עליהם על ביאת מקדש ואין שורפים עליהם את התרומה מפני שטומאתם ספק:

ב בנות

הילכך משיצא ראשו של מחותך אע״פ שכל שאר הגוף בפנים הרי הוא כילוד: פדחתו מצחו: ו ואין ידוע מה הוא אם זכר אם נקבה: תשב לזכר ולנקבה ימי טוהר דזכר וימי טומאה דנקבה: לזכר ולנקבה ולנדה כלומר כשתראה תהא נדה שאין לה ימי טוהר דשמא לאו ולד הוא וטובלת לסוף מ׳ כיולדת זכר למ״ד טבילה בזמנה מצוה וטובלת יום ארוך כגון יולדת זכר שטבלה לסוף ז׳ ואינה טהור׳ לקדש עד מלאת הארבעי׳ צריכה טבילה אחרת לסוף הא׳ וזאת צריכה לטבול לסוף מ׳ יום כיולדת זכר אע״פ שאין טבילה זו מועלת לה כלום שהרי אינ׳ טהור׳ לקדש ומקדש עד מלאת ימי יולדת נקבה: ז המפלת יום ארבעים לטבילתה אינה חוששת לולד שלא נגמרה יצירתו עד שיכלו כל ארבעים יום: ולנדה כשתראה תהא נדה דלמא ליכא ולד ואין כאן ימי טוהר: יום ארבעי׳ ואחד תשב לזכר ז׳ ימי טומאה אפי׳ בלידה יבישתא שאינה נדה אבל שבועים דנקבה אינה יושבת כדקתני טעמא שיצירת נקבה לשמונים ואחד ואין הלכ׳ כר׳ ישמעאל: וחכמים אומרי׳ כו׳ חכמ׳ היינו ת״ק אלא משום דמסתבר טעמיה דרבי ישמעאל טפי מדת״ק הדר ר׳ ושנאה בלשון חכמים דאשמועינן דהלכה כסתם ראשון ואע״פ שמחלוקת ר׳ ישמעאל בצדו:

בנות כותים נדות מעריסתן מקטנותן כשהן מונחות בעריסה גזרו בהו רבנן דליטמו משום נדה דכתי׳ ואשה כי תהיה זבה ותניא אין לי אלא אשה שהיא גדולה תינוק׳ בת יום אחד לנדה מנין ת״ל ואשה וכותי׳ לא דרשי אשה ואשה וכי חזיין קטנות לא מפרשי להו הילכך גזרו בהו רבנן דליטמו כולהו: ומטמאי׳ משכב התחתון כעליון תחתונו של בועל נדה טמא כעליונו של זב מה עליונו של זב אינו מטמא את אוכלין ומשקין אף תחתונו של בועל נדה אינו מטמא אלא אוכלין ומשקין ועליונו של זב הוא הדבר הנשא ע״ג הזב נפק׳ לן מקרא דאינו מטמ׳ אדם וכלי׳ את אוכלי׳ ומשקי׳ דכתי׳ והנוגע בכל אשר יהיה תחתיו יטמא. מאי תחתיו אילימ׳ תחתיו דזב מכל אשר יגע במשכבו נפקא אלא הנוגע בכל אשר יהיה הזב תחתיו יטמא ומדלא ערבינהו בכתוב וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו והנושא אותם יכבס בגדיו ואפסקינהו ביטמא שכלל דהאי יטמא לאו באדם ובכלי׳ איירי את באוכלי׳ ומשקי׳ וכותי׳ שהן בועלי נדו׳ מטמ׳ משכב התחתון שלהן אוכלי׳ ומשקין אבל לא אדם וכלי׳ כעליונו של זב שגם הוא מטמ׳ אוכלי׳ ומשקי׳ ולא אדם וכלים וכל הדברי׳ הללו לא נאמרו אלא בזמן שהיו הכותי׳ מחזיקי׳ בתור׳ ומדקדקי׳ בהרבה מצוות כישראל אבל לאחר שבדקו ומצאו להם כדמו׳ יונה בראש הר גריזי׳ שהיו עובדי׳ אותה עשאום כגוי׳ גמורי׳ לכל דבריה׳ בין לענין טומאה וטהרה בין לשאר דיני׳ שבתור׳ אין הפרש בינם לבין הגוי׳ כלל: והן יושבו׳ על כל דם כלומ׳ לפיכ׳ הכותי׳ הם בועלי נדו׳ לפי שהן יושבו׳ על כל דם דכל דם שרואה בין אדום בין ירוק יושבו׳ עליו ימי נדו׳ וזו תקלה היא להם שאם רואה דם ירוק היום מתחלת למנו׳ מהיום ז׳ ימי נדה ואם תראה באותם ימי נדות דם אדום אינה מונה אלא מיום ראיה ראשונה ואותו דם טהו׳ היה ונמצא שהיא צריכה למנות: ואין חייבין עליהן הלובש או מתכסה באותן בגדי׳ ונכנס למקדש

ב בנות צדוקין בזמן שנהגו ללכת בדרכי אבותיהן הרי הן כבותיות פרשו ללכת בדרכי ישראל הרי הן כישראליות רבי יוסי אומ׳ לעולם הן כישראל עד שיפרשו ללכת בדרכי אבותיהן׃ ג דם נכרית ודם טהרה של מצורעת בית שמאי מטהרים ובית הלל אומרים כרוקה וכמימי רגליה דם היולדת שלא טבלה בית שמאי אומרים כרוקה וכמימי רגליה ובית הלל אומרים מטמא לח ויבש ומודים ביולדת בזוב שהיא מטמאה לח ויבש׃ ד המקשה נדה קשתה שלשה ימים בתוך אחד עשר יום ושפתה מעת לעת וילדה הרי זו יולדת בזוב דברי רבי אליעזר רבי יהושע אומר לילה ויום כלילי שבת ויומו ששפתה מן הצער ולא מן הדם׃

בכות

פטור מקרבן או אם נגעו אותן בגדים של משכב שלהן בתרומה תולין׃ מפני שטומאתן ספק דלא ידעינן אי נדה היא אי לא ובגמר׳ פריך אמתני׳ מהא דתנן במסכת טהרות פרק ד׳ על ו׳ ספיקות שורפין את התרומה על ספק בגדי עם הארץ כלומ׳ על בגדי ע״ה אם נגעו בה נשרפת משו׳ שמא טמא היה והאי כותי כמי תיפוק לי אם נגע ושכבו בתרומה תהא נשרפת משום דע״ה הוא והוה ליה בגדי ע״ה ומשני דמתניתין איירי בכותי שטבל בפנינו ועלה ודרס על בגדיו של חבר כשהוא ערום או שלבש בגדי חבר או שהטביל את בגדיו בפניו באופן דבגדיו של כותי כשהן מידי לא נגעו בבגדיו של חבר כשדרס עליהן ואח״כ נגעו בבגדיו של חבר שדרס כותי עליהן בתרומ׳ לא שרפינן תרומה עליה דאי משו׳ טומאת ע״ה הא טביל ליה ואי משום בועל נדה שמא לא בעל בקרוב וכבר עברו ימי טומאתו וסלקא ליה טבילה ואם תמצי לומ׳ בעל בקרוב שמא לא היתה אשתו יושבת על דם טמא אלא על דם טהור והוי ספק ספיקא ואספק ספיקא לא שרפינן תרומה׃ ב פירשו ללכת בדרכי ישראל אבל סתמא הרי הן כבותיות׃ ר׳ יוסי אומר לעולם הן כישראל וסתמא הן כישראליות ואין הלכה כר׳ יוסי׃ ג דם נכרית ב״ש מטהרין ואע״ג דכרוקה וכמימי רגליה מודו ב״ש דרבנן גזרו עליהן להיות כזבין לכל דבריהן אפי׳ הכי דמה טהור דשיירו בה רבנן למהוי הכרא דטומאתן דרבנן כי היכי דלא נשרפו עליהו תרומה וקדשי׳׃ ודם טהור של מצורעת ואע״ג דמעינות של מצורעת כגון רוקה ומימי רגליה הוו אב הטומאה כשל זב אפי׳ הכי דם טוהר שלה טהור דלאו מעין הוא דדומיא דרוק בעינן שמתגלגל ויוצא׃ כרוקה וכמימי רגליה דמטמאין לחין ואין מטמאין יבשין והך היכרא הוא דעבוד גבי דם נכרית דמטמא מדרבנן שגזרו עליהם שיהו כזבי׳ לכל דבריהן דאלו דישראלית מטמא דם לח ויבש ודנכרית לח ולא יבש כרוק וכמימי רגלים דאין מטמאין יבישין ודם טהור של מצורעת נמי אע״ג דדם לאו מעין הוא ד״ן מעין אית ליה דרחמנא רבייה מקרא דכתיב לזכר ולנקבה לזכר לרבות מעינותיו ולנקבה לרבות מעינותיה ואמרינן מעינותיה דמאי אלימא שאר מעינותיה כגון רוקה ומימי רגליה דאתו מזב דכתיב ביה וכי ירוק הזב ונכיה נפקי שאר מעינות מזכר נפקא דכיון דאתרבי מצורע למעינותיו אתרבי מצורעת לכל מעינותיה דאיכא דכוותיהו בזכר אלא לדמה דליתיה בזכר וכיון דרבייה רחמנא לדמה שיהא כרוקה וכמימי רגליה אם כן מה רוקה ומימי רגליה מטמאי׳ לחי׳ ואין מטמאין יבשי׳ אף דמה כן׃ דם היולדת שעברו ימי טומאת לידה ולא טבלה׃ ב״ש אומ׳ כרוקה וכמימי רגליה מטמא לח ואינו מטמא יבש ואע״ג דדם טוהר הוא דביומי תלא רחמנא והא מלו וליכא לטמוייה כמי משום מעין דהא אין מתגלגל ויוצא אפי׳ הכי רבנן גזור טומאה עליה הואיל ולא טבלה וטומאה היא גזרה אחר ז׳ אטו תוך ז׳ ומיהו לא גזור שיטמא לח ויבש כלפני ז׳ כי היכי דלהוי ליה הכרא דלידעו דטומאתו דרבנן׃ וב״ה אומרי׳ מטמא לח ויבש דטומאתו מן התור׳ כל זמן שלא טבלה דסברי ב״ה ביומי וטבילה תלא רחמנ׳ וכל זמן שלא טבלה הרי דמה לאחר ז׳ כלפני ז׳׃ ומודי׳ ביולדת בזוב אם בעת לדתה היתה זבה שהיא צריכה לספור ז׳ נקיים קודם שתטהר וילדה ולא ספרה מודים ב״ש לב״ה שדמה טמא לח ויבש אע״פ שעברו שבעת ימי לידה לזכר ושבועים לנקבה שדמה של זבה לעולם היא בטומאתו מן התורה עד שתספור ז׳ נקיים׃ ד המקשה נדה הכי קאמ׳ המקשה בלדתה בימי נדתה וראתה דם בהקשותה הרי היא נדה דלא טהרה תורה לדם קושי אלא בי״א יום של ימי זיבה אבל בימי׳ של נדה לא טהריה רחמנא׃ קשתה אחמת ולד ג׳ ימים בתוך י״א יום של ימי זיבה וראתה כל שלשתן ימי׳ רצופי׳׃ ושפתה שעמדה בשופי ובנחת מחבליה מעת לעת ברביעי וילדה אגלאי מלתא דדמי׳ שראתה לא

באה

באו מחמת ולד הילכ' הרי זו יולדת בזוב אבל אם לא שפתה סמוך ללידתה כל דמי' שראתה מחמת ולד הוא ורחמנ' טהרינהו מזיבה דכתי' זוב דמה דמה מחמת עצמה ולא דמה מחמת ולד: לילה ויום דאם שפתה בתחלת יום ג' וילדה יום ד' דשפתה מעת לעת אין זה שופי שא' אכ' שפתה לילה ויום שלאחר הלילה כלילי שבת ויומו והלכ' כר' אליעזר: שפתה מן הצער כלומ' ושפתה זו שאמרנו אם שפתה מן הצער אע"פ שלא שפתה מן הדם הוי שופי:

ה בכמה היא קשויה ר' מאיר אומ' אפי' מ' וה' יום ר' יהודה אומר דיה חדשה ר' יוסי ור' שמעון אומרי' אין קישוי יותר משתי שבתות ׃
ו המקשה בתוך שמוני' של נקבה כל דמי' שהיא רואה טהורי' עד שיצא הולד ור' אליעזר מטמא אמרו לו לר' אליעזר ומה במקום שהחמיר בדם השופי הקל בדם הקושי מקום שהקל בדם השופי אינו דין שנקל בדם הקושי אמ' להן דיו לבא מן הדין להיו' כנדון מה הקל עליה מטומאת זיבה אבל טמאה טומאת נדה ׃ ז כל י"א יום בחזקת טהר' ישבה לה ולא בדקה שגגה נאנסה הזידה ולא בדקה טהורה הגיע שעת וסתה ולא בדקה הרי זו טמאה רבי מאיר אומר אם היתה במחבא והגיע שעת וסתה ולא בדקה הרי זו טהורה מפני שחרדה מסלקת את הדמים אבל ימי הזוב והזבה ושומרת יום כנגד יום הרי אילו בחזקת טומאה ׃

פרק ה

יוצא דופן אין יושבין עליו ימי טומאה וימי טהרה ואין חייבין עליו קרבן רבי שמעון אומר הרי זה בילוד כל הנשים מטמאות בבית החיצון שנאמר דם יהיה זובה בבשרה אבל הזב ובעל קרי אינן מטמאי' עד שתצ' טומאתן לחוץ:

ב חוח

ה כמה הוא קשויה דלא אתיא לידי זיבה בכל דמים שתראה: אפי' מ' וה' יום אם לא שפת' יום א' סמוך ללידה לא אתיא לידי זיבה ולא הויא יולדת בזוב: דיה חדשה דיה אם כטהר את הקושי חדש אחד דהיינו ל' אבל קשתה ג' בתוך י"א ימי זיבה בחדש ה' ואפילו מקשה והולכת כל ט' הרי זו יולד' בזוב מחמת ג' ימי' של אמצעי: אין קשוי יותר מב' שבתות שאם קשתה וראתה ג' ימי' קודם ב' שבתו' והיתה מקשה והולכת כל הב' שבתו' אחרי כן הרי זו יולד' בזוב מחמת ג' ימי' שהיו קודם ב' שבתו' והלכ' כר' יוסי ור' שמעו': ו המקשה בתוך פ' של נקבה כגון ששמשה לאחר י"ד של ימי לידה ונתעברה והפילה בתוך שמונים: כל דמים שהיא רואה טהורי' דכל תוך מלאת הוי דם טוהר: ור' אליעזר מטמ' כנדה דכיון דכקושי בא לאו דם טוה' הוא אלא מחמת ולד שבמעיה ומזיבה הוא דטהריה רחמנא לקשוי ולא מנדה: שהחמיר בדם השופי כגון שאר יולדת שרואה ג' בשופי וילדה הרי זו יולדת בזוב: היקל בדם הקושי לטהרה מזיבה: מקו' שהיקל בדם השופי לטהרה מכל טומאה כגון תוך מלאת אינו דין שנקל בדם הקושי לטהרו מכל טומאות ואפי' מנדות: דיו לבא מן הדין כגון קושי של תוך מלאת שאתם למדים מקושי של עלמא דיו להיות כנדון כקושי דעלמא מה קושי דעלמא טמא בנדה אף קושי דתוך מלאת טמא בנדה: ז כל י"א יום שאחר שבעת ימי נדה בחזקת טהרה ואינה צריכה לבדוק עצמה דהלכ' למשה מסיני שאין בין נדה לנדה פחות מי"א יום: ישבה לה ולא בדק' מתני' חסורי מחסרא והכי קתני בימי נדה בעי בדיק' ישבה ולא בדקה שגגה כאנסה הזידה ולא בדקה טהור': הגיעה שעת וסתה ולא בדקה אע"פ שבדקה אח"כ ומצאה טהורה הואיל ולא בדק' בשעת וסתה טמאה דאורח בזמנו בא: במחבוא מחמת לסטי' או חיל שבא לעיר ואין הלכ' כר"מ: אבל ימי הזוב והזבה ז' ימי' נקיי' שצריכי לספור: ושמרת יום כגון הרואה יום אחד או ב' ימי' בימי זיבתה אינה סופרת אלא יום אחד בנקיות וטובלת לערב וטהורה לבעלה: הרי אלו בחזקת טומאה כיון שנפתח מעיינה וראתה היום אע"ג דתוך י"א היא הויא למחר בחזקת טומאה:

יוצא דופן אשה שפתחו רחמה ע"י סם והוציאו העובר לחוץ ונתרפאת: אין יושבין עליו ימי טומאה ז' לזכר ושבועים לנקבה: וימי טהרה ואין לה דם טוהר: ואין חייבין עליו קרבן של יולד' דכתיב אשה כי תזריע וילדה עד שתלד ממקום שמזרעת: ר' שמעון אומר הרי זה כילוד שנאמר ואם נקבה תלד לרבות יוצא דופן ואין הלכ' כר' שמעון: כל הנשי' מטמאות בבית החיצון משיצא הדם מן המקור והגיע לבית החיצון ואע"ג דעמידוהו כותלי בית הרחם ולא פירש לחוץ דכתיב דם יהיה זובה בבשרה מלמד שמטמא' אע"פ שעדין הוא בבשרה ובית החיצון מקרי מקום שהאבר דש בו בשעת ביאה: אינן מטמאין עד שתצא טומאתן לחוץ דכתיב בזוב איש כי יהיה זב מבשרו עד שתצא זובו מבשרו ובבעל קרי כתיב אשר תצא ממנו שכבת

זרע: ב שנזדעזעו אבריו שנעקרה שכבת זרע מגופו: אוחז באמה ואע"ג דכל האוחז באמה ומשתין כאלו מביא מבול לעולם הכא כיון דנעקרה שכבת זרע שוב אינו חוזר ומתאמץ לעקור עוד מיד באותה שעה: ומטמאין זוב ושכבת זרע בכל שהן לאדם הנוגע בהן אבל הנוגע אינו טמא עד שיגע בכעדשה: ג מטמא בנדה אם ראתה דם: בת י' ימים מטמאה בזיבה אם ראתה ג' ימים רצופים לאחר י' דכל דם שרואה בתוך י' דם נדה הוא הילכ' א"א לה לטמא בזיבה דהיינו לשיות זבה גדולה עד י"א יום: תינוק בן יום אחד מטמא בזיבה דכתי' איש איש כי יהיה זב לרבות על תינוק בן יומו שמטמא בזיבה: ומטמא בנגעים דגבי נגע' כתיב אדם כי יהיה בעור בשרו ותינוק בן יומו אדם הוא דאדם כל שהו משמע: ומטמא בטמא מת דכתיב ועל הנפשות אשר היו שם נפש כל שהו: וזוקק ליבום אם נולד יום אחד קודם מיתת אחיו אבל נולד לאח' מיתת אחיו אינו זוקק דכתיב כי ישבו אחים יחדו שהיתה להם ישיבה אח' בעולם: ופוטר מן היבום אם נולד לאח' מיתת אביו וחיה שעה אח' ומת אבל כל זמן שמעובר אינו מתיר ליבם: ומאכיל בתרומ' בת ישרא' שנישאת לכהן ומת ונולד בן לאח' מיתתו אוכלת בשבילו וכן כיון שנולד כדכתי' ויליד בית והם יאכלו בלחמו ודרשינן יאכילו את אמם אבל הניחה מעוברת אינה אוכלת בשבילו עד שיולד: ופוסל מן התרומה כגון כהן שהיו לו שתי נשים אחת גרוש' שעבר ונשאת כשהיא גרוש' ואחת שאינ' גרוש' ויש לו בני' משאינה גרושה ועבדי' שכולן להן בירושה אוכלי' בתרומ' בשבילן דכתי' וכהן כי יקנה נפש קנין כספו ויש לו בן יום אחד מן הגרוש' והוא חלל ויש לו חלק בעבדי' ופוסל את כלן מן התרומ' דאין ברירה לדעת מי מהן מגיע לחלקו ודיקא בן יום אחד דראוי לירושה אבל כל זמן שלא נולד אוכלי' כלן דאין זכייה לעובר: ונוחל ומנחיל כגון שמתה אמו ביום שנולד הרי הוא נוחלה וכשמת הוא בחיי אביו ויורשי' יורשי' היוצאי' כפסי אמו. אבל עובר שבמעיים אם מתה מעובר' אינו נוחל את אמו להנחיל לאחיו מאביו שהרי מת הוא קודם אמו ואין הבן יורש את אמו בקבר להנחיל לאחיו מאביו: וההורגו חייב דכתיב ואיש כי יכה כל נפש אדם מכל מקום: כחתן שלם שחייבי' להתאבל עליו והני מילי דקים להו בגויה שכלו לו חדשיו אבל לא קים להו שכלו לו חדשיו אין חייבין להתאבל עליו עד שיהיה בן אחד ושלשים יום: ד מתקדשת בביאה אם מכרה אביה לכך: ואם בא עליה יבם קנאה להיות אשתו לכל דבר ויורשה ומטמא לה וזוכה בנכסי אחיו: וחייבין עליה משום אשת איש אם קבל בה אביה קדושין מאחר ובא עליה אחר נהרג עליה דביאתה ביאה: ומטמאה את בועלה אם היא נדה אבל פחות מכן אע"פ שהיא מטמאה במגע אינה מטמאה את בועלה משום בועל נדה לטומאת שבעה אלא משום נוגע ולטומאת ערב: תחתון של בועל נדה כעליונו של זב שמטמא אוכלין ומשקין ולא אדם וכלים: מן הפסולין כגון גוי ועבד ונתין ממזר או חלל פסלה מתרומת אביה אם היא בת כהן: מכל העריות כגון אביה או אחיה: והיא פטורה מפני שהיא קטנה ואינה בת עונשים: כנותן אצבע בעין שדומע וחוזר לכמות שהיה אף כאן חוזרת בתולה כמו שהיתה: ה שבא על יבמתו קנאה וזוכה בנכסי אחיו ואע"פ שאין קנין לקטן שאני הכא דמן שמיא אקנויה ניהליה: ואינו נותן גט עד שיגדיל אם בא לגרשה דקדושי אחיו קדושין גמורין וגרושיו של זה אינן גרושין גמורים ודוקא כשבא עליה לאחר שהגדיל די לה בגט אבל אם לא בא עליה לאחר שהגדיל צריכה גט וחליצה: ומטמא בנדה אם בא עליה בנדתה דביאתו ביאה לכל דבר: ופוסל כגון גוי

ב. היה אוכל בתרומ' והרגיש שנזדעזעו אבריו אוחז באמה ובולע את התרומ' ומטמאי' בכל שהוא אפי' כעין החרדל ובפחו' מכן: ג תנוק בת יום אחד מטמא' בנדה בת י' ימי' מטמא' בזיבה תנוק בן יום אח' מטמ' בזיב' ומטמ' בנגעי' ומטמ' בטמא מת וזוקק ליבום ופוטר מן היבום ומאכיל בתרומה ופוסל את התרומה ונוחל ומנחיל וההורגו חייב והרי הוא לאביו ולאמו ולכל קרוביו כחתן שלם: ד בת שלש שני' ויום אחד מתקדשת בביאה ואם בא עליה יבם קנאה וחייבין עליה משום אשת איש ומטמאה את בועלה לטמא משכב תחתון כעליון נשאת לכהן תאכל בתרומה בא עליה א' מן הפסולין פסלה מן הכהונה בא עליה אחד מכל העריות האמורות בתורה מומתין עליה והיא פטורה פחות מכן כנותן אצבע בעין: ה בן ט' שנים ויום אחד שבא על יבמתו קנאה ואין נותן גט עד שיגדיל ומטמא

שבד או חלל בן ט׳ שנים שבא על הכהנת שפסלה מתרומת חניה : ואינו מאכיל אם הוא כהן ונשא ישראלית
אינו מאכילה בתרומה לפי שאין קנינו קנין גמור ואפי׳ הוא יבם דקנייה בהך ביאה כדאמרן אפי׳ הכי אינו
מאכילה בתרומה : ופוסל את הבהמה אם רבעה על פי עד אחד : ונסקלת על ידו אם יש שני עדים : ו
נדריה נבדקי׳ אם ידעה לשם מי נדרה ולשם מי הקדישה נדרה נדר :

ומטמא בנדה לטמא משכב תחתון כעליון ופוסל ואינו מאכיל בתרום׳ ופוסל את הבהם׳ פע״ג המזבח ונסקלת על ידו ואם בא על אחת מכל העריות האמורות בתור׳ מומתות על ידו והוא פטור ״

ו בת י״א שנה ויום אחד נדריה נבדקין בת שתים עשרה שנה ויום א׳ נדריה קיימין ובודקין כל שתי׳ עשרה בן שתי׳ עשרה שנה ויו״א נדריו נבדקי׳ בן י״ג שנה ויום א׳ נדריו קיימין ובודקין כל י״ג קודם לזמן הזה אע״פ שאמרו יודעין אנו לשם מי נדרנו לשם מי הקדשנו אין נדריה׳ נדר ואין הקדשן הקדש לאחר הזמן הזה אע״פ שאמרו אין אנו יודעין לשם מי נדרנו לשם מי הקדשנו נדרן נדר והקדשן הקדש ״ ז משל משלו חכמי׳ באשה פגה בוחל וצמל פגי צורה תנוקת בוחל אלו ימי נעוריה בזו ובזו אמרו אביה זכאי במציאתה ובמעש׳ ידיה ובהפרת נדריה צמל כיון שבגרה שוב אין לאביה רשות בה ״ ח איזהו סימניה ר׳ יוסי הגלילי אומ׳ משיעלה הקמט תחת הדד ר׳ עקיב׳ אומ׳ משישגהדדי׳ בן עזאי אומ׳ משישחיר הפטוטמת ר׳ יוסי אומר כדי שיהא נותן ידו על העוקץ והוא שוקע ושוהא לחזור ״ ט בת כ׳ שנה שלא הביאה שתי שערות תביא ראיה שהיא בת כ׳ שנה והיא איילונית לא חולצת ולא מתיבמת בן כ׳ שנה שלא הביא שתי שערות יביא ראיה שהוא בן כ׳ שנה והוא סריס לא חולץ ולא מיבם אלו דברי ב״ה ב״ש אומ׳ זה וזה בן שמונה עשרה רבי אליעזר אומר הזכר כבית הלל והנקבה כדברי בית שמאי

נדריה קיימין והוא שהביאה שת׳ שערו׳ וכן בן שלש עשר שנה ויום אחד נדריו קיימי׳ דוקא כשהביא שתי שערות : ובודקין כל שתים עשרה דמהו דתימא הואיל ואמ׳ מר ל׳ יום בשנה חשובים שנה היכא דנדקנה שלשים יום קמאי דשתים עשרה ולא ידעה לפרש לשם מי נדרה תו לא נבדוק ולחזקה כקטנה קמ״ל : קודם לזמן הזה קודם ר״ה של שתים עשרה לתינוקת ושל י״ג לתינוק : אין נדריהן נדר דקטנים הן : ז פגה מידר כמו התאנה חנטה פגיה כך התינוקות שאין לה סימן לא בדדין ולא בשערו׳ : בוחל הפרי הקרוב להתבשל ולשון חכמים הוא התאנים משיבחלו היינו מפשר כך כשיש לה סימן דדין קצת נודע בהבאת שתי שערות נערה היא : צמל לשון נוטריקון יבשה מלאה שיש לה סימן מובהק בדדים והיא בוגרת : בזו ובזו אפי׳ כשהיא בנערה אביה זכאי בכל דכתיב בנעוריה בית אביה כל שכן כשהיא קטנה : ח אי זו היא סימניה נוכיח קמט קמט שנדלו דדיה עד שכפולים מעט על החזה ויראה כקמט : משישגו הדדין גדולים יותר מקמט :
הפטוטמות ראש הדד כמו נטלה פטמתו : על העוקץ חודו של דד שהתינוק יונק ופטוטמות היינו סביבות
העוקץ : וכל הסימנים הללו כשבאו באשה הרי היא בוגרת למאן דאית ליה ולמאן דלית ליה וסוף
אין לאביה רשות בה והלכה כדברי כלם להחמיר הילכך אם נראה בה אחד מן הסימנים הללו דיינינן בה
דין בוגרת לחומרא אבל לא לקולא שאם קדשה את עצמה צריכה גט שמא בוגרת היא ואם אביה קדשה
צריכה נמי גט דשמא עדין נערה היא עד שיהיו בה כל הסימנים הללו כלם ואז תהא בוגרת בין לקולא בין
לחומרא : ט והיא איילונית כלומר וצריך שיראו בה נמי סימני איילונית שאם לא נראו בה סימני
איילונית אף על פי שהיא בת עשרים ולא הביאה שתי שערות עדין קטנה היא עד שתהיה בת ל״ה שנה
ויום אחד ואם לא הביאה שתי שערות אז אע״פ שלא נראו בה סימני איילונית הרי זו איילונית וסימני איילונית
פירשנו פרק קמא דיבמות : לא חולצת ולא מתיבמת ומותרת ליכנס לשוק דרחמנא פטרה דכתיב והיה
הבכור אשר תלד פרט לאיילונית שאינה יולדת : והוא סריס כלומר שנראו בו סימני סריס דאי לא נראו
בו סימני סריס עדין הוא קטן עד שיהיה בן חמש ושלשים שנה ויום אחד דאז אפילו לא נראו בו סימני סריס
בידוע שהוא סריס כיון שלא הביא שתי שערות וסריס לאו בר חליצה הוא דכתיב להקים לאחיו שם בישראל
והאי לאו בר הכי הוא : רבי אליעזר אומר הזכר כדברי ב״ה בן עשרים אם נראו בו סימני סריס הרי זה סריס

והלכה כבת שתים עשרה אם נראו בה סימני איילונית הרי זו איילונית כדברי בית שמאי ואין הלכה כר׳ שמעון ׃
בא סימן התחתון שתי שערות שהוא סימן נערות: עד שלא בא העליון סימן של דדין והוא בוהל ׃ או חולצת או מתיבמת משום דגדולה היא ששערות סימן מובהק ועליהו סמכינן: אע״פ שאי אפשר לרבנן לבוא סימן העליון בלא התחתון ומכי אתא סימן העליון אף על גב דבדקו ולא אשכחו תחתון מימ׳ אמר יכ׳ סימן התחתון ודאי אתא אלא שנשאר מ״מ לר׳ מאי׳ לא חולצת ולא מתיבמת דר׳ מאיר סביר׳ ליה אפשר לבוא סימן עליון בלא תחתון ואכן אתחתון סמכינ׳ שילכ׳ עדין קטנ׳ היא ולא חולצ׳ ולא מתיבמ׳ ור׳ מאי׳ לטעמיה דאמ׳ קטן וקטנה לא חולצים ולא מיבמי׳ קטן שמא ימצ׳ סרים וקטנ׳ שמא תמצא איילונית : או חולצת או מתיבמ׳ ואפי׳ היא קטנ׳ מתיבמת לרבנ׳ דלא חיישי למיעוטא שמא תמצא איילונית דרוב׳ נשים אינן איילוניות ואתו לפלוג׳ בשיב׳ שתהא גדולה אפי׳ לרבנ׳ דאיש כתי׳ בפרש׳ ומקשינ׳ אשה לאיש והלכ׳ כחכמי׳: מפני שאמרו אפשר לתחתון לבוא וכו׳ אע״ג דתנ׳ לי׳ ברישא הדר תנייה ונקט אחריתי משו׳ דבעי למסמך ליה כיוצ׳ בו וכו׳ דדמי ליה: ב כל כלי חרס שהוא מכניס משקה כשמניחו על המי׳ יש בו נקב גדול שהמי׳ נכנסי׳ לתוכו כ״ש שאם נותן המי׳ לתוכו יוצא המשק׳ לחוץ אבל יש נקב קטן שמוציא ואינו מכניס ונפק׳ מינה להא דק״ל דכלי חרס שלם שניקב אינו פסול לקדש בו מי חטאת דהיינו לתת בתוכו מים של אפר פרה עד שיקנב נקב גדול בכונס משקה אבל נקב נקב קטן במוציא משקה לא נפיק מתורת כלי ולא מפסיל בהכי ולעולם אין נקב קטן במוציא משקה מוציא מתורת כלי אלא הגסטרא בלבד דהיינו שבר כלי שיחדו למלאת בו מים ולהשתמש בו אם נקב במוציא משק׳ בטל מתורת כלי שאין אומרים הבא גסטרא אחרת ונשים תחת גסטרא זו לקבל המשקה היוצא אבל כלי שלם שנקב במוציא משקה לא בטיל מכלום לפי שאדם חס עליו ואינו שוברו ומשתמש בו ומביא שבר כלי ומניח תחתיו לקבל המשקה היוצא ממנו : ומצאתי פירוש דמתני׳ כל כלי חרס הפסול למי חטאת פסול לגסטרא יש פסול לגסטרא וכשר למי חטאת: כל אבר שיש בו צפורן כגון אצבע יתרה שבאצבעות היד אם יש בה צפורן חשובה אבר ומטמא במגע ובמשא ובאהל כאבר שיש בו עצם שמטמא באהל ואפי׳ אין ליכ׳ כזית בשר דקי״ל האברים אין להם שיעור : ויש שיש בו עצם ולא חשיבא אבר אם יתרת היא כיון שאין בו צפורן ומטמאה במגע ובמשא ואינה מטמאה באהל כל זמן שאין בה כזית בשר ואי לאו יותרת היא ודאי מטמאה באהל משום אבר אע״ג דאין בה צפורן ואע״ג דליכא כזית בשר ׃
ג כל המטמא במדרס הזב כל כלי הראוי להיות אב הטומא׳ במדרס הזב כגון כלי המיוחד למשכב ומושב ראוי להיות אב הטומאה אם נגע במת או נטמא באהל המת ויש שהוא כלי גמור לקבל כל טומאות ונעשה אב הטומאה ע״י מת ואינו נעשה אב הטומאה ע״י הזב במדרס כגון אם כפה הזב סאה וישב עליה או תרקב וישב עליה אין אותו כלי טמא מדרס להיות נעשה אב הטומאה אלא ראשון לטומאה כמגעו של זב דכתיב אשר ישב עליו הזב מי שמיוחד לישיבה יצא זה שאומרים לו עמוד ונעשה מלאכתנו אבל אם נגע במת נעשה אב הטומאה שאין אומרים בטמא מת עמוד ונעשה מלאכתנו : ד כל הראוי לדון דיני נפשות כל שכן שראוי לדון דיני ממונות : ויש שראוי לדון דיני ממונות כגון ממזר דכשר לדיני ממונו׳ ופסול לדיני נפשו׳ ׃ ויש שכשר להעיד ואינו כשר לדון כגון סומא באחת מעיניו ומתניתין רבי מאיר היא דדריש קרא דכתיב ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע מקיש ריב לנגע מה נגע שלא בסומא דכתיב לכל מראה עיני הכהן

בית שמאי שהאשה מטהרת לבא לפני האיש ׃

פרק ו

בא סימן התחתון עד שלא בא העליון או חולצת או מתיבמת בא העליון עד שלא בא התחתון אעפ״י שאי אפשר ר׳ מאיר אומ׳ לא חולצת ולא מתייבמת וחכמים אומרי׳ או חולצ׳ או מתייבמ׳ מפני שאמרו איפש׳ לתחתון לבא עד שלא בא העליון אבל א״א לעליון לבא עד שלא בא התחתון ׃ ב כיוצא בו כל כלי חרס שהו׳ מכניס מוציא ויש שמוציא ואינו מכניס כל אבר שיש בו צפורן יש בו עצם ויש שיש בו עצם ואי׳ בו צפורן ׃ ג כל המטמא מדרס מטמא טמא מת ויש שמטמא טמא מת ואינו מטמ׳ מדרס ׃ ד כל הראוי לדון דיני נפשו׳ ראוי לדון דיני ממונו׳ ויש שראוי לדון דיני ממונו׳ ואינו ראוי לדון דיני נפשות ׃ כל הכשר לדון כשר להעיד ויש שכשר להעיד ואינו כשר לדון ׃

ה כל

אף

אף ר״י שלא בסומא ואין הלכ׳ כהאי סתמא דחכמי׳ פליגי עליה דר׳ מאיר ואמרי דכי היכי דאשכחן דגמר דין כשר בלילה אע״פ שאין רואים נגעי׳ בלילה הכי נמי סומא באחת מעיניו כשר לדין אע״פ שאינו כשר לראות את הנגעי׳: ה כל שחייב במעשרו׳ מטמא טומאת אוכלי׳ דאין לך דבר חייב במעשר שאינו אוכל: ויש שמטמ׳ טומאת אוכלי׳ ואינו חייב במעשרו׳ כגון בשר דגים וכבי׳ שאינן גדולי קרקע: ו כל שחייב בפאה חייב במעשרו׳ דגבי פאה תנן כלל

ה כל שחייב במעשרות מטמא טומאת אוכלים ויש שמטמא ומאת אוכלין ואינו חייב במעשרות׃ ו כל שחייב בפאה חייב במעשרות ויש שחייב במעשרות ואינו חייב בפאה׃ ז כל שחייב בראשית הגז חייב במתנות ויש שחייב במתנות ואינו חייב בראשית הגז׃ ח כל שיש לו ביעור יש לו שביעית ויש שיש לו שביעית ואין לו ביעור׃ ט כל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר ויש שיש לו סנפיר ואין לו קשקש׳ כל שיש לו קרנים יש לו טלפים ויש שיש לו טלפים ואין לו קרנים׃ י כל הטעון ברכה לאחריו טעון ברכה לפניו ויש שטעון ברכה לפניו ואין טעון ברכה לאחריו׃ יא תנוקת שהביאה שתי שערו׳ או חולצת או מתיבמת וחיבת בכל מצוה האמורות בתורה וכן תנוק שהביא שתי שערות חייב בכל מצות האמורו׳ בתורה וראוי להיות בן סורר ומורא משיבי׳ שתי שערות עד שיקיף זקן התחתון ולא העליון אלא שדברו חכמים בלשון נקייה תנוקת שהביא׳ שתי שערות אינה יכולה למאן רבי יהודה אומר עד שירבה השחור׃ יב שתי שערות האמורות בפרה ובנגעים והאמורות בכל מקום כדי לכוף ראשן לעיקרן דברי רבי ישמעאל רבי אליעזר אומר

אמרו בפא׳ כל שהוא אוכל ונשמר וגדולו מן הארץ ומכניסו לקיום ולקיטתו כאח׳ חייב בפאה ואו גבי מעשר תנן כל שהוא אוכל ונשמר וגדולו מן הארץ חייב במעשר ומכניסו לקיום ולקיטתו כאח׳ לא קתני כגו׳ ירק שאי׳ מכניסו לקיום ותאנ׳ וכיוצ׳ בה שאין לקיטת׳ כאח׳ חייבי׳ במעשרו ופטורי׳ מן הפאה: ז כל שחיי׳ בראשית הגז רחלים ואילי׳ בלבד חייב במתנות הזרוע והלחיים והקב׳: ויש שחיי׳ במתנות שחייב הניתנו לשור ועזי׳ וכבשים: ח ויש שיש לו שביעי׳ ואין לו ביעור כגון הדכרי׳ שנשרש כשאר בקרקע בין בימו׳ החמה בין בימו׳ הגשמי׳ כמו הלוף שוטם והדכרת שקורי׳ בערבי כרכע וכלשו מוכת״א דכיון שאין כלין לעולם מן השדה

אין חייב לבער׳ מן הבית דכתי׳ ולבהמתך ולחיה אשר בארצך כל זמן שחיה אוכלת בשדה האכל לבהמתך מן הבית כלה לחיה מן השדה כלה לבהמתך מן הבית וכל הנך דלא כלו לחיה מן השדה אין צריך לבערם מן הבית: ט קשקשת מלבוש של דג הקבוע בו: סנפיר כנפים שפורח בהן וכל שיש לו קשקשת בידוע שיש לו סנפיר ואין צריך לבדוק אחריו עוד שדג טהור הוא: ויש שיש לו סנפיר והוא דג טמא שאין לו קשקשת: יש לו טלפים פרסותיו סדוקות שאין קרני׳ לא לבהמה ולחיה טהור׳: ואין לו קרני׳ כגון חזיר שפרסותיו סדוקות ואין לו קרנים: י ויש שטעון ברכה לפניו ואין טעון ברכה לאחריו כגון ציצית ותפלי׳ ומזוזה שופר סכה ולולב שמברכין עליהן עובר לעשייתן ואין טעוני׳ ברכה לאחריהן: יא תינוקת שהביא׳ ב׳ שער׳ לאחר י״ב שנה ויום א׳: וחולצת או מתיבמ׳ אע״ג דתנ׳ חייבת בכל מצות האמורו׳ בתורה אצטריך למתני חולצ׳ או מתיבמת דמהו דתימ׳ איש כתי׳ בפרש׳ ואם לא יחפוץ האיש הילכ׳ קטן לא חלין אבל אשה דלא כתי׳ בפרש׳ את יבמתו בין גדולה בין קטנה חולצת או מתיבמ׳ קמ״ל דאי איתיאת ב׳ שערו׳ אין אי לא לא מאי טעמ׳ דמקשינן אשה לאיש וכן שתינוק שהביא ב׳ שערו׳ לאחר י״ג שנה ויום אח׳ וקמי י״ב לנקב׳ וי״ג לזכר אינו סימן אלא שומא: וראוי להיות בן סורר ומורא משיביא ב׳ שערו׳ עד שיקיף זקן התחתון אבל קודם שיביא ב׳ שערו׳ לאו בר עונשיה הוא ולאחר שהקיף זקן התחתון ראוי להוליד ורחמנא אמר בן ולא הראוי להיות אב: התחתון ולא העליון כלומר באיזו הקפת זקן אמרו בתחתון של מטה ולא בעליון: עד שירבה השחור שישחיר אותו מקום שעמדו הרבה ופסק הלכה שהבת ממאנת עד שתהא בת י״ב שנה ויום אחד ולאחר זמן זה אם הביאה סימנים אינ׳ יכולה למאן ואם לא הביאה סימנים ממאנת והולכת ואפילו עד שתהא בת עשרים שנה ויראו בה סימני אילונית וה״מ כשלא בא עליה לאחר שהיו לה י״ב שנה ויום אח׳ אבל אם בא עליה לאח׳ זמן זה שוב אינה יכולה למאן ואע״פי שלא נראו בה סימנים חיישינן שמא הביאה ב׳ שערות ונשרו: יב ב׳ שערות האמורות בפרה דק׳ לשעו׳

שערות

טבעות שחורות פוסלות בה: ובכנעים שער לבן קל בתב׳ מצוע סער שכים: והאמורות בכל מקום כתיכוך
ובתיכוקות: לקרוץ לאחוז מעט: שיהו כטלות בזוג של מספרים והוי שיעורא רבא והלכ׳ כדברי כלן להחמיר
ומשכקרכות בכפורן דהוי שיעור׳ זוטא מכלהו לא ממאכה שמא גדולה היא ולעבין חליכה איכה חולגת עד
דאיכא שיעורא רבא דכלהו: יג הרואה כתם שמכאה טפת דם בחלוקה: הרי זו מקלקלת איכה יודעת
פתח כדותיה לידע מתי יתקילו
לא יום שכין כדה לנדה דהא לא
ידעה אימת חזאי: וחוששת משום
זוב אם עברו עליה שלש׳ ימי זיבה
משלבש׳ חלוק זה ומצא׳ עליו כתם
גדול שיעור ג׳ גריסין ועוד כלומר
מעט יותר. וג׳ גריסין מספקינן
להו דלמ׳ כל חדא וחדא בחד יומ׳
וסויא זבה גדולה מספק ואע״ג
דבמקו׳ אחד כמצאו: וחכמי׳ אומרי׳
אין בכתמי׳ משום זוב בגמרא מוקי
פלוגתא דחכמים דהכא כיחידאה

אומר כדי לקרוץ בצפורן רבי עקיבא אומ׳ כדי שיהו ניטלות בזוג׳

יג הרואה כתם הרי זו מקולקלת וחוששת משום זוב דברי ר׳ מאיר וחכמי׳ אומרי׳ אין בכתמים משום זוב ׃ יד הרואה יום אחד עשר בין השמשות תחלת נדה וסוף נדה תחלת זיבה וסוף זיבה יום ארבעי׳ לזכר ויום שמני׳ לנקבה בין השמשות לכולן הרי אילו טועות אמר רבי יהושע עד שאתם מתקנים את השוטות באו ותקנו את הפקחות ׃

פרק ז

דם הנדה ובשר המת מטמאין לחין ומטמאין יבשים אבל הזוב והניע והרוק והשרץ והנבלה והשכבת ׃

ואמ׳ דר׳ חנינא בן אנטיגנוס היא דאמר ר׳ חנינא בן אנטיגנוס שאם לבשה ג׳ חלוקות לבנות, בג׳ ימים מימי זיבה
חלוק ליו׳ ומצא׳ בכל אחת מהן כתם דחוששת לזיבות ואין כר׳ לומ׳ אם ראתה ב׳ ימי׳ דם מגופה וכג׳ לבשה חלוק
שבדוק לה ומצא׳ בו כתם דפשיט׳ שחוששת לזיבות ולא נחלק ר׳ חניכ׳ בן אנטיגנוס דהא חכמי׳ דמתני׳ לא על
חלוק שלא׳ אחד בג׳ ימי׳ מימי זיבתה ולבסוף מצאה כתם גדול שיעור ג׳ גריסין ועוד במקו׳ אחד או אפי׳ בג׳
מקומו׳ דאיהו סבר בכהנ׳ איכה חוששת לזיבו׳ הואיל ולא היו הכתמי׳ בג׳ חלוקות ור׳ מאיר ודכו׳ דהפליגו עלה
סברי כשמצאה שיעור ג׳ גריסי׳ ועוד בחלוק אחד בין במקו׳ אחד בין בג׳ מקומו׳ חוששת לזיבו׳ ואין הלכ׳ כר׳ חניכא
בן אנטיגנוס: יד הרואה יו׳ יא שהוא סוף ימי זיבה ולמחר מתחילי׳ ימי נדה: בין השמשו׳ ספק יו׳ הוא והוי ד׳
זיבה ספק לילה ותחלתו נדה: תחלת נדה וסוף נדה בגמ׳ מפרש דהכי קתני תחלת נדה וסוף זיבה ובשביעי
לנדה׳ סוף נדה ותחלת זוב׳ כלו׳ בין השמשו׳ של יא אם לילה הוא הרי ראיית׳ תחלת נדה ואם יו׳ הרי הדם
של סוף זיבה ואם ראתה בז׳ ימי׳ קודם לכן חוששת משום זיבה וכן אם ראתה בז׳ לנדתה בין השמשות מספקינן
שמא אם לילה הוא הרי הדם של תחלת זיבה ואם תראה שני ימי׳ אחרי כן חוששת משום זיבה ואם יום הוא
הרי ראייתה סוף ימי נדה ואע״ג שתראה ב׳ ימי׳ אח״כ איכה זבה: יום מ׳ לזכר ויום פ׳ לנקב׳ בין השמשו׳ לכלן כלו׳
באו׳ זה ואלו שתרא׳ בין השמשו׳ ספק דם טמא ספק דם טהו׳ ואם תרא׳ ב׳ ימי׳ אחרי כן ויוו הרי היא זבה מספק
ומביא׳ קרבן ואינו נאכל שכל הטעו׳ מביאות קרבן ואינו נאכל: השוטו׳ לטועו׳ שאינן יודעו׳ מתי ימי נדה וימי
זיבה קרי שוטו׳: עד שאתם מתקני׳ את השוטו׳ את הטועו׳ הללו שראו בשעת הספק בואו ותקנו את הפקחות
שראו׳ בשעה ודאית והן צריכו׳ תיקון ולפר׳ ימי ספורן ותשמישן כגון הכך דמייתי בברית׳ מי שרואה יו׳ א׳ טמא
ויום אחד טהור כל ימיה ותמיד היא רואה ביום ולא בלילה משמשת שמיני ליו׳ שראתה בו ראיה ראשונ׳ שהרי
טהו׳ הוא שהרי בו׳ לערב טבלה ולא תראה עד ט׳ הילכ׳ משמשת שמיני שלם לילה ויום ובלילה של אחריו שהוא
כנגד ט׳ ומשמשת ד׳ לילות מתוך יח יום לראיה ראשונ׳ שהרי אשה זו לא תהא זבה לעולם שאינ׳ רואה בזמנים
וכשהיא רואה ט׳ תהא שומרת י׳ ותשמש בלילה ותראה בי״א ותשמור יב ותשמש בלילה הרי שתים ותראה בי״ג
ותשמור י״ד ותשמש בלילה הרי ג׳ ותראה ט״ו ותשמור י״ו ותשמש בערב הרי ארבעה ובי״ז תראה ותשמור י״ח הרי
כלו י״ח ולא שמשה אלא ד׳ לילו׳ לבד שמיני ולילו ותשמיש אחרון אינו בתוך י״ח ולמחר בי״ט כשתרא׳ תהא תחלת
נדה שהרי שלמו י״א שבין נדה לנדה וחוזרת למנינ׳ שאמרנו והכי איכ׳ טובא שצריכו׳ תקון לימי תשמישן וכלהו
מייתי להו בברית׳ בגמרא בפרקין:

דם הנד׳ מטמאי׳ לחין דכתי׳ והדוה בנדת׳ מה זוב ממנה טמא כמות׳ ובשעה שזב לא הוא: ומטמאי׳ יבשי׳
דכתי׳ דם יהיה זובה בהוייתו יהא ואע״פ שכתיבש וב׳ המת מטמ׳ יבש דכתי׳ או בעצ׳ אדם דומיא
דעצם

דעג' מה עצם כעצם אף בשר יבש: והפיע רוק רך וכו' כעכוע וכבי שמעתי ליה סיורדת מן הפוס וממעיכו׳ סוה הן וחוו אב הטומא׳: מטמאי׳ לחין ואי׳ מטמאי׳ יבשי׳ הזוב מטמא לח ולא יבש דכתי׳ רר בשרו את זובו כעין ריר שהוא לח כמו ויורד רירו על זקנו והכיע והרוק דכתיב וכי ירוק ובעת שירוק לח הוא: והשרץ כל זמן שסדרה קיימת והעצמות מחוברו׳ בשדר׳ סוחיל ונורתו ככרת כלת סוה כחשב: והנבלה דכתי׳ כל הנוגע בהם

והשכב׳ זרע מטמאין לחין ואין מטמאין יבשין ואם יכולין לחשרות ולחזור לכמו שהן מטמאין לחין ומטמאין יבשין ונכמחיא שרייתן בפושרין מעת לעת ר' יוסי או' בשר המת יבש ואינו יכול לחשרות ולחזור לכמות שהיה טהור ב השרץ שנמצא במבוי מטמא למפרע עד שיאמר בדקתי את המבוי הזה ולא היה בו שרץ או עד שעת הכבוד וכן כתם שנמצ׳ בחלוק מטמ׳ למפרע עד שיאמר בדקתי את החלוק הזה ולא היה בו כתם או עד שעת הכבוסו מטמ׳ בין לח בין יבש ר׳ שמעון אומר היבש מטמא למפרע והלח אינו מטמא אלא עד שעה שיכול לחזור ולהיות לח ג כל הכתמין הבאין מרקם טהורין רבי יהודה מטמא מפני שהם גרים וטועין הבאין מבין הגוים טהורין מבין ישראל ומבין הכותים רבי מאיר מטמא וחכמים מטהרים מפני שלא נחשדו על כתמיהן ד כל הכתמי׳ הנמצאי׳ בכ״מ טהורין חוץ מן הנמצאי׳ בחדרי׳ ובסביבו׳ בית הטומאו׳ בי׳ הטומאו׳ של כותי׳ מטמאי׳ באהל מפני שהם קוברין שם את הנפלים רבי יהוד׳ אומר לא היו קוברין אלא משליכין והחיה גוררתן ה נאמנים לומ׳ קברנו שם את הנפלים או לא קברנו נאמנים לומר על הבהמ׳ אם בכרה אם לא בכרה נאמנ׳ על ציון

בעותם כעין עותם דהיינו כשהן לחי׳ כמו שהיו בעת מות: ואם שברי׳ שתהא ראויה להוריע: וכמה היא שרייתן דכימא אי הדרא ככי סאי סיעורא לחין הן: בפושרי׳ מעת לעת אבל אי בריכי טפי מיס חמים או יותר מזמן מ״כל יבשי׳ הן: ר׳ יוסי אומ׳ בשר המת יבש טהור מלטמא בכזית אבל מטמא טומאת דקב כמלא תרווד ואין הלכ׳ כר׳ יוסי: ב מטמ׳ למפרע כל טהרות שנעשו במבוי דמבוי רה״י הוא לענין טומא׳ וספיקו טמא: או עד שעת כבוד מפני שחזקת בני ישראל בודקין מבואותיהן בשעת כבודיהן ואם היה שם שרץ היו רואים אותו: וכן כתם שנמצא בחלוק מטמאה למפרע כל טהרות שעשתה ואלה אינו כבוס אבל אחרי של קוד׳ כבוס לא מטמא שחזקת בנו׳ ישרא׳ בודקין חלוקיהן

קב׳ ת

בשעת כבוסיהן: היבש מטמא למפרע עד שעת כבוד דאיכ׳ ל׳: מ׳לאח׳ כבוד מיד כפל אבל הלח אינו מטמא למפרע אלא עד שעה שיכול לומ׳ אם נפל באותו יו׳ עדין הוא יכול להיות עכשיו לח אבל עד שעת הכבוד לומר מרובה לא דהא לח הוא ואי מזה א׳ שעת נפל הוה מתעביד יבש ודוק׳ בשרץ הוא דפליג ר׳ שמעון בין לח ליבש אבל בכתם אפי׳ לח מטמ׳ למפרע עד שעת כבוס דהימו׳ יבש היה ומיא הוא דנפול עליה אבל בשרץ ליכ׳ למימ׳ הכי דאי אית׳ דמי׳ נפול עליה אתרטובי אתרטב ואין הלכ׳ כר״ש: ג הבאי׳ מרקם שהן גוים ודמן טהור אע״ג דרבנ׳ גזרו על הגוי׳ שיהיו כזבי׳ לכל דבריה׳ על כתמיה׳ לא גזרו מרק׳ בין קדם ובין שור מתרגמינ׳ בין רקם ובין חגרא: שהן גרים ודמן טמ׳: וטועי׳ בלום לא כמעי כלי האי ואין מבחיני׳ את כתמיה׳ אילכ׳ חיישינ׳ שמ׳ כתמ׳ של אשה נדה הן: הבאי׳ מבין הגוי׳ טהורי׳ דלא גזרו רבנ׳ על כתמיהן כיו׳ דדמן ודאי טהו׳ מן התור׳: מבין ישרא׳ ומבין הכותי׳ ר׳ מאיר מטמ׳ מתני׳ חסורי מחסר׳ והכי קתני מבין ישרא׳ ומבין הכותי׳ טמאי׳ דכותי׳ גרי אמת הן ודמן טמ׳: כתמי׳ הנמצאי׳ בערי ישראל דהיינו במקו׳ גלוי טהורי׳ דלא נחשדו על כתמיהן וחכמי׳ מכמעי לה׳ הנמצאי׳ בערי כותי׳ ר׳ מאיר מטמ׳ דכותי׳ נחשדו על כתמיהן וחכמי׳ מטהרי׳ שלא נחשדו על כתמיהן ומוכחא להו ותלינן להאי כתם בדם חיה או בהמה דאלו דם אשה נדה לא היה נמצא במקום גלוי דאינהו כמי מכסי להו כישראל וכבר נפסק׳ הסלכ׳ דבזמן הזה גזרו על הכותי׳ להיו׳ כגוי׳ לכל דבריה׳ וכתמיהן טהורי׳ ככתמי הגוי׳

ד בכל מקו׳ במקו׳ ישרא׳: טהורי׳ שחזקתן אינן מדם נדה דאלכסוי׳ מכסי׳ להו: בית הטומאה חדר שהנשי׳ שמתטמאו׳ בו בימי נדותן: וקובר׳ שם לפי שעה כדי שיסלקו אותן לאח׳ זמן ולפי שאין אנו יודעי׳ אם הסירו אותן אם לאו מטמאי׳ באהל: ה נאמני׳ לומ׳ קברנו דטומא׳ מת מדי דאורייתא הוא יכגין שככן כותי עומד שם ותרומה בידוע ואוכלה דליכ׳ למחש שמא תרומ׳ טמא׳ היא וכלגו הכי אינכאמני׳ דלית להו ולפני עור לא יתן מכשול ולא מכפית להו אם אנו חוטאים על פיהם: אם בכרה אם לא בכרה והוא שראינוהו עובר וגוזז בה

דאי

דאי לאו לידע דלאו בכור הוא לא עבר אדאוריתא דכתיב לא תעבוד בבכור שורך ולא תגוז בכור צאנך : נאמנים על ביון קברות לבנין מקום הקבר וסומכים עליהן ואע״ג דמדרבנן הוא ביון דכתיבא והירין בית׳ דכתיב וראה עצם אדם ובנה אצלו ציון : לא על הסככות אילן המיסך על הארץ וענפיו מובדלים וידוע דאי יש קבר תחת אחת מהאהלות ואין ידוע אי זה הוא ובא כותי והעיד על אחד זה טהור איכו נאמן לפי שאינו חס על הספק : ולא על הפרעות אבנים גדולות בולטות מן הגדר וקברו תחת אחת מהן ואין אנו יודעים תחת איזו מהן ובא כותי והעיד על מקצתן שהן טהורות איכו נאמן משו׳ דלספיק׳ לא חייש : בית הפרס שדה שנחרש בה קבר וכל מאה אמה של סביבות הקבר אוקמיכהו רבנן בחזק׳ טומא׳ שמא גלגלה המחרישה והוליכה עצם כשעורה מן המת ופרס לשון דבר פרוס ושבור שעצמו׳ של מת נפרסו שם ומפי אחרים שמעתי על שם שפרסות בני אדם נמנעים ללכת שם מפני הטומאה : זה הכלל לאתויי תחומי׳ ויין נסך שאין כותי נאמן לומר עד כאן תחום שבת דתחומין דרבנן וכותי׳ לא סבירא להו וכן אין נאמנים על יין נסך לפי שאין נזהרים ממגע נוי וכל הדברי׳ הללו לא נאמרו אלא בדורו׳ הראשונים אבל בזמן הזה הן כגוי׳ לכל דבריהם :

קברות ואין נאמנין לא על הסככות ולא על הפרעות ולא על בית הפרס זה הכלל דבר שחשודים בו אין נאמנים עליו ״

פרק ח

הרואה כתם על בשרה כנגד בית התורפה טמאה ושלא כנגד בית התורפה טהורה על עקבה ועל ראש גודלה טמאה על שוקה ועל פרסותיה מבפנים טמאה מבחוץ טהורה ועל הצדדין מכאן ומכאן טהורה ראתה על חלוקה מן החגור ולמטה טמאה מן החגור ולמעלה טהורה ראתה על בית יד של חלוק אם מגיע כנגד בית התורפה טמאה ואם לאו טהורה היתה פושטתו ומתכסה בו בלילה כל מקום שנמצא בו כתם טמאה כפני שהוא חוזר וכן בפליום ״ ב ותולה בכל דבר שהיא יכולה לתלות שחטה בהמה חיה ועוף נתעסקה בכתמים או שישבה בצד העסוקים בהן הרגה מאכולת הרי זו תולה בה עד כמה היא תולה ר׳ חנינא בן אנטיגנוס אומר עד כגרים של פול ואף על פי שלא הרגה ותולה בבנה או בבעלה אם יש בה מכה והיא יכולה להגלע ולהוצי׳ דם הרי זו תולה בה ״ ג מעשה באשה אחת שבאת לפני רבי עקיבא אמרה לו ראיתי כתם אמר לה שמא מכה היתה ביך אמרה לו הן וחיית אמ׳ לה שמא יכולה להגלע ולהוציא דם אמרה לו הן וטהרה ר׳ עקיבא ראה תלמידיו מסתכלין זה בזה אמ׳ להם מה הדבר קשה בעיניכם שלא אמרו חכמים הדבר להחמיר אלא להקל שנאמר ואשה כי תהיה זבה דם יהיה זובה בבשרה דם ולא כתם ״ ד עד שהוא נתון תחת הכר ונמצא עליו דם עגול טהור משוך טמא דברי

הרואה כתם כנגד בית התורפ׳ בי׳ הערו׳ : טמאה דאיכא למימר דם מאותו מקום נפל : על עקבה זמנין דמתרמי וכנגע באותו מקום : ועל ראש גודלה דכהדי דפסעא מתרמי גודל שברגלה להיות תחת אותו מקום ודם נוטף עליו : על שוקה ועל פרסותיה מבפנים טמאה כשאדם עומד ומחבר רגליו ושוקיו זו בזו כל מה שמחובר מהם זו עם זו קרוי לפני׳ : מבחוץ מכאן ומכאן : ועל הצדדין אחורי השוק כל נוכחן כנגד העקב ולפניו כל נוכחן כנגד הרגל קרויי׳ צדדי׳ : מן החגור ולמטה כנגד בית התורפה הוא : אם מגיע כנגד בית התורפ׳ כגון שנמכא בראש בית ידה סמוך ליד שפעמי׳ שפושטתן מורועה ונופל כנגד מטה : ואם לאו שלא כנגד בית התורפ׳ כגון שנמצא סמוך לכתפה : שהוא חוזר פעמי׳ שראש החלוק נהפך כנגד פניה של מטה : וכן בפליון מטפחת שהיא מתכסה בו : ב ותולה הכתם שמצאה בכל דבר שהיא יכולה לתלו׳ לומ׳ שלא ממנ׳ היה : מאכולת נכה : עד כמה היא תולה בדם מאכולת עד כגרים אבל טפי מהכי אין דם מאכולת כ״כ גדול ובהכי מיהא תלי׳ ואע״פ שלא ידע׳ שהרגה ור׳ חנינ׳ פליג את״ק דלת״ק הרגה אין לא הרגה לא והי׳ הלכ׳ כר׳ חנינ׳ בן אנטיגנוס : ותול׳ בבנ׳ ובבעלה שנוגני׳ אצלה אם יש בהן מכה לומ׳ שכתם זה מהן היה : ואם יש בה מכה שהעלת׳ קרום והיא יכול׳ להתגלע להגלו׳ אלשון לפני התגלע הדיב כלומ׳ שיסור הקרום ויקלף ותתגלה המכ׳ ויצא ממנה דם תולה בה : ג דם ולא כתם וחכמי׳ הוא דגזור על׳ הכתמי׳ לפיכ׳ הולכי׳ בהם להקל : ד עד שהוא נתון תחת הכר הכגד שמקנחת בו את

בו את עצמה בשעת תשמיש קרוי עד: דם עגול טהור דדם מאכולת הוא: משוך טמא ואם טפה משוכה היא טמאה שחזקתה שהיא מנכה ובעת שקנחה עצמה נתלה זה הדם בעד: דברי ר׳ אליעזר ב״ר צדוק וכן הלכ׳:

האשה שהיא עושה צרכיה משתנת מים: אם עומדת טמאה דאמרי׳ מי רגלים חזרו למקור ואתא דם מן המקור בהדייהו: יושבת טהורה בגמר׳ מוקמינן לה ביושבת על שפת הספל ומקלחת

דברי רבי אליעזר ברבי צדוק:

פרק ט

האשה שהיא עושה צרכיה וראתה דם רבי מאיר אומר אם עומדת טמאה ואם יושבת טהורה רבי יוסי אומר בין כך ובין כך טהורה: ב איש ואשה שעשו צרכיהן לתוך הספל ונמצא דם על המים רבי יוסי מטהר ורבי שמעון מטמא שאין דרך האיש להוציא דם אלא שחזקת דמים מן האשה: ג השאילה חלוקה לנכרית או לנדה הרי זו תולה בה שלש נשים שלבשו חלוק אחד או שישבו על ספסל אחד ונמצא עליו דם כולן טמאות ישבו על ספסל של אבן או על האצטבא של מרחץ רבי נחמיה מטהר שהיה ר׳ נחמיה אומר כל דבר שאינו מקבל טומאה אינו מקבל כתמים: ד שלש נשים שהיו ישנות במטה אחת ונמצא דם תחת אחת מהן כולן טמאות בדקה אחת מהן ונמצאת טמאה היא טמאה ושתיהן טהורות ותולות זו בזו ואם לא היו ראויות לראות רואין אותן כאילו הן ראויות: ה שלש נשים שהיו ישנות במטה אחת ונמצא דם תחת האמצעית כולן טמאות תחת הפנימית שתים הפנימיות טמאות והחיצונה טהורה תחת החיצונה שתים החיצונות

מי רגלים לתוכו בחוזק וכשהיא מקלחת בחוזק אין דרך דם המקור לבא עם מי רגלים ואי לבתר דתמו מיא בא דם זה מן המקור לא היה שדם נמצא בתוך הספל אלא על שפת הספל שדם הבא מן המקור שותת ויורד ואינו מקלח ודם זה שנמצא בתוך הספל על כרחך ממקום מי רגלים בא ומכה יש בה שם ולא מן המקור וכעומדת על שפת הספל ומקלחת בתוך הספל לא היה אפשר ל להעמידה דעומדת אי אפשר לה לקלח ולהכי אצטריך תנא למנקט יושבת: ר׳ יוסי אומ׳ בין כך ובין כך טהורה והלכה כרבי יוסי: ב שעשו צרכיהן הטילו מים תלים: רבי יוסי מטהר דהא אפילו באשה גרידתא דליכא אלא חדא ספיקא ספק בא מן המקור ספק בא ממקום מי רגלי׳ מטהר ר׳ יוסי לעיל וכ״ש הכא דדלמא מאיש אתי ולא הדר תנא הכא ר׳ יוסי מטהר אלא לאשמועינ׳ ממשנה יתירה דאפי׳ לכתחלה מטהר ר׳ יוסי לאשה שעושה צרכיה וראת׳ דם שתתעסק בטהרו׳ דלא תימ׳ דוק׳ דיעבד מטהר ר׳ יוסי טהרו׳ שנתעסקה בהן אבל לכתחלה לא אמרי׳ לה שתתעסק קמ״ל: ור״ש מטמ׳ אפי׳ הכא דאיכ׳ ספק ספיקא כדקתני טעמ׳ שחזקת דמי׳ מן האשה ולעני׳ פסקיה הלכ׳ כר׳ יוסי דמטהר ואפי׳ בחד ספיק׳ כ״ש הכא דאיכ׳ תרתי: ג השאילה חלוקה ואח״כ לבשתו היא ומצאה עליו כתם: לנכרית או לנדה לנכרית שהיא רואה דם שהיא גדולה וידעבו בה שנכבר ראת׳ דומיא דנדה: הרי זו תולה בה וטהור׳ דכיון דנדה היא לא מקלקלה לה מדי ונכרית נמי טמא׳ ותליא בה אבל ישראלית טהור׳ ששאלה חלוק מחברתה טהורה ואח״כ לבשתו חברתה שתיהן טמאו׳ כדקתני שלש נשי׳ כו׳ דכיון דאי תלי׳ בה מקלקלא לה מאי חזית דמקלקלת להך טפי מהך: של אבן דאינו מקבל טומאה וספסל דרים בשל עץ דראוי ליטמא במושב הזב והנדה: אין מקבל כתמי׳ כלומ׳ לא גזרו על כתמי׳ הנמצאי׳ בו וטעמ׳ דר׳ נחמיה דכתי׳ ונקתה לארץ תשב כיון שישבה לארץ שאינה מקבלת טומאה נקתה וה״ה לכל דבר שאינו מקבל טומאה וכן אם ישבה ע״ג כלי חרס שאין מקבל טומא׳ מגבו או ע״ג מטלניו׳ של בגד שאי׳ בהן ג׳ על ג׳ שאינן מקבלי׳ טומא׳ בכלל שו לא גזרו על כתמי׳ הנמצאי׳ בהם והלכ׳ כר׳ נחמי׳: ד ותולות זו בזו שאם היתה האחת מעוברת תולה הדם בשאינה מעוברת והיא טהורה: ואם לא היו ראויות כגון שהיו כלן מעוברות או כלן מניקות כלן טמאות כאלו ראויות לראות דמכל מקו׳ דם מגיניהו נפק: ה תחת הפנימית אותה של צד קיר קרויה פנימית וחיצונ׳ אותה של צד דרך עליית המטה והא דמפליג תנ׳ הכ׳ בין כשנמצא תחת הפנימית לנמצא תחת החצונה ולעיל קתני ונמצא דם תחת אחת מהן כלן טמאו׳ ולא מפליג בין נמצא תחת פנימית לנמצא תחת חיצונה מפרש בגמר׳ דלעיל איירי כשהן תכופות ודבוקו׳ יחד שילכך איכא לספוקי בחיצונה אפי׳ כשנמצא הדם תחת הפנימית: אמתני׳ אמ׳ ר׳ו נמצא תחת החצונה פנימית טהורה

טהורה בזמן שעברו דרך מרגלות המטה דלא עברה פנימית על מקום מציאת הדם : אבל עברו שלשתן דרך עליה שהן דורסות ועוברות על החבורה כלן טמאות ואפי' פנימית דטמא כשעברה פנימית דרך שם כתם ממנה : לגל טמא שהיה שם כזית מן המת : עד שמגיע לסלע או לבתולה קרקע בתולה ואם לא מצא הגל טהור דאימור בא עורב ונטל את הטומאה אבל הכא כשבדקו שלשתן ומצאו טהורות מודו רבנן לרבי מאיר דכלן טמאות דהאי דם מהיכא

החיצונות טמאות והפנימית טהורה אימתי בזמן שעברו דרך מרגלות המטה אבל אם עברו שלשתן דרך עליה כולן טמאות בדקה אחת מהן ונמצאת טהורה היא טהורה ושתי' טמאות בדקו שתים ומצאו טהורות הן טהורות ושלישית טמאה שלשתן ומצאו טהור כולן טמאות למה הדבר דומה לגל טמא שנתערב בין שני גלים טהורין ובדקו אחת מהן ומצאו טהור הוא טהור ושני' טמאין שנים ומצאו טהורים הם טהורים ושלישי טמא שלשתן ומצאו טהורים כולן טמאים דברי רבי מאיר שרבי מאיר אומר כל דבר שהוא בחזקת טומאה לעולם הוא בטומאתו עד שיודע לך טומא' היכן היא וחכמים אומרים בודק עד שמגיע לסלע או לבתולה:

ו שבעה סממנין מעבירין על הכתם רוק תפל ומי גריסין ומי רגלים ונתר ובורית קמוניא ואשלג הטבילו ועשה על גביו טהרות העביר עליו שבעה סמנין ולא עבר הרי זה צבע הטהרות טהורות ואינו צריך להטביל עבר או שדיהה הרי זה כתם והטהרות טמאות וצריך להטביל:

ז איזהו רוק תפל כל שלא טעם כלום מי גריסין לעיסת גריסין של פול חלוקה כפש מי רגלים שהחמיצו וצריך לכסכס שלשה פעמים לכל אחד ואחד העבירן שלא כסדרן או שהעביר שבעה סמנין כאחת לא עשה ולא כלום:

ח כל אשה שיש לה וסת דיה שעתה ואלו הן הוסתו' מפהקת ומעטשת וחוששת בפי כריסה ובשפולי מעיה ושופעת וכמין צמרמורות אוחזין אותה וכן כיוצא בהן וכל שקבעה לה שלש פעמים הרי זה וסת:

ט היתה למודה להיות רואה בתחלת הוסתות כל הטהרות שעשתה בתוך הוסתות טמאות בסוף הוסתות כל הטהרות שעשתה בתוך הוסתות טהורות רבי יוסי אומר אף ימים ושעות וסתות היתה למודה להיות רואה עם הנץ החמה אינה אסורה אלא עם הנץ החמה רבי יהודה אומר כל היום

אתא על כרחיך מחדא מינייהו הוא והלכה כחכמים :

ו שבעה סממני' מעבירי' על הכתם שאין הדם בטל עד שיעביר כלן עליו. רוק תפל ומי גריסין מפרש לקמן במתני' : נתר אלום בלע"ז ומין קרקע הוא ומזהיר ובערבי קורים לו ש"ב : בורית מין צמח הוא שמנקה ומטהר : קמוניא עשב שמיבשין אותו וטוחנים אותו ומנקין בעפרו את הידי' לשעביר את הזוהמא ובלשון תלמוד קרוי שליף דין : אשלג לא אתפרש לי : הטבילו לבגד שיש בו כתם קודם שהעביר עליו הסממני' הללו הרי זה נבע דאי הוה דם הוה עבר : שדיהה כשתנה מאדמומיתו :

ז שלא טעם כלום מבערב כל אותה הלילה והיכי טפל בלא טעם והוא שישן מחצי אחרון של לילה עד הבוקר ועד שלש שעות בו' נקרא רוק תפל לענין זה ואם השכים בבקר ושנה פרקו לא הוי רוק תפל : לעיסת גריסין של פול חלוקה כפש שנחלק האוכל מן הקליפה לועסה לגריסת הפול ומעבירו על הכתם : שהחמיצו שהבריחו וכמה חמוצן כל שהן ג' ימים : וצריך לכסכס לשפשף ג' פעמים לכל סם וסם כדרך כבוס בגדים שכופל בגדו עם בגדו ומשפשף : בסדרן כדרך שכתוב' כאן : לא עשה ולא כלום לא לבדוק ולא לבטל :

ח כל אשה שיש לה וסת דיה שעתה לעיל בפ"ק תניא לה והתם מיירי בוסתות דיומי כגון מט"ו יום לט"ו יום או מחדש לחדש והכא מיירי כיצד דבגופה שכל זמן שיראו בה סימני' הללו רגילה לראות בהן אבל אין לה זמן קבוע לראות : מפהקת יש מפרשין פותחת פיה בכל כחה שאומרי' בלע"ז וי"מ פושטת זרועותיה וגופה אשטריי"קלאר בלע"ז : בפי כרסה בנד טבורה : שפולי מעיה בית הרחם : ושופעת מפרש בגמרא ששופעת דם טמא מתוך דם טהור כגון שהיא רגילה לראות דם טהור תחלה דהיינו דם שאינו מחמשה דמים טמאין ואח"כ דם טמא והאי נמי הוי וסת וכל שעה שתראה דם טמא אחר דם טהור דיה שעתה : כמרמורות לשון סמר מפחדך בשרי אריצמי"כט בלע"ז : אוחזין אותה כך למודה להיות בכל עת שהיא רואה : וכן כיוצא בהן משאר סימני' שהכשי' הראות דם למודה להיות בכך כגון שראשה כבד עליה או אוחזה ריתת ורעד או כאב לב וכיוצא בזה אם קבעה לה ג' פעמי' הרי זה וסת :

ט היתה למודה

למודה להיות רואה בתחלת הוסתות שבגופה כגון בתחלת העטושי' והפיהוקין וכיוצא בהן: אף ימים ושעות וסתות שעות כמי וסתות ככהו וכתר דדכו אזלינן שאם היתה רגילה לראות מעשרים יום לעשרים יום ומשש שעות לשש שעות מותרת לשמש ביום עשרי' עד שש שעות וחוששת בשעה ששית לבד עברה שעה ששית ולא ראתה מותרת לשמש כל היום כלו: י היתה למודה להיו' רואה עם הנץ החמה סיומא דמלת' דר' יוסי היא אינה אסורה אלא עם הנץ החמה וכל הלילה משמשת ואם עבר הנץ החמה ולא ראתה משמשת כל היום דדוקא שעת הוסתות חוששתותו לא: ר' יהודה אומ' כל היו' שלה כלומ' מותרת לשמש כל היום משעבר הנץ החמ' ולא ראת' אבל כל הלילה שלפני הנץ החמ' של וסתה אסורה לשמש ועם הנץ החמ' דקתני היינו דרגילה למחזי בסוף לילה מקמי דלמטי תחלת יממא ולכן אסרינן לה כל עונת וסתה כמנהגת אסורה כל הלילה שהיא עונת וסתה והלכ' כר' יהוד': ואינה מטהרת מן הוסת שפסק ממנה שלא לאוש לג: יא יש גפן שיינה אדום ויש גפן שיינה שחור כן יש אשה שדם שלה אדום שדם שלה שחור: כל גפן יש בה יין כל אשה יש לה דם נדה ודם בתולי': ושאין בה הרי זה דורקטי דור קטוע כלומר קטועי בנים עקרות שאין יולדות:

שלה. י היתה למודה להיות רואה יום ט"ו ושינתה להיות רואה ליום כ' זה וזה אסורין שינתה פעמי' ליום כ' זה וזה אסורין שינתה שלש פעמים ליום כ' הותר ט"ו וקבעה לה יום כ' שאין אשה קובעת לה וסת עד שתקבענה שלש פעמים ואינה מטהרת מן הוסת עד שתעקר ממנה ג' פעמי'. יא בשי' בבתולי' כגפני' יש גפן שיינה אדום ויש גפן שיינה שחור ויש גפן שיינה מרובה ויש גפן שיינה מועטת ר' יהוד' אומ' כל גפן יש בה יין ושאי' בה יין הרי זה דורקטי.

פרק י

תנוקת שלא הגיע זמנה לראו' וניסת בש"א נותנין לה ד' לילות ובה"א עד שתח ה המכה הגיע זמנה לראו' וניסת בש"א נותנין לה לילה הראשון ובה"א עד מוצאי שבת ד' לילות ראתה ועודה בבית אביה בש"א נותנין לה בעילת מצוה ובה"א כל הלילה כולה. ב נדה שבדקה עצמה יום ז' שחרית ומצאתה טהורה ובין השמשות לא הפרישה ולאחר ימים בדקה ומצאת' טמאה הרי היא בחזקת טהרה בדקה עצמה ביום ז' בשחרי' ומצאתה טמא' ובין השמשו' לא הפרישה ולאח' זמן בדקה ומצאתה טהורה הרי זו בחזקת טמאה ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה ואם יש לה וסת דיה שעתה ר' יהוד' אומ' כל שלא הפרישה בטהרה מן המנחה ולמעלה הרי זו בחזקת טמאה וחכמים אומרים אפילו בשנים לנדתה בדקה ומצאתה טהורה ובין השמשות לא הפרישה ולאחר זמן בדק ומצאתה טמאה הרי זו בחזקת טהרה.

ג חזב

תינוקת מתני' לה ארבע לילות ואפי' רואה אמרי' דם בתולי' הוא וטהור: עד שתחיה המכה שתתרפא המכה של בעילה וכל זמן שהדם שותת ממנה כשהיא עומדת וכשהיא יושבת אינו שותת אלא שותת כשהיא יושבת ע"ג דבר קשה וכשיושבת ע"ג דבר רך כגון על גבי כרים וכסתות אינו שותת בידוע שלא חיתה המכ' ומחמת המכ' של בתולי' בא הדם אבל אם הדם שותת בין כשהיא עומדת בין כשהיא יושבת או בין כשיושבת על דבר רך בין כשיושבת על דבר קשה אין זה דם מכה אלא דם נדה: הגיע זמנה לראו' ולא ראת' וכשאת: עד מוצאי שבת ד' לילות שהרי היא נשאת ברביעי דבתולה נשאת ליום רביעי ונבעלת לליל חמישי בעילת מצוה בעילה ראשונה: כל הלילה כלה ואפי' בועל בעילות הרבה וכל הדברי' הללו בדורות הראשוני' בלבד אבל אחר שפשטה החומרא שהחמירו בנות ישראל על עצמן שאפי' רואות דם טפה כחרדל יושבות עליה שבעה נקיים כל הכונס בתולה אפילו קטנה שלא הגיע זמנה לראות ולא ראתה מעולם לאחר שבעל בעילת מצוה אין מותר לו לבא עליה עד שתספור שבעה נקיים אחר שיפסוק הדם כדין כל שאר נשים שרואות דם: ב לא הפרישה לא בדקה עצמה להפריש בטהרה: ולאחר ימים לאחר שטבלה בליל שמיני: הרי זו בחזקת טהורה בימים שבין טבילתה למציאת טמא וטהרותיה שנגעה בהן טהורות דאימור השתא הוא דחזית: ומטמאה מעת לעת אריפא קאי דקתני ולאחר ימים בדקה ומצאה טמא הרי היא בחזקת טהרה אבל מטמאה מעת לעת של ראיה או מפקידה לפקידה: אפילו בשנים לנדתה בדקה שחרית ומצאה טהורה ובין השמשות לא הפרישה ולסוף שבעה טבלה ואחר ימים בדקה ומצאה טמאה הרי זו עד עכשיו בחזקת טהרה ושלא מחלקות בדבר לתקן בדיקת שחרית דשביעי הוא דמטהרתה אבל שני לנדתה

לא

לא ולרבי יהודה אפילו בדיקת שחרית דשביעי לא מטהרה עד שתפרוש בין השמשות ולרבנן אפילו בשני דכיון דפסק פסק ודוקא בשני הוא דמטהרי רבנן אבל בראשון מצאה טהור ושוב לא בדקה וטבלה בליל שמיני ועשתה טהרות ואחר כך מצאה טמאה לא מטהרי רבנן לפי שביום ראשון הוחזק המעין פתוח ומשום הכי קתני ואפילו בשנים לנדתה דוקא אבל ראשון לא והלכה כחכמים: ג הזב והזבה צריכין לספור שבעה נקיים ופסקו מראייתן

ג חזב וחזבה שבדקו עצמן ביום ראשון ומצאו טהור וביום השביעי ומצאו טהור ושאר ימים שבנתיים לא בדקו רבי אליעזר אומר הרי הן בחזקת טהרה רבי יהושע אומר אין להם אלא יום ראשון ויום שביעי בלבד רבי עקיבא אומר אין להם אלא יום שביעי בלבד׃ ד חזב והזבה והנדה והיולדת והמצורע שמתו מטמאין במשא עד שימוק הבשר נכרי שמת טהור מלטמא במשא בית שמאי אומרים כל הנשים מתות נדות ובית הלל אומרים אין נדה אלא שמתה נדה׃ ה האשה שמתה ויצתה ממנה רביעית דם מטמאה משום כתם ומטמאה באהל רבי יהודה אומר אינה מטמאה משום כתם מפני שנעקר משמתה ומודה רבי יהודה ביושבת על משבר ומתה ויצתה ממנה רביעית דם שהיא מטמא משום כתם אמר רבי יוסי לפיכך אינה מטמאה באהל׃ ו בראשונה היו אומרים היושבת על דם טוהר תיתה מערה מים לפסח חזרו לומר הרי היא כמגע טמא מת לקדשים כדברי בית הלל בית שמאי אומרים אף כטמא מת׃ ז ומודים שהיא אוכלת במעשר וקוצה לה חלה ומקפת וקורה לה שם ואם נפל מרוקה ומדם טהרה על ככר של תרומה

שהוא

והתחילו לספור ובדקו יום ראשון ושביעי וכו' אין להם אלא יום ראשון ושביעי בלבד וצריכין לספור עו' חמשה ימים נקיים כדי להשלים לשבעה: רבי עקיבא אומר אין להם אלא שביעי שמא ראו בנתים וסתרו ספירתן ה הראשונה והלכה כרבי אליעזר: ד מטמאין במשא בגמרא פריך אטו כל מת מי לא מטמא במשא של מאי במשא באבן מוסמא כלומר אבן גדולה וכבדה שאינה מטלטלת ואם היא מונחת על גבי כלים ומת נתון עליה אין זה משא האהל ואינה ראויה להטלטל עמו ושאר מתים לא מטמאו והכי מטמו מדרבנן האהל ומחיים מטמו באבן מוסמא מדאורייתא שהרי מטמאי' מושב כל שתחתיהן

גזור בהו רבנן לאחר מיתה גזרה שמא יתעלפה ודומה למת ואי אמרת זב מת איכו מטמא בזב חי שנתעלף אתי לטהורי: עד שימוק הבשר דמהשתא הוי מת ודאי: נכרי שמת אף על גב דמחיים הרי הוא כזב לכל דבריו ומטמא באבן מוסמא משמת טהור מלטמא באבן מוסמא האהל וטומאת זיבה שעליו מחיים איכה אלא מדברי סופרים: כל הנשים מחזקינן להו כנדות ומטבילין כלים שהיו עליהן סמוך ליציאת נשמה אף על פי שלא נגעו בהן לאחר מיתה לפי שבראשונה היו מטבילין כלי' על גבי נדות מתות והיו נדות חיות מתביישות שאפילו במיתתן הן משונות משאר נשים התקינו שיהו מטבילין על גבי כל הנשי' מפני כבודן של נדות חיות: ובה אומר אין נדה אלא שמתה נדה דלית להו לב"ה האי תקנתא: ה מטמאה משום כתם של נדה במשא דאי משום טומאת מת לא מטמאה אלא ברביעית: ומטמאה באהל אם כל הרביעית יחד: שמטמא משום כתם במשהו שנעקר מחיים ואין הלכה לא כרבי יהודה ולא כרבי יוסי הילכך לא שנא יושבת על משבר ולא שאר מתות כלהו מטמאות משו' כתם ומטמאות באהל: ו מערה מים לפסח מכלי אל כלי לרחוץ בה את בשר הפסח אבל במים איכה נוגעת שהיא טבולת יום שטבלה לסוף שבועים ואין לה הערב שמש עד יום שמונים שהוא תכף להבאת כפרתה והכתוב עשאה טבולת יום דכתי' בכל קדש לא תגע וקימא לן בכל קדש לרבות את התרומה וטבול יום שני הוא וכשהיא מערה איכה נוגעת במים שלא בכלי ושני איכו מטמא כלי אבל במים לא תגע האהל והם עשויין לרחוץ בהם את הפסח דחולין שנעשו על טהרת הקדש כקדש דמו חזרו לומ' הרי הוא כמגע טמא מת טבול יום דיכו כנוגע בטמא מת שהוא ראשון דוקא לקדשים אבל לחולין לא הוי טבול יום כנוגע בטמא מת להיות ראשון אלא שני הילכ' יכולה היא ליגע אפי' במי' שהמי' חולין הן וטבול יום שני הוא ואין שני עושה שלישי בחולין ואף על פי שהמים הללו נעשים על טהרת הקדש שהרי לרחיצת פסח עשויות לא מהני בהו שני דחולים שנעשו על טהרת הקדש לאו כקדש דמו: בית שמאי אומרים אף כטמא מת שהוא אב הטומאה ועושה מגעו ראשון כך מגעו של טבול יום ראשון הוא: ז ומודים שאוכלת במעשר בדין

טבול

שהוא טהור ובית שמאי אומרים צריכה טבילה באחרונה ובית הלל אומרים אינה צריכה טבילה באחרונה׃ ח הרואה יום אחד עשר ושבלה לערב ושמשה בית שמאי אומרים מטמאין משכב ומושב וחייבין בקרבן ובית הלל אומרים פטורים מן הקרבן טבלה ביום שלאחריו ושמשה את ביתה ואחר כך ראתה בית שמאי אומרים מטמאין משכב ומושב ופטורים מן הקרבן ובה"א הרי זה גרגרן ומודים ברואה בתוך י"א יום ושבלה לערב ושמשה שמטמאין משכב ומושב וחייבין בקרבן טבלה ביום שלאחריו ושמשה הרי זו תרבות רעה ומגען ובעילתן תלוים׃

נשלמה מסכת נדה : ובע"ה נתחיל מסכת מכשירין :

פרק א

כל משקה שתחלתו לרצון אף על פי שאין סופו לרצון או שסופו לרצון אף על פי שאין תחלתו לרצון הרי זה בכי יותן משקין טמאים מטמאים לרצון ושלא לרצון׃ ב המרעיד את האילן להשיר ממנו אוכלין

טבול יום דטבל ועולה אוכל במעשר : וקונה לה חלה ואיכא קורא לה שם ומניחתה בכלי ואע"פ שהיא נוגעת בחולין הטבולין לחלה לאו כחלה דמו ואין שני פוסל בהן : ומקפת מקרבת הכלי שהניחה בו החלה אבל העיסה לפי שמצוה לתרום מן המוקף מן הקרוב לדבר שהוא תורם עליו : ואם נפל מרוק ומדם טהרה דהוו להו משקין היוצאין מן הטבול יום וטהורין הן : צריכה טבילה באחרונה ליל שמונים צריכה טבילה לאכול בתרומ' אם כהנת היא ואם ישראלית היא צריכ' טבילה לביאת מקד' מפני שטבולת יו' וצריך היא והסיח' דעת' מטהרת' ומן המקד': איכה צריך טבילה באחרונ' וסומך על הטבילה שלסוף שבועים' ודוקא לתרומה ולביאת מקדש אבל אכילת קדשי' מודו ב"ה שהיא צריכה טבילה אחרת לסוף שמוני' דקל האוכל ומחוסר כפורי' צריכי' טבילה לקדש הילכ' לאו שהביאה כפרתה טובלת לקדשים: ח הרואה יום י"א שהוא סוף ימי זיבה ואין יום של אחריו מצטרף עמו לזיבה שאם ראתה יום י"ב וי"ג אינ' זבה גדולה בשביל כן לפי שהן תחלת ימי נד' ואי' מצטרפי' עם ימי זיבה : ב"ש אומרים מטמאין משכב ומושב ואפי' שבועל מטמא משכב ומושב לטמא אוכלין ומשקין מפני שהוא כבא על שומרת יום כנגד יום דקסברי ב"ש יום י"א בעי שמור : וב"ה פוטרי' מן הקרבן דסברי יום י"א הואיל ואין יום שלאחריו מצטרף עמו לזיבה לא בעי שמור מיהו לענין טומא' מודו דבועלה מטמא מדרבנן גזרה יום י"א אטו תוך י"א דמטמא בועלה מדאורית' אבל לענין קרבן להביא חולין לעזרה לא : טבלה ביום שלאחריו דעבדה שמור קצת שמור מעליא הוא שאם שתוך י"א יום אסור לעשות כן שלא תבא לידי ספק שמא תראה לאח' תשמיש ומצטרפי' הימי' לזיבה: מטמאין משכב ומושב מדרבנן מטמא אפי' בועלה משכב ומושב גזרה אטו תוך י"א: ופטורין מן הקרבן דהא עבדה שמור ואע"פ שחזר' וראת' אין מצטרפין לזיבה שהרי תחלת נדה היא : גרגרן ממהר לחטוא שמא ירגיל בכך תוך י"א אבל לענין טומא' טהור : וחייבין בקרבן ואפי' לא תראה למחר דהא בעיא שמור וזאת לא שמרה כלל וכ"ש שבעל זבה קטנה : טבלה יום שלאחריו דעבדה קצ' שמור ושמש': הרי זו תרבו' רעה שמא תרא' אחרי כן ותצטרף לשלפניו ואין טבילת' טבילה : ומגען לענין טומאה וטהר' : ובעילתן לענין קרבן : תלויין שאם תרא' מגען מגע זבה וחייבי' קרבן בבעילתן ואם לא תרא' מגען טהו' ופטורי' מן הקרבן על בעילתן:

כל משק' שתחלתו לרצון דניח' ליה בהכך משקין בשביל שעודה הקערה או לשאר תשמישין : אע"פ שאין סופן לרצון כשנפלו על הפירו' לא ניח' ליה אפי' הכי הוי הכשר אי נמי סופו לרצון כשנפלו על הפירות אבל בתחלת ביאתן היה הדבר קשה בעיניו הכל הוי הכשר : הרי זה בכי יותן כלומר האוכלין שנפלו עליה משקין הללו מוכשרין לקבל טומאה מכאן ואילך שאין שום אוכל מקבל טומאה עד שיבא עליו מים או אחד מז' משקין שהן מים יין שמן חלב דבש דם טל דכתי' וכי יותן מים על זרע ונפל מנבלת' עליו טמא הוא וכתי' יתן וקרינן יותן מה יתן דניחא ליה אף יותן דניח' ליה : מטמאין לרצון ושלא לרצון כיון דטמאין הן טומאתן והכשרן באין כאחד ואם נפלו על הפירות אפי' שלא לרצון מטמאין אותן דלא בעי כאן דניחא ליה שאו כשבא המשקה קודם לטומאה דכתיב וכי יותן מים על זרע והדר ונפל מנבלתם עליו אבל כשהמשקה והטומאה באין כאחד כגון שהמשקין טמאין לא בעינן דניחא ליה : ב המרעיד את האילן מכנענו : או את הטומאה

מכשירין פרק א

כגון שהביא שם עורב שרץ או כזית מן המת או נבלה ונשאר בין ענפי האלן: אינו בכי יותן אם מחמת רעדה זו נפלו מי גשמים שבאלן על פירות שתחתיו לא הוכשרו: היוצאים ואת שבו משקין היוצאים מחמת הרעדה ומשקין הנשארים באלן ונפלו אחר כן על הפירות הוכשרו דאחשובי אחשביוהו וכתלושים דמו: מפני שהוא מתכוין שיצאו מכלו נתכוון להוציא כל המים מן האלן והנשארים לאו דעתיה עליהו ולא מכשרי: ג

אוכלין או את הטומאה אינן בכי יותן להשיר ממנו משקין בית שמאי אומרים היוצאין ואת שבו בכי יותן בה אומרי היוצאין בכי יותן ואת שבו אינן בכי יותן מפני שהוא מתכוין שיצאו מכולו׃

ג המרעיד את האילן ונפל על חבירו או סוכה ונפלה על חברתה ותחתיהן זרעים או ירקות המחוברין לקרקע בש׳ אומרים בכי יותן בה׳ אומרים אינן בכי יותן א״ר יהושע משם אבא יוסי חלי קופרי איש טבעון תמה עצמך אם יש משקה טמא בתורה עד שיתכוין ויתן שנאמר וכי יותן מים על זרע׃

ד הנוער אגודת של ירק וירדו מצד העליון לתחתון בש׳ אומרי׳ בכי יותן בה׳ אומרים אינם בכי יותן אמרו בה׳ לבש׳ והלא הנוער את הקלח חוששי׳ אנו שמא יצאו מן העלה לעלה אמרו להן בית שמאי שהקלח אח׳ ואגודה קלחים הרבה אמרו להם בית הלל הרי המעלה שק מלא פירות ונתנו על גב הנהר חוששין אנו שמא ירדו מצד העליון להתחון אבל אם העלה ב׳ ונתנן זה על גב זה התחתון בכי יותן רבי יוסי אומ׳ התחתון טהור׃

ה המכחק את הכרישה והכותש שערו בכסותו רבי יוסי אומר היוצאין בכי יותן ואת שבו אינ׳ בכי יותן מפני שהוא מתכוי׳ שיצאו מכולו׃

ו הנופח בעדשי׳ לבדקן אם יפות הן רבי שמעון אומ׳ אינן בכי יותן האוכל שומשמין באצבעו משקין שעל ידו ר׳ שמעון אומ׳ אינן בכי יותן וחכמי׳ אומ׳ בכי יותן השומן פירותיו במים מפני הגנבי׳ אינן בכי יותן מעשה באנשי ירושל׳ שטמנו דבילתן במים מפני הסיקרי׳ וטהרו להן חכמי׳ הנותן פירותיו בשיבולת הנהר להביאן עמו אינן בכי יותן׃

המרעיד את השן להפיל פירותיו ונפלו על חבירו על אלן אחר ומאותו אלן נפלו על הזרעי׳ ועל הירקו׳ המחוברי׳ לקרקע ומשקה טופח על אותן הזרעים מן המי׳ שרגילין להשקו׳ אותן או מגשמים שנפלו עליהן: ב״ש אומרי׳ הרי הן בכי יותן דכיון דיודע היה שאפש׳ שיפלו פירות הללו על אותן זרעי׳ שיש עליהן משקה טופח גלי דעתיה דניח׳ ליה ונוכשרו הפירו׳ שנפלו על גבי אותן זרעים לקבל טומאה: וב״ה אומרים אינן בכי יותן כיון דלא נפלו להדיא מן האלן על הזרעים אלא מאלן לשן אחר: חלי קופרי כך היה כינויו: טבעון שם מקום: עד שיתכוין שכי הוחיל ומאלן לאלן או מסכה לסכה נפלו אין זו כוונה וטעמיהו דב״ה קמא׳: ד הנוער אגודה של ירק כגון ירק שירדו עליו גשמים או שנפל במים שלא לרצון ומנערו כדי שיצאו המים חוששים אנו כלומ׳ לדבריכם היה לנו לחוש גם לזה: המעלה שק מלא פירות שנפל במים שלא לרצון והעלהו והניחו על שפת הנהר: התחתון טהור כלומ׳ אף התחתון טהור וכ״ש העליון: ה המכחק את הכרישה דוחק את הכרישה כדי שיצא ממנ׳ השם כרישה חציר בלשון מקרא פורו״ש בלעז ובערבי כוראת: והכותש בשערו ובכסותו שהיה בא בדרך וירדו גשמי׳ בשערו ועל כסותו וכותש בהן כדי שיצאו המים: ואת שבו משקין הנשארי׳ ונפלו אחרי כן על הפירות: מתכוין שיצאו מכלו דנתכוון להוציא מהן כל המים ולאו דעתיה על הנשארים הילכך לא מכשירי כב״ה דריש פירקין: ו הנופח בפיו בעדשים ויצא עליהן רוק מפיו בנפיחתו והרוק היוצא מן הפה מתולדות המים הוא חשוב: אינן בכי יותן כיון דלא נתכוון לכך: וחכמים אומרים בכי יותן כיון דנתכוון לנפח ודרך הרוק לצאת ע״י נפיחה והלכה כחכמים: האוכל שומשמין באצבעו כגון שהניח שומשמין בידו אחת ואצבעו שבידו השנית מכניסה לתוך פיו ללחלחה ברוק וחוזרה בשומשמין שבידו השניה והן נדבקין בה ומכניס בפיו ואוכל ומחמת כן נתלחלחה היד שהשומשמין בה ויש בה משקה טופח: ר״ש אומר אינן בכי יותן דללחלח אצבעו נתכוון ולא ללחלח היד שהשומשמין בה: ורבנן סברי כיון דאחשביה באצבעו מכשיר אפי׳ שלא לרצון כדתנן בריש פירקין כל משקה שתחלתו לרצון אע״פ שאין סופו לרצון הרי זה בכי יותן ור״ש סבר דלא היה מתחלתו לרצון

פרק ב

לרצון את המשקה שמתחלה היא בעצמו בלבד והכשאר שבתחלתה בו היד לא היה לעולם לרצון ואין הלכ' כר"ש בכלם מתני': הסריקין ויתלקטו אל יפתח אכסי' ריקי' מתרגמינן גוברין סריקין לשון אילן סרק שאינו עושה פירות. פ"א סריקי' נכרי' שכן בלשון ישמעאל קורין לגנבי סראקין. ויש גורסין סקרין לשון לא היה סקריקון ביהודה בהרוגי המלחמה דבפ' הנזקין פי' גזלנין ואנסין: כשבולת הנהר שביל הנהר ומרוב מימיו לשון שבולת שטפתני: להביאן עמו שלא היה יכול לנושאן ומשיטן בנהר:

פרק ב

זיעת בתים בורות שיחין ומערות טהורה זיעת האדם טהורה שתה מים טמאים והזיע זיעתו טהורה בא במים שאובים והזיע זיעתו טמאה נסתפג ואחר כך הזיע זיעתו טהורה׃ ב מרחץ טמאה זיעתו טמא' וטהור' בביאותן הברכה שבבית הבית מזיע מחמתה אם טמאה זיעת כל הבית שמחמת הברכ' טמאה׃ ג ב' ברכות אחת טהורה ואחת טמאה המזיע קרוב לטמאה טמא קרוב לטהורה טהור מחצה למחצה טמא ברזל טמא שבללו עם ברזל טהור אם רוב מן הטמא טמא ואם רוב מן הטהור טהור מחצה למחצה טמ' גסטריות שישראל וגוים מטילין לתוכה אם רוב מן הטמא טמא ואם רוב מן הטהור טהור מחצה למחצה טמ' מי שפיכות שירדו עליהן מי גשמים אם רוב מן הטמא טמא ואם רוב מן הטהור טהור מחצה למחצה טמא אימתי בזמן שקדמו מי שפיכות אבל אם קדמו מי גשמים אפילו כל שהן למי שפיכות טמא׃ ד הטורף את גגו והמכבס את כסותו וירדו עליהן גשמים אם רוב מן הטמא טמא ואם רוב מן הטהור טהור מחצה למחצ' טמא ר' יהוד' אומר אם הוסיפו לנטף׃ ה עיר שישרא' וגוים דרי' בה והית בה מרחץ מרחצת בשבת אם רוב גוים רוחץ מיד ואם רוב ישראל ימתין כדי שיחמו החמין מחצה למחצ' ימתין כדי שיחמו החמין רבי יהודה אומר באמבטי קטנה אם יש בה רשות רוחץ בה מיד׃ ו מצא בה ירק נמכר אם רוב גוים לוקח מיד ואם

רוב

זיעת בתי' טהור' אינ' מכשרת הזרעי' לקבל טומאה: זיעתו טמאה: דמחמ' המי' היא ודוקא בא במי' שאובי' אבל בא במי' מחוברי' דלאו מכשרי לא דהע"ג דהשתא מיה תלושי' כבהו לא לרצון נתלשו: ב מרחץ טמא' של מים שאובין זיעתה טמאה מכשרת את הפירו': ומטמאתן: וטהורה כלומ' וזיעת מרחץ טהורה כגון מרחץ של מי מעין דלאו מים שאובי' נינהו הרי היא כבי יותן שהזיעה מכשר' את הפירות: אם טמאה הבריכה כל זיעה שיזיע הבית מחמת' מכשרת ומטמאה אבל שלא מחמת' הויא לה זיעת בית וטהורה: ג ברזל טמ' שבא משברי כלי' טמאי' שבללו שטרפו ועירבו עם ברזל טהו' שבא מן העשת: אם רוב מן הטמ' טמא חכמי' גזרו על כלי מתכו' שנטמאו ושברן והתיכן ועשה מהן כלים שיחזרו לטומאתן הישנ' עד שיזה עליהן ג' וז' ויטבילם ויעריב שמשן: גסטריו' כמין קדרות עשויו' להשתין בהם ולשון ערבי קורין להן גסטריאש: שישרא' וגוי' מטילי' לתוכן משתיני' לתוכן ושתן של גוי טמא דגזרו עליהן שיהו כזבין לכל דבריהן: מי שפיכות מים שרחצו בהן ושופכי' אותן לחוץ ובחזקת טמאין הן: אימתי מתבטלין מי השפיכו ברוב בזמן שקדמו הן ואח"כ רבו עליהן מי גשמי' וטהרום אבל אם קדמו מי גשמי' אפי' כל שהו עליהם מפני מי שפיכו טמאים: ד הטורף את גגו גרסי' ואית דגר' הטורח את גגו פי' שטח גגו טיט או טיד להשוותו והמי' שנותנין עליו כשמטהרו או כשטחו בטיט שתמן שופכין הן וטמאי' וכן המי' שמכבס בהן את כסותו: וירדו עליהן גשמי' שהן מי' טהורי' והגג או הכסו' מנטפי' מים: אם רוב מן הטהור טהו' כגון שבתחלה היה מנטף טפי' דקו' ולאח' כן מנטף טפי' עבו' בידוע שרו' מן הטהו': אם הוסיפו לנטף שמהרו' הטפי' לירד זו אחר זו יות' מבתחלה טהו' דודאי רבו ואע"פ שאין הטפו' עבות יות' גדולו' ממה שהיו בתחלה ואין הלכ' כר' יודא: ה רוחץ בה מיד למוצאי שבת ואין צריך להמתי' כדי שיחמו דכיון דרוב גוי' אדעת' דגוי' הוחמו: אם יש בה רשו' המלכו' קרויה רשו' מפני שהרשו' בידם לעשו' כרצונה ולאו דוקא מלך אלא אם יש שם אדם חשוב שיש לו עבדי' שמחממי' לו ועבדי' קומקומי' מים בבת אחת מות' לרחוץ בה תמיד ואע"פ שרוב העיר ישרא' דאדע' לשמו של אותו אדם חשוב הוחמו: ו היה בה ירק נמכר ירק שנתלש בשבת נמכר למ"ש: אם רוב גוי' לוקח מיד דכיון דרוב גוי' אדעת' דגוי' נתלש: כדי שיבואו ממקום קרוב שיש שם ירק ואע"ג דשמ' הוב' ממקו' רחוק אין צריך להמתין אלא כדי שילקטו ירק ממקו' קרוב שיש בו ירק

שיביאוהו משם שלא אמרו חכמים ולערב ימתין בכדי שיעשו של׳ גזרה שמא יאמר לגוי בשבת לך והבא וכשרוצ׳
שצריך להמתין לערב כדי שיבא הדבר הה׳ א׳ ואפי׳ ממקו׳ קרוב לא יאמר לגוי להביאו בשבת: והא יש שם רשו׳
לוקח מיד דאדעת׳ דאדם חשוב רגילין תמיד להביא ולאו אדעתא דישראל הביאו: ז אם רוב גוים גוי
ומותר להאכילו נבלות וטרפות שקצים ורמשים: ואם רוב ישראל ישראל וח׳ יבין להחזיר לו אבדתו כישראל
מבואת קמ״ל דמוציאי׳ ממון מיד
ישראל שזכה בו ולא אמרי׳ אוקי
ממונא אחזקת זה שזכה בו עד
דמייתי היאך ראיה שהוא ישראל:
שהנה על מחנה ישראל לענין
נזקין שאם שורו נגח שור של
ישראל משלם חצי נזק בלבד ואינו
משלם נזק שלם כדין שור של
נכרי שנגח שור של ישראל דבין
תם בין מועד משלם נזק שלם
דמאי אמרי ליה אייתי ראיה דלא
ישראל הכא ושקול ולשאר כל
הדברי׳ הוי ספק ודני׳ בו להחמיר
מי שהרגו אינו נהרג עליו קדש
אם גדול׳ גט מספק ואינו כישראל
נמול עד שיטבול לשם גירו׳ אחר
רוב המשליכין היינו אחר הגוים
ואע״פ שהן מועטו ואפי׳ לא היתה
שם אלא גויה אחת היא חשודה
להשליך ואין הלכה כר׳ יהודה:

רוב ישראל ימתין כדי שיבואו במקום קרוב מחצה למחצה ימתין
כדי שיבואו ממקום קרוב ואם יש ב׳ רשות לוקח מיד ז
מצא בה תינוק מושלך אם רוב גוים גוי ואם רוב ישראל ישראל מחצ׳
למחצ׳ ישראל ר׳ יהוד׳ אומ׳ הולכין אחר רוב המשליכין ח מצא
בה מציאה אם רוב גוים אינו צריך להכריז ואם רוב ישראל צריך
להכריז מחצה למחצה צריך להכריז מצא בה פת הולכין אחר רוב
הנחתומי׳ ואם היתה פת עיס׳ הולכים אחר רוב אוכלי פת עיסה ר׳
יהוד׳ אומ׳ אם היתה פת קיבר הולכין אחר רוב אוכלי פת קיבר ט
מצא בה בשר הולכין אחר רוב הטבחים אם היה
מבושל הולכים אחר רוב אוכלי בשר מבושל י המוצא
פירות בדרך אם רוב מכניסין לבתיהן פטור ולמכור בשוק חייב
מחצה למחצה דמאי אוצר שישראל וגוים מטילין לתוכו אם רוב
גוים ודאי ואם רוב ישראל דמאי מחצ׳ למחצ׳ ודאי דברי רבי מאיר
וחכמים אומרים אפילו כלם גוים וישראל אחד מטיל לתוכו דמאי יא
פירות שנייה שרבו על של שלישית ושל שלישית על של
רביעית ושל רביעית על של חמישית ושל חמישית על של ששית
ושל ששית על של שביעית ושל שביעית על של מוצאי שביעית
הולכין אחר הרוב מחצה למחצה להחמיר

פרק ג

ח רוב נחתומים אם רוב
נחתומים גוים הפת אסורה דפת של גוים היא מ״ה דבר שנגזרו בו ביום: פת עסה פת נקים:
פת קיבר פת שאינה נקיה: אחר רוב אוכלי פת קיבר אם רובן גוים הפת אסורה אי נמי יש לפרש
אחר רוב נחתומים אחר רוב אוכלי פת עסה וכו׳ אם רובן חברים הפת טהורה ואין צריך לעשר ואם
רובן עמי הארץ הפת טמאה וצריך לעשר: ט הולכין אחר רוב טבחין אם רוב טבחי ישראל הבשר
מותרת דאין הלכה כרב דאמ׳ בשר שנתעלם מן העין אסור ורב מוקי מתני׳ בעומד ורואה משעה שנשחט
פטור עד שנפלה אבל לא ידע מי השוחט: י אם רוב מכניסין לבתיהן פטור מלעשר: למכור בשוק
חייב שרוב מביאי׳ למכור בשוק מן הבית מביאין אותו וכבר נתחייב ׳פ״א אם רוב מכניסין לבתיהן פטור לפי
שרגילין לעשר קודם שיכניסו לבית כדי שיוכלו לאכול מהן דלאחר שהכניסום לבית מיד הוקבעו למעשר
הילכך מה שנופל מהם בדרך פטור מן המעשר לפי שהוא בחזקת מעושר אבל כשמכניסין למכור דרכו
להכניסן טבל לפי שיכול לאכול מהן עראי הילכך הנופל מהן אינו בחזקת מעושר: אם רוב גוים ודאי
ר׳ מאיר לטעמיה דסבירא ליה אין קנין לגוי בארץ ישראל להפקיע מן המעשר ופירות שגדלו בקרקעו של גוי
חייבין במעשר והגוי פשיטא דלא עשר הילכך ודאי טבל הן: ואם רוב ישראל דמאי כדין פירות הנמצאים
ביד עם הארץ שצריך להפרש מהן תרומת מעשר ומעשר שני וחכמים אומ׳ וכו׳ חכמי׳ ס״ל יש קנין לגוי בארץ
ישראל להפקיע מן המעשר ואם לא היה ישראל מטיל לתוכו היה הכל פטור מן המעשר אבל כשיש אפילו
ישראל אחד שמטיל לתוכו הכל דמאי בשביל פירותיו של אותו ישראל שהן חייבין והלכה כחכמים: יא
פירות שניה שרבו על של שלישית שנה ראשונה ושניה של שמטה כוהנ כהן מעשר ראשון מעשר שני וכן
רביעית וחמישית אבל שנה שלישית וששית מעשר ראשון ומעשר עני: של שביעית יש בו קדושת שביעית
ופטור

ופטו׳ מן המעשר ולענין כל הכך דיכי קתני דהולכי׳ אחר הרוב : מחכ׳ל מחכ׳ להחמיר ולענין ספיק׳ דמעש שני ומעשר עני יפרים מעשר אחד ויחלל הפירות על המ׳צו׳ ויחלק הפיר׳ ות לעניי׳ והמעות יאכל בירושלם : ולענין ספיק׳ דשביעית חייבי׳ במעש׳ וחייבי׳ בקדוש׳ שביעית שלא לעשות בהן סחור׳ ומלונמא וחייבי׳ בביעור :

שק שהוא מלא מעלו׳ המערה המלאה מים : כל שישאבו הפירות מלאלוחית המים הרי זה בכי יותן דכיחא ליה שישאבו הפירות מן המים שמתוך כך הן כראין גסים וכפוחי׳ : ר׳ יהודה אומר כל שהוא כנגד המים כו׳ ואין הלכ׳ כר׳ יהוד׳ :

פרק ג

שק שהוא מלא פירות ונתנו על גב הנהר או על פי הבור או על מעלות המערה ושאבו כל ששאבו בכי יותן רבי יהודה אומר כל שהוא כנגד המים בכי יותן וכל שאינו כנגד המים אינו בכי יותן׃ ב חבית שהיא מלאה פירות ונתונה לתוך המשקין או מלאה משקין ונתונה לתוך הפירות ושאבו כל ששאבו בכי יותן באלו משקין אמרו במים וביין ובחומץ ושאר כל המשקין טהורין רבי נחמיה מטהר בקטנית שאין הקטנית שואבת׃ ג חרודה פת חמה ונתנה על פי חבית של יין רבי מאיר מטמא רבי יהודה מטהר רבי יוסי מטהר בשל חטים ומטמא בשל שעורים מפני שהשעורים שואבות׃ ד המרבץ את ביתו ונתן בו חטים וטננו אם מחמת המים בכי יותן ואם מחמת הסלע אינן בכי יותן המכבס את כסותו בעריבה ונתן בה חטים וטננו אם מחמת המים בכי יותן ואם מחמת עצמם אינן בכי יותן המטמן בחול הרי זה בכי יותן מעשה באנשי המחוז שהיו כוטינין בחול אמרו להם חכמים אם כך חיותכם ערשים לא עשיתם טהרה מימיכם׃ ה המטמן בטיט הנגוב רבי שמעון אומר אם יש בו משקה טופח בכי יותן ואם לאו אינו בכי יותן המרבץ את גרנו אינו חושש שמא נתן בה חטים וטננו המלקט עשבים כשהטל עליהם להטן בהם חטים אינן בכי יותן ואם נתכון לכך הרי זה בכי יותן המוליך חטין לטחון וירדו עליהן גשמים אם שמח בכי יותן רבי יהודה אומר אי אפשר שלא לשמוח אלא אם עמד׃ ו היו זיתיו נתוני׳ בגג וירדו עליהן גשמים אם שמח בכי יותן רבי יהודה אומר אי אפשר שלא לשמוח אלא אם פקק את הצנור או אם הלחרל לתוכן׃ ז החמרין שהיו עוברים בנהר ונפלו שקיהם למים

אם

ב חבית של חרס או של כלי אבן הרכי׳ שהן כחרס אבל שאר כלים לא בלעי כל כך עד שיהיו הפירות שבתוכ׳ שואבים : שאבו כתלחלחו הפירות ומשקה טופח עליהן : ה״ג ושאר כל המשקים טהורים שאר ז׳ משקים המכשירים לקבל טומאה טהורי׳ הפירו׳ שבתוך החבית אם נתלחלחו מהן דדוקא מים ויין וחומץ שהן דקי׳ ונבלעי׳ הן בבלעי׳ בחבית מפני דקותן והפירות ש שואבי׳ מהן אבל שמן דבש חלב דם טל הן עבין ומפני עביין א יכן יכולי׳ להבלע בתוך הכלי כל כך עד שיהיו הפירות שבתוך החבית שואבי׳ מהן הילכ׳ אינן בכי יותן: שאין הקטנית שואבת כגון פולים ואפוני׳ וכיוצא בהן ואין הלכ׳ כר׳ נחמיה : ג הרודה פת חמה שבלושה במי פירות ולא הוכשרה לקבל טומא׳: ר׳ מאיר מטמ׳ כלומ׳ הוכשר הלחם לקבל טומא׳ מחמת היין שנבלע בו ואיכמי אם היה היין טמא מטמא ר״מ הפת מחמת היין טמא הנבלע בה : ר׳ יוסי מטהר בשל חטי׳ והלכ׳ כר׳ יוסי : ד המרבץ את ביתו מזלף בו מים כדי שלא יעלה האבק : וטננו נתלחלחו לשון אם היתה שדה מטננת שפירושו שדה לחה בפ״ק דמועד קטן : אם מחמת הסלע כגון שמשמשת ימי בראשית והוא רכפת הבית ומתוך כך נתלחלחו החטי׳: המטמן בחול מטמין הפירות בחול כדי שיטננו כלומ׳ שיתלחלחו שיקבלו מלאלוחית החול : הרי זה בכי יותן דאין חול בלא מים :

ה כנוב יבש : איכו חושש שמא נתן בה חטי׳ וטננו הכי קאמ׳ אם נתן בה חטי׳ איכו חושש שמא טננו: כשהטל עליהן כגון שהיה משכים למלאכתו וליקט עשבי׳ עם הטל שעליה׳ אבל הוא לא נתכוין בשביל הטל : להטן בהם חטי׳ להטמין בהם חטי׳ כדי שיטננו : אם נתכוון לכך לטל שעליהן : א״א שלא לשמוח שהרי היה צריך ללותתן: אלא אם עמד כתעכב שם כדי שירדו עליה׳ גשמי׳ : ו פקק הצנור סתם הצנו׳ כדי שלא יבאו המי׳: או אם הלחל לתוכו שיצנע וכעד הזיתי׳ במי׳ שבתוך הצנור דס״ל לר׳ יוד׳ שאין המחשבה מועלת להכשיר עד שיעשה מעשה לגלות המחשבה שבלבו ואין הלכה כר׳ יהודה : ז אם הפכו השקים לצד אחר כדי

אם שמהו בכי יותן רבי יהודה אומר אי אפשר שלא לשמוח אלא אם הפכו היו רגליו מלאות טיט וכן רגלי בהמתו עבר בנהר אם שמח בכי יותן ר' יהודה אומ' אא שלא לשמוח אא אם עמד והדיח באדם ובבהמ' טמא' לעולם טמא ח המוריד את הגלגלים ואת כלי הבקר בשעת הקדים למים בשביל שיחוצו הרי זה בכי יותן המוריד בהמה לשתות המים העולים בפיה בכי יותן וברגלים אינן בכי יותן אם חשב שידוחו רגליה אף העולין ברגליה בכי יותן בשעת היחף והדיש לעולם טמא הוריד חש' אע"פ שחושב שידוחו רגליה אינן בכי יותן שיש להן מעשה ואין להן מחשבה

פרק ד

השוחה לשתות המים העולים בפיו ובשפמו בכי יותן בחוטמו ובראשו ובזקנו אינן בכי יותן הממלא בחבית המים העולי' אחריה ובחבל שהוא כרוך על צוארה ובחבל שהוא לצרכה הרי זה בכי יותן כמה הוא צרכה ר' שמעון בן אלעזר אומר טפח נתנה תחת הצנור אינה בכי יותן ב מי שירדו עליו גשמים אפי' אב הטומאה אינו בכי יותן ואם נער בכי יותן עמד תחת הצנור להקר או לירוח בטמ' טמא' ובטהו' בכי יותן ג הכופה קערה על הכותל בשביל שתודח הרי זה בכי יותן ואם בשביל שלא ילקה הכותל אינה בכי יותן ד חבית שירד הדלף לתוכה בית שמאי אומרים ישבר בית הלל אומרים יערה ומודים שהוא כושט את ידו ונוטל פירות מתוכה והם טהורים ה עריבה שירד הדלף לתוכה המים הניתזין והצפין אינן בכי יותן נטלה לשפכה בית שמאי אומרים בכי יותן בית הלל אומרים אינן בכי יותן הניחה שירד הדלף לתוכה הניתזין והצפין בית שמאי אומרים בכי

שיעורו כמו מכ כדלין או הוכשרו: אם עמד והדיח אם עמד כמו להדיח רגלי בהמתו או מכשירי מים העולי' ברגליה אם נפלו על הפירות: באדם ובבהמה טמאה מכשירין המי' העולי' ברגליהם בין הדיח בין לא הדיח ואין הלכ' כר' יהוד': ח המוריד את הגלגלים אופן מרכבותיו מתרגמי' גלגלי רתיכהון: בשעת הקדי' בשעת החום רוח הקדים נושב והדך כלי עץ שהם מתבקעים מפני החום ומורידו' אותם למים והבקעים מתחברים והיכו שיחוגו כמו שיחוכו כלומר כדי שידלקו וידחקו הבקעי' זה בזה: הרי זה בכי יותן המים הנתלים בהם מכשירין הזרעים לקבל טומאה משום דניחא ליה שיהוא אותם המים נתלים בכלי להדק הבקעים: בשעת היחף שהבהמה יגעה ועיפה מטורח הדרך וכן בשעה שהיא דשה בתבוא' המי' שהיא מעלה ברגליה לעולם מכשירים הזרעים לקבל טומאה לפי שהם לרצון שהמים יפים לה לצננה ולקררה · פא' בשעת היחף והדיש בשעת הקציר רוצ' הוא שהבהמה תרחוץ רגליה בשביל שיהיו נקיו' לדוש התבוא':

השוחה לשתו' בפיו ובשפמו הרי הן בכי יותן היכו טעמא לפי שאין המי' נכנסי' לפיו שלא אם כן נוגעים בשפמו תחלה הילכ' אחשביהו: הממלא בחבית המים העולים אחריה הרי הן בכי יותן דלא אפש' שיכנס עד שיגעו לאחוריה אבל מניחה תחת הצנור אין שלאחריה בכי יותן דאפשר לקלוח שירד לתוכה ולא יגע לאחריה: מכונן על צואר מסובב כמין טבעת מקיף לצואר החבית: מכונן לשון היא עצך ויכוננך: נתנה לחבית תחת הצנור לקבל המים: אינן בכי יותן המים שלאחריה ושבחבל דלא ניחא ליה אלא שיפלו המים לתוכה בלבד: ב אפילו אב הטומאה אפי' היה האדם הזה אב הטומאה וכטומאו המשקין שירדו עליו ואנן אמרינן לעיל דמשקין טמאין מטמאין לרצון ושלא לרצון אפי' הכי אינן מכשירין כיון שירידת הגשמים עליו היתה שלא לרצון: ואם נער כיון המנער טליתו שנער גוכו להסיר הגשמים מעליו: בכי יותן המים הנופלים מהנו מכשירין הן: להקר לקרר עצמו או לידוח לרחוץ גופו כגון שהיה מלוכלך בטיט או בצואה: בטמא אם היה האדם טמא טמאים המים ואם נפלו על הפירות הכשירום וטמאום כאחת: ובטהור בכי יותן ומכשירין: ד חבית שירד הדלף לתוכה שלא לרצון ובתוכה פירות ואינו רוצה שיוכשרו לקבל טומאה: ישבר שאם מערה הרי מעביר המים מזה לזה לרצון וכשנוגעין הפירות מוכשרין: ומודים בש לבה שהוא מושיט את ידו והן טהורין כלומ' לא הוכשרו בכך: ה הניתזין והצפין למעלה ויוצאי' לחוץ כלהו אינן בכי יותן לפי שהן שלא לרצון וכן המים שבתוכ': נטלה לשפכן שלא ישפכן במקומן לא נטל הערב לשפוך המים במקום אחר הרי הן בכי יותן דלרצון הן הואיל ולא שפכן עוד עם במקומן: וב"ה אומ' כיון שלא

קניהן

שכיון שם אלא כשלה לשפכה אינן בכי יותן: הנוטה אם הכה את העריבה מתחלה כדי שירד הדלף עליה: אלו ואלו בש וכו' מודים אע"פ שנטלה אחר ושפכה: הרי הן בכי יותן הואיל וככר חישב עליהן: מים העולים בידיו שמכבס בהן ניחא ליה ברגליו לא ניחא ליה: אלא אם כן נשטפו רגליו הוו בכי יותן מדי דהוה אמעלה בחבית דלעיל דמים העולים אחריה בכי יותן כדפרישנא לעיל לפי שאי אפשר למים ליכנס לתוכה עד שיגיע לאחוריה:

בכי יותן ב"ה אומרים אינן בכי יותן נטלה לשפכה אלו ואלו מודי' שהן בכי יותן המטביל את הכלים והמכבס את כסותו במער' המי' העולי' בידיו בכי יותן ברגליו אינן בכי יותן ר' אליעזר אומר אם אי אפש' לו שירד אלא אם כן נשטפו רגליו אף העולין ברגליו בכי יותן: ו קופה שהיא מלאה תורמוסין ונתונה לתוך מקוה מושיט ידו ונוטל תורמוסים מתוכה והם טהורים העלם מן המים הנוגעים בקופה טמאים ושאר כל התורמוסים טהורים צנון שבמערה נדה מדיחתו והוא טהור העלהו כל שהוא מן המים טמ': ז פירות שנפלו לתוך אמת המים פשט מי שהיו ידיו טמאות ונטלן ידיו טהורות והפירות טהורי' ואם חשב שיודחו ידיו ידיו טהורו' והפירו' בכי יותן: ח קדרה שהיא מלאה מים ונתונה לתוך המקוה ופשט אב הטומאה את ידו לתוכה טמא' מגע טומאו' טהור' ושאר כל המשקין טמאין שאין המים מטהרי' את שאר המשקין: ט המכלא בקילון עד ג' ימי' טמאין ר' עקיבא אומ' אם נגבו מיד טהורי' ואם לא נגבו אפי' עד שלשים יום טמאים: י עצים שנפלו עליהם משקין וירדו עליהם גשמים אם רבו טהורים הוציאם שירדו עליהם גשמים אף על פי שרבו טמאים בלעו משקים טמאים אף על פי שהוציאם.

ו והן טהורין ואע"פ שפשט אדם טמא את ידו ונטל לפי שלא הוכשרו במים שבמקוה דכתיב בכל כלי יטמא וכו' כלי מיוחד שהוא תלוש ומכשיר אף כל שהוא תלוש מכשיר לאפוקי מי שבבורות שיחין ומערות שאינן תלושים מן הקרקע שאינן מכשירים כל זמן שלא נתלשו: העלם מן המים הוכשרו הן ומוכנים לקבל טומאה במים התלושים הנכנסים בקופה טמאים שהקופה נעשית ראשון כשנגע בה אדם טמא והתורמוסים הנוגעים בקופה הוו שני: ושאר כל התורמוסים שאין נוגעים בקופה טהורים דאין שני עושה שלישי בחולין: נדה מדיחתו והוא טהור דלא הוכשר לקבל טומאה במים שבמחובר במער': ז ידיו טהורות דלא בעינן כוונה לחולין אבל אם היו פירות מעשר וכ"ש של תרומה ידיו טמאות כשהיו עד שיכוין להטביל ידיו: והפירות טהורים ולא הוכשרו דלא אחשבינהו להך נפילה: ואם בשביל שיודחו ידיו נתכוון ליטול את הפירות מן המים הפירות הרי הן בכי יותן ומוכשרים לקבל טומאה מכאן ולהבא דאחשבינהו להך נפילת פירות ליטול ידיו כהנהגתן והוה ליה משקה שסופו לרצון ואע"פ שאין תחלתו לרצון הרי זה בכי יותן: ח ופשט אב הטומאה את ידיו לתוכה טמאה דכלי חרס מקבל טומאה מאב הטומאה הנוגע בתוכו ולא עלתה לו טבילה ואע"פ שהוא בתוך המקוה לפי שהמים שבתוכו חוצצין בינו ובין מי המקוה: מגע טומאות טהורה אם לא היה אב הטומאה שנגע בה אלא ראשון לטומאה והוא הנקר' מגע טומאות כלומ' הנוגע באבות הטומאה או טהור הקדרה לפי שאין כלי חרס מקבל טומאה אלא מאב הטומאה וכמו' שלא כטומאת הקדר' לא מחמת משקי' טמאי' שבתוכ' שנטמאו וחוזרי' ומטמאין אותה והכא הכי אינה טמאה שהרי הושקו המים שבתוכה במי מקוה וטהרו אבל שאר משקי' כגון יין שמן וחלב אין המקוה מטהר אותם דלא סלקא להו השקה הילכך חוזרי' ומטמאי' את הקדר' דרבנן גזרו על המשקי' שיהו מטמאין כלים גזרה משום משקה זב וזבה: ט המעלה בקילון כשהמים מכונסי' במקום אחד ומבקש' להביאן אל שדה אחר עושי' להן דרך שיבואו בו אותן המי' וגם אותו דרך שאותן המים נמשכי' בו נקרא קילון ועד ג' ימים אין אותו קילון מתנגב מן המי' שהמשיכו לתוכו ומכשירין את הפירו' שנפלו לתוכו שהרי הן לרצון: ר' עקיבא אומ' אם נגבו מיד ר' עקיבא לא פליגי את"ק דסתם קילון אינו מתנגב עד ג' ימים ות"ק בסתם איירי והכי מוכח בהדיא בתוספת' דמודה ר' עקיבא בסתם שהוא ג' ימים: י שנפלו עליהם משקים טמאי' אם רבו מי גשמי' על המשקים ההם בטלום ועקרום: הוציאן כדי שירדו עליהן גשמים דאחשבינהו לגשמים אע"ג הרבו טמאי' דכמו מאן הגשמים עצמן: בלעו משקין טמאים כגון שהעצים נגובים מבחוץ ובתוכן משקין בלועים אף על פי שהוציאן כדי שירדו עליהן גשמים דאחשבינהו לגשמים אפי' הכי טהורים דלא נגעו במשקין

טמא׳ טהרי בלעו: לא יסיקם אלא בידים טהורו׳ שלא יטמאו ידי׳ את מי גשמים שהוחשבו ויחזרו ויטמאו את התנור דמשקה מטמא כלי אבל בידים טהורות יכול להסיקם בתנור והתנור טהור ולא אמרינן דסוף משקה טמא הבלוע לצאת מחמת היסק דבעצים שהאש שולטת בהן וכאחז בהן האור כלים המשקים בתוכן ואין יוצאים לחוץ כשמסיקן בתנור: אם היו לחין עצים הללו שבלעו משקין טמאים ומחמת לחותן יצאו מהן משקין ועם אותן משקין פלטו

שהוציאם שירדו עליהן גשמים טהורין ולא יסיקם אלא בידים טהורות בלבד רבי שמעון אומר אם היו לחין והסיקן ורבו המשקין היוצאין מהן על המשקין שבלעו טהורים״

פרק ה

מי שטבל בנהר והיה לפניו נהר אחר ועבר בו טהרו שניים את הראשונים דחהו חברו לשכרו וכן לבהמתו טהרו שניים את הראשונים ואם במשחק עמו הרי זה בכי יותן״ ב השט על פני המים הניתזין אינן בכי יותן ואם נתכוין להתיז על חבירו הרי זה בכי יותן העושה צפור במים הניתזין ואת שבה אינן בכי יותן״ ג פירות שירד הדלף לתוכן ובללן שינגבו ר׳ שמעון אומ׳ בכי יותן וחכמי׳ אומ׳ אינן בכי יותן״ ד המודד את הבור בין לעמקו בין לרחבו הרי זה בכי יותן דברי רבי טרפון רבי עקיבא אומר לעמקו בכי יותן ולרחבו אינו בכי יותן״ ה פשט ידו או רגלו או קנה לבור לידע אם יש בו מים אינן בכי יותן לידע כמה מים יש בו הרי זה בכי יותן זרק אבן לבור לידע אם יש בו מים הניתזין אינן בכי יותן ואת שבאבן טהורין״ ו החובט על השלח חוץ לכים בכי יותן לתוך המים אינן בכי יותן רבי יוסי אומר אף לתוך המים בכי יותן מפני שהוא מתכוין שיצאו מן הצואה״ ז המים העולין בספינה ובעקל ובמשוטות אינן בכי יותן במצודות ובדשתות ובמכמרות אינן בכי יותן ואם נער בכי יותן המוליך את הספינה לים הגדול לצרפה המוצא מסמר לגשמי לצרפו המניח את האוד בגשמים

משקה הטמא הבלוע ורבו משקין שמעונ׳ מן על משק׳ הבלוע טהורין שבטלו אותו ואין הלכ׳ כר׳ שמעו׳:

מי שטבל בנהר ומים שעליו מכשירי׳ שהרי לרצון הן: והיה לפניו נהר אחר ועבר בו ומים שעליו מן הנהר השני אינן לרצון ואינן מכשירין טהרו מי הנהר השני מים שהעלה עמו מן הטבילה ואין מכשירין לא אלו ולא אלו: דחיו דחהו: לשכרו שהיה חברו שכור ומתוך שכרותו דחהו והפילו בנהר: וכן לבהמתו שהפיל את הבהמה בשכרותו בנהר והיו עליו מי טבילה ועל הבהמה מים לרצון טהרו שנים שהיו על ידי שכרות ושלא לרצון את הראשוני׳ שהיו לרצון: ואם במשחק דחה את חבירו בנהר או את הבהמה גם השניי׳ בכי יותן דכלהו לרצון נינהו : ב הניתזין שלא בכונה העושה צפור כמו׳ שמעלה על פני המים רתיחות כמין אבעבועות: הניתזין בעשיית אבעבועי׳ ואת שבה דהיינו מי אבעבועו׳ עצמן: ואית דגרסי העושה צנור במים כמו שעושים הנערי׳ כמין צנור של קנה או של עץ חלול לכתו ממנו המים בשחוק: ואת שבה המים הנשארים בצנור: ג ובללן שינוכו כלל כל הפירות במים שבשיהיו המים מפוזרי׳ בכל הפירות יתנגבו ויתיבשו יותר מהרה: וחכמי׳ אומרי׳ אינן בכי יותן והלכה כחכמים: ד לעמקו בכי יותן לרחבו אינו בכי יותן כשאדם מודד עמקו של בור בקנה בכל רושם המים בקנה עד כמה הן מגיעים ומתוך כך יודע עמקו לפיכ׳ רוצה הוא במשקה שברושם אבל לרחבו אינו רוצה במשקה שברושם והלכה כר׳ עקיבא שחזר ר׳ טרפון להיות שונה כדבריו: ה לידע כמה מים יש בו רוצה במשקה שברושם כדאמרן לפיכך הוי בכי יותן אבל לידע אם יש בו מים אין צריך רושם של משקה: ושבאבן כלומר שבאבן כמי טהורים שאין מכשירין: ו החובט על השלח מכה בעור אחר רחיבתו כדי לנערו מן המים: השלח העור כמות שהוא כבמפשיטים אות: מן הבהמה כקרא שלח תרגום ויפשיטו ואשלחו: שהוא מתכוין שיצאו עם הצואה מתכוין שיצאו המים עם הלכלוך שנתחבר בהן לפיכך יוכביר מה שבתו ממנו ואפילו שהוא בתוך המים ואין הלכה כרבי יוסי: ז העקל מקום בשולי הספינה שמתקבצים שם המים הנכנסים בסדקים של ספינה: אם נוער להסיר המים שעליהן במה שמצער עליהן: לצורפה לבדקה אם המים נכנסי׳ לתוכה אם לאו · פי׳ לחזקה ולאמצה לפי שכשהיא ביבשה נבקעת מאליה ומכניסים אותה בים כדי שתשרה במים ויסתמו בקועיה וסדקיה: מסמר לגשמים לצרפו לחזקו

לחוקו ולחממו כשיבוא עליו מים לאחר שנתלבן באש: אוד עץ שמקצתו אכלה האש: ח קסיא של שלחנות כמין שמכסין על השלחן שלא יפול על המזון שעליו מים או דבר של טנוף ולכלוך: והשיפה של לבנים מחבלת של שיפה ושל גמי שמכסים על הלבנים להגין מן הגשמים והרי אלו כמו בשביל שלא ילקה הכותל שאינו בכי יותן אבל אם ניער שנתכוין להדיחם הרי זה בכי יותן: ט כל הנצוק טהור אם מערה מכלי טהו' לכלי טמ' מה שבעליון

בגשמים לכבותו הרי זה בכי יותן ח קסיא של שולחנות והשיפא של לבנים אינן בכי יותן ואם נער בכי יותן ט כל הנצוק טהור חוץ מדבש הזיפין והצפחת בית שמאי אומרים אף המקפה של גריסין ושל פול מפני שהיא סולדת לאחריה י המערה מחם לחם ומצונן לצונן ומחם לצונן טהור מצונן לחם טמא רבי שמעון אומר אף המערה מחם לחם ובחן של תחתון יפה משל עליון טמא יא האשה שהיו ידיה טהורות ומגיסה בקדרה טמאה אם הזיעו ידיה טמאות היו ידיה טמאות ומגיסה בקדרה טהורה אם הזיעו ידיה הקדירה טמאה רבי יוסי אומר אם נטפו השוקל ענבים בכף מאזנים היין שבכף טהור עד שיערה לתוך הכלי הרי זה דומה לסלי זיתים וענבים בשהן מנטפין

פרק ו

המעלה פירותיו לגג מפני הכנימה וירד עליהם טל אינם בכי יותן אם נתכוון לכך הרי זה בכי יותן העלן חרש שוטה וקטן אף על פי שחשב שירד עליהן הטל אינן בכי יותן שיש להן מעשה ואין להן מחשבה ב המעלה את האגודות ואת הקציעות ואת השום לגג בשביל שימתינו אינן בכי יותן כל האגודות של בית השווקים טמאין רבי יהודה מטהר בלחים אמר מאיר ובי מפני מה טימאו אלא מפני משקה חפח כל הקסחין

טהור דנצוק אינו חבור חוץ מהני דחשיב מפני שסולדי' לאחוריהם שסקלוח נפסק וחוזר ונשאר למעלה: הדבש הזיפים איכא דמפרשי דבש טוב וחשוב שמתוך חשיבותו מזייפין אותו ומערבי' בו פסולת ואית דאמרי על שם מקומו שבא מזיף כמו בבוא הזיפי' ויאמרו לשאול: והצפחת מאכל עשוי מקמח ודבש והוא רך כל כך שיכולי' להניקו ודומה לו כצפיחית בדבש: המקפה תבשיל שאינו לא רך ולא קשה אלא קפוי קרוי מקפה: של גריסין פולי' טחונות וגרוסות כריחי': ושל פולי' שלימות שאינן גרוסות בריחי': מפני שהיא סולדת לאחוריה פשהקלוח נפסק חוזר אותו עמוד השותת שהיה קרוב במשקין טמאין שבכלי ס התחתון ונמשך למעלה למשקין שבכלי העליון שטהור ונטמא' כל מה שבכלי העליון: י המערה מחם לחם הכא במאי איירי שמשקין שבכלי עליון שמערה ממנו טהורי' ושבכלי תחתון שמערה לתוכו הן טמאי': מצונן לחם טמ' שהתחתון החם מעלה הבל לעליון הצונן ומטמאו שהעשן העולה מן החם כמשקה הוא חשוב: ובחו של התחתון יפה שחומו גדול משל עליון ואין הלכ' כר"ש שכיון שהעליון חם אע"פ שהתחתון יותר חם ממנו אין פעולתו של תחתון ניכרת בעליון ואינו מטמאו: יא ומגיסה בקדר' מהפכת בכף שבידה לתבשיל שבקדרה: אם הזיעו ידיה מהבל הקדרה בטמאה נדים כשל בגע במשק' שבקדר': היו ידיה טמאות אם הזיעו ידיה כטמא' הזיע' מחמת ידיה וכטמא' הקדר' לפי שהבל מסבב בין הזיעה שבידיה למשקי' שבקדר': ר' יוסי אומ' אם נטפו אין הקדר' טמא' אא"כ נטפו טפי' מן הזיעה שבידים לתוך הקדר' ואין הל' כר' יוסי: היין שבכף טהור ואינו מכשיר דלא הוחשב להיו' משק' עד שיער' אותו לתוך הכלי וכמו שאי' לו תור' משק' לענין הכשר כך אין לו תורת משק' לענין טומא' ולעני' יין נסך:

המעלה פירותיו לגג מפני הכנימה תולעי' הגדלי' בפירות לשון ותהי הכנם: אם נתכוון לכך שחשב שירד עליהן טל: שיש להן כגון אם היו שופכי' עליהן טל בכוכה היו מוכשרי': ב המעלה את האגודו' של ירק: ואת הקציעו' כותשי' התאני' במכתשת ועושי' אותן כמין ככרו' גדולו' והן נקראי' קציעות: שימתינו לשון לחלוח ודומה לו בגמרא פר' לא יחפור מיתנא קשה לכותלי: אינן בכי יותן אם ירד עליהן טל: כל האגודות של ירק של בית השווקים טמאין לפי שהמוכרי' רגילי' לזלף עליהן מים כדי ללחלחן והן מוכשרי' לקבל טומאה והידים ממשמשו' בהן תמיד הילכך הן בחזקת טומאה: מפני משקה הפה אע"פ שאין מזלפין עליהן מים כשהן לחין מ"מ רגילי' לתת עליהן משק' היוצא מן הפה כדי להסיר האבק שעליהן וכוהן מוכשרי' ואיב' בין ת"ק לר' מאיר מקום שאין רגילי' ללחלחם במשקה הפה לר' מאיר טהורי' ולת"ק בכל ענין טמאין דאף בלחין נותני' בהן מים והלכה כת"ק: הקמחין והסלתות של בית השווקים טמאין לפי שלותתי' החטים שלם

קודם שיעכנו אותם והן מוכשרים והידים ממשמשים בהן תמיד לפיכך הן בחזקת טומאה: החלקה חטה כתושה וכחלק כל גרעין לשנים: טרגים שמחלק כל גרעין לג' וטסני שכ' לק כל גרעין להרבע: בכל מקום אפי' שלא בבית השווקים שהכל מולפים עליו מים: ג חוץ משל מוכרי משקה מפני שמוגעני בהם בעוד שמשק' טופח על ידיהם ואין מקפידי' על הלכלוך שקליפת' מגינה עליהן: ואם היו מוכרי' עמהם פירו' יבשי' מתוך שמנגבים ידיהם כדי שלא יטנפו את הפירות מנגבים ידיהם גמי קודם שינגעו בבצי': כל הדגי' בחזקת טומאה לפי שהם מוכשרי' במים והטמ' והטהו' ממשמשי' בהם: חתיכ' הטלתי' מין דג שרגילי' למכרו חתיכו' חתיכו' ומקו' יש ששמו שתית שם כדין אותו ומוכרים אותו: ודג המצרי דג קטן מאד שמביאי' ממנו קופות מלאות במצרים: וקוליים האספנין מין דג שעורו רך מאד וקורי' לו ששבוט וג' מינים הללו אין המי' מכשירי' אות' כשא' דגי' לפי שהן חיין זמן מרובה אחר צידתן ולאחר שהן כעשי' אוכל דהיכו לאח מיתתן ואין נותני' עליהן מים לפי שהמים מפסידי' אותן ואין הלכ' כר' יהוד':

הקמחין והסלתות של בית השוקים טמאים החליקה הטרגים והטסני טמאים בכל מקום: ג כל הבצים בחזקת טהרה חוץ משל מוכרי משקה ואם היו מוכרין עמהן פירות יבשים טהורות כל הדגים בחזקת טומאה רבי יהודה אומר חתיכה אלתרית ודג המצרי הבא בקופה וקולים האספנין הרי אלו בחזקת טהרה וכל הציר בחזקת טומאה ועל כולם עם הארץ נאמן לומר טהורים הם חוץ משל דגה מפני שהן מפקידין אותה אצל עם הארץ ר' אליעזר בן יעקב אומר ציר טהור שנפל לתוכו מים כל שהן טמא: ד שבעה משקין הן הטל והמים והיין והשמן והדם והחלב ודבש דבורים דבש צרעים טהור ומותר באכילה: ה תולדות למים היוצא מן העין מן האוזן מן החוטם מן הפה מי רגלים בין גדולים בין קטנים לדעתו ושלא לדעתו תולדות לדם דם שחיטה בבהמה ובחיה ובעופות הטהורי' ודם הקזה לשתיה מי חלב כחלב והמוחל כשמן שאין המוחל יוצא מידי שמן דברי רבי שמעון רבי

באור

כל הציר בחזקת טומא' שסתם ציר נתנו בו מים והידים ממשמשים בו: ועל כלם בין בצים בין פירו' בין ציר כאמן עם הא' רץ לומר לא הוכשרו: מפני שמפקידים אותן דכל הפירות מפקידים אותן אצל עם הארץ ואפ' לאו דנאמן היאך מפקידי' אבל דגה אין מפקידים בידו לפיכך אינו נאמן: ציר טהור שידוע בו שלא הוכשר על ידי משקה: שנפל לתוכו מים כל שהו טמא דמים כל שהו מכשירי' אותו ומשהוכשר חזקתו טמא שהידים ממשמשים בו והלכה כר' אליעזר בן יעקב: ד שבעה משקין הן לפי שנאמר בטומאת אוכלי' מכל האוכל אשר יאכל אשר יבא עליו מים יטמא אין לי אלא מים מנין לרבות היין והשמן והחלב והדבש והדם והטל ת"ל וכל משקה אשר ישתה או וכל משקה יכול מי תותים מי רמונים ושאר כל מי פירות ת"ל מים מה מים מיוחדים שאין להם שם לווי אף היין והשמן והחלב והדבש והדם והטל שאין להם שם לווי יצאו מי תותים מי רמונים ושאר כל מי פירו' שיש להם שם לווי ודבש דבורי' אין לו שם לווי דדבש סתם אקרי ועוד שכיכו בתוספת' דשבת מנין לדם שהוא משקה שנאמר ודם חללים ישתה מנין ליין שהוא משקה שנאמר ודם ענב תשתה חמר מנין לדבש שהוא משקה שנ' ויניקהו דבש מסלע מנין לשמן שהוא משקה שנ' משתה שמנים מנין לחלב שהוא משק שנ' ותפתח את נוד החלב ותשקהו מנין לטל שהוא משק שנ' וימץ טל הגזה מלא הספל מים מנין לדמעו' העין שהוא משקה שנ' ותשקמו בדמעות שליש מנין למי האף שהוא משק שנ' ועפעפיו יזלו מים: דבש צרעה טהור דלא חשיב משקה ואינו מטמא ואינו מכשיר: ומותר באכילה דלא תימא הואיל' והצרעה שרץ העוף הוא וטמא הדבש היוצא ממנו כמי יהא טמ' דס"לא דדוק' דבש דבורי' קרא להתיר שאין לו שם לווי אבל דבש צרעי' שיש לו שם לווי לא יהא מות' קמ"ל דבש צרעה טהור ומות' דמפני מה אמרו דבש דבורי' מותר מפני שמכניסו' אותו לגופן ואינ' ממצות אותו מגופן דבש צרעי' כמי מכניסו אותו לגופן ואין ממצות אותו מגופן: ה בין גדולי' משקי' היוצאי' מפי טבעת בין קטני' מי רגלי': ודם הקזה לשתי' דם ההקזה כשמתכוון עליו להשקותו לבהמ' ולחיה או לגוי: ומי החלב הוא המים הנפרש מן הגבנ' כשמעמידי' החלב ומקפיא' אותו בחלב ומכשיר את הזרעים: והמוחל כמו' מים שחורי' היוצאי' מן הזיתי'. שאין מוחל יוצא ידי שמן והמוחל עצמו לר"ש מי פירו' הוא ואינו חשוב משק' אבל מכשיר מפני שיורי שמן שבו: ר' מאיר אומ' אע"פ שאין בו שמן מוחל עצמו חשוב משק' ומכשיר ומטמ' והלכה

מאיר אומר אע״פ שאין עמו שמן דם השרץ כבשרו מטמא ואינו מכשיר ואין לנו כיוצא בו׃ ו אלו מטמאין ומכשירין זובו של זב זרוקו ושכבת זרעו ומימי רגליו ורביעית מן המת ודם הנדה רבי אליעזר אומר שכבת זרע אינה מכשרת רבי אליעזר בן עזרית אומר דם הנדה רבי שמעון אומר דם המת אינו מכשיר ואם נפל על הדלעת גוררת והיא טהורה׃ ז אלו לא מטמאין ולא מכשירין הזיעה והליחה סרוחה והראי והדם היוצא עמהם ומשקה בן שמנה רבי יוסי אומר חוץ מדמו והשותה מי טבריה אף על פי שיוצאין נקיים דם שחיטה בבהמה בחיה ובעופות הטמאים ודם הקיזה לרפואה רבי אליעזר מטמא באלו רבי שמעון בן אלעזר אומר חלב הזכר טהור׃ ח חלב האשה מטמא לרצון ושלא לרצון וחלב הבהמה אינו מטמא אלא לרצון אמר רבי עקיבא קל וחומר הדברים מה אם חלב האשה שאינו מיוחד אלא לקטנים מטמא לרצון ושלא לרצון חלב הבהמה שהוא מיוחד לקטנים ולגדולים אינו דין שיטמא לרצון ושלא לרצון אמרו לו לא אם טמא חלב האשה שלא לרצון שדם מגפתה טמא יטמא חלב הבהמה שלא לרצון שדם מגפתה טהור אמר להם מחמיר אני בחלב מבדם שהחולב לרפואה טמא והמקיז לרפואה טהור אמרו לו סלי זתים וענבים יוכיחו שהמשקין היוצאין מהן לרצון טמאים ושלא לרצון טהורים אמר להן לא אם אמרתם בסלי זיתים וענבי׳ שתחלתן אוכל וסופן משקה תאמרו בחלב שתחילתו וסופו משקה עד כאן היתה התשובה אמר רבי שמעון מכאן ואילך היינו משיבין לפניו מי גשמים יוכיחו שתחלתן וסופן משקה ואינן מטמאין אלא לרצון אמר לנו לא אם אמרתם במי גשמים שאין רובן לאדם אלא לארצות ולאילנות ורוב החלב לאדם׃

סליקא מסכת מכשירין׃ ובע״ה נתחיל מסכת זבים׃

הלכה כרבי מאיר׃ דם השרץ כבשרו ומצטרפין לכעדשה דכתיב בשמנה שרצים גם לכם הטמא להביא דמו שמטמא כבשרו יכול יכשיר את הזרעים תלמוד לומר לכם הטמא טמא הוא ואינו מכשיר את הזרעים׃ ו ואלו מטמאים ומכשירים שהן עניין משקין טמאים ומטמאים ומכשירים כאחד׃ זובו של זב דכתיב אבו טמא הוא׃ ורוקו וכי ירוק וכו׳׃ ומימי רגליו וזאת תהיה טומאתו ואתא לרבות מימי רגליו׃ ורביעית דם מן המת דכתיב כל הנוגע במת בנפש האדם ונפש האדם היינו רביעית דם דכתיב כי הדם הוא הנפש׃ ודם הנדה דכתי׳ והדוה בנדתה מה זוב ממנה טמא כיוצא בו׃ שכב׳ זרע אינה מכשרת שאינה חשובה משקה ויש לה שם לווי׃ דם הנדה אינו מכשיר מדי דהוה אדם של תחתוניו שגם הוא אינו מכשיר׃ דם המת אינו מכשיר דכיון שמת יצא דמו מתורת משקה ולית הלכתא כחד מהנך תנאי אלא כלהו מטמאים ומכשירין כתנא קמא׃ ז ואלו לא מטמאים ואפילו יצאו מן הטמא כגון מן הזב וכיוצא בו דכתיב בזובו טמא הוא זובו טמא ואין זיעה וליחה סרוחה ורעי שלו טמאים׃ והליחה סרוחה שיוצאת מן המורסא והוא הדין נדוקק ליחה סרוחה׃ והראי צואה כמו והרעי׃ ודם היוצא עמהן עם הליחה והרעי׃ ומשק׳ בן שמנה כל משקה שיצא מנפל שנולד בן שמנה חדשים כגון דמו ורוקו ומימי רגליו לפי שכן שמונה חי הרי הוא כאבן׃ חוץ מדמו שמטמא כדם של בן קיימא ואין הלכה כרבי יוסי׃ אע״פ שיוצאי׳ נקיים שמוציא אותו דרך בית הרעי נקיים כמו שהיו כששתאן אפילו הכי אין מכשירים הואיל ויצאו דרך בית הרעי׃ רבי אליעזר מטמא באלו דמשקין הן חשובים ומטמאים ומכשירים ואין הלכה כרבי אליעזר׃ חלב הזכר טהור דלא חשיב משקה וכן הלכה׃ ח חלב האשה מטמא מכשיר לקבל טומאה ואם בטמא הוא שהאשה טמאה מטמא כדין משקין טמאים דתורת משקה יש בו׃ לרצון שהחלב בכוונה ושלא לרצון כגון חלב הנוטף מדדיה׃ שאינו מיוחד אלא לקטנים וסתמיה לא חשיב כולי האי׃ שדם מגפתה טמא דם היוצא ממכתה טמא דדמי לדם חללים שקרוי משק׳ דגוה לי קטלא כלה מה לי קטלא פלגא׃ שדם מגפתה טהור דדם בהמה לא אקרי דם חללים דגבי אדם כתיב׃ סלי זיתים וענבים יוכיחו בהסיקתן׃ לרפואה טמא ואע״כ לרצון טמאים שלא לרצון טהורים אף החלב אע״פ שהחלב לרפואה טמא כשהחלב שלא לרצון דין הוא שיהיה טהור׃ ושלא לרצון טהורים שאין היוצא מן הזיתים וענבים חשוב משקה עד שיצא לרצון׃

הזאב

הרואה ראיה אחת של זוב וזוב בא מבשר מת ודומה ללובן ביצה המוזרת וש״ז בא מבשר שאינו מת וקשור בלובן ביצה שאינו מוזרת ב״ש אומרי׳ כשומרת יום לא״פ שאינה זבה גמורה עד שלש ראיות מ״מ בראיה אחת עושה משכב ומושב כמו כן זב לא״פ שאינו נעשה זב גמור עד ג׳ ראיות מ״מ בראיה אחת עושה משכב ומושב וב״ה אומ׳ כבעל קרי ואינו עושה משכב ומושב ואין הראייה מטמאה במשא אלא במגע׃

פרק א

הרואה ראיה אחת של זוב בית שמאי אומרי׳ כשומרת יום כנגד יום בית הילל אומרים כבעל קרי ראה אחת ובשני הפסיק ובשלישי ראה שתים או אחת מרובה כשתים בית שמאי אומרי׳ זב גמור בית הילל אומרי׳ מטמא משכב ומושב וצריך ביאת מים חיים ופטור מן הקרבן אמר רבי אליעזר בן יהודה מודים בית שמאי בזה שאינו זב גמור ועל מה נחלקו על הרואה ב׳ או א׳ מרובה כשתים ובשני הפסיק ובשלישי ראה אח׳ בש׳ אומרים זב גמור ב״הא מטמא משכב ומושב וצריך ביאת מים חיים ופטור מן הקרבן׃ ב הרואה קרי ביום השלישי לספירת זובו בית שמאי אומרים סתר ב׳ ימים שלפניו בית הלל אומרים לא סתר אלא יומו ר׳ ישמעאל אומר הרואה בשני סותר שלפניו רבי עקיבא אומר אח׳ הרואה בשני ואחד הרואה בשלישי שבית שמאי אומרים סתר ב׳ ימים שלפניו וב״הא לא סתר אלא יומו ומודים ברואה ברביעי שלא סתר אלא יומו בראה קרי אבל אם ראה זוב אפילו יום ז׳ סתר שלפניו׃ ג ראה אחת היום ושתי׳ למחר ב׳ היום ואחת למחר שלש לשלשה ימים או לשלשה לילות הרי זה זב גמור׃ ד ראה א׳ והפסיק כדי טבילה וספוג ואח״כ ראה ב׳ או אחת מרובה בשתים או ראה ב׳ או אחד מרובה בשתים

ראה אחת ובשני הפסיק בשלישי ראה שתים דכי ראה שתי ראיות ביום אחד או בשני ימי׳ רצופי׳ צריך למנות שבעה נקיים ופטור מן הקרבן ואם ראה ג׳ ראיות ביו׳ אחד או בשלשה ימי׳ רצופי׳ צריך למנו׳ ז׳ נקיי׳ וחיי׳ בקרבן דתני׳ מנה הכתו׳ שתים וקרא׳ טמא דכתי׳ זב מבשרו זובו טמא הוא ג׳ וקרא׳ טמא וזאת תהיה טומאתו בזובו רר בשרו את זובו או החתי׳ בשרו מזובו טמאתו היא הא כיצד שתים לטומאה וג׳ לקרבן אבל הזבה אם ראת׳ ראיות רבות ביום אחד או בשני ימי׳ בלא עת נדתה שומרת יום אח׳ בנקיות וטהורה לערב ואם ראתה ג׳ ראיו׳ בג׳ ימי׳ רצופי׳ צריכה למנות שבעה נקיי׳ וחייב׳ בקרבן דגבי זבה כתי׳ ואשה כי יזוב זוב דמה ימי׳ רבים בלא עת נדתה ימים שנים רבים שלשה תלה הכתוב הזב בראיות והזבה בימים והשתא קאמר שאם ראה הזב שלשה ראיות אלא שהפסיק יום אחד בין ראיה ראשונה לשתים האחרונות בית שמאי אומרים זב גמור וחייב בקרבן כבעל ג׳ ראיו׳ וב״ה אומרי׳ ביטל היו׳ הטהור את הראיה הראשונה ואין כאן אלא שתי ראיות האחרונו׳ ופטו׳ מן הקרבן׃ מודי׳ ב״ש בזה שאינו זב גמו׳ דביטל היו׳ הטהו׳ שהפסיק את הראיה הראשונ׳ כדאמרן׃ על מה נחלקו על הרוא׳ שתי׳ וכו׳ ב״ש אומ׳ זב גמור דהואיל ונזקק לספירת שבע׳ כשראה שתים בתחלה בטלה ראיה את יו׳ הטהור ויש בידו ג׳ ראיות׃ ב ביום הג׳ לספירת זובו כגון בעל שתי ראיות שצריך לספור שבעה נקיים ומנה ראשון וב׳ ובג׳ ראה קרי סתר ב׳ ימי׳ שלפניו וחוזר ומונה ז׳ כתחלה׃ לא סתר אלא יומו ומונה חמשה להשלי׳ ז׳ דשני הראשו׳ עלו לו׃ הרואה בשני שמנה אחד ובשני ראה קרי סתר את שלפניו אפי׳ לב״ה ור׳ עקיבא סבר דבה׳ נמי פליגי ואין הלכ׳ כר׳ ישמעא׳ ומודי׳ ב״ש ברואה קרי בד׳ שלא סתר אלא יומו ושלפניו עלו לו דדוקא בשלא נפסק הזיבו׳ בג׳ ימי׳ טהורי׳ כמספר הימי׳ שעש׳ זב גמור הוא דאמרי ב״ש דש״ז סותרת אבל לאח׳ שעברו ג׳ ימי׳ טהורי׳ מודו ב״ש שאין קרי סותר אלא יומו והאי דקרי סותר בזב נפק׳ לן מקרא דכתי׳ זאת תורת הזב ואשר תצא ממנו שכבת זרע מה זוב סותר אף שכבת זרע סותר אי מה זוב סותר את הכל אף שכבת זרע תסתו׳ את הכל ת״ל לטמא׳ בה אין לה אלא יום אח׳׃ אבל אם ראה זוב אפי׳ יום ז׳ סותר את שלפניו דכתי׳ ז׳ ימי׳ לטהרתו עד שיהיו כלו׳ הימי׳ טהורי׳ מן הזיבות׃ ג הרי זה זב גמור וחייב בקרבן דבראיו׳ תלה רחמנ׳ דכתי׳ טומאתו בזובו טומאתו תלויה בזובו ואינ׳ תלויה ביומו ומיהו כשהפסיק יו׳ בנתי׳ קאמרי ב״ה לעני׳ דלא הוי זב גמור ואין הראיו׳ מצטרפו׳ לש״ש לעני׳ טומא׳ כגו׳ ראה שתי ראיו׳ בלבד כהפסק יו׳ בנתי׳ לש״ש לעני׳ קרבן כגון רא׳ ג׳ ראיו׳׃ ד כדי טבילה וספוג כדי שיטבול ויקנח עצמו אח׳ טבילה ופחו׳ משיעו׳ זה לא הוי הפסק ולא חשיב אלא ראי׳ אח׳׃ או אחת

מרובה

מרובה כשתי' שהיה בין התחלת הראיה לסוף הראיה כדי טבילה וספוג והיה רוא' תמיד בלא הפסק : ח כמגדיון לשילוח מקו' בירושלם שהעמידו בו מלכי יון עז' והיה אותו המקו' רחוק מן השילוח שיעור שתי טבילו' ושני ספוגי' כמגד יון לשון הערבי' לנגד שלחן שילוח שם הנהר כדכתי' יען כי מאס העם הזה את מי השילוח: אטמ' משכב ומושב דחשבינ' לה כשתי ראיות : של' תב' יש בה כדי ג' כגון כמגד יון לשילוח דאז נחשב כזב גמור

בשתים והפסיק כדי טבילה וסיפג ואחר כך ראה אחת הרי זה זב גמור ח ראה אחת מרובה כשלש שהיא כמן גד יון לשילות שהן כדי ב' טבילות ובשני ספוגין הרי זה זב גמור ראה א' מרובה כשתים מטמא משכב ומושב וצריך ביאת מים חיים ופטור מן הקרבן אמר ר' יוסי לא אמרו א' מרובה אלא אם כן יש בה כדי שלש ו ראה א' היום וא' בין השמשות אח' בין השמשות ואחר למחר אם ידוע שמקצת הראיה מהיום ומקצתה למחר ודאי לקרבן ולטומאה אם ספק שמקצת הראיה מהיום ומקצתה למחר ודאי לטומא' וספק לקרבן ראה ב' ימים בין השמשו' ספק לטומאה ולקרבן אחת בין השמשות ספק לטומאה

אפי' לענין קרבן אבל באח' מרובה כשתים אין חולקי' אותה ובראיה אחת היא חשוב' ואין הלכ' כר' יוסי: ו אם ידוע שמקצת הראיה מהיו' וקצת' למחר שרא' קצת ראיה בסוף היו' וקצתה בתחלת הלילה של מחר אע"פ שלא היה ביניהן כדי טבילה וספוג נחשבים שתי ראיות מפני שהימים חולקי': ודאי לקרבן ולטומאה דיש כאן שלש ראיו' דאות' של בין השמשו' נחלקת לשתי' כיו' דיש בה משני ימים: ואם ספק דשמ' כלה מן היו' או כלה מן הלילה: ודאי לטומא' דמה נפשך איכ' שתי': וספק לקרבן דמספק לן שמא שתים שמא שלש דאי כלה מן היום או כלה מן הלילה שתים ואי מקצתה ביום ומקצתה בלילה ג': ב' ימי' בין השמשות כגון דראשונה בתחלת בין השמשות ראשון ושניה בסוף בין השמשו' שני כגון דאחת בע"ש בתחלת בין השמשו' ואחת במוצאי שבת בסוף בין השמשות דאם תחלת בין השמשו' יום וסוף בין השמשות לילה אין כאן שתי ראיות בשני ימי' רצופי' דשבת מפסקת ואין כאן טומאת זיבה ואם בין השמשו' כלו מן היו' או כלו מן הלילה יש כאן שתי ראיות בשני ימי' רצופי' וטעון לספור ז' נקיים ופטור מן הקרבן: ואם תחלת בין השמשו' או סופו חציו מן היום וחציו מן הלילה נחלקת הראיה לשתי' וחייב בקרבן ולפי שיש כאן כל הכך ספיקות קתני ספק לטומא' ולקרבן שמא אין כאן טומאה ושמא יש כאן טומאה ולא קרבן ושמא יש כאן טומאה וקרבן הילכך מביא קרבן ואינו נאכל:

פרק ב

הכל מטמאין בזיבה אף הגרים אף העבדים בין משוחררין בין שאינן משוחררין חרש שוטה וקטן סריס אדם סריס חמה טומטום ואנדרוגינוס נותנים עליהם חומרי האיש וחומרי האשה מטמאים בדם כאשה ובלובן כאיש וטומאתן בספק ב בשבעה דרכי' בודקין את הזב עד שלא נזקק לזיבה במאכל ובמשתה ובמשא ובקפיצה בחולי ובמראה ובהרהור הרהר עד שלא ראה או שראה עד שלא הרהר ר' יהודה אומר

הכל מטמאין בזיבה הכל לאתויי תינוק בן יומו שהוא מטמא בזיבה אף הגרי' דכתי' בפרש' זב דבר אל בני ישראל אין לי אלא בני ישראל מנין לרבות גרי' ועבדי' ת"ל ואמרת אליהם איש לרבות את הגרי' ואת העבדי' מנין לרבו' את הקטני' ת"ל איש איש: ומטמאי' בדם כאשה שאין האשה מטמא' בלובן אלא באודם דדם כתי' בה שהוא אדום: ובלובן כאיש דזובו כתי' גבי איש והוא דומה למי בצק של שעורי': וטומאתן בספק אם ראו לובן שמא הן אשה ולובן טהור בה ואם ראו אודם שמא הן איש ואודם טהור בזיה אבל אם ראו לובן ואודם באח' טומאתן ודאי ממה נפשך ושורפי' עליהם את התרומ' אבל אין חייבי' עליהם על ביאת מקדש דגבי שלוח טמאי' כתי' מזכר עד נקבה תשלחו זכר ודאי ונקבה ודאית ולא טומטום ואנדרוגינוס: ב בז' דרכים בודקי' את הזב משום דאינו מטמ' מחמת אונס דכתי' זב מבשרו ולא מחמת אונסו: עד שלא נזקק לטומא' דהיינו בפרואה ראייה שניה שבה הוא נעשה זב לטמא משכב ומושב ולהצריכו לספור ז' נקיים אבל ראיה ראשונה מטמא' באונס טומאת ערב כדין בעל קרי ומצטרפת עם השניה ואפי' שהיתה באונס: במאכל אם אכל אכילה גסה או אכל דברי' המביאי' לידי זיבה ואפילו כל שהן כגון בשר שמן חלב ונבכה בנים ויין ישן וגריסין של פול מקלין: ובמשת' ברבוי שתיה: במשא בכבד שנשא: במרא' ראה אשה אפי' לא דבר: ובהרהור אע"פ שלא ראה

אם אירע לו אחד מאלו השבעה קודם שראה ראיה שניה אינו נעשה זב מחמת אותה ראיה והטפה אינה מטמאה במשא כשאר טפה של זוב: אין אחריות זבין עליכם ואם לא יהיו זבים לעולם מה אתם חוששים הלא לא קבלתם אחריות של זבים עליכם ואין הלכה לא כרבי יהודה ולא כרבי עקיבא: משנזקק לטומאה לאחר שראה ראיה שניה שלא באונס שהרי מכאן ואילך הוא עושה משכב ומושב אין בודקין אותו ואף אם ראה ראיה שלישית באונס נעשה זב לקרבן

אומר אפילו ראה בחמה חיה ועוף מתעסקין זה עם זה אפילו ראה בגדי צבע האשה רבי עקיבא אומר אכל כל מאכל בין רע בין יפה ושתה כל משקה אמרו לו אין כאן זבין מעתה אמר להם אין אחריות זבים עליכם משנזקק לזיבה אין בודקין אותו אונסו וספקו ושכבת זרעו טמאים שרגלים לדבר ראה ראיה ראשונה בודקין אותו בשניה בודקין אותו בשלישית אין בודקין אותו רבי אליעזר אומר אף בשלישית בודקין אותו מפני הקרבן: ג הרואה קרי אינו מטמא בזיבה מעת לעת רבי יוסי אומר יומו גוי שראה קרי ונתגייר מיד הוא מטמא בזיבה הרואה דם והמקשה מעת לעת והמכה את עבדו יום או יומים מעת לעת כלב שאכל בשר המת ג' ימים מעת לעת הרי הוא כברייתו: ד הזב מטמא את המשכב בחמשה דרכים לטמא אדם לטמא בגדים עומד יושב

שוכב

וכן אם ראה ראיה של זוב בשבעה ימים נקיים שהוא מונה סתר הכל ואפילו היתה אותה ראיה באונס: וספיקו ושכבת זרעו טמאין ספיקו מחמת שכבת זרעו כגון אם ראה שכבת זרע תחלה וטפת זיבה שבאה אחר כך אינה מטמאה שהרואה קרי אינו מטמא בזיבה מעת לעת ועד שלא נזקק לטומא' הקרי מטהר את הזיבה משום דהוי אונס ולאחר שנזקק לטומאה אין הקרי מטהר את הזיבה שאין תולין שמחמת הקרי באה הזיבה: שרגלים לדבר שאין אותה ראיה מחמת אונס כיון שכבר נעשה זב: ראה ראיה ראשונה בודקין אותו היכי דוקא לקרבן דאי מחמת אונס ראה אינה מצטרפת עם השלישית לקרבן אבל מצטרפת עם השניה לטומאה דאם ראיה שניה שלא באונס אף על פי שהיתה ראשונה באונס עושה משכב ומושב ובעי ז' נקיים וביאת מים חיים דהכי כתי' מבשרו ולא מחמת אונסו אשניה כתיב אבל ראשונה איתקש לשכבת זרע דכתיב זאת תורת הזב ואשר תצא ממנו שכבת זרע מה זו מטמאה באונס אף ראיה ראשונה של זב מטמאה באונס: בשניה בודקין אותו לטומא' ולקרבן: בשלישית אין בודקין אותו לא לטומאה ולא לקרבן: רבי אליעזר אומר כו' ואין הלכה כרבי אליעזר: ג אינו מטמא בזיבה מעת לעת דהאי זיבות מחמת חולשה דקרי הוא וכראיה שניה אילו דראשון מטמאה באונס נמצא שתולין לקרי מעת לעת כך למראה ולהרהור תולין מעת לעת אבל למאכל ולמשתה למשא ולקפיצה תולים לו כל זמן שהוא מצטער ואמרינן דמחמת הצער הויא הזיבה ולא מבשרו: רבי יוסי אומר יומו אין תולים לו אלא אותו היום שראה קרי בלבד ולא מעת לעת ואין הלכה כרבי יוסי: מיד מטמא בזיבה דגר שנתגייר כקטן שנולד דמי ואף על פי שראה זיבות כשהוא גוי מטמא בזיבה בהך שניה שרואה בתוך מעת לעת של קרי דנעשית לו כראיה ראשונה דמטמאה באונס ומצטרפת עם השניה שראה אחר מעת לעת של קרי דראיית זיבה של גיות כמאן דליתא דאין הגוים מטמאין בזיבה: הרואה דם מטמאה כל טהרות שנתעסקה בהן למפרע מעת לעת כדפרישנ' בריש נדה ואיידי דאיירי במעת לעת קחשיב כל הני שיעורן מעת לעת: וכן המקשה בימי זיבה דאמרינן כי תזוב זוב דמה מחמת עצמה ולא מחמת ולד ואם שפתה מן הקושי מעת לעת וילדה לא תלינן דם קושי בדם לידה: המכה את עבדו האמור בתורה אך אם יום או יומי' יעמוד ודרשינן יום שהוא כיומים וזהו מעת לעת: כלב שאכל בשר המת דקימא לן דאין מתעכל במעיו עד לאחר ג' ימים מעת לעת דהכי תנן במסכת אהלות פרק י"א וכמה תשהא במעיו ג' ימי' מעת לעת: והוא טיפש כבריותו שלא כשתכה ועוד אינה טובה ששיעורן מעת לעת ולא חשיב ותנא ושייר: ד מטמא את המשכב וה"ה למושב: עומד יושב שוכב דכתיב כל המשכב אשר ישכב עליו הזב יטמא וכתיב והיושב על הכלי אשר הוא יושב עליו אין לי אלא בזמן ששכב על המשכב וישב על המושב שכב על המושב וישב על המשכב עמד נתלה נשען מנין ת"ל יטמא יטמא ריבה וכלן בקראי' מדרס: והמשכב את האדם וכו' עומד יושב שוכב נתלה ונשען בכף מאזנים והמשכב הטמא בכף שניה וכרע המשכב הטמא ונתלה מטהור ונתלה בזיבה כאן

שהזב

הזב כלף אחורים ומשכבו ומושבו בכף שניה וכרעו הן טמאי׳ דהשת׳ הזב כתלה וכאו הוא יושב עליהן: לטמא בג די׳ הם כל כלי׳ שנוגע בהן עד שלא פירש חוץ מאד׳ וכלי חרס: במגע ובמש׳ אם נגע במשכב הטמ׳ או שנשאו:

חזב והטהור או בזספלא עבים גדולים קשורים ביחד ונותנים אותם בים או בנהר ומשימי׳ עליהם כם ומוליכים אותם כרוח אל מחוז חפצם ובלשון מקרא קרויין דוברות ואכי אמימס דוברות בים

זוכב נתלה ונשען והמשכב מטמא את האדם בשבעה דרכים לטמא בגדים עומד יושב שוכב נתלה ונשען במגע ובמשא ״

פרק ג

הזב והטהור שישבו בספינה או באסדה או שרכבו על גבי בהמה אע״פ שאין בגדיהם נוגעי׳ הרי אלו טמאים מדרס ישבו על הנסר על הספסל על הגשיש של מטה ועל האגלוגם בזמן שהן מתגרין עלו באילן שכחו רע בסוכה שכחה רע באילן יפה בסולם מצרי בזמן שאינו קבוע במסמר על הכבש ועל הקורה ועל הדלת בזמן שאין עשוין בטיט טמאים רבי יהודה מטהר ״ ב מגיפין או פותחין וחכמים אומרים עד שיהא זה מגיף וזה פותח מעלין זה את זה מן הבור רבי יהודה אומר עד שיהא הטהור מעלה את הטמא משילין בחבלין וחכמים אומרים עד שיהיה זה מושך הילך וזה מושך הילך אורגים בין בעומדין בין ביושבין או טוחנין רבי שמעון מטהר בכולן חוץ מן השוחנין ברחיים של יד פורקין מן החמור או טוענין בזמן שמשאם כבד טמאין בזמן שמשאם קל טהורין ובכולן טהורין לבני הכנסת וטמאין לתרומה ״ ג האם

וכקראים כמו רפסודות ונביאם לך רפסודות עד ים יפו: אף על פי שאין בגדיהן נוגעי׳ שאין בגדי הטהור נוגעים בבגדי הזב מכל מקום טמאין מדרס שהספינה קטנה דומיא דאסד׳ ומתנועעין ופעמים שהזב מכריע הטהור ובגדיו ומטמאן בהיסט ואלפינן טומאת היסט מדכתיב וכל אשר יגע בו הזב׳ וכלי חרש אשר תגע בו הזב ישבר מה להלן מאוירו אף כאן מאוירו שאין כלי חרס מטמא במגעו של זב אלא אם כן נגע בו מאוירו אבל נגע בו מאחוריו לא טמא ומאחר שלמדנו שאין מטמא אותו אלא מאוירו מה׳ל אשר יגע מגע שהוא ככלו הוי אומר זה היסטו הא׳ למדת שזב מטמא בהיסטו ואם היה טהור בקנה אחד של קורה והכיע הזב את הקורה בקנה השני עד שהתנועע הטהור שבקנה והדסו ככר בטומא׳ הטהור בהיסט ונטמאו בגדיו טומאת מדרס אם הן בגדים ראויים למשכב ומושב: או שרכבו על גבי בהמה אתם בהיום בכפפת תחת הרוכב הילכך לא שנא כחה רע ולא שנא כחה יפה נטמא הטהור ובגדיו שכל מה שהבהמה מסעת ברגליה אין נשען מחמת הרוכב אלא אם כן כחה רע כדמוכח בפרק בתרא דאהלות: הגשיש של מטה כמין עצים ארוכים שנותנים במטה של פרקים ועל ידיהן המטה נגששת ומדבקת זו עם זו לפיכך בקראים אותן העצים גשישין: פא׳ עצים שנותנים תחת כרעי המטה שלא יפסדו מלחלוחית הארץ: בזמן שמתגרין כאדם חגר שאינו יכול להכיח שתי רגליו כאחד כך או כשיושבי׳ עליה כשאדם נוטה לכאן ולכאן ומתוך כך מכא׳ נשען הזב על הטהור והטהור על הזב: באילן שכחו רע והיכי דמי אילן שכחו רע כל שאי׳ עקרו חזב ועב כדי לחוק בו רוכע הקב: או סוכה דהיינו ענף של שכחה רע והיכי דמי סוכה שכח׳ רע כל שכשאוחזי׳ באחיות שהאוחז בה טומנה בכף ידו: על אילן יפה אפי׳ עומדת הסוכה באילן שכחו יפה וכל הכי ככפפי׳ תחתיהן ונכבד העליון על התחתון ונשען עליו ובין זב שנשען על הטהור ובין טהור שנשען על הזב טמא: שאינו קבוע במסמר ומתוך כך הוא ככפף: על הכבש על הנסר שאינן עשויין בטיט טמאין מפני שהן נכפפים: ור׳ יהודה מטהר ואין הלכה כרבי יהודה: ב מגיפין סוגרים את הדלת או פותחים אותו יחדיו הזב והטהור: עד שיהא זה מגיף לעולם אין כאן טומאה עד שיהא זה מגיף לפתוח וזה מושך לסגור שאין מכריחים זה לזה: עד שיהא הטהור מעלה את הטמא ואז בגדי הטהור טמאי׳ מדרס שכובד הטמ׳ על הטהור ונשען עליו ובגדיו של טהור טמאי׳ מדרס אבל שמ׳ מעלה את הטהור אין משענת הטמ׳ על הטהור ואין בגדיו של טהור טמאי׳ מדרס ואין הלכ׳ כר׳ יהודה: משילין בחבלי׳ הזב והטהור יחדיו גודלי׳ בחבלי׳ ואפי׳ שניהם מכד אחד: זה מושך הילך וזה מושך הילך שזה עומד למזרח ומושך אליו וזה עומד למערב ומושך אליו בין בעומדי׳ יש דברי׳ באורג׳ מהם יש מיושב והשני׳ והטוחני׳ אורגי׳ ביחד או טוחני׳ ר״ש מטהר בכולן ואין הלכ׳ כר״ש: בזמן שמשאן כבד טמאי׳ דמשא מיתוך כובד המשא נשען הזב על הטהור והזב טהור נשען עליו: ובכולן אפי׳ משאן

ככר טהורי׳ להכי הככסת כלומ׳ לאוכלי חוליהן בטהר׳ שאין זה היסט גמור ולא שספק הוא: וטמאים לתרומה מדרבנן ואפי׳ בספק: ג כל שאיכה יכולה להמיט כאדם שהיא גדולה כל כך שכשעולה בה אדם איכה מתמוטטת: שטהור מכה את הטמא את הזב: הרי הטמא כופל שכן דרך המכה את חבירו אם היה חבירו במשך היה המכה כופל ולכך כחשב זב המכה כנשען על הטהו׳ ודוק׳ לענין טומאת מדרס איירי דטהו׳ המכה את הטמא טהור מטומאת מדרס

ג הזב והטהור שישבו בספינה גדולה איזו היא ספינה גדולה רבי יהודה אומר כל שאינה יכולה להמיט באדם ישבו על הכסא על הספסל על הגשיש של כטה ועל האכלונס בזמן שאינן מחגירין עלו בעילן שכחו יפה בסוכה שכחה יפה ובסולם צורי או מצרי בזמן שהוא קבוע במסמ׳ על הכבש על הקורה ועל הדלת בזמן שהן עשוין בטיט אפי׳ מצד א׳ טהורי׳ הטהור מכה את הטמא טהור הטמא מכה את הטהור טמא שאם ימשך הטהור הרי הטמא נופל׳׳

פרק ד

רבי יהושע אומר נדה שישבה עם הטהורה במטה כפה שבראשה טמא מדרס ישבה בספינה כלים שבראש הכם בספינה טמאין מדרס נוטלת עריבה מלאה בגדים בזמן שמשאן כבר טמאין בזמן שמשאן קל טהורין זב שהקיש על כצוצרא ונפל ככר של תרומה טהור׳׳ ב הקיש על המריש על המלבן על הצנור ועל הדף אף על פי שהם עשוי בחבלים על התנור ועל חים ועל אצטרובלא ועל חמור של רחים של יד ועל סאה של רחים של זיתים רבי יוסי אומר אף על קורת הבלנין טהור׳׳ ג הקיש על הדלת על הנגר על המנעול על המשוט ועל הקלת ועל אילן שכחו רע ועל סוכ׳ שכחה רע על אילן יפ׳ על סול׳ מצרי בזמן שאינו קבוע במסמ׳ על הכבש על הקורה ועל הדלת בזמן שאינן עשוין בט״ט טמאין על השידה על התיבה ועל המגדל טמאין רבי נחמיה ורבי שמעון מטהרין באלו׳׳

ד זב שהיה מוטל על ה׳ ספסלים או על ה׳ פונדיות לארכן טמאין לרחבן טהורין ישן ספק שנתהפך עליהן טמאין היה מוטל על

אבל טמא הוא שהרי נשען על הזוב וטמא המכה את הטהור בנדיון טמאים מדרס דהוי כאלו הזוב נשען עליו:

רבי יהושע אומר כפה שבראש׳ לרבותה בקטים דאפילו בעיף שבראש שטהורים כחשב כאלו ישבה עליו שנדה אע״פ שאיכה יושבת עליו ופליג אסתם מתני׳ דפרקי׳ דלעיל דלא מטמא אלא בגדיהן ולא כפה שבראשן: כלי׳ שבראש הכם הא כמי לרבותא נקט דאע״פ שהם בגובה בראש הכם שלא במקום דריסה אפי׳ הכי טמאים מדרס ובספינה קטנה ובמט׳ מחגרת איירי כההי׳ דריש פרקין דלעיל אלא דתנא דלעי׳ לא מטמא כלי׳ שבראש הכם ואין הלכ׳ כר׳ יהושע: בזמן שמשאה כבד טמאי׳ מדרס ואע״פ שלא נגעה בבגדים דחשבי׳ לה כאלו נשענה על הבגדי׳: כצוצרא׳ כמו גזוזטרא במין כסר שבולט מכותל העליה לחוץ ונפל ככר של תרומה שעל שכצוצטרא טהור הככר ואף על פי שנפל מחמת היקש של זב לא חשיב ליה כהיסט משום דכחה של כצוצטרא יפה: ב מריש קורה גדולה שבוכים בבירה וראשי קורות הגג כלן סומכות עליה ושיא מוכחת על גבי עמודים: מלבן כמין רבוע של קורות קובעו׳ בארץ: כנור מרזב של מים אע״פ שהוא עשוי בחבלי׳ שאינו קבוע בארץ אלא קשור בחבלי׳ ואין כחו יפה כל כך: הים היקף של עץ שהקמח מתקבן בו בשעת הטחינה: אצטרובלא עגול של עץ שמעמידי׳ הרחים עליו ושניהן קבועי׳ הן: חמור של רחים של יד בכין של עצי׳ שהריחי׳ של יד קבועי׳ בהן: וסאה של רחים מדה גדולה וקבוע׳ בקרקע: וקורת הבלנין קורה שבעל המרחץ יושב עליה וכל הכי אם הקיש עליהן הזב ונפל הככר של תרומה מכח ההיקש טהור דכחן יפה ולא חשיב היסט ובקורות הבלנים נחלקו ואין הלכה כרבי יוסי: ג הכגר יתד הכעוץ אחורי הדלת בנקב שבא׳ סקופה: מכעול סוגרי׳ בו הפתח: משוט שמכהיגים בו את הספיכה ולשון מקר׳ הוא כל תופשי משוט ביחזקאל: קלת עגול של עץ שסביב לרחים התחתונה לקבל הקמח הכטחן שלא יפול לארץ ומטלטל הוא: ועל סוכה שכח׳ רע ועומדת כאן שכחו יפה: טמאין דכל הכי אין כחן יפה וכח היקש הזב כשא חשיב היסט: מטהרי׳ באו אשד׳ תיב׳ ומגדל קאי להכי תכנהו ת״ק לחודיהו ואין הלכ׳ כר׳ נחמיה ור׳ שמעון: ד

שכרויות

ד סוכדיות כעין כיסין ארוכין : לארכן שסוכב לארכן של ספסלים או של סוכדיות: טמאים שכל אחד ואחד כשען רוכו של זב עליהן פעמים על זה פעמים על זה : לרחבן שסוכב ארכו לרחבן: טהורים דאין רוכו כשען על אחד מהן ואין משכב ומושב לעולם עד שישען רוכו עליו דכתיב אם על המשכב הוא עד שיכשא רוכו עליו: ישן לרחבן וספק אם כתהפך לארכן טמאין: כסיות לשון רכים של כסא: שתחת

על ו׳כסיות שתי ידיו על ב׳ שתי רגליו על ב׳ראשו על א׳גופו על א׳ אין טמא אלא זה שתחת הגוף עומד על ב׳כסאות ר׳ שמעון אומר אם רחוקין זה מזה טהורין ״ ח עשר טליות זו על גב זו ישן על גבי העליונה כולן טמאות הזב בכף מאזנים ומשכב ומושב בנגרו כרע הזב טהורין כרעו הן טמאין רבי שמעון אומר ביחידי טמא ובמרובין טהור שאין אחד נושא את רובו ״ ו הזב בכף מאזנים ואוכלין ומשקין בכף שניה טמאין ובמת הכל טהור חוץ מן האדם זה חומר בזב מבמת וחומר במת מבזב שהזב עושה משכב ומושב מתחתיו לטמא אדם ולטמא בגדים ועל גביו כדף לטמא אוכלין ומשקין מה שאין המת מטמא חומר במת שהמת מטמא באהל ומטמא טומאת שבעה מה שאין הזב מטמא ״ ז היה יושב על גבי המטה וארבע טליות תחת ארבע רגלי המטה טמאות מפני שאינה יכולה לעמוד על שלש רבי שמעון מטהר היה רכוב על גבי בהמה וארבע טליות תחת ארבע רגלי בהמה טהורות מפני שהיא יכולה לעמוד על שלשה היתה טלית אחד תחת

הגוף לפי שרובו כש׳עליו והאחרי׳ טמאים מגע הזב אבל אין להם תורת משכב ומושב להיות אב הטומאה לטמא אדם וכלים: אם רחוקים זה מזה טהורים לפי שאין רובו כשא לא על זה ולא על זה ואין הלכה כר׳ שמעון : ח י׳ טליות לשון רכים של טלית ועשר לאו דוקא דאפי׳ אף טליות ואבן גדולה על גבן וישב הזב על האבן כל הטליו׳ שתחתיה מטמאות מושב דמשכב ומושב מטמאין תחת אבן מוסמא : כרע הזב טהורים מדין משכב אבל מטמאין במשא הזב : ביחידי משכב אחד : טמא שהרי רוב הזב כשא עליו :ובמרובי׳ במשכבו׳ רבות: ו בכף מאזנים ככנגד הזב שאין אחד מהן כושא את רובו דכי כרעו הן אין רובו של זב כישא על אחד מהן אלא כל אחד מהמשכבות כשאו מעוטו של זב : טמאים בין כרע הזב בין כרעו אוכלין ומשקין כטמאו טומאת היסט : ובמת הכל טהור בין מושב ומשכב בין אוכלים ומשקים בין כרע המת בין כרעוהם דכל טומאות המסיטות טהורות חוץ מהסיטו של זב ואם כרעו הן כמי טהורים דכל שהמת כישא עליו כגון בכף מאזנים לבד מאהל טהו׳ חוץ מן האדם דבזמן שמכריע את המת טמא מפני שהסיטו כדאמריכן בפרק בתרא דכדה אטומת מי לא מטמא במשא : מדף לשון טומאה קלה כדכתיב קול עלה כדף · ודמכב פירש מדף מלשון ריחו כודף שריח טומאת הזב הולכת למרחוק לטמא כל הכלים שעל גביו אע״פ שלא כנגע בהם אבל לא בטומאת הכלים שתחתיו : שכלים שעל גבי הזב אע״פ שיש דברים חוצכים בינם לבין הזב כלם טמאים טומאה קלה לטמא אוכלים ומשקים אבל לא לטמא אדם וכלים ואלו כלים שתחתיו אפי׳ הן מאה זה על גב זה התחתון שבכלם טמא טומאה חמורה לטמא אדם לטמא בגדים כמו העליון: מה שאין המת מטמא דמתחתיו אפי׳תהא טומאה בוקעת ויורדת מ״מ אין משכב ומושב שתחתיו מטמא אדם לטמא בגדים ועל גביו מדף כהי דמת כמי מטמא כלים שעל גביו טומאת מדף לטמא אוכלים ומשקים דטומאה בוקעת ועולה מ״מ אם היה המת בבית סומך לשמי קורה והמשכבות כעליה וככפפים הכסרים מכוכד המשכבות ומכבידים על המת כי האי גוכא כוב טמא מתחתיו לטמא אדם לטמא בגדים ועל גביו לטמא אוכלי׳ ומשקי׳ ובמת בין על גביו בין מתחתיו טהור : ז שאינה יכולה וכיון דזה אינו יכול וזה אינו יכול כל חד וחד כוליה מעשה עביד ואיכא רובו של זב כשא עליו: ור׳שמעון מטהר דבעי שיעור זיבה לזה ושיעור זיבה לזה כלומר רובו של זב מכביד על כל אחד ואחד ואזדא לטעמיה דאמר לעיל בפרקין ביחידי טמא ובמרובים טהור שאין אחד כושא את רובו ואין הלכה כר׳ שמעון : היה רכוב על גבי בהמה בעומדת איירי דאי במהלכת כל שעה האחד כעקר ועומדת על ג׳ וטמא פת שתחתיהן שאינה יכולה לעמוד על שתים : שיכולה לעמוד על ג׳ הילכך כל חד וחד הוה ליה רביעי ואיכ

זבים פרק ה

שלא משמש ומשמש אין בו ממש אבל טלית אחת תחת שתים טמאה שאינה יכולה לעמוד על ב׳ ר׳ יוסי אומר אף טליות תחת ד׳ רגלי בהמה קאי: הסוס מטמא ברגליו אם זב רוכב עליו וטלית תחת אחת מרגליו של סוס טמאה: אבל תחת ידיו טהורה שאין משענתו על ידיו ואין הלכה כר׳ יוסי: כלי׳ שבעקל טמאים דמשענת הקורה על העקל ועקל היא הכפיפה שעוכרים בה הזיתים והיא עשויה כמין קופה של מעשה שבכה ואחר שעוכרין הזיתי׳ ובשאר הנפת שהו׳ ספסולת של זיתים מכניסין אותו באותו עקל ונותנים על העקל קורה להכביד עליו: המכבש של כובס לאח׳ שכבסו הבגדי׳ מקפלין אותן ונותנים אותן תחת המכבש לכובשן ולשמור כפולן: כלים שתחתיו טהורי׳ שאין היושב בקנה האח׳ של מכבש מכביד על הכלי׳: ור׳ נחמיה מטמא סבר א״א שישב בקנ׳ אחד של המכבש שלא יכביד על הכלי׳ ואין הלכה כר׳ נחמיה:

תחת ב׳ ירים תוזת ב׳ רגלים תחת היד תחת הרגל טמאה רבי יוסי אומר הסוס מטמא ברגליו והחמור בידיו שמשענת הסוס על רגליו ומשענת החמור על ידיו ישב על קורת בית הבד כלים שבעקל טמאין על המכבש של כובס כלים שתחתיו טהורין רבי נחמיה מטמא״

פרק ה

הנוגע בזב או שהזב נוגע בו המסיט את הזב או שהזב מסיטו מטמא אוכלים ומשקים וכלי שטף במגע אבל לא במשא כלל אמר רבי יהושע כל המטמא בגדים בשעת מגעו מטמא אוכלין ומשקין להיות תחולה והידים להיות שניות ואינו מטמ׳ לא אדם ולא כלי חרס לאחר פרישתו ממטמאו׳ מטמא משקין להיות תחילה והאוכלין והידים להיות שניות ואינו מטמא בגדים״ ב ועוד כלל אחר אמר כל הנישא על גבי הזב טמא וכל שהזב נישא עליו טהור חוץ מן הראוי למשכב ולמושב ולאדם כיצד אצבעו של זב תחת הנדבך והטהור מלמעלן מטמא שנים ופוסל אחד פרש מטמא אחד ופוסל אחד הטמא מלמעלן והטהור מלמטן מטמא שני׳ ופוסל אחד פרש מטמא אחד ופוסל אחד האוכלין והמשקין המשכב והמושב והמרף מלמעלן מטמאי׳ שני׳ ופוסלי׳ אחד פרשו מטמאי׳ אחד ופוסלי׳ אחד והמשכב והמושב

הנוגע בזב וכלי שטף במגע דכי היכי דאדם שנוגע בזב מטמא בגדים בשעת מגעו כך מטמא כל כלים שנוגע בהן בשעת מגעו בזב חוץ מאדם וכלי חרס דתניא בתורת כהנים מנין לעשות שאר כלים כבגדים ת״ל וטמא יכול יטמא אדם וכלי חרס ת״ל בגד בגד הוא מטמא ואינו מטמא אדם וכלי חרס ודוק׳ בשעת מגעו בזב אבל פירש לא דכתי׳ ואיש אשר יגע במשכבו יכבס בגדיו ורחץ במים וטמא בשעת מגעו מטמא בגדי׳ פירש אינו מטמא בגדי׳ אבל לא במשא אם בשעת מגעו בזב נשא בגדי׳ ולא נגע בהן טהורי׳: כל המטמא בגדי׳ בשעת מגעו כגון הנוגע בזב וזבה ויולדת במעיינותיה׳ במשכבן ובמושבן מטמא אוכלי׳ להיות תחלה מפני שהוא כחשב כאב הטומאה בשעת מגעו כיון דאמרה תורה שהוא מטמא בגדי׳ ואת הידים להיות שניות אבל גופו של אדם אינו מטמא כדקתני סיפא שאינו מטמא אדם וכלי חרס: ולאחר פרישתו ממטמאיו מטמא את המשקין להיות תחלה ואע״פ שאינו אלא ראשון לטומאה שטמא המשקין תחלה דאפי׳ שני לטומאה מטמא משקין להיות תחלה לפי שהן עלולי׳ לקבל טומאה ואינן צריכין הכשר כמו האוכלי׳ גזרו בהן שיהיו לעולם תחלה גזרה משום משקין הבאי׳ מחמת שרץ שהם תחלה מן התור׳: והאוכלי׳ והידי׳ להיות שניות דכיון דפירש ממטמאיו אינו אלא ראשון בעלמא: ב כל הנשא על גבי הזב עליונו של זב ואפי׳ לא נגע בו הזב ואפי׳ יש דברי׳ הרבה הוצאי׳ בינו לבין הזב הכל טמא דכתי׳ והנוגע בכל אשר יהיה תחתיו מאי תחתיו אילימא תחתיו דזב היינו משכב אלא בכל אשר יהיה הזב תחתיו דהיינו עליונו של זב ונוגע בכל דבר אפי׳ במידי דאין רגילות להיות עליו ולא הוי כעין תחתיו דאין כוהב אלא במידי דחזי ליה: חוץ מן הראוי למשכב ולמושב וה״ה למרכב אבל שאינו ראוי טהור כגון אם כפה סאה שאינ׳ עשויה לישיב׳ וישב עליה יכול יהא טמא מושב ת״ל והיושב על הכלי אשר ישב עליו הזב מה שמיוחד לישיבה יצא זה שאומרים לו עמוד ונעשה מלאכתנו: נדבך שורת בנין החומה כמו נדבכים די אבן גלל בעזרא: הטהור מלמעלה על הנדבך ומכביד על אצבעו של זב דהשתא הוי נשא על גבי הזב ונחשב אב הטומאה: מטמא ב׳ ופוסל אחד מטמא ראשון ושני ופוסל שלישי בתרומ׳: פירש שירד הטהור מן הנדבך או שסלק הזב אצבעו מתחת הנדבך שמא הטהור

שטהור אחד ופוסל אחד לפי שאין הטהור של ראשון מכיון שפירש דינו לא מטמא בגדים ועושה שני ושלישי בתרומה : הטמא מלמעלה על הכדכך ואבנט הטהור. תחת הכדכך ומכביד הטמ׳ עליו הרי הזב נשא עליו לפיכך מטמא ב׳ ופוסל אחד : וסמדף כל כלי׳ שאינם משכב ומושב מדף קרי להו: מלמעלן של כדכך ואבנט הזב מלמטה אינם של ראשון ומטמאי׳ אחד ופוסלי׳ אחד ולאח׳ שפירשו נמי כך דינם : פירשו מטמאי׳ ב׳ ופוסלי׳ אחד דמשכב ומושב לעולם אב

והמושב מלמטן מטמאין שתים ופוסלין אחד פרשו מטמאין שנים ופוסלין אחד האוכלים והמשקין והמדף מלמטן טהורין ׃

ג מפני שאמרו כל הנושא וגישא על גבי המשכב טהור חוץ מן האדם כל הנושא וגישא על גבי הנבלה טהור חוץ מן המסיט ר׳ אליעזר אומר אף הנושא כל הנושא וגישא על גבי המת טהור חוץ מן המאהיל ואדם בזמן שהוא מסיט ׃

ד מקצת טמא על הטהור ומקצת טהור על הטמא חבורי טמא על הטהור וחבורי טהור על הטמא טמא רבי שמעון אומר מקצת טמא על הטהור טמא ומקצת טהור על הטמא טהור ׃

ה הטמא על מקצת משכב והטהור על מקצת משכב טמא מקצת טמא על משכב ומקצת טהור על המשכב טהור נמצאת טומאה נכנסת לו ויוצאת ממנו במיעוטו ככר של תרומ׳ שהוא נתון ע״ג משכ׳ והנייר בנתיי׳ בין מלמעלן בין מלמטן טהו׳ וכן באבן המנוגעת טהור רבי שמעון מטמא

הטומאה אע״פ שפירשו : טהורים כדאמרינן שכל שהזב נשא עליו טהור חוץ ממשכב ומושב והאדם : ג מפני שאמרו כלומר מפני מה אמרו האוכלי׳ והמשקי׳ והמדף שלמטה תחת משכב הזב טהורי׳ מפני שאמרו כל הנוש׳ ונשא וכו׳ : כל הנוש׳ כגון אוכלי׳ ומשקי׳ ומדף שהן למטה ממשכב הזב ונושאים אותו ואינן נוגעין בו שש דברים הונגו׳ ככתי׳ : נשא על גבי המשכב שזו למעלה והמשכב למט׳ ונשתי׳ עליו ואין נוגע׳ בו טהורי׳ : חוץ מן האדם שהאדם הנושא המשכב נטמ׳ אע״פ שלא נגע בו ולא הסיטו מפני שמשכב הזב מטמא במשא וכן אם נתנו לאבן מוסמא למעלה ממשכבו של זב וישב אדם טהו׳ על האבן נטמא כיון שנשא על גבי משכב כשם שאם ישב הזב על האבן נטמא המשכב שלמטה מן האבן כך כשישב הטהור על האבן נטמא מן המשכב שתחתיו : כל הנוש׳ ונשא על גבי נבלה באדם קאמרי כלומר וכל אדם הנושא ונתן ע״ג נבלה טהו׳ : חוץ מן המסיט דנושא את הנבלה ולא זו ממקומו אם לא הניעה ממקומה או שמונחת על גביו כגון שנשא סבירו והניחה עליו טהור עד שיסיטנה : ר׳ אליעזר אומר אף הנושא בתלמוד מפרש דהכי קאמ׳ והוא שנושא כלומ׳ אין המסיט את הנבלה טמא אלא כשנושא אותה שהנבלה למעלה והוא למטה אבל אם הנבלה למטה והוא למעלה אע״פ שמסיטה טהור כל זמן שלא נגע בה ואין הלכה כר׳ אליעזר : חוץ מן המאהיל שאסם להיות נושא ונשא ולא מאהיל כגון עליה מפסקת שאם המת בעליה ואוכלין ומשקין וכלי׳ בבית מגיעין עד שמי קורה והכסוים כנפפים שכובד המת ומכבידין על הכלי׳ או שהמת בבית סמוך לשמי קורה והכלי׳ בעליה וכנפפי׳ שכסרים שבעליה מכובד הכלי׳ ומכבידים על המת בכי האי גונא הוי נושא ונשא על גבי המת ואינו מאהיל וטהור והאדם בזמן שהוא מסיטו כגון שנשא את המת בין נשא ע״ג מת טמ׳ אע״פ שאינו נוגע בו אבל אם אין המת זז ממקומו שאין כאן היסט טהור : ד מקצת טמא על הטהור אפי׳ אצבעו של זב על הטהור או אצבעו של טהור על הזב או חבורי טמא כגון שערו וצפורניו שכל אלו נקראו׳ חבורי׳ אע״ג דליכא מיעוט הטמא על הטהור או שיעור שטהור על הטמא טמא הטהור דלא בעינן שיכנס רובו של זב אלא על המשכב ולא על האדם : ומקצת טהור על הטמא טהור דבעינן שיכנס רובו ואין הלכה כר׳ שמעון : ה הטמא על מקצת המשכב רובו של טמא על מעוטו של משכב נטמא המשכב וכן רובו של טהור על מעוטו של המשכב הטמא נטמא שטהור דלא חיישי׳ על מיעוט משכב כיון דרובא דטהור ורובא דטמא יושב עליו דבמעוטו של משכב טומאה נכנסת ובמעוטו יוצאה בדקתני סיפ׳ נמצאת טומאה נכנסת לו ויוצאה ממנו במעוטו : מקצת טמא על המשכב כיון דמעוטו של טמא הוא אע״פ שכמעון על כל המשכב טהו׳ המשכב עד שיכנס עליו רובו של זב : ומקצת טהו׳ על המשכב כלומ׳ או מקצת טהו׳ אפי׳ על כל המשכב טהור עד שישען עליו רובו של טהו׳ : ובן ככר של תרומ׳ פתחו׳ דלעיל קאי דתנן כל הנושא ונשא ע״ג המשכב טהור ואפי׳ אוכלי׳ של תרומ׳ אם נשאו

על גבי משכב ויש ביניהן דבר חוצץ אפי' הוא דק ביותר כגון נייר וכיוצא בו אינן מקבלין טומאה מן המשכב דאין מטמא אחרי' ולא מקבל טומאה בהיסט אלא דבר שיש בו רוח חיים: ור' שמעון מטמא בזו הואיל ומקום טמא מטמאה בהיסט אפי' דבר שאין בו רוח חיים ואין הלכה כר' שמעון: ו הנוגע בזב ובזבה וכו' כל המי שוס מגען למשאן דמטמו אדם לטמא בגדים הילכך חשיבי אב הטומאה כל זמן שלא פירשו מאחר דמטמאין בגדים ולכך הנוגע עושה ראשון

מטמא בזו׳׳ ו הנוגע בזב ובזבה ובנדה וביולדת ובמצורע בב שכב ובמושב מטמא שנים ופוסל אחד פרש מטמ' אח' ופוסל אח אח' הנוגע ואח' המסיט ואח' הנושא ואחד הנישא׳׳ ז הנוגע בזובו של זב וברוקו בשכבת זרעו במימי רגליו ובדם הנדה מטמא שנים ופוסל אחד פרש מטמ' אחד ופוסל אחד אחד הנוגע ואחד המסיט ר' אליעזר אומ' אף הנושא׳׳ ח הנושא את המרכב והנישא עליו והמסיטו מטמא ב' ופוסל א' פרש מטמ' א' ופוסל א' הנושא את הנבילה ואת מי חטאת שיש בהם כדי הזיה מטמא ב' ופוסל אחד פרש מטמא אחד ופוסל אחד׳׳ ט האוכל מנבלת עוף טהור והיא בבית הבליעה מטמא שנים ופוסל אחד הכניס ראשו לאויר התנור טהור וטהר התנור הקיאה או בלעה מטמא אחד ופוסל אחד וכשהיא בתוך פיו עד שלא יבלענה טהור׳׳ י הנוגע בשרץ ובשכבת זרע ובטמא מת ובמצורע בימי ספרו ובמי חטאת שאין בהם כדי הזייה ובנבילה ובמרכב מטמא אחד ופוסל אחד זה הכלל כל הנוגע באחד בכל אבות הטומאות שבתורה מטמא אחד ופוסל אחד חוץ מן האדם פרש מטמא אחד ופוסל אחד׳׳ יא בעל קרי כמגע שרץ ובועל נדה כטמא מת אלא שחמור ממנו בועל נדה שהוא מטמא משכב ומושב טומאה קלה לטמא אוכלין ומשקין׳׳ יב אלו פוסלי' את התרומה האוכל אוכל

ושני ופוסל שלישי בתרומה: פירש מטמאין איכו אלא ראשון בעלמא ומטמא אחד לעשותו שני ופוסל שלישי בתרומה: ואחד המסיט ואחד הנושא ואע"פ שאינן נוגעים זוב וזבה וכל בהדיא כתיבי דכתי' זאת תורת הזב וגו' והדוה בנדתה ומצורע ויולדת נפקא לן מלזכר ולנקבה לזכר לרבו' את המצורע ולנקבה לרבות את היולדת: ז ואת המסיט המזיז אותם ממקומ' אע"פ שאינו לא נוגע ולא נושא: ר' אליעזר אומר אף הנושא והוא שנושא קאמר כלומר אין המסיט טמא אלא אם כן נושא שהן למעלה והמסיט למטה ואין הלכה כרבי אליעזר: ח הנושא את המרכב כנוש' את המרכב כתי' כנוגע בבגדי' ולא כנוגע ואין נוגע אלא ראשון בעלמא: הנושא את הנבלה הייכו מסיט דנושא בלא מסיט טהור

ראשון

כדפרישנ' לעיל ונוגע נמי בנבלה אע"פ שהוא טמא כיון דלא מטמא בגדי' איכו מטמא שנים ופוסל אלא דאינו אלא ראשון בעלמא ומטמא אחד ופוסל אחד: מי חטאת שיש בהן כדי הזייה מטמאין בגדים במשא אבל לא במגע: ט והיא בבית הבליעה כל זמן שהיא בבית הבליעה מטמא בגדי' וכיון דמטמ' בגדי' מטמא ב' ופוסל אחד: הכניס ראשו באויר התנור אע"ג דקימ' כבלת העוף עם בית הבליעה של האוכל הכל באויר שתנור אפי' הכי טהור דמחמת האדם לא מיטמא התנור דכל המטמאי' בגדים אין מטמאין אדם וכלי חרס ומחמת נבלת העוף לא מיטמ' דאין לה טומא' אלא לאדם בבית הבליעה: הקיאה או שבלעה היכו פי' דמשירד לבטן אין לה טומאה וכשהיא לתוך פיו אין לה טומאה דלא יאכל כתיב אכילה בבית הבליעה: י ובנבילה ובמרכב כל הכי במשא בלבד מטמאי' בגדי' ולא במגע הילכך אדם הנוגע בהן אע"פ שלא פי' איכו אלא ראשון ומטמא אחד ופוסל אחד: כל הנוגע כגון אוכלין וכלים דאפי' באותן שאדם הנוגע בהן מטמא שנים ופוסל אחד כלים הנוגעים בהן מטמאים אחד ופוסלי' אחד ואפי' בשעת מגען: חוץ מן האדם דיש מהן דאם נגע בהן או נשא דמטמא ב' ופוסל אחד כי הכי דאמרן לעיל: פי' אפי' אדם בכלהו מטמא א' ופוסל א' דכיון דפירש איכו אלא ראשון: יא בעל קרי כמגע שרץ כשם שנוגע בשרץ ראשון לטומאה כך בעל קרי ראשון לטומאה וטומאתו שוה לטומאת הנוגע בשכבת זרע: ובועל נדה כטמא מת שהוא אב הטומאה וטמא טומאת ז': שהוא מטמא משכב ומושב ומת עצמו וכ"ש טמא מת איכו מטמא משכב ומושב לא טומאה קלה ולא טומאה חמורה דכתיב וכל הכלי אשר ישב עליו הזב ולא טמא מת: יב אלו פוסלי' את התרומ' מדרבנן וכלהו משום דבר שגזרו בו ביום: חוץ מטבול יום דמדאורייתא הוא: האוכל אוכל שהוא ראשון לטומאה או שני לטומאה

גורן

גזרו שיהא גופו שני לטומאה ופוסל את התרומה במגעו שהי פוסל בתרומה: והשותה משקי' טמאי' נעשה
ג"כ שני לטומאה ופוסל את התרומ' וטעמא דגזור רבנן בהני דזמני' דאכיל אוכלי' טמאי' ושדי משקי' דתרומה
בפומיה בעוד שהאוכלי' טמאי' בפיו ופסיל להו וכן נמי זמני' דשתי משקי' טמאי' ושדי אוכלי' דתרומה בפומיה
בעודן בפיו ופסיל להו: והבא ראשו ורובו לאחר שטבל בו ביום במים שאובין לפי שהיו טובלים במי מערות
סרוחי' והיו נותני' עליה' אח"כ מים שאובי' להעביר סרחון המי' התחילו ועשאום קבע לומ' לא מי המערות מטהרי' אלא מים שאובים מטהרים עמדו וגזרו עליהם טומאה דלא אתו לבטולי תורת מקוה וטבילה באשובים וכדי לקיים גזרה זו ולהעמיד' הוסיפו וגזרו על טהור גמור שנפלו על ראשו ג' לוגי' מים שאובי' שיהיה פוסל את התרומה עד שיטבול: והספר כל כתבי הקדש פוסלי' את התרומה במגע לפי שבתחלה היו מצניעי' אוכלים דתרומה אצל ס"ת אמרי האי קדש והאי קדש כיון דחזו דקא אתו
ספרים לידי פסידא שהעכברים המצויין אצל האוכלים היו מפסידים את הספרים גזרו על תורה נביאים
וכתובי' שיהיו פוסלים במגען את התרומה: וטבול יום פוסל את התרומה מן התורה עד שיעריב שמשו ואינו
אלא דבר שנגזרו בו ביום: והאוכלי' שנטמאו במשקי' חכמי' גזרו על המשקים שנטמאו בשני לטומאה להיות
תחלה ויטמאו את האוכלי' גזרה משום משקין הבאין מחמת שרץ שהם תחלה מדאוריתא ולמה לא גזרו על
האוכלי' נמי להיות תחלה גזרה משום אוכלי' הבאי' מחמת שרץ לפי שהאוכלי' הן צריכין הכשר ואין מקבלין
טומאה אלא ע"י ביאת מים אבל המשקין הן עלולים לקבל טומאה ואין צריכין הכשר ותקון וטומאתן יותר
מצויה: וכלי' שנטמאו במשקי' דמדאורית' אפי' כשנגעו המשקין בשרץ אין מטמאין כלי' דאין אדם וכלי' מקבלי'
טומאה אלא מאב הטומאה ורבנן גזור אפי' על משקין שנטמאו מחמת ידי' שהם שניות שיטמאו כלים גזרה
משום משקה דזב וזבה כגון רוקן ומימי רגליהן שהן אב הטומאה ומטמאין כלים מדאוריתא:

ראשון והאוכל אוכל שני והשותה משקין טמאין והבא ראשו ורובו במי' שאובין וטהור שנפלו על ראשו ועל רובו ג' לוגין מים שאובי' והספר והידי' וטבול יום והאוכלי' והכלי' שנטמאו במשקי'״

נשלמה מסכת' זבים: ובעה"ה נתחיל מסכת טבול יום:

פרק א

המכנס חלות על מנת להפריש ונשכו בש' אומ' חבור בטבול יום ובית הלל אומרים אינו חבור מקריצות נושכות זו בזו בבכרות נושכות זו בזו האופה חמיטה על גבי חמיטה עד שלא קרמו בתנור וקולית של מים המחולחלת ורתיחת גריסין של פול ראשונה ורתיחות יין חדש רבי יהודה אומ' אף של אורז בית שמאי אומרים חבור בטבול יום בית הלל אומרי' אינו חבור ומודים בשאר כל הטומאות בין קלות בין חמורות״

ב הְמכנס

המכנס חלות שמפרישי' מן העסה ונתן מהם הרבה זו על זו עד שנדבקו זו בזו ודעתו היה מתחלה
להפרידן זו מזו: ונשכו שנדבקו כל כך עד שכשבא להפרידן נושכות זו מזו כלומר שנתלש
מקצת מאחת מהן ועולה עם חברתה: בש"א חבור בטבו' יום ואם נגע טבול יום באחת מהן נפסלו כלן כאלו
הן גוף אחד דטבול יום פוסל בתרומה וחלה דין תרומה יש לה: ובה"א אינו חבור כיון דדעתו להפרידן
ואותה שנגע בה הטבול יום פסולה והשאר טהורות: מקרצות חתיכות של עסות שנחתכו ונתלשו מעסות
גדולות קרויות נקרצות לשון וקרץ מצפון בא בה וכל הני דחשיב הכ' אפלוגת' דב"ש וב"ה דסיפא קיימי והא
דלא חשיב חלות בהדייהו משום דחלות לב"ה אינן חבור לא בטבול יום ולא בשאר טומאות אבל הני דוקא
בטבול יום פליגי אבל בשאר טומאות מודו כדקתני סיפא: חמיטה עוגה דקה: עד שלא קרמו בתנור דכיון
שנדבקו כשהן עסה הרי צורתן נפסדת אם מניחן מדובקו' הילכך ודאי עתיד להפרידה: וקולית של מים
סקנף והרתיחה שעולה במים קולית שמה ואם נגע טבול יום באותה רתיחה לב"ה לא הוי חבור ולא נפסלו
מים: המחולחלת כשהרתיחה חלולה מתחתיה ואינה נוגעת במים אלא בקצותיה: הראשונה שרתיחה
ראשונה של גריסין אינה מודבקת על הגריסין: ר' יהודה אומר אף רתיחה של אורז נמי פליגי ב"ש וב"ה אי
הויא חבור לטבול יום ואי נגע ברתיחה כאלו נגע באורז ומודי' ב"ה בשאר כל הטומאות דהוי חבור בין קלות
בין חמורות קלות ראשון לטומאה חמורות אב הטומאה ודוקא בטבול יום פליגי לפי שהקל עליה מטומאתו

ואינו חסר אלא הערב שמש: ב המכבס חלות וכו' ע"מ וכו': ע"מ שלא להפריש שלא להפרידן זו מזו: משקרמו בתנור דמאחר שאין בודקן כפסל' וכשאפוי' רקיקי' כמו שהיו הוא מכוין מדובקי' ושוב אין מפרידן זו מזו לעולם: ושל שמן לעולם בין חדש בין ישן: טופח מין קטנית ורמב"ם אומ' שהוא שקורין לו בערבי קורטמאן ואין הלכה כר' יהוד': טמאי' בטבול יום מפו' סיפ' דתני ואין צ"ל בכל הטומאות כלומ' טמאי' אבל טבול יום וא"ע דלא שייך טומא' גבי טבול יום לפי שאינו אלא פוסל בתרומ' בלבד: ג מסמר שאחר הככר כגון הבולט מן הככר של לחם כמין מסמר ויש שעושי' אותו כך לסימן: וגרגיר מלח קטן שנדבק בככר ונאפה עמו: והחרחור שנשרף הלחם פחו' מעובי אצבע סביבותיו. חרחור לשון נחר מפוח אש: ר' יוסי אומ' כל שנשרף נאכל עם הככר הוי חבור ואם נגע טבול יו' בשרוף כאלו נגע בפת ואי לא לא הוי חבו' ואין הלכה כר' יוסי: ד צרור שבככר פלגילו' לשו' צרור אבן בתוך הככר לסימן שלא יתחלף באחר ופעמי' שמשימין גרגיר של מלח גדול או תורמוס כל הכי לא חשיבי חבור ללחם ואם נגע אב הטומא' באחד מהן לא הוי כאלו נגע בלחם עצמו וכ"ש טבול יום שלא נפסל ככר של תרומה בכך: והחרחור יותר מכאצבע וכן כשנשרף מן הלחם ביותר מעובי אצבע ונגע טמא או טבול יום בשרוף לא הוי חבור ללחם: ור' יוסי אומ' כל שאינו נאכל עמו לא הוי חבור ולא משגיחין בעובי אצבע כת"ק ואין הלכה כר' יוסי: ה השעורה והכוסמת בזמן שאינן קלופי' לא חשיבי מאכל אדם שאין בני אדם אוכלין אותן בקליפתן ודבר שאינו מאכל אדם אינו מקבל טומאה: התייה שורש של חלתית: והחלתית בערבי כך שמה חלתית וקורין לה בלעז ספיטידא: והאלום אמרו עליו שהוא שורש מין ממיני החלתית וכל הני לא חשיבי מאכל אדם ופעמים מערבים מהם מעט עם המזון: אף אפונים שחורין שאינן אלא לפולס ואין עשויות למאכל אדם: טהורים בטבול יום כיון שטהר מטומאתו ואינו מחוסר אלא הערב שמש אינו פוסל בכל אלה אם הם של תרומה אבל בשאר טומאות חשיבי אוכל ומקבלים טומאה כשאר אוכלין והלכה כחכמים: הקצה מין זרע שחור ובלעז ני"לו ורגילין לתת מוכו בלחם: השמשום כך שמו בערבי ובארץ ישראל ממנו הרבה ועושים ממנו שמן שומשמין:

ב המכבס חלות על מנת שלא להפריש האופה חמיטות על גבי חמיטה שקרמו בתנור וקולית של מי שאינ' כחולחלת ורתיח' גריסין של פול שבייה ורתיחת יין ישן ושל שמן לעולם ושל עדשי' ר' יהוד' אומ' של טופח טמאי' בטבול יום ואין צריך לומ' בכל הטומאות: ג מסמ' שאח' הככר וגרגר מלח קטן וחרחור פחות מכאצב' ר' יוסי אומ' כל שהוא נאכל עליו טמאי' בטבול יום ואין צ"ל בכל הטומאות: ד הצרור שבככר וגרגר מלח גדול והתורמוס והחרחור יתר מכאצבע ר' יוסי או' כל שאינו נאכל עמו טהורי' באב הטומא' ואין צ"ל בטבול יום: ה השעור' והכוסמת בזמן שאינן קלופי' התיאה והחלתית והאלום. ר' יהוד' או' אף אפוני' שחורי' טהורי' באב הטומאות ואין צ"ל בטבול יום דברי ר"מ וחכמי' אומרי' טהורים בטבו' יום וטמאי' בכל הטומאו': השעור' והכוסמ' בזמן שהן קלופי' והחט' בין שהיא קלופ' בין שאינה קלופה הקצה והשמשום והפלפל ר' יהוד' אומ' אף אפוני' לבני' טמאי' בטבול יום ואין צ"ל בכל הטומאות:

פרק ב

משקה טבול יום כמשקי' שהוא נוגע בהן לז ולז אינ' מטמאי' ושאר כל הטמאי' בין קלי' בין חמורי' המשקי' היוצאי' מהן כמשקי' שהוא נוגע בהן לז ולז תחלה חוץ מן המשקה שהוא אב הטומאה: ב קדרה שהיא מלאה משקים ונגע בה טבול יום אם היה משקה תרומה המשקין פסולין והקדרה טהורה ואם היה משקה חולין הכל טהור ואם היו ידיו מסואבות הכל

משקה טבול יום כגון רוקו ומימי רגליו דמעת עינו ודם מגפתו וחלב האשה: כמשקי' שהוא נוגע בהן כמשקי' של תרומה שהוא נוגע בהן דטבול יום פוסל בתרומה: לז ולז משקים היוצאים מגופו ומשקה תרומה שנגע בהן אין מטמאין את הקדש אבל מפסל פסיל ליה: בין קלין בין חמורין קלין שרץ חמורין זב: תחלה ראשון ועושין שני והשני עושה שלישי: חוץ מן המשקה שהוא אב הטומאה כגון זובו של זב ומעינותיו: ב המשקי' פסולים דטבול יום פוסל את התרומה בלבד טמויי לא מטמא ואפי' משקין דכל הפוסל את התרומה מטמא משקין להיות תחלה חוץ מן הטבול יום שילכך הקדרה טהורה דמשקין שנגעו בטבול

מטבול יום אפי׳ אוכלי׳ לא מטמאי׳ וכ״ש כלי׳: ואם היה משקה חולין הכל טהו׳ דטבול יום טהו׳ לחולי׳ ולמעשר: ואם היו ידיו מסואבות הכל טמא דידי׳ פוסלו׳ את התרומ׳ וכשמטמאו המשקי׳ מחמת ידי׳ חוזר להיות תחלה ומטמאין כלי: שספק טבול יום פוסל את התרומה כגון ב׳ ככרות לפניו ספק נגע ספק לא נגע בכהן בידי׳ טהור ובטבול יום פסל: ג המקפה תבשיל קפוי ועב כגון דייסא אונריסין של פול: והשום והשמן מתוכי׳ בו לתבלין: כשנגע טבול יום במקצתן

חכל טמא זה חומר בידים מבטבול יום וחומר בטבול יום מבידים שספק טבול יום פוסל את התרומה וחידים ספקן טהור ״

ג המקפה של תרומה והשום והשמן של חולין שנגע טבו׳ יום במקצתן פסל את כלם המקפה של חולין והשום והשמן של תרום׳ שנגע טבו׳ יום במקצתן לא פסל אא במקום שנגע ואם היה השום מרוב׳ הולכי׳ אח׳ הרוב א״ר יהוד׳ אימתי בזמן שהן גוש בקער׳ אבל אם היה מפוזר במדוכה טהו׳ מפני שהו׳ רוצ׳ בפיזורו ושאר כל הנידוכין שדכן במשקי׳ אבל את שדרכן לדוך במשקים ודכן שלא במשקין והן גוש בקערה הרי או בעיגול של דבלה ״ ד המקפה והחמישה של חולין והשמן של תרום׳ צף על גביה׳ ונגע טבול יום בשמן לא פסל אא השמן ואם חיבין כל מקו׳ שהילך השמן פסל ״

ה בשר הקדש שקרם עליו הקיפה נגע טבול יום בקפה החתיכות מותרו׳ נגע בחתיכה חתיכ׳ וכל העולי׳ עמה חבור זה לזה ר׳ יוחנן בן נורי אומ׳ שניה׳ חבור זה לזה וכן בקטניות שקרמו ע״ג פרוסות ״ מעשת קדרה בקטניות בזמן שהן פרודי׳ אינ׳ חבור בזמן שהן גוש חבור אם היו גושין הרב׳ הרי או יסנו שמן שהוא צף ע״ג היין ונגע טבול יום בשמן לא פסל אא השמן ר׳ יוחנן בן נורי אומר שניהן חבור זה לזה ״ ו חבית ששקעה לתוך בור של יין ונגע בו טבול יום מן השפה ולפנים חבור משפה ולחוץ אינו חבור ר׳ יוחנן בן נורי אומר אפילו על גבה רום קומה ונגע כנגד פיה חבור ״

ז חבית

פסל את כלם דמקפ׳ עקר ושנגע יום פוסל בתרומה. ואע״פ שלא נגע אלא בשו׳ של חולין חשיב חבור: ואם היה השום מרופה יותר מן המקפה של חולין והולכין אחר המרוב׳ ודין הכל כדין תרומ׳ ואם נגע במקצת פסל את הכל ואפי׳ כלום׳ במה אמרנו אם היה השום מרוב׳ ונגע במקצת הוא פוסל את הכל בזמן שהשום מכותש בקערה והוא גוף אחד כמין גוש עפר ״ אבל אם היה מפוז׳ במדוב׳ שחלקיו מפורדים זה מזה בתוך המדוכה ונגע בו טבול יום או טהור כלומ׳ לא פסל אלא מקום מגעו בלבד שכיון שאינו מתכוין בגוש׳ שכותשו להפריד חלקיו לא חשיב חבור: ושאר כל הנדוכי׳ שדכן במשקין כמו שעושין לחטין כשדכין אותן במדוכה ומלפפים עליהן מים או דברי׳ שדרכן לדוך במשקי׳ ודכן שלא במשקין והן גוש בקער׳ הרי הן כעגולי דבלה דאם נגע טבול יום במקצתן לא פסל את כלן כך מצאתי בפירושי רבותי ורמב״ם מפר׳ ושאר כל הנדוכי׳ שדכן במשקין כלומ׳ וכן שאר כל הנדוכי׳ שדכן במשקין דינם כשום שאם נגע טבול יום במקצתו כשכותש אותו במדוכה לא פסל אלא מקום מגעו מפני שהוא רוכה בפיזור ואם נגע בו כשנעש׳ גוש בקער׳ הוי חבור וכשנגע במקצת פסל את הכל אבל את שדרכן לדוך במשקין ונדוכין לפי פי׳ רמב״ם ודכן שלא במשקין אע״פ שהם אותו גוש בקער׳ הרי הן כעגולי דבלה דאמרי׳ דכי נגע במקצתו לא נטמאו כלו בפ״ב דתרומות:

ד המקפה והחמיטה דלקמן היא. להכיח החמיטה שהיא עוגה׳ קטנה כמין רקיק בתוך המקפה: היכן היכו שעירב המקפה והחמיטה עם השמן ומכל מקו׳ השמן ניכר והאי דפסיל בכל מקום שהילך השמן יכולין להפרידו מן המקפה ומן החמיטה: ה בשר הקדש שקרם עליו הקיפה קפאו עליו. התבלין והמרק ושומן הבשר שכמוה ונעשה הכל כמין קרום: החתיכו׳ מותרו׳ דלא הוי הקרום חבור וכל העולי׳ עמה חשיב מחובר לה והשאר טהור: שניהם חבור וכין שנגע בקיפ׳ בין שנגע בחתיכו׳ פסל הכל ואין הלכ׳ כר׳ יוחנן בן נורי: ע״ג פרוסות של לחם שמניחין עם הקטניות: מעשה קדרה בקטניות כלומ׳ קטניו׳ שנתבשלו בקדר׳ ודרכן להתבקע וכשמתבשלו׳ יפה יפה מתחברו׳ ונעשות כמין גוש ויש שגורסי׳ מעשה קדרה וקטניו׳: הרי או ... אם נגע שרץ באחד מהן הרי ה ... ראשון והגוש הסמוך לו שני והאחר הסמוך לשני שלישי בתרומ׳: שניהן חבור זה לזה ואם נגע טבול יום באחד מהן נפסל חבירו ואין הלכ׳ כר׳ יוחנן בן נורי: ו חבית ששקעה חבית של יין של תרומ׳ שנפלה לתוך הבור ושקע׳ בתוך היין ... הבור והיין שבבור חולי׳ ונגע למעלה ע״פ החבית: נגע וכו׳ אם הכניס ידו לתוך פי החבית מן השפה ולפנים הרי זה חבור ונפסל כל היין שבחבית ואפי׳ לא היתה החבי׳ מתמלאת

עולה לגמרי מן היין של תרומה : מן הספה ולחוץ שלא הכנים ידו לתוך פי החבית אעפ שנגע ביין של חול
שכנגד פי החבית אפי׳ הכי לאו חבור ׃ ואעפ׳ שנגבה כוס קומה שעל היין שבכוס עם החבית רוס קומה ולחס
אם נגע כנגד פיה הוי חבור ואין הלכה כר׳ יוחנן בן נורי׃ ז ספיה ומשוליה טמאה ספיה טמאה ואוכל
גכל היין שלמטה כעשה כסים לעליון הוי חבור ומשוליה כמי הואיל וכל היין כמשך אחר הנקב הוי חבור
אבל נקבה מגדם מכאן ומכאן
טהורה שאין פסול אלא מה שנגע
ועולה באחד ומאה ואין הלכ׳ כר׳
יהודה ׃ ונגע טבול יום בקלוח
הקלוח לבדו נפסל דנצוק אינו
חבו׳ ואי׳ לא תרוע׳ טמא׳ שנתערב׳
אלא אומר ותעלה באח׳ ומא׳ כתרומ׳
בחולי׳ וכהא אפי׳ רבנן מודו דקלוח
לא חשיב חבור לכלים כמו הנקב
שבגד לחבי׳ ואע״ג דמשקי אין להם
טהרה מטומאתן היכו דלא בלקח
להו השקה במקוה כמו למים אבל
מטעם טבול בטלי׳ הס באח׳ ומאה
ואין שמע׳ טבול יום בטלי׳ המשקין
משום דטבול יום פוסל ואינו מטמא
אבל בשאר טומאות קא הדר מה
שבקלוח ומטמ׳ כל מה שבכלי במג׳
ח בעבוע שבחבי׳ כשמנקבי׳ כלי
חרס בכבשן יוצאים בדפנותיהן

ז חבית שנקבה בין משוליה בין מצדיה ונגע בו טבול יום טמאה רבי יהודה אומר ספיה ומשוליה טמאה מן הצדדים מכאן ומכאן טהורה׃ המערה מכלי לכלי ונגע טבול יום בקלוח אם יש בו יעלה באחד ומאה׃

ח בעבוע שבחבית שניקב בין מבפנים בין מבחוץ בין מלמעלן בין מלמטן זה כנגד זה טמא באב הטומאה וטמא באהל הכת הפנימי מלמטן והחיצון מלמעלן טמא באב הטומאה וטמא באהל הכת הפנימי מלמעלן והחיצון מלמטן טהור באב הטומאה וטמא באהל המת׃

פרק ג

כל ידות האוכלים שהם חבור באב הטומאה חבור בטבול יום אוכל שנפרס ומעורה מקצתו רבי מאיר אומר אם אוחז בגדול והקטן עולה עמו הרי הוא כמוהו רבי יהודה אומר אם אוחז בקטן והגדול עולה עמו הרי הוא כמוהו ר׳ נחמיה אומ׳ בטהור וחכמי׳ אומרי׳ בטמא ושאר כל האוכלים אוחז שדרכו לאחוז בעלה אוחזו אותו בעלה בקלח אוחזו אותו בקלח׃

ב ירק של תרומה וביצה טרופה נתונה על גביו ונגע טבול יום בביצה לא פסל אלא הקלח שכנגדו ר׳ יוסי אומר כל הסדר העליון אם חיבור

כמין אבעבועות יש להן ב׳ דפנות אחד לצד פנים של חבית ואחד לצד חוץ וחלול באמצע ופעמי׳ שנקבו שני דופני
בעבוע ב׳ נקבים אחד בדופן הבעבוע שלצד פני׳ שהוא לצד חלל החבית ואחד בדופן שלצד חוץ וכשהחבית
עולה משקין ככנס אותו לדרך הנקב שבדופן הפנימי ומכנס׳ ויוצא דרך הנקב שבדופן החיצון ואם הנקב
שבשתי דפנות הבעבוע מכוונים ומפולשים זה כנגד זה או אפילו אינן מכוונים אלא שהיה הנקב שבדופן
שבפנים למטה לצד שולי הכלי והנקב שבדופן החיצון מלמעלה אם פיתה אותה חבית מוקפת צמיד פתיל באהל המת
ומוקפת צמיד פתיל נטמא נוכח. מוקפת בנקבו׳ של הבעבוע או שנגע אב הטומאה במשקה שבנקב החיצון
בין אלו כל המשקים שבחבית אבל אם הפנימי מלמעלן והחיצון מלמטן כהי דבאהל המת מיטמא שאהל
הטומאה נכנס לתוך החבית דרך הנקבים באב הטומאה מיהא טהור דאם נגע אב הטומאה במשקין
שבנקב החיצון שבבעבוע מלמטן מאחר שהפנימי מלמעלן הוה ליה כנצוק וקטפרס ולא הוי חבור׃

כל ידות האוכלים העשוים שיאחוז כתלוי בהן והמעוגנים לתלותו ואדם אוחזו בו כשרוצה לאכול
הפרי׃ שהן חבור לאב הטומאה שאם אב הטומאה נגע בהן כאלו נגע בפרי עצמו׃ חבור
בטבול יום אם הוא יד לפירות של תרומה ונגע טבול יום באותו היד כפסלו הפירות של תרומה׃ שנפרס
לשון פרוסה ואית דגרסי שנפרם לשון ונגדיו לא יפרום׃ ומעורה מחובר׃ אם אוחז בגדול בפרוס הגדול
והפרוסה הקטנה עולה עמה ואינה נפסקת הכל וכל׳׃ הרי הוא כמוהו ואם נגע טבול יום באחד מהם
הטמי׳׃ ר׳ נחמיה אומר בטהור כלומ׳ באותו שלא נגע בו הטבול יום משערים בין שהוא גדול בין שהוא קטן
אם אוחז בו והטמא עולה עמו שניהם טמאים׃ וחכמים אומרים בטמא משערים אם אוחז בטמא והטהור
עולה עמו והלכ׳ כחכמי׃ ושאר כל האוכלי׳ כגון מיני ירקות את שדרכו לאחוז בעלה כשבא לטלטלו אוחזו אותו
בעלה ואם לא יפסק הירק ויפול כשאוחזו אותו בעלה הוי חבור ואי לא לא הוי חבור בין אם נגע טבול יום
בעלה בין שנגע בירק עצמו׃ ב ירק של תרומה שכתנו בקערה או באלפס׃ וביצה טרופה בקערה שנתערב
שהלבון

שהלכון והחלמון יחד ונתונה על גבי הירק ונגע טבול יום בביצה אף על פי שהיא חולין דאין שייך תרומה בביצה וטבול יום איגו פוסל בחולין אפילו הכי הוי חבור ונפסל הירק כאלו נגע בו ומיהו לא פסל אלא הקלח שכנגד מגע ידו ושאר הקלחים טהורים : כל הסדר העליון קלחים העליונים שהביצה על פניהם ואין הלכ׳ כרבי יוסי : אם היה כמין כובע שמקמת הבשול כתגפחה הביצ׳ ונעשית כמין כובע על הירק וחלולה תחתיה :

אם היה כמין כובע אינה חבור ״ ג חוט של ביצ׳ שקרם על דפנ׳ של לפס ונגע בו טבול יום מן השפה ולפני׳ חבור מן השפה ולחוץ אינו חבור ר׳ יוסי אומ׳ חוט וכל שנקלף עמו וכן בקטניות שקרמו על שפת׳ של קדר׳ ״ ד עסה שנדמעה או שנתחמצה בשאור של תרומ׳ אינ׳ נפסלה בטבול יום ר׳ יוסי ור״ש פוסלין עסה שהוכשרה במשק׳ ונילוש׳ במי פירו׳ ונגע בה טבול יום ר׳ אליעזר בן יהודה איש ברתות׳ אומ׳ משו׳ ר׳ יהושע פסל את כלה ר׳ עקיב׳ אומר משמו לא פסל אלא מקו׳ מגעו ״ ה ירק של חולין שבשלו בשמן של תרומ׳ ונגע בו טבול יום ר׳ אליעזר בן יהוד׳ איש ברתותא אומ׳ משו׳ ר׳ יהושע פסל את כולו ר׳ עקיב׳ או׳ משמו לא פסל אלא מקו׳ מגעו ״ ו טהו׳ שנגס מן האוכל ונפל על בגדיו ועל ככר של תרומ׳ טהו׳ היה אוכל זתי׳ פצועו׳ ותמרי׳ רטובות כל שהוא רוצ׳ למוץ את גרעינתו ונפל על בגדיו ועל ככר של תרומ׳ טמ׳ היה אוכל זתי׳ נגובין ותמרי׳ יבשות כל שאינו רוצה למוץ את גרעיניתו ונפל על בגדיו ועל ככר של תרומה טהור אחד טהור ואחד טבול יום באלו רבי מאיר אומר אלו ואלו טמאין בטבול יום שמשקין של טמא מכשירי׳ לרצונו ושלא לרצונו וחכמים אומרי׳ אין טבול יום טמא ״

פרק ד

אוכל מעש׳ שהוכש׳ במשק׳ ונגע בו טבול יום או ידים מסואבות מפרישין ממנו תרומת מעשר בטהרה מפני שהוא שלישי והשלישי טהור לחולין ״ ב האשה שהיא טבולת יום לשה את העסה וקוצ׳ לה חלה ומפרשתא ומנחתה בכפישה מצרית או בנחותה וכקפת וקורא לה

ג לפס כמו אלפס כע מחבת שעושים בה התבשיל וכינס זו ומתבשלת עם התרומה שנפסלת בטבול יום : מן השפה של אלפס ולפני׳ חשוב החוט של ביצה חבור ואם נגע שם טבול יום הכל טמא אבל חוט היוצא משפת האלפס ולחוץ לא הוי חבור : וכל שנקלף עמו היינו מה שעולה עם החוט הוי חבור ולא יתר ור׳ יוסי לקולא והכי מוכח בתוספתא ואין הלכה כרבי יוסי : וכן בקטניות דינם כדין הביצה : ד איכה נפסלת בטבול יום דבתר עסה אזלינן ולא בתר שאור אף על גב דאסורה לזרי׳ : שהוכשרה במשקה שלתת החטין במים : ונלושה במי פירות ומי פירות אין מכשירים והעסה שנלושה בהן אם לא זה הוכשר׳ תחלה אינ׳ מקבלת טומא׳ : פסל את כלן דמי פירות עושין העסה חבור : לא פסל אלא מקום מגעו קסבר ר׳ עקיבא דכיון דמי פירות אין מכשירין ולא מייתו לה לידי טומאה רואים אותן כאלו אינן ולא פסל אלא מקו׳ מגעו והלכ׳ כר׳ עקיב׳ : ה פסל את כלו דקסבר שמן מכשיר ומחבר : לא פסל אלא מקו׳ מגעו דשמן אינו מחבר וקאי כל קלח וקלח באפי נפשי׳ : ו שנגס שמהפך האוכל בפיו לשון מנים בקדר׳ : ונפל האוכל עם לחלוחית הרוק שבו על בגדיו ועל ככר של תרומ׳ טהו׳ הככר כלומ׳ לא הוכשר לקבל טומא׳ ואע״ג דרוק בעלמ׳ מכשיר אפי׳ הכא דלא אחשבי׳ לרוק ואינו לרצון שחרי נפל על בגדיו ופשיט׳ דלא ניח׳ לי׳ : כל שהו׳ רוצ׳ למוץ גרעיניתו אם נתכוין למצוץ הלחו׳ שבגרעין ונפל הגרעי׳ עם הרוק שבו על ככר של תרומ׳ הוכש׳ הככר ברוק שעל גבי הגרעי׳ דהא אחשבי׳ : זיתי׳ נגובי׳ תמרי׳ יבשו׳ כל שאינו רוצ׳ למוץ גרעיניתו לא הוחשב המשק׳ ההוא ואינו מכשיר : א׳ טהו׳ וא׳ טבול יו׳ כשו כלו׳ שניה׳ שוין בדין זה : ר׳ מאיר או׳ שו ושו בין רטובו׳ בין יבשו׳ טמאי׳ בטבול יו׳ כדמפ׳ טעמ׳ דמשקין של טמ׳ מכשיר ומטמאי׳ אפי׳ שלא לרצון וטבול יום כטמ׳ לדין זה ורבנ׳ חשבי לי׳ לטבול יום כטהו׳ והלכ׳ כחכמי׳ :

אוכל מעשר מפרישי׳ ממנו תרומת מעשר בטהרה דטבול יום וידי׳ שניות הן ומעשר ראשון כחולין הוא חשוב ואין שני עושה שלישי בחולין ואע״ג דהאי מעשר טבול לתרומת מעשר שני לענין שני ושלישי הטבל כחולין הילכ׳ כשמפרישי׳ ממנו תרומת מעשר אחר כן היא טהורה : ב וקוצה לה חלה ואינה קוראה לה שם דכל זמן שלא קראה לה שם הרי היא כחולין : בכפישה או בנחותא כלי׳ שאינן מקבלים טומאה

טומאה ואגרבוה לבכן הכי משום הכירא שלא תגעבה טוב מאחר שקראם לה שם : ומקפת מקרבת לפלי אבלה וקורא לה שם שמגוה לתרום מן המוקף ומוקף לשון סמוך כמו מקיפין שתי חביות במסכת ביצה [illegible] חשיב מוקף אלא אם כן הוי סמוך בשעת קריאת השם : מפני שהיא שלישי דטבול יום דין שני יש לו : ג לשין בה את העסה לעיל אשמעינן טבול יום כאדם והכא אשמעינן טבול יום דכלי דלא תימא בעריב' אסור דלמא אתי לאחלופי בעמאה :

לה שם מפני שהיא שלישי והשלישי טהור לחולין ׃ ג
עריבה שהיא טבולת יום לשין בה את העסה וקוצין ממנה חל[illegible]
ומקפת וקורין לה שם מפני שהו' שלישי והשלישי טהור לחולי[illegible]
ד לגין שהוא טבול יום ומלאהו מן חחבית מעשר טבל [illegible]
אומר הרי זה תרומת מעשר משתחשך הרי זו תרומת מעשר [illegible]
אמר הרי זה ערוב לא אמר כלום נשברה החבית הלגין בטבל[illegible]
נשבר הלגין החבית בטבלה ׃ ה בראשונה היו אומ[illegible]
מחללין על פירות עם הארץ חזרו לומר אף על מעותיו בראש[illegible]
היו אומרים היוצא בקולר ואמר כתבו גט ותנו לאשתו הרי [illegible]
יכתבו ויתנו חזרו לומר אף המפרש והיוצא בשיירה רבי שמ[illegible]
שזורי אומר אף המסוכן ׃ ו הכדומים האשקלונים ש[illegible]
ואנקלי שלהם קיימת הרי אלו טמאין המעבר והמזרה [illegible]
ובן מסרק של ראש שנטלה אחת משיניו ועשאן של [illegible]
הרי אלו טמאין ועל כלן אמר ר' יהושע דבר חדש חדשו הס[illegible]
ואין לי מה להשיב ׃ ז התורם את הבור ואמר הרי[illegible]
תרומה על מנת שתעלה שלום מן השבר ומן השפיכ' [illegible]
לא מן הטומאה רבי שמעון אומר אף מן הטומאה נשברה [illegible]
מדמעת עד היכן תשבר ולא תדמע כדי שתתגלגל ותגיע ל[illegible]
רבי יוסי אומר אף מי שהיה בו דעת לחתנות ולא התנה כשב[illegible].

ד לגין כעין כד של עץ: ומלאהו מן החבית שיש בה מעשר טבל היינו מעשר ראשון שלא נטלה תרומתו : תרומת מעשר משתחשך, כדי שיעריב שמשו של לגין ולא יפסול את התרומ' דאם היתה חלה מבעוד יום היתה נפסלת בטבול יום: הרי זה עירוב לא אמר כלום לפי שאין קונה עירוב אלא בשעו' הראויה מבעוד יום וזה אינו ראוי עד הערב שמש: נשברה החבית מבעוד יום : הלגין בטבלו שבשע' שהיה ראוי שיקבע תרומה לא היה בעולם הדבר שנעשה תרומה עליו הילכך לא חל עליו שם תרומ' והרי הוא טבל: נשבר הלגין מבעוד יום החבית בטבלה שלא חל שם תרומה על הלגין אלא משתחשך ובאות' שעה לא היה בעולם : ה מחללי' על פירות עם הארץ מחללים מעשר

איגה [illegible]

שני על פירות עם הארץ ואין חוששים שמא הפירות של עם הארץ מעשר הן וכמנא מחלל מעשר במעשר : חזרו לומר אף על המעות של עם הארץ מחללי' פירות מעשר שני ואין חוששי' שמא מעות הללו של עם הא[illegible] מעות של מעשר שני הן : היוצא בקולר בשלשלת המלך תרגום ויתנוהו בסוגר ויהבוהי בקולרין: הרי אלו יכתבו ויתנו ואף על פי שלא אמר תנו ודאי בעי למימר כתבו ותנו ואגב בעתותיה לא פסקיה למלתיה: מפרש מן היבשה לים : בשיירא במדבר ארחת ישמעאלים מתרגמינן שיירת ערבאי : אף המסוכן הנוטה למות והלכה כרבי שמעון שזורי : ו הכדומים עץ גדול ארוך ויוצאין ממנו אונקליות אלך [illegible] ותולין באותן אונקליות כלוחיות של מים באויר כדי לצנן ור"מבם פירש כמין זיר של ברזל ואונקליות סביבותיו ובו מעלים הכלים שנפלו לבור : האשקלונים שנעשים באשקלון : המעבד והמזרה והמנוג כלם עשויין לנקות התבואה מן התבן ולהעביר התבן ממקום למקו' : המעבד יש לו שנים ודומה ליד של כבי [illegible] ובו מעבירין התבן ממקום למקום : והמזרה בו זורים הקטין בגורן לפיכך נקרא מזרה ושניו מרובות משני המעבד : והמנוג שיניו מרובות משיני המזרה ובו בוררים התבואה אחר שזרו אותה במזרה : ועל כלם אמר רבי יהושע כו' בתוספתא מוכח דאכל הנך מלי דמתניתין קאי רבי יהושע מהאשה שהיא טבולת יום עד כאן ומשום דרבי יהושע קאי אכלהו תנא הכא מלי טובא שאין ענינם לכאן : דבר חדש חדשו סופרים שאין סדעת כותבת שיהיה הדבר כן ואין לי מה להשיב מפני מה אמרו כן: ז התורם את הבור של יין או של שמן : על מנת שתעלה שלום כשהתנה שלום סתם ולא התנה לענין מה מסתמא לענין שבר ושפיכה קאמר שעל זה אדם ירא בשעה שמעלה מן הבור אבל לא מן הטומאה לפיכך אם נטמא תרומתו תרומה: אף מן הטומאה דכשאמר שתעלה שלום שתעלה בטהרה קאמר ואין הלכה כרבי שמעון : נשברה אינה

מדמעת

שדמעת שלא חל עליה שם תרומה: עד כדי שתתגלגל. ומן שלא נתרחקה מן הכור כל כך דאם תתגלגל תשוב לכור לא עלתה שלום קרינן בה: שהיה בו דעת להתנות כלומר שהיה בדעתו וחשב בלבו להתנות ושכח ולא התנה ואין הלכה כרבי יוסי:

אינה מדמעת מפני שהוא תנאי בית דין:

נשלמה מסכת טבול יום: ובעה נתחיל מסכת ידים:

פרק א

מי רביעית נותנין לידים לאחד אף לשני' מחצית לוג לשלשה או לארבע' מלוג לחמשה ולעשרה ולמאה ר' יוסי אומר ובלבד שלא יפחות לאחרון שבהם מרביעית מוסיפין על השניים ואין מוסיפין על הראשונים: ב בכל הכלים נותנין לידים אפילו בכלי גללים בכלי אבנים בכלי אדמה אין נותנין לידים לא בדפנות הכלים ולא בשולי המחץ ולא במגופת החבית ולא יתן לחבירו בחפניו מפני שאין ממלאין ואין מקדשין ואין מזין מי חטאת ואין נותנים לידים אלא בכלי ואין מצילין בצמיד פתיל אלא כלים שאין מצילין מיד כלי חרש אלא כלים: ג המים שנפסלו משתירת

הבהמה

מי רביעית מים שיש בהן שיעור רביעית הלוג שהוא ביצה ומחצה: נותנין לידים לאחד אף לשנים לאחד בעינן מתחלה רביעית אף לשני' אם היה בו מתחלה רביעית ונטל הראשון ואחר כך השני אף על גב דלא הוי רביעית נמי שפיר דמי הואיל ומשירי טהרה אתו ורמב"ם פי' דדוקא למים שניים הוא דלא בעינן רביעית לכל חד וחד הואיל ונכנסו כטהרו ידיו בשטיפה ראשונה אבל במי' ראשוני' אין פחות מרביעית לכל אחד ורבותי לא פירשו כן: מחצית לוג לשלשה או לארבע' לפום שיעורא דרביעית' לשני' הוה לי ברביעית ומחצה לשלשה אלא כיון דכפישי גברי חיישינן שמא לא ידקדקו יפה ליטול עד הפרק שכל אחד מקמץ במים מפני חבריו ומיהו אי איכא רביעית ומחצה ונטל הראשון מהם חצי רביעית כא ולאי דנוטל רביעית שנשארת לשנים האחרונים דאפילו בתחלה סגי לשנים ברביעית כל שכן השתא דאתו משירי טהרה וכי לא מפני הכא הכי אילו היכא דלא נשאר לשנים האחרונים רביעית: ובלבד שלא יפחות לאחרון שבהן מרביעית שיהיה בכלי בשעה שהאחרון נוטל את ידיו רביעית ואין הלכה כרבי יוסי: מוסיפין על השניים ואין מוסיפין על הראשונים דין נטילת ידים שצריך ליטול ידיו עד הפרק ולאחר שנטל ידיו בשטיפה אחת אע"ג דידיו טהורות אם קנח אותם במפה מכל מקום אם חוזר ונוגע במים שעל ידיו טמאות ואם נגע בהן בכר של תרומה נטמא ולכך צריך לעביד שטיפה אחרת במים שניים לטהר המים הראשונים שע"ג ידיו והשת' קאמר דאם נתן המים שניים ולא הגיעו לפרק יכול להוסיף עליהם ולשפוך מים במקו' שלא שפך שם תחלה ויטהרו המים הראשונים שע"ג ידיו אבל על הראשונים אם לא הגיעו לפרק אינו יכול להוסיף אלא צריך לנגב ידיו ולחזור ולשפוך בבת אחת מים שיגיעו לפרק: ב בכלי גללים כלים עשויין מגללי הבקר דלא חשיבי כלים לענין טומאה: לא בדפנות הכלים ולא בשולי המחץ משום דשברי כלים נינהו: ולא במגופת החבית דלאו להשתמש בתוכה עבידא אלא כסוי לחבית: בחפניו שלא ימלא חפניו מים וישפוך על ידי חבירו: שאין ממלאים מלוי מים חיים לקדש בהן מי חטאת של אפר פרה וכלי בעינן דכתי' מים חיים אל כלי: ואין מקדשי' בתוכת האפר על גבי המים: ואין מזין שטובל האזוב בכלי כדי להזות: בצמיד פתיל שברי כלי חרש שמקיפין בצמיד פתיל ומונחין באהל המת אין מצילין על מה שבתוכן: שאין מצילין כמו ואין מצילין ודוגמתו בפרק קמא דביצה שאפר כירה מוכן הוא ופירשו בגמרא הכי קאמר ואפר כירה מוכן הוא: מיד כלי חרס אם נפל שרץ בתוך כלי חרס נטמא כל מה שבאוירו חוץ מכלים ואדם שאין מטמאין מאויר כלי חרס דכתיב כל אשר בתוכו יטמא מכל האוכל אשר יאכל אוכלים ומשקין מטמאין מאויר כלי חרש ואין אדם וכלים מטמאין מאויר כלי חרש ואם שברי כלים נתונים בתנור של חרש ושרץ בתנור אין השברי' מצילין על האוכלי' שבתוכן: ג שנפסלו משתיית בהמה כגון מחמת סרחון אבל נפסלו מחמת טיט אפי' בקרקע פסולים: בכלי' פסולי' דלא תקון רבנן נטילה אלא בראויין לשתיית בהמה: בקרקע כשרי' להטביל הידים דהא מקוה נינהו וכל גופו טובל בהן ידיו לא כ"ש: קיימא לן נוה"ג בלע: וקבקבתו ודלאו ולו ומוס יד כעין וכוכי: עשה בהן מלאכ' או שנרה

כהן

כהן פתו פסולה משום דבטלם ונשתנו מתורת מים : אפי׳ נתכוון לשרות בזה בתמיהא וכי אפי׳ נתכוון לשרות פתו במקום אחד ונפל במקום אחר יהיו פסולים והלא לא נתכוון ולא בטלם אלא ודאי כשרים הם ואין הלכ׳ כרבי שמעון התימני : ד או שמיחה בהן את המדות לחלוחית שנדבקה בהן ואיכא יובהא אלא נדוחק לפני תני לשון מיחוי כמו מחוי קרביו דתנן בפסחים פ׳ אלו דברים : פוסל בחדשים דאף על פי שהם נקיים אין רגילות להשתמש בהם עד שידיחום תחלה ואין הלכה כרבי יוסי : ח גלוסקין ככרות לחם נקי וטהור : ואם מדיח כהן ידיו ועח את הגלוסקין בידיו כשרים הממי׳ שנבלי׳ לנטילה שלא נעשית מלאכה במים שנבלי׳ אלא במים שלקח בחפניו : מניח חבית בין ברכיו וברכיו מסייעי׳ לשפוך וס״ד כח גברא ומשום הכי לא פליג רבי יוסי בהא : ומטה חבית על נדם ואפילו הלך וישב לו אח׳ כן והחבית שופכת מים כל היום כלו מחמת הטייתו הוא וחשיב כח גברא : והקוף חיה שדומה מוכא בלעז ויש לה ידים כידי אדם : נוטל לידים דבח נותן בעינן כח אדם לא בעינן : רבי יוסי פוסל בשני אלו בקוף ובמטה חבית על צדה בקוף משו׳ דבעינן כח אדם וליכא ומטה חבית על צדה לאו כח גברא חשיב ליה ואין הלכה כרבי יוסי :

חבחמה בכלים פסולים ובקרקעות כשרים נפל לתוכן דיו קומוס וקנקנתום ונשתנו מראיהן פסולין עשה בהם מלאכה או ששרה בהן פתו פסולין שמעון התימני אומר אפילו נתכוון לשרות בזה ונפל לשני כשרים ״ ד הדיח בהם את הכלים או שמיחה בהם את המדות פסולים הדיח כלים בהם מודחים או חדשי׳ כשרי׳ רבי יוסי פוסל בחדשים ״ ה המים שהנחתום מטביל בהם את הגלוסקין פסולים וכשהוא מדיח את ידיו בהן כשרים הכל כשרים ליתן לידים אפילו חרש שוטה וקטן מניח חבית בין ברכיו ונוטל מטה חבית על צדה ונוטל והקוף נוטל לידים רבי יוסי פוסל בשני אלו ״

פרק ב

נטל לידו אחת משטיפה אחת ידו טהורה לש׳ ידיו משטיפ׳ אחת ר׳ מאיר מטמ׳ עד שיטול מרביעית נפל ככר של תרומ׳ טהור ר׳ יוסי מטמא ״ ב נטל את הראשונים למקו׳ אחר ואת השניים למקו׳ אח׳ ונפל ככר של תרומ׳ על הראשוני׳ טמא ועל השני׳ טהו׳ נטל את הראשוני׳ ואת השניי׳ למקו׳ אחר ונפל ככר של תרומה טמא נטל את הראשונים ונמצא על ידיו קיסם או צרור ידיו טמאות שאין המים האחרונים מטהרים אלא המים שעל גבי היד רשב״ג אומר כל שהוא מבריית המים ״

בטל ידו אח׳ משטיפה קא קרי שטיפה אח׳ כל זמן שלא נטל כי אם פעם אח׳ עד הפר׳ וידו אחתסוא׳ דסגי בפע׳ אחת אע״ג דאין בכלי ד׳ לא דאתו משירי טהרה אבל לשתי ידיו אע״ג דאתו משירי טהר׳ לא מהני עד שיטול ב׳ פעמי׳ ראשוני׳ עד הפר׳ ושניים עד הפר׳ ורמב״ם מפרש משטיפה אחת משפיכ׳ אח׳ וכשנוטל שתי ידיו בשפיכ׳ אחת המים מיטמאין בידו אחת וכשנ׳ רוחץ השניה במים שנטמאו ולא טהרו ידיו עד שיטול מים שניים מרביעית אבל כשנוטל ידו אח׳ בלבד בשפיכ׳ אח׳ נטהר׳ ידו וכשנוטל מים שניים לטהר המים שעל ידיו סגי בפחות מרביעית ואין הלכ׳ כר׳ מאיר: נפל ככר של תרומה היכ׳ דנטל את הראשוני׳ מרביעי׳ ונפל עליהם ככר של תרומ׳ או נגע בככר של תרומ׳ עם המים שבידיו קודם שיכנבס או קודם שישפוך עליהם מים שניים: טהור דכי היכי דמהני לטהר ידיו מהני נמי לטהר עצמן : ר׳ יוסי מטמא דסבר לטהר ידיו מהני אבל אינהו גופייהו טמאים : ב נטל את הראשונים למקום אחד שנטל את הראשונים בפחות מרביעית כגון דאתו משירי טהרה וצריך ליטול את השניים ונטל את הראשונים בזוית זו ושניים בזוית אחרת ונפל ככר של תרומ׳ למקום שנפלו ראשונים טמא הככר והוא הדין אם נגע הככר במים ראשונים שעל ידיו שהככר טמא : על השניים טהור דשניים טהורי׳ הן אבל ראשוני׳ ושניים למקו׳ אח׳ ונפל ככר של תרומה על המים טמא כדקתני סיפ׳ שאין השניים מטהרי׳ את מים שעל גבי היד כלומ׳ הראשוני׳ שע״ג ידיו השניים מטהרי׳ אבל הראשוני׳ שנפלו לארץ אין השניים מטהרי׳ : ונמצא על ידיו קיסם או צרור אע״פ שהן רפויין ולא חייצי שהמי׳ באי׳ בהן ידיו טמאו׳ אע״פ שנתן בהם את השניים משום דמים שעל הצרור נטמאו מחמת ידיו ואין המים שניים מטהרים את מים שעל גבי היד ולא מים שעל גבי צרור וקיסם : פ״א ונמצאת על ידיו קיסם או צרור וכל דבר החוצץ בנטילת

ידים אע״פ שנתן על ידיו מים שניים טמאות הידים ולא טהרו מחמת המים שניים שאין המים שניים מטהרים אלא המים שעל גב היד לא הידים עצמן : כל שהוא מבריית המים טהור כגון יבחושין ויתושים הנדלים במים אם נפלו על הידים בשעת נטילה אינן חוצצים הואיל והן מבריית המים ואין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל :

ג חזרו ליד טהורה דכיון דראשונים לא יצאו חוץ לפרק לא נטמאו השניים ביציאתן חוץ לפרק אבל כשיצאו ראשוני׳ ושניים חוץ לפרק וחזרו ליד טמאה לפי שנטמאו השניים בראשונים שחוץ לפרק שאין השניים מטהרים בראשונים שחוץ לפרק אלא עד הפרק בלבד הן מטהרים : נטל את הראשונים לידו אחת שנטל במים ראשונים כל יד ויד בפני עצמה ואחר כך נירף שתי ידיו לשפוך עליהם מים שניים ידיו טמאות דכשנירף ידיו נטמאו ידיו בנגיעתן זו בזו דמים שעל גב זו מטמאים מים שעל גב חברתה כמו שהיו מטמאים בכל של תרומה ונטמאו הידים מחמת משקי׳ טמאי׳ וכשנטל את השניים לא טהרו את הראשונים כיון ש שנטמאו מחמת מים של חברתה אלא אדרבה גם השניים נטמאו בהן ודוקא כשנטל את הראשונים זו לעצמה וזו לעצמה אבל אם נטל את הראשונים לשתי ידיו כאחת נחשבות שתי ידים כיד אחת ואין מיטמאות זו בזו כך מצאתי פירוש משנה זו בפירושי רבותי ורמב״ם פירש נטל את הראשונים לידו אחת שנתן מים ראשונים על גב יד אח׳ בלבד ואחר כך נירף שתיהן לשפוך עליהן מים שניים ידיו טמאות שהמים שניים מיטמאים באותה היד שלא נטהרה וחוזרים ומטמאים היד הטהורה : ושפשפה בחברתה שלא נטלה נטמאו המים שעליה מחמת חברתה שלא נטלה וחוזרים ומטמאים את היד שנטלה : בראשו או בכותל אם שפשפה בראש או בכותל כדי לנגבה טהורה ואם לאחר ששפשף חזר ונגע באותם המים שבאו מידו לראש או לכותל טמאה שאותן מים טמאים הן וחוזרים ומטמאים היד שנגעה בהן אף על גב דבכל כמה דלא שפשף לא מיטמאה בשפשוף כי שפשף וחזר ונגע נגע טפי : נוטלים ארבעה וחמשה זה בצד זה ואין חוששים משום ארבעה דברים משום שמא נטמאו כשנפלו מיד זה ליד זה ושמא יש להם דין מים שנעשה בהן מלאכה ומשום שמא לא נטלו מן הכלי ומשום שמא לא נטלו מן הרביעית : ובלבד שירפו ידיהם שלא תהיה שם חציצה :

ד ספק נעשה בהן מלאכה דמלאכה פוסלת מים לנטילה כדתנן בפרק קמא : טמאים פסולים לנטילה : ספיקן טהור אפילו יש במים שנטל כל הכך ספיקות והיכי ספק ליטהר דפליגי בסיפא רבנן ורבי יוסי ואין הלכה כרבי יוסי : ספק ידים ליטמא ולטמא לקמן באדך בבא מפרש לה : שני ככרים טמאים דאוכלים טמאים מטמאים את הידים כדתנן לקמן בפרק ג׳ כל הפוסל את התרומה מטמא את הידים להיות שניות : שני ככרים טהורים בשל תרומה איירי שהידים פוסלות את התרומה : הידים כמות שהיו והככרים כמות שהיו הטמא בטומאתו והטהור בטהרתו :

המים שחור ״

ג הידים מטמאות ומיטהרות עד הפרק כיצד נטל את הראשונים עד הפרק ואת השניים חוץ לפרק וחזרו ליד טהורה נטל את הראשוני׳ ואת השניים חוץ לפרק וחזרו ליד טמא׳ נטל את הראשוני׳ לידו אחת ונמלך ונטל את השניים לב׳ ידיו טמאות נטל את הראשוני׳ לב׳ ידיו ונמלך ונטל את השניים לידו אחת ידו טהורה נטל לידו אחת ושפשפה בחבירתה טמא׳ בראשו או בכותל טהורה נוטלין ד׳ וה׳ זה בצד זה או זה על גבי זה ובלבד שירפו שיבואו בהם המים ״

ד ספק נעשה בהם מלאכה ספק לא נעשה בהם מלאכה ספק יש בהם כשעור ספק שאין בהם כשעור ספק טמאים ספק טהורים ספקן טהור מפני שאמרו ספק הידים ליטמא ולטמא וליטהר טהור רבי יוסי אומר ליטהר טמא כיצד היו ידיו טהורות ולפניו שני ככרים טמאים ספק נגע ספק לא נגע היו ידיו טמאות ולפניו שני ככרים טהורים ספק נגע, ספק לא נגע היו ידיו אחת טמאה ואחת טהורה ולפניו שני ככרים טהורים נגע באחד מהם ספק בטמאה נגע ספק בטהורה נגע היו ידיו טהורות ולפניו שני ככרים אחד טמא ואחד טהור נגע באחד מהן ספק בטמא נגע ספק בטהור נגע היו ידיו אחד טמאה ואחד טהורה ולפניו ב׳ ככרים אחד טמא ואחד טהור נגע בשתיהן ספק טמאה בטמאה וטהורה בטהורה או טהורה בטמאה וטמאה בטהורה הידים כמו שהיו והככרים כמות שהיו ״

פרק ג

פרק ג

המכנים ידיו לבית המנוגע ידיו תחלות דברי רבי עקיבא וחכמים אומרים ידיו שניות כל המטמא בגדי׳ בשעת מגעו מטמא את הידים להיות תחלות דברי רבי עקיבא וחכמים אומרים להיות שניות אמרו לו לרבי עקיבא היכן מצאנו שהידים תחלה בכל מקום אמר להם וכי היאך אפשר להן להיות תחלה אא אם כן נטמא גופו חוץ מזה ואוכלין והכלים שנטמאו במשקי׳ מטמאין את הידים להיות שניות דברי ר׳ יהושע וחכמים אומרים את שנטמא באב הטומאה מטמא את הידי׳ בולד הטומאה אינו מטמא את הידים אמר רשב״ג מעשה באשה אחרת שבאת לפני אבא אמרה לו נכנסו ידי לאויר כלי חרש אמר לה ובנה היתה טומאתה ולא שמעתי מה אמרה לו אמרו חכמים מבואר את הדבר את שנטמא באב הטומאה מטמא את הידים בולד הטומאה אינו מטמא את הידים ׳׳ ב כל הפוסל את התרומה מטמא את הידים להיות שניות היד מטמא את חברתה דברי רבי יהושע וחכמים אומרים אין שני עושה שני אמר להם והלא כתבי קדש שניים מטמאין את הידים אמרו לו אין דנין דברי תורה מדברי סופרים ולא דברי סופרים מדברי תורה ולא דברי סופרים מדברי סופרים ׳׳ ג רצועות תפילין עם התפילין מטמאות את הידי׳ רבי שמעון אומר רצועות תפילין אינן מטמאו׳ את הידים ׳׳ ד גליון שבספר שמלמעלן ושמלמטן שבתחלה ושבסוף מטמא את הידים רבי יהודה אומר שבסוף אינו מטמא עד שיעשה לו עמוד ׳׳ ה ספר שנמחק ונשתייר בו פה אותיות כפרשת ויהי בנסוע הארון מטמא את הידי׳ מגילה שכתוב

המכנים ידיו לבית המנוגע ידיו תחלות ופוסל אחד בחולין דראשון עושה שני בחולין ומטמא אחד ופוסל אחד בתרומה ומטמא שנים ופוסל אחד בקדש: כל המטמא בגדים בשעת מגעו כגון זובו של זב ורוקו וכל הכי דתנן בפר׳ בתרא דזבים שהנוגע בהן מטמא בגדים בשעת מגעו: וכי היאך אפשר להיו׳ להם תחלה שאין ראוי להיות תחלה אלא הנוגע באב הטומא׳ ואם נגע בידיו באב הטומאה נטמא כל גופו הילכך אין בידי למצוא לכם ידים תחלה חוץ מהמכני׳ ידיו לבית המנוגע שאם הכנים ידיו לא נטמ׳ כלו ומטמ׳ בגדים בשעת מגעו שאע״פ שהוא חשוב אב הטומאה לטמא בגדים לעשות ראשון ושני אינו חשוב אב הטומאה לטמא אדם אבל מטמא את הידים שנגעו בו להיות תחלות ואין הלכה כרבי עקיבא: את שנטמא באב הטומאה כלומר אוכלי׳ וכלי׳ שנטמאו באב הטומא׳ מטמאין את הידים ולא אוכלים וכלים שנטמאו במשקין דאין שני עושה שני והלכה כחכמים: כמה היתה הטומאה של תנור באב הטומאה או במשקה: ב כל הפוסל את התרומה דהיינו שני לטומא׳ שהוא פוסל שלישי בתרומ׳: היד מטמא׳ את חברתה מי שהיתה ידו אח׳ טמא׳ ונגעה בידו האחרת טהורה טמאתה וחוזר שתיהן טמאות: והלא כתבי הקדש שגזרו עליהן להיות שני לטומא׳ ופוסלי׳ את התרומה והן מטמאין את הידים הנוגעו׳ בהן לעשותן שניות אלמא שני עושה שני: ולא דברי סופרים מדברי סופרים וטומאת ידים בכל הטומאות מדברי סופרים היא דשלמה תיקן ערובי׳ ידים וכתבי הקדש שמטמאין את הידים נמי מדברי סופרים מ״מ דבר שגזרו בו ביום ואין דנים זו מזו לומר כשם שמניכו׳ בכתבי הקדש ששני עושה שני הכי נמי בשאר טומאות יהיה שני עושה שני דמאי דתקון תקון מאי דלא תקון לא תקון ואין הלכה כרבי יהושע: ג רצועות של תפלים מטמאות את הידים דכשגזרו על הידים שבאות מחמת ספר שפוסלות את התרומה גזרו נמי על הידים שנגעו ברצועות של תפלין: ר״ש אומר כו׳ ואין הלכה כר״ש: ד שמלמעלן ושמלמטן שצריך שיניח פנוי בלא כתיבה למעלה מן הדף שלשה אצבעות ולמטה טפח: שבתחלה ושבסוף בתחלת הספר צריך שיניח פנוי כדי לגול כל הספר כלומר כשיעור היקף של כל הספר שהספר מסופו לתחלתו הוא נגלל דומיא דמזוזה דכורכים אותה מאחד כלפי שמע ובסופו כדי לגול עמוד ודוקא בשאין שם אלא תורה לבדה צריך לעשות כן אבל המדביק תורה נביאים וכתובים כיחד צריך כדי לגול כל הספר בסופו וכדי לגול עמוד בתחלתו שאם הוא נוללו לתחלתו כמכאת תורה מבחוץ ונגאי הוא שתעשה תורה שומר לנביאים וכתובי׳ ובהכי מיירי הא דאמרינן בפ״ק דב״ב ועושה לו כדי לגול עמוד בתחלתו

בה פ״ה אותיות כפרשת ויהי בנסוע הארון מטמא את הידים כר׳ כתבי הקדש מטמאין את הידים שיר השירים וקהלת מטמאין את הידים רבי יהודה אומר שיר השירים מטמא את הידים וקהלת מחלוקת רבי יוסי אומר קהלת אינה מטמא הידים ושיר השירים מחלוקת רבי שמעון אומר קהלת מקולי בית שמאי ומחומרי בה׳ אמר רבי שמעון בן עזאי מקובל אני מפי ע״ב זקנים ביום שהושיבו את רבי אלעזר בן עזריה בישיבה ששיר השירים וקהלת מטמאות את הידים אמר רבי עקיבא חס ושלום לא נחלק אדם מישראל על שיר השירים שלא תטמא את הידים שאין כל העולם כלו כדאי כיום שניתן בו שיר השירים לישראל שכל הכתובים קדש ושיר השירים קדש קדשים ואם נחלקו לא נחלקו אלא על קהלת אמר רבי יוחנן בן יהושע בן חמיו של רבי עקיבא כדברי בן עזאי כך נחלקו וכן גמרו ׃

פרק ד

בו ביום נמנו וגמרו על עריבת הרגלי׳ שהיא משני לוגין ועד ט׳ קבים שנסדקה שהיא טמאה מדרס שרבי עקיבא אומר עריבת הרגלים כשמה ׃

ב בו ביום אמרו כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרים אלא שלא עלו לבעלים לשום חובה חוץ מן הפסח ומן החטאת הפסח בזמנו והחטאת בכל זמן ר׳ אלעזר אומר אף האשם הפסח בזמנו והחטא׳ והאשם בכל זמן אמר רבי שמעון בן עזאי מקובלני מפי ע״ב זקנים ביום שהושיבו את רבי אלעזר בן עזריה בישיבה שכל הזבחים הנאכלין שנזבחו שלא לשמן כשרים אלא שלא עלו לבעלי׳ לשם חובה חוץ מן הפסח ומן החטאת לא הוסיף בן עזאי אלא העולה ולא הודו לו חכמים ׃

ג בו ביום אמרו עמון ומואב מה הן בשביעית גזר רבי טרפון מעשר עני וגזר רבי אלעזר בן עזריה מעשר שני אמר לו רבי ישמעאל אלעזר בן עזריה עליך ראיה ללמד

וכדי היקף כל הספר בסופו ׃ ס כפרשת ויהי בנסוע הארון לפי שאותה פרשה היא חשובה כספר בפני עצמו וכן אמרו במדרש חכמה עמודיה שבעה אלו שבעה ספרי תורה שספר וידבר נחלק לשלשה חלקים וארבעה ספרי אחרים הרי שבעה ׃ מגלה שכתוב בה כלומר יריעה של ספר תורה כיון שנכתב בה פ״ה אותיות נתקדשה ומטמאה את הידים ׃ קהלת אינו מטמא את הידים מפני שחכמתו של שלמה היא ולא ברוח הקדש כאמרה כדברי בן עזאי כך נחלקו וכן גמרו וכן הלכה ׃

בו ביום אפרקין דלעיל קאי אמלתיה דר׳ שמעון בן עזאי דאיירי ביו׳ שהושיבו את רבי אלעזר בן עזריה בישיבה וכל מקום שנאמ׳ במשנה בו ביום על אותו היום נאמר ׃ נמנו עמדו למנין לדעת מנין המטמאי׳ ומנין המטהרים ונגמרו הדין על פי הרוב ׃ עריבת הרגלים עריבה עשויה לרחיצת הרגלים שנסדקה סמוך לשוליה ואינה מחזקת מים כדי רחיצת רגלו אחת ׃ טמאה מדרס דעריבה קודם שנסדקה׳ כשי היו רגלים לישב בה והיתה משמשת ישיבה עם מלאכתה ׃ שרבי עקיבא היה חולק ואומר עריבת הרגלים כשמה כלומר כשמה כן היא שאין שם מדרס עליה ואין הלכה כרבי עקיבא ׃ ב כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרים משנה זו בתחלת מסכת זבחים היא שנויה ושם פרשתיה ׃ ג עמון ומואב מה הן בשביעית אין זה עמון ומואב שטהרו בסיחון כחלת ראובן וגד דההיא ארץ ישראל היא ואפילו אם תמצי לומר שלא כבשום עולי בבל על כרחך שביעית נוהגת

בה דהא תנן במסכת שביעית פר׳ הפינס שלש ארצו׳ לביעור יהודה ועבר הירדן והגליל ועבר הירדן היא ארץ סיחון ועוג אלא באחר ארץ עמון ומוא׳ שלא טהרו בסיחון ולא כבשום מעולם אוידי תדע מדמייתי עלה מנבל ממצרים ׃ לא שביתי מסדר השני׳ שלעולם אחר השנה של מעשר עני מביאין מעשר שני והרי בששית מעשר עני לפיכך ראוי בשביעית מעשר שני ׃ המעשר והתרומה ועל כרחך המעשר האמור כאן מעשר שני הוא דומיא דתרומה שהיא קדש ולא מעשר עני שהוא חול גמור ואין לדחות מעשר שני מפני עניים ׃ כמשיב על דברי טרפון לסייע לו ׃ אבל לא לענין דבריו כלומר זלא מטעמיה מצרים מעשה חדש הזקנים שהיו אחר עזרא תקנו להפרים מעשר במצרים ובכל מעשה ישן תקנת נביאים שהיו קודם בנין הבית ובשבת קדבר דטמא לא היה נורך עניים באותה שעה ׃ מעשה נביאים ועל

שנא' פי כנואה עשו הוראת שעה ואין למדי' ממנה : הלכ' למשה מסיני לאו דוקא דאין זה מן התורה אלא כהלכ'
פי' הלכה למשה מסיני מיהו בתוספת' משמ' דהלכ' למשה מסיני ממש קאמ' : ד שנ' ואסיר גבולות עמי'
שהיה מגלה בני עיר זו ומושיבן בעיר אחרת ומגלה בני עיר אחרת ומושיבן בעיר זו : ושבתי את שבות עמי
ישראל ועדיין לא שבו וכשם שאלו לא שבו כך אלו לא שבו : והתירוהו לבא בקהל דכיון דמשבעים אומו' אין אסור
לבא בקהל אלא עמוני ומואבי
ומצרי ואדומי דור ראשון ושני
השתא שאין לו האומו' ידועו' שכבר
נתבלבלו ונתערבו בין שאר ה
האומו' אמרינן כל דפריש מרובא
פריש וכל המתגייר מותר לבא
בקהל מיד : ה תרגום שכתבו
עברית תרגום שבדניאל ועזרא
וכגון כדנא תימרון להום שבירמיה
אם כתבו בלשון הקדש וכן דברי
הנואה הנאמרים בלשון הקדש
שכתבן תרגו' אין מטמאי' את הידי' :
כתב עברי הכת' שבא מעבר הנהר
והכותיים כותבי' בו עד היו' וישרא'
היו משתמשי' באותו כתב בדברי
חול ומטבעות של כסף כמנאות
בידנו היום שהיו מוטבען מלכי ישרא'
ומפותחות באותו כתב אבל הכת'
שאנו כותבים בו ספרי' היום כתב
אשורי הוא נקר' והוא הכת' שהיה
בלוחו' ונקר' אשורי שהוא המאושר
שבכתיבות לשון באשרי כי אשרוני
בנות : ו אומרים צדוקים
המכחישים

ללמד שאתה מחמיר שכל המחמי' עליו ראיה ללמד אמר לו רבי אלעזר בן עזריה ישמעאל אחי אני לא שניתי מסדר השנים טרפון אחי שינה ועליו ראיה ללמד השיב רבי טרפון מצרים חוצה לארץ עמון ומואב חוצה לארץ מה מצרים מעשר עני בשביעית אף עמון ומואב מעשר עני בשביעית השיב רבי אלעזר בן עזריה בבל חוצה לארץ עמון ומואב חוצה לארץ מה בבל מעשר עני בשביעית אף עמון ומואב מעשר עני בשביעית אמר רבי טרפון מצרי' שהיא קרובה עשאוה מעשר עני שיהיו עניי ישרא' נסמכים עליה בשביעית אף עמון ומואב שהן קרובין עשאום מעשר עני שיהיו עניי ישראל נסמכים עליהם בשביעית אמר לו רבי אלעזר בן עזריה הרי אתה כמהנן ממון ואין אתה אלא כמפסיד נפשות קובע אתה את השמים מלהוריד טל ומטר שנאמר היקבע אדם אלהים כי אתם קובעי' אותי ואמרתם במה קבענוך המעשר והתרומה אמר ר' יהושע הריני כמשיב על טרפון אחי אבל לא לענין דבריו מצרים מעשה חדש' ובבל מעשה ישן והנדון שלפנינו מעשה חדש ידון מעשה חדש כמעשה חדש ואל ידון מעשה חדש ממעשה ישן מצרים מעשה זקנים ובבל מעשה נביאים והנדון שלפנינו מעשה זקנים ידון מעשה זקנים ממעשה זקנים ואל ידון מעשה זקנים ממעשה נביאים נמנו וגמרו עמון ומואב מעשרים מעשר עני בשביעית וכשבא רבי יוסי בן דורמסקית אצל ר' אליעזר ללוד אמ' לו מה חדוש היה לכם בבית המדרש היום אמר לו נמנו וגמרו עמון ומואב מעשרים מעשר עני בשביעית בכה רבי אליעזר ואמר סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם צא ואמור להם אל תחושו למנינכם מקובל אני מרבן יוחנן בן זכאי ששמע מרבו ורבו מרבו עד הלכה למשה מסיני שעמון ומואב מעשרים מעשר עני בשביעית •

ד בו ביום בא יהודה גר עמוני ועמד לפניהן בבית המדרש אמר להם מה אני לבא בקהל אמר לו רבן גמליאל אסור אתה אמר לו רבי יהושע מותר אתה אמ' לו רבן גמליא' והכתיב לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' גם דור עשירי וגומר אמר לו רבי יהושע וכי עמונים ומואבים במקומן הן כבר עלה סנחריב מלך אשור ובלבל את כל האומות שנאמר ואסיר גבולות עמים ועתידותיהם שוסתי ואוריד כביר יושבים אמר לו רבן גמליא' הכתוב אומר ואחרי כן אשיב את שבות בני עמון שכבר חזרו אמר לו רבי יהושע הכתוב אומר ושבתי את שבות עמי ישרא' ויהודה ועדין לא שבו והתירוהו לבא בקהל •

ה תרגום שבעזרא ושבדניא' מטמא את הידים תרגום שכתבו עברית ועברית שכתבו תרגום וכתב עברי אינו מטמא את הידים לעולם אינו מטמא עד שיכתבנו אשורית על העור ובדיו •

ו אומרים צדוקים קובלין אנו עליכם פרושי' שאתם אומרי' כתבי הקדש מטמאין את הידים ספרי המירס אינם מטמאין את הידים אמר ר' יוחנן בן זכאי וכי אין לנו על הפרושים אלא זו בלבד והרי הם אומרים עצמות חמור טהורים ועצמות יוחנן כהן גדול טמאים אמרו לו לפי חבתן היא טומאתן שלא יעשה

אדם

שמכחישין תורה שבעל פה בקראי' צדוקי' על שם צדוק וביתוס תלמידיו של אנטיגנוס איש סוכו שהתחיל בקלקלה זו תחלה לפי ששמעו מאנטיגנוס רבן אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב ע״מ לקבל פרס אמרו אפשר פועל עושה ועושה מלאכה כל היום כלו ולערב אינו מקבל שכר ופירשו מדברי חכמים ונתחברו עמהם בתות מישראל ועד היום הזה נשארו מהם פלטים במצרים ובדמשק ובקוסטנטינא והם לשכים בעיננו ולצנינים בצדינו ואנו קורי' להם קראים לפי שאין להם אלא המקרא בלבד : ז קובלי' אנו עליכ' מתרעמי' אנו על מדותיכ' : פרושים לחכמי ישראל היו קורין פרושי' לפי שאוכלין חוליהן בטהר' ופרושי' ממגע ע״ה כדתנ' בגד י ע״ה מדרס לפרושים : וספרי המירס' ספרי המינו' ונקראי' ספרי המיר שהמירו דת האמת בדברי שקר : תרוודות כפות שאוכלי' בהן לשון מלא תרווד רקב: אף ספרי הקדש לפי חבתן היא טומאתן שלא יעש' אדם שטיחין על גבי בהמה ולפי דבריהם היה משיב להם לא לפי האמת דטעמא' דספרי הקדש מטמאין את הידי' כדי שלא יבואו הספרים לידי פסולא שהעכברים המצויין אצל האוכלי' היו מפסידי' את הספרי' כדפרישנ' בסוף זבי' : מטהרים את הנצוק דתנן במסכת מכשירין כל הנצוק טהור אם מערה מכלי טהור לכלי טמא מה שנשאר בכלי העליון טהור דנצוק אינו חבור : אמת המים הבאה מן הקברות מודו בה צדוקים דטהורה דכתיב מקוה מים יהיה טהור : שהרי אין בהן דעת שיכוונו להפסיד ממון לבעליהן : ילך וידליק גדישו של אחר וכמנא מפסיל את רבו מאה מנה בכל יום : ח מין גלילי מין שהיה מארץ הגליל: המושל עם משה בגט שהיו מונים לשנות המלכים וכותבים בכך וכך למלך פלו' ובסוף הגט כותבין כדת משה וישראל ונראה הדבר למתא : את המושל מלמעלן ואת השם מלמטן שמקדימין שם פרעה לשם השם דכתיב ויאמר פרעה מי ה' : וכשלקה פרעה מה הוא אומר ה' הצדיק כדי שלא להשלים המסכתא במי ה' אשר אשמע בקולו משום אל תעמד בדבר רע השלים בה' הצדיק :

ארם עצמות אביו ואמו תרוודות אמר להם אף כתבי הקדש לפי חבתן היא טומאתן ספרי המירם שאינן חביבין אין מטמאין את הידים ׃ ז אומרי' צדוקים קובלים אנו עליכם פרושים שאתם מטהרין את הנצוק אומרים פרושים קובלים אנו עליכם צדוקים שאתם מטהרים את אמת המים הבאים מבית הקברות אומרים צדוקים קובלין אנו עליכם פרושים מה אם שורי וחמורי שאיני חייב בהם מצות הרי אני חייב בנזקן עבדי ואמתי שאני חייב בהן מצות אינו דין שאהא חייב בנזקן אמ' להם לא אם אמרתם בשורי וחמורי שאין בהם דעת תאמרו בעבד ובאמה שיש בהן דעת שאם אקניטם ילך וידליק גדישו של אחר ואהא חייב לשלם ׃ ח אמר מין גללי קובל אני עליכם פרושים שאתם כותבין את המושל עם משה בגט אומרים פרושים קובלין אנו עליך מין גלילי שאתם כותבים את המושל עם השם בדף ולא עוד אלא שאתם כותבים את המושל מלמעלן ואת השם מלמטן שנאמר ויאמר פרעה מי ה' אשר אשמע בקולו לשלח את ישראל וכשלקה מהו אומר ה' הצדיק ׃

נשלם מסכת ידים : ובע״ה נתחיל מסכת עוקצין :

פרק א

כל שהוא יד ולא שומר מטמא ומיטמא ולא מצטרף שומר אע״פ שאינו יד מיטמ' ומטמא ומצטרף

כל שהוא יד כגון המחובר אל הפרי שאדם אוחז בו בשעה שאוכל הפרי כגון עוקצי תפוחים ... אגסים ואגסים קבועין ידות וכן עגבים שיש שרשא בשר ואדם אוחז בעגבים כדי לאכול ... שבראשו הוי השמט יד לגבעולא שומר לאפוקי חלק העמוק הכונס בפרי ודבוק לגרעין שאותו החלק שומר הוא לפרי : שומאה היד ולפי שהיד ראוי לאכילה אם נגעה טומאה באוכל דחשיב היד חבור לאוכל וכאלו הוא גוף אחד : ומטמא אם נגעה טומאה ביד נטמא האוכל אע״פ שלא נגעה הטומאה באוכל ... מן המקרא דכתיב ומכל האוכל אשר יאכל ... אשר יזרע טמא הוא לכם לכל ... טומאה ... ולא מצטרף אם

עוקצים פרק א

היה האוכל פחות מכביצה שאין טומאת אוכלין בפחות מכביצה אין יד האוכל מצטרפת עמו להשלים לכשיעור: שומר אף על פי שאינו יד כגון קליפת הפרי ששומר אותו שלא יפסד מיטמא ומטמא ומצטרף דכתיב על כל זרע זרוע אשר יזרע מאי אשר יזרע כדרך שבני אדם מוציאין אותו לזריעה חטין בקליפתן ושעורים בקליפתן ועדשים בקליפתן דהיינו עם השומר שלהן ולמאי שצריך קרא אי למיטמא ומטמא השתא יד הפרי מטמא ומיטמא כדילפינן מלכם לכל שבצרכיכם שומר מבעיא הא לא אתא קרא אלא למצטרף עמו דיד אינו מצטרף עמו שומר מצטרף עמו: וכל שאינו לא יד ולא שומר כמו שיער שבפירות: לא מיטמא ולא מטמא ואין צריך לומר שאינו מצטרף: והקפלוטות כרתי חציר בלשון מקרא בערבי כור"את ובלעז פורוס: ב והפטמא שלהן כמין פטמא של רימון שבראשן והוי שומר ומצטרף: והעמוד שהוא מכוון כנגד האוכל הוא הלב שבבצל שהזרע נולד בקצהו: שרשי החזרי' השורש של חזרת היא חסא בלשון תלמוד וכן בערבי ובלעז לטו"גא: והכפום מין כרוב הוא אלא שעליו דומים לעלי הלפת: והסיב

ומצטרף לא שומר ולא יד לא מיטמא ולא מטמא ׃ ב שרשי השום והבצלים והקפלטות בזמן שהן לחין והפיטמא שלהן בין לחה בין יבשה והעמוד שהוא מכוון כנגד האכל שרשי החזרים והצנון והנפוס דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר שרש צנון גדול מצטרף והסיב שלו אינו מצטרף שרשי המינתא והפיגם וירקות שדה וירקות גנה שעקרן לשתלן והשדרה של שבולת והלבוש שלה ר' אלעזר אומ' אף הסיג של רצפות הרי אלו מיטמאים ומטמאין ומצטרפים ׃ ג אלו מיטמאין ומטמאין ולא מצטרפים שרשי השום והבצלים והקפלוטות בזמן שהם יבשים והעמוד שאינו מכוון כנגד האוכל ויד הפרכיל טפח מכאן וטפח מכאן יד האשכול כל שהוא וזנב של אשכול שריקנה ויד המכבד של תמרה ארבעה טפחי' וקנה של שבולת ג' טפחי' ויד כל הקנצרי' ג' ושאין דרכן לקצר ידיהם ושרשיהם כל שהן ומלעין של שבולין הרי אלו מטמאין ומיטמאין ולא מצטרפין ׃ ד אלו לא מיטמאין ולא מטמאין ולא מצטרפין שרשי קולסי הכרוב וחלפות תרדים והלפת ארך שדרכ' ליגזז ונעקרו ר' יוסי מטמ' בכלן ומטה' בשרשי קולסי הכרוב והלפת ׃

שלו פירש רמ"בם שבצידי ראש הכרוב כולדים גידים דקים כמו חוטים וחותכים אותן המוכרים ביד כשהם מוכרים אותן וכשאירים מהם והן נקראים סיב: והמינתא כך שמה בלעז מינט"א ובערבי נענע: והפיגם רוד"א בלעז ובערבי סדא"ב: שעקרן כדי לשתלן במקום אחר: והשדרה של שבולת הוא האמצעי שהחטים דבוקים בו: והלבוש שלה הקרום שעל גרעין החטה וכל אלו שומרים הן לפרי: הסיג של רצפת אבק שנדבק על ראשי הירקות והמוץ בהם כקורי עכבים תם הוא חשוב שומר לפרי ואין הלכה כרבי אלעזר: ג מטמאים ומיטמאים ולא מצטרפים. לפי שהן ידות בלבד ואינן משמרין את האוכל: ויד הפרכיל כשהענבים כרותים עם הזמורה נקראים פרכיל לשון פרכילי ענבים: טפח מכאן וטפח מכאן הזמורה שבקנקנה והאשכולות תלויין בה טפח מן הזמורה מימין לאשכול וטפח משמאלו חשיב יד טפי לא: יד האשכול עוקץ האשכול שתלוי בזמורה הוא יד האשכול: כל שהוא אפילו ארוך הרבה: זנב האשכול סופו של אשכול: שריקנה שהוסרו ממנו גרעיני הענבים אף הוא יד לענבים שבראשו שאוחזים אותו בזנבו ואף הוא שיעורו בכל שהוא ואפילו ארוך הרבה: והמכבד של תמרה מכבדות של תמרים ובהן תמרים שיעור ארוך היד שלהן להביא את הטומאה ארבע טפחים אבל טפי לא: ומלעין של שבולים זקן העלמין של שבולת שיצא בראשו כמין שערות של זקן:

ד אלו לא מיטמאין שאין חשובים לא שומר ולא יד: קולסי כרוב דמ"בם פירש ראשי הכרוב שמכש אהן גידים מסובבים ודרך מוכרי הכרוב שכורתים אותן ומשליכין אותן: וחליפות התרדי' שרשי התרדים שמשאירים בקרקע כשחותכים התרדים כדי שיחליפו ויעלו אחרים תחתם: את שדרכן ליגזז הנצמים שדרכן לגזוז לא לעקור עם שרשיהן אם עקרן אין השרשים מטמאין לפי שאינן לא יד ולא שומר: רבי יוסי מטמא בכלן דסלן ... יד לאוכל חוץ מקולסי. כרוב והלפת שאותן גידים המסובבים

אינן

אינן חשובים לא יד ולא שומר ואין הלכה כרבי יוסי : ס שבססן שדש אותן ברגלי הבהמה או במקלות עם התבואה ובססן לשון בוססו מקדשך : ורבי יוסי מטמא הואיל וראויות להפכן בעתר עם התבואה ואין הלכה כרבי יוסי : פסיגה של אשכול דרך האשכול לצאת מן הסדרה שלו כמה אשכלות קטנים ואותן אשכלות כך רואים פסיגי ענבים : שריקה שנתרוקנה מן הפסיגים שבה כלומר שהסירו ממנה הפסיגים הקטנים

וחלפת ׃ ה כל ידות האוכלין שבססן בגרן טהורים רבי יוסי מטמא פסיגה של אשכול שריקנה טהורה שייר בה גרגיר אחד טמאה שרביט של תמרה שריקה טהור שייר בו תמרה אחת טמא וכן בקטנית שרביט שריקה טהור שייר בו גרגיר אחד טמא רבי אלעזר בן עזריה מטהר בשל פול ומטמא בשל קטניות מפני שהוא רוצה במשמושן ׃ ו עוקצי תאנים והגרוגרות והכלוסין והחרובין הרי אלו מיטמאין ומטמאין ומצטרפין רבי יוסי אומר אף עוקץ דלעת עוקצי האגסין והקרוסטמלין והפרישין והעחרדין עוקץ דלעת טפח עוקץ הקונדס טפח רבי אלעזר בר׳ צדוק אומר טפח׳ הרי אלו מיטמאין ומטמאין ולא מצטרפים ושאר כל העוקצים לא מיטמאין ולא מטמאין ׃

פרק ב

זיתים שכבשן בטרפיהן טהורים לפי שלא כבשן אלא למראה כשות של קשות ונצה שלה טהור׳ רבי יהודה אומר כל זמן שהיא לפני התגר טמאה ׃ ב כל הגלעינין מיטמאות ומטמאות ולא מצטרפות גלעינה של רוטב אף על פי יוצאה מצטרפת ושל יבשה אינה מצטרפת לפיכך חותל של יבשה מצטרף ושל רוטב אינו מצטרף גלעינה שמקצתה יוצא

וכשאלה דקנית: שייר בה גרגיר אחד טמאה שבעצית כלה אף לאותו גרגיר : שרביט של תמרים שריקה שהסיר התמרים וכשאר השרביט ריקן : ורבי אלעזר בן עזריה מטהר בשל פול מפני שהפולין גסים הן ואין צריכין לשרביט שאפי׳ מתערבים בפסולת נוח לבקרן : ומטמא בשל קטנית דשומר הוא מפני שהן דקין ואין יכול לבקרן כשמתערבים בפסולת וצריך ליה שיהו באותן שרביטין כדי שיוכל למשמשן ולטלטלן באותו שרביט ואין הלכה כרבי אלעזר בן עזריה : ו והכליסין מין קטנית : ומצטרפים דפעמים שהן נאכלין גם הפרי : ר׳ יוסי אומר אף עוקץ הדלעת מפני שהוא נשלק עמה ואין הלכה כרבי יוסי : אגסים בערבי אגס ובלעז פירא״ש : קרוסטמלין תפוחים קטנים שדומים לתפוחים הקרויין מלין : פרישין בערבי ספרג״ל ובלעז קודונ״יש : עחרדים בערבי ועדו״ר ובלעז סורב״אש : טפח מעוקץ דלעת יוונית דוקא קאי ולא אאחריני השנויים במשנה דעוקציהן קטנים : קונדס ירקות מרים וממתקין אותן על ידי האור ברותחים ואין הלכה כרבי אלעזר בר צדוק : לא מיטמאין ולא מטמאין ואין צריך לומר שאין מצטרפין :

זיתים שכבשן ביין או בחומץ או בשאר משקין : בטרפיהן עם העלים שלהם עלה זית מתרגמינן טרף זיתא : טהורים אם נגע שרץ בעלין טהורים הזיתים והעלים דלא חשיבי העלים לא יד ולא שומר לפי שלא כבשן בטרפיהן אלא למראה כדי שיהיו נראים יפין ויותר כשהעלים עמהן דנראים כאלו מחדש נתלשו : כשות של קישות כשהקשואים קטנים יש להן כמין שיער קטן ונקרא כשות : והנץ שלה כפי הקשואים ישכמו כן ארוך מעט : טהורים דלא חשיבי לא יד ולא שומר : לפני התגר טמאה דניחא ליה לתגר בשיער שבנץ שמתוך כך נראים הקשואים יפים וכאלו מחדש נתלשו וכיון שרוצה בקיומן חשיבי שומר לפרי אי נמי לפי שהקשואים רכים ויד הכל ממשמשין בהן לבקותן הן מתקלקלים אם לא מפני שאותו שיער שומרן מכל לכלוך שיבוא : ב הגלעינים כמו גרעינים : ולא מצטרפות עם האוכל להשלימו לכביצה דהוי חשיבא ולא שומר : גלעינה של רוטב גרעין של תמרה לחה וראויה למוץ : אף על פי יוצאת כלומר אף על פי שאינה יוצאה האוכל מצטרפת עם האוכל לפי שהיא כאוכלת שמוצץ אותה ממנה דקוימתה : לפיכך חותל של

יוצא שכנגד האוכל מצטרף עצם שיש עליו בשר שכנגד האוכל מצטרף היה עליו מצד אחד רבי ישמעאל אומר רואין אותו כאלו הוא מקיפו כטבעת וחכמים אומרים שכנגד האוכל מצטרף כגון הסיאה והאזוב והקורנית׃ ג הרמון והאבטיח שנימוק מקצתו אינו מצטרף שלם מכאן ומכאן ונימוק מן האמצע אינו מצטרף הפיטמא של רימון מצטרפת והנץ שלו אינו מצטרף רבי אליעזר אומר אף המסרק טהור׃ ד כל הקליפין מטמאין ומיטמאין ומצטרפות ר׳ יהודה אומר שלש קליפין בבצל הפנימית בין שלימה בין קדורה מצטרפת האמצעית שלמה מצטרפת וקדורה אינה מצטרפת והחיצונה בין כך ובין כך טהורה׃ ה המחתך לבשל אף על פי שלא מירק אינו חבור לכבוש ולשלוק ולהניח על השלחן חבור התחיל לפרק אוכל שהתחיל בו אינו חבור האגוזים שאמנן והבצלים שחמרן הרי אלו חבור התחיל לפרק באגוזים לקלף בבצלים אינו חבור האגוזים והשקדים חבור עד שירסס׃

ו ביצת

יבשה גרעיני של ענבים ותמרים יש להן חוטם שחותם נקב הפרי ונראה החוטם עוקץ כך פירשו רבותי וקשה לפירוש מאי לפיכך ובמשניות דוקניות מצאתי לפיכך חותל של יבשה וכן גורס רמב״ם ומפרש טעמא דגרעינה של רוטב דהיינו של תמרה לחה מצטרפת לפי שהיא שומר לפרי שאם לא הגרעין היה הפרי נפסד ושל יבשה אינה מצטרפת דשוב אין הגרעין שומר לפרי שכבר כלתה הלחה שבתמרה ואין הגרעין שומרה שלא תפסד לפיכך חותל של יבשה והוא הקרום המלופף ודבוק על הגרעין של תמרה מצטרף עם התמרה כשהיא יבשה מפני שהקרום הוא שומר לא הגרעין ושל רוטב דהיינו תמרה לחה אין הקרום מצטרף שהגרעין הוא שומר ולא הקרום ונקרא אותו הקרום חותל לפי שהוא מלופף ודבוק לגרעין לשון והחתל לא חותלת: גלעינה שמקצתה אוכלא כגון גרעינה של תמרה לחה שנאכלת חיים וחכים בשרה עם הגרעין מה שכנגד האוכל חשוב שומר ומצטרף אבל אידך לא וכן עצם שיש עליו כזית בשר היה עליו היה על העצם בשר מצד אחד שאינו מקיף את העצם: אמר רבי שמעון רואין אם יש בבשר שיעור שיכול להקיף אותו אזני כחוט של ערב כטבעת סביב העצם מצטרף ואין הלכה כרבי שמעון: כגון הסיאה האזוב והקורנית שגם לו כך דינם מה שכנגד האוכל מצטרף ומה שאינו כנגד האוכל אין מצטרף ומה זק ורבית אין אזוב הם באלו שלא זכלנו וקורנית שדריאה בלגו: ג שנימוק מקצתו אף מה שכנגד דמה שנימוק אינו חשוב אוכל כיון שנתמסמס ואינו ראוי לאכילה: הפיטמא של רימון כמין דד יוצא בראש הרימון והוא הנקרא פיטמא וסביב הפיטמא כמין פרח ירוק שיש בו חוטים דקים והן קרויין נץ וסביבות אותן החוטים כעין כוס וראשו עשוי לתלפיות והוא קרוי מסרק מפני שיש לו שינים כמסרק: אף המסרק טהור שאם יחתך מן הפרי אין מתגלים הגרעינים בכך הילכך לא הוי שומר אבל הפיטמא אם יחתכוה על פיטמה יתגלו הגרעינים ויפסד הפרי ואין הלכה כרבי אליעזר: ד כל הקליפים כגון קליפי אגוזים ושקדים ורמונים וקליפי בנים. חשיבי שומר לאוכל ומצטרפין עם האוכל להשלימו לכשיעור לקבל טומאה ומיהו קליפה לחה העליונה שעל האגוזים בשעת לקיטתן אינה מצטרפת דלא חשיבה שומר שאין שומר על שומר: קדורה נקובה לשון מקדרים בהרים דתנן בעירובין: וקדורה אינה מצטרפת לפי שאינה שומרת כשהיא נקובה וחתוכה: והחיצונה היא הקליפה הדקה הטפלת מאליה כשמשמשין בבצל ואין הלכה כרבי יהודה: ה המחתך לבשל כגון מחתך דלועים או בצלים או כרשין כדי לבשל בקדרה: שלא מירק שלא גמר החתיכה כמו ומירק אחר שחיטה על ידו במסכת יומא: אינו חבור אע״פ שעדיין החתיכות מעורות במקצת: לכבוש שכובשים ביין ובחומץ כדי להתקיים ולשלוק שליקא הא כי מבשל ובעי ליתא ליה בחבורין הלכך כל זמן שלא מירק הוי חבור אבל לבשל לא הוי חבור דלאו היא שהכוונה: פרידים ויחלק ס זו מזו: התחיל לפרק ולהפריד לגמרי אחת מהן לא אמרינן כיון דגלי דעתיה באחת שרוצה להפרידן כולהו כמי כאלו מופרדים זו מזו ולא הוי חבור אלא אוכל שפירק בלבד לא הוי חבור ומה שלא פירק הוי חבור: האגוזים שאומן שגדלן וחברן זו בזו לשון ויהי אומן את הדסה ז

שחמרן

שמרן לשון ויצברו אותם חמרים חמרים דרך הרוכלים לאצור אגוזין ואבגלים שחותכים אותן וקושרים אותן בחבל או במשיחה ומחברין אותן זו עם זו ותולין אותן כדי שיתקיימו: לפקל כמו לקלף ודוגמתו שנינו פרק שני דמעשרות הבכלים שיפקל: האגוזים והשקדים השתא איירי במפצע באגוזים שהקלפה של אגוזים ושל שקדים חשיבא שומר ואף על פי שפצען כל זמן שהיא מחוברת באוכל חשיבא שומר: עד שירסס לשון והכ' את הבית הגדול רסיסי' כלומ' עד שתהיה הקלפה רכוכה וכתותה לחלקי' דקים: ו ביצה מגולגלת גלויה קצת עד שהיא מעורבת וראויה לגמעה: עד שיגוז הקלפה חשיבא שומר ז ומצטרפ' עד שיחתך ממנו מעט ואז לא חשיבא יותר שומר שהביצה שותתת ויורדת דרך אותו שבר וחתך: ושלוקה אבל אם נשלקה הביצה שהיא קשה ועומדת בתוך הקליפה ואפילו שנשברה לעולם חשיבא הקליפה שומר עד שתהא מרוצצת: וכן עצם שיש בו מוח חשיב העצם שומר למוח ואף ע"פ שנשבר העצם עד שיהיה מרוצץ: רמון שפרדו שחתך הרמון לשני'

ו ביצה מגולגלת עד שיגום ושלוקה עד שירסס עצם
שיש בו מוח חבור עד שירסס הרמון שפרדו חבור עד ש
שיקיש עליו בקנה כיוצא בו שלל הכובסין והבגד שהוא תפור
בכלאים חבור עד שיתחיל להתיר ז עלי ירקות
הירוקים מצטרפין ולבנים אינם מצטרפין רבי אלעזר בר צדוק אומר
הלבנים מצטרפים בכרוב מפני שהן אוכל ובחזרין מפני שהן
משמרין את האוכל ח עלי בצלים ובני בצלים אם
יש בהן ריר משתערין בכמות שהן אם יש בהן חלל ממעך את
חללן פת ספוגנית משתערת בכמות שהיא אם יש בה חלל ממעך
את חללה בש' העגל שנתפח ובשר זקנה שנתמעט משתערים
בכמו' שהן ט קשות שנטעה בעציץ והגדילה ויצאת חוץ
לעציץ טהורה אמר רבי שמעון מה טיבה ליטהר אלא הטמא
בטומאתו והטהו' יאכל י כלי גללי' וכלי אדמה שהשרשים
יכולין לצאת בהן אינם מכשירין את הזרעים עציץ נקוב אינו
מכשיר

ומדין הגרגרי' מחוברין בקלפה הויא קלפה חבור עד שיקיש בקנה ויתנענעו הגרגירים שבו: שלל הכובסים דרך הכובסי' לשלול הבגדים הקטן עם הגדול כדי שלא יאבד וסופו להפרידן: והבגד שהוא תפור בכלאים שתי חתיכות של בגד צמר שתפרן בחוטין של פשתן דודאי סופו להפרידן זו מזו משום אסור כלאים: חבור לטומאה ואם נטמא האחד נטמא חבירו: עד שיתחיל להתיר ואע"פ שלא גמר להתיר דמעשה מוכיח מידי מעשה: ז ירוקים מצטרפין דחזו לאכילה: לבנים אין מצטרפין דהנו לא חזו: ובחזרים בחזרת אע"ג דלבנים לא חזו לאכילה מכל מקום הוו שומר ואין הלכה כרבי אלעזר בר צדוק: ח בני בצלים לעמוד שאמצעי שהוא כמו לב ירוק ומתוך נומחים הבצלים להכי קרי בני בצלים: אם יש בהן ריר שהם מלאים ליחה ואין בהן חלל משתערין כמו שהן כשבאים לשער אם יש בהן אוכל כביצה שיעור טומאה משערין אותן עם הריר ואין ממעך חללן: ואם יש בהן חלל ממעך את חללן וא"כ משער לכביצה: ספוג: פת עשויה רכה כמין ספוג ואינה דרוכה ובעוטה: משתערת כמות שהיא בלא מיעוך: בשר העגל שנתפח דרך בשר העגל שהוא נתפח ומתרבה כשהוא מתבשל ובשר השור הזקן מתמעט: בכמות שהן אם בשר שור מבושל הוא שנתמעט ועמד על פחות מכביצה אין אומרים כשהיה חי היה בו כביצה או יותר ויטמא אע"פ שעכשיו אין בו כשיעור וכן אם היה בשר עגל שנתפח ונתרבה ויש בו כדי לטמא אין אומרים הואיל וכשהיה חי לא היה בו כדי לטמא אף עכשיו לא יטמא: ט קישות שנטעה בעציץ שאינו נקוב והוכשרה שם לקבל טומאה ונטמאת דתלושה דמיא: והגדילה ויצאה חוץ לעציץ ונחשבת כמחובר לפי שיונקת ושואבת מן הקרקע שחוץ לעציץ: טהורה שפרחה לה טומאה משיצאה חוץ לעציץ: מה טיבה ליטהר דכשקבלה טומאה היתה כתלושה הילכך מה שבתוך העציץ נשאר בטומאתו ומה שהוסיף אחרי כן ויצא חוץ לעציץ טהור ואין הלכה כרבי שמעון: י כלי גללים כלים העשויין מגללי הבקר: שהשרשים יכולים לצאת בהן אף על פי שאינן נקובים השרש יוצא מעצמו ונוקב את הגלל ואת האדמה של אותו כלי ולהכי לא נקט כלי אבנים לפי שקשים הן ואין השרש נוקב אותן: עציץ נקוב אינו מכשיר את הזרעים שבתוכו דלא מקבלי הכשר משום דחשיבי כמחובר ואין הזרעים כשרים לקבל טומאה אלא כשבא עליהן מים לאחר

שבתלשו ואפילו פירות תלושים אין נכשרים במים שבתוכו לפי שאין המים מכשירין כשהן במחובר דבעינן שיהיו המים תלושים והני מים דמכחי בעציץ נקוב כמכחי אארעא דמו : ושאינו נקוב מכשיר את הזרעים דבין מים שבתוכו ובין זרעים תרויהו חשיבי כתלושים : מלאהו לעציץ שאינו נקוב עפר עד שפתו הואיל ורואה את האויר מארבע רוחות הוי כעציץ נקוב וחשיבי כמחובר בין המים בין הזרעים שבו : כטבלא שאין לה לבזבז שאין לה שפה מכאן ומכאן אלא פשוטה וחלקה דמים שבה אין מכשירין את הזרעים וחשיבי כמחובר הואיל ורואין את האויר מארבע רוחות:

מכשיר הזרעים ושאינו נקוב מכשיר את הזרעים כמה הוא שעורו של נקב כדי שיצא בו שרש קטן מלאהו עפר עד שפתו הרי הוא כטבלא שאין לה לזביז׃

פרק ג

יש צריכין הכשר ואינן צריכים מחשבה מחשבה והכשר מחשבה ולא הכשר לא הכשר ולא מחשבה כל האוכלים המיוחדים לאדם צריכין הכשר ואינן צריכים מחשבה׃ ב החותך מן האדם ומן הבהמה ומן החיה ומן העופות מנבלת העוף הטמא והחלב בכפרים ושאר כל ירקות שדה חוץ משמרקעים ופטריות רבי יהודה אומר חוץ מכרישי שדה והרגילה וניץ החלב רבי שמעון אומר חוץ מן העכביות רבי יוסי אומר חוץ מן הכלוסין הרי אלו צריכין מחשבה והכשר׃ ג נבלת בהמה טמאה בכל מקום ונבלת העוף הטהור בכפרים צריכין מחשב׳ ואינן צריכי׳ הכשר נבלת בהמה טהורה בכל מקום ונבלת העוף הטהור והחלב בשווקים אינן צריכין מחשבה ולא הכשר רבי שמעון אומר אף הגמל והארנבת והשפן והחזיר׃

ד השבת

יש צריכים הכשר מים כדכתיב וכי יותן מים על זרע: ואין צריכין מחשב׳ לחשב עליהן לאכילה וכלה מתניתין מפרש לקמן : ב החותך מן האדם מן הבהמה מן החיה מן העופות כלהו בחותך מחיים איירי ואף על פי שפירשו מן החי אין מטמאין דאין מטמא אלא אבר מן החי לא בשר שפירש מן החי הילכך צריכין מחשבה שיחשב עליהן לאכילה ואם לאו אין מטמאין : והחלב בכפרים דאנשי הכפרים לא אכלי חלבים הילכך צריכין מחשבה אבל בשווקים דאיכא רוב עם הבאים לשוק איכא טובא דאכלי חלבים ואין צריכין מחשבה: ושאר כל ירקות שדה שאינן נזרעים בגנות אינן מיוחדים למאכל אדם וצריכין מחשבה: חוץ משמרקעים מין בצל חריף : ופטריות מין צמח שאין לו שורש פונג״י בלעז : חוץ מכרישי שדה פור״וש בלעז ובערבי פור״את שאלו אף על פי אין נוטעים אותן בגנות אין צריכין מחשבה: והרגילה כך שמה בערבי ובלעז פורק״לה: ניץ החלב פרחים לבנים כחלב ויש אומרים עשב כשחותכים אותו יוצא ממנו חלב: עכביות עשב מלא קוצים והוא דרדר בלשון מקרא ובלעז קרד״וש : כלוסין רמב״ם אומר שקורין לו בערבי עכב אלדיב וסברי רבי יהודה ורבי שמעון ורבי יוסי שאלו אין צריכין מחשבה מפני שהן מיוחדין למאכל אדם ואין הלכה כאחד מהם אלא כלם צריכין מחשבה ואם לאו אין מטמאין: ג נבלת בהמה טמאה בכל מקום בין בכפרים בין בשווקים צריכים מחשבה דסתמיהו לאו לאכילה : ואין צריכין הכשר לא הכשר מים ולא הכשר שרץ שאין צריך ליגע בהן דבר טמא לטמאן שסופן לטמא מעצמן טומאה חמורה ואם תאמר בשלמא נבלת עוף טהור דאיכא מטמאה אלא בבית הבליעה כיוא דצריכה מחשבה לטמא טומאה קלה אלא נבלת בהמה דמטמאה במגע ובמשא מחשבה למה לי לטומאה קלה היא גופה טמאה היא הא מלתא משני בתלמוד פר׳ דם שחיטה כגון דאיכא פחות מכזית נבלה וצרפה לפחו׳ מכביצה אוכלי׳ דבין האי והאי הוי כביצה דלהכי צריכה מחשבה ומכל מקו׳ חשיב סופו לטמא טומאה חמורה ואינה צריכה הכשר הואיל והיה אפשר לצרפה לכזית: בשווקים שיש רוב עם הבאים לשוק איכא טובא דאכלי נבלת עוף טהור ואכלי חלבים: אינן צריכים לא מחשבה דלאכילה הן עומדים ולא הכשר דנבלת עוף טהור סופה לטמא טומאה חמורה דמטמאה בגדים בבית הבליעה וחלב מיירי בחלב טמאה דמטמא החלב כבשר כדלקמן בפרקין הילכך אין צריכין הכשר : רבי שמעון אומר אף הגמל וכו׳ אין צריכין מחשבה בשווקים דאיכא רוב עם ואכלי להו ודלא כתנא קמא דאמר נבלת בהמה

טמאה

ד חשבת משנתן טעמו בקדרה אין בו משום תרומה ואינו מטמא טומאת אוכלים לולבי זרדים ושל ערל ועלי תלוף השוטה אינן מטמאין טומאת אוכלים עד שימתוקו רבי שמעון אומר אף של פקועות כיוצא בהם ״ ה הקושט והחמם וראשי בשמים התיאה והחלתית והפלפלין וחלות חריע נלקחים בכסף מעשר ואינן מטמאין טומאת אוכלין דברי רבי עקיבא אמר לו רבי יוחנן בן נורי אם נלקחים בכסף מעשר מפני מה אין מטמאין טומאת אוכלין ואם אינן מטמאין טומאת אוכלים אף הם לא ילקחו בכסף מעשר״ ו הפגין והבוסר רבי עקיבא מטמא טומאת אוכלין רבי יוחנן בן נורי אומר משיבואו לעונת המעשרות פריצי זתים וענבים בית שמאי מטמאין ובית הלל מטהרין הקצח בית שמאי מטהרין ובית הלל מטמאין וכן למעשרות״ ז הקור הרי הוא כעץ לכל דבר אלא שהוא נלקח בכסף מעשר כפניורת לאוכלין ופטורות מן המעשרות״ ח דגים מאימתי מקבלין טומאת בית שמאי אומרים משיצודו ובית הלל אומרים משימותו ר׳ עקיבא

שואה בכל מקום ולא מפיק להכי ואין הלכה כרבי שמעון: ד השבת מין ירק הוא וכן שמו בערבי ובלעז אניטו: משנתן טעמו בקדרה אם היו שבת של תרומה משנתן טעם בקדרה והוציאו משם לא מחייב עליה זר האוכלו דעץ בעלמא הוא: ואינו מטמא טומאת אוכלים דכיון שנתבשל כלה כחו וטעמו ונשאר כעץ בעלמא ותו לא חשיב אוכל: לולבי זרדים ענפים רכים היוצאים בעת שמלבלבים האילנות ונוטעים אותן ביין או בחומץ או במים ומלח ואוכלים אותן: והערל מין ירק דומה לכרכום: ועלה לוף ממיני הבצלים ויש מהם מין שקורין לו לוף שוטה: עד שימתיקו דלא חשיבי אוכל אלא לאחר שכובשים אותן ויוצא מהן מרירותן: פקועות כעין אבטיחים קטנים והן מרי׳ ורבותי פירשו דלעת מדברית ואין הלכה כרבי שמעון: ה הקושט כך שמו בלעז ובערבי והוא נמנה עם סממני הקטורת: והחמם יש שפירשו זנגביל ויש שפירשו קנמון: וראשי בשמים כגון אגוז מוס קא״טו ונרד וכיוצא בהם שנותנים ריח ערב: התיאה מין חלתית והחלתית כך שמה בערבי ואף על פי שריחה רע רגילים ליתן מנה במוגמות: וחלת חריע כרכום יערי וקורין לו בערבי אלקרטום: אף הן לא ילקחו בכסף מעשר דרחמנא אמר ונתת הכסף וכולי ואכלת שם דבר שהוא מאכל כמות שהוא אתה קונה בכסף מעשר ושאינו מאכל כמות שהוא אין אתה קונה בכסף מעשר וכן הלכה דאין מטמאין טומאת אוכלים ואין נקחים בכסף מעשר: ו הפגין תאנים שלא נתבשלו כדכתיב התאנה חנטה פגיה וכל שאר פירות כמי שאינן מבושלים נקראים פגין: והבוסר ענבים שלא נתבשלו ומשהגיעו להיות כפול הלבן נקראים בוסר ופגין גרועים מבוסר: משיבואו לעונת המעשרות כל פרי ופרי כפי העת הקצוב לו להתחייב במעשר כדתנן פרק קמא דמעשרות ואין הלכה כרבי יוחנן בן נורי: פריצי זיתים וענבים שנתקשו קודם בשולן ואינן נפרכים בבית הבד לשון ובני פריצי עמך בני אדם קשים ורשעים כך זיתים וענבים הללו קשים ואינן נפרכים ואינן נדרכים: בית שמאי מטמאין דחשיבי אוכל ובית הלל מטהרין דלא חשיבי אוכל: הקצח ניילו בלעז וזרע שחור הוא ורגילים לתת אותו בלחם לפי שהרגיל בו אינו בא לידי כאב לב: וכן למעשרות כמו שנחלקו לטומאה כך נחלקו למעשרות דמטמא טומאת אוכלים מחייב במעשרות: ז קור ענף רך הכוסף בראשו של דקל ואוכלין אותו בני אדם ובימות הגשמים הוא מתקשה: כעץ לכל דבר ואינו מטמא טומאת אוכלין: נקח בכסף מעשר דפרי עגולי קרקע הוא: כפניות תמרים שלא בשלו כל צרכן: כאוכלין ומטמאין טומאת אוכלין: ח דגים מאימתי מקבלים טומאה דכל זמן שהן חיין אין מקבלין טומאה: משיצודו חשובים כמתים: אם יכולים לחיות שאם יחזירם למים יחיו אין מטמאין אבל אם אין יכולים לחיות כשמחזירן למים אף על פי שעדין לא מתו מקבלים טומאה והלכה כבית הלל: יחור של תאנה שנפשח ענף של אילן תאנה ובו תאנים שנתלש ונפרד ממקום חבורו אלא שנשאר מעורה ומדובק בקליפת האילן בלבד: רבי יהודה מטהר אותם תאנים שבענף אם נגעה בהם טומאה דחשיב להו כמחובר הואיל והענף מעורה קצת אף על פי שאינו מעורה אלא בקליפה:

וחכמים אומרים אם יכול לחיות אם יקשרו ויחברו הענף עם האילן יחיה הענף ויוציא פירות חשוב כמחובר וטהורים ואם לא יחיה כשיקשרוהו עם האילן הרי התאנים שבענף כתלושים הן חשובים ומקבלים טומאה והלכה כחכמים: ט חלב בהמה טהורה שנתנבלה טהור מטומאת נבילות דכתיב וחלב נבלה יעשה לכל מלאכה ואפילו מלאכת הקדש במשמע: לפיכך הוא צריך הכשר כיון שאין סופו לטמא טומאה חמורה דהכי קימא לן פרק קמא דטהרות דכל שאין סופו לטמא טומאה חמורה היכו לטמא אדם וכלים צריך הכשר: חלב בהמה טמאה מטמא טומאת נבלות דלא טהרה תורה אלא חלב של בהמה טהורה שנתנבלה דכתיב וחלב נבלה וחלב טריפה יצאת חלב בהמה טמאה שאין לה טריפה לפי שטריפתה ושחיטתה שוה: ואין צריך הכשר לטומאת אוכלים אם כזית פחות מכזית לפחות מכביצה כדפרישנ׳ לעיל אבל מחשבה ודאי בעי עדי דהוה אכסרה דבעיא מחשב׳ בכל מקום כדיתנן לעיל: צריך מחשבה בכפרים ולא בשווקי׳ אבל הכשר צריכים בכל מקום: י כוורת דבורים וכו׳ אם היא מחוברת בטיט הכל מודים שהיא כקרקע ואם הייתה מונחת על גבי יתדות הכל מודים שהיא ככלים לא

רבי עקיבא אומר אם יכולין לחיות יחור של תאנה שנפשח ומעור׳ בקליפה רבי יהודה מטהר וחכמים אומרים אם יכול לחיות תבואה שנעקרה ומעורה אפילו בשרש קטן טהורה ׳ ט חלב בהמה טהורה איני מיטמא טומאת נבילות לפיכך הוא צריך הכשר חלב בהמה טמאה מיטמא טומאת נבילה לפיכך אינו צריך הכשר דגים טמאים וחגבים טמאים צריכין מחשבה בכפרים ׳ י כוורת דבורים רבי אליעזר אומר הרי היא כקרקע כותבין עליה פרוזבול ואינה מקבלת טומאה במקומה והרודה ממנה בשבת חייב חטאת וחכמים אומרים אינה כקרקע ואין כותבים עליה פרוזבול ומקבלת טומאה במקומה והרודה ממנה בשבת פטור ׳ יא חלות דבש מאימתי מיטמאות משום משקה בית שמאי אומרים משיחרחר בית הלל אומרים משירסק ׳ יב אמר רבי יהושע בן לוי עתיד הקדוש ברוך הוא להנחיל לכל צדיק וצדיק שלש מאות ועשרה עולמות שנאמר להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא אמר רבי שמעון בן חלפתא לא מצא הקדוש ברוך הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום שנאמר ה׳ עז לעמו יתן ה׳ יברך את עמו בשלום ׳

נשלמה מסכת עוקצים: ובע״ה נתחיל מסכת כלים:

כחלקו אלא מונחת על גבי קרקע ואיכא מחוברת בטיט רבי אליעזר אומר הרי היא כקרקע ונקנית בכסף בשטר ובחזקה כקרקע והרודה מחלות דבש שבתוכו בשבת חייב חטאת כתולש ממקום חבור דכתיב ויטבול אותה ביערת הדבש וכי מה ענין יער אצל דבש אלא מה יער התולש ממנו בשבת חייב חטאת אף דבש הרודה ממנו בשבת חייב חטאת: וכותבין עליה פרוזבול שטר שכותבים בית דין למלוה שמסר לה כל חוב שיש לו שלא תהא שביעית משמטתו ואין כותבין פרוזבול אלא על הקרקע כלומ׳ כשיש ללוה קרקע ואם יש לו כוורת דבורים כמי שיש לו קרקע דמי וכותבין עליה פרוזבול למלוה: ואינה מקבלת טומאה במקומה דהויא כמחובר שאינו מקבל טומאה: יא מאימתי מטמאות משום משקה דסתמיהו לאכילה קיימי ומאימתי מטמאין טומאת משקין להיות תחלה: משיחרחר משיביא עשן ויעשן הכוורת הדבורים לשון לחרחר ריב שנראה כאלו רוצה לחרחר ריב עם הדבורים ׳ פירוש אחר משיחרחר שיחמם אותם להוציא דבשם אף על פי שעדיין לא יצא הדבש לשון כחר מפוח ואית דגרסי משיהרהר כלומר משיהרהר מחשבה בלבו לרדות הדבש: משירסק כשרוצים לרדות דבש מן הכוורת חותכים בסכין ומוציאין חלות חלות וזהו ריסוקן: יב עתיד הקדוש ברוך הוא להנחיל לכל צדיק וצדיק סמך מאמר זה לכאן להודיע בחתימת המשנה מתן שכרן של צדיקים שלומדים ומקיימים כל מה שכתוב במשנה: שלש מאות ועשרה עולמות שנאמר להנחיל אוהבי יש בגמטריא הכי הוו שלש מאות ועשר כלומר שההנאה וקורת רוח שיש לכל צדיק וצדיק בעולם הבא הוא שלש מאות ועשר פעמים כנגד כל העולם הזה שאין העולם הזה כלו אלא חלק משלש מאות ועשר מאה שיש לכל צדיק וצדיק כחלקו לעולם הבא:

אבות

אבות הטומאות השרץ שמנה שרצים הכתובים בפרשת ויהי ביום השמיני החלד והעכבר וכו׳ אין אבות הטומאות לטמא אדם וכלים הנוגעים בהם במותם ושיעורן לטמא בכעדשה שכן החומט תחלת בריותו בכעדשה אבל האברי׳ אין להם שיעור אפילו פחות מכעדשה מן השרץ מטמאי׳ ודוקא כשהוא לח השרץ מטמא ואינו מטמא יבש דכתיב וכל אשר יפול עליו מהם במותם כעין מותם: ושכבת זרע דוקא שכבת זרע דישראל וגדול אבל דגוי אינה מטמאה אפילו מדרבנן דקרוין של גוי טהור גמור וכן שכבת זרע של קטן נמי לא מטמאה דכתיב או איש אשר תצא ממנו שכבת זרע איש ולא קטן פחות מבן ט׳ שני׳ ויום אחד דאין ביאתו ביאה ושיעור׳ לרוא׳ במשהו

פרק א

אבות הטומאות השרץ ושכבת זרע וטמא מת והמצורע בימי ספרו ומי חטאת שאין בהם כדי הזייה הרי אלו מטמאין אדם וכלים במגע וכלי חרס באויר ואינם מטמאין במשא׳ ב למעלה מהם נבלה ומי חטא׳ שיש בהם כדי הזייה שהם מטמאי׳ את האד׳ במש׳ לטמ׳ בגד׳ במגע וחשוכי׳ בגדי׳ במגע

אפילו כעין חרדל ולנוגע בכעדשה ודוקא ש״ז לחה מטמא׳ דכתיב שכבת זרע בראויה להזריע ודלא קחשיב תנא דידן בעל קרי בהדי אבות הטומאות ש״מ דאינו אלא ראשון לטומאה והכי תנן בסוף מסכת זבים בעל קרי כמגע שרץ דלא הוי אלא ראשון וטמ׳ מת אדם שנטמא במת אבל כלים שנגעו במת הן כמת עצמו והנוגע בהן כנעשה אב הטומא׳ וכלים שנגעו באדם שנטמא במת או באדם שנגע בכלים שנגעו במת הוו אב הטומאה ומטמאים טומאת שבעה כאדם עצמו כדתנן פרק קמא דאהלות אבל כלי חרס ואוכלים ומשקים שנגעו במת אין נעשים אב הטומאה ודוקא ישראל נעשה אב הטומאה כשנגע במת אבל גוי וכן נפל שנולד בן ח׳ אינו מקבל טומאה אם נגע במת: ומצורע בימי ספרו מצורע שהוחלט באחד מן הנגעים ונתרפא והוצרך בצפורים ועץ ארז ואזוב ושני תולעת ונתגלח ויושב מחוץ לאהלו שבעת ימים ובשמיני מביא קרבנותיו ואותם שבעת ימים קרויין ימי ספרו ומטמא אדם דכתיב וכבס בגדים בימי חלוטו וכתיב וכבס בגדים בימי ספרו מה להלן מטמא אדם אף כאן מטמא אדם: ומי חטאת שאין בהן כדי הזייה מטמו במגע ואם יש בהן כדי הזייה מטמו אף במשא לטמא אדם לטמא בגדים דכתיב ומזה מי הנדה יכבס בגדיו והנוגע במי הנדה יטמא עד הערב ורבותינו למדו שהמזה טהור ולא בא הכתוב אלא ליתן שיעור לנושא שצריך שיהיה בו כדי הזאה וחלק הכתוב בין מים למים לומר לך מים שיש בהן כדי הזייה מטמאים אדם לטמא בגדים ושאין בהן כדי הזייה מטמאים אדם לטמא אוכלים ומשקים ולא לטמא בגדים: וכלי חרס באויר כשנפלה טומאה באויר כלי חרס בין נגעה בכלים בין לא נגעה נטמא הכלי ואם נגעה הטומאה בכלי מבחוץ לא נטמא בנגיעה זו דכתיב וכל כלי חרס אשר יפול מהם אל תוכו יטמא מתוכו נטמא ואינו נטמא מאחוריו: ואינם מטמאים במשא דכל הנך אבות הטומאות דחשיבי הכא כתיב בהו הנוגע ולא כתיב בהו הנושא: ב מטמאים את האדם במשא משהגביה אחד מהן בין בידיו בין שהגביהו הבידו על כתיפו ואפילו שלא נגע בו בטומאה או שהיתה הטומאה קשורה בחבל והגביה הטומאה על ידי החבל כיון שהגיע כובד הדבר הטמא בעצמו נטמא האדם טומאת משא לטמא בגדים שעליו או כל בגדים וכלים שהוא נוגע בהן חוץ מכלי חרס כל זמן שהטומאה על גביו אבל לאחר שפירש מן הטומאה אינו מטמא כלים בנגיעה לפי שהנושא את הטומאה לאחר שפירש ממנה אינו אלא ראשון לטומאה ואין כלים מקבלים טומאה אלא מאב הטומאה ואפילו בזמן שהוא נושא את הטומאה אינו מטמא אדם וכלי חרס אלא שאר כלים בלבד ואין לך טמא טומאת משא אלא האדם בלבד ולא כלים ולא אוכלים ומשקים שאם היו כלים רבים זה על גב זה ונבלה או מי נדה בכלי העליון לא נטמאו הכלים התחתונים במשא כל זמן שלא נגעו בנבלה או במי הנדה וכן אוכלים ומשקים אין מטמאים טומאת משא דגבי טומאת משא כתיב לכם ודרשינן לכם הם מטמאים במשא ואין מטמאים לא כלים ולא אוכלים ומשקים במשא וכשם שהנבלה מטמאה במשא כך מטמאה בהיסט שהיסט מעין משא הוא כגון שהיה עץ מונח בראש האילן או בראש הכותל ונבלה בקצה אחד של העץ ובא אדם והכריע בקצה השני כיון שהגביה הקצה שבו הנבלה מחמת הכרעתו נטמא טומאת היסט דהוי כנושא: וחשוכי בגדים במגע כלומר מנועים הבגדים מטומאה דאיכא מגע בלא משא שהנוגע בנבלה

כלים פרק א

אף נמי הכלים ואינו נושאם איכו מטמא אפילו בגדים שעליו דכתיב והנוגע בנבלתה יטמא עד הערב ולא מוכר פס כבוס בגדים וגמי סכלה כמי כתיב והכפש המגעת תטמא עד הערב : חסוכי לשון מכיעה כמו ולא חשכת את בנך : ג בועל נדה כתיב ביה ותהי נדתה עליו למדנו שהוא מטמא משכב ומושב כנדה וכתיב בתריה וכל המשכב אשר ישכב עליו יטמא ואין צריך לומר אלא לפרושי ותהי נדתה עליו דריש' אמא והכי קאמר קרא ותהי נדתה עליו שאמרתי לך לא אמרתי אלא לענין שיהיה אבי הטומאה כנדה מה היא מטמאה אדם וכלי חרס אף הוא מטמא אדם וכלי חרס אבל לעשות משכב ומושב כל המשכב אשר ישכב עליו יטמא הוא ולא יטמא אדם וכלים כמשכב הנדה שמטמא אדם וכלים אלא דין ראשון לטומאה יש לו שמטמא אוכלים ומשקין בלבד : משכב

במגע ג למעלה מהן בועל נדה שהוא מטמא משכב תחתון כעליון למעלה מהן זובו של זב ורוקו ושכבת זרעו ומימי רגליו ודם הנדה שהן מטמאין במגע ובמשא למעלה מהן מרכב שהוא מטמא תחת אבן מסמא למעלה מן המרכב משכב ששוה מגעו למשאו למעלה מן המשכב הזב שהזב עושה משכב ואין משכב עושה משכב ד למעלה מן הזב זבה שהיא מטמאה את בועלה למעלה מן הזבה מצורע שהוא מטמא בביאה למעלה מן

תחתון כעליון כלומר משכב תחתון של בועל נדה כעליונו של זב מה עליונו של זב היינו כלים שעל גבי הזב כגון עשר מצעות זו על גב זו והבלן על גבי הזב בין שנגע בהן הזב בין שלא נגע טמאין ומטמאין אוכלי' ומשקין אבל לא אדם וכלים אף תחתונו של בועל נדה דהיינו מצעות שתחתיו מטמאין אוכלים ומשקין ולא אדם וכלים דאלו תחתונו של זב וזבה ונדה ויולדת אפילו עשר מצעות זו על גב זו ואחד מן מטמאין הללו בעליון כלן שתחתיו טמאין ומטמאין אדם וכלים : למעלה מהן זובו של זב וכו' משום דהכך דחשיב ואזיל מטמאין בכל שהן במגע ובמשא ובועל נדה אין מטמא עד שישא את כלו משום הכי קתני למעלה מהן כלומר דהכך דחשיב הן למעלה מבועל נדה לפי שהן מטמאין בכל שהן מה שאין כן בבועל נדה שהם מטמאין במגע ובמשא שוה מגען למשאן דבין במגע בין במשא מטמאין אדם לטמא בגדים וכלים חוץ מאדם וכלי חרס : מרכב התפוס של אוכף קרוי מרכב שהאוכף עצמו שאדם רוכב עליו טמא משום מושב והתפוס שלו טמא משום מרכב : שהוא מטמא תחת אבן מסמא אבן גדולה וכבדה כדכתיב והיתיית אבן חדא ושומת על פום גובא ואם היתה אבן גדולה על גבי התפוס של מרכב והזב תופס בה אף על פי שאין כובדו של זב ככר על המרכב כטמא התפוס שתחת האבן משום מרכב : למעלה מן המרכב משכב דבאבן מטמא מטמא משכב כמו מרכב ועוד חמור ממנו דשוה מגעו למשאו לטמא אדם לטמא בגדים מגעו כהדיא כתיב ביה ואיש אשר יגע במשכבו יכבס בגדיו ומשאו דלאחר שהזכיר הכתוב דין מגע המשכב ודין מגע של מרכב כאמר והנושא אותם יכבס בגדיו אלמא במשכב בין מגע בין משא טעונים כבוס בגדים אבל במרכב חלק הכתוב בין מגע למשא דכתיב וכל המרכב אשר ירכב עליו הזב יטמא ואלו יכבס בגדיו לא כתיב : ואין משכב עושה משכב דכתיב וכל המשכב אשר ישכב עליו הזב יטמא זב עושה משכב ואין משכב עושה משכב הילכך אם נגע משכב הזב בכלים איכם אלא ראשון לטומאה כמגא זב למעלה ממשכב : ד שהיא מטמאה את בועלה טומאת שבעה דגבי נדה כתיב ותהי נדתה עליו וטמא שבעת ימים וכתיב כמי גבי זבה כימי נדתה תהיה טמאה היא ודרשינן תהיה טמאה לרבות את בועלה היא היא מטמאה את בועלה ואין הזב מטמא את מה שבועל טומאת שבעה אלא טומאת מגע ומשא : למעלה מן הזבה מצורע דמצורע עושה משכב ומושב כזבה וחמור ממנה שהוא מטמא בביאה כשבא אל הבית טמא כל מה שבבית ואף על פי שלא נגע דכתיב מחוץ למחנה מושבו מלמד שמושבו טמא מכאן אמרו מצורע שיושב תחת האילן וטהור עובר כטמא הטהור ואם טהור יושב תחת האילן ומצורע עובר לא כטמא הטהור וכן בבגד המנוגע ובאבן המנוגעת ודוקא מצורע בימי חלוטו אבל בימי ספרו דהיכו לאחר תגלחת וכפורים איכו מטמא בביאה ואיכו מטמא משכב ומושב : למעלה מן המצורע עצם כשעורה שהוא מטמא טומאת שבעה דכתיב וכבסתם בגדיכם ביום השביעי וטהרתם

שהדינים כל טומאות שאתם מטמאין במת לא יהיו פחותים משבעה ואף על גב דמצורע חמור מעצם כשעורה דמצורע מטמא כל אשר באהל כשבא אל האהל ועצם כשעורה אינו מטמא באהל מכל מקום במעלה זו מיהא עצם כשעורה חמור שמטמא טומאת שבעה וכן כל הכי למעלה למעלה דחשיב להו לכל אלו קאמר דחמור השני מן הראשון דהשתא מהן יש שיש חומרא בראשון שאינה בשני אלא לאותה מעלה שהוא מונה בלבד קאמר שהשני חמור: חמור מכלם מת יש מהן חמורים ממת שזב וזבה עושים משכב ומושב ומטמאין באבן מסמא ומת אינו עושה משכב ומושב ואינו מטמא באבן מסמא ומכל מקום במעלה זו מת חמור מכלן שמטמא׳ באהל ומה שמצורע מטמא בביאה אין טומאתו כטומאת אהל דאם הכניס ידו לבית המנוגע טהור ואפילו נכנס כלו חוץ מחוטמו טהור דביאה במקצת לאו שמה ביאה ואפילו מחיצה מבלת בבית שהמצורע שם כדתנן באהלות נכנס לבעל הבית עושים לו מחיצה גבוהה עשרה טפחים שנכנס ראשון ויוצא אחרון וכל כהאי גוונא במת מטמ׳ באהל איכא יש חילוק בין מצורע יושב למצורע עובר כדפרישנן לעיל מה שאין כן במת:

מן המצורע עצם כשעורה שהוא מטמא טומאת שבעה חמור מכולם המת שהוא מטמא באהל מה שאין כולם מטמאין.

ח עשר טומאות פורשות מן האדם מחוסר כפורים אסור בקדש ומותר בתרומה ובמעשר חזר להיות טבול יום אסור בקדש ובתרומה ומותר במעשר חזר להיות בעל קרי אסור בשלשתן חזר להיות בועל נדה מטמא משכב תחתון בעליון חזר להיו׳ זב שראה שתי ראיות מטמא משכב ומושב וצריך ביאת מים חיים ופטור מן הקרבן ראה שלש חייב בקרבן חזר להיות מצורע מוסגר מטמא בביאה ופטור מן הפריעה ומן הפרימה ומן התגלחת ומן הצפרים ואם היה מוחלט חייב בכולן פירש ממנו אבר שאין עליו בשר כראוי מטמא במגע ובמשא ואינו מטמא באהל ואם יש עליו בשר כראוי מטמא במגע ובמשא ובאהל שיעור בשר כראוי כדי להעלות ארוכה רבי יהודה אומר אם יש במקום אחד כדי להקיפו בחוט ערב יש בו להעלות ארוכה.

ז עשר

ח עשר טומאות פורשות מן האדם עשר מעלות זו למעלה מזו יש בטומאות הפורשות מן האדם: מחוסר כפורים כגון מצורע מוחלט וזב ובעל שלש ראיות וזבה ויולדת שטבלו והעריב שמשן אסורים לאכול קדשים עד שיביאו כפרתן ומותרים בתרומה: חזר להיות טבול יום טמא שטבל ולא העריב שמשו אסור בקדש ובתרומה ופוסל אותם אם נגע בהם: חזר להיות בעל קרי שיצאה ממנו שכבת זרע ולא טבל: חזר להיות בועל נדה והא דלא תני חזר להיות טמא מת שהוא חמור מבעל קרי דטמא מת אב הטומאה ובעל קרי אינו אלא ראשון והדר לתני חזר להיות בועל נדה דחמור מטמא מת שמטמא משכב התחתון כעליון משום דהכך עשר טומאות פורשות מן האדם וזו טומאת מגע היא: משכב התחתון כעליון משכב התחתון של בועל נדה כעליונו של זב מה עליונו של זב מטמא אדם לטמא אוכלים ומשקין אבל לא אדם וכלים אף תחתונו של בועל נדה מטמא אדם לטמא אוכלים ומשקין לא אדם וכלים: שראה שתי ראיות מטמא משכב ומושב וצריך לספור שבעה נקיים דהכי תנן פרק קמא דמגלה אין בין זב הרואה שתי ראיות לזב שראה שלש ראיות אלא קרבן: וצריך ביאת מים חיים דכתיב בזב ורחץ את בשרו במים חיים אבל שאר כל המטמאין סגי להו במי מקוה: חייב קרבן האמור בפרשת מצורע גבי זב וכל זמן שלא הביא קרבן הוי מחוסר כפורים: מצורע מוסגר שהסגירו הכהן שבעת ימים לראות אם יולדו בו סימני טומאה: מטמא בביאה אם בא אל הבית מטמא כל אשר בבית: ופטור מן הפריעה ומן הפרימה דלא אמרה תורה בגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע אלא במצורע מוחלט: ומן התגלחת ומן הצפורים דמוחלט שנתרפא מביא צפורים ומגלח את כל שערו ומוסגר לא: שאין עליו בשר כראוי כדמפרש בסיפא כדי להעלות ארוכה: מטמא במגע ובמשא ואינו מטמא באהל דבמגע כתיב וכל הנוגע בעצם משמע בין יש בו בשר כראוי בין אין בו בשר כראוי ובטומאת אהל כתיב או בעצם אדם או בקבר ועצם אדם משמע

כלים פרק א.

ו עשר קדושות הן ארץ ישראל מקודשת מכל הארצות ומה היא קדושתה שמביאים ממנ׳ העומר והבכורים ושתי הלחם מה שאין מביאין כן מכל הארצות׃ ז עיירות המוקפו׳ חומה מקודשות ממנה שמשלחי׳ מתוכן את המצורעי׳ ומסבבין לתוכן מת עד שירצו יצא אין מחזירין אותו׃ ח לפנים מן החומה מקודש מהם שאוכלים שם קדשים קלים ומעשר שני הר הבית מקודש ממנו שאין זבים וזבות נדות ויולדות נכנסים לשם החיל מקודש ממנו שאין גוים וטמא מת נכנסים לשם עזרת נשים מקודשת ממנו שאין טבול יום נכנס לשם ואין חייבין עליה חטאת עזרת ישראל מקודשת ממנה שאין מחוסר כפורים נכנס לשם וחייבין עליה חטאת עזרת הכהנים מקודשת ממנה שאין ישראל נכנסים לשם אא בשעת צרכיהם לסמיכ׳ לשחיט׳ לתנופה

ט׳ בין

עד שיהיו בו בשר וגידים ועצמות: במקום אסר כדי להקיפו בחוט ערב שאם יחתך הבשר שעל האבר לפופים שים בעביין כחוט ערב שהוא יותר עב מחוט השתי בכלים ויהיה בהן כדי להקיף את האבר בידוע דבסכי הוא מעלה ארוכה ואין הלכה כרבי יהודה: ו עשר קדושות הן איידי דאיירי לעיל במעלות של טומאות זו למעלה זו תנא נמי הכא מעלות של קדושות זו למעלה זו: שמביאים ממנה העומר דכתיב וקצרתם את קצירה והבאתם את עומר קצירם ולא קציר חוצה לארץ: והבכורים דכתיב ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארצך: ושתי הלחם דכתי׳ ממושבותיכם תביאו לחם:

ז עיירות המוקפות חומה מימות יהושע בן נון דבמצורע כתיב מחוץ למחנה מושבו חוץ למחנה ישראל וכשכבש יהושע את הארץ קדש שעיירות שהיו מוקפות חומה בימיו שיהיו כ במחנה ישראל לשלח משם מצורעים: ומסבבים לתוכן מת מותר לכנסו בעיר ממקום למקו׳ עד מקום שירצו טובי העיר לקברו שם: יצא המת מן העיר אין מחזירים אותו בעיר לקברו שם ואפילו רצו טובי העיר דכיון דיצאה טומאה מן העיר אין מכניסין אותה בתוכה: ח לפנים מן החומה מקודשת ירושלם: שאוכלי׳ שם קדשים קלים ומעשר שני דכתיב ובאת שמה והבאתם שמה וכו׳ וכתיב לא תוכל לאכול בשעריך וכו׳: הר הבית חמש מאות אמה על חמש מאות אמה היה ובו היה בית המקדש בנוי ומשם מתחיל מחנה לויה ושיעורו עד שער ניקנור ולפנים מחנה שכינה ומהר הבית ולחוץ עד חומת ירושלם מחנה ישראל: שאין זבים וזבות נדות ויולדות נכנסים לשם דכתיב וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש שומע. אני שלשתן יוצאים למקום אחד תלמוד לומר במצורע בדד ישב אלמ׳ איכו משולח למקום שני וטמא מת משולחים ואף מצורע שטומאתו חמורה חמור שלוחו משלוח חבירו דכתיב מחוץ למחנה מושבו לפי כך משולח חוץ לירושלם אף זבים וזבות נדות ויולדות שטומאתן חמורה מטומאת מת שעושות משכב ומושב ומטמאות באבן מסמא מה שאין כן בטומאת מת חמור שלוחן משלוח חבירן במנחת אומר מצורע משולח חוץ לירושלם שהיא כנגד מחנה ישראל זבים וזבות נדות ויולדות משולחות מהר הבית שהוא מחנה לויה ומותרות בירושלם טמא מת ואפילו מת עצמו מותר בהר הבית ומשולח משער ניקנור ולפנים שהוא מחנה שכינה החיל לפנים מחומת הר הבית היה כותל גבוה עשרה טפחים והוא נקרא סורג ולפנים ממנו החיל עשר אמות: שאין גוים וטמאי מתים נכנסים לשם אף על גב דרבנן גזור של גוים שיהיו כזבים לכל דבריהם לענין שלוח מחנות לא גזור עליהו אלא כטמאי מתים והאי דטמאי מתים אין נכנסים מן החיל ולפנים היינו מדרבנן דמדאורייתא אפילו בעזרת נשים שרו שכל זה מחנה לויה עד עזרת ישראל שהם שער ניקנור: עזרת נשים לפנים מן החיל היתה אורך מאה ושלשים וחמש על רוחב מאה ושלשים וחמש: שאין טבול יום נכנס לשם יהושפט ובית דינו גזרו על טבול יום שלא יכנס לעזרת נשים דכתיב ויעמוד יהושפט בקהל יהודה לפני החצר החדשה ואמרו בגמרא מאי החצר החדשה שחדשו בה דברים ואמרו טבול יום אל יכנס במחנה לויה ולא בכל מחנה לויה גזרו אלא בעזרת נשים בלבד וגזרו על טבול יום ולא גזרו על מחוסר כפורים לפי שטבול יום אסור בתרומה ומחוסר כפורים מותר בתרומה וכל שטומאתו חמורה מחבירו חמור שלוחו משלוח חבירו: עזרת ישראל לפנים מעזרת נשים היתה אורך מאה ושלשים וחמש על רוחב אחת עשרה וכן עזרת כהנים

היתה

ביתא אורך קלח על רוחב אחד עשר ורחשי פספסין היו מבדילים בין עזרת ישראל לעזרת כהנים: שאין מחוסר כפורים נכנס לשם הוא הדין דהוה מצי למתני שאין טהור נכנס לשם עד שיטבול דהכי תנן בפרק אמר להן הממונה אין אדם טהור נכנס לעזרה עד שיטבול: וחייבים עליה חטאת הטמאים שנכנסו שם אמנם: לסמיכה לסמוך ידו על ראש קרבנו ואי אפשר אלא בבעלים דכתיב וסמך את ידו ולא יד שלוחו:

ט בין האולם ולמזבח מקודש ממנה שאין בעלי מומין ופרועי ראש נכנסים לשם ההיכל מקודש ממנו שאין נכנס לשם שלא רחוץ ידים ורגלים קדש הקדשים מקודש מהם שאין נכנס לשם אלא כהן גדול ביום הכפורים בשעת העבודה. אמר רבי יוסי בחמשה דברים בין האולם ולמזבח שוה להיכל שאין בעלי מומין ופרועי ראש ושתויי יין ושלא רחוץ ידים ורגלים נכנסין לשם ופורשין מבין האולם למזבח בשעת הקטרה:

פרק ב

כלי עץ וכלי עור וכלי עצם וכלי זכוכית פשוטיהם טהורים ומקבליהן טמאים נשברו טהרו חזר ועשה

ולפתיעה שהפתיעת כשרה בזר ואף על פי שאפשר בכהני׳ ואפשר נמי לזר לפחוט בעזרת ישראל אפילו הכי לא אסרו לישראל ליכנס בעזרת כהנים לשחוט הקרבן: ולתנופה דכהן מניח ידו תחת יד הבעלים ומניף: ט בין האולם ולמזבח מקודש ממנו שאין פרועי ראש ובעלי מומין נכנסים לשם בתלמוד בהקומץ רבה מוכיח דכל הני מעלו׳ דתני׳ הכא כגון הנכנס לעזרת כהנים

שלא לצורך וכן בעלי מומין ופרועי ראש שנכנסו בין האולם ולמזבח כלהו מעלות דרבנן הוא וכך קבלתים מרבותי אבל רמב״ם סבירא ליה דכלהו מדאורייתא בעלי מומים דכתיב כל איש אשר בו מום לא יקרב ופרועי ראש דאמר רחמנא לאהרן ולבניו שהיו במשכן ראשיכ׳ אל תפרעו ואף על פי שלשון התוספתא מסייע לדברי רמב״ם קבלת רבותי כראית לי עקר והאי דלא חשיב תנא קמא שתויי יין ושלא רחוץ ידים ורגלים בהדי בעלי מומין ופרועי ראש כדחשיב להו רבי יוסי בסיפא משום דבעלי מומין ופרועי ראש פסולן בגופן הילכך שלוחן חמור אבל שתויי יין ושלא רחוץ ידים ורגלים פסולן מחמת דבר אחר הילכך לא החמיר בשלוחן כל כך: אלא כ״ג ביום הכפורים דכתיב ואל יבא בכל עת אל הקדש כי אם בזאת יבא וכו׳: בשעת עבודה ארבעה פעמים נכנס שם א׳ להקטיר קטורת ב׳ להזות מדם הפר ג׳ להזות מדם השעיר רביעית להוציא הכף והמחתה ואם נכנס חמשה פעמים חייב מיתה: ופורשים בין האולם ולמזבח בשעת הקטרה בין בשעה שמקטירים קטורת במזבח הזהב שבהיכל בין בשעה שכ״ג מקטיר קטרת לפני לפנים כל העם פורשים מבין האולם ולמזבח ואין צריך לומר מן ההיכל ותנא קמא פליג א׳ דרבי יוסי וסבר דבשעה שמקטירים קטורת בהיכל הוא דפרשי מבין האולם ולמזבח אבל כשמקטיר קטורת לפני לפנים אין העם פורשים אלא מן ההיכל בלבד ולא מבין האולם ולמזבח והלכה כתנא קמא ועשר קדושות דתנן במתני׳ והכך אחד עשר נינהו פירשו הגאונים דארץ ישראל איננה מחכין הקדושות לפי שבשאר קדושות יש בהן כבו׳ למקום שמוכנעי׳ משני קצת טומאות או שמוכנעי׳ מקצת בני אדם ליכנס אליו ואין בשעם ארץ ישראל קדושה זו והבאת בכורים ועומר ושתי הלחם ולחם הפנים איכא בקדושות הללו ואית דמפרשי דתנא קמא דחשיב עשר קדושות רבי יוסי היא דלית ליה דבין האולם ולמזבח שוה להיכל בחמשה דברים ולדידיה לא הוו אלא עשר:

כלי עץ כלי עור כלי עצם בפרשת מטות כתי׳ וכל בגד וכל כלי עור וכל מעשה עזים וכל כלי עץ תתחטאו ומרבינ׳ אוכל מעשה עזי׳ לרבות דבר הבא מן העזי׳ מן הקרני׳ ומן הטלפים דהיינו כלי עצם ואתקוש לכלי עור וכלי עץ ובפרש׳ שמיני אתקוש כלי עור וכלי עץ לשק דכתי׳ מכל כלי עץ או בגד או עור או שק הילכך פשוטיהן טהורי׳ דבעינ׳ דומיא דשק דמטלטל מלא וריקן וכלי חרס אע״ג דפשוטיהן טהורי׳ לא מצי למתני בהדי הנך משו׳ דכל הני טהורי׳ כשאין להם בית קבול אע״פ שיש להן תוך כגון חבית של אבן שאין לה שולים ומפולשת מעבר לעבר טהורה ובכלי חרס כה״ג טמא משו׳ דבתוכו תלה רחמנ׳ והדי אם לו תוך אע״פ שאין לו בית קבול ופשוטיהן טהורי׳ דתנן הכ׳ היינו מדאורית׳ אבל חכמי׳ גזרו טומא׳ על פשוטי כלי עץ ועור ועצם כדמוכח בגמ׳ בכל בתר׳ ומדאורית׳ נמי איכן שהורי׳ אלא מטומא׳ מת או טומאת שרץ אבל מקבלי׳ טומאת משכב ומושב אם הן ראויין למשכב ומושב: וכלי זכוכית רבנ׳ גזרו עליהן טומא׳ הואיל ותחלת

ברייתא מן החול הוו ככלי חרס ואמירי מכלי חרס דאלו כלי חרס אינו מקבל טומאה מגבו וכלי זכוכית מטמאין מגבן הואיל ונראה תוכן כברן: ופשוטיהן של כלי זכוכית טהורים אפילו מדרבנן עבדו רבנן הכרא כי היכי דלא לשרוף עליהו תרומה וקדשים: מקבלין טומאה מכאן ולהבא אבל לא חזרו לטומאתן ישנה דלא גזור רבנן שאם עשה מהן כלים חזרו לטומאתן ישנה אלא בכלי מתכות בלבד : כלי נתר כלים העשויין מאדמה שחופרים ממנה

ועשת מהם כלים מקבלין טומאה מיכן ולהבא כלי חרס וכלי נתר טומאתן שוה מיטמאין ומטמאין באויר ומטמאין מאחוריהן ואינן מטמאין מגביהן ושבירתן היא טהרתן ׃ ב הדקין שבכלי חרס וקרקרותיהן ודפנותיהן יושבין שלא מוסמכין שיעורן מכדי סיכת קטן ועד לוג מלוג ועד סאה ברביעית מסאה ועד סאתים בחצי לוג מסאתים ועד שלש ועד חמש סאין בלוג דברי ר׳ ישמעאל רבי עקיבא אומר אני איני נותן בהן מדה אלא הדקין שבכלי חרס וקרקרותיהן ודפנותיהן יושבין שלא מסומכי׳ שיעורן מכדי סיכת קטן ועד קדירות הדקות מקדירות הדקות ועד חביות לודיאות ברביעית מלודיות ועד לחמיות בחצי לוג מלחמיות ועד חצבים גדולי׳ בלוג רבן יוחנן בן זכאי אומר חצבים גדולי׳ שיעורן בשני לוגין הפכים הגלילים והחביונות שיעור קרקרותיהן כל שהן ואין להם דפנות ׃ ג השחורין שבכלי חרס וטבלה אין לה לזביז

בריך אלוהי כלים : מיטמאין ומטמאי׳ באויר אם נתלית טומא׳ באויר הכלי נטמא חזר ותלה אוכלים באוירן מטמאין את האוכלים אף על פי שלא נגעו דכתיב כל אשר בתוכו יטמא ואפילו מלא חרדל שאינו נוגע בדפנו הכלי: ומטמאי׳ מאחוריהן כלים שחקק בית שוקבס מבחוץ כדלך שעושים לכוסות של כסף ופעמים כופין אותן על פיהן ומשתמשין בבית קבול שבאחוריהן אם נגעה טומאה באותו בית קבול נטמ׳ הכלי חרס ומדלא ערבינהו ותנהו מיטמאי׳ ומטמאי׳ מאויריהן מאחוריהן שמע מינה דאין מיטמא מאויר אחוריו דלא חשיב תוך שבאחוריו תוך גמור דאוריתא ליטמא מאוירו אבל מיטמא אם נגעה טומאה באותו חקק שבאחוריו : ואין מיטמאין מגביהן דכתיב וכלי חרס אשר יפול מהם אל תוכו מתוכו הוא מטמא ואינו מטמא מגבו ושאר כל הכלים חוץ מכלי חרס וכלי נתר אינן מטמאי׳ מאוירן עד שתגע הטומאה בעצמו של כלי וכשנגעה הטומאה בעצמו של כלי בין מגבו בין מתוכו טמא והיינו דתנן בפרק קמא דחולין הטהור בכלי חרס טמא בכל הכלים והטמא בכל הכלים טהור בכלי חרס : ושבירתן היא טהרתן ובלהו כלים נמי שבירתן היא טהרתן אלא כלי חרס וכלי נתר שבירתן בלבד מטהרתן שאי׳ להם טהרה בטבילה אלא בשבירה בלבד : ב הדקין שבכלי חרס כלי חרס הדקין וקטני׳ בין שהן עצמן אינן מחזיקין אלא כדי סיכת קטן בין שנשברו ונשארו קרקרותיהן פירוש כמו קרקעותיהן דהיינו שולי׳ שבלפי הקרקע או נשארו דפנותיהן ויכולי׳ לכך ליושב בלא סמיכה עדיין כלים הן ואם מחזיקין שמן כדי סיכת קטן כלומר כדי סיכת אצבע קטנה של קטן בן יומו טעמא והכי מפורש במסכת שבת סיכת קטן אבר קטן של קטן בן יומו : עד לוג שיעור זה של סיכת קטן לשברי כלי שלא היה מתחלתו אלא לוג דאם היה תחלתו יותר מלוג בעינן שיעור גדול בשבריו יותר מכדי סיכת קטן : מלוג ועד סאה כלי שהיה מתחלתו מחזיק מלוג ויותר מלוג עד סאה שיעור שבריו ברביעית הלוג וליותר מסאה עד סאתים שיעור שבריו בחצי לוג וכן כלם: אני איני נותן בהן מדה לפי גודל הכלי וקטנו אלא לפי המקומות שרגילים לעשותן ולפי צורת הכלים אלא הדקין שבכלי חרס וכו׳ שאין להן צורת קדרו׳ וכן קטנים ביותר שיעור שבריהן כדי סיכת קטן ומשהגיעו להיות כתבנית קדרות קטנות שיעורן ברביעית : חביות לודיות חביות שעושים בלוד : לחמיות שעושים בבית לחם והן גדולו׳ מאותן שעושים בלוד : חצבים גדולים כדות גדולות כל מה שאפשר : הפכין הגליליים שעושים בארץ הגליל : והחביונות חביות קטנות והיינו דקין שבכלי חרס : ואין להן דפנות דדוקא השולים טמאות אם נשאר בהן כדי סיכת קטן אבל הדפנות טהורות והלכה כרבי עקיבא : ג השחורים שבכלי חרס פשוטי כלי חרס שאין להם תוך טהורים דכתיב בהו אשר יפול מהם אל תוכו את שיש לו תוך טמא את שאין לו תוך טהור : וטבלה שאין לה לבזבז

חלק

חלק שאין לו שפה סביב: ומחתה שחותים בה גחלים: פרוצה שאין לה דפנות: אבוב של קלאים כלי חרס שקולים בו קטניות על גבי האש ופשוט הוא בלא בית קבול ומנוקב ככברה בשוליו כדי שתהא האור שולטת בו · קלאים כמו קלוי באש: וסלונות מרזבות: אף על פי כפופין אף על פי שכפופין משני צדיהן והוא שלא חקקו בהן בית קבול ברורות: כבכב כלי שמכסים בו סלים של פת ויש גורסים כפכף שכופי׳ אותו על גבי הסל

לזביז ומחתה פרוצה ואבוב של קלאין וסילונות אף על פי כפופין אף על פי מקבלין וכבכב שעשאו סל חפת וטפי שהתקינו לענבים וחבית של שיטין וחבית דפונה בשולי המחץ והסטרה והכסא והספסל והשלחן והספינה והמנורה של חרס הרי אילו טהורים זה הכלל כל שאין לו תוך בכלי חרס אין לו אחוריים ״ ד

יש בהם שיש בו בית קבול שמן טמא ושאין בו טהור מגופת היוצרין שהוא פותח בה טהורה ושהוא גומר בה טמאה משפך של בעלי בתים טהור ושל רוכלין טמא מפני שהוא של מידה דברי רבי יהודה בן בתירא רבי עקיבא אומר מפני שהוא מטהו על צדו ומריח בו ללוקח ״ ה כסוי כדי יין וכדי שמן וכסוי חביות ניירות טהורין ואם התקינו לתשמיש טמאים

כסוי

ואפילו יש לו בית קבול טהור שכל המשמש כסוי בכלי חרס טהור: והטפי הוא כלי חרס שיש לו בית קבול ומקבל טומא׳ דהכי מוכח לקמן באידך פרקא והאי דטהור הכא משום דהתקינו לענבים ועשה בו נקבים מוכים דלכמות בו ענבים קא בעי ליה ולא נעשה לקבלה: חבית של שייטין כמין חבית חלולה ומתוחכ׳ היא ואין לה פה כדי שלא תהא נשקעת במים ושטים עליה ולמדין לשוט בה ואף על פי שיש לה בית קבול אינה עשויה לקבלה וכל שאינו עשוי לקבלה אף על פי שיש לו בית קבול אינו מקבל טומאה: וחבית דפונה בשולי המחץ מחץ הוא כלי גדול של חרס וכעין חבית עשוי לו בשוליו שאדם משי׳ ידו לתוכ׳ כשרוצה להגביה המחץ ולפי שלא נעשית חבית זו לקבלה אינה מקבלת טומאה: דפונה מחוברת: והסטרה והכסא והספסל כל אלו אינן עשויין לקבלה והספינה אע״פ שעשויה לקבלה ואפי׳ היא של חרס טהורה ובמסכ׳ שבת ילפינן לה דכתי׳ דרך אניה בלב ים ופשיט׳ דאניה בים היא אלא לומר לך מה ים טהור אף אניה טהורה: כל שאין לו תוך בכלי חרס אין לו אחורים חכמי׳ גזרו על משקין טמאין שיטמאו כלי׳ ואע״פ שלא נטמאו המשקין אלא מחמת שרץ דהשתא הן ראשון לטומא׳ מטמאי׳ כלי׳ מדברי סופרי׳ ואם נגעו באחורי הכלי נטמאו אחוריו ולא נטמא תוכו והשתא קמ״ל דאין טומא׳ אחורי׳ נוהג׳ אלא בכלי חרס שיש לו תוך אבל כל שאין לו תוך אין לו טומאת אחורי׳ ואם נגעו משקי׳ טמאי׳ מאחוריו לא נטמא אחורי הכלי: ד פכים כמין עששית של חרס עשויה נקבי׳ נקבי׳ בדפנותיה׳ שמהן האורה יוצאת ומניחים הנר בתוכה שלא יכבנה הרוח: שאין לו בית קבול שמן אע״פ שיש בו בית קבול כר טהור שבית קבול נר אין לו תוך אלא הנר מונח עליו: מגופת היוצרים כעין אבנים של חרס שהיוצרי׳ עושי׳ הכלי׳ עליהן: את שהוא פותח בה כלומ׳ המגופה שהיוצר משליך עליה הטיט ומפתח עליה בידיו צורת הכלי טהורה לפי שאין לה ספה סביב ואין כאן תוך: ושהוא גומר בה והמגופה שמעמיד עליה הכלי לאח׳ שנגמרה צורתו יש לה תוך ולכך היא טמאה ורבותי פירשו שיש כלי ליוצרי׳ שנקרא מגופה ויש מהן שפתחיהן צר ויש שפתחיהן רחב את שהוא פותח בה כלומר שעתיד להרחיב פתחה טהורה שעדין לא נגמרה מלאכתה והויא כגולמי כלי חרס ושהוא גומר בה שמניחה כך כפתח צר טמאה ומתניתי׳ ר׳ מאיר היא דאמ׳ כלי חרס מאמתי מקבלי׳ טומא׳ משעה שנגמרה מלאכתן ולא כרבנ׳ דאמרי משיצרפו בכבשן ופי׳ ר״א שון כר לי עקר: משפך כלי שמתני׳ ע״פ חבית או ע״פ הכוד כשרוצי׳ למלאתו יין או שמן: ושל רוכלי׳ שהו׳ קטן ועשוי להכני׳ שמן לפכין קטני׳ ומחזיק לוג או שני לוגים והרוכל מניח אצבעו מתחתיו כנגד הנקב ומודד בו שמן ומסיר אצבעו והשמן יורד בכלית של לוקח ועשוי לקבלה הוא ומקבל טומאה: ר״ע אומ׳ מפני שהוא מטהו על צדו כלו׳ אפי׳ אינו של מדה משפך של רוכלי׳ לעולם טמא׳ מפני שמטהו על צדו לקבל בו מעט כדי שיריח בו הלוקח ונמצא עשוי לקבלה והלכ׳ כר״ע: ה כסוי כדי יין וכו׳ וכל המשמש כסוי בכלי חרס טהו׳ דתוכו כתי׳ והאי לאו תוך דידי׳ הוא׳ וכסוי חביות בירו׳ על שם מקומן ולרבות׳ נקטינהו מפני שהיה לכסוי חביות שלהן בית קבול ואית דגרסי והכיורו׳

כלומר

כלומר הכיורות שמכסים בהן פי הגלוסית: הלפס כמו אלפס מחבת גדולה שמבשלים בה בשר וירק ועושים לה כסוי של חרס וכשהוא נקוב איכו ראוי לכלום ואפילו איכו נקוב ויש לו חדוד אין יכול לישב מפני החדוד אבל כשאיכו נקוב ואף אין לו חדוד טמא שראוי להפכו ולהושיבו ואשה נותכת בתוכו ירק לסננו להמכוע ממכו המים: הרונקי סידקות לאחר שכתבשלו ודבוקים זה בזה וכעש׳ס גוף אחד בקראים רונקי והיא עלם זוכית: ו גסטרא שבר כלי חרס ודבר שכחלק לשנים קרויי גסטרא ולשון גסטרא גימי תרי: שכמלאת בכבשן ולא ידעיכן אם בשבר קודם שכגרף בכבשן ובשעה שכגמרה מלאכתו לא היה תורת כלי עליו ותו לא מטמא משום גסטרא או אחר כך כשבר ומטמא וכיכד שכדרים את הדבר רואים אם היו שברים שוין ותוכה מאדים בידוע שכגמרה מלאכתה ואחר כך כשברה ומטמאה דעביד ל לקבול שדרך לתת גסטרא תחת החבית ולקבל המשקה הכוטף ממכה: טיטרוס כלי שהוא מנוקב

כסוי הלפס בזמן שהוא נקוב ויש לו חדוד טהור אם איכו נקוב ואין לו חדוד טמא מפני שהיא מסננת לתוכו את הירק ר׳ אליעזר בר צדוק אומר מפני שהיא הופכרת עליו את הרונקי׳ ו גסטרא שנמצאת בכבשן עד שלא נגמרה מלאכתה טהורה משנגמרה מלאכתה טמא׳ טישרוס רבי אליעזר בר צדוק מטהר רבי יוסי מטמא מפני שהוא כמוציא פרוטות׳ ז הטמאן שבכלי חרס טבלא שיש לה לזביז ומחתא שלמה וטבלא שהיא מלאה קערות שאם נטמאת אחת מהם בשרץ לא נטמאו כלם אם יש לה לזביז עודף נטמא׳ אחת מהם נטמאו כלן וכן בית תבלין של חרס וקלמרים המתואמות ובית תבלין של עץ שנטמא אחד במשקה לא נטמא חברו רבי יוחנן בן נורי אומר חולקין את עוביו המשמש לטמא טמא המשמש לטהור טהור אם יש לו לזבז

למטה בנקבים הרבה דקים כמלוא נקב מחט ולמעלה נקב אחד כמלא כוש דהיכו פלך שמכשים טוות בו כשממלאים אותו מים ואדם משים אצבעו בנקב שלמעלה שלא ישלוט בו הרוח אין טפה אחת יוצאת מן הנקבים דקים שלמטה וכשמסיר אצבעו המים יוצאים: רבי אלעזר בר צדוק מטהר לפי שנקוב בכונס משקה: ורבי יוסי מטמא שכך הוא דרך תשמישו וחשיב בית קבול הואיל והמים עומדים על ידי הכחת אצבע ואפילו בלא הכחת אצבע אין המים יוצאים אלא כמוציא פרוטות מעט מעט טפה אחר טפה ומשום הכי לא חשיב נקוב בכונס משקה ליטהר בכך והלכה כרבי יוסי: ז טבלא שיש לה לזבז ומחתה שלימה שיש לה דפנות טמאים שיש להן בית קבול ומרישא דהטהורים שבכלי חרס הוה שמעינן דהכך טמאים אלא אגבייא דתנ׳ הכי כדתנן בפרק ואלו טריפו׳ ואלו כשרות והכי איכא טובא במסכה: טבלא של חרס שהיא מלא׳ קערות שהיא עשוים קערות קערות והקערות הן מגופה ומחוברים בה: ואם יש לה לזבז עודף אם שפת הטבלא סביב עודף ועולה למעלה יותר מפיהן של קערות: כטמאת אחת מהן כטמאו כלן דכשנככנס השרץ בתוך הקערה כבר נכנס באויר הלזבז העודף סביב וכטמאת כל הטבלא דכלי חרס מטמא מאוירו וכשכטמאת הטבלא כלה כטמאו כל הקערות שהן מגופה: בית התבלין כלי חרס עשוי רבועים רבועים לתת בכל רבוע רבוע מין אחד של תבלין ולא יתערבו זה בזה: קלמרים המתואמות כלי עשוי לתת בתוכו הדיו והקלמוס והכלים הצריכים לסופר ועשוי גם הוא רבועים רבועים תאומים ובארבעה מהם הרבה וקורים להם בלעז קלמ״רי: בית תבלין של עץ שעשוי גם הוא רבועים רבועים ואין לו לזבז עודף: שכטמא אחד מהן במשקה דרבנן גזרו על המשקים הבאים מחמת שרץ לטמא כלים גזרה משום משקה זב וזבה שהם מטמאים כלים דאוריתא ודוקא כשכטמא במשקה לא כטמא חבירו שכלי שכטמאו אחוריו במשקים לא כטמא תוכו הילכך בשכטמא אחד מהן במשקים הוי דופן של הטמא אחוריו של חבירו ולא כטמא חבירו אבל בטומאת שרץ דאוריתא דכל היכא דכנגע בכלי עץ בין מאחוריו בין מתוכו כטמא כלו אם כטמא אחד מהן כטמא חבירו שהטומאה כוגעת בו מאחוריו ובכלי חרס דאיכו מקבל טומאה מגבו אלא מתוכו אפילו בטומאת שרץ אם כטמא אחד מהן לא כטמא חבירו דתוכו של זה כעשה גב לחבירו וכלי חרס אין מטמא מגבו אבל כלי עץ מיטמא מגבו בטומאת שרץ אבל לא בטומאת משקין להיות כטמא כלו: חולקים את עוביו דופן עב ורחב שבין שני הרבועים דמיכן פלגא להאי גיסא ופלגא להאי גיסא בטומאת משקים דרבנן וחצי עובי הדופן שלבד

של נר שהוא טהור ואין הלכה כר' יוחנן בן נורי: ח הלפיד כגון קערה של חרס מחודדת מלמטה ויושבים חדודה בראש קונדס ובתוך אותה קערה נותנים חתיכות בגד ושמן ועטרן ומדליקין ומגביהין למעלה והיא מאירה למרחוק ומפני שהיא מחודדת ואינה יכולה לעמוד בפני עצמה סלקא דעתך אמינא שלא תטמא קא משמע לן דהואיל ומקום מושבה מתוקן ומיוחד להושיבה בראש הקונדס הרי זו מיטמאה:

לזבח עורף בשם א' פחם בשם חבירו׃ ח הלפיד טמ' ובית שקעו של נר מטמ' באויר המסרק של צרצור ר' אלעז' מטה' וחכמי' מטמאי'

ובית שקעו של נר כלי חרס עשוי להיות הנר יושב ומשוקע בו מטמא באויר דחשיב כתוך לטמא באויר אף על פי שאין כל הנר משוקע בו כי אם מעט ממנו: מסרק של צרצור כלי חרס שעושים על פיו שבכה כמין מכבר מעשה רשת והמער ממנו מטיל המי' ממקומו' הרבה ורוב הכלים ששותי' בהם מים בארץ ישמעאל עשויים כך וקורין אותה שבכה בלעז' שיניים כשיני המסרק שעושים אותן לכלי ואם נתלה שרץ באויר אותן שיני' פליגי בה רבי אליעזר ורבנן אי חשיב תוך כלי חרס אי לא והלכה כחכמי' דחשבי לה תוך ומטמאי':

פרק ג

שיעור כלי חרס ליטהר העשוי לאוכלין שיעורו בזיתים העשוי למשקין שיעורו במשקין העשוי לכך ולכך מטילין אותו לחומרו בזיתים׃ ב חבית שיעורה בגרוגרות דברי רבי שמעון רבי יהודה אומר באגוזים רבי מאיר אומר בזיתים הלפס והקדירה שיעורן בזיתים הפך והטפי שיעורן בשמן והצרצור שיעורו במים רבי שמעון אומר שלשתן בזרעוני' נר שיעורו בשמן רבי אליעזר אומר בפרוטה קטנה נר שניטל פיו טהור ושל אדמה שחוסק פיו בפתילה טהור׃ ג חבית שניקב' ועשאה בזפת ונשברה אם יש במקום הזפת מחזיק רביעית טמאה מפני שלא בטל שם כלי מעליה חרס שניקבה ועשאו בזפת אף על פי מחזיק רביעית טהור מפני שבטל שם כלי מעליו׃ ד חבית

שיעור כלי חרס ליטהר דתו לא מקבל טומאה ואם היה טמא טהר כאלו נשבר כלו דתו לא חזי למלתיה ולא חשיב תוך דידיה אפי' היתה חבית זו מיוחדת לגרוגרות ולאגוזים ונקב' במוציא זית טהורה כל זמן שלא חזר ויחדה אחר כך לקבל בה רמונים ויוצא בהן אבל חזר ויחדה לקבל בה רמונים טמאה עד שתנקב במוציא רמון ושנקבה במוציא רמון שוב אינו מקבלת טומאה: שיעורו במשקין בנקב שכשמושיבים הכלי על גבי משקין נכנסין המשקין דרך אותו נקב לתוך הכלי והוא נקב גדול ממוציא משק': לכך ולכך כגון קדרה שמבשלים בה בשר אע"פ שאין מניחין בה אוכל בלא משקה ולמשקה לא חזיא שהרי נקבה בכונס משקה אפי' הכי אזלינן בה לחומר' ואינה טהורה עד שתנקב במוציא זיתים: ב חבית שעורה בגרוגרות דרגילים היו להכניס גרוגרות בחבית: רבי מאיר בזיתים כסתם מתניתין דלעיל והוי סתם ואחר כך מחלוקת ואין הלכה כסתם והלכה כר' יהודה: הלפס והקדרה שיעורן בזיתים להחמיר כדפרישנ' לעיל: הפך והטפי כלי שמן הן ולא שהטפי פיו צר מאד לכך נקרא טפי שאין יורד ממנו אלא טפין טפין וטפי דתנן בפרקין דלעיל שהוא טהור היינו כשהתקינו לכסות בו פי של ענבי' כדפרישנ' לעיל: בשמן היינו בכונס משק' של שמן ואין שיעורו שוה למי' דשל שמן דק שהרי כלי שמחזיק מים או יין אינו מחזיק שמן: הצרצור כלי עשוי לשתות בו מים ועל פיו שבכה כמעשה רשת שלא יכנס לתוכו דבר רע ויטנפו המשקין: שלשתן הפך והטפי והצרצור שיעורן בנקב מוציא זרעונים כגון האפונים דסבר ר' שמעון דלזרעונים נמי עבידי והוו כמו העשוי' לכך ולכך דלעיל דמטילין אותו לחומרו ואין הלכ' כר' שמעון: נר שיעורו בשמן בכונס משקה של שמן דרוב נר לשמן עביד: ר' שמעון אומ' בפרוטה קטנה דסבר עביד נמי לאצנועי ביה פרוטות ומטילין אותו לחומרו ואין הלכה כר' שמעון. נר שנטל פיו בטל שם נר ממנו ושל אדמה אינו מקבל טומאה כל זמן שלא נצרף בכבשן ואע"פ שהוסק פי הנר בפתילה הדולקת לא חשיב בכך כאלו נצרף בכבשן וטהור: ג חבית שניקבה במוציא זית וטהרה כשחור ועשאה בזפת מקבלת טומאה מכאן ולהבא: חזרה ונשברה לשברי' הרבה ואותו השבר שיש בו הזפת מחזיק רביעית ויושב שלא מסומך טמא ובחבית המחזקת מלוג ועד סאה עסקינ' כדתנ' בפרקין דלעיל מלוג ועד סאה ברביעית ואע"פ שאין סתימה מועלת לנקב הבא לאחר שביר' שאני הך סתימה שנעשית קודם שבטל שם כלי ממנה דחבית שנקבה שם חבית עליה אע"פ שטהרה אבל חרס הפירס מן

החבית בטל שם כלי מעליו ואע״פ שלא נקב לפי שאין מועלת סתימה בנקב שלו: ד חבית שנתרועעה כמו כותל רעוע שלא נפלו הרסיה אבל היא רעועה כל כך שאם יטלטלוה ומני קב נרונדות בתוכה תשבר לגמרי וטהורה היא כדאמרינן לקמן באלך פרקין : וטפלה שטח פניה בגללים כדי שלא יפלו החרסים : כשברה שנפלו החרסים ודיבק השברים בקולן של כופרים או שהביא חרסים ממקום אחר ודבקן ואחר כך

ד חבית שנתרועעה וטפלה בגללים אף על פי שהוא נוטל את הגללים והחרסים נופלים טמאה מפני שלא בטל שם כלי מעליה נשברה ודבק ממנה חרסית או שהביא חרסית ממקום אחר וטפלן בגללים אף על פי שהוא נוטל הגללים והחרסין עומדים טהורה מפני שבטל שם כלי מעליה היה בה חרס מחזיק רביעית כולה מטמא במגע וכנגדו מטמא באויר: ה הטופל כלי חרס הבריא רבי מאיר ורבי שמעון מטמאים וחכמים אומרים הטופל את הבריא טהור ואת הרעוע טמא וכן בחדוק הקרויה: ו יבלית שטופלין בה הפטסין הנוגע בה טמא מגופת חבית אינה חבור הנוגע בטפולו של תנור טמא: ז מיחם שטפלו בחומר ובחרסית הנוגע בחומר טמא ובחרסית טהור קומקום שנקב ונטמא בזפת רבי יוסי מטהר שאינו יכול לקבל את החמין בצונן וכן היה אומר בכלי זפת כלי נחושת שזפתן טהורין ואם ליין טמאין: ח חבית שניקבה ועשאה בזפת יותר מצרכה הנוגע

בצרכה

טפלן בגללים טהורה והוא הדין טפלן בטיט כל זמן שלא חזר וצרפה בכבשן : חרס מחזיק רביעית וכגון שהחרס בא מחבית שמחזקת מלוג ועד סאה דשיעור' ברביעית כדפרישנא לעיל : כולן מטמאין במגע דכולן כעשים יד: לאותו חרס ומטמאין משום יד וכנגדו בלבד מטמא באויר דאין אויר ליד כלי חרס : ה כלי חרס הבריא שאינו לא רעוע ולא שבור : מטמאין אם נטמא הכלי שאוירו טמאים אוכלים ומשקים שנגעו בטפילה מפני שהיא חשוב' בכלי עצמו : שטופל את הבריא טהור דדוקא הכלי רעוע שצריך לאותה טפילה הוא דחשיב' הטפילה ככלי וכטמאו האוכלי' הנוגעי' בה כשהכלי טמא אבל טפילת הבריא אינה חשובה ככלי והלכ' כחכמי' : וכן בחדוק קרויה כשם שנחלקו ר״מ ור״ש עם חכמי' בטפילת הבריא כך נחלקו בחדוק קרויה והיא דלעת יבשה וחלולה ששואבין בה מים ורגילים להדק סביבותיה בעגול של עץ או של ברזל כדי שלא תשבר אם תגיע בכותל דר״מ ור״ש דמטמאין בטפילת הבריא מטמאין אף בזו ואעפ״י היתה הקרויה בריא' וחכמי' אומרי' אם היתה הקרויה בריאה ואינה צריכה לעגול זה לא חשיב העגול כגופה של קרויה ואם נטמאת הקרויה לא נטמא העגול :

ו יבלית מין עשב שמו יבלא ורגילין לטוח בו הכדות הגדולות שלא יפלטו היין שמזיבין : פטסין כדות גדולו' כמו הללו בעלי פטסין דבמסכת נדה : ז מחם כלי שמחממי' בו המי' : בחומר טיט עב : ובחרסית דק כחרס ואית כתישת חרסים : הנוגע בחומר טמא לפי שהוא כדבק ומתחבר במחם וחשוב כעצמו של כלי הילכך אם נטמא המחם נטמא החומר שסביבו כמותו והאוכלים הנוגעים בחומר טמאי' : ובחרסית טהור דחרסית אינו כדבק ומפריך ונפיל ולא חשיב כעצמו של כלי : קומקום יותר גדול ממיחם ובלעז קודרון קוקוסו : שאינו יכול לקבל את השמין שהזפת נתך וכמה כמים חמין ואע״פ שיכול לקבל את הצונן אינו חשוב כלי וטהור וכן היה אומר בכלי זפת כלים העשויין מן הזפת עצמו שהן טהורין הואיל ואין יכולין לקבל את החמין כצונן ורבותי פירשו בכלי זפת בכלי' הזפותי' ומפרש ואזיל כיצד כלי נחשת שזפתן טהורי' אם היו הכלי' טמאי' ונגע אדם או אוכלי' ומשקי' בזפת טהורי' דאין הזפת חבור ואינו נחשב כעצמו של כלי : ואם ליין זפתן מתחלה לשים בתוכן יין ואין דעתו להשתמש בהן בחמין ככל טמאין דאז הוי הכלי צריך לזפת והוי זפת חבור : ח יותר מצרכה כנגד הנקב הוא צורכה ומה שהוא שלא כנגד הנקב הוי יותר מצרכה ולא חשיב חבור כיון דלא צריך לחבית ור״מ פירש יותר מצרכה כגון שעשה הסתימה עבה ביותר עד שיכול להכניס ממנה ותשאר סתומה ואפי' הכל כנגד הנקב : זפת שנטפה על החבית שאינה נקובה : הנוגע בה בטפת הזפת טהור אע״פ שהחבית טמאה שאין הזפת חבור לחבית כיון שאין החבית צריכ' לה : שפקקו בזפת שסתמו פי הנקב של המשפך העשוי להככים ממנו יין לחבית : ר' אליעזר מטמא דחשיב ליה סתימה בין בשל עץ בין בשל חרס : ור' עקיבא מטמא בשל עץ מפני שהזפת הוא מינו שהזפת יוצא מן העץ ומטמא בשל חרס שאינו מינו

ולא

ולא חשיב חבור עלא דמי סתימת פי המשפך לסתימת נקב החבית דחשיב חבור לפי שהנקב שבפי המשפך
שעשוי היוצר מתחלה חלק ונקב הוא בו ופתח מתוכו ואינו מתקיים אבל חבית שניקבה לאחר שהוסקה בכבשן אינו
לנקב להיות חלק ושוב ואין הופכו בקלף שמכו אף כשי סתם שנעשה המשפך סופו להסיר סתימתו כשירצה לשפוך
יין בחבית הילכך לא חשיבא סתימה אלא במשפך של עץ לפי שהוא מיכו אבל חבית שניקבה אין סופו להסיר
הסתימה: ר' יוסי מטהר בשניהם

בצרכו שם יאמר משום ר' טהור זפת שנטפ' על החבית הנוגע בה טהור
משפך של עץ ושל חרס שפקקה בזפת ר' אלעזר בן עזריה מטמא ר'
עקיבא מטמא בשל עץ ומטהר בשל חרס ר' יוסי מטהר בשניהם׃

פרק ד

החרס שאינו יכול לעמוד מפני אזנו או שהיה בו חדוד והחדוד מכריעו טהור נטלה האוזן
נשבר החדוד טהור רבי יהודה מטמא. חבית שנפחתה והיא
מקבלת על דפנותיה או שנחלקה כמין שתי עריבות רבי יהודה
מטהר וחכמים מטמאים׃ **ב** חבית שנתרועעה ואינה יכולה
להטלטל בחצי קב גרוגרות טהורה גיסטרא שנתרועעה ואינה
מקבלת משקין אף על פי שהיא מקבלת אוכלין טהורה שאין שירין
לשירין׃ **ג** איזו היא גיסטרא כל שניטלו אזניה והן ברה
חדודים יוצאין כל המקבל עמה בזיתים מטמא במגע וכנגדו מטמא
באויר וכל שאינו מקבל עמה בזיתים מטמא במגע ואין כנגדו
מטמא באויר היתה מוטה על צדה כמין קתדרה כל המקבל עמה
בזיתים מטמא במגע וכנגדו מטמא באויר וכל שאינו מקבל עמה
בזית' מטמא במגע ואין כנגדו מטמא באויר שולי קורפיות ושולי
קוסים הצדוניים אף על פי שאינם יכולין לישב שלא מסומכין
טמאין שלכך נעשו מתחלתן׃ **ד** כלי חרש שיש לו ג' שפיות
הפנימית

החרס שאינו יכול לעמוד כגון חרס הפורש מן החבית ומן הקדירה במקום האוזן ואינו יכול לעמוד בלא סמיכה מפני כובד האוזן שמכביד ומכריעו או מפני שהיה בו חדוד שהוא חד בתחתיתו ואינו יכול לישב שלא מסומך: נטלה האוזן טהו' דכלי חרס כיון שטהר שעה אחת שוב אין לו טומאה לעולם׃ ורבי יהודה מטמא דלית ליה הך סברא: או שנחלקה לארכה כמין ב' עריבות ואינה יכולה לישב על תחתיה אלא על דפנותיה ר' יהודה מטהר דסבר ר' יהודה דהא דתנן הדקים שבכלי חרס יושבים שלא מסומכי' שהן טמאי' היינו מן השולי'

ולא מן הדפנות שצריך שיהיה שבר הכלי יושב על שוליו כדרך שיושב כשהוא שלם: וחכמי' מטמאין דסברי
כלי' עשויין להושיבן על דפנותיהן לפרקי': **ב** ואינה יכולה לטלטל בחצי קב גרוגרות מתוך שהיא רעועה
והגרוגרות מכבידים נשברת לגמרי כשלטולה ולכך שיעורו בחצי קב דהוא שיעור סעודה אחת דקב גרוגרו'
הוא שיעור ב' סעודו' כדמוכח בסוף מסכ' פאה גבי אין פוחתין לעני בגורן מקב גרוגרו' וכל דלא חזיא לטלטל
בה שיעור סעודה א' כשבורה דמיא: גיסטרא כלי חרס שנחלק לשני' ונעשה גיסי תרי: שאין שירי' לשירי' כלי
שלם חשי' עליו ומשום דמק פורתא לא שדו ליה ומכניסי' שירי' של כלי דהיינו שבר כלי ומשימו' תחתיו אבל שבר
כלי מי כי נסדק כמוניא משק' משדא שדו ליה שאין אומרי' הבא שבר כלי אחר להניח תחת שבר כלי זה: **ג** כל
שניטלו אזניה חשובה גסטרא ואפי' היא שלימה הואיל ואין לה אזני' לטלטלה ממקו' למקו' ואם נתרועעה שיעור
כמונא משקה: היו בה חדודי' שהם חרס הנשבר יוצאי' ממנו חדודי' כמו חדודי חרס: כל המקבל עמה בזיתי'
אם אין כזית יוצא בין חדוד לחדוד חשוב תוך כמו הגסטר' עצמה ומטמא אפי' באויר אבל אם יוצא זית מבכתי'
אינו מטמא באויר אבל מטמא במגע מטעם יד: היתה מוטה על צדה שנחלק' לארכ' כמין עריב' ואינה יושבת
אלא על דפנותיה ויש לה חדודי': כל המקבל עמה בזיתי' כדרך שמטמא' כשיושבת על שוליה כך מטמא' יושבת
על צדה וסתם מתני' כחכמי' דלעיל דמטמאי' בחבית שנחלק' כמין ב' עריבו': קתדרא כסא של כשי' ההולכו' על
כעגלה: קורפיו' על שם מקומן והן כלי' חדי' שאין יושבין שלא מסומכין: וקוסין לשון קשו' הכסף ובסנהדרין
שנוכל את הקשוא והוא שם לכלי שרת וקוסין הן מיני כלי' ששוליהן חדין וכשמבשלי' בהן מניחין אותן על כלי
ברזל שקורין טריפודי בלעז וכשמורידי' אותן סומכי' אותן באפר הכירה: הצידונין שנעשים בצידון: **ד** כפאו'
אלפון שפה שיש לו שלש שפתו' לפיו ואויר בכתי' בין שפה לשפ': הפנימיו' עודפ' הכל טהו' כל מה שהוא חוץ ממנ'
כאשר כגבו של כלי ואין כלי חרס מטמ' מגבו אבל מה שבתוך הפנימית טמא: החיצו' עודפת הכל טמא דהוי

סונה לה כנגדו של כלי ולפנים ממנה חשוב תוך וכן אם אמצעית גבוהה ממנה ולחוץ חשוב גב ולפנים חשוב תוך שהכלי מתמלא עד הגבוהה: היו שוות שאין אחת מן השפתות עודפת על חברתה: וחכמים אומרי׳ הכל טהור השפה שכפלה הטומאה באוירה בלבד היא טמאה והשאר הכל טהור וכן הלכה: משיצרפם בכבשן וקודם צירוף הן כלי אדמ׳ ואין מטמאין: והוא גמר מלאכתן ואע״ג דלאחר צירוף הכבשן צריכין תקון למרקן להחליקן ולהשוות שפתן אעפ״כ

הפנימית עודפת הכל טהור החיצונה עודפת הכל טמא האמצעית עודפת ממנה ולפנים טמא ממנה ולחוץ טהור היו שוות רבי יהוד׳ אומר חולקין האמצעית וחכמי׳ אומרי׳ הכל טהור כלי חרס מאמתי מקבלין טומאה משיצרפו בכבשן והיא גמר מלאכתן ״

פרק ה׳

תנור תחלתו ארבעה ושיריו ארבעה דברי רבי מאיר וחכמים אומרים במה דברי׳ אמורים בגדול אבל בקטן תחלתו כל שהוא ושיריו רובו. משיתגמר מלאכתו איזהו גמר מלאכתו משיסיקנו כדי לאפות בו סופגנין רבי יהודה אומר משיסיק את החדש כדי לאפות בישן סופגנין ״ ב כירה תחלתה שלשה ושיריה שלשה משתגמר מלאכתה איזהו גמר מלאכתה משיסיקנה כדי לבשל עליה ביצה קלה שבביצים טרופה ונתונה באלפס הכופח עשאו לאפיה שעורו כתנור עשאו לבשול שיעורו בכירה האבן היוצא מן התנור טפח ומן הכירה שלשה אצבעות חיבור היוצא מן הכופח עשאו לאפיה שיעורו כתנור עשאו לבשול שעורו כבירה אמר ר׳ יהודה לא אמרו טפח אלא בין התנור ולכותל היו ב׳ תנורין סמוכין זה לזה נותן לזה טפח ולזה :

משיצרפם בכבשן חשיבא נגמרה מלאכתן ומטמאין:

תנור שתחלתו ארבעה סתם תנור עשוי כמין קדרה גדולה שאין לה שולי׳ מחברי׳ אותו בטיט על גבי קרקע וקרקעית הקרקע הוא תחתיתו של תנור ואעפ״י שמעצמו אין לו בית קבול אף על פי כן טמא דבתוכו הלם בתמכא והרי יש לו תוך: שתחלתו ארבעה אין גבהו של תנור פחות מארבעה טפחים: שיריו אם היה גדול ונטמא ואח׳ כך נשבר לא טהר עד שלא יהיה בשבריו ארבעה: במה דברים אמורים דתחלתו ארבעה ושיריו ארבעה בגדול העשוי לאפות ולבלות בו כדרך התנורים:

אבל בקטן העשוי לתינוקות לשחק בו תחלתו כל שהוא ולאו דוקא כל שהוא דבציר מטפח לא הוי: ושיריו ברובו בגמרא בפרק העור והרוטב מקשה על מתני׳ דהכא ובציר מטפח למאי חזי ומשני הא׳ ושיריו בר וכו׳ אגדול קאי ולא אתנור קטן ומותביכן בגדול סא קאמר ושיריו ארבעה דהא קתני במה דברים אמורים בגדול משמע דלא פליגי חכמים על ת״ק קמא בגדול כלל ומשני הא בתנור בר ז׳ הא בתנור בר ט׳ כלומ׳ בר ז׳ שיריו ברובו ואעפ״כ דלא הוו ארבעה ואין תנור פחות מארבעה הואיל ומתחלתו היה כלי חשוב משתמשין בשיריו אעפ״י שאיכן ראויין כל כך ובתנור של תשעה דרובו הוי שיעור גדול מטמא בשריו בארבעה כתחלתו: משתגמר מלאכתו אתחלת תנור קאי מאמתי התנור מטמא משתגמר מלאכתו: משיסיקנו אף על גב דאמר כלי חרס סגי להו בצירוף כבשן תנור דבעי לדבק בו טיט לעבותו להחזיק חומו לא נגמרה מלאכתו עד שיסיקנו ומיהו לא בעי היסק גדול כדי לאפות בו פת אלא כדי לאפות בו סופגנים פת שבלילתה רכה העשויה כספוג דבהיסק מועט סגי לה: משיסיק את החדש כדי לאפות בישן דחדש כדי לאפות בו סופגנים בעי היסק מרובה מן הישן ואם הוסק החדש היסק מועט דבהיסק כזה היה ישן ראוי לאפות בו סופגני׳ היכי נגמר מלאכתו ואין הלכה כרבי יהודה: ב כירה מקום שפיתת שתי קדרות ופעמים שכות בים הקדרות לבשל בתוכה ופעמים על גבה: תחלתה שלש גובה אין פחות משלש אצבעות: משתגמר מלאכתה מאמתי תחלת׳ מטמאה משתגמר מלאכתה: ביצה קלה ביצת תרנגולת ואמאי קרי לה ביצה קלה שהיא קלה לבשל יותר מכל הבצים: טרופה כשהיא טרופ׳ ושבור בקערה ונתונ׳ באלפס שהוא בכר שהיא ממהרת להתבשל: הכופח שיעור שפיתת קדרה אחת ואומו רב מחום הכירה ופעמים שאופים בו פת: שיעורו כתנור כדי לאפות סופגנים: שיעורו ככירה לבשל בו ביצה קלה: האבן היוצא דגלים לחבר אבן בתנור שבולטת ממנו לחוץ כדי שיהיה לו לבית אחיזה וכתנור דמיא ואם כטמא התנור כטמאת האבן וכטמא הפת שכנגע בה מפני שהיא יד לתנור וכתיב תנור וכירים יותץ וכו׳ טמאים יהיו לכם לכל שנגררכם לרבות את הידות

שהן

שאין נורך לכלי : לא אמרו דיותר מטפח בתנור ומג׳ אצבעות בכירה לא הוי חבור אלא כשהאבן מן התנור
ולכותל מפני שמעכבת שאין יכולין לקרב שתנור לכותל ודוחק את הבית הילכך יותר מטפח עומדת ליכטל
היא אבל לגד הבית אפי׳ גדולה הרבה יד היא לתנור ואין הלכה כר׳ יהודה : והשאר טהור דתניא בת״כ יכול
שאני מרבה יותר מכשיעור ת״ל טמאים הם : ג עטרת כירה בנין עגול עשוי על ראש הכירה כדי לשמור
חומה : טהור׳ ואם כטמאת הכיר׳

ולוח טפח והשאר טהור ׃ ג עטרת כירה טהורה טירת
התנור בזמן שהיא גבוה ארבעה טפחים מטמא במגע ובאויר
פחותה מכאן טהורה אם חברה לו אפילו על שלש אבנים טמאה
בית הפך ובית התבלין ובית הנר שבכירה מטמאין במגע ואינן
מטמאין באויר דברי רבי מאיר רבי ישמעאל מטהר ׃ ד
תנור שהוסק מאחוריו או שהוסק שלא לדעתו או שהוסק מבית
האומן טמא מעשה שנפלה דליקה בתנורי כפר סגנה ובא מעשה
ליבנה ושימאן רבן גמליאל ׃ ה מוסף התנור של בעלי
בתים טהור ושל נחתומין טמא מפני שהוא סומך עליו את השפוד
רבי יוחנן הסנדלר אומר מפני שהוא אופה בו כשהוא נדחק
ביוצא בו מוסף היורה של שולקי זיתים טמא ושל צבעים טהור ׃
ו תנור שנתן בו עפר עד חציו מעפר ולמטן מטמא במגע
מעפר ולמעלן מטמא באויר נתנו על פי הבור או על פי חדות ונתן
שם אבן

לא כטמאת העטרת דלא חשיבא
עטרת חבור לכירה : טירת
התנור חבר התנור לשון בחבריה׳
ובטירותם מקום לפני התנור
מוקף מחיצות שכותבי׳ בו הלחם
כשרודין אותו מן התנור : בזמן
שהיא גבוהה ארבעה כשיעור
גבהו של תנור שתחלתו ארבעה:
אפילו על שלש אבנים שלא היתה
מחוברת חבור יפה אלא מונחת
על שלש אבנים בלבד ודבוקה
לתנור חשיבא חבור : בית הפך
מקום עשוי בגדי הכיר׳ שמניחין
בו פך שמן להפשיר : בית התבלין
מקום שמניחין בו את התבלין:
בית הנר מקום שמניחין בו הנר : מטמאין במגע אם נגע שרץ בתוך הכירה כטמאו המקומו׳ הללו בטומאת
הכירה : וכן אם נטמא אחת מן המקומות הללו במגע שרץ כטמאת הכירה עמהם דחשיבי הכיר׳ והם דבר
אחד לענין טומאת מגע : ואין מיטמאין באויר אם נתלה שרץ באויר הכירה ולא נגע בה אע״פ שהיא טמאה
דכלי חרס מטמא באויר הן טהורין שאינם חבור לה אלא לענין מגע משום דמן התורה אינם חבור לה ורבנן
הוא דגזור עליהו טומאה ועבדו רבנן הכירה דלא לטמאו באויר כי היכי דלא לשרפו עליהו תרומה וקדשי׳:
ורבי ישמעון מטהר אפי׳ במגע כל מקום שלא נגעה בו טומאה דכל חד וחד כלי באנפי נפשיה הוא והלכה
כרבי מאיר : ד תנור שהוסק מאחוריו שאין התנור מקבל טומאה עד שיסיקנו ואם לא הוסק מבפנים
אלא מבחוץ חשיב היסק : או שהוסק בפנים שלא לדעתו : או שהוסק בבית האומן קודם שנגמרה מלאכת
עשייתו טמא גרסינן ויש ספרים שגורסין טהור ושבוש הוא : ה מוסף התנור תוספתו של תנור
שמוסיפין בגבהו כדי לשמור חומו : מפני שהוא סומך עליו את השפוד של בשר שרגילים לצלות בו בשר
ונעשה דבר נורך לתנור ורחמנא אמרה וטמאים יהיו לכם לכל שבצרכיכם כדדרשינן לעיל : מפני שהוא
אופה בו כשהוא נדחק כשיש לו אוכלוסין מרובין וצריך לפת מרובה ורבי יוחנן לא שני ליה בטעמא דתנא
קמא מפני שהוא סומך עליו את השפוד דסבירא ליה דבעינן שיהא תשמיש התוספת כעין תשמיש גופו
של תנור : מוסף יורה של שולקי זיתים דרך שולקי זיתים וצבעים שיש להם יורות גדולות ועושים
להם תוספת טיט על שפתם שיעלו בה המים בעת רתיחתם ושל שולקי זיתים טמא לפי שאותה תוספת
צריכה לכלי ומשתמשין בה : ושל צבעים טהור דלא משתמש ביה כי היכי דלא לפסיד צביעה ואין
הלכה כרבי יוחנן הסנדלר : ו מעפר ולמטן מטמא במגע אם נגע שרץ בתנור מתוכו
למעלה מן העפר נטמא מה שלמטה מן העפר אבל אם נתלה השרץ באויר ולא נגע בדופני התנור מתוכו
לא נטמא אלא מה שלמעלה מן העפר : בור חפירה למטה בארץ : דות כבור הוא עשוי אלא שהוא
בבנין למעלה מן הקרקע ונתן שם אבן בין הבור ובין דופן התנור להחזיק התנור שלא יפול לתוך הבור :
אם מסיק מלמטה אם כשמסיק האור מלמטה בתוך הבור התנור נסוק מתוכו למעלה דרך שוליו טמא
ואם לאו שאינו נסוק מהיסק האור של מטה בתוך הבור טהור ופלוגתא דרבי יהודה ורבנן דוקא בהיסק

ראשון שהוא גמר מלאכתו של תנור ועד אותו היסק הוא מקבל טומאה: רבי יהודה סבר צריך שיהא התנור מחובר לארץ בהיסק ראשון דכתי' תנור וכירים יותץ ואין שייך לשון נתיצה אלא במחובר לקרקע דבמטלטל נופל לשון שבירה לא לשון נתיצה הילכך אם התנור נסוק דרך שוליו מהיסק שבתוך הכור חשוב כמחובר לכור וקרינן ביה יותץ ואם איננו נסוק מהיסק הכור הרי הוא כתנור ועומד ואי אפש' לקיים בו נתו יותץ וחכמי' אומרים הואיל והוא נסוק מכל מקום טמא דאמר קרא טמאים יהיו לכם מכל מקום ואפילו אם מסיקו כשהוא תלוי באויר הגמל הוי היסק ונגמרה מלאכתו בכך והכל מודים בהיסק שני לאחר שנגמרה מלאכתו שהוא מטמא אפי' באויר הגמל והלכ' כחכמי':

ז תנור שנטמא התנור עשוי כקדרה גדולה שאין לה שולים ומטלטל וכשבא לקבעו מחברו בארץ ומדבק טיט מבחוץ ומסביבו כדי שישמור חומו וקורין לה טפלה שמטפלת ומחברת לו: כיצד מטהרי' אותו כמה תהא שבירתו ותהא טהרתו חולקו לשלשה לכלי עגמי מכפכים דאי לשנים הגדול טמא דאיכא רובא: וגורר את הטפילה שדבק עליו שגם היא מחברתו: עד שיהא בארץ כלומר מפילה עד הקרקע אי נמי אחולקו קאי דלא סגי בחלוקה עד דוכו אלא חולק עד שיגיע לקרקע ולא עד שיהא בארץ ולא לחלקו עד למטה סמוך לארץ אלא ממעטו מבפני' עד שלא ישאר ארבעה טפחים שהוא שיעור תחלתו של תנור ואין הלכה כרבי מאיר: צריך להסיעו אף על פי שחלקו לא טהר עד שיפריד החלקים זה מזה ואין הלכה כר' שמעון: הגדול טמא משום דאיכא רובו של תנור:

ח חתכו חוליות לרחבו כמו שחותך שפופרת של קנה: פחות מארבעה טפחים אם יש בחוליא פחות מארבע' טפחים ובאה מתנור גדול דליכא רובא טהור אבל איכא ארבעה טפחים טמא אף על גב דהוי מיעוטו: מרחו בטיט בעי היסק כתנור חדש: הרחיק ממנו את הטפלה טפול של טיט שעשה לא חברו לתנור אלא רחוק ממנו ונתן חול או צרור בין הטפלה לתנור ועל ידי כך התנור מקיים חומו ואופים בו: הנדה והטהורה אופות בו דלא חשיבא הטפלה חבור לתנור כיון שהיא מרוחקת ממנו: והוא טהור שאינו מקבל טומאה:

ט תנור שבא מחותך, שעשאו האומן דפים דפים כדי לחברן יחד על ידי מסגרות הן זירים שקורין כירקל"ש כעין שאנו עושים לחביות שנותנים בהן יין ולאותן זירי' מסגרות קורא התנא למודין: ונתן עליו והוא טהור נטמא לאחר שנתן עליו הלמודים והיה התנור טהור מתחלה לפי שהיה דפים דפים ולא היה מחובר חזר להיות מקבל טומאה על ידי הלמודים הללו שמחברים אותו: סלק את למודיו ונתפרקו הדפין זה מזה אין לך נתיצה גדולה מזו ונטהר התנור ואע"פ שהחזיר הלמודים פעם שניה שוב אינו מקבל טומאה שאין הלמודים מביאין לו הטומאה אלא בפעם ראשונה בלבד כשבא מחותך מבית האומן: מרחו בטיט לתנור זה שאין הלמודי' מביאי' לו הטומאה טמא ע"י מריחת הטיט ואינו צריך להסיקו כשאר כל תנורי' שאין מקבלין טומאה עד שיסיקם לפי שכבר הוסק בפעם' ראשונה כשבא מחותך מבית האומן:

י חתכו חוליות שחתכו לתנור ברחבו לחליות והניח חוליא ע"ג חוליא ונתן חול בין חוליא לחוליא וטח אותו בטיט ועשה לו טפילה כדרך שעושין לתנורי': ר' אליעזר מטהר

שם אבן רבי יהודה אומר אם הסיק מלמטן והוא נסוק מלמעלן טמא וחכמים אומרים הואיל והוסק מכל מקום טמא:

ז תנור שנטמא כיצד מטהרין אותו חולקו לשלשה וגורר את הטפלה עד שיהא בארץ רבי מאיר אומר אינו צריך לגרור את הטפלה ולא עד שיהא בארץ אלא ממעטו מבפנים ארבעה טפחים רבי שמעון אומר וצריך להסיעו חלקו לשנים אחד גדול ואחד קטן הגדול טמא והקטן טהור חלקו לשלשה אחד גדול כשנים הגדול טמא ושנים הקטנים טהורין:

ח חתכו חוליות לרחבו פחות מארבעה טפחים טהור מרחו בטיט מקבל טומאה משיסיקנו כדי לאפות בו סופגנין הרחיק ממנו את הטפלה ונתן חול או צרור בינתיים בזה אמרו הנדה והטהורה אופות בו והוא טהור:

ט תנור שבא מחותך מבית האומן ועשה בו למודין ונותנן עליו והוא טהור נטמא וסילק את למודיו טהור החזירן לו טהור מרחו בטיט מקבל טומאה ואינו צריך להסיקו שכבר הוסק:

י חתכו חוליות ונתן חול בין חוליא לחוליא רבי אליעזר מטהר וחכמים מטמאים זו תנורו של עכנאי יורות

הערביין

דכיון

דכיון דיש חול בין הסדקי׳ כשבור דמי: וחכמי׳ מטמאין שהטפלה עושה את כלו אחד ומחברת את הסדקים ואע״פ שיש חול בין חוליא לחוליא: וזהו תנורו של עכנאי לכך נקר׳ תנורו של עכנאי שהקיפוהו הלכו׳ כעכנא זה ועשאוהו עכנ׳ כנחש שדרכו לעש׳ כעגולה ולהכניס זנבו לתוך פיו כך הקיפו בתשוב׳ וראיות ר׳ אליעזר וחכמי׳ זה את זה על תנור זה ולבסוף מפני שהיה ר׳ אליעזר יחיד כנגד רבים נפסקה הלכה כרבים דלא כר׳ אליעזר והביאו כל טהרו׳ שטיהר ר׳ אליעזר

הערביין שהוא חופר בארץ וטח בטיט אם יכול להטיח לעמוד בפני עצמו טמא ואם לאו טהור וזה תנורו של בית דינאי: יא תנור של אבן ושל מתכת טהור וטמא משום כלי מתכות ניקב נפגם נסדק עשה לו טפלה מוסף של טיט טמא כמה יהא בנקב כדי שיצא בו האור וכן בכירה: כירה של אבן ושל מתכת טהורה וטמאה משום כלי מתכות ניקבה נפגמה נסדקה עשה לה פטפוטין טמאה מרחה בטיט בין מבפנים בין מבחוץ טהורה רבי יהודה אומר בבפנים טמאה ומבחוץ טהורה:

פרק ו

העושה שלשה פטפוטים בארץ וחברן בטיט להיות שופת עליהן את הקדרה טמאה קבע שלש מסמרין בארץ להיות שופת עליהן הקדירה אף על פי שעשה בראשו מקום שתהא הקדרה יושבת טהורה העושה שתי אבנים כירה וחברם בטיט טמאה רבי יהודה מטהר עד שיעשה שלישית או עד שיסמוך לכותל אחת בטיט ואחת שלא בטיט טהורה:

ב האבן שהיה שופת עליה ועל התנור עליה ועל הכירה עליה ועל הכופח טמאה עליה ועל האבן עליה ועל הסלע עליה ועל הכותל טהורה וזו היתה כירת הנזירים שבירושלם שכנגד הסלע כירת הטבחים בזמן שהוא נותן אבן בצד אבן נטמאת אחת מהם לא נטמאו

ושרפום באש וכמנו וברכוהו מפני שהיה מחזיק במחלוק׳ כנגד רבי׳: יורו׳ הערביין לאפו׳ פת הן עשויין כדמפר׳ ואזיל: של בן דינאי דינאי פי׳ שם אדם שהיה עוש׳ תנורי׳ הללו ואני שמעתי על שם שדנו בו דיני׳ הרבה: יא של אבן ושל מתכת טהור של אבן טהור לגמרי ושל מתכת טהור מדין כלי חרס שאינו מטמא מאוירו ויש לו טהר׳ במקוה וטמא משום כלי מתכות שמקבל טומאה מגבו ונעשה אב הטומאה ואם הוא מחובר לקרק׳ אינו מטמא דכל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע חוץ מתנור וכירי׳ של חרס דכתיב בהו תנור וכירים יותץ את שיש בו נתיצה: נקב נפגם נסדק ועשה טפול של טיט לסתום הנקב והפגם והסדק או שעשה על פיו תוספת של טיט טמא כדין תנור של חרס: וכן בכירה וכן שיעור נקב של כיר׳ כדי שיצא מתוכו האור כשיעור נקב של תנור: ועשה לה פטפוטי׳ הכא לא תני ועשה לה טפילה לפי שאין עושין טפילה לכירה שנקבה או נפגמה כמו שעושין לתנור אלא כשנקבה או נפגמה הכירה במקום מושבה רגלים במקום הנקב לעשות פטפוטים הן רגלי הכירה כמין טריפי״ד בלעז שהכירה יושבת על אותן פטפוטין: מרחה בטיט טהורה שאין מרוח של טיט מועיל אלא בתנור שאופין הלחם בתוכו אבל לא בכירה לפי שאין אופין ומבשלין בתוך הכירה עצמה אלא מניחין בתוכה או על גבה הקדרה ואין הלכה כרבי יהודה:

העושה שלשה פטפוטים שלשה רגלים יושבים בארץ: וחברם בטיט למעלה בראשם כעין כלי ברזל שקורין טריפי״ד: קבע שלשה מסמרי׳ שנעץ אותם בקרקע: טהור׳ דכלי מתכות המחוברים לקרקע כקרקע דמו ואין מקבלים טומאה: וחברם בטיט טמאה בכירה של חרס שהטיט שבראשן נותן להן תורת חרס: עד שיעשה שלישית כעין ג׳ פטפוטין: או עד שיסמוך לכותל שהכותל יסמוך את הקדרה מצד אחד: אחת בטיט אחת חבר לחברתה בטיט בראשה ואחת שלא בטיט שהשלישית לא חבר ור׳ יהודה היא ואין הלכ׳ כר׳ יהוד׳: ב האבן שהיה שופת עליה ועל התנור והאבן מחוברת בטיט: עליה ועל האבן היינו אחת בטיט ואחת שלא בטיט: ועל הסלע המחובר מששת ימי בראשית: טהורה דכתיב יותץ טמאי׳ הם את שיש לו נתיצה יש לו טומאה ואת שאין לו נתיצה אין לו טומאה מכאן אמרו אבן שהיה שופת עליה ועל התנור עליה ועל הכיר׳ עליה ועל הכופה טמאה מפני שיש להן נתיצ׳ עליה ועל האבן עליה ועל הסלע עליה ועל הכותל טהור׳ מפני שאין להן נתיצה: כירת נזירי׳ לבשל שלמי נזיר שלוקח מהן הכהן זרוע בשלה: כירת הטבחים שמוכרים לרבים ומסדרי׳ הרבה אבנים זו אחר זו ושופתי׳ עליהן קדרו׳ הרבה שמשמשת אבן אחת לשתי קדרות ובשנטמאת אחת האחרות טהורות שלא דמי לאקלמדין המתואמות דתנן לעיל בפ״ב שאם נטמאה א׳ מהן לא

נטמאו כולן: ג שלש אבנים שעשאן ב' כירים שהאבן האמצעית משמשת לזו ולזו: האמצעית המשמש לטמאה חציה של האמצעית המשמש לחיצונה שהיא טמאה טמאה וחציה המשמשת לחיצונה שהיא טהורה טהורה: נטלה האמצעית לטמאה וכלה טמאה: לשפות עליהן על שתי החיצונות: החזירה לאמצעית טהורה שבטלה כירה ראשונה ואלו כאן כירת היורה הגדולה: מקבלת טומאה משיסיקנה דבעיא היסק בכירה חדשה: ד סמך לזו אבן אחת מכאן ולזו אבן אחת מכאן וכמאן עכשיו ג' כירות האמצעית טמאה והחצונות טהורות הילכך שתי אבנים אמצעיות חציה על זו וחציה של זו טהו' שמשמש לטהור: נטלו החצונות הטהורות חזרו אמצעיו' לטומאתן כבתחלה וכלן טמאו' שהרי א' כאן משמש לטהו'

לא נטמאו כולן • ג שלש אבנים שעשאן שתי כירים נטמאת אחת מן החיצונה האמצעית המשמשת את הטמא' טמא' המשמש' הטהורה טהורה ניטלה הטהורה הוחלטה האמצעית לטומאה ניטלה הטמאה הוחלטה האמצעית לטהרה נטמאו שתי החיצונות אם היתה האמצעית גדולה נותן לזו כדי שפית מכאן ולזו כדי שפית מכאן והשאר טהור ואם היתה קטנה הכל טמא ניטלה האמצעית אם יכול לשפות עליה יורה גדולה טמאה החזירה טהורה מירחה בטיט מקבלת טומאה משיסיקנה כדי לבשל עליה ארת ביצה• ד ב' אבני' שעשאם כירה ונטמאו סמך לזו אבן אחת מכאן ולזו אבן אחת מכאן חציה של זו טמאה וחציה טהורה וחציה של זו טמאה וחציה טהורה ניטלו טהורות חזרו לטומאתן•

פרק ז

הקלתות של בעל בתים שנפחת' פחות כשלשה טפחי' טמא' שהוא מסיק מלמטן וקדירה בשלה מלמעלן יתר מכאן טהורה נתן אבן או צרור טהורה מרחה בטיט מקבלת טומאה מכאן ולהבא זו היתה תשובת ר' יהודה בתנור שנתנו על פי הבור או על פי הדות• ב דכון שיש בו בית קבול קדירות טהור משום כירה וטמא משום כלי קיבול הצדדין שלו הנוגע בהם אינו טמא משום כירה הרחב שלו ר' מאי' מטהר ור' יהודה מטמא וכן הכופה את הסל ועושה על גביו כירה• ג כירה שנחלקה לארכה טהורה ולרחבה טמאה כופת שנחלק בין לארכו בין לרחבו טהור חצר הכירה בזמן שהיא גבוהה שלש אצבעות מטמאה במגע ובאויר פחותה מכאן מטמאה במגע

ואינה

הקלתות של בעלי בתי' בסים העשוי' לכיור' ומקום מושבה נקרא קלת: שנפחתה קרקעיתה והיה עומק הפחת פחות מג' טפחי' הרי הכיור' מקבלת טומאה שאם ישיק בפחת מלמטה תתבשל הקדרה שבכיור' מלמעלה: יתר מכאן אם היה הפחת עמוקה יותר מג' טפחים טהורה שהרי האש רחוקה מן הקדרה שבכיור' ואינה מתבשלת: נתן אבן או צרור על נקו' הפחת כדי שלא יהיה עומק הפחת ג' טפחי' טהורה לפי שאינה חשובה מקרקעית הכירה: מרחה לאבן זו בטיט מקבלת טומאה הכירה מכאן ולהבא שאבן זו מקרקעית הכירה היא נחשבת והרי אין עומק הפחת ג' טפחים: וזו היא תשובת ר' יהודה כשנחלקו ר' יהודה וחכמים לעיל בפרק תנור תחלתו ארבעה: בתנור שנתנו על פי הבור ועל פי הדות מכאן הביא רבי יהודה ראיה לדבריו דכי היכי דבעינן הכא שיהא מסיק מלמטה וקדרה בשלה מלמעלה הכי נמי בעינן התם: ב דכון לשון מקום כמו דוך פלן והוא מקום בולט מן הכיור' שכשמוציאין הקדרה מן הכירה מושיבין אותה על אותה הבליטה ופעמים יש לו בית קבול שתי קדרות או שלש: טהור משום כירה דאם נטמאת הכירה לא נטמא הוא אלא מיהו מטמא במחובר בכירה: הצדדים שלו כותלת של דכון שאינן מן הכירה: הרחב שלו הוא כותל הכירה עצמה לצד בית קבולו של דכון ולפי שהדכון מרחיב והולך לצד הכירה קרי לה רחב: רבי מאיר מטהר דלא חשיב ככירה ורבי יהודה מטמא דחשיב ככירה והלכה כרבי יהודה: וכן הכופה את הסל ובנה על גביו כירה ובולט חוץ לכירה והסל הוא מטמא משום כלי עץ וכשבנה עליו כירה ורוחב הסל בולט חוץ לדופני הכירה ושופתי' קדרות על אותה הבליטה היינו כדכון: ג כירה שנחלקה לארכה טהורה כירה מקום שפיתת שתי קדרות וכשנחלקה לארכה בטלו שתי שפיתות ואם נחלקה לרחבה שתי שפיתות קיימו' זו לבדה וזו לבדה: כופת מקום שפיתת קדרה אחת ובין שנסדק לארכו בין שנסדק לרחבו בטל מקום השפיתה: חצר הכירה כעין מחבת גדולה של חרס והכירה יושבת באמצע מחוברת לחצר: שלש אצבעות שכותלי החצר גבוהים שלש אצבעות

כנגד

כפס שיעור כירה תחלתה שלש כדתנן לעיל בפרק התנור כך שיעור חבר הכירים. נגהו אין פחות משלש ופחות משלש אין אויר שלה חשוב ומיהו מטמאה במגע מדברכן איכמי משום דהויא כמו יד לכירה ויד יש לו מגע ואין לו אויר: כיצד משערין אותה משום דכירה נבוהה מחבר הרבה וצריכים אנו לשער מה נחשב אויר החבר: נותן את השפוד ראשו אחד על כותל החבר הסמוך וראשו אחר על כותל הכירה הגבוה וכל שלמטה מן השפוד אם כתלא שם שרץ אף ע״פ שהוא למעלה מכותלי החבר כאלו כתלא למטה דכל זה נחשב אויר החבר: לא נטמאת הכירה דחבר טפלא לכירה ואין כירה טפלה לחבר ואין הלכ׳ כר׳ אליעזר בן יעקב: ד היתה מופרשת שלא בנה האומן מתחלה החבר והכירה מחוברי׳ יחד אלא זו לעצמה וזו לעצמה: חלקה בלא בית קבול כלל וזו ואין צריך לומר זו קתני: פטפוטי כירה רגלי הכירה שהם שלשה רגלים והן נבוהים שלש אצבעות נחשבי׳ ככירה ומטמאים במגע ובאויר ככירה עצמה וכל שכן אם הן פחותים משלש אצבע׳ שהם כדוכים ככירה: ואפילו הן ארבעה רגלים כדוכים ככירה: ה ניטל אחת מהן היו שלשה וניטל אחת מהן אכתי חזו קנת להיות שופת עליהן את הקדרה וחשיב ככתון ולא ככתון הילכך מטמאי׳ במגע ואין מטמאי׳ באויר ור׳ שמעון מטה׳ שהיה ר׳ שמעו׳ אומ׳ כל פטפוטי כיר׳ שאין מטמאין באוי׳ אין מטמאי׳ במגע ואין הלכ׳ כר׳ שמעון: עשה שני׳ עשה האומן מתחלת הכיר׳ בשני פטפוטי׳: מטמאי׳ במגע ובאויר דהוו להוכשתי אבני שעשאן כירה דתנן לעי׳ שהיא טמאה: היו נבוהים הפטפוטים: ורבי שמעון מטהר אותו העודף על שלש אצבעות ולמעלה בין במגע בין באויר דכל פטפוט למעלה מג׳ אצבעו׳ לא חשיב ככירה: היו משוכים מן השפה כמין בליטות עשויין בנוף הכירה ומאותן בליטות נמשכין הפטפוטין שהן רגלי הכירה והשתא במנאי׳ הפטפוטי׳ חוץ מן השפה ומה שיש מהן בתוך שלש לשפה נחשב ככירה עצמה ומטמא במגע ובאויר ובמה שיש מהן מחוץ לג׳ בהא פליגי רבי מאיר ורבי שמעון ובכלהו הלכ׳ כרבי מאיר: ו כיצד משערין אותה לפי שהפטפוטים רחוקי׳ זה מזה וכשנמצא שרץ ביניהם אין אנו יכולי׳ לדעת אם הוא בתוך ג׳ לשפה וטמא או חוץ לשלש וטהור לר׳ מאיר באויר ולר׳ שמעון בין במגע בין באויר הילכ׳ מודד לפטפוט זה שלש אצבעו׳ מן השפה וכן לשני ונותן אמה שמסרגלי׳ בה את הספרי׳ כנתים מזה לזה והיא נקראת כבה ומסרגל מן הכרגול ולפנים טמא׳ דהיכו כמו מקום הכבה מן הסרגול ולחוץ טהור:

ואינה מטמא׳ באויר כיצד משערין אותה רבי ישמעאל אומ׳ נותן
את השפוד מלמעלן למטן והנגדן מטמאה באויר רבי אליעזר בן
יעקב אומר נטמאה הכירה נטמאת החצר נטמאת החצר לא
נטמאת הכירה׃ ד היתה מופרשת מן הכירה בזמן שהיא
נובהת שלש אצבעות מטמא במגע ובאויר פחותה מכאן או
שהיתה חלקת טהורה פטפוטי כירה שלשת של שלש אצבעות
מטמאים במגע ובאויר פחות מכאן כל שכן הן טמאים ואפילו הן
ד׳׃ ה ניטל אחד מהם מטמאים במגע ואינם מטמאים
באויר דברי רבי מאיר רבי שמעון מטהר עשה שנים זה כנגד זה
מטמאים במגע ובאויר דברי רבי מאיר רבי שמעון מטהר׃ היו
גבוהין משלש אצבעות ולמטן מטמאים במגע ובאויר
משלש ולמעלן מטמאין במגע ואינן מטמאים באויר דברי רבי
מאיר רבי שמעון מטהר היו משוכים מן השפה בתוך ג׳ אצבעות
מטמאים במגע ובאויר חוץ משלש אצבעות מטמאי׳ במגע ואינן
מטמאין באויר דברי רבי מאיר רבי שמעון מטהר׃ ו
כיצד משערין אותן רבי שמעון בן גמליאל אומר נותן את הכבה
ביניהם מן הכבה ולחוץ טהור מן הכבה ולפנים ומקום הכב׳ טמא׃

פרק ח

התנור שחצצו בנסרים או ביריעות נמצא
שרץ במקום אחד הכל טמא כוורת פחותה
ופקוק׳ בקש ומשולשלת לאויר התנור השרץ בתוכה התנור טמא
השרץ

תנור שחצצו שעש׳ מחיצ׳ באמצעיתו וחלקו עד למעלה מפיו: הכל טמ׳ אפי׳ אוכלי׳ שבעבר הב׳ של מחיצ׳: כוורת פחותה ופקוק׳ בקש להכי נקט פחות׳ דלאו כלי היא דאי הויא שלימ׳ הית׳ מצלת על אוכלים שבתוכ׳ דא״כ כלי שטף מציל אבל השת׳ דלאו כלי היא הויא כמחיצ׳ בעלמ׳: ופקוקה בקש לרבות׳ נקטה דאע״ג דפחיתת׳ פקוק׳ בקש לא הוי׳ כלי ואין מצלת על אוכלי׳ שבתוכ׳: ומשולשלת תלוי׳: אם הכלים במת׳ החמו׳ דכוורת

פחותה

השרץ בתנור אוכלין שבתוכה טמאין ורבי אליעזר מטהר אמר רבי אליעזר אם הצילה במת החמור לא תציל בכלי חרס הקל אמרו לו אם הצילה במת החמור שכן חולקים אהלים תציל בכלי חרס הקל שאין חולקין כלי חרס: ב היתה שלימ' ובן הקופה ובן החמת השרץ בתוכה התנור טהור השרץ בתנור אוכלין שבתוכ' טהורין ניקבו העשוי לאוכלין שעורן כזיתים העשוי למשקי' שעורן במשקין העשוי לכך ולכך מטילים אותו לחומרו בכונס משקה: ג סרידה שהיא נתונה על פי התנור ושוקעת לתוכו ואין לה גפיים השרץ בתוכה התנור טמא השרץ בתנור אוכלים שבתוכה טמאין שאין מצילין מיד כלי חרס אלא כלים חבית שהיא מלאה משקין טהורין ונתונה לכשה מנחושתו של תנור השרץ בתנור החבית והמשקין טהורין היתה כפוית ופיה לאויר התנור המשקה טופח שבשולי החבית טהור: ד קדירה שהיא נתונה בתנור השרץ בתנור הקדירה טהורה שאין כלי חרס מטמא כלים היה בה משקה טופח נטמא וטמאת הרי זה אומר מטמאיך לא טמאוני ואתה טמאתני: ה תרנגול שבלע את השרץ ונפל לאויר התנור טהור ואם מת טמא השרץ שנמצא בתנור הפת שבתוכו שניה שהתנור תחלה: ו בית שאור מוקף צמיד פתיל ונתון לתוך התנור השאור השרץ בתוכו

פחותה ופקוקה בקש מוכנת בפני הטומאה באהל המת ואע"פ שטומאתו חמורה לטמא אדם וכלים טומאת שבעה: לא תציל בכלי חרס הקל שאינו מטמא אלא אוכלים ומשקין: שכן חולקים אהלים שדרך בני אדם לחלוק אהלים במחיצה ת"לכך הויא כוורת כמחיצה ומצלת באהל המת מן הטומאה: שאין חולקים כלי חרס שאין דרך לחלוק כלי חרס במחיצה. פ"א ועקר שכן חולקים אהלים שמועלת חלוקת מחיצה באהלי' דהא תנן במסכת אהלות פר' כנוס ענה בית שחלקו בנסרים או ביריעות טומא' בבית כלים שבתוך המחיצה טהורים ואין חלוקת המחיצה מועלת בכלי חרס דגבי תנור תנן הכא תנור שחלקו בנסרים או ביריעות כמצא שרץ במקום אחד הכל טמא ואין הלכה כר' אליעזר: ב היתה שלימה הכוורת: התנור טהור דכתיב אשר יפול מהם אל תוכו ולא אל תוך תוכו וכפיהן למעלה מן התנור איירי דאי כלה משוקעת בתנור כחד תוך דמי: אוכלים שבתוכה טהורים דכתיב כל אשר בתוכו יטמא ולא שבתוך תוכו: ניקבו נקב המטהר אותן מידי טומאתן שוב אין תורת כלי עליהן ואינן חוצצים בין התנור ובין מה שבתוכן וכמה הוא נקב המטהר אותן מטומאתן: העשוי לאוכלים שיעורו כמוציא זיתים: העשוי לכך ולכך לאוכלי' ולמשקי' מטילין אותו לחומרו ואם נקב כשיעור של משקין שהוא פחות משיעור העשוי לאוכלים שוב אינו מציל מפני טומאה: בכונס משקה כשמשימין הכלי שנקב הנקב על המים נכנסים המים דרך הנקב בתוך הכלי והוא גדול ממוציא משקה: ג סרידה כמין עריבה קטנה שהנחתום משתמש ללוש בה ואין לה בית קבול ורמב"ם אומ' שהוא לוח של חרס נקובה עשוי' כעין שבכה מעשה רשת ומתרגמינן עובד סרדתא: גפים אזנים ואוחזים: שאין מצילין מיד כלי חרס שלא כלי.וזו הואיל ואין לה אזני' אינה חשובה כלי: כחושתו של תנור קרקעיתו ותחתיתו ודומה לו ביחזקאל יען השפך נחושתך: והחבית והמשקין טהורים דלא נכנסו לאוירו דהא למטה מנחושתו קיימי ואפילו מחובר אויר התנור באויר החבית ואפילו החבית פתוחה ונכנס מאויר התנור בפיה לא נטמא היין בכך שאין אויר כלי חרס מטמא לא למעלה ולא למטה אלא בתוכו: היתה כפויה החבית על פיה ונתונה על פיו של תנור שיש בו שמנים בשולי החבית לחלוחית יין שיש בה טופח על מנת להטפיח לא נטמאת אותה הלחלוחית מפני אויר התנור שנכנס לתוך החבית כיון שלא היתה לחלוחית היין בתוך התנור: ד קדרה טהורה והוא שלא ראה השרץ אויר הקדרה כשנפל בתנור: נטמא המשקה וחזר וטמא את הקדרה כדין כל משקין טמאין שמטמאי' כלי: מטמאיך לא טמאוני הקדרה אומרת למשקין אויר כלי חרס שקבלת' ממנו הטומאה לא טמאוני דאין כלי מיטמא מאויר כלי חרס: ואתה טמאתני שנטמאת הקדרה מחמת משקי' טמאי': ה ונפל לאויר התנור טהור כל זמן שהתרנגול חי דטומא' בלועה היא ואינה מטמאה: ואם מת טמא והוא שלא שהה כדי עכול משעה שבלעה עד שמת ושיעור כדי עכול בעופות מפל"ג: הפת שבתוכו שניה דלא סגיין לתנור כמאן דעלה טומא' וכאלו נגע השרץ בפת אלא התנור תחלה שהרץ שהוא אב הטומא' נפל לתוכו ונעשה ראשון וחזר התנור שהו' ראשון וטמא את הפת ונעשית שניה: ו בית שאור

שמוקף צמיד פתיל בכלי חרס עסיקינן שמציל באויר התנור בצמיד פתיל כדרך שמציל באהל המת דכתיב מכל האוכל אשר יאכל ולא כל האוכל פרט למוקף צמיד פתיל בכלי חרס ונתון לתוך התנור שאינו מיטמא מאויר שהתנור אבל כלי שטף אינו מציל בצמיד פתיל על אוכלים שבתוכו דהכי תניא בת״כ האוכל להביא המוקף צמיד פתיל בכלי שטף ונתון לתוך תנור שאינו מציל מיד כלי חרס : השאור והסרך בתוכו והקרץ

בתוכו והקרץ ביצתים התנור טמא והשאור טהור ואם היה כזית מן המת התנור והבית טמא והשאור טהור אם יש שם פותח טפח הכל טמא ׃ ז חשרץ שנמצא בעין של תנור בעין של כירה בעין של כופח מן השפה הפנימית ולחוץ טהור ואם היה באויר אפילו כזית מן המת טהור ואם יש שם פותח טפח הכל טמא ׃ ח נמצא מקום הנחת העצים רבי יהודה אומר מן השפה החצונה ולפנים טמא וחכמים אומ׳ משפה הפנימית ולחוץ טהור רבי יוסי אומר מכנגד שפיתת הקדירה ולפנים טמא מכנגד שפיתת הקדירה ולחוץ טהור נמצא במקום ישיבת הבלן מקום ישיבת הצבע מקום ישיבת של שולקי זיתים טהור אין טמא אלא מן הסתימה ולפנים ׃ ט כור שיש בו בית שפיתה טמא ושל עושה זכוכית אם יש בו בית שפיתה טמא כבשן של סיידין ושל זגגין ושל יוצרים טהורה פורנה אם יש לה ליזבז טמאה רבי יהודה אומר אם יש לה אסטגיורת רבן גמליאל אומר אם יש לה שפיורת ׃ י מגע טמא מת שהיו אוכלין ומשקין לתוך פיו הכניס ראשו לאויר התנור טהור טמאוהו וטהור שהיו אוכלין ומשקין לתוך פיו והכניס ראשו לאויר התנור טמא

בכותים כגון שיש לכלי זה שני קבולי׳ ושמחיצה המפסקת בין בית קבול לחבירו מקרא׳ קרן לשון מחומר קורנתי גם אני והמחיצה מגעת עד שפתו והשאור מצד אחד והסרך מצד אחר והקרץ שיש שמחיצה שהוגבהת בכתי׳ ומוקף הכלי כלו צמיד פתיל דכמנאו השאור והסרך שניהם מוקפי׳ צמיד פתיל: התנור טמא מחמת הסרך שבתוך הצמיד פתיל שצמיד פתיל מציל על הטהרו׳ שבתוכו שלקבל טומא׳ ואינו מציל על הטומאה שבתוכו שלא לטמ׳ את אחרי׳: והשאו׳ טהור דהרי הוא מוקף צמיד פתיל בפני עצמו : ואם היה שם פותח טפח שמפרנה המחיצ׳ שבין השאור ובין כזית מן המת בפותח טפח הכל טמא דטפח על טפח פתוח מביא את הטומא׳ : ז בעי׳ של תנור הוא חור כעין עין שעושים בתנור לקבל העשן וכשמכניסים הפת לתנור סותמי׳ אותו שלא יצא החום ואינו חשוב בתוכו של תנור : אם היה באויר במקום מגולה שלא היה תחת האהל אפילו כזית מן המת נתון בעינו טהור התנו׳ דאין טומא׳ נכנסת לתוכו כיון שאין בעין פותח טפח : ואם יש בו פותח טפח שעובי שפת העין והתנו׳ בולטת ומאהלת על כזית מן המת בטפח על הטפח הכל טמא העין והתנור שטפח על טפח אהל מביא את הטומא׳: ח נמצא במקו׳ הנחת העצי׳ נמצא השרץ במקום שמניחי׳ בו אש ועצי׳ בכירה והוא חמקו׳ שמשלי׳ שמכו האש משפת בית המוקד: מן השפה החצונה ולפני׳ טמא דעובי כותלי הכירה נחשב כלפני׳ וכאלו הוא תוך הכירה: וחכמי׳ אומרי׳ אין עובי כותלי הכירה נחשב אלא כלחוץ ואינו בתוכה של כירה והלכה כחכמים : מכנגד שפית הקדרה ממקו׳ שמתחיל לסתו׳ אויר הכירה: נמצא השרץ מקו׳ ישיבת הבלן במקו׳ שיושב המחמם את המים למרחץ: אין טמא אלא מן הסתימה ולפני׳ משסתומת הקדרה שיש כה המי׳ או הצבע או שליקת הזיתי׳ ותוספת׳ מוכח דאין טמ׳ אלא מן הסתימ׳ ולפני׳ דקתני הכא היכי כשנתלה השרץ באויר ולא נגע אבל כשנגע נטמא אפי׳ מן הסתימה ולחוץ : ט כור שיש בו בית שפיתה שמוסר בקרקע ועוה בטיט והטיט יכול לעמוד מאליו כגון תנורו של בן דינאי דתנן לעי׳ בפ׳ תנור תחלתו ד׳ ואית דגרסי כור הכסף והוא כלי שמתיכי׳ בו הזהב והכסף והמתכו׳ לשון כור הברזל ולי נראה שהוא תנור של פסים: פורנה תנור גדול של חרס ופתחו בצדו כעין שלנו וטהור משו׳ דמשמש עם הקרקע כדקתני בתוספת׳ : ליזבז שפה עבה : אסטגיורת כקני׳ כעין אותן שעושים לתנורי׳ : שפיורת שפה דקה והלכה כת״ק ורבותי פירשו דליזבז ואסטגיורת ושפיורת הכל אחד ולא פליגי אלא שכל אחד היה שונה כפי הלשון ששמע מרבו שחייב אדם לומר כלשון רבו : י מגע טמא מת אדם שנגע בטמא מת ונעשה ראשון דטמא מת הוי אב הטומאה ונעשה הנוגע בו ראשון ומשקין שבתוך פיו מטמאין את התנור כשמכניסו לאוירו ואף על גב דהוא עצמו אינו מטמאו דאין כלי מקבל טומאה אלא מאב הטומאה קרי זה אומר מטמאין לא טמאוני ואתה טמאתני כדתנן במסכת פרה דרבנן גזרו על המשקין

טמא נטמא חיה אוכל דבילה בידים מסואבות הכניס ידו לתוך פיו ליטול את הצרור רבי מאיר מטמ׳ רבי יהודה מטהר רבי יוסי אומר אם הפך טמא אם לא הפך טהור היה פונדיון לתוך פיו רבי יוסי אומר אם לצמאו טמא ׃ יא האשה שנטף חלב מדדיה ונפל לאויר התנור טמא שהמשקה מטמא לרצון ושלא לרצון היתה גורפתו והכה הקוץ ויצא ממנה דם או שנכוה ונתנה אצבעה לתוך פיה נטמא ׃

פרק ט

מחט או טבע׳ שנמצאו בגחשתו של תנור נראין אבל לא יוצאים אם אופה את הבצק והוא נוגע בהן טמא באי זה בצק אמרו בבצק הבינוני נמצאו בטפילת התנור מוקף צמיד פתיל אם בטמא טמאין ואם בטהור טהורים נמצאו במגופת החבית מצדיה טמאים כנגד פיה טהורי׳ נראין בתוכה אבל לא לאוירא שהורין שוקעים בתוכה ותחתיהם בקליפ ת ׃

משקים שיהיו מטמאים כלים גזרה משום משקה זב וזבה כדאמרינן במסכת שבת ואוכלים דנקט הכא כדי׳ כסבר שהרי אין אוכל מטמא כלי אלא משקים בלבד מטמאים כלים וקפיצת פיו אינה מגלת דאין צמיד פתיל׳ מציל על הטומאה שבתוכו אלא טמאת אחרים כדתנן לעיל וכל מן דין הא תניא בתוספתא דכלים הכל מצילים׳ מיד כלי חרס אפילו כלי גללים וכלי אבנים וכלי אדמה חוץ מן האדם הילכך טהור שהיו אוכלים ומשקים לתוך פיו והכניס ראשו לאויר התנור שהוא טמא נטמאו דאין האדם מציל בצמיד פתיל מיד כלי חרס: בידים מסואבות ידים שהם שניות לטומאה ופוסלות את התרומה: הכניס ידו לתוך פיו ליטול את הצרור שבפיו או כל מדי: רבי מאיר מטמא הדבלה לפי שהידים מסואבות טמאו את הרוק להיות תחלה מפני שהוא משקה והרוק טימא את הדבלה דלאו עושה שני בחולין: ורבי יהודה מטהר שכל זמן שלא יצא הרוק מן ספה לא חשיב משקה: ורבי יוסי מטמא כשהיפך הדבלה מצד זה לצד זה בתוך פיו שנעקר הרוק ומטהר כלא היפך שכל זמן שלא נעקר לא נחשב משקה והלכ׳ כר׳ יוסי: יא האשה שנטף חלב מדדיה והיא טמאה וחלב הנוטף מדדיה הוי כמשק׳ שנגע בה ונעש׳ תחלה שהמשקה מטמא לרצון ושלא לרצון: ואע״ג דחלב הנוטף מדדיה שלא לרצונה היא דלא ניחא לה אפי׳ הכי נטמא התנור דלענין הכשר זרעי׳ דוק׳ בעינן דניחא ליה אבל לא לטמא: היתה גורפתו שהיתה גורפת התנור הטמא להוציא אפרו והכה קוץ ויצא ממנה דם ודם המכה חשיב משקה: ונתנה אצבעה לתוך פיה כדרך הנכוים באצבעם שנותנים אצבעם בפיהם: טמא גרסינן כלומר נטמא התנור מחמת הרוק והדם:

מחט או טבעת טמאה: שנמצאו בגחשתו של תנו׳ כרצפת הקרקע שהתנור מחובר בה כדאי׳ בתנור אבל לא יוצאים בחלל התנור כגון שבלועי׳ בעובי הרצפ׳ של הקרקע ונראים באוירו של תנור אבל אין בולטי׳ לתוכו: אם אופה הוא את הבצק אם בשעה שמדביק הפת לתוכו נוגע הבצק במחט או בטבעת נחשב כאוירו של תנור וטמאוהו ואם לאו טהו׳ דתוכו כת׳ רחמנ׳ והאי לאו תוכו הוא וכגו׳ שהיו שם בלועי׳ ברצפ׳ קודם שהסיק התנור שם דאם הכניסו אותם דרך פיו של תנור משנכנסו לאוירו נטמא התנור: בבצק הבינוני לא שבלילתו רכה שיורד למטה לקרקע׳ ולא שבלילתו קשה שאינו כך: בטפילת התנור היא הטפילה של טיט שעושי׳ סביב התנור לעבותו כדי שיחזיק חומו: מוקף צמיד פתיל ומונח באהל המת: בטמא אם התנור טמא טמאי׳ המחט והטבעת שנמצאו׳ בטפילה של תנור: ובטהור טהורי׳ דכיון שהתנור מוקף צמיד פתיל וכאלו גם הם כבלוע׳ עמו דבטילי לגבי טפילה: נמצאו במגופ׳ החבית בטיט שרגילי׳ לעשו׳ בו כסוי על פי החבית: מצדיה של חבית טמאי׳ שאין כדי החבית צריכי׳ לטיט: כנגד פיה אם המחט והטבע׳ נמצאי׳ כנגד פי החבית טהורי׳ ובלבד שיהיו בתוך הטיט של מגופ׳ ולא יכנסו לאויר החבית ואע״פ שהם נראי׳ מתוכה הואיל ואין נכנסי׳ לאוירה טהורי׳: שוקעים בתוכה ותחתיהן כקליפת השום אם היה בין המחט והטבעת ובין אויר החבית מחיצה דקה כקליפת השום שכמנא שהן בלועי׳ לתוך המגופה ואין נכנס לאויר החבית כלל טהורי׳ דבטילי לגבי המגופ׳ אבל אם נכנסים לתוך החבית טמאי׳ שאין צמיד פתיל מציל באהל המת אלא על כלי חרש ואוכלים ומשקים דברים שאין להן טהרה במקוה אבל על כלי מתכו׳ כגון מחט וטבעת שיש להן טהרה במקוה אין צמיד פתיל מציל בהן הילכך אם נכנסים בתוך אויר החבית שאין בטלים לגבי מגופה אין ניצולים בצמיד פתיל:

פתיל כך נראית בעיני פירוש משנה זו ורבותי לא פירשוה כך ופירושם לא ידעתי להעמידו מכוון ולכך לא כתבתיו: ב ומניקת בתוכה כמין קנה חלול עשוי ממתכת שנותנים ראשו אחד בנקב החבית ומונח בפיו מראשו השני ויונקין כל המשקין שבחבית דרך אותה מינקת: החבית והמשקין טהורים ומינקת טמאה החבית של חרס ומניקת שבתוכה של מתכת הילכך החבית והמשקין שאין להם טהרה במקוה ואי מטהרת

בקליפת השום טהורין. ב חבית שהיא מלאה משקין טהורין ומניקת בתוכה מוקפת צמיד פתיל ונתונה באהל המת בית שמאי אומרים החבית והמשקין טהורין ומניקת טמאה ובית הלל אומרים אף מניקת טהורה. חזרו בית הלל להורות כדברי בית שמאי. ג השרץ שנמצא למטה מנחושתו של תנור טהור שאני אומר חי נפל ועכשיו מת. מחט וטבעת שנמצאו למטה מנחושתו של תנור טהור שאני אומר שם היו עד שלא בא התנור. נמצאו באפר מקלה טמא שאין לו במה יתלה.

ד ספוג שבלע משקין טמאין וגגו מבחוץ ונפל לאויר התנור טמא שסוף משקה לצאת. וכן התיכה של לפת ושל גמי רבי שמעון מטהר בשני אלו. ה חרסין שנשתמש בהן משקין טמאין ונפלו לאויר התנור הוסק התנור טמא שסוף משקה לצאת וכן בנפת חדשה אבל בישנה טהור ואם ידוע שיוצא מהן משקין אפילו לאחר שלש שנים נטמא.

ו הנפת

להו וכו' של עם הארץ לא אתי חבר לאשתמושי בהו שהרי הם כדלים מגעם ובלאו הכי נמי כל מאכלם טמא לא גזרו בהו רבנן ובגולם בצמיד פתיל אבל מניקת של מתכת שיש לה טהרה במקוה אם תטהרנ' אתי חבר לאשתמושי בה שישאלנה מעם הארץ ויטבילנ' ויעריב שמשה וישתמש בה בטהור אין בה לא משום מגע טמא והוא לא ידע שהיתה באהל המת וצריכ' הזאה שלישי ושביעי ואף על פי שהיתה בכלי חרס המוקף צמיד פתיל אין צמיד פתיל של כלים של עם הארץ מצילין מן הטומאה אבל חבר שכל כלים של עם הארץ הם בחזקת טומא' אבל חבר בכלי טמא אינו מציל בצמיד פתיל שאין מציל בצמיד פתיל אלא כלי חרס הטהור בלבד ואלו באו חכמים לגזור שלא יציל שום כלי חרס של עם הארץ בצמיד פתיל לא היו עמי הארצות מקבלין מהן לפי שהן סבורים שהן בקיאין ושומרים כליהן בטהרה הילכך בכלי חרס ואוכלים ומשקין שאין להן טהרה במקוה כשהיו בתוך צמיד פתיל של כלי עם הארץ אמרינן להו טהורין הן וישתמשו בהן הן שמחזיקין כליהן בחזקת טהורים ואין לחוש שמא ישאל החבר מהן שהרי הן אצלו בחזקת טמאין ואין להן טהרה עולמית אבל בכלי שטף דאיכא למחש שמא ישאל החבר מהם ויטבילם וישתמש בהם בלא הזאה שלישי ושביעי עשו דין שוה לכל ואמרו דאין כלי שטף מציל בצמיד פתיל: ובה"א אף מניקת טהורה קודם ששמעו טעמן של ב"ש לא היו יודעי' מפני מה אוכלי' ומשקי' שבתוך צמיד פתיל טהורי' וכלי מתכו' טמאי' ולאחר ששמעו טעמן כדפרישנ' חזרו להורו' כדברי ב"ש: ג למטה מנחשתו של תנור רצפה שמושיבי' שם התנור שהתנור עשוי כמין קדרה גדולה שאי' לה שולי' ומתקני' לו רצפה בקרקע ומושיבין אותו שם ואותה רצפה היא נחשתו של תנור: חי נפל ולא נטמא התנור דאי מת נפל היה התנור מטמ' באויר כשנפל דרך פיו של תנור והא דלא תלינן שמא שם היה קודם שהושיבו שם התנור לפי שלפעמי' נמצא השרץ לח וכבר שמחדש מת והתנור יש ימים מרובי' שהושיבוהו שם והשת' אי אפשר לומ' שהשרץ קדם שם לתנור דא"כ מחום האש היה נשרף ונעשה אפר אלא תלינן שחי נפל ודרך שרצי' לעשות חפירו' בקרקע להטמן שם לפי' נמצ' למטה מנחשתו: שם היו עד שלא בא התנור קודם שהושיבוהו שם ולא ראה אויר התנור: באפר מקלה באפר שנעשה מחמת שריפת האש והיינו למעלה בחלל התנור ומשום דאשכחן עפר דאקרי אפר והכ' באפר של שריפה משתעי משום הכי תנא אפר מקלה לשון קלוי באש: ד ונפל לאויר התנור טמ' דמשקי' טמאי' מטמאי' כלי ואע"פ שהמשקי' בלועי' לתוך הספוג כבלועי' דמו לפי שהספוג עשוי להכנים ולהוציא בו: וכן התיכה של לפת ושל גמי הוו כספוג לפי שבגמי בודקי' בו את היין והוי נמי הוא עשוי להכנים ולהוציא כספוג ואין הלכה כר"ש: ה חרסים שנשתמש בהן משקין טמאין כגון עביט של מימי רגלים של זב ושל זבה שנשבר וחרסי' בלעו מימי רגליהם ומיירי כגון שהדיחום במים שלש פעמים שלא נשאר בהן משקה טמא דאי לא הדיחום נטמא התנור מחמת המשקין הדבוקין בדפנותיו כאלו הן בעין: שסוף משקה לצאת כלומר דרך משקה לצאת על ידי לבון החרסים וכיון שהיו אלו החרסים בתנור בשעת

היסקו

הימקו יבאו המשקין מהן וטמאו התנור מאוירו: ו נפת פסולת של זיתים לאחר שהוציאו שמנן: חדש
תוך י"ב חדש: ישנה לאחר י"ב חדש דבשתא יצא כל המשקה שבהן: והלכו עליהן טמאים כגי אדם טמאי'
עשורים שלא נטמאו כדריסתן כיון שלא נקרא עליהם שם טומאה כעולם: כוש פלך שהאשה טווה בו ויש
ברזל עקום בראשו ושמו כורא ופעמי' נשקע הברזל בתוך העץ וכלו מכוסה בעץ: מלמד מקל ארוך ובראשו
כעין מסמר דק ומדריכי' בו הפר'
לתלמי' לכך הוא קרוי מלמ' הבקר
והמסמר שבראשו קרוי דרבן כמו
דברי חכמים כדרבונות: ולבונה
שבלעה את הטבעת שגבל הטבע'
בטיט הלבינה ונצטרפה עמה ב
בכבשן: נכנסו לאהל המת כשהן
בלועים וטמונים בתוך הכוש או
בתוך המלמד או בתוך הלבינה
נטמאו שאין מציל באהל המת וכן
מיד כלי חרס אלא כלי' שיש לו תוך
והאי לא דמי אלא לטנם כשעורה
הכרוך כגיד: השוגן הזב אע"פ
שלא נגע בהן לא שהבריען נטמאו
שהזב מטמא בהיסטו אפי' המוקף
צמיד פתיל מיטמ' בהיסט כ"ש האי
נגע בהן ככר של תרומה כשהן
בלועין טהור הככר ואע"פ שהוא
של תרומה ושני פוסל בו ואפילו
שברזל שבלוע הוא אב הטומא' לא

ו חנפת והזוגין שנעשו בטהרה והלכו עליהם טמאי' ואחר
כך יצאו מהן משקין טהורי' שמתחילתן נעשו בטהרה כוש שבלע
את הצנורא מלמד שבלע את הדרבן לבינה שבלעה את הטבעת
והן טהורים נכנסו לאהל המת נטמאו הסיט הזב נטמאו נפלו
לאויר התנור טהור טמאוהו נגע בהן ככר של תרומה טהור
ז סרידה שהיא נתונ' על פי התנור מוקף צמיד פתיל נסדק
מן התנור לסרידה שעורו מלא פי מרדע שלא נכנס רבי יהודה
אומר נכנס נסדקה סרידה שעור כמלא פי מרדע נכנס ר' יהודה
אומר שלא נכנס היה עגול אין רואי' אותו ארוך אלא שעורו כמלא
פי מרדע נכנס ח תנור שניקב מעינו שעורו מלא כוש
נכנס ויוצא דולק רבי יהודה אומר שלא דולק ניקב מצידו שעורו
כמלא כוש נכנס ויוצא של דולק רבי יהודה אומר דולק ר' שמעון
אומר מן האמצע נכנס מן הצד אינו נכנס וכן היה אומר בכנופת
החבית שניקבה שורה מלא מיצה שגייה של שיפון מן האמצע
נכנס מן הצד אינו נכנס וכן היה אומר בחצבים גדולים שנקבו
שעורם מלא מיצה שגייה של קנה מן האמצע נכנס מן הצד אינו
נכנס במה דברים אמורי' בזמן שנעשו ליין אבל אם נעשו לשאר
משקין

אמרינן כעשה כען המכסה אותו ראשון או שני ויהיה הככר שלישי ונפסל אבל מטמאים את התנור ואף על
פי שהן בלועין לפי שהתנור מיטמא מאוירו ואפילו לא נגעה הטומא' בו וטומא' בלועה מטמאתו כדפרישנא
בפרקין דלעיל: ז סרידא כמין עריבה קטנה שהכחתום מסתמס בה והיא פשוטה ואינה מקבלת
טומא': שהיא נתונה על פי התנור. ומטורחת בטיט כדי להקיף בצמיד פתיל ולא יטמא התנור באהל המת:
נסדק מן תנור לסרידה היכו שנסדק הטירוח: מלא פי מרדע שלא נכנס המרדע הוא מלמד הבקר ויש
בהקפו טפח ועביו שליש טפח שכל שיש בעביו טפח יש בהקפו שלשה טפחים ושיעור הסדק כשנסדק
הטירוח לרבנ' מלא פי המרדע בשוה ואף על פי שאין הנקב גדול שיכנ' פי מרדע במלואו הואיל ושוה הסדק
מלא פי המרדע אין כאן צמיד פתיל ולרבי יהודה לעולם הוי צמיד פתיל עד שיהיה הסדק גדול שיכנס בו
פי המרדע: נסדקה סרדה עצמה לרבנן קיל מכשנסדק הטירוח ולרבי יהודה קיל כשנסדק הטירוח
מכשנסדקה סרדה עצמה ואין הלכה כרבי יהודה: ח שנקב מעינו עין של תנור הוא הנקב שעושים בו
כדי שיצא ממנו העשן: ומרחו עינו בטיט וסתמוהו וניקב אחר כך במקום המרוח: נכנס ויוצא דולק שהנקב
רחב והכוש נכנס ויוצא בריוח: ניקב מצדו של עין: וכן היה אומר במגופת החבית וכן היה רבי שמעון אומר
בכל הכי דניכס מן האמצע נכנס ומן הצד אינו נכנס ואין הלכה כרבי שמעון: מלא מיצה שנייה של שיפון
מלא קשר שני של קנה של שיפון שהשני דק מן הראשון ועבה יותר מן השלישי שהקנה עב מלמט' ומתדקדק
ועולה: שיפון ויי"א בלעז: לשאר משקין כגון שמן דבש וחלב: אפילו כל שהן טמאים אפילו נקב כלו שהן
אין מצילין בצמיד פתיל וטמאים: שלא נעשו בידי אדם שלא נקבו במתכוין אלא מאליהן: נקבו העשוי'
לאוכלי' שיעורו בזיתים הפתח מיירי בשנפחת הכלי עצמו ניקב וכל הכך שיעורים דלעיל בשנפחתה כתיתם
שבפתחו: שיעורו בזיתים אם נפחת באוכלין ויש בעי טירוח ונפחות מכאן לא בעי טירוח ונגמרא במסכת
שבת

שפתותיה דכלי גדול שנקב במוציא רמון וכלי קטן שנפחת ברובו אין מידות ושתותיה מועילין בו ושוב איכו מציל בצמיד פתיל כיון דבטל מתורת כלי ואם מרחו כעשה כאוכלים שגבלן בטיט שאין הטיט מצילן: שיעורו במשקין בכונס משקה: העשוי לכך ולכך למשקין ולאוכלין: מטילין אותו לחומרו ואם ניקב בכונס משקה איכו מציל בצמיד פתיל עד שימרח:

משקין אפילו כל שהוא טמאים במה דברים אמורים בזמן שלא נעשו בידי אדם אבל אם נעשו בידי אדם אפילו כל שהוא טמאים ניקבו העשוי לאוכלי' שעורן כזתים העשוי למשקי' שעורן כמשקי' העשוי לכך ולכך מטילי' אותו לחומרו בצמיד פתיל ובכונ' משק':

פרק י

אלו כלים מצילין בצמיד פתיל כלי גללים כלי אבנים כלי אדמה כלי חרש וכלי נתר עצמו' הדג ועורו עצמות חית שבים ועורם וכלי עץ הטהורים מצילים בין מפיהם בין מצידיהן בין יושבין על שוליהן בין מוטין על צדיהן היו כפוים על פיהן מצילים כל שתחתיהן עד התהום ר' אליעזר מטמא על הכל מצילין חוץ מכלי חרש שאינו מציל אלא על האוכלי' ועל המשקין ועל כלי חרש: ב במה מקיפים בסיד ובגפסם בזפת ובשעו' בטיט ובצוא' בחומר ובחרסית ובכל דבר המתמרח אין מקיפין לא בבעץ ולא בעופרת מפני שהוא פתיל ואינו צמיד אין מקיפין לא בדבילה שמינה לא בבצק שנילוש במי פירו' שלא יביאנו לידי פסול ואם הקיף הציל: ג מגופת החבית המתחלחלת ואינה נשמטת רבי יהודה אומר מצלת וחכמים אומרים אינה מצלת היתה בית אצבע שלה שוקע בתוכה השרץ בתוכה החבית טמאה השרץ בחבית אוכלין שבתוכה טמאים:

ד הכדור

אלו כלים כלי גללים של כפיעי בקר: כלי אבנים וכלי אדמה דכל הני אין להם טומאה לא מדברי תור' ולא מדברי סופרי' ולכך מצילי' בצמיד פתיל ואף על גב דכל כלי פתוח בכלי חרס משתעי קרא בכלי ש טומא' קודמת לפתחו דהיכי כלי חרס שמטמא מאוירו מכל מקום שאר כלים נמי מרבינן שמצילים מדכתיב וכל: ועצמות הדג אם עשה כלים מעצמות בריות שבים מצילים לפי שאין מקבלים טומא' כדתנן לקמן בפרק יז כל שבים טהור וכל כלים מעצמות העוף טהורים דכתיב וכל מעשה עזים פרט לעופות: כלי עץ הטהורים כגון כלים גדולים הבאים במדה שמחזיקים ארבעים סאה בלח שהן כוריים ביבש דלא מקבלי טומאה דבעינן דומי' דשק שמטלטל מלא וריקן וכיון שהן גדולים כל כך אין מטלטלים מלאים ומצילים בצמיד פתיל: מפיהן שהצמיד פתיל בפיהן מצדיהן אם ניקבו בצדיהן והקיפן בצמיד פתיל: רבי אליעזר מטמא קסבר כפוי איכו מציל ואפי' מירחו למטה בקרקע שנאמר צמיד פתיל עליו ולא צמיד פתיל על גבו ואין הלכה כרבי אליעזר: על הכל מצילים כל הני כלים דתנן במתניתי' ומצילין על כל מה שבתוכן בין היו בתוכן כלי שטף בין כלי חרס בין בגדים בין אוכלים ומשקים חוץ מכלי חרס שאין מצילים אלא על אוכלים ומשקים וכלי חרס שבתוכן דברים שאין להם טהרה במקוה ולא על כלי מתכות ובגדים שיש להם טהרה במקוה וטעמא פרישנא בפרקין דלעיל ומשנה זו לאחר חזרה שחזרו בית הלל להורות כדברי בית שמאי: ב במה מקיפין במה סותמים פי הכלי או מדבקים הכסוי על פי הכלי ויחשב צמיד פתיל: גפסים מין סיד הוא ויותר לבן מסיד ונשרף בכבשן כמו הסיד: חרסית כתושת חרסים ולשים אותה במים: בעץ הוא בדיל את הבדיל מתרגמינן ית אבצא ותרגום ירושלמי בעבא: שהוא פתיל ואיכו צמיד כלומר כסוי הוא אבל איכו מחובר ומדובק יפה על פי הכלי: לא בדבלה שמינה ולא בבצק שנלוש במי פירות ואף על גב דמצילי' שהרי לא הוכשרו לקבל טומא' אף על פי כן לכתחלה אין מקיפין בהן גזרה שמא יוכשרו שיפלו עליהן משקין המכשירים ואין דבר טמא מציל: ואם הקיף ולא בא עליהן מים או אחד מן המשקין המכשירין הצילו: ג המתחלחלת מתנענעת ומתכדכדת לשון ותתחלחל המלכה: רבי יהודה אומר מצלת דחשיב לה צמיד פתיל הואיל ואינה יוצאה: וחכמים אומרים אינה מצלת דכיון דמחלחלה לאו צמיד פתיל הוא והלכה כחכמים: היה בית אצבע של מגופה משוקע ונכנס לתוך החבית חשיב השרץ שבתוכה כאלו הוא בתוך החבית ובית אצבע הוא המקום מן המגופה שאדם מכניס אצבעו לתוכו: אוכלי' שבתוכה שבתוך בית אצבע השוקע ונכנס לתוך החבית: טמאי' דמגופת החבי' כחבית דמיא

ד הכדור פלוטא בלע"ז: והפקעת של נמי גמי לא צריך שכורכים אותו זה עם זה ועושים אותו עגול כמין פקעיות של שתי גלומירו בלע"ז: עד שימרח מלמטה של כדור או של פקעת ולמעלה כדי שיכסה כלו מפני שהוא חלול: וכן מטלית של בגד דכל הני חלולים נינהו וכלהו אין מצילין אלא כשאין בהם שיעור לקבל טומאה: וקשרה במשיחה בחוט דק כלומר שעושים כשמכסים פי הכוד בבגד או בנייר שקושרים אותו ומוסף על הקשירה בעי נמי מריקה מן הצדדין:

ד הכדור והפקעת של גמי שנתנן על פי החבית אם מירח מן הצדדין לא הציל עד שימרח מלמעלן ומלמטן וכן במטלת של בגד היתה של נייר או של עור קשורה במשיחה אם מירח מן הצדדין הציל. ה חבית שנתקלפה והזפת שלה עומדת וכן קבותים של מורייס שנפחתו עם השפה רבי יהודה אומר אינם מצילין וחכמים אומרים מצילין. ו חבית שניקבה וסתמוה שמרים הצילה פקקה בזמורה עד שימרח מן הצדדים היו ב' עד שימרח מן הצדדין ובין זמורה לחברתה בסר שהוא נתון על פי התנור אם מירח מן הצדדין הציל היו שנים עד שימרח מן הצדדין ובין בסר לחברו עשאן בסיגין או בשוגמין אינו צריך למרח מן האמצע. ז תנור ישן בתוך החדש וסרידה על פי הישן ניטל הישן וסרידה נופלת הכל טמא ואם לאו הכל טהור חדש בתוך הישן וסרידה על פי הישן אם אין בין חדש לסרידה פותח טפח כל שבחדש טהור. ח לפסין זו בתוך זו ושפתותיהן שוות השרץ בעליונה או בתחתונה

היא

ה חבית שנקלפה חבית זפותה שנשברה וניטל חרס שלה מבחוץ והזפת עומד כנגדו מבפנים: קבותים קנקנים של חרס שמניחין בהן מורייס בקרית' קבותים: שנפחתו שכסה אותן כמין טיט שקורים גפסים דתנן לעיל שמקיפין בו: עם השפה למטה משפת הכלי שכשנ' הצמיד פתיל מבפנים והשפה מגולה מבחוץ: רבי יהודה אומר אין מצילין דקסבר צמיד פתיל עליו כתיב ולא צמיד פתיל מתוכו ואין הלכה כרבי יהודה: ו וסתמוה שמרים הצילה סתמא כחכמים דיש צמיד פתיל מבפני': עד שימרח סביב לזמורה מן הצדדין אבל על הזמורה עצמה לא בעי מירוח: בסר פשוטי כלי עץ הוא: בסיגים שנתן בין בסר לבסר קליפות דקות של סנה או בשגמים קליפי עץ של שגמון ואותן קליפין נתן בין בסר לבסר כדי לחברן: ז תנור ישן שהוסק כדי לאפות בו סופגנים שזו היא גמר מלאכתו להיות חשוב כלי לקבל טומאה: חדש שלא הוסק ואינו מקבל טומאה: וסרידה על פי הישן ואינה מחוברת בטיט ואין כאן צמיד פתיל: ניטל הישן וסרידה נופלת שאינה נסמכת על פי החדש הכל טמא שהישן שעליו הסרידה חשוב כלי ואינו מציל אלא בצמיד פתיל והרי אין כאן צמיד פתיל והחדש שאינו כלי היה חוצץ בפני הטומאה משום אהל. אם היתה הסרידה נסמכת עליו דכל המציל משו' אהל אינו צריך לצמיד פתיל אבל בזמן שאין הסרידה נסמכת עליו אין כאן אהל הילכך הכל טמא: אם אין בין חדש לסרידה פותח טפח אם אין גובה טפח בין הכסוי שעל הישן לפה של התנור חדש נחשב הכסוי שעל הישן כאלו הוא כפי החדש ונעשה החדש אהל וחוצץ בפני הטומאה וכל מה שתחתיו טהור: ח לפסין כמו אלפסין מחבות גדולות של ברזל שמבשלים בהן: ושפתותיהן שוות שאין שפת אחת מהן גבוהה מחברתה העליונה היא הפנימית שהתחתונה תחתיה: היא טמאה אם השרץ בעליונה אוכלין שבתחתונה טהורות דרחמנא אמר כל אשר יפול אל תוכו ולא אל תוך תוכו והשרץ שבעליונה תוך תוכו דתחתונה הוא ואם השרץ בתחתונה לא נטמאו האוכלי' שבעליונה דרחמנא אמר כל אשר בתוכו יטמא ולא שבתוך תוכו: היו בכונס משקה כלומר נקובים בכונס משקה דהיינו כדי טהרתן דאלפסין עשויין למשקין ולאוכלין ומטילין אותו לאחרו בכונס משקה: השרץ בעליונה דהיינו הפנימית כלן טמאות דרואין את השרץ כאלו הוא בכל אחת כיון דנקובות בכונס משקה: בתחתונה דהיא החיצונה היא טמאה וכלן טהורות דאין טומאה נכנסת דרך שוליו ומיהו אם היו אוכלים ומשקין בפנימית נטמאו כיון דלא מירח הנקב כדמוכח לעיל בפרק שמיני והיינו טעמא משום דנקב בכדי טהרתו נחשב כאויר של חיצונה ואוכלים ומשקין מיטמאין מאויר כלי חרס ואין אדם וכלים מיטמאין מאויר כלי חרס: השרץ בעליונה השתא מיירי בלפסין שליאות: היא והתחתונה טמאה דכמונח בתוכה דמי כיון דעודפת אבל

אמצעית

במלאכת טהורה דאין כלי מיטמא באויר כלי חרס : כל שיש בו משקה טופח טמא כטמ׳ משקה טופח שבתוך הכלי שהמשקה מאויר כלי חרס וחזר המשקה וטמא את הכלים דרבנן גזרו על משקה שיטמא כלי גזר׳ משום משקה זב וזבה והוא הדין דהוה מצי לאשמועינן הדוש זה של משקה טופח ברישא כשהשרץ בעליונה והתחתונה עודפת ויש משקה טופח כאמצע :

היא טמאה וכלן טהורות היו בכונס משקה השרץ בעליונה כלן טמאות בתחתונה היא טמאה וכלן טהורות השרץ בעליונה והתחתונה עורפת היא והתחתונה טמאה בעליונה והתחתונה עורפת כל שיש בה משקה טופח טמאה ״

פרק יא

כלי מתכות פשוטיהן ומקבליהן טמאין נשברו שהרו חזר ועשה מהן כלי חזרו לטומאתן הישנה רשב״ג אומר לא לכל טומאה אלא לטומאת הנפש ״ ב כל כלי מתכות שיש לו שם בפני עצמו טמא חוץ מן הדלת ומן הנגר ומן המנעול והפותה שתחת הציר והציר והקירה והצינור שנעשו לקרקע ״ ג העושה כלים מן העשת ומן החררה ומן הסובב של גלגל ומן הטסין ומן הצפויין מכני כלים ומאוגני כלים מאזני כלים מן השולת ומן הגרורות טהורין רבי יוחנן בן נורי אומר אף מן הקצוצת משברי כלים מן הגרוטים ומן המסמרות שידוע שנעשו מכלים טמאין מן המסמרות בית שמאי מטמאין ובית הלל

כלי מתכו׳ פשוטיהן טמאים דלא אתקוש לשק : חזרו לטומאתן הישנה חכמים גזרו על כלי מתכו׳ שהתיכן ועשה מהן כלים חדשים שיחזרו לטומאתן הישנה גזרה שמא יאמרו שבירתן של כלים מטהרתן וטבילתן מטהרתן מה שבירתן אינה טעונ׳ הערב שמש שהרי משתמשי׳ בהן באותו היום שנטמאו ושברן וחזר ועשאן חדשי׳ אף טבילתן אינה טעונה הערב שמש ואתי למעבד תרומ׳ וקדשים בכלים שלא העריב שמשן : לא לכל טומאה אלא לטומאת נפש רבן שמעון בן גמליאל סבר דטעמ׳ דגזרו על כלי מתכות שיחזרו לטומאתן ישנה אינה אלא גזרה שמא תפסקה תורת מי חטאת מן הכלים שאין לך אדם מטהרן שבעת ימים אלא שוברן מיד וחוזר ועושה אותן חדשים הילכך לא גזרו אלא לטומאת מת בלבד שצריכים הזאה שלישי ושביעי ואין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל : ב שיש לו שם בפני עצמו שהוא ידוע ונכר ומיוחד בשמו : טמא בין יש לו בית קבול בין אין לו בית קבול : הנגר יתד של ברזל שנועץ ראשו אחד בקרקע וראשו השני אחורי הדלת אי נמי כמין עמוד שסוגר ומבריח הדלת מן הקנה אל הקנה : מנעול כל דבר שנועלי׳ וסוגרים בו הדלת נקרא מנעול ודוגמתו במקרא בשיר השירים על כפות המנעול : פותה כמין כוס קטן של ברזל קובעים בארץ וציר הדלת סובב עליו כדי שיהא נוח להפתח ולהסגר ודוגמתו במקרא והפותות לדלתות הבית הפנימית: והצנור קנאלי בלעז : שנעשו לקרקע להשתמש בקרקע וכל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע ואינו מקבל טומאה : ג העשת חתיכה של ברזל כשמוציאים אותו מן המכרה : חררה לאחר שמתיכים הברזל עושים ממנו עגול כמין עוגה : סובב של גלגל גלגל העגלה של עץ עושים סביבו טס של ברזל שלא ישבר בטרשים ובסלעים : טסין וירקעו את פחי הזהב מתרגמינן ורדידו ית טסי דדהבא . כני כלים בסיסי כלים לשון ואת כנו דמתרגמינן וית בסיסיה : אוגני כלים כמין ענק סביבות שפת הכלים : אזני כלים בית יד שאוחזים בו הכלי : השולות מה שנשתייר מן הכלי לאחר שנישום לשון כמשקל ביקתא מתלבא כי מן המים משיתיהו מתרגמינן ארי מן מיא שחלתיה : גרודו׳ שנגרד מן הכלי בשעת עשייתו לשון להתגרד בו האמור באיוב : טהורים דלא חיישינן בכל הכי שמא מכלי טמא באו וכשחזר ועשה מהן כלים חזרו לטומאתן ישנה דכל הכי לא כראו לקבל טומאה מעולם משום דגולמי כלי מתכות ככהו וגולמי כלי מתכות אין מקבלין טומאה והכי תניא בתוספתא גולמי כלי מתכות טהורים ואלו הן גולמי כלי מתכות כל שעתיד לשוף לשבץ לגדר ולהקיש בקורנס מחוסר אונן או אזן טהור : אף מן הקצוצות אם קצץ כלי׳ לחתיכות כלים הנעשים מאותן חתיכות לא חזרו לטומאתן ישנה ואין הלכה כרבי יוחנן בן נורי : גרוטאות כלים כשנתברו מפני תשמישן ונעשה מהן חתיכות קטנות אחרי בלותן נקראים גרוטות והן קטני׳ משברי כלים : ומן המסמרות שידוע שנעשו מכלים אף על גב דלא ידעינן אם מכלים טהורים באו או מן הטמאי׳ טמאים

כלים פרק יא

מכלי הנעשי' משם דחיישי' שמא מכלי' עמאי' באו וחזרו לטומאתן הישנה: מן המסמרות סתם דלא ידעינן
אם נעשו מכלים או מן העשת: ב"ש מטמאי' דגזרו הכי אטו הכי: וב"ה מטהרין דלא גזרו: ד ברזל טמא
שבא משברי כלי' שבללו שטרפן זה בזה והתיכן ועשה משניהם כלי: ברזל טהור שבא מן העשת ומן סקרדא
וכו': אם רוב מן הטמא טמא דחוזר לטומאתו הישנה: התלמא טיט הדבק כלובן כינס: מן הגללים
שעירב הטיט עם גללי הבקר
ועשה מהן כלים ונרפן בכבשן
אם רוב מן התלמא מקבלי' טומאה
כדין כלי חרס ואם רוב מן הגללי'
טהורים דכלי גללים אין מקבלין
טומאה: קלוסטרא הבגד של
סדלתוהו' היתד שנועלי' בו סדלת
כדפרישנא לעיל רגילים לעשות
בראשו כמין תפוח והוא נקרא
גלוסטרא ואם נעשה מברזל טמא
חוזר לטומאתו הישנה לפי שראוי
לדוך בו שומין במדוכה: ומצופה
טהורה אם היתה של ברזל. טהור
מצופה של מתכת טמא טהורה
דבתר עקרם אזלינן ולא בתר
הצפוי שהוא של מתכת טמא:

חלל מטהרין ׃ ד ברזל טמא שבללו עם ברזל טהור אם
רוב מן הטמא טמא ואם רוב מן הטהור טהור מחצה לבחצה טמא
וכן מן החלמא ומן הגללים קלוסטרא טמאה ומצופת טהורה
הפין והפורנה טמאין והקלוסטרא רבי יהושע אומ' שומטה מפתח
זה ותולה בחברו בשבת רבי טרפון אומר הרי היא לו ככל הכלים
ומטלטלת בחצר ׃ ה עקרב של פרומביא טמאה ולחיים
טהורים רבי אליעזר מטמא בלחיים וחכמים אומרין אין טמא אלא
עקרב ובשעת חבורן הכל טמא ׃ ו פיקה של מתכת רבי
עקיבא מטמא וחכמים מטהרין ומצופה טהורה הכוש והאימה
והמקל וסימפוניה והליל של מתכת טמאין ומצופין טהורין
סימפונית אם יש בה בית קבול כנפים בין כך ובין כך טמאה ׃ ז
קרן עגולה טמאה ופשוטה טהורה אם היתה מצופית שלה של
מתכת טמאה הקו שלה רבי טרפון מטמא וחכמים מטהרין
ובשעת חבורן הכל טמא כיוצא בו קני מנורה טהורין הפרח
והבסים

ספין והפורכא שיכים הקבועים
כפותחת והפין נכנס בתוך הפורכא: שומטה מפתח זה ותולה בחבירו על ידי גרידה בלבד דטלטול מן הצד
הוא אבל טלטול גמור לא ור' טרפון שרי אפילו טלטול גמור כי ארחיה ושמא אתא תנא לאשמועינן שבא
דקלוסטרא טמאה דתנן ברישא לאו דברי הכל היא אלא פלוגתא דר' יהושע ור' טרפון דלר' יהושע טהורה
דכי היכי דלא משוי לה מנא לענין שבת הכי נמי לא משוי לה מנא לענין טומאה: ה עקרב של פר מכיא
מתג ורסן ופרומביא אחד הן והברזל הנכנס בפי הבהמה נקרא עקרב ולחיים מחוברים לעקרב כמין שני
שפין מכניסים אחד מכאן ואחד מכאן על לחיי הבהמה עשויין לנוי והן טהורין כשהן בפני עצמן דתכשיט
בהמה נינהו ותכשיטי בהמה וכלים אין מקבלי' טומאה: ו פיקה כמין כדור קטן נקוב באמצע שמשימים
שנים בראש הפלך שטוות בו כדי שיכבד: ר' עקיבא מטמא דכלי מתכות שיש לו שם בפני עצמו הוא וטמא
כדתנן בריש פירקין וחכמי' מטהרין דאין לו שם בפני עצמו אלא שם לווי פיקה של כוש או פיקה של אותו
דבר שהיא משמשת לו והלכה כחכמים ומצופה אם היא של עץ ומצופה במתכת טמא טהורה דבתר עקרא
אזלינן ולא בתר הצפוי שהוא של מתכת טמא כוש פלך שהנשים טוות בו: והמקל של מתכת טמא הואיל
ואדם רודה בו את הבהמה כבלי עשוי לתשמיש אדם שוא חשוב: סמפוניא מין כלי זמר הוא כדכתיב
בדניאל בסנתרין וסמפוניא: וחליל אף הוא מין של כלי זמר וחלול הוא וקולו נשמע עד למרחוק:
ומצופין טהורים אם הוא של עץ ומצופה נחשת טמא טהור הוא דבתר עקר הכלי אזלינן שהוא של עץ
ולא חשיב יש לו בית קבול אף על פי שהוא חלול כיון שאינו עשוי לבית קבול : אם יש לה בית קבול
כנפים כלים דקים קטנים כדמות כנפים נותנים בתוך הסמפוניא שמסייעים להשמעת קול הנגון ואם עשו
בתוכה מקום לבית קבול של כנפים הללו חשיב בית קבול ובין כך ובין כך בין שהיא מצופה בין שאינה מצופה
טמאה: ז קרן עגולה וקרן פשוטה שנוכרות מקרני הבהמות עגוליות פרקים פרקים מחוברים
אלא שאחת מהן נורתה עגולה והאחרת פשוטה וסבור שפרקים של עגולה קשים ונדיכי' אומן יותר מהבור
הפרקים של פשוטה ומפני זה אמרו המחזיר קרן עגולה בשבת חייב חטא' מה שאין כן בפשוטה: קרן עגולה
טמאה שיש לה בית קבול וקרן פשוטה טהורה שאין לה בית קבול וקרנים דין כלי עצם יש להן פשוטיהן
טהורים כפשוטי כלי עץ: מצופות מקום הנקת הפה והוא הקנה שנה מלשון עומדים צופים: טמאה
דקתנינן

דמשנינן לה ככלי מתכות ואע״פ שהיא פשוטה מקבלת טומאה : חקו שלה הכד הלחב שנה אם היה של מתכת רבי טרפון מטמא וחכמים מטהרים והלכה כחכמים : קני מנורה טהורים שאין להם שם בפני עצמן ותנן לעי׳ כרים פרקין כל כלי מתכות שיש לו שם בפני עצמו טמא : הפרח מקום מושב הנר שבראש המנורה ערח שמו : כסים רגלי המנורה שהיא יושבת עליהן : ח קסדא כובע נחשת שנותנים אנשי המלחמ׳ על ראשן : ולחיים עשין של כרזל

ותבסים טמאין ובשעת חבורן הכל טמא • ח קסידא טמאה ולחיים טהורין אם יש בהן בית קיבול מים טמאי׳ כל כלי המלחמה טמאים הכידון והגיקת והמגפיין והשיריו׳ טמאין כל תכשיטי נשים טמאים עיר של זהב קטליות נזמים וטבעות בין שיש לה חותם בין שאין לה חותם ונזמי האף קטלה שחוליות שלה של מתכות בחוט של פשתן או של צמר נפסק החוט החוליות טמאו׳ שכל אחת ואחת כלי בפני עצמה חוט של מתכות והוליות של אבנים טובות ומרגליות ושל זכוכית נשתברו החוליות והחוט בפני עצמו קיים טמא שירי קטלה כבלא צואר קטנת רבי אליעזר אומר אפילו טבעת אחת טמאה שכן תולין בצואר • ט נזם שהוא עשוי כקדירה מלמטן וכעדשה מלמעלן ונפרק בקדרה טמא משום כלי בית קיבול וכעדשה טמא בפני עצמו צינורא טהורה העשוי כמין אשכול ונפרק טהור •

שכותכים על לחייהן : ואם יש בהן בית קבול מים שנותנין בהן מים במלחמה : כידון רומח קטן שכיד השרים והמלכים : ניקון כמו קיכון לשון ומשקל קיכו והוא הברזל שבתו׳ הרומח : מגפיים כמו שוקים של ברזל שנושאי׳ אנשי המלחמה : תכשיטי נשים אע״פ שאין עשויין למלאכה אלא לנוי מרבינן לכו מקר׳ דכתיב וכל אשר לא יבא באש תעבירו במים : עיר של זהב כמין עטרה כותבות הכש׳ בראשן עשויה כצורת ירושלם : קטליות חוטים של זהב שנותנות סביב הצואר ומפני שהאשה חונקת עצמה בהן כדי שתראה בעלת בשר לכך נקראים קטלות : ונזמים יש מהן נזמי האף ויש מהן נזמי האזן : בחוט של פשתן שהיו החליות נקובות ומלאו מהן החוט : חליות טמאות דכל חדא באנפי נפשא חשיבא כלי

ועשה : של אבנים שהיו מרגליות ואבנים נקובות ומלאו מהן החוט : טמא החוט הואיל ושל מתכת הוא : כמלא כואר קיבה כמלא צואר של בת קטנה : ט קדרה מלמטה רחב מלמטה ויש לו בית קבול : וכעדשה מלמעלה על ראש הנזם מלמעלה יש לו גרעין של זהב או של כסף עגול כעדשה : ונפרק העדשה מן הקדרה : הקדרה טמאה שהרי יש לה בית קבול ולא מפני שהיא מתכשיטי נשים שהרי אינה ראויה לתכשיט כמות שהיא : והעדשה טמאה שיש לה שם בפני עצמה : ציכורא ראש הנזם הכפוף כנקב הנזם או בנקב האף ולפי שהוא עשוי כמזלג קרוי כנורא תרגום מזלגותיו צנורייתיה : טהורה שאין לה שם בפני עצמה : העשוי כמין אשכול כגון העשוי ארבע או חמש גרגרין זה על גבי זה כמין אשכול : ונפרק [illegible] שאין לכל גרגיר וגרגיר שם בפני עצמו והוא אינו ראוי ל[illegible] משנפרק :

פרק יב

טבעת אדם טמאה טבעת בהמה והכלים ושאר כל הטבעות טהורות קורת החצים טמאה ושל אסירין טהורה הקולר טמא שלשלת שיש בה בית נעילה טמאה העשויה לכפיתה טהורה שלשלת של סיטונות טמאה של בעלי בתים טהורה אמר רבי יוסי אימתי בזמן שהוא בפתח אחד אבל אם היו שנים או שקשר חלזון בראשה טמאה •

טבעת אדם כגון טבעת של אצבע אבל טבעת שהתקינה לחגור בו מתניו ולקשור בה בין כתפיו טהורה והיינו טבעת כלים וטעמא משום דלא דבי קרא לטומאה אלא תכשיטי אדם ולא תכשיטי בהמה וכלים : קורת החצים איכא דמפרשי אספא שהחצים מונחים בה ואיכא דמפרשי המטרה לחץ : ושל אסירין עושים כמין פנימה בקורה לסככים בה רגל אדם ואין יכול לצאת ובלשון מקרא קורהו סד וישם בסד רגלי וקורת של חצים ושל אסירין האמורין כאן דמתכת

ב קנה מאזנים של סרוקות מטמא פני אונקליות ושל בעלי בתים אם יש בו אנקליות טמא אונקלין של כתפין טהורה ושל רוכלים טמאה ר' יהודה אומ' של רוכלים שלפניו טמאה ושלאחריו טהורה אונקלי דרגש טמאה ושל בקליטים טהורה של שידה טמאה ושל אקון טהורה של שלחן טמאה של מנורת העץ טהור זה הכלל כל המחובר לטמא טמא והמחובר לטהור טהור וכלן אחת אחת בפני עצמן טהורות. ג כסוי טני של מתכת של בעלי בתים רבן גמליאל מטמא וחכמים מטהרין ושל רופאים טמא הדלת שבמגדל של בעלי בתים טהורה ושל רופאים טמאה חיתוכין טמאים והפרכין טהורין עקרב בית הבד טמאה ואונקלי שבכותלים

ככהו ולא של עץ: קולר שבמתני' בצואר האסירים תרגום ויתנהו בסוגר בקולרין ומשום דקולר עשוי שישאנו עמו בכל מקום שהולך חשוב כלי מעשה טפי מקורת האסירים שאינו זז בה ממקומו ה לכך קולר טמא: שיש בה בית נעילה עושים לשלשלת בית נעילה וסוגרים במפתח וחשיבא כלי: ולכפותה שלשלאות שכופתים בהן הקוף וגורי הכלבים הקטנים ולנוי הן עשויין והוו תכשיט דבהמה ולא מטמאי: ביטוכות סוחרי' גדולי' שמוכרים במדה גסה ויש להן שלשלת שקובעים בראשה אחד במ' סאה או תרקב וראשה השני כותבי' בטבעת שבדלת או בקורה וסוגרים עליה במפתח כדי שלא תגנב המדה: ושל בעלי בתים טהור' דסתמ' עשויה לנוי ותכשיט לכלי: מפתח אחד מבואיה אחת דשלשלת בחוליא אחת לא עבדי אינשי ולא חשיבא כלי: או שקשר חלזון בראשה כדמות חלזון שהוא דג שנים שמדמה בוכעי' התכלת קשר לה בראשה עשוי מברזל וכו' משוי לה סכא: ב קנה מאזני של סרוקות סורקי צמר ופשתי' ומוכרין אותו במכין לטראות כשרוצין לשקול יש להם מקל ארוך של עץ ותלוי בראשו כמין טבעת מלמעלה ואונקיות של ברזל תלויין מלמטה כשלשלת עשויין כמין ווין וראשיהם כפופי' מלמעלה ויש לאותו מקל טבעת אחרת שמהלכת על פני כל המקל ואינה יכולה לצאת ממנו וכמין עשת של ברזל או של נחושת עב וכבד תלוי באותה טבעת וכשבא לשקול שק של צמר או של פשתן תוחב את האונקלי בשק ואוחז בטבעת שכנגדו מלמעלה ומעלהו באויר והטבעת שבו העשת של ברזל תלוי מרחיקה מטבעת שאוחז בה ומכבדת על הקנה עד שיבא ביושר שלא יכריע לשום צד יותר ולפי הרחקת הטבעת שבו קשת של ברזל יודע חשבון המשקל שיש סימנים במקל עד כאן ליטרא אחת עד כאן עשרה עד כאן מאה וזה נקרא פלס בלשון מקרא כדכתיב ושקל בפלס הרים פלס ומאזני משפט לה': ושל בעלי בתים אין רגילים לתת בו אונקליות שהן אותן הווין שתוחבים בשק להעלותו אלא בלא אונקליות קושרי' בחבל ותולין בקנה. אונקליות גרסינן ול"ג אונקיות: אונקלי של כתפים עץ ארוך כעין מוט שהכתף מניח על כתפו ותולה בו שני שקים אחד מלפניו ואחד מאחריו בשני אונקליות של ברזל התחובות במוט על שני קצותיו: של רוכלים מוכרי בשמים ותמרוקי נשים: טמאה מפני שיש לה בית קבול: שלפניו טמאה לפי שהוא משתמש בה: ושלאחריו טהורה שאינו משתמש בה אלא לשמירה שלא יפול המשאוי מאחוריו ואין הלכה כרבי יהודה: דרגש מטה קטנה של עור ותולין רצועות בשפת העור סביב ויש אונקליות של ברזל בארוכות המטה וכשרוצים לכוותה עונבין הרצועות באותן אונקליות: בקליטין שם עמודים שמעמידין באמצע דופני המיטה אחד מראשותיה ואחד במרגלותיה ומקבלין בראשיהן ומניחין קנה מזה לזה ופורסין עליו סדין ופעמים שאין העמודים מקבלים אלא כעין ב' ווין מכניסין בראשי הבקליטין והוא אנקלי: שידה תיבה קטנה: אקון תיבה שעושים הציידים לצוד בה דגים: כל המחובר לטמא אנקלי המחובר לכלי המקבל טומאה טמא: לטהור כגון מנורת העץ שהיא טהורה טהור: אחת אחת בפני עצמן כל אונקלי שפירשה מכלים טהורה לפי שאין לו שם בפני עצמו: ג טני הוא סלי של מתכת מחזיק שלש קבים והוא מלשון ושמת בטנא ובעלי בתי' משתמשין בו שמניחין שם גרוטאות ושברי כלי מתכות: רבן גמליאל מטמא דסבר כסוי חשוב כלי הואיל ויש לו בית קבול וחכמים מטהרים דסברי אין כסוי חשוב כלי והלכה כחכמים: ושל רופאים טמא לדברי הכל מפני שהרופאים מכניסין בו סממנים: מגדל בית האוצר של עץ ארמריו בלעז ובערבי שאנכסר: ושל רופאים טמאה מפני שנותן עליה את האספלנית ותולה בה את האספרים: חיתוכים מלקחים שנוטל בהם הכלי שהתיך בו את הכסף להריקו לתוך כלי אחר: והפרכין בתוספתא

בתוספת' מפרש אלו הן פרכין חק כוע' בכירים ורבותי לא פירשוה לי : מקלב בית הבד ברזל עקום דומה למקרב חק כוע בקורת בית הבד שדורכים בה הזיתים : אבקלי שבכתלי' ווין של ברזל הקבועי' בכתלי' לתלות בהם כלי : טהורה דאין משמישן אלא עם הקרקע : ד מסמר הגרע אומל של אומן המקיז דם וכקרא גרע על שם שמגרע את הדם ויש מפרשי' מסמר של כפתי' שקבוע להן מסמר בסדן כשמשלקין חתיכה של ברזל מן האש ודוכה לחתוך ממנה מכיקה

שבכותלים טהורה ׃ ד מסמר הגרע טמא ושל אבן השעות טהור רבי צדוק מטמא מסמר הגרדי טמא וארון של גרוסות רבי צדוק מטמא וחכמים מטהרין היתה עגלה שלה של מתכת טמאה׃ ח מסמר שהתקינו להיות פותח ונועל בו טמא העשוי לשמירה טהור מסמר שהתקינו להיות פותח בו את החבית רבי עקיבא מטמא וחכמים מטהרין עד שיצרפנו מסמר של שלחני טהור ורבי צדוק מטמא שלשה דברים רבי צדוק מטמא וחכמים מטהרין מסמר של שלחני וארון של גרוסות ומסמר של אבן השעות רבי צדוק מטמא וחכמים מטהרין׃ ו ארבעה דברים רבן גמליאל מטמא וחכמים מטהרין כסוי טני של מתכת של בעלי בתים ותלוי המגררות וגולמי כלי מתכות וטבלה שנחלקה לשנים ומודים חכמים לרבן גמליאל בטבלה שנחלקה לשנים אחד גדול ואחד קטן שהגדול טמא והקטן טהור׃ ז דינר שנפסל והתקינו לתלותו בצואר קטנה טמא וכן סלע שנפסלה והתקינה להיות שוקל בה טמאה עד כמה תפסל ויהא רשאי לקיימה עד שני דינרין פחות מכאן יקוץ׃ ח האולר והקולמוס והמטוטלת והמשקולת

על המסמר ומכה בקורנס ונגרעת: אבן השעות אבן שיש בה קוים ורשומים עליהם שמות השעות ומסמרי' תחובי' בה שבהם מכוונין את השעות: מסמר הגרדי' מסמר ארוך שהאורג מכנים בקנה דק ומחבר על הקנה את המטוה: ארון של גרוסות העושין גריסין של פול בריסים שלהן יש להן כמין ארון של עץ: ר' צדוק מטמא אותו ארון דתורת כלי עליו: וחכמים מטהרין דכלי עץ העשוי לנחת הוא וקיבו עשוי לטלטל ור' צדוק סבר פעמי' מטלטלין אותו לתקנו ואין הלכה כר' צדוק : היתה עגלה שהארון מונח עליה. של מתכת טמאה שהרי היא עשויה לתשמיש: ם שהתקינו שעקם ראשו או חדדו כדי שיהא פותח ונועל בו : העשוי לשמירה לסימן לראו' אם נכנס שם אדם אם לאו שאם לא ימצאנו כמו שהניחו ידוע שאדם בא לשם : עד שיצרפנו באש לצורך זה והלכה כחכמים : מסמר השלחני מסמר קבוע בעמוד שלפני השלחני להעמיד בו תריסי החנות וכשמסלק התריסים נשאר שם המסמר ומטהרין רבנן משום דתשמישו עם הקרקע והלכה כחכמים: ו ותלוי המגרדות בבתי מרחצאות תולין מגרדות של מתכת והנכנסים שם כל אחד לוקח מגרדת ומתגרד בה רגליו וגופו: וגולמי כלי מתכות כלים שצריך לשוף לגרר ולהקיש בקורנס או שמחוסר אוגן או אזן איכם טמאים לדברי חכמי' עד שתגמר מלאכתן: וטבלא שנחלקה לשנים טבלא של חרס שיש בה לבזכזי ובעשית שתי חתיכות פוות שאין באחת מהן גדולה מחברתה בהא פליגי רבן גמליאל וחכמי' והלכה כחכמים: ז דינר שנפסל שפסלתו מלכות או מדינה או שנחסר : והתקינו שנקבו כדי שיתלנו בצואר בנו או בצואר בתו: סלע ארבעה דינרים והתקינה להיות שוקל בה כסף או זהב דאלו דבר הנדבק כגון בשר ויין הא תניא בפרק המוכר את הספינה שאין עושין משקלות של מתכת לשקול בהן דבר הנדבק: עד שני דינרים שהוא שקל אחד והוא חצי סלע: פחות מכאן יקוץ שלא ירמו בה בני אדם שיחשבו שהוא שקל וכן אם הוא יותר משקל כמי יקוץ שלא יטעו בו ויקחוהו כסלע: ח האולר כעין מספרים של מתכת שמתקנים בו הקולמסים : והקולמוס של נחשת וברזל או של כסף : מטוטלת חתיכת ברזל ועופרת שתלוי בחבל שתופש הבנאי בידו לראות שלא יבוא הכותל עקום : והמשקלות ליטרא וחצי ליטר' : הכידון כלי ברזל שבו תוחבים הזיתים במעבר שעוגרים אותן בו: והכן והכנא האמה שמכרגליך בה הספרי' והלוח שתחתיה כך פי' הערוך: גולמי כלי עץ שלא נשלמה מלאכתן כגון שחסרים אוגן או אזן או הכסים שלהן שהן יושבים עליו או שצריך להחליקן ולתשויתן נקראים גולמים: חוץ משל אשכרוע גרסינן והוא מין ארז ותאשור ומתרגמינן אשכרועים וגולמי כלים שנעשו מעץ זה טהורין לפי שקלפתו עבה וקשה ואין חשובין כלים עד

שתוסר קלפתם ותגמר מלאכתם וגירסת התוספתא חוץ משל פי רשע. מפני שכן מחוסרים שליקה ופי רשע הוא עגי גופר וכלים הנעשים ממנו אין מלאכתם נגמרת אלא בשליקה שמכניסים אותן בח"ם ומוציאין שלק ושוב אין יראוי שמא יסדקו: גרופית של זית ענף של זית קרויא גרופית כמו של תאלה דבקרא יחור ואם עשה כלי מן הגרופית גולם הוא ואינו מקבל טומאה: עד שישלק שיכניסואותן בחם עד שיוציאו השלק שלהן ואין הלכה כר' יהודה:

והמשקולת והכשירו יוחנן והכנ' טמאין וכל גולמי כלי עץ טמאי' חוץ משל אשכרוע ר' יהודה אומ' אף גרופית של זית טהור עד שתשלק:

פרק יג

חסיף והסכין והפגיון והרומח מגל יד ומגל קציר והשחור וזוג של ספרים שנחלקו הרי אלו טמאין רבי יוסי אומר הסמוך ליד טמא והסמוך לראש טהור מספרת שנחלקה לשנים רבי יהודה מטמא וחכמים מטהרין: ב קולינריפון שניטלה כפה טמאה מפני שיכה ניטלה שינה טמאה מפני כפה מכחול שניטל הכף טמא מפני הזכר ניטל הזכר טמא מפני הכף מכתב שניטל הכותב טמא מפני המוחק ניטל המוחק טמא מפני הכותב לסטרא שניטלה כפה טמאה מפני המולג ניטל המולג טמאה מפני כפה וכן השן של מעדר שעור כלן כדי לעשות מלאכתן: ג הדרבן שנפגם טמא עד שינטל רובו נשבר מקופו טהור קורדום שניטל עושפו טמא מפני בית בקועו ניטל בית בקועו טמא מפני עושפו נשבר מקופו טהור: ד מגריפה שניטלה כפה טמאה מפני שהיא בקורנס דברי רבי מאיר וחכמים

חסיף והסכי' והפגיון סכין שיש לו ב' פיות קרוי פגיון: מגל יד מגל חלק עשוי לשבר עצמות ולחתוך עצים: מגל קציר מלא פגימות ותלמים: השחור הם מספרים קטנים שמגלחין בהם ונקראים שחור לפי שהם משירין את השער דמשירין ומשחירין חד הוא והכי אמרינן בפרק משילין פירו' דתני משחירין לא משתבש ויש ספחור תער: והזוג של ספרי' הם ספרי' גדולים מן השחור: שנחלקו שהן של חליות ומפרקין אותן זה מזה וכן התער יש שאין בית יד שלו מחובר ומפרקין אותו: הסמוך ליד חזי למלאכ' טפי אבל הסמוך לראש ירא שמא יחתוך ידו ואין הלכה כר' יוסי: מספרת שנחלקה הם מספרי' של נשים וכשנחלקה אכתי כל חד חזי לחתוך: וחכמים מטהרין כיון שנשברה והלכה כחכמים: ב קולינריפון כלי שבראשו האחד כמין שיכים שתוחבין בפת או בבשר ומוציאין אותו מן התנור ובראשו האחד גורפין בו גחלי' ואפר מן התנור: ניטלה כפה הכף הרחב העשוי ככף שגורפין בו האפר טמאה מפני הראש השני שיש בו השיכים שראויין לתשמישן: מכחול ראשו אחד חד כעין זכרות לכחול בו את העין וראשו אחר רחב לנקות בו את האזן: מכתב ראשו אחד חד כמחט לכתוב בו על פנקס של שעוה וראשו אחר עב והלק למחוק בו הכתב החקוק בשעוה ולחליקה כדי שיהא ראוי לחזור ולכתוב בו: זומלסטר' ראשו אחד כף עשוי לקבל את הזוהמא מן הקדרה ולהעבירה וראשו האחד כמין מזלג להעלות הבשר: וכן שן של מעדר בראשו אחד הופכים את הקרקע ובראשו אחר מחברי' כלי המחרישה זה עם זה: שיעור כלן אם ניטל הראש האחד צריך שישאר בראש השני כדי שיעור בית אחיזה שיהיה ראוי לעשות מלאכתו: ג הדרבן כלי עשוי כמין יור שחופרים בו את הקרקע וברזל שלו מחודד טפי לחתוך בו השרשים שלא יעכבו את המחרישה: שינטל רובו רוב הברזל או רוב חסומו: מקופו חור שמכניסים בו הקתא כמו קופא דמחטא: טהור דתו לא חזי למלאכה כיון שאינו יכול להכנים בו בית יד: קורדום מחודד וחותך משני צדדיו מצד האחד רחב ומשתמשין בו הנגרים וקרוי עשפו תרגום מחרשתו עשפיה והצד השני קצר וקרוי בית בקעו לפי שבאותו צד בעלי בתים מבקעי' עצים ובתלמודא במסכת ביצה קורא לצד הרחב נקבות שלו ולצד הקצר זכרות שלו: ד מגרפה עשויה לגרוף את האפר מן הכירה ומן התנור וכשהוסרה כפה כשאר הבית יד שלה עשוי כעין קורנס של נפחי' ואין הלכה כר' מאיר: מגירה היא משור בלשון מקרא סיגא בלעז: אחת מבכתים טהורה אם ניטל מבל בין ב' שנים שן אחד אע"פ שיותר לגרר בה הילכך טהורה דלא חזיא לתשמישתה: ונשתייר בה מן השיני' שלימי' שיעור הפסע במקום אחד טמאה המגרה דבאותו מלא הפסע שהוא שלם חזיא לגרר ושיעור מלא הפסע כל מה שאפשר לאדם להרחיב בין אצבע לאמה: מעצד כלי ברזל שהחרש מנכר בה הנסרים דולדורא בלעז: אומל תער

קטן

וקטן שמגלח בו את התיכוך תרגום חרבות גרזים אזמלון חריפין והמפסלת ברזל מחודד קבוע בתוך עץ ומוליכין ומביאין אותו על הלבנה ומחליקין אותו לשון פסל לך: מקדח כלי שבו מנקבים הלוחות: שכפגמו ונתבקעו: כיטל חסומן כפי הארב וכפי הסכין וכפי הקרדום ובחודו של מקדח נותנים ברזל טוב וכחשת מכאיתו בלעז וקוסטון. פיתן בו כדי שיהא חד לחתוך יפה וזה קרוי חסומן: והדוקני הען שהמפסלת קבועה

חכמים מטהרין מגירה שנישלה שיניה ונשתיירה אחת ביניתיים טהורה נשתייר בה מלא הסיט במקום אחר טמאה המעצד והאזמל והמספליות והמקדח שנפגמו טמאים נישל חוסמן טהורין וכולם שנחלקו לשנים טמאים חוץ מן המקדח והדוקני בפני עצמה טהורה ... ... של חרירה או עוקצה טהורה אם התקינה לפיתוח טמאה של סקין שנשף חרירה טמאה מפני שהוא כותב בה ניטל עוקצה טהורה של סיאות כן פקוזבין כך טמאה מפני שחלתה חרוה אם מעכבת את התפירה טהורה ואם לאו טמאה צינורא שפשטה טהורה כפפה חזרה לטומאתה:

ו עץ המשמש את המתכת טמא והמתכת המשמשת את העץ טהור כיצד פותחת של עץ וחפין שלה של מתכת אפי׳ אחת טמאה פותחת של מתכת וחפין שלה של עץ טהורה טבעת של מתכת וחותם שלה של אלמוג טמאה טבעת של אלמוג וחותם שלה של מתכת טהורה השן שבטס שבפותחת ושבמפתח טמאה בפני עצמה: ז הכרוסק והאשקלוזפש שבעכבר והאונקלי שלחן קיימת הרי אלו טמאין המעבר והמזרה והמגוב וכן מסרק של ראש שנטלה אחת משיניהן ועשאן של מתכת הרי אלו טמאין ועל כולן אמר רבי יהושע דבר חדוש חדשו סופרים ואין לי מה אשיב: ח מסרק של פשתן שניטלו שיניו ונשתייר בו שתים טמא ואחת טהור וכולם אחת אחת בפני עצמן

בו קרוי דוקני ואם ניטל הברזל שפוסל ומחליק ונשאר העץ לבדו בלא ברזל טהור: ה חרירה כמו חורה הקוף שמכניסין בו החוט: עוקצה הראש החד שמכניסין בבגד בשתפרין כמו עוקצי תאני שהוא חד שבתאנים אם התקינו למתוח דרך האורגים שלוקחין מחט שבורה ונותנין אותה בשפת הבגד כדי שימתחו שפתותיו: מחט של סקאים מחט גדול שתופרין בו השקים העשויים משער עזים וכיוצא בהן מן הבגדים הגסים: שהוא כותב בה בפנקס של שעוה: של מתוח אם התקינה למתוח בה שפת הבגד כדרך שהאורגים עושים כיון שכן עכשיו טמאה שהרי היא ראויה לפיתוח בלא עוקצה ובלא חרירה: אם מעכבת את התפירה שאינו יכול לתפור בה מפני החלודה ואם דכל זמן שהוא שם החלודה נכרת בבגד הינו עכוב התפירה וטהורה דהכי משמע כפ׳ במה בהמה: צנורא מזלג קטן עקום בראשו ורגילין להפך בו בשר על גבי גחלים ויש מהן קטנות שאוחזין בהן פתילות ומקנחין בהן נרות וכשפשטה הוי כמחט שניטל חרירה ועוקצה וטהורה: הפין שינים של מפתח שבהן פותחים הדלת וצורת זו המפתח ידועה במלכות מצרים ובכל ארץ ישראל: אפי׳ אחת טמאה ואע״ג דהשיני׳ בפני עצמן בלא פותחת טהורי׳ קבען בשיני טמאי׳ מה השיני׳ חשובי׳ עיקר והפותחת משמשת: אלמוג קורא״לי בלעז והוא צומח במצולו׳ ים ותחלתו רך קודם שיקפיאהו האויר ומפתחו׳ בו חותם ובמקר׳ עצי אלמוגים: השן שבטס לא דמי לשין של פותחת שהשן משמשת בפני עצמה מה שאין כן בפין הילכך טמאה בפני עצמה: ז הכרוסק׳ עץ גדול ארוך ויוצא׳ ממנו אונקליו׳ שך ושך ותולין באותן אונקליות בלוחיות של מים באויר כדי לצננן ורמב״ם פי׳ כמין זיר ואונקליות סביבותיו ובו מעלין הכלי׳ שנפלו לבור: האשקלוזפש שבעכבר כאשקלון: המעבר והמזרה והמגוב כלים עשויין לנקות התבואה מן התבן ולהעביר התבן ממקום למקו׳: המעבר יש לו שיני׳ ודומה ליד של בני אדם ובו מעבירין התבן ממקום למקום: והמזרה בו זורי׳ החטין בגורן לפיכך נקרא מזרה ושיניו מרובות משיני המעבר: והמגוב שיניו מרובות משיני המזרה ובו בוררי׳ התבואה אחר שזרו אותה במזרה: דבר חדש חדשו סופרי׳ דאויין היו להיות טהורי׳ דפשוטי כלי עץ נינהו ומשום שן אחת של מתכת לא בחתא להו טומאה ואין לי מה להשיב מפני מה אמרו כן: ח מסרק של פשתן יש לו שינים ארוכות כעין מסמרים ארוכים תחובים בעץ ובו סורקים הפשתן: ונשתייר בו שתים טמא אם

לא כשתיירו בו אלא ב' שיני' בלבד טמא המסרק דאכתי חזו למלאכתן: אחת אחת בפני עצמן טמאות כל מן
ושן בפני עצמה שנטלה מן המסרק טמאה דחזיא לכתוב לה בפנקס של שעוה: ושל צמר מסרק של צמר ג'
אחת שב. שיש שמכל שלש הסמוכות נטלה האמצעית דתו לא חזי: היתה החיצונה אחת מהן טהור דשן
החיצונה של המסרק היא רחבה ואינה ראויה לסרוק בה כעין האחרות שבמסרק הלכך אם החיצונה
אחת מן השלש שנשארו טהור.

המסרק שאינה ראויה לסרוק בה ואין כאן אלא ב' שיניים: ועשאן למלקטת ללקט בהן את השיער: והתקינה לנר להוציא בה הפתילה ולהטיב בה את הנר: ולמיתוח גרסי' כלומר למתוח בה שפת הבגד כדרך האורגי' שתוחבי' מקק בשפת הבגד כדי שימתחו שפתותיה:

כלי מתכות שנתרועעו ו ונשברו כמה הוא שיעור' כמה יהיה שיעור השבר הנשאר מהן ויקרא עושה: מעין מלאכתו והיו חשובים כלים לטומאה: מיחם שמחממים בו מים והוא גדול מ מקומקום: כדי לקבל סלעי' שכל סלע ארבעה דינרין: הלפס אית דגרסי הלפס והוא כלי נחשת גדו'

עצמן טמאות ושל צמר שניטלו שיניו ואחת מבינתים טהור נשתייר בו שלש במקום אחד טמא היתה החיצונה אחת מהן טהור ניטלו ממנו שתים ועשאן למלקטת טמאות אחת והתקינה לנר או למיתוח טמאה ׃

פרק יד

כלי מתכות כמה הוא שיעורן הדלי כדי לבלאות בו קומקום כדי ליחם בו מיחם כדי לקבל סלעים הלפס כדי לקבל קיתונות קיתונות כדי לקבל פרוטות מדות יין ביין ומדות שמן בשמן רבי אליעזר אומר כולן בפרוטות רבי עקיבא אומר המחוסר חטיפה טמא והמחוסר לטישה טהור ׃

ב מקל שעשה בראשו מסמר במין חזינא טמא סימרו טמא רבי שמעון אומר עד שיעשה בו שלשה סירים וכולן שעשאן לנוי טהורין עשה בראשו מניקת ובן בדלת טהורה עשאה כלי וחברה לו טמא' מאימתי היא טהרת' ב"ש אומרי' משיקבל ב"ה משיחבר ׃

ג הקנטר של בנאי והדקור של חרש הרי אילו טמאין יתדות אהלי' ויתדות המשוחות טמאו' שלשלת של משוחו' טמא' העשויה לעצים

שמרתיחי' בתוכו מים ונותני' בו קיתונות קטני' להדיחן בתוכו: כולן בפרוטות כולן שעורי' אם יש בשבר שלשון
כדי לקבל פרוטה ואין הלכה כר' אליעזר: המחוסר הנפה טמא ר' עקיבא מיירי בתחילת עשייתן של כלים וקאמר
דכלי המחוסרי' הכשרי שלהן טמאי' דמקרו גמר מלאכתן והנפ' שלשון יניפו הדלתו' והדב' יש במשמ' כדי שיפתח
וינוף ויתנב אעפ"י שנפן לא קבה דבמשמ' מעשר שכי מי' שכבה אותן במנופה: ומחוסר לטישה טהו' שהוא חש"ב
גולמי כלי מתכות שאינן מקבלין טומאה לטישה לשון לוטש כל חורש נחשת וברזל: ב חזינא כוהנים
לעשות בראש המקל כעין תפוח של ברזל והוא שקורא חזינא וכל עבדי מלך מכרים היום נושאים בידם
מקלות הללו וקורין להם בערבי אלדבוס ופעמים שקובעים בהם מסמרי' כדי שיכו בהם מכה רבה וקשה:
שלשה סדרים של מסמרים ואז חשוב כלי ואין הלכה כרבי שמעון: עשאן לנוי כגון שעשאו במסמרים
דקים מצויירים כדי ליפות את המקל טהור דהוי מתכת המשמש את העץ דתנן לעיל שהוא טהור אבל
כשעשאן להכות ולחבט הוי עץ משמש את המתכת וטמא: מניקת כמין שפופרת של מתכת ותוחבים בה
את המקל: וכן בדלת תחת הדלת כדי שלא תאכלנו הארץ: היתה כלי היתה שפופרת זו כלי בפני
עצמה וחברה למקל ואחר שחברה ראויה להשתמש בה ככלי טומאה ומקבלת טמאה כמו שהיתה:
מאימתי היא טהרתה מינקת שנטמאה מאימתי תטהר ותצא מידי טומאתה: משיקבל משישחיתנה
ויפחות צורתה: משיחבר משיחברנה בדלת או במקל ויקבענה במסמרים שלא תשמש עוד
בכלי כבר בטל שם כלי ממנה ויצאה מידי טומאתה: ג הקנטר של בנאי פירשו בו
שהוא שבט ומטה של ברזל שהבנאים חותכים בו את הכותל: הדקור יתד כמו יחפור בדקר
ויכסה דתנן בפרק קמא דביצה: חרש נגר: יתדות אהלים נועצים יתדות של ברזל בארץ
ומותחים אהלים וקושרים מיתריהם ביתדות ואין זה תשמישו על ידי קרקע שהרי לדבר המטלטל
הן משמשים: ויתדות המשוחות מודדי הקרקע לחלוקת אחים נועצים יתד בקרקע וקושרים
בו חבל ומודדים: שלשלת של משוחות טמאה לפי שבמדידת החבל יש עול פעמים שמותח לום
יותר

לעצים טהורה של שלת דלי גדול ארבעת טפחי׳ ושל קטן י׳ חמור
של נפחין טמא מגירה שעשה שיניה בתוך החור טמאה עשאה
מלמטן למעלה טהורה וכל הכסוין טהורין חוץ משל מיחם ״
ד׳ הטמאין שבעגלה העול של מתכות והקטרב והכנפים
המקבלות את הרצועות והברזל שתחת צוארי בהמה והסומך
והסנר והתמחוי׳ העכבל והצינורה מסמר אחד מחבר את כולן ׳
ח השהורין שבעגלה העול המצופה והכנפים העשויות לנוי
ושפופרות המשמיעות את הקול והאבר שבצד צוארי בהמה
הסובב של גלגל הטסים והצפויים ושאר כל המסמרות טהורין
סנדלי בחמה של מתכות טמאין של שעם טהורין הסייף מאימתי
מקבל טומאה משישופינו והסכין משישחיזנה ״ ו כסוי
טני של מתכת שעשה בו מראה ר׳ יהודה מטהר וחכמים מטמאין
מראה שנשברה אם אינה מראה את רוב הפנים טהורה ״
ז כלי

אשר מזה לפיכך המגלים לעשות שלשלת למדוד בה : עשויה לעצים. לקשור בלן קבילה של עצים אשר למדוד בה עצים שיש מקומות שמוכרין עצים במדה מלא חבל והשלשלת המיוחד׳ לכך : טהורה דהוי במתכת המשמשת את העץ : ארבעה טפחים ויותר מכן לא חשיב יד : חמור של נפחים העץ שהמפוח של נפחים רוכב עליו בקרא חמור בך פירשוה לי רבותי. ובמקו׳ אחר שמעתי שהוא כלי ברזל כצורת חמור והאומן רוכב על הקנה האחד ומכה על הקנה השני ועושים כך כשרוצים להכות על הכלים הגדולי׳ שצריך גבוהה וגדולה שלו: מגירה המסר שמנסרים בה הלוחות שבשולתה ועשה שיניה בתוך החור של דלת לא יצאת מידי טומאה והרי היא טמאה כמו שהיתה עד שיקבענה בדלת במסמר והרי מסורה כתוספת : עשאה מלמטה למעלה שהפכה וכתבה הפוכה בחור הדלת טהור׳ אע״פ שלא קבעה במסמר : כל הכסויין טהורין לפי שאין לכסויין שם בפני עצמן חוץ משל מיחם וכל כיוצא בו שיש לו שם בפני עצמו ומשתמשין בו בפני עצמו כמו כסוי טני של רופאים דתנן לעיל פרק טבעת אדם דטמא לדברי הכל לפי שמכיחים בו סממנים : ד העול של מתכת טמא דפשוטי כלי מתכות מקבלין טומאה : קטרב שני עצים יש מכאן ומכאן מן העול והן נקובים ומכניסים בתוך אותו נקב עץ ושמו קטרב וקושרים אותו שלא ישמטו הבקר ור״ח פירוש שקטרב הוא העץ שנמשך על שני נדדי הבהמות והעול באמצעו : והכנפים הם שני קנות של קטרב שלשון על כנפי בגדיהם והם של ברזל : המקבלות את הרצועות כלומ׳ אם נעשו הקנות של קטרב לקבל בהם את הרצועות הן טמאין שחשובים כלי אבל אם נעשו לנוי טהורין לפי שהיא מתכת המשמשת את העץ : והברזל שתחת צוארי בהמה קושרי׳ על צוארי בהמה ברזל כדי שלא תחכך כחבל שקושרי׳ בו הקטרב : הסומך יש באמצע העול כמין טבעת גדולה ובו ככתם ראש המחרישה ואותו טבעת קרוי סומך : מחגר חבל שקושרי׳ תחת צואר השור ׳ ואית דגרסי והמסנר והוא יתד של ברזל שכותבי׳ בקנה העול שלא תתנוו׳ העגלה מפני אורך העול : תמחויות כמין קערות קטנות של שול וקרויין תמחויות : עכבל הוא הברזל המקשקש בתוך הזוג : כבורא אבקלי שתוחבי׳ במשאוי שבעגלה שלא יפול : ומסמר המחבר את כלם כלומר כל מסמר שכעשה לחבר הפרקין של עגלה וכו לא פוקי המסמרים שאינם עשויין לחבר אלא לנוי שאלו אין מטמאין : ה העול המצופה עול של עץ המצופה ברזל טהור לפי שהוא מתכת המשמש את העץ : ושפופרות כמין שפופרת של קנה חלול רגילין לעשות ממתכת להשמיע קול : והאבר עופרת שכותבי׳ בבד צוארי בהמה לנוי : והסובב של גלגל גלגל עגלה של עץ עושים סביבותיה של ברזל שלא ישבר בטרשי׳ ובסלעי׳ : טסין לוחות דקות פחי הזהב מתרגמי׳ טסי דדהבא : סנדל בהמה של מתכות טמאין לפי שעשויין לשתות בהן אבשי החיל במלחמה : שעם מין גמי : הסיף מאימתי מקבל טומאה בסיף שהעלה חלודה מיירי שהוא טהור ומאימתי מקבל טומאה משישופנו כלי יש לצורפי׳ ולחרשי ברזל שקרוי פכירפי׳ בלשון מקרא ותרגומו שופינא ובו שפין ומחליקין את הכלים שהעלו חלודה להסיר חלודתן : משישחיזנו במשחזת שלו להסיר חלודתו : ו כסוי טני של מתכת של בעלי בתים טהור כדברי חכמים דפליגי עליה דר״ג לעיל בפרק י״ב ואם מרקו ולטשו ועשה ממנו מראה רבי יהודה מטהר דס״ל מראה לא משוי ליה מנא וחכמים מטמאין דמראה משוי ליה מנא והלכה כחכמים:

פשכעום: ז כלי מתכות מיטמאין ומיטהרי' שברי' כלי' מתכות שנטמאו במת ונשברו וחזר ועשה מהן כלים בו ביום שחזרו לטומאתן ישנה כיון שהזה עליהן בעודן שלימי' ונשברו אין צריך להמתין להזאה שניה עד השביעי אלא אפילו ביום אחד מזה שתי הזאות אחת קודם שבירה ואחת לאחר שבירה והן טהורין מדברי אליעזר. כר"ג מבירא ליה דאמר לעיל בפרק יא דלא אמרו חזרו לטומאתן ישנה אלא לכלים שנטמאו בטומאת כמת בלבד וטעם גזירה

ז כלי מתכות מטמאין ומטהרין שבורין דברי רבי אליעזר רבי יהושע אומר אינן מטהרין אלא שלימין כיצד הזה עליהן נשברו בו ביום התיכן וחזר והזה עליהן שניה בו ביום הרי אלו טהורין דברי ר' אליעזר רבי יהושע אומר אין הזיה פחות משלישי ושביעי׳ ח מפתח של ארכובה שנשבר מתוך ארכובתו טהור רבי יהודה מטמא מפני שהוא פותח בו מכפנים ושל גם שנשבר מתוך גומו טהור היו ברחבין ונקבין טמא נישלחו חפין טמא מפני נקבין נסתתמו נקבין טמא מפני חפין ביטלו חפין ונסתתמו נקבין או שפרצו זה לתוך זה טהור מסננת של חרדל שנפרצו בה שלשה נקבין מלמטן זה לתוך זה טהורה ואפרכס של מתכות טמאה׳

פרק טז

כלי עץ כלי עור כלי עצם כלי זכוכית פשוטיהן טהורין ומקבליהן טמאין נשברו טהרו חזר ועשה מהן כלים מקבלין טומאה מכאן ולהבא השידה והתבה והמגדל כוורת הקש וכוורת הקנים ובור ספינה אלכסנדרית שיש להם שולים והן מחזיקין ארבעי' סאה בלח שהם כורים ביבש הרי אלו טהורין ושאר כל הכלים בין מקבלין בין אינם מקבלין טמאין דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר דרדור עגלה וקוסטות המלכים ועריבת העבדנין ובור ספינה קטנה והארון אף על פי שמקבלין טמאין שאינן עשוין לטלטל אלא במה שבתוכן ושאר כל הכלים המקבלים טהורין ושאינן מקבלין טמאין אין בין דברי רבי מאיר לדברי

או משום נדר מי חטאת כדפרש׳ לעיל הילכך לא תנו אלא ט שיהא כאן שתי הזאו' ומיהו בעודן שבורי' לא מהניא הזאה דלא שייך הזאה בשברים ובעינ' בעי שתהא שבירה מפסקת בין הזאה לחזאה לפי שיש הפסק ימים בין הזאת שלישי להזאת שביעי ולא רבו לפחות בחזרת טומאה ישנה שהיא דרבנן והקלו שתועיל בה הזאה אפילו שתיהן שהזאות ביום אחד: רבי יהושע אומר אין הזאה פחות משלישי ושביעי דתקון רבנן כעין דאורייתא והלכה כרבי יהושע: ח מפתח של ארכובה שמתקפל כארכובה עם השוק שעשוי כמין כון כפופה שלכו ורוב מפתחות שבארץ ישמעאל הם כן: רבי יהודה מטמא ואין הלכה כר' יהודה: ושל גם כמין גם יווני שפיא כמין מן הפוכה: היו בו חפין כשכשכר מתוך גומו נשתיירו בו חפין או נקבין חפין הם השיני' בקנין שנכנסים בהן שיני המנעול שפעמים יש במפתח שינים והן נכנסים בנקבי המנעול ופותחי' ופעמים יש נקבין במפתח ומכניס אותן נקבין בשיני המנעול ופותח: או שפרצו זה לתוך זה שלא ביטלו החפין ולא נסתמו הנקבין אלא שפרצו כגון שנעקמו החפין ונתרחבו הנקבין שנוגעי' זה בזה: מסננת של חרדל כמין כפה של מתכת שהחרדל נתון בה ומסתנן וקולטת את הפסולת: מלמטן בשולי המסננת משנפרצו בה ג' נקבין ונעשו שלשתן כנקב אחד תו לא חזיא לסנן בה: אפרכס כלי של ריקים רחב מלמעלה ומיצר והולך מלמטה ונותנים בו חטים והוא מוציא אותם קמעא קמעא בריחים:

כל כלי עץ משנה זו שנויה למעלה בפרק ב׳ והדר תניה הכא משום דיכא דכלי עץ וכלי עור דלא לאודויי בהו בהכך פרקין: השדה כמין ארון: והתיבה תיבת השולחני: והמגדל בית האוצר של עץ בלעז ארמריאו ובערבי אלמכסר: וכוורת הקש השוכה ככלי עץ לפי שעשויה מוכבות השבולין שאן קשין: ובור ספינה אלכסנדרית ספינה גדולה שפורשין בה לים הגדול קרויה ספינה אלכסנדרית לפי שאין פורשי' בים מארץ ישראל לאלכסנדריא אלא בספינה גדולה ומפני שמי הים מלוחי' ואין ראויין לשתיה עושים בספינו' גדולו' כעין בור של עץ וממלאי' אותו מים מתוקי' הראויין לשתיה: כורים שני' סאה: ביבש כגון תבואה וקטני' ופירות שיש להן שולים שאין תחתיתן חד מלמטה אלא רחב ויושב על הקרקע: טהורין דאיתקוש כלי עץ וכלי עור לשק המטלטל מלא וריקן וזה איננו מטלטל מלא לפי שגדול יותר מדאי ואם יטלטלוהו מלא ישבר: בין מקבלין בין שאינן מקבלין בין שמקבלין יותר מארבעים סאה בין שאין מקבלי' אלא כחו': דרדור עגלה

עגלה הכית של עץ עגולה עשויה לוחות לוחות כעין אותן שעושין בארץ רומי ואעפ שהיא גדולה כיון שהוא עגלה מטלטלת מלאה ורקנית דסבר האי תנא טלטול על ידי שוורים שמיה טלטול: וקמטרות המלכים כמין מגדל של עץ עשוי חדרי חדרי שנותנים בו מיני מאכל וכלים של משקה והמלכים מוליכי אותו בעגלה שמולכי בה: ועריבת העבדני עריבה של עץ שהעבדני שורין בה עורותיהן: אעפ מקבלין טמאין כלום אעפ שמקבלין מ' סאה או יותר טמאין

לדברי רבי יהודה אלא ערבת בעל הבית׃ ב ארובות של נחתומים שמאות ושל בעלי בתים טהורו סרקן או קרכמן טמאות דף של נחתומין שקבעו בכותל ר' אליעזר מטהר וחכמים מטמאין סרוד של נחתומין שמא ושל בעלי בתים טהור גיפפו כארבע רוחותיו טמא נפרץ מרוח אחת טהור ר' שמעון אומר אם התקינו להיות קורץ עליו טמא וכן המערוך טמא׃ ג ים נפה של סילתין טמא ושל בעלי בתים טהור רבי יהודה אומר אף של גודלת טמא מושב מפני שהבנות יושבות בתוכו וגודלות׃ ד כל התלויות טמאין חוץ מתלוי נפה וכברה של בעל הבית דברי רבי מאיר וחכמים אומרים כלם טהורין חוץ מתלוי נפה של סלתין ותלוי כברת גרנורת ותלוי מגל יד ותלוי מקל הבלשין מפני שהן מסייעין בשעת המלאכה זה הכלל העשוי לסייע בשעת מלאכה טמא העשוי לתלוי טהור׃ ה רחת של גרוסות טמאה של אוצרות טהורה של גתות טמאה של גרנות טהורה זה הכלל העשוי לקבלה טמא לכנוס טהור׃ ו נבלי השירה טמאין ונבלי בני לוי טהורין כל המשקין טמאין ומשקה בית מטבחיא טהורין

כדמפרש טעמא שאין מטלטלין אלא במה שבתוכן כשהן מלאים דכן לטלטל: עריבת בעל הבית לדברי מאיר טמאה דהוא טהורין קשיא למימר דהכי דוק' טהורין והשאר טמאין לר' יהודה טהורים דר' יהודה טמאין קשיא למימר דהכי דוק' טמאין והשאר טהורין והלכה כר' יהודה: ב ארובות של נחתומים לוחות שהנחתומים עורכים עליהן את הלחם ואית ספרים דגרסי עריכות: טמאות לפי שעשויין כצורת כלי ואעפ דפשוטי כלי עץ נינהו טמאות מדרבנן מספרים: ושל בעלי בתים טהורות שאין עליהן צורת כלי: סרקן ייסן בסריקון והוא סמר כלמון מקבא ומשום בסמר בפרבי ובנפה

אלא מיניו: כרכמן צבען בכרכום: דף שלנחתומי דף של מסכת דאלו דף של עץ פשוטי כלי עץ אין מקבלין טומאה ואעפ דטמא מדרבנן כשקבעו בכותל טהור לדברי הכל: ר' אליעזר מטהר ואין הלכה כר"א עור: סרוד היא סרידא דתנן לעיל בכמה דוכתי והיא עריבה קטנה שהנחתו' משתמש בה כדמתרגמינן את בגדי סרד ית לבושי שמושא: גפפו עשה לו מסגרת סביב תרגום ויחבק וגפיף: אם התקינו לסרוד של בעלי בתים: להיות קורץ עליו כלומר לחתוך עליו הבצק לשון מחומר קורצתי: טהור לסל לרבי שמעון מפני מה סרוד של נחתומים טמא מפני שקורץ עליו את הבצק ומוליך עליו מקרצות לתנור של בעלי בתים כשי אם התקינו להיות קורץ עליו את הבצק ולהוליך עליו מקרצות לתנור טמא ואין הלכה כרבי שמעון: ג ים כפה יריעה ארוכה ויעשה להוציא את הסלת נקי מן הסובין ולפי שיש סביב היריעה זר של לוח גבוה לקרא ים כמו שיש סביב הים יבשה: של סלתים בוררים הסלת: גודלת האשה שגודלת וקושרת שער הנשים: מפני שהבנות הנערות בשעה שגודלו ראשן מושיבו' אותן בתוך ים כפה לקבל שם מה שיפול מראשן מן העפרורית ומרבוביתא דרישא והלכה כר' יהודה: ד כל התלויין העשויין לכלי לתלותו בו: טמאין דהוו חבור לכלי: כברת גרנות עשויה להוציא החטים ולקלוט המוץ וממיחי הכברה על שכי עצי ומכהלין וכשהן ינעי' מכניסים ידיהן בתלוי שלה ומכהלין והיינו דקתני דמסייעי' בשעת מלאכה: ומקל הבלשין המחפשי' בתוך הכלי לראות אם יש בו דבר שראוי ליתן ממנו מכס למלך תרגום ויחפש ובלש: שהם מסייעי' בשעת מלאכה מכניסין ידיהן בתלוי כשרוצי' להשתמש בכלי ומסתייעי' בו לעשות מלאכ' ן והלכה כחכמי': ה רחת שזורי' בה תבואת וקטניות בערבי אלרחה ובלעז פאלא: הגרוסות העושי' גריסי' של פול: טמאה לפי שיש לה בית קבול ועשוים להכנים בה לריסים: ושל אוצרות עשויה ללקט בה החטה שהיא מן הכדדי' מכאן ומכאן ולכנותה שתתיסב באוצר: ושל גיתות להשליך הזרגני' והזגין חוץ מן הגת: לכינוס לאסוף ולכנוס ממקום פזורן אבל לא לקבל בתוכן: ו נבלי השירה נבלים שמשוררים בהם לשון נבל וכנור: טמאין שהכלי' והכנורות הלוים הם מנוקבי' לנד בכדי להשמיע קול הנגון ודלך המנגנים לכניח בתוכן מעות שמקבלים מבני אדם הבאים לשמוע

לשמוע והוא ליה מטלטל מלא וריקן: כבלי בני לוי שמנגני׳ על הדוכן: טהורין שאינן עשויין לתת בתוכו
מעו׳ ואין עשויין לקבל: כל המשקין טמאין כל אחד משבעה משקין ששה מים יין שמן דבש חלב דם טל
מקבלין טומאה ומכשירין הזרעי׳ לקבל טומא׳: ומשקה בית מטבחיא המי׳ והדם שבבית המטבחים שבעזרה
טהורין שהם אינם מקבלין טומאה ולא מכשירין האוכלים לקבל טומאה: כל הספרי׳ מטמאין את הידי׳ לפי
שבתחלה היו מצניעי׳ אוכלים של

טהורין כל הספרים מטמאין את הידים חוץ מספר העזרה והרכוף טהור הטבטבון והניקטמון והאירוס הרי אלו טמאים רבי יהודה אומר האירוס טמא מושב מפני שהאלירת יושבת עליו מצודת החולדה טמאה ושל העכברין טהורה ׃

פרק יז

כל כלי עץ שנחלק לשנים טהור חוץ משלחן הכפול ותמחוי המזנון והאפיפורין של בעלי הבית רבי יהודה אומר אף המגס וקוד הבבלי כיוצא בהן כלי עץ מאימתי מקבלין טומאה המטה והעריסה משישופם בעור הדג גמר שלא לשוף טמאה רבי מאיר אומר המטה משיסרג בה שלשה בתים ׃ ב הסלין של עץ משיחסום ויקנב ושל תמרה אף על פי שלא קינב מבפנים טמא שכן מקיימין כלכלה משיחסום ויקנב ויגמור את התלויה בית לגינין ובית הכוסות אף על פי שלא קינב מבפנים טמא שכן מקיימין ׃ ג הקנונין הקטנים והקלתות משיחסום ויקנב הקנונים

תרומה אצל ס״ת דאמרי האי קדש והאי קדש כיון דחזו דקאתו ספרי לידי פסידא שהעכברים שהיו מצויין אצל האוכלים היו מפסידי׳ אותן גזרו שיהיו הספרי׳ כל כתבי הקדש פוסלי׳ את התרומה במגען וגזרו עוד שהידים הנוגעו׳ בספרי׳ יהיו שניות לטומאה ופוסלות את התרומה: מספר העזרה ספר תורה שכ״ג קורא בו בעזרת נשים ביום הכפורי׳ דליכא למחש שמא ישימו אוכלים של תרומה אצלו מפני מוראו וחשיבותו: הרכוף גוף של עץ שעושי׳ הכובסי׳ לרכוב עליו לשחק בו: הטבטבין כלי כגון גדול שהמנגן בו סומכו על בטנו וקורים לו בלעז ביטר״א: הניקטמין מין כלי של נגון עשוי כצורת רגל של עץ שעושי׳ מי שנחתכה רגלו: והאירוס עשוי כמין כפה שדפנותיה עגולות ושוטחין על פיו עור דק ומכין עליו במקל ומוציא קול גדול ובלעז טמבור״ו: טמא מושב אם ישב עליו זב וזבה נדה ויולדת נעשה אב הטומאה לטמא אדם לטמא בגדים דכלי המיוחד לישיבה הוא: שהאלית כלומר המקוננת ומיללת: יושבת עליו לפי שרגילים לספוד ולקונן על ידי נגון של אותו כלי וכן המנהג היום בארצות הישמעאלי׳ אלית לשון אלי כבתולה חגורת שק ואין הלכה כרבי יהודה: מצודת החולדה טמאה שיש עליה צורת כלי מה שאין כן למצודת עכבר:

כל כלי עץ שלחן הכפול עשוי חליו׳ או פרקי׳ ולאחר שמסירים אותו כופלי׳ חליותיו או פרקיו זו על זו וכל חוליא וחוליא הויא כלי בפני עצמה: ותמחוי המזנון קערה גדולה מאד ובתוכה קערות קטנות ונותנים בכל קערה מן הקטנות מין אחד של תבשיל ולפי שיש בתוכה מינים הרבה נקרא תמחוי המזנון תרגום למיכו לזנוהי: אפיפורין כסא של פרקי׳: המגס תרגום קערה מגיסתא: וקוד הבבלי כמין קערה של עץ ולשון חכמי׳ הוא במקדש בזויה פי׳ קערה בזויה וכל הכלי׳ הללו אע״פ שנחלקו באחד לכל חלק מהם תורת כלי ואין הלכה כר׳ יהודה: משישופם בעור הדג להסיר קסמין שבהם דקודם לכן לא חזו למלאכתן שמשרטי׳ את הבשר אבל אם אינן מחוסרין אלא שיפה של כתכוח ומריקה הא קיימ״ל דגולמי כלי עץ שעתיד לשכן ולשוף טמאין: גמר שלא לשוף שגמר בלבו להשתמש בהם אע״פ שלא ישוף עוד: שלשה בתים כשמסרגים המטה בחבלי׳ בין כל חבל לחבל קרוי בית ואין הלכה כרבי מאיר: ב הסלי׳ של עץ מאימתי גמר מלאכתן: משיחסום כשאדם עושה קופה או סל עומר את שפתו זו היא החסימה: ויקנב לאחר שגומר השפה ונשתיירו קסמין ראשי קרומיות הבולטין פוסקן וקוטמן וזו היא קניבה: של תמרה סלים העשויין מאחריות של דקל: שכן מקיימין בלא קניבה: כלכלה סל של גמי: התליה שיגמור החבל שתולה בה: בית הלגינים כלי שמניחים בו לגין לשמור: בית הכוסות כלי שמניעים בו כוסות: ג הקנונים קנון שבוררים בו קטנית והוא נעשה מאחריות של דקל: קלתות קופות קטנים: סוגים קופות גדולות: שני דורים לרוחב שלחן לאחר שארגו שולי הקופה אורגים סביבותיה עגולים כפי מה שרוצה שתהיה

ושקיה רחבה בשפולותיה בגובהה ואותן עגולים של לשבות קראן דורים: וכן של מאזנים. הם שפוטים שנתגיים צלוי המאזנים: דור אחד שעונבין על שפתו עגול אחד: ב׳ צפירות שתי סבובים: והערק מאחר שפתו נגומא בשולי הקופה: משיעשה בפירס אחת עמה ונקרא עגוני מעשה ואחרי מאמר ערקבו בתיבה של רבעים וקבצ ערק מאה גוס ועד שרוך בגל ועד ערקת מקבל מאמום בכל יגמי ושעם דין כלי עץ יש להם. הלכך תככא גבי הדיוטם כלי עץ: ד

הקנונים הגדולים והחסוכין הגדולים משיעשה שני דורים לרחב שלהם ים נפה ובכברה וכף של מאזנים משיעשה דור אחד לרחב שולחן הקופה משיעשה ב׳ צפירו׳ לרחב שלה והערק משיעשה בו צפירה אחת׃ ד כלי עור מאימתי מקבלין טומאה התורמל משיתחום ויקצב ויעשה קיחותיו רבי יהודה אומר משיעשה אזניו הקורטיא משיתחום ויקצב ויעשה את ציצתה רבי יהודה אומר משיעשה את טבעותיה קטבוליא משיתחום ויקצב ר׳ יהודה אומר משיעשה את קיחותי׳ הכר והכסת של עור משיתחום ויקצם רבי יהודה אומר משיתפרם וישייר בהם פחות מחמשה טפחים׃ ה פטילייה טמאה והסיבה טהורה סגניות של עלין טהורו׳ של נצרין טמאות חותל שהוא נותן לתוכו ונוטל מתוכו טמא ואם אינו יכול עד שיקרענו או עד שיתירנו טהור׃ ו קסייה של זורי גרנות של חו׳ כי דרכים של עושי פשתן טמאה אבל של צבעין ושל נפחים טהורה רבי יוסי אומר אף של גרוסות כיוצא בהן זה הכלל העשוי לקבלה טמא ... ז המלקוט של בקר והחסום שלו והמרדף של דבורי׳ והמנפ׳ הרי אלו טהורין כסוי של קופס טמא כסוי קמטרא טהו׳ כסוי תבה כסוי טני והמכב של חרש והכס שתחת התיב והקמרון שלה ואנגלין של כפ׳ בית

תורמל. כים של עור גדול שהרועה נותן בו מזונות וכל דבר ודומה לו ולא הרועה בתרמילו: קיחותיו מסגריותיו כמין אזנים: קשנא סביבות התורמל ומכניסים באותן אזני חבלי שסוגרין אותו: קקורטיא עור שלובשים העובדים בשעת מלאכתן אביניקא. כעין ציצית של טליתכך עושין לה פתילים של כנפיה לקשרה בהן ודיבס ביקה קקורטי עור שאוכלין עליו וצינית הוא אותנע העור שכשעין בו טבעות של מתכת לכוין לשוך ציף הזהב שהוא שם של זהב: טבעותיה טבעות נחשת או ברזל שכותנים בקצה הקקורטיא: קטבליא עור שמניחין על קרקע או על מטה וקורי לו בערבי כטע ופשוטי כלי עור מקבלין טומאה מדרבנן בלבד בפשוטי כלי עץ ודיכן כוס עוש שאין מקבלין טומא׳ מדאורית׳ אלא מדרבנן בכל שאר טומאו׳ חוץ ממשכ׳ ומושב שהן נעשי׳ משכב ומושב מדאורית׳ כשהן עומדים לכך: הכר והכסת. כר קטן מכסת ועשוי לכבוש תחת מראשותיו וכסת תחת כל גופו: פחות מחמשה טפחים יותר משום פתח להכניס משום המוך למלאת הכר והכסת: ה פטיליא קופה עשויה מעיכי של ערבה ואזכרי בה הנדונגרות: וחסיכה כמין קופה עשויה מקנים ומשימין בה הטיט: סוגניות לשון סונה כמוסכים עושים כמין כפיפה קטנה מן העלים ומכניס בה פירות ואוכה של מלאכת ערלי: נצרים מגורי הדקל: חותל בלי שמשמי מחריות של דקל ומכניסים בו תמרים לחי והן מתבשלין בתוכו נותן לתוכו ונוטל מתוכו אבל אם אין יכול להוציא התמרים אלא אם יקרענו או יתיר הקשר של שמודכין דקורעו או מתירו ומשליכו שהוא ראוי לתשמיש ערלי: ו קסייה בית יד של עור של זורי גרנות והצלכי דרכים של עושי פשתן טמאה דביון דהוא עשוי כדי לאחוז הדבר בידו יפה שלא ישמט ממנו או כדי שלא יתחככו קוץ בידו ומקרי עשוי לקבל ביון שהדבר שהוא אוחז נכנס בין על הבי יד ומקבלו ושל צבעים העשוי בידיהם של צבעים: מפני הצבע לשמור את הצבע כדי להקריבתו שלא יזוע אותו שלא תנוסף זיעת ידיו הדבר שהוא אוחז בכפתו לתשמיש ערלי חשי׳: ז מלקוט של שמשימין בעיני הפר כדי שתסכב ותדוש: חסום כמין מגול קטנה של חבלי שחוסמי׳ בה פי הפר כדי שלא תאכל מרדף של דבורי׳ כלי שמשימי׳ בו אש וגללי בקר ומעשני׳ כדי שיברחו הכסילי׳ של דבורי׳ מן הכוורת וזיקח הדבש מן שאחר תדפנו דוח: והמנפ׳ כלי שמניפין בו באש היום לקבוי חרישה: קפס כמין ארגז קטן שהאשה נותנת בו תכשיטיה וכותב׳ עליו כסוי של מעלה קמטר תיבה שמניחין בה ספרים: על השלחן שתרגומי׳ על קומטר: ומכבש בלי סדם עני׳ לפי מלאכתו ים לא מקו׳ שכותב ועושי הנעל כשהוא מתחר ומקום שהם שמוישרו: והקמרון המכסה מעל תיבה העשויין קוף ואנגלין ברפק של עור שעושין למקום נכנס את התיבה כנגר כהתיק של

עור שכותבי' בשכו הכנר הוא קיתר שמשימו לאחורי הדלת: ובית המנעול הכרתיק של עור שכותבי' בו המנעול שנועלי' בו הדלת: ובית המזוזה קנה של מתכת שנותני' בו מזוזה: והאמום של גודלי מנכפו דפוס כמין ראש של אדם שמתקנים עליו המצנפת: והערכוף כמין כסות של עץ שהנגני משחקי' בו וקוית דמפרשי כלי של עץ ארז שעשוי לזמר: ורביעית של זית ובמכעבשי ומכלכלי מתרגמינן ורביעין ובכלכלין: של אית של חיוק וכתב כמו אלו כבתולה חגורת שק :

בית הנגר בית המנעול ובית המזוזה ותיק נבלין ותיק כנורות והאמום של גודלי כצנפות והכרכוף של זמר ורביעית של אליית ונגונגית העני ודסמוכות המטה וטפוס של תפלה ואמום של עושי פותות הרי אלו טהורין זה הכלל אמר רבי יוסי כל משמשי משמשי של אדם בשעת המלאכה טהור שלא בשעת המלאכה טמא וכל שאינו אלא בשעת המלאכה טהור ח תיק הסיף והסכין והפיגיון תיק מספרת וכספריים והתער תיק סכחל ובית הכחול תיק מכתב ותרונתק תיק טבלה וסקורטי בית החצי' בית הפגושות הרי אלו טמאים תיק ספוגייא כזמן שהוא נותנן מלמעלה טמא מצדו טהור תיק חלילין ר' יהודה מטהר כפני שהוא נותנו מצדו חפוי האלה הקשת והרוכה הרי אלו טהורין זה הכלל העשוי לתיק טמא לחפוי טהור

פרק יז

כל כלי בעלי בתים שיעורן כרמונים רבי אליעזר אומר במה שהן קופות הגננים שיעורן באגודות של ירק של בעלי בתים בתבן של בלנין בגבבה רבי יהושע אומר כולן ברמונים ב החמת שעורה בפקעיות של שתי אם אינה מקבלת של שתי אף על פי שמקבלת של ערב טמאה בית

בגונגית העני תרמילו של עני : וסמוכות המטה קורות שסומכים בה המטה שלא תפול : טפס של תפלין כמו דפוס של תפלין: אמום של עושי פאנות דפוס של עושי פלפלאות שעושים אותן על גבי אמום הינו פ"ג דפוס ור' מהם נדים עושי פאות לשון ובדם. עבנים אותו והוא הדפוס של עץ שאורנין עליו הבגדי' : משמשי משמשיו של אדם כגון כסוי כלי' וכרתקי כלי' שהם כעבו ולשמש הכלי המשמשים את האדם בשעת מלאכה ושלא בשעת מלאכ' בזמן שהכסוי משמש את הכלי לשמור מה שבתוכו והיכו שעת מלאכה דידיה וכשאין כלום בכלי שאיכו צריך לכסוי קרי ליה שלא בשע' מלאכ' ויש כלי' שמניחי' עליהן הכסוי תמיד בין כשהוא שלא בין כשהוא ריקן אעפ שאין הכסוי מחובר בו וחשיב ככלי נופיה לקבל טומאה אפילו בזמן שאינו מחובר בו כיון שרגיל להיות תמיד עליו נכאי כללא דר' יוסי אפשוטי' כלו עם המשמשין את הכלים קאי אבל כלי קבול שמשמשין בכל ענין והלכה כר' יוסי : ח הפגיון ככין שיש לו שתי פיות: תיק מכחל תיק הכלי שבו כוחלין העין: ובית הכחול הכלי ששומרי' בו את הכחול : מכתב קולמוס של נחשת וברזל : תרונתיק תרין תיק והוא כלי אחד ובו תיקין הרבה חלוקין לקולמוס ולסכין ולמספרים :· ודופאי החבורות מכתמשים בכלי זה הרבה ובלע"ז פינ"ארול: פגושות אבני רחבי' ומחי קכלו ומתרגמי' ומחת פגושוהי : שמפוגיא כלי זמר של מתכת: מכדים טהו' שכל שמכניסו מן הצד איכו חשוב כרתיק אלא מכסה בעלמא: האלה שבט של ברזל ובראשו עגול כמו כדור ויוכאי' בו יתדות פדוזו. לסקדי' בערבי' קורי' לו דבוס ובלע"ז מזג"א : העשוי לחפוי למכסה תרגו' מכסה חופאה טהור דתניא יכול שאני מרבה מפה כלים לטומאה תלמוד לומר אשר יעשה מלאכה בהם פרט לחפוי כלים:

כל כלי בעלי בתים שיעורן ברמונים אם נקבו כמוציא רמון טהורים : רבי אליעזר אומר כמה שהן כל הכלים שיעורן כשאין ראויין להשתמש בהן מעין התשמיש שהיו משתמשים בהן תחלה כגון כלים המיוחדי' לתאני' שיעורן במוציא תאנה והמיוחדי' לזיתי' שיעורן במוציא זית. ואין הלכה כר' אליעזר: קופו' הגננים קופות בעלי הגנות שעשויין ליתן בהם ירקות שיעורן במוציא אגודות ירק ובהא מודה תנא קמא דר' אליעזר דלאו שיעורן במוציא רמון כתבן במוציא תבן : גבבא תבן דק מעורב בזבל תרגום לקושש קש לגבבא גילא והבלני' דהיכו בעלי מרחצאו' שורפי' אותו במרחצאות : כלן ברמוני' בין של בעלי בתים בין של גנני' ואין הלכה כר' יהושע: ב בפקעיו' של שתי מטוה השתי דק משל ערב כדמוכח בכתובו' בפרק אעפ ופקעיות של שתי הן קטנים מפקעיות של ערב ופי' פקעיות בלעז גומורי בלע"ז אי כמו מטואבי בלע"ז: אעפ מקבלת של ערב טמאה הכי קאמר ואף על פי שאינה מקבלת של שתי אם מקבלת של ערב טמאה שעורה במוציא ערב שהוא גדול מפוציא

שמוציא שתי וכן אף על פי שמקבל את התמחויין טמא כלומר אף על פי שנתקב נקב גדול שאינו מקבל את הקערות אם מקבל את התמחויין שהן גדולים מן הקערות עדיין מקרי חזי לתשמישו הראשון וטמא וכן אף על פי מקבל את הרעי אף על פי שאינו מקבל את המשקין אם מקבל את הרעי טמא בית הרעי כמו בית הרעי כלי שנפנה בו ויש בו צואה ומי רגלים : מפני שאין מקיימין אותו גרסי' ואית דגרסי מפני שהן מקיימין אותו ואמלתיה דת"ק קאי דקאמר אם מקבל את הערב ואת התמחויין ואת הרעי טמא מפני שהן מקיימין ומשמרים אותו כיון דחזו להכי ואין הלכה כרבן גמליאל:

בית קערות שאינו מקבל קערות אף על פי שמקבל את התמחויים טמא בית הרעי שאינו מקבל משקין אף על פי שמקבל את הרעי טמא רבן גמליאל מטהר מפני שאין מקיימין אותו:

ג הסלין של פת שעורן בככרות של פת אפיפירות שעשה להן קנים מלמטן למעלה לחיזוק טהורה עשה לה גפים כל שהן טמאה רבי שמעון אומר אם אינה יכולה להנטל בגפיים טהורה:

ד הרמוני' שאמרו שלשה אחוזין זה בזה רשב"ג אומר בנפה ובכברה כדי שישול ויהלך ובקופה כדי שיפשיל לאחוריו ושאר כל הכלים שאינן יכולין לקבל רמונים כגון הרובע וחצי הרובע הקנונים והקטנים שעורן ברובן דברי רבי מאיר רבי שמעון אומר בזתים נפרצו שעורן בזתים נגממו שעורן במה שהן:

ה הרמון שאמרו לא קטן ולא גדול אלא בינוני ולמה הוזכרו רמוני בדאן שיהיו מקדשין כל שהן דברי רבי מאיר רבי יוחנן בן נורי אומר לשער בהן את הכלי רבי עקיבא אומר לכך ולכך הוזכרו לשער בהן את הכלים ויהיו מקדשין כל שהן אמר רבי יוסי לא הוזכרו רמוני בדאן וחצירי גבע אלא שיהיו מתעשרין ודאי בכל מקום:

ו כביצה שאמרו לא גדולה ולא קטנה אלא בינונית רבי יהודה אומר מביא גדולה שבגדולות וקטנה שבקטנות ונותן לתוך המים וחולק את המים אמר רבי יוסי וכי מי מודיעני איזוהי גדולה ואיזוהי קטנה אלא

ג שיעורם בככרות של פת. שיעור שנינו במוציא ככרות של פת: אפיפיירות כלי ארוג מקנים או ממורות: שעשה לה קנים מלמטה למעלה שנפחתו שוליהן והקנים קני' מטה למעלה להחזיק השולים: גפים שנפפו סביב תרגום ויחבק וגפיף. פירוש אחר גפים שעשה להן אזנים: אם אינה יכולה לינטל בגפים שכשאוחז בגפים אין הכלי עולה עמו: ד הרמונים שאמרו היא דתנן בריש פרקין כל כלי בעלי בתים שיעורן ברמונים כשיהיו שלשה רמונים אחוזים זה בזה ויצא האחד דרך הנקב זהו שיעור של מוציא רמון: כדי שישול ויהלך שמתוך נענוע של טלטולם נופל מהר הרמון לצאת דרך הנקב: ובקופה כדי שיפשיל לאחוריו שמתוך הפשלה לאחריו הוא מהר לצאת שאינן יכולים לקבל רמונים שהן קטנים: כגון הרובע רובע הקב: שיעורן ברובן כיון דנפחת רובו טהור כפרנו: נפחתו וחסרו: נגממו בשפתותיהן: שיעורן במה שהן אם נשאר בהן כדי לקבל כל שהוא טמאין והלכה כר"ש: ה הרמון שאמרו דכלי שניקב כמוציא רמון טהור: ולמה הוזכרו רמוני בדאן כיון שאין משערים בהן אלא ברמון בינוני: שיהו מקדשים בהן שאם אחד מרמוני בדאן של ערלה או של כלאי הכרם נתערב עם אלף רמונים של היתר נתקדשו כלן ונאסרו מה שאין כן ברמונים של שאר מקומות: בדאן שם מקום: לשער בו את הכלי' קסבר דמוציא רמון דכלי' ברמוני בדאן משערינן אמר ר' יהודה לא הוזכרו רמוני בדאן וכו' אבל לענין קדוש אין חלוק בין רמוני בדאן לשאר רמונים דכלן מקדשי' דסבר ר' יהודה כל שדרכו לימנות מקדש בפרק התערובות ובריש מסכת ביצה בארנו ונבע שני מקומות של כותים הן ונכרי' היו רמונים חציר של מקומו' הללו מרא' וחכר של שאר מקומו' וכותאי ודאי לא מעשרי מאי דמזבני לאחריני דלא חיישי לפני עור לא תתן מכשול אע"ג דלנפשיהו מעשרי הילכך מתעשרי' ודאי בכל מקו': חצירי כרתי פירוש בלע"ז כמו את החציר ואת הבצלי': ו כביצה שאמרו גבי טומאת אוכלי' שאין מטמאי' בפחות מכביצה: ונותן לתוך כלי שמלא כוס מים ונותן לתוכו גדולה שבגדולו' וקטנה שבקטנו' וחולק המי' היוצאי' לב' חלקי' והחלק האחד הוא שיעור ביצה: וכי מי מודיעני כלומ' כשלוקח גדולה שבגדולו' שמא יש יותר גדולה הימנה וכן קטנ' שבקטנו' שמא יש יותר קטנ' ממנה: הכל לפי דעתו של רואה לפי אומד דעתו שהיא בינוני' למראה עיניו: והלכ' כר' יוסי:

כגרוגרת שאמרו לחוצאת שבת ולטמאי אוכלות ואין הלכה כר' יהודה: ח כזית שאמרו כגון כזית
מן המת ומן הנבלה שמטמא. ורוב שיעורי שבתורה בכזית: אגורי שממנו אגור בתוכו: כשעורה שאמרו עצם
כשעורה: כעדשה שאמרו שרץ מטמא בכעדשה ומחיה כעדשה: מביאין טומאה על אדם הנושאן בעובי
המרדע דהיינו מלמד הבקר ועבי' אצבע ושליש אצבע כגודל שהם שתי אצבעות בקטנות שהטפח ד' אצבעות
בגודל שהם שש אצבעות קטנות

אלא חולק הכל לפי דעתו של רואה. ז כגרוגרת שאמרו
לא גדולה ולא קטנה אלא בינונית רבי יהודה אומר הגדולה
שבארץ ישראל היא הבינונית שבמדינות. ח כזית שאמרו
לא גדול ולא קטן אלא בינוני זה אגורי כשעורה שאמרו לא
גדולה ולא קטנה אלא בינונית זו מדברית כעדשה שאמרו לא
גדולה ולא קטנה אלא בינונית זו מצרית כל המטלטלין מביאין
את הטומאה בעובי המרדע לא גדול ולא קטן אלא בינוני איזהו
הוא הבינוני כל שהקפו טפח. ט האמה שאמרו באמה הבינונית
וב' אמות היו בשושן הבירה אחת על קרן מזרחית צפונית אחת
על קרן מזרחית דרומית שעל קרן מזרחית צפונית היתה יתירה
על של משה חצי אצבע שעל קרן מזרחית דרומית היתה יתירה
עליה חצי אצבע נמצאת יתירה על של משה אצבע ולמה אמרו
אחת גדולה ואחת קטנה אלא שהאומנין נוטלין בקטנה ומחזירים
בגדולה כדי שלא יבואו לבית המעילה. י רבי מאיר אומר
כל האמות היו בינוניות חוץ ממזבח הזהב והקרן והסובב והיסוד
רבי יהודה אומר אמת הבנין ששה טפחים ושל כלים חמשה.
יא ויש שאמרו מדה דקה מדות הלח והיבש שיעורן
באיטלקי

וכמ' הקפו טפח שכל שיש ברחבו
טפח יש בהקפו ג' טפחי' וגזרו על
שיש בהקפו טפח אטו על שיש
בעביו טפח שהוא מביא את ה
הטומאה מן התורה: ט האמה
שאמרו לענין שבת וערובי' וסכה
ומדות וכלאים: באמ' בינונית היא
אמה בת ששה טפחים דאיכ' אמה
בת חמשה קטנה ממנה ואיכ' אמה
גדולה בת ששה ואצבע ואמה בת
ששה היא הבינונית: שתי אמות
שתי מדות שבהן מודדים האמות
וכל אחת מהן אמה: בשושן הבירה
מגדל אחד בנוי על שער מזרחי של
עזרה ועליו שושן הבירה מצוייר כדי
שתהא עליהן אימת מלכות: על
של משה על אמה בת ששה טפחי':
שהאומנין נוטלים בקטנה שהיה
הגזב' מתנ' עם האומני' כך וכך אמו'
בנין תעשו לבדק הבית מאמו' של
משה בכך וכך דמי' ומחזירים לו במדת האמה היתרה עליה אצבע כדי שיוסיפו משלהם על תנאם פן יפחתו
ויבואו בא' לידי מעילה שנהנו מן ההקדש ולמה שנים חדא לכספא ודהב' שכשמתנים עם צורפי זהב וכסף
במעשות טבלה בת ארבעה וחמש אמות באמה של משה מחזירים למד' היתרה עליה חצי אצבע לא למד' היתר'
עליה אצבע לפי שאומנ' יקרה היא ואין מפסידי' אותן כל כך: י כל האמות היו בינונ' ובאמה בת ששה:
חוץ ממזבח הזהב שהיה אמה: ע' אמה והקרן של מזבח הנחשת שהיה לו על ד' פנותיו ארבע אבני' של אמה
גובה ואמה על אמה ע"ב ואותה אמה היתה באמה בת חמשה: והסובב והיסוד של מזבח הנחשת ובפ"ג דמסכ'
מדות הן מפורש' אמת בנין כגון חומת הבית ומזבח העולה: אמת כלים כגון ארון ושלחן ומזבח הזהב והלכ'
כרבי מאיר: יא במדה דקה של מדבר קרויה מדה דקה לפי שיש מדבריות ירושלמית וצפורית ומדברית
קטנה שבכלן: מדות הלח הין וחצי הין: והיבש עשרון וחצי עשרון: באיטלקי במדה של איטליאה של יוון
היא מדברי' שהיית בימי משה: כפימ' שהוא אדם בין קטן בין גדול: קומץ המנח' דכתי' וקמץ ממנו מלא קמצו:
וחפני קטרת של יום הכפורים דכתיב ומלא חפניו קטרת סמים דקה: כמלא לוגמיו אם שתה מלא לוגמיו
ביום הכפורים חייב ולפי לגמיו של שותה משערינן: כמזון שתי סעודות לעירוב ערובי תחומין איכא בפחות
ממזון שתי סעודות: מזונו לחול כמזון לשתי סעודות של חול שאוכל מעט ולא כמזון שתי סעודות של שבת
דאכיל טפי משום דבשים תבשיליה ורווחא לבסומי שכיח: לשבת אבל לא לחול דאדרבא שתי סעודות של
שבת פחותים משתי סעודות של חול כיון דבשבת סעיד שלש סעודות איכו מרבה לאכול בכל סעודה: ואלו
ואלו מתכוונים להקל כל אחד מה; מתכוין למעט בככר של עירוב: משתי ידות לככר משלש לקב די לעירוב
בשתי ידות של ככר של שלש ככרו' לקב כמו' ככר שלש שליש' הקב ושתי ידותיה הוי ככר של עירוב: מככר
בפונדיון

בפונדיון ככר הלקוח בפונדיון מן החנוני כשהחטים ארבעה סאים בסלע וארבעה סאים הן כ״ד קבין שכל סאה היא ששה קבי׳ והסלע הוא ד׳ דינרי׳ והדינר ששה מעין כמה הסלע כ״ד מעין ונמצאו כ״ד קבין לכ״ד מעין קב לכל מעה והמעה שני פונדיוני׳ הרי הככר הנמכר בפונדיון הוא חצי קב אבל מפני שהחנוני רוצה להשתכר ויציאת האפייה והעציבה לא יהיה הככר הנמכר בפונדיון כשנמכרים ד׳ סאי׳ בסלע אלא רובע קב והרובע האח׳ הולך בשכר החנוני ויציאת האפיה והעציב׳ הרי ככר הלקוח בפונדיון הוא רובע הקב דהיינו ששה בצים והוא שיעור שתי סעודו׳ והיינו ככר של עירוב וכן הלכה: יב מלא תרווד רקב מלא כף עפרורית מן המת אחר שכלה כל לחות שבו: מלא תרווד גדול של רופאי׳ שהוא גדול משאר תרוודים ושיעורו מלא חפנים: כגריס הקלקי כחצי פול הבא ממקום ששמו קלקי והפול׳ שבו גדולי׳ משאר פולים ושיעור מקום גריס הקלקי תשע שערות ג׳ על ג׳ מרובעות ומקום עדשה ארבע שערו׳ כנגד מקום הגריס לו׳ שערות: כותבת הגסה גדולה משאר תמרי׳ ושיעורה מעט פחו׳ מכביצה: כמוה וכגרעינתה שצריך למעך חללה: וגודות יין ושמן של עור שנקבו שיעור הנקב שלהן כפיקה גדולה שמשימי׳ בפלך כשהנשי׳ טוות בו ומאור כמין חלון שממנו האורה נכנסת לבית: שלא נעשה בידי אדם כגון חור שחררוהו מים או שרצי׳ או שנפל העפר מאליו ונעשה שם נקב ואם חשב עליו למאור שיעורו להביא את הטומאה מאהל המת לבית לדרך הנקב: כאגרופו של בן אבטיח דהיינו אדם ידוע אצלם ובן בטיח שמו שהיה אגרופו גדול: ושנעשה בידי אדם שעשאו אדם להכניס את האורה: נרונית מטבע של נירון קיסר: כמלוא נקב שבעול מלא מקדח של לשכה ופונדיון האיטלקי וסלע הנרונית ומלא נקב שבעול כלן שיעור אחד להן ויש מקומות שהיו יודעי׳ באחד מהן ולא באחר הילכך תנינהו לכלהו: יג כל שבים טהור כל בריות שבים אם עשה מעורן כלים אין מקבלין טומאה דכתיב או בגד או עור או שק מה בגד מן הגדל מן הארץ אף עור מין הגדל מן הארץ: חוץ מכלב המים לפי שכל שאר בריות שבים אין אחד מהם בורח ליבשה כשבאים לצוד אותם אך כלב הים בורח הילכך הוי בכלל עורות היבשה ואם עשה כלי מעורו מקבל טומאה והלכה כר׳ עקיבא: אפילו חוט אפילו משיחה ובלבד שיחברנו לו בדבר שאם היו שניהם מן הגדל בארץ מחוברים בחבור כזה היה טמא האחד כשנטמא חבירו: יד יש במה שנברא ביום הראשון טומאה הכי קאמר יש דברים שנבראו ביום ראשון שהעושה כלי׳ מהם יש בהם טומאה כגון הארץ שנבראת ביום ראשון וכלי חרס הנעשים ממנה טמאים: בשני אין בו טומאה: שבו נברא רקיע ואין בו טומאה בשלישי נבראו אילנות וכלי עץ הנעשים מהם מקבלים טומאה: ברביעי נתלו המאורות ואין בהם טומאה: בחמישי עופות ודגים ואם עשה מהן כלים אין מקבלים טומאה: חוץ מכנף העז כנף הנוכים דרבנן גזרו טומאה בכלים הנעשים ממנה דאתו לאחלופי בשאר כלים: וביצת הנעמית המצופה בת היענה מתרגמינן נעמיתא ורבנן גזרו טומאה בביצתה כשהיא מצופה כיון דבלא צפוי כמי עומדת אבל בשאר בצים אפילו במצופה לא גזור כיון דבלאיה מצופה לא קיימא כלל: כל שנברא ביום הששי טמא חיות ובהמות ושרצים ואדם אם עשה כלים מעצמותיהן או מעורותיהן מקבלין טומאה:

באיטלקי זו מדברית ויש שאמרו הכל לפי מה שהוא אדם הקומץ את המנחה וחופן את הקטורת ותשותה כמלא לוגמיו ביום הכיפורים כמזון שתי סעודות לעירוב מזוגו לחול אבל לא לשבת דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר לשבת אבל לא לחול אלו ואלו מתכוונין להקל רבי שמעון אומר משתי ידות לככר משלש לקב רבי יוחנן בן ברוקא אומר מככר בפונדיון מארבע סאין בסלע׃

יב ויש שאמרו מרח נסת מלא תרווד רקב כמלא תרווד גדול של רופאים וגריס נגעים כגריס הקלקי האוכל ביום הכיפורים ככותבת הגסה כמוה וכגרעינתה וגדות יין ושמן שעורן כפיקה גדולה שלהן ומאור שלא נעשה בידי אדם שעורו כמלא אגרוף גדול זה הוא אגרופו של בן בטיח אמר רבי יוסי ישנו כראש גדול של אדם ושנעשה בידי אדם שעורו כמלא מקדח גדול של לשכה שהוא כפונדיון האיטלקי וכסלע הנרוני וכמלא נקב שבעול׃

יג כל שבים טהור חוץ מכלב המים מפני שהוא בורח ליבשה דברי רבי עקיבא העושה כלים מן הגדל שבים וחבר להם מן הגדל בארץ

טו העושה כלי קבול מכל מקום ואפילו לא עשאו ראוי לקבל אלא משהו: משכב ומושב מכל מקום לישיבה מועטת כגון שיהיה נשען או נתלה בו: העור המצה דלא מליח ולא קמיח ולא עפיץ: ומן הנייר העשוי מעשבי': שיש להן מעשה כיון שחקקום: ואין להם מחשבה אם חשבו למוד בהן עפר כמות שהן חקוקים מאליהן ולא עשו בהן מלאכה אין מחשבתן מביאתן לידי טומאה: יז קנה

בארץ אפילו חוט אפילו משיחה דבר שהוא מקבל טומאה טמא •

יד ויש במה שנברא ביום הראשון טומאה ביום שני אין בו טומאה בשלישי יש בו טומאה ברביעי ובחמישי אין בהם טומאה חוץ מכנף העוז וביצת נעמית המצופה אמר רבי יוחנן בן נורי מה שנשתנה כנף העוז מכל הכנפים שנברא ביום הששי טמא •

טו העושה כלי קבול מכל מקום טמא העושה משכב ומושב מכל מקום טמא העושה כיס מעור המצה מן הנייר טמא הרימון האלון והאגוז שחקקום התינוקות למוד בהם את העפר או שהתקינום לכף מאזנים טמ' שיש להם מעשה ואין להם מחשבה •

יז קנה מאזנים והמחוק שיש בהן בית קיבול מתכות והאסל שיש בו בית קבול מעות וקנה של עני שיש בו בית קבול מים ומקל שיש בו בית קיבול מזוזה ומרגלית הרי אלו טמאין ועל כלן א"ר יוחנן בן זכאי אוי לי אם אמ' אוי לי אם לא אומ' •

יח תחתית הצורפין טמאה ושל נפחין טהורה משחזת שיש בה בית קבול שמן טמאה ושאין בה טהורה פנקס שיש בו בית קבול שעוה טמאה ושאין בה טהורה מחצלת הקש ושפופרת הקש ר' עקיבא מטמא ורבי יוחנן בן נורי מטהר רבי שמעון אומר אף של פקועו' ביוצא בהן מחצלת קנים ושל חלף טהורה שפופרת הקנה שחתכה לקבלה טהורה עד שיוציא את כל הכביא •

המאזנים הרמאים עושין אותו חלול ומניחין בחללו כסף חי וכששוקלין מטין בקנה מעט והולך הכסף חי לצד הדבר שנשקל ומכביד ומכריעו: והמחוק שמוחקי' בו המד' כשהיא גדושה ואם עושי' אותה של דלעת וכיוצא בה מן הדברים הקלי' הוא מיקל ורע למוכר ואם עושי' אותה מאנכת הוא מכביד ורע ללוקח אבל עושי' אותם של זית ושל אגוז ושל אשכרוע והרמאי עושה ה המחוק של זית ושל אגוז חלול כשהוא מוכר מכנים בו מתכת כדי שיכביד וכשהוא קונ' מסלקו: והאסל מוט שנושאים בו בכתף וכשיש פועלי' מרובי' לאחר שקבל שכרו משים בבית קבול שבמוט את שכרו ואומר לבעל הבית לא נתת לי שכרי וכשמחפשי' אותו אין נותנים לב לחפש שם: קנה של עני שיש בו בית קבול מים ושותה מהן וכששואלים אותו אם טעם כלום אומר אני מתענה היום ורבותי פירשו בית קבול מים בית קבול משקין וכשטורח אצל בעל הבית בבית הבד גונב בו מן השמן: מקל שיש בו בית קבול מזוזה ומרגלית: ועושין כן כדי לגנוב בו את המכס: אוי לי אם אומר שמא ילמדו ממני בני אדם לרמות: ואוי לי אם לא אומר שמא יאמרו הרמאין אין תלמידי חכמים בקיאים במעשה ידינו ומתוך כך יבואו לרמות יותר אלמה אמרה משום דכתיב כי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם: יח תחתית הצורפי' צורפי זהב וכסף יש תחתיתם כלי ששמו תחתית והוא עשוי לתת בתוכו גרוטאות של כסף ושל זהב אבל של נפחים אין עשוי לקבל ולא מייחד כמו לישיבה: משחזת של עץ שמשחיזין בה את הסכין ועושין לה בית קבול שמן שמושחין בה שמן להשחיז: פנקס של שעוה שיש לחנוני ולשולחני שכותב עליו בחרט: קש וכבות השבולים ועושים מהן מחצלאות: ושפופרת הקש שהוא חלול ויש לו בית קבול רבי עקיבא מטמא ואף על פי שקבולו מועט דהא תנן לעיל העושה כלי קבול מכל מקום טמא וקמפלגי אי הוי דבר העומד אי לא דאין טמא אלא דבר העומד מאליו ורבי עקיבא חשיב ליה דבר העומד ורבי יוחנן בן נורי לא חשיב ליה דבר העומד והלכה כר' עקיבא: פקועות דלעת מדברית ויש אומרים אבטיחים קטנים מרים וקנה שלהן חלול כשפופרת של קש: חלף מין עשב הוא ועושים ממנו חבלים ומחצלאות וקורין לו בערבי חלפא: טהורה מטומאת שרץ אבל לא ממשכב ומושב שהיא מטמאה משכב ומושב דאוריתא אם איכא שוויה למשכב: קנה שחתכו לקבלה לתת בו כחול וכיוצא בו: הכבי המוח הלבן שבתוך הקנה וקודם לכן אין לקנה טומאה ואפילו מדברי סופרים:

פרק יח

חשידה כמדדת מבפנים דתנן לעיל בפרק כל כלי עץ שהמחזיק מ' סאה בלח שהן כורים ביבש טהור והיכי אמה על אמה ברום שלש אמות והכא קמפלגי כיצד מודדים לב"ש מודדים מבפנים ולא עובי הדפנות והשולים ולב"ה הכל מודדים חוץ מעובי הרגלים ולבזבוזי' שהוא הזיז שעל השפה ולר' יוסי מודדי' אף עובי רגלי השיד' והבזבוזי' ולר' שמעון אם אין רגליה גבוהי' טפח מודדי' אף הזיז שבין רגל לרגל: הלכה כב"ה שיבא

פרק יח

השידה בית שמאי אומרים נמדדת מבפנים בית הלל אומרים נמדדת מבחוץ מודים אלו ואלו שאין עובי הרגלים ועובי לזבזבין נמדד רבי יוסי אומר מודים שעובי הרגלי' עובי לבזבזים נמדד וביניהם אינו נמדד ר' שמעון שזורי אומר אם היו הרגלים גבוהות טפח אין ביניהם נמדד ואם לאו ביניהן נמדד: ב מוכני שלה בזמן שהיא נשמטת אינה חבור לה ואינה נמדדת עמה ואינה מצלת עמה באהל המת ואין גוררין אותה בשבת בזמן שיש בתוכה מעות ואם אינה נשמטת חבור לה ונמדדת עמה ומצלת עמה באהל המת וגוררין אותה בשבת אף על פי שיש בתוכה מעות הקמרון שלה בזמן שהוא קבוע חבור לה ונמדד עמה ואם אינו קבוע אינו חבור ואינו נמדד עמה כיצד מודדין אותו ראש תור רבי יהודה אומר אם אינה יכולה לעמוד בפני עצמה טהור: ג השידה התיבה והמגדל שנטלה אחת מרגליהן אף על פי שמקבלין טהורין ושאינן מקבלין כדרכן רבי יוסי מטמא ונקליטי המטה והחמור והחפוי טהורים אין טמא אלא מטה ומלבן ומלבני בני לוי טהורין: ד מלבן שנתנו על לשונות ר' מאיר ור' יהודה מטמאין ר' יוסי ורבי שמעון מטהרין

דתנן: ב המוכני אופן כעין אופני העגלה ולפי שהשיד' נשאת עליה קרו' מוכני לשון את הכיור ואת כנו: בזמן שהיא נשמטת שאדם יכול לסלקה מן העגלה ג אינה חבור לה והיא חשובה כלי לעצמה ואי שיד' בת קבולי טומא' שאינה מחזקת מ' סאה וטמאת השידה לא כטמאת המוכני ואי לאו בת קבולי טומא' היא ונגעה טומאה במוכני המוכני טמאה דלא חשיבא מן השידה והיא מטלטלת מלאה וריקנית ויש לה בית קבול: ואינה נמדדת עמה בחשבון אמה על אמה ברום שלש אמות דלא חשיבא כעובי הרגלי' ואפי' לר' יוסי אינה נמדדת עמה: ואינה מצלת עמה באהל המת אם השידה בבית הקברו' מצלת על כלים שבתוכה כיון דמחזקת מ' סאה ואם בולטי' מטה כלים כנגד עובי המוכני מלמעלה אין המוכני מצלת עליה דמוכני מקבלת טומאה ואינה חוצצת בפני הטומאה: בזמן שבתוכה מעות דכלי בפני עצמה היא ובסיס לדבר האסור אבל אם אינה נשמטת שרי אאחר דלא הוו בתוך השידה שהיא עקר הכלי: קמרון כעין קובה שעושין על גבי השידה: נמדד עמה להשלים מ' סאה: כיצד מודדי' אותו כשהוא קבוע: ראש תור באלכסון דהאי קמרון איננו כנגד כל השידה אלא כיפה כנגד מקצת חללה וכשבא למדוד אמרה רואין כאלו שוע כתון באלכסון מכותל השידה עד ראש הכיפה וחלל שתחתיו נמדד: אם אינ' יכולה לעמוד בפני עצמה השידה בלא הקמרון הקבוע בה טהורה אע"פ שאינה מחזקת ארבעים סאה ואין הלכה כר' יהודה: ג אע"פ מקבלי' כלומר אע"פ שלא נקבו בבטילת הרגלים ויש להן בית קבול כבתחלה טהורין שכיון שבטל אחת מרגליהן שוב אינן חשובין כלי לפי שאינן מקבלין כדרכן אלא נוטין לצד אחד וכשבורי' דמו: ר' יוסי מטמא כיון שלא נקבו בבטילת אחת מרגליהן ואין הלכ' כר' יוסי ורמב"ם גרים ושאינן מקבלים כדרכן ר' יוסי מטמא ונוסח' באלפסי כפשה היא ואם שידה תיבה ומגדל שאינן מקבלין מ' סאה כשהן יושבין כדרכן ואם מטין אותן מקבלין מ' סאה ר' יוסי מטמא כיון שאין מקבלי' כדרכן וחכמי' אומרי' הואיל ומקבלין בכל מקום חשיבי מחזיקי' מ' סאה וטהורי': נקליטי המט' ב' עמודי' אחד מראשותי המטה ואחד במרגלותיה ומשימין מקל מזה לזה ומשליכי' עליו סדין ונעשה אהל: וחמור תחת מלבן המטה משימין עץ חלול שהמלבן מונח עליו ונקר' חמור: וחפוי כגון כפוי שמכסי' המטה ונקליטיה טהורי' דהוי משמש משמש לעץ: מלבן אותו חלולי' עשוי' לסמיכה תחת כרעי המט' שלא ירקבו מלחלוחית הקרקע ומטלטלי' עם המטה הילכ' טמאי' כמטה דמו: ומלבני בני לוי טהורי' לפי שרגילין לעלו' לירושלם והולכי' מעיר לעיר ואין מוליכי' המטו' עמהן ומוליכי' המלבני' הילכ' אפי' קבועי' בקרשי המט' הואיל וסופן ליבטל לאו כמטה חשיבי: ד מלבן שנתנו על

כלים פרק יח

לשוכות עץ העשוי כעין לשון שמלבן מונח עליו : ר״מ ור׳ יהוד׳ מטמאין שאף הוא מטלטל עם המטה כמו. מלבן: ר׳ יוסי ור״ש מטהרין דלא מיטלטל בהדי מטה כלי הוא והלכה כר׳ יוסי ור״ש: שמלבני בני לוי טהורין ואע״ג דקביעי בכרעי המטה הואיל וסופן ליבטל טהורי׳ שבי לשוכו׳ בני פעמים נטלין למלבני המטה ולאו במטה חשיבי : ה מטה שהיתה טמאה מדרס ששכב עליה זב או נדה או כשען : קצר׳ אותן עבי׳ שברוחב המט׳ לצד מראשותיה או מרגלותיה

:אר וכ׳ אותן עבים שבא׳ רך המט׳ מימי׳ או משמא׳ והם נקראי׳ ארוכו׳ המט׳ : טהור׳ דתו לא חזיא והויא כשברי כלי׳ שהן טהורי׳: ור׳ נחמיה מטמא ואין הלכ׳ כר׳ נחמיה : גדד חתך וקטע כמו גודו אילנא : שתי לשוכות לוכסן שני עבים העשויין כלשון שמלבני המט׳ מונחי׳ עליהן חתכן באלכסון : אחד שבמקצוע מזרחית דרומית ואחד שבמקצוע מערבית צפונית: טהורה דתו לא חזיא וכן אם גדד שתי כרעי׳ טפח על טפח לוכסן מכרע שבמקצוע מזרחית דרומי׳ גדד טפח ומכרע שבמקצוע מערבית צפונית גדד טפח כשבורה דמיא: או שמיעטה מטפח שגדד רגליה ואין טפח מן המטה לארץ לא חשיבא: ו

מטהרין אר יוסי מאי שנא זו ממלבני בני לוי שמלבני בני לוי טהורין ״ ח מטה שהיתה טמאה מדרס נשלה קצר ושתי ברעי׳ טמאת ארוכ׳ וב׳ ברעי׳ טהור׳ ר׳ נחמיה מטמא גדד ב׳ משוגו׳ לוכסן גדד ב׳ ברעים לוכסן או שמעטת פחות מטפח טהורה ״ ו מטה שהיתה טמאה מדרס נשברה ארוכ׳ ותקנה טמאה מדרס נשברה שנייה ותקנה טהור׳ מן המדרס אבל טמא׳ מגע מדרס לא הספיק לתקן את הראשונ׳ עד שנשברה שנייה טהורה ״ ז כרע שהיתה טמאת מדרס וחברה למטה טמאה מדרס פרשה היא טמא מדרס והמטה מגע מדרס היתה טמאה טומא׳ ז׳ וחברה למטה כלה טמא׳ טומאת ז׳ פרשה היא טמאה טומ׳ שבעה והמטה טמאה טומאת ערב היתה טמאה טומאת ערב וחברה למטה כלה טמאה טומא׳ ערב פרשה היא טמאה טומאת ערב והמטה טהורה וכן השן של מערר ״ ח תפלה ארבעה כלים התיר קציצה הראשונה ותיקנה טמא׳ טמא מת וכן שנייה וכן שלישית התיר את הרביעית טהורה מטמא מת אבל טמאה מגע טמא מת חזר לראשונ׳ והתירה ותיקנה טמאה במגע וכן שניית התיר את השלישית טהורה שהרביעית

ותיקנה טמאה מדרס עדין עומדת בטומאתה כיון דקיימא שניה: טהור׳ מן המדרס אע״ג דנתקנה ראשונה קודם שנשברה שניה מ״מ טהורה דפנים חדשות באו לכאן שלאחר שירדה לה טומאת מדרס נתחדשו לה פני׳ שאלו ואין זו הראשונה מאחר שכבר נתקלקל בה כדי בטולה : אבל טמאה מגע מדרס משו׳ לארוכה ראשונה כשנשברה ותקנה שהביא א׳ רוכה אחרת תחת השבורה וחברה למטה נטמאת מגע מדרס שהרי נגעה במטה הטמאה מדרס וכי נשברה שניה דפרח מינה טומאת מדרס אשתייר בה טומאת מגע דכל המטה מחוברת לראשונה שנתקנה : עד שנשברה שניה טהורה דכיון דנשברו שתי הארוכות תו לא חזיא ולא דמי להיכא דנתפרקה וכלה קיימת דהתם סופו להחזיר פרקיה ולחברה : ז כרע של מטה שהיתה טמאה מדרס שדרס הזב על הכרע כשהיה בפני עצמו שלא היה מחובר למטה כלה טמאה מדרס דחבור עביד לה כאלו כלה גוף אחד : היתה טמאה טומאת שבעה כגון שנגעה במת: טומאת ערב כגון שנגעה בטמא מת : והמטה טהורה דלא נטמאת בנגיעת הכרע דראשון הוה ואין אדם וכלי׳ מקבלין טומאה אלא מאב הטומאה : מערר כלי עץ שיש לו שיני׳ ומהפכי׳ בו את התבן ושיניו של מתכת ולפי שהשיני׳ של פרקים ונשמטי׳ בו דינו כדין מיט׳ שהיא של פרקי׳ והאי וכן השן טומאה ז׳ קאי דאין מערר מטמ׳ מדרס: ח תפלה בתפלין של ראש שנגעו במת איירי שיש בהן ד׳ בתי׳ וכל בית נקראת קציצה : התיר קציצה העביר בית אחד והביא אחר תחתיו טמאה טמא מת דמחוברין משוי להו גוף אחד וכן שניה וכן שלישית כל זמן שהרביעית קיימת מ זמת שמחוברות לרביעית אבל כשהעביר גם הרביעית והחליפה באחרת פרחה מיניהו טומאת מת ונשתייר בשלש קציצות טומאת מגע טמא מת שהרי נגעו ברביעית כשחברן והיא עדיין קיימת אבל רביעית כשהחליפה אין בנופה טומאה כלל דאי משום דנגעה בשלש אין מגע עושה מגע שהשלש ראשונו׳ חדשות נינהו שנגעו בטמא מת ואין הרביעית החדשה מקבלת מהן טומאה ואין טומאה ברביעית החדשו׳ שא מחמת שמחוברות לשלש הטמאות מגע הילכך כשחזר והחליף השלש פעם שניה טהרו כלן ואפי׳ מגע לית בהו :

ע עקורם

ט טהורה ואפי׳ איכא ארוכה וב׳ כרעים הואיל ואין בדעתם להחזיר וכי מהכי דוקא במקום שהכל לאדם אחד: מקבלת טומאה מכאן ולהבא אבל למפרע לא דכיון דחלקוה פרחה טומאה מינה: מטמאת חבילה אם פירשה הכרע מן הארוכה ועומדת עם הקנרה הוי חבור ואם נטמאת הכרע נטמאת הקנרה כאם מבשכולה שלימה אם נטמא אחד מאבריה נטמאת כלה כך נמי כשפירשה הכרע מן הארוכה ועומדת עם הקנרה נעשת חבילה עם הקנר׳.

ט מטה שנגנב חציה או אבד חציה או חלקות אחין או שותפין טהורה החזירוה מקבלת טומאת מכאן ולהבא מטה מטמאת חבילה ומטהרת חבילה דברי ר׳ אליעזר וחכמי׳ אומרי׳ מטמא׳ אברי׳ ומטהר׳ אברים:

פרק יט

המפרק את המטה להטבילה והנוגע בחבלין טהור החבל מאימתי הוא חבור למטה משיסרג בה שלשה בתים והנוגע מן הקשר ולפנים טמא מן הקשר ולחוץ טהור נימי הקשר הנוגע בצרכו טמא וכמה הוא צרכו רבי יהודה אומר שלש אצבעות:

ב החבל היוצא מן המטה עד חמשה טפחים טהור מחמשה ועד עשרה טמא מעשרה ולחוץ טהור שבו קושרין את הפסחי׳ ומשלשלין את המטות:

ג מיזרן היוצא מן המטה כל שהן דברי רבי מאיר רבי יוסי אומר עד עשרה טפחים שירי

וכשנטמאת הכרע נטמא׳ הקנרה עמה: ומטהר׳ חבילה שאם הטביל הכרע עם הקנרה אין הקנרה חוזרת עליה כי היכי דלא הוי׳ עליה כשמטבילה כשהיא שלימה: וחכמים אומרי׳ מטמאת אברים ולא חבילה דאם נטמא׳ כרע היא טמאה ולא קנרה דאינה חבור כשלימה: ומטהרת אברי׳ כשבא להטבילה. מטביל הכרע בפני עצמה ולא חבילה עם הקנרה שהקנרה חוזרת עליה דאינה חבור כשלימה דמטביל מטה שלימה טהורה אע״פ שלא פירקה אבל השתא דפירשה הכרע מהארוכה לא הויא חבילה עם הקנרה וצריך להטבילה בפני עצמה והלכה כחכמים כ[illegible] זו מן התוספתא וכך פירשוה רבותי:

המפרק את המטה להטבילה אע״פ שמטהרת כשהיא שלימה פעמים שהיא גדולה ואינה יכולה ליכנס במקוה וצריך לפרקה: והנוגע בחבלים גרסי׳ כלומר בין מפרק בין נוגע בחבלים טהור ובמטה שנטמאת במת או במשכב הזב איירי וכגון שאין במטה ארוכה ושתי כרעים ואפי׳ הכי צריך להטבילה כדי שלא תחזור לטומאתה כשיחברנה והנוגע בחבלים טהור דמכיון שפירקה שוב אין החבלים חבור: החבל מאימתי חבור בתחלה כשאדם מסרג את המטה שלימה וסירג בה ג׳ בתים ועדין נשאר החבל ארוך הרבה כשנטמאת המטה נטמא החבל והנוגע בחבל טמא דכלו חבור הואיל וסופו לסרגו: מן הקשר ולפנים אם קשר חבל אחד לזה החבל שסירג בו אין החבל האחר חבור מן הקשר ולחוץ: נימי הקשר כשקושרים שני חבלים זה בזה מניחין מעט מראשי החבלים מזה ומזה יוצאים חוץ לקשר והן נקראים נימי הקשר: הנוגע בצרכו טמא דכיון דצורך לקשר הם שאם היה קושר בראש החבל מיד היה הקשר ניתר כמבא שאין הנימין מעמידים הקשר וכקשר דמו: ר׳ יהודה אומר שלש אצבעות הוו חבור דהוא צורך הקשר טפי לא: ב החבל היוצא מן המטה מה שנשאר ממנו לאחר שגמר הסירוג: עד חמשה טפחים טהור דלא חזי למדי לצורך המטה ולא חשיב לה יד: מחמשה ועד עשרה טמא דקאי לקשור בה הפסחים שהיו רגילים לקשור עם הפסח בחבל שבכרעי המטה כדי שיהיה מזומן להם וחזי נמי לשלשל בו את המטה כלומר להורידה מן העליה לגג או נמי להורידה אל המקוה להטבילה כשנטמאת: מעשרה ולחוץ טהור דמה שיש בחבל יותר מעשרה אינו משמש לצורך המטה כלום: ג המיזרן כמין אזור או אבנט של אריג שכורכים אותו סביב המטה כדי לחבר פרקיה ופעמים שהוא גדול הרבה ונגרר ויוצא חוץ מן המטה: היוצא מן המטה והמטה טמאה מדרס: כל שהוא אפילו יוצא כמה אמות חוץ למטה הכל טמא: רבי יוסי אומר עשרה עד עשרה טפחים טמא בטומאת המטה מעשרה ולמעלה טהור והלכה כרבי יוסי: שירי מיזרן מיזרן שבלה וקרע כמה שנשייר ממנו ויהיה טמא: שבעה טפחים דבציר מהכי לא חזי למדי ולא חשיב כלי: חבק יש מפרשים בגד עב וקשה שמשימי׳ על החמור כשבא מן הדרך והוא יגיע כדי שלא יצטנן לאחר שמסירין ממנו האוכף ויש מפרשין שמשימים אותו על משוי החמור כדי שלא

שירי מיזרן שבעת טפחים כדי לעשותו חבק לחמור ◊ ד נישא הזב על המטה ועל המיזרן מטמא שנים ופוסל אחד דברי ר׳ מאיר רבי יוסי אומר נישא הזב על המטה ועל המיזרן עשרה טפחים מטמא שנים ופוסל אחד כעשרה ולחוץ מטמא אחד ופוסל אחד נישא על המיזרן מעשרה ולפנים טמא מעשרה ולחוץ טהור ׃ ה מטה שהיתה טמאה מדרס וכרך לה מיזרן כולה טמאה מדרס פרשה היא טמאה מדרס והמיזרן מגע מדרס היתה טמאה טומאת שבעה וכרך לה מיזרן כולה טמאה טומאת שבעה פרשה היא טמאה טומאת שבעה והמיזרן טמא טומאת ערב היתה טמאה טומאת ערב וכורך לה מיזרן כלה טמאה טומאת ערב פרשה היא טמאה טומאת ערב והמיזרן טהור ◊ ו מטה שכרך לה מיזרן נגע בהן המת טמאין טומאת שבעה פרשו טמאין טומאת שבעה נגע בהן השרץ טמאין טומאת ערב פרשו טמאין טומאת ערב מטה שנטלו שתי ארוכות שלה ועשה לה חדשות ולא שנה את הנקבים נשתברו חדשות טמאה ישנות טהורה שהכל הולך אחר הישנות ◊ ז תיבה שפתחה מלמעלה טמאה טמא מת נפתחה מלמעלה

ופסד אם ירדו עליו גשמי׳ : ד נישא הזב על המטה ועל המזרן לאו דוקא נשא על המיזרן אלא נשא הזב על המטה שהמזרן כרוך סביבותיה ויוצא ממנה : מטמא שנים ופוסל אחד דברי ר״מ ר״מ לטעמיה דאמר לעיל דאפי׳ המיזרן יוצא מן המטה כל שהוא ואפילו טפח הוי חבור למטה ומטמא שנים ופוסל אחד כמטה עצמה שכל שהזב נישא עליו וכעין משכב ומושב של זב הוי אב הטומאה והנוגע בו הוי ראשון וראשון עושה שני ושני עושה שלישי לפסול את התרומה בלבד אבל לא לטמא והיינו מטמא שנים דהיינו ראשון ושני ופוסל אחד והוא שלישי שהוא פסול בתרומה בלבד : והמזרן כל זמן שלא פירש מן המטה חשיב כאב הטומאה ומטמא שנים ופוסל אחד אבל לאחר שפירש לא הוי אלא כולד הטומאה ומטמא א׳ ופוסל אחד כדין נוגע במשכב הזב : ר׳ יוסי אומר וכו׳ רבי יוסי לטעמיה דאמ׳ לעיל עשרה טפחים ותו לא הילכך זה שבתוך עשרה חשוב חבור למשכב ומטמא שנים ופוסל א׳ אחד כל זמן שלא פירש אבל מה שחוץ לעשרה לא חשיב חבור למשכב והיינו כפירש דמטמא אחד ופוסל אחד : נישא על המזרן מעשרה ולפנים טמאה גרסינן ולא גרסינן טמא והכי פירושה נישא הזב על המזרן שיוצא מן המטה אם נישא מעשרה ולפנים לצד המטה הויא טמאה דכיון דכל עשר׳ חשיבי חבור למטה כשנטמא מזרן כטמאת המטה אבל מעשרה ולחוץ דלא הוי חבור למטה טהורה המטה ולא כטמאת בטומאת המיזרן כך כראית בעיני פירוש משנה זו׳ אע״פ ש׳ רבותי דגרסי טמא וטהור ושרושן לא נתקבל לי וכן דברי רמב״ם שכתב בפירוש משנה זו לא נכנסו באזני כלל ודקדקתי אחר כך בחבורו בהלכות כלים פרק כ״א ונראה לי שהוא חזר בו ופירש משנה זו כמו שפירשתיה כאן : ה כולה טמאה מדרס וכל זמן שלא פירש המזרן מן המטה הוי כמטה עצמה כדפרישית : והמזרן מגע מדרס ומטמא אחד ופוסל אחד כדין כל נוגע באב הטומאה : ו ונגע בהן המת כשהן כרוכים יחד : טמאים טומאת שבעה בהא לא פליגי רבי יוסי דדוקא בטומאת מדרס קאמר עד עשרה טפחים טמא מעשרה ולחוץ טהור אבל לשאר טומאות אפילו מאה אמה כלו חבור כגון מזרן שהוא כרוך על המטה ונכנסה המטה לאהל המת או נגעה בשרץ וכן אם נכנס קצה מן המזרן לאהל המת או נגע בשרץ כטמאת המטה כטמא המזרן כטמאת המטה ואפי׳ היה המזרן יוצא מן המטה מאה אמה : פירשו טמאים טומאת שבעה ולא הוו ככלים שנשתברו כיון דכל אחד מהן כלי בפני עצמו אף על גב דלענין קבלת טומאה חשובים ככלי אחד וכשנגעה טומאה באחד מהן נטמא האחר : שניטלו שתי ארוכות שלה ולא נשתברו והן ראויות להחזירן למקומן הילכך לא טהרה המטה מטומאתה בנטילת הארוכות : נשתברו חדשות טמאה שהרי הישנות קיימות ולא נשתנו הנקבים ואפי׳ כנתפרקה אבר אבר וכל אבריה שלמים אבל נשתברו הישנות טהורה לפי שהישנות הן שהיו במטה כשנטמאת וכשנשתברו הויא המטה שבר כלי דלא חזיא בלא ארוכות : ז תיבה שפתחה מלמעלה שכסוי שלה : טמאה טמא מת דכיון דשוליה קיימים אכתי חזיא לתשמיש ודוקא טומאת מת אבל לא טומאת

טמאות מדרס דלא חזיא לישיבה: כפחתה מלמטן בשוליה בטל בית קבול שלה. וטהורה לגמרי: מגורות שלה אוגרות שבה דהיינו אדרים שנתוכה שלא כפחתו עמה טמאות: ח. התורמל כיס גדול של עור שהרועה כותן חפציו לתוכו ובתוך התורמל יש כיסין קטנים כמו המגורות בתיבה: החמת כאד של עור: שכנגים שלה מקבלות עמה כשמפשיטין עורות הטלים ותיישי הזכרים כשאר העור שבמקום הביצי' כמין כיס קטן ואם כפחתו טהורות

שלמעלה שמאה: טמא: מת נפחתה מלמטה טהורה מגורות שבה טמאות ואינם חבור לה: ח התורמל שנפחתה וכיס שבתוכו טמא ואינו חבור לו החמת שבצים שלה מקבלות עמה ונפחתו טהורות שאינם מקבלות כדרכן: ט תיבה שנפחתה מצדה טמאה מדרס וטמא מת אמר רבי יוסי אימתי בזמן שאינה גבוהה עשרה טפחים או שאין לה לובז טפח נפחתה מלמעלן טמאה טמא מת נפחתה מלמטן רבי מאיר מטמא וחכמים מטהרין מפני שבטל העקר בטלה הטפלה: י משפלת נפחתה מלקבל רימונים רבי מאיר מטמא וחכמים מטהרים מפני שבטל העקר בטלה הטפלה:

פרק ב

הבריכים והכסתות והשקין והמרצופין שנפחתו הרי אלו מטמאין מדרס והקלוסטר ארבעת קבין התורמיל חמשת קבים הבריתית סאה החמת של שבעת קבין רבי יהודה אומר אף הרבצל והמזודה כל שהן הרי אלו טמאין מדרס וכולם שנפחתו טהורים מפני שבטל העקר ובטל הטפלה: ב חמת חלולין טהור מן המדרס עריבת פיסוכות בית שמאי אומרים טמא

דבטל בית קבול שלהן: ט שפחתה מכל' כשפחתה מלמעלה אינה טמא' מדרס דאם ישב עליה וכאים להשתמש בה אומרים לו עמוד ונעשה מלאכתנו אבל בשפחתה מן הצד יכול להשתמש אעפ שיושב עליה: בזמן שאינה גבוהה עשרה טפחים כשגבוהה ילא חזיא ליתיב' כלי האי: או שאין לה לובז דכשיש לה לובז מזיק ליושב: כפחת' מלמטן בשוליה לא חזיא לתשמיש אבל חזיא לישיבה מפני שבטל העקר עקר התיבה היא עשויה להחזיק בשוליה מה שמשימים בתוכה ועל ידם היא נקראת כלי וכיון שכפחתו שוליה ובטלו בטלו גם דפנותי' ומלמעלן ושוב איכה מקבלת שום טומאה והלכה כחכמים: י משפלת קופה גדולה שמוליכין בה הזבל והאשפה: שכפחתה מלקבל רמוני' שזהו שיעורה לטהר כשניקבה כמוציא רמון: רבי מאיר מטמא אף על פי שהיא טהורה משאר טומאות טמאה היא מדרס שראויה לישיבה: וחכמים מטהרין והלכה כחכמים:

הברים עשויין למלאתן נמר או כוגה ואדם כותנן תחת מראשותיו: והכסתות כמו כרים הן אלא שהן ארוכים וגדולים וכל גופו של אדם שוכב עליהן: מרצופי' כמין שקים של עור גדולים שכותנים בהן סחורות שמוליכין בספינות: הרי אלו טמאין מדרס דכל המי עבידי כמי לשכיבה: קלוסטור כמין סל וכפיפה שתולין בפי הבהמה וכותנים בה מספוא ושעורים והבהמה אוכלת כשהיא מהלכת: תורמל כיס גדול של עור שהרועה כותן שם כל חפציו: בריסית שק של עור קטן: רבצל חמת קטן של עור שמשימים בו בשמים: מזודא כלי שכותנים בו צידה לדרך תרגום צידה זוודין: הרי אלו טמאים מדרס כל אלו השנויין במשנה אם יש בכלן השיעור המפורש בהן או יותר מטמאין מדרס דמשמשין שכיבה עם מלאכתן אבל בפחות מכשיעור המפורש בהן לא: כפחתו טהורין שכל אלו עשויין לקבול שהקבול הוא עיקרם ומזמנים להיות ראויין למשכב ומושב וכשכפחת בטל העקר שהוא הקבול שבעבורו היה קרוי כלי ובטלה הטפלה שהיא טומאת מדרס: ב חמת חלולין חמת מלאה רוח ומשימין החלילי' בפי החמת והרוח יוצא דרך הנקבים ומוציא מן החלילי' קול של שיר: טהורה מן המדרס דלא חזיא לשכיבה עריבת פיסוכות עריבה שמביאי' בה אבני' קטנות ורגבי אדמה כדי לתת בהדבכי' של בנין ופיסוכות לשון בקל פיסא סדא ביה דאמרינן בגמרא בסנהדרין גבי מדקולים: ב ת שמאי אומרי' מדרס קסברי משמשת שכיבה עם מלאכתה וב"ה סברי איכה משמשת: שכסדקה טמאה מדרס ואם לא כסדקה איכה טמאה מדרס דאומרין לו עמוד ונעשה מלאכתנו אבל כשנסדקה ומוציאה משקין איכה ראויה אלא לשכיבה ופחותה משני לוגים או

ועד תשע קבין איכא טמאה מדרס ואפילו נסדקה: ונתפחה מחמת גשמים מתכפח העץ ונסתם הסדק טמאה טומאת מת כמו שהיתה בתחלה קודם שנסדקה מפני שיש לה בית קבול ואיכא טמאה מדרס דאיכא מיוחדת לשכב עליה הואיל ומשתמשין בה בלישה: בקדים ונסדקה לאחר שנתפחה העץ ונסתם הסדק שכיחא ברוח קדים ונסדקה: טמאה מדרס דחזיה להיות כאויה לשכיבה ולא ללוש בה: זה חומר בשירי כלי עץ דתחלתן אין טמאין מדרס וכשנסדקה טמאי' מדרס: כלי נצרי' כלים שעושין מנצרי' של ערבה וכיוצ' בהן — עד שיתחסמו שתגמר שפתן העליונה: אע"פ שנשרו שפתותיהן כל. שהן שנפלו שפתותיהן ולא נשא' בשפתותיהן אלא כל שהן טמא: ג מקל של עץ בעלמא שעשאו בית יד לקרדום לפי שעה שלא קבעו בתוכו חבור לטומאה בשעת מלאכ' דאף על גב דבאפי נפשיה פשוטי כלי עץ לא מקבלים טומאה הכא בית יד הוא וידות בתרבו לכל תור' טומאת הכלי או האוכל ואם נטמא הקרדום נטמא הבית יד וכן אם נגעה טומאה בבית יד

טמא מדרס ובית הלל אומרים טמא מת עריבה משני לוג ועד תשעה קבים שנסדקה טמאה מדרס מניחה בגשמים ונתפחה טמאה טמא מת בקדים ונסדקה מקבלת מדרס. זה חומר בשירי כלי עץ מבתחלתן וחומר בשירי כלי נצרים מבתחלתן שבתחלתן אינם מקבלין טומאה עד שיתחסמו נתחסמו אף על פי שנשרו שפתותיהן כל שהן טמאים: ג מקל שעשאו בית יד לקורדום חבור לטומאה בשעת מלאכה הדיוסטר חבור לטומאה בשעת מלאכה קבעו בכלונס טמא ואינו חבור לה עשה לו דיוסטר אין טמא אלא צרכו כסא שקבעו בכלונס טמא ואינו חבור לו עשה בו כסא אין טמא אלא מקומו קבעו בקורת בית הבד טמא ואין חבור לה עשה בראשה כסא טהור מפני שאומרין לו עמוד ונעשה את מלאכתנו: ד עריבה גדולה שנפחתה מלקבל רמונים והתקינה לישיבה רבי עקיבא מטמא וחכמים מטהרין עד שיקצע עשאה אבוס לבהמה אע"פ שקבעה בכותל טמאה

נטמא הוא ונטמא הקורדום עמו ודוקא בשעת מלאכה הוי חבור לטומאה שלא בשעת מלאכה לא דשלא בשעת מלאכה אדם עשוי לזורקה לבין העצים: דיוסטר כלי המשמש לשני גרדים דיו שנים סטר צד כדמתרגמינן לסטר חד והוא מקל שיש בו שני נקבים אחד מלמטה ואחד מלמעלה ושתי יתדות תחובות בהן אחת ממזרח למערב ואחת מצפון לדרום והנשי' מסובבות בו את המטוה שבפלך וקורין לו בספ"א בלעז ופעמים שעושין אותן ידות מבדיל ומקבלין טומאה: קבעו בכלונס קבע הדיוסטר דהיינו המקל עם שתי יתדותיו בכלונס דהיינו עץ ארוך וגדול התקוע בארץ: טמא הדיוסטר מכאן ואילך אם נגעה בו טומאה דהוי המקל חבור ליתדות בין בשעת מלאכה בין שלא בשעת מלאכה כיון שנקבע שאין אדם עשוי לזורקו לבין העצים אבל הכלונס עצמו דאינו חבור לו שאם נגעה טומאה בכלונס לא נטמא הדיוסטר: עשה בו הדיוסטר שקבע שתי היתדות בגופו של כלונס: אין טמא מן הכלונס אלא מה שהוא לצורך היתדות להסך את המטוה והשאר בין מלמעלה בין מלמטה טהור שהכלונס ארוך הוא וגדול: כסא שהוא עשוי וקבעו בכלונס הכסא טמא מדרס ואין הכלונס חבור לו להיות מיטמא מדרס כמותו: עשה בו כסא אין הכלונס עצמו עשוי כסא: אין טמא אלא מקומו דהיינו צורך הישיבה ושאר הכלונס טהור: קבע הכסא בקורת בית הבד שעוצרים בה השמן מן הזיתים הכסא טמא מדרס והקורה אינה חבור וטהורה ואם מעץ הקורה עצמה הכסא עשוי בראשה האחד אף הכסא טהור דאומרין לו עמוד ונעשה מלאכתנו ותניא בתורת כהנים אשר ישב עליו יטמא יכול אפילו ישב על האבן ועל הקורה תלמוד לומר כלי ולא אבן ולא קורה מוציא את אלו ולא מוציא כלי אבנים כלי גללי' כלי אדמה ת"ל הכלי כלי המיוחד לקבל טומאה וכלים הללו אין מקבלין טומא' לעולם אין לי אלא כסא וספסל וקתדרא המיוחדי' לישיבה מנין תיבת הבלני' תיבה שפתח' מצדה עריבה מב' לוג עד ט' קבין שנסדקה ואינו יכול לרחוץ בה רגלו אחת ת"ל וכל הכלי רבה יכול אפי' כפה סאה וישב עליה תרקב וישב עליו ת"ל אשר ישב המיוחד לישיבה לא שאומרי' לו עמוד ונעשה מלאכתנו: ד עד שיקצע שיחתכנה ויתקננה לישיבה והלכ' כחכמי': אע"פ שקבעה בכותל טמאה טומא' מת או מדרס ולא בטלה מתורת כלי ולא אמרי' כלי המחובר לקרקע כקרקע דמי אלא כשהיה מחובר לקרקע מתחלתו או שנעשה כדי לשמש את הקרקע

את הקלקע: ח כופת כלי המיוחד לישיבה ושל תמרה הוא: שקבעו בכרכך בשורת הכנין: בנה עליו ולא קבעו כדרך שהאומני׳ עושי׳ שבוני׳ כיפה ע״ג כסרי׳ ואח״כ מסירי׳ אותם: טמא אם ישב הזב על הבנין שעליו בטמא הכופת שתחת הבנין שהזב מטמא את המשכב ואת המושב שתחת אבן מסמא וכן כשקבעו ולא בנה עליו וישב הזב עליו כשהוא קבוע טמא דלא נתבטל בהכי אבל כשקבעו ובנה עליו בטל לגבי כותל וככותל דמי: מפץ כמין מחצלת עשויה

ח כופת שקבעו בנדבך קבעו ולא בנה עליו בנה עליו ולא קבעו טמא קבעו ובנה עליו טהור מפץ שנתנו על גבי הקורות קבעו ולא נתן עליו את המעזיבה נתן עליו את המעזיבה ולא קבעו טמא קבעו ונתן עליו את המעזיבה טהור קערה שקבעה בשידה תבה ובמגדל כדרך קבלתה טמאה שלא כדרך קבלתה טהורה: ט סדין שהוא טמא מדרס ועשאו וילון טהור מן המדרס אבל טמא טמא מת מאימתי היא טהרתו בש״א משיתבר בית הלל אומרים משיקשר רבי עקיבא אומר משיקבע: י מחצלת שעשה לה קנים לארכה טהורה וחכמים אומרים עד שיעשה כמין כי עשאם לרחבה ואין בין קנה לחברו ארבעה טפחי׳ טהור נחלקה לרחבה רבי יהוד׳ מטהר וכן המתיר ראשי המעדנין טהורה נחלקה לארכה ונשתיירו בה שלשה מעדנים של ששה טפחים טמאה מחצלת מאימתי מקבלת טומאה משתקנב והוא גמר מלאכתה:

מקני׳ או מגמי: ע״ג הקורות של עליה: מעזיבה טיט וצרורות של אבנים שנותנים ע״ג שתקרה וכל כמה שלא קבע המפץ בקורות וישב הזב על המעזיבה נטמא המפץ שתחתיה ולא בטל מתורת כלי דאי בעי שקיל ליה וכן אם קבעו ולא נתן עליו מעזיבה וישב הזב עליו טמא מושב ולא בטיל עד שיקבע ויתן עליו המעזיבה: כדרך קבלתה שוליה למטה: שלא כדרך קבלת׳ שוליה למעלה: ט סדין שהוא טמ׳ מדרס שראוי לטמא מדרס קאמר ולא שנטמא מדרס ממש דא״כ אדתני שיפ׳ אבל טמא טמא מת לתני אבל טמא מגע מדרס כדתני בפירקין דבתר: ועשאו וילון מסך לפתח או וילון לספינה ודוקא שעשה בו שנוי

פרק כא

הנוגע בכבד העליון בכבד התחתון בנירים ובקירוס ובחוט שהעבירו על גבי ארגמן ובעירה שאינו עתיד להחזירה טהור בנפש המסכת ובשתי העומד ובכפול

מעשה אבל מחשבה לחוד אינה מוציאתו מידי טומאה שהיו ראויין לה: אבל טמא טמא מת מפני שהשמש מתחמם בכנדו ומתעטף בשוליו לפעמים הילכך לא בטיל מתורת כלי: מאימתי טהרתו שבטל תורת מדרס ממנו: משיתפר בתספתא מוכח דב״ש בעו שיקרענו ויתקננו למדת הפתח ויתפור בו לולאות לתלותו במסך או בספינה: וב״ה דאמרי משיקשור לא בעו קריעה אלא משיקשור בו הלולאות כדי לתלותו בהם ואית ספרים דגרסי ב״ש אומרים משיתבר׳ והיא היא כלומר משישברוהו ויקרעוהו כדי לתפרו למדת הפתח: ורבי עקיבא אומר משיקבע מעת שיתלה אותו על הפתח או על הספינה והלכה כב״ה: י לארכה טהורה אורך הקנים לאורך המחצלת טהורה דלא חזיא לשכיב׳ שהקני׳ מזיקין לשוכב ולא חזיא כי אם לסכוך: כמין כי יונית שהיא כמין כ׳ הפוכה שלכו כלומר לעולם היא טמאה עד שיעשוך הקנים מג׳ כדדי׳ והלכה כחכמים: עשאם לרחבה אורך הקנה לרוחב המחצלת: ד׳ טפחים כשיש בין קנה לקנה ד׳ טפחים חזיא לשכב בין שני הקנים: נחלקה לרחבה וכשברו הקנים שלה לחצי: ר׳ יהודה מטהר דלא חזיא לשכיבה ואין הלכה כר׳ יהודה: המתיר ראשי מעדני׳ מכהג עושי מחצלאות כשמשלימין המחצלת כשאר כמין מלל עודלי׳ אותו בכל שני טפחים גדיל אחד וקושרו שלא יסתר האריג ואם ביקר עומד לסתירה ובבטל מתורת כלי וטהורה: מעדני׳ קשרי׳ כמו וילך אליו אגג מעדנו׳ כלומ׳ קשור כדרך שקושרין האסורי׳ וכן התקשר מעדנו׳ כימה: שהם של ששה טפחים שני טפחי׳ בין מעדן למעדן וטפח מכאן וטפח מכאן: משתקנב משיחתוך ויקטו׳ ראשי קרומיו׳ הבולטי׳ וזו היא קנינה:

הנוגע בכובד העליון שני עצים עגולים יש לאורג האחד שחוט השתי כרוך בו והשני שלפניו שכל זמן שאורג והולך כורך בו היריעה הנארגת ולפי שהם כבדים נקראים כובד וכובד העליון הוא שלפניו וכובד התחתון הוא הרחוק ממנו שכל השתי כרוך בו: בנירים הן חוטים הארוגים על הקנים שבעבורן מגביהין קצת החוטים ועושים דרך שילך בו הארג בחוט: וקירוס מסרק שבו מכים על הארוג ומכבדים

כלים פרק כא

ובכפול שהעבירו על גבי הארגמן ובעירה שהיא עתידה לחזורת טמא הנוגע בצמר שעל האיכה באשווית טהור הנוגע בפיקה עד שלא פירעה טמא משפירעה טהור ׃ ב הנוגע בעול ובקטרב בעין ובעבות אפילו בשעת מלאכה טהור בחרב ובבורך וביצור טמא בעין של מתכורת בלחיין ובעריין טמא רבי יהודה מטהר בלחיים שאינם עשוין אלא לרבות את העפר ׃ ג הנוגע ביד מגרה מכאן ומכאן טמא בחוט ובמשיחה באמרה ובסניפין במכבש של חרש ובקשט נית טהור רבי יהודה אומר אף הנוגע במלבן של מסר הגדול טהור הנוגע ביתר ובקשרת אף על פי שהיא

ומחברים שחוטים׃ בחוט שהעבירו על גבי ארגמן לאחר שנעשית הרקמה משימין חוט עליה שלא
יתגלגל ואותו חוט לא הוי חבור לבגד׃ ובעירא הוא אירא האמור בפרק קמא דשבת ולא גרדי באירא
שבאוכו והיא חתיכה קטנה מצמר או מפשתן או שצמר גפן שאורגים בתוך המטפחות לנוי וזורק אותו
בתוך השתי וחוט של ערב כרוך בתוכה ויש מהן שחורים ואדומים ואם איכו עתיד להחזירה כגון שהיא אדומה
ועתה רוצה להכניס אירא שחורה
אף על פי שלא פסקה מן הבגד
לא הויא חבור׃ בכפש המסכת
חוטי הערב שהולכי׳ בתוך המסכ׳
כבפש בתוך הגוף וכל דבר
שהאורג כותן בתוך המסכ׳ לתקן
אריגתו קרוי כפש והנוגע בהן
כנוגע בבגד דהוו חבור׃ שתי
שעומד שצריך עדין לבגד ועומד
ליארג׃ ובכפול שהעבירו על גבי
ארגמן חתיכת בגד שתופרים על
הארגמן שלא יתגלגל הוי חבור
לבגד׃ עירא שעתיד להחזירה כדפירשנ׳ לעיל׃ בצמר שעל האימה ויש שגורסים העימה והכל אחד והוא
עקל ארוך או קנה שהכפי׳ כורכות בו את הצמר וטוות באשווית בצמר שעל האשווית׃ ועימא ואשווית שתיהן
לטוות עשויין אלא שמשונות זו מזו בצורתן׃ טהור דאיכו חבור׃ פיקא כמין עגול קטון של מתכת ויש בו נקב
וסכשים כותנות אותו בראש הפלך להכבידו וקורים לו בלעז פוסו״לו׃ עד שלא פירעה קודם שיתירכה׃
משפירעה לאחר שהתירה׃ ב קטרב מפורש למעלה פרק כלי מתכו׳ שהן שני עצים משני צדי העול
והן נקובין ומכניסים בתוך אותו נקב עץ ושמו קטרב וקושרים אותו שלא ישמטו הבקר׃ בעין בגד של צמר
או עור או שק שכורכים על צואר הבהמה והעול עליו׃ עבות עץ ארוך ועב שבמחרישה שנכנס בתוך העול׃
והחרב עץ עשוי כדמות חרב שתופס בו החורש׃ והבורך עץ עקום דומה למרכב והוא הכתוש על הקרקע
בעת החרישה׃ יכול עץ שתופס אותו החורש בידו ובו מטה המחרישה לכל צד שירצה ופירוש יכול מטה לא
תגוה משפט מתרגמינן לא תצלי דין׃ עין של מתכת טבעת של מתכת׃ לחיים שני עצי׳ שבכנפי העול׃ עריים
עשוי כמין כלי של מסמרות אבנים ובו משבר גושים של עפר וקרוי עריו׳ מלשון ערער תתערער ערו ערו עד
היסוד בה ואין הלכה כר׳ יהודה שמטהר בלחיים׃ ג מגרה ברזל מלא פגימות שמשברים בו הלוחות
והכשרים ובלעז סי״גא׃ ויש למגרה שני עצים אחד מצד זה ואחד מצד זה שבהם תופס חרש עצים בשעה
שמשבר הלוחות והעצים הללו הן בית יד למגרה ואם נטמאת המגרה הנוגע בהן טמא דהוו לה ידות. בחוט
ובמשיחה בראש העצים הללו שהן בית יד קושרין חוט ומשיחה וחבל שהולך על אורך המגירה ומחבר בין
שניהן ומעמידו׃ באמה עץ ארוך שבאמצע אלו השני עצים והולך על אורך המגרה קרוי אמה׃ ובסניפים
עץ קטון כתון מן החוט והמשיחה עד האמה ובו פותלים ונודלים החוט והמשיחה ורואשו אחד בתוך החוט
ורואשו אחר באמה ופעמים עושים שנים׃ מכבש מקום יש לו לחרש עצים שכובש ועוכר שם העצים העקומים
והלוחות העקומות והעקומשות כדי שיתיישרו וכן עוכר שם העצים והכשרים שלא יתכוטטו לכאן ולכאן עד
שיתקכם למלאכתו׃ קשטנית כמין קשת קטון של עץ שתוחבים בו ברזל של מקדח כשרוצי׳ לקדוח בו והאדם
אוחז בקשת ומגלגל בו את הברזל ואם הברזל טמא לא נטמא הקשת דלא הוי חבור שדרכם היה שלא לחבר
הקשת בברזל׃ מסר הגדול מגירה גדולה שעשויה לנסור קורות ועושי׳ לה כמין מרובע מעצי׳ דקי׳ והמגירה
באמצע ואותו המרובע קרוי מלבן׃ טהור שאין טמא אלא מקום אחיזת בית יד בלבד ואין הלכה כר׳ יהודה׃
ביתר חבל הקשת לשון כוננו חצם על יתר׃ אף על פי שמתוחה אף על כי שהחץ ביתר ובקשת ומתוחה לירות
בה ונטמא החץ לא נטמא הקשת והיתר שאין החץ חבור לקשת וליתר׃ אישות בריה שאין לה עינים
שתרגומו מתרגמינ׳ ואישותא ובדין אותה לפי שמפסדת את השדות׃ עטורה שאיכה חשובה כלי׃ כל ושן

שהיא

שהיא מתוחה טהור מצודת האישות טהורה רבי יהודה אומר כל זמן שהיא מתוחה חבור ״

פרק כב

השלחן והדלופקי שנפחתו או שחיפן בשיש ושייר בהם מקום הנחת הכוסות טמאים רבי יהודה אומר כקום הנחת התיכות ״ ב השלחן שנטלה אחת מרגליו טהור נטלה שניה טהור נטלה השלישית טמא בשיחשוב עליו רבי יוסי אומר אין צריך מחשבה וכן הדלופקי ״ ג הפסל שניטל אחת מראשיו טהור ניטל השיני טהור אם יש בו גובה טפח טמא שרפרף שניטל אחד מראשיו טמא וכן הכסא שלפני קתדרא ״ ד כסא של כלה שנטל חפויו בית שמאי מטמאין ובית הלל מטהרין שמאי אומר אף מלבן של כסא טמא כסא שקבעו בעריבה בית שמאי מטמאין ובית הלל מטהרין שמאי אומר אף העשוי בה ״ ה כסא שלא היו חפויו יוצאין ונטלו טמא שכן דרכו להיות מטהו על צדו ויושב עליו ״ ו כסא שנטל חפויו האמצעי והחיצונים קיימים טמא נטלו החיצוני׳ והאמצעי קיים טמא רבי שמעון אומ׳ אם היה רחב טפח ״ ז כסא שנטלו שנים מחפויו זה בצד זה רבי עקיבא מטמא וחכמי׳ מטהרין א״ר יהוד׳ אף כסא של כלה שנטלו חפויו ונשתייר בו

שהיא מתוחה וסחן של ברזל בה יוס כטומאת הסן כטומאת המכודס ואין הלכה כרבי יהודה : השלחן והדלפקי כלי עץ שמשימין בו כלוחיות ואשישות ואוכלים ומשקין ומסכו כוטלים ומשימין על השלחן : ושייר בהן מקום הנחת כוסות שלא נפחת או שלא חיפן דקי הוה כלו מחופה שיש היה טהור ככלי אבנים דבתר חפוי אזליכן : מקום הנחת חתיכות של לחם ושל בשר דאם אין בשלחן מקום הנחת חתיכות לאו שלחן היא ולאו דלפקי הוא ואין הלכה כרבי יהודה : ב ניטלה אחת מרגליו טהור דלא חזי לשלחן שהרי איכו ראוי לאכול עליו כטלה שלישית טמא שראוי לאכול עליו כמו על גבי טבלא והוא שיחשב לאכול עליו : איכו צריך מחשבה דכיון שראוי לאכול עליו הרי הוא מקבל טומאה : וכן הדולפקי דיכו כדין השלחן וכשם שנחלקו בשלחן כך נחלקו בדולפקי ואין הלכה כרבי יוסי : ג הפסל דף רחב וארוך בראשו אחד תקוע מתחתיו דף גבוה וכן בראשו השני כדי להגביהו מן הקרקע שיהא ראוי לישב עליו וניטל השני טהו׳ ולא דמי לשלחן דכשכטלו שלש רגליו טמ׳ דהפסל שכשברו שני ראשיו לא חזי לישיבה שהיושב עליו כיוש׳ על גבי קרקע: אם יש בו גובה טפח טמא שהדף העב טפח חזי לישיבה : שרפרף הפסל להדס רגליו של אדם : הכסא שלפני קתדרא דיכו כשרפרף : ד שכיטלו חפויו לשון חפוי פותחת כמין שיכים יוצאים מכל צד בכסא של כלה ועשויין כדי שיסמכו עליהן : ב״ש מטמאין דאכתי חזי לישיבה ׳ וב״ה מטהרין דלא חזי לכלה והוי כנשבר: אף מלבן הכסא טמא כלומר אף מלבן הכסא בפני עצמו בלא הכסא ובלא חפויו טמא כ״ש שהכסא בלא חפויו טמא מלבן כורת לביכה מרובעת עושים על הכסא ויושבים עליו : כסא שקבעו בעריבה הביא כסא ממקום אחר וקבעו בעריבה דרך ישיבתו ועריבה איכה טמאה מדרס דחזיא ללישה : ב״ש מטמאין דלא בטל כסא לגבי עריבה וב״ה מטהרין ממדרס דבטל כסא לגבי עריבה אבל כסא העשוי בעריבה עצמה מודו ב״ש לב״ה דטהור : ושמאי אומר אף כסא העשוי בעריבה עצמה טמא מדרס : ה כסא שלא היו חפויו יוצאים שאין הכסרי׳ בולטי׳ חוץ מן הכסא שהכסא עשוי מארבע עצי׳ וכסרי׳ קבועי׳ משלש רוחות הכסא עומדי׳ גבוהי׳ תחת העצי׳ מהו דקי׳ זה אצל זה וממעל לעצי׳ לוחות עשויין לישב עליהן ואם כשברו הלוחות העשויות למושב יכול להטות הכסא לצד שירצה ולישב על אותן הכסרי׳ הקבועי׳ בג׳ רוחות של כסא אבל כשהן בולטי׳ לחוץ איכו יכול להטותו על צדו וחפויו דהכא לאו כחפויו דרי׳ש שהן כמין שיכים בולטי׳ אלא לכסרי׳ שמחפי׳ העצים קרי חפויו : ו שכיטל חפויו האמצעי שכטל הלוח האמצעי ונשאר לוח מכאן ולוח מכאן : טמא דחזי לישיב׳ אם היה רוחב טפח חזי לישיבה ואי לא לא : ז שנים מחפויו מלוחות העשויות למושב : ר׳ עקיבא מטמ׳ ואין הלכה כר׳ עקיב׳ : ונשתייר בו בית קבלה שהוא חלול קצת וראוי לקבל דמוכי׳ טהור ולא מטמוכ׳ ליה מפני שיש לו בית קבול : מפני שבטל העקר דעקרו לישיבה עביד ולא לבית קבול והואיל ונתבטל העקר שבעבורו שיש חשוב כלי בטלה הטפלה ולא מטמ׳ מטעם שיש לו בית קבול וכן הלכ׳ דהכי תנן לעיל פרק המפרק גבי

כלים פרק כג

משפלת ובפרק כרים וכסתות גבי חמת: ח שידה עשויה כמין ארון ובשידה שאינה מחזקת מ' סאה מיירי שהיא מקבלת טומאה: שניטל העליון הכסוי שעליה: התחתון שוליה ניטל התחתון והעליון והדפו' שבגד דין כשאר: וחכמי' מטהרין והלכה כחכמי': הסתת מסתת אבנים והוא מתקן לו מקו' לשבת בקנה האח' מהאבן כשמסתת בקנה השני: ט כופת חתיכת עץ עבה ורחבה והכי משמע פירושה בתוספתא: סרקו ניירו:

ח. בו בית קבלה טהור מפני שבטל העקר ובטלה הטפלה״ שידה שנטל העליון טמאה מפני התחתון נטל התחתון טמא מפני העליון ניטל העליון והתחתון רבי יהודה מטמא מפני הדפין וחכמים מטהרין ישיבת הסתת טמא מדרס״ ט כופת שסירקו וכרכמו ועשאו פנים רבי עקיבא מטמא וחכמים מטהרין עד שיחוק בו חסל וחכלכלה שמילאן תבן או מוכין התקינ' לישיב' טהורין סירגן בגמי או במשיחה טמאין״ י האסלה טמאה מדרס וטמא מת פרשה העור טמא מדרס והברזל טמא טמא מת והטרסקל שחפויו של עור טמאה מדרס וטמא מת פרשה העור טמא כדרס והטרסקל טהור מכלום ספסלין שבמרחץ ושתי רגליו של עץ טמא אחת של עץ ואחת של אבן טהור הנסרין שבמרחץ ששיגמן רבי עקיבא מטמא וחכמים מטהרין שאינם עשוין אלא שיהיו חמים מהלכין תחתיהן קנקילן שיש בה בית קבלת כוסות טמאה והעשויה ככורת טהורה״

פרק כג

הכדור והאמום והקמיע והתפילין שנקרעו הנוגע בהן טמ' ובמה שבתוכן טהור האוכף שנקרע הנוגע במה שבתוכו טמא מפני שתפר בחברו״ ב אילו טמאין משום מרכב זריז האשקלוני ומרוכה המדית ועביט של גמל וטפיטן של סוס רבי יוסי אומר אף טפיטן של סוס

וכרכמו כבעו בכרכום: ועשה בו פני' פסלו כמעג' והשוה' כרהטני שיהיו כראים לו פנים יפים: רבי עקיבא מטמ' דמושב הוא: וחכמי' מטהרין דכחתיכת עץ בעלמא חשיב: עד שיחוק שיחקוק בו מקו' ישיבה: התקינן לישיבה טהורים ממדרס לפי שאין עשויין לישיבה ובטלה דעתו אצל כל אדם: סרגן בגמי על פיהן כדרך שמסרגים את המטות טמאין דאין התבן והמוכין יכולי' ליפול וחזו לישיבה: י האסלה בית מושב של ברזל מכוסה עור ויושבים עליו בבית הכסא: פירש העור מן הברזל העור טמא מדרס דעור בפני עצמו חזי לישיבה: והברזל בלא עור לא חזי לישיבה וחזי לשאר תשמישים: טרסקל סל קטן עשוי מערבה קלופה ואוכלים עליו לחם: והטרסקל טהור מכלום דמפני קטנו לא חזי לישיבה ולא לשאר תשמישי' שאין לו דפנו': ספסלי' שבמרחץ של שיש הן: ששתי רגליו של עץ טמא אם ישב הזב עליו שאין הרגלים של עץ משום מושב אבל הספסל עצמו טהור דכלי אבני' אין להם טומאה כלל לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים: ואחת של אבן טהור דהוי כאלו הספסל כלו מאבן: ששיגמן שפסלן ותקנן כרהטני: שיהו המים הולכים תחתיהן ולאו לישיבה עבידי אבל בני אדם יושבי' שם כדי שלא יטנפו מני המרחצאות היוצא' והלכה כחכמים: קנקילן כלי שמשימין תחתיו אש ונפחית כדי לעשן הבגדים שעליו: שיש בה בית קבלת כסות שיש לה בית קבול לקבל הבגדים שעליה: ככורת מפולשת משני צדדים:

הכדור פלוט"א בלע"ז: והאימום דפוס של מנעל וכל אלו חיבוריהם עור ומלאו' מבפני' שיער או מוכין: והקמיע והתפלין יש בתוך הבתי' של עור פרשיו' כתובו' בקלף: ובמה שבתוכן טהור אם כשנג' אח' מאלו במת ואח"כ נקרע ונגע אח' במה שבתוכן טהור לפי שאין מה שבתוכן חבור להן ואין מה שבתוכן במש' כמותן: האכוף כמו אוכף: הנוגע מה שבתוכו טמ' אם נטמא האוכף במת כשם שהנוגע בו טמא כך הנוגע במה שבתוכו טמא מפני שהתפר מחברו ועושהו אחד עם שבפנים עם החיצון: ב זרז האשקלוני חגורה רחבה שבה חובשים את הבהמה תרגום ויחבוש את חמורו וזריז ובאשקלון עושים אותן של עץ וקרויין זרז אשקלוני על שם מקומן: מרוכה המדית מכתשת העשויה במדי לוקחים חתיכת עץ גדולה עבה ואורכה וחוקקים כמין מכתשת באמצעה ורוכבים עליה מכאן ומכאן וכותשים ולפיכך יש עליו תורת מרכב: עביט של גמל תרגום ככר הגמל בעביטיה דגמלא: טפיטן של סוס אוכף שעל הסוס בלשון משנה טפיטן שמו ושל גמל עביט שמו ושל בקרה אוכף שמו כל אחד שמו עליו וכלן מרכב: סן

סוס טמא משום מושב מפני שעומדין עליו בקומפון אבל אוכף
של נאקה טמא ׃ ג מה בין מרכב למושב מרכב חלק
מגעו ממשאו ומושב לא חלק מגעו ממשאו תפית של חמור
שהוא יושב עליה טהור שינה בה את הנקבין או שפירצן זה לתוך
זה טמאה ׃ ד המטה והכר והכסת של מת הרי אלו טמאין
מדרס כסא של כלה ומשבר של חיה וכסא של כובס שהוא כורם
עליו את הכלים אמר רבי יוסי אין בהם משום מושב ׃ ה
החרם טמא מפני הזוטו הרשתות והסכמרורת והמדף והפלצור
ומצודות הסכרין טמאים והאקון והרשוב והכלוב טהורין ׃

פרק כד

שלשה תריסין הם תריס הכפוף
טמא מדרס ושמשחקין בו בקונפון
טמא טמא מת ודיצת הערביין טהורה מכלום ׃ ב
שלש עגלות הם העשויה בקתדרא טמאה מדרס כמטה
טמאה טמא מת ושל אבנים טהורה מכלום ׃
ג שלש

אן אלא שיש מהן שפעמים עשוין לישב עליהן ׃ טפיטן של סוס טמא מושב דאין טמא מרכב אלא המיוחד
לרכיבה כפסוק רגלים ואיכו עשוי לישיבה כלל ׃ בקוכפון שדה ששוחקים שם המלכים ורגילים לשבת על
טפיטן של סוס לראות בשחוק המלך הילכך טמא מושב ׃ קוכפון שדה בלשון לעז קנפו ואין הלכה כר׳ יוסי ׃
אבל אוכף של כאקה טמא רמב״ם פירש טמא מושב ות״ק קאמר לה דפליג אטפיטן של סום ומודה באוכף של
כאקה שהוא טמא מושב ורבותי
פירשו אבל אוכף של כאקה טמא
מרכב ור׳ יוסי קאמ׳ לה דמוד׳ לת״ק
באוכף של כאקה שאיכו מיוחד אלא
לרכיבה ׃ ג חלק מגעו
ממשאו דכושא מטמא בגדים ואין
כונע מטמא בגדי׳ ׃ טפית של חמור
עכים שכותני׳ על גב החמור לחבר
ולקשור עליהם המש׳ ואיכן ראויין
לא לרכיבה ולא לישיבה ׃ שינה את
הנקבים דכשכוי נקביהן כותן ש
מקום לאדם לישב שם ׃ או שפרצן
שהסירם ממקומם וכתכם זה לגב
זה ׃ וי״מ טפית של חמור טהור לפי
שאין ברחבה טפח וכל שאין ב
ברחבו טפח לא חזי ליתיב׳ וכששיכה
את הנקבים דהיכו שהרחיב מקום
המושב או שפירצן וכעשה מקום המושב רחב טפח טמאה ׃ ד המטה והכר והכסת של מת אע״ג דמת
איכו מטמא מדרס והכך למת עשויין ולא לישב עליהן אפי׳ הכי טמאי׳ מדרס מפני שהחיי׳ יושבו׳ עליהן ומכסי׳
את מתיהן ׃ ומשבר של חיה מושב האשה היולדת על האבנים מתרגמינן על מתברא ׃ שהוא כורם עליו גרסי׳
כלומ׳ מקפל ומתקן שם את הבגדי׳ ׃ אמר ר׳ יוסי אין בהן משום מושב ומתני׳ דפרקי׳ דלעיל דתנן כסא של כלה
שכטלו חפויו דמשמע הא לא כטלו חפויו טמא פליגא אדר׳ יוסי ואין הלכ׳ כר׳ יוסי ׃ ה החרם לשון מכודי׳
וחרמי׳ רשת עשויה מחוטים כקשרי׳ זה בזה וכלה נקבי׳ נקבי׳ אלא שיש מעט בתחתית הרשת שהוא ארוג כבגד
מקרי׳ זוטו והרשת כלה מקבלת טומאה מפני האריג כבגד שבתחתיתה ׃ הרשתות והמכמורות מיני מכודות
שצדין בהן חיות ועופות ודגים ׃ מדף הציידי׳ שצדין עופו׳ מביאי׳ לוח של עץ ומכיחי׳ תחת הלוח חטין או פתיתי׳
והעוף בא לאכול אותם וכופל הדף עליו וכתפס ׃ פלצור מין מכודה של עץ ׃ הסכרים הסותמים וסוכרים
את המים לשון ויסכרו מעיכות תהום ׃ טמאים מקבלים טומאה אם כגעו במת או שרץ ׃ אקון של צדים בו
דגים ׃ רטוב של צדים בו עופות ׃ כלוב עשוי מכברים של ערבה קלופה או מנמי ויש חלל כאכבע או פחות
בין כבר לכבר ומכיחים שם עופות וקורי׳ לו בלע״ז גב״יאה ובמקרא ככלוב מלא עוף ׃

שלשה תריסין הן ג׳ מיני חלוקי׳ זה מזה יש בתריסין דהיכו מגיני׳ ׃ תריס הכפוף כעין המגויין אבלגה שמקיפים את האדם משלש רוחות ׃ טמא מדרס דעשוי לשכיבה שסוככים עליו במלחמה
וכל שכן שטמא טמא מת דקיימ׳ לן כל הטמא מדרס טמא טמא מת ׃ שמשחקים בו בקומפון בשדה של שחוק
המלך באים שנים כל אחד חרבו בידו ותריס קטן עגול שאיכו כפוף בידו השמאלית ולמדין להגן כל אח׳ במגינו
שלא יכסו חבירו וקורים לו אשגרימי״ר בלע״ז ׃ טמא טמא מת והוא הדין שטמא טומאת שרץ וכבלה ושאר
טומאות כלן חוץ ממדרס שאיכו כעשה אב הטומאה אם שכב עליו הזב או ישב אלא ראשון כמגעו של זב ׃
ודיצת הערביין תריס קטן ביותר שהערביים עושים לדיצה ולשמחה ולשחוק ואיכו כלי של תשמיש ׃ ב
בקתדרא שהיא קבוע ומוקפת משלש רוחות ׃ טמאה מדרס דמיוחדת לישיבה ׃ כמטה שהיא ארוכה ומיוחדת
לשכיב בה פרקמטיא ושוכב בה אומדים לו עמוד ונעשה מלאכתנו ׃ ושל אבנים העשויה להוליך בה אבני׳ ׃

עקורים

טהורה מכלום לפי שפרוצה מתחתיה כקנים גדולים כמוציא רמון: ג שנסדקה טמאה מדרס דכיון שנסדקה ואינה ראויה ללישה מיחדין אותה לישיבה: טמאה טמא מת דכלי תשמיש היא: והבאה במדה שמחזקת ארבעים סאה בלח שהן כוריים ביבש: טהורה מכלום שמפני גדלה וגדלה אינה מטלטלת מלאה ואכן דומיא דשק בעינן דמטלטל מלא וריקן: ד תיבה שפתחה מצדה משמשת ישיבה עם מלאכתה שיכולי' להשתמש בה כשהוא יושב

ג שלש עריבות הן עריבה משני לוג ועד תשעה קבין שנסדקה טמאה מדרס שלימה טמאה טמא מת והבאה במדה טהורה מכלום. ד שלש תיבות הן תיבה שפתחה מצדה טמאה מדרס מלמעלן טמאה טמא מת והבאה במדה טהורה מכלום. ה שלשה תרבוסין הן של ספרין טמא מדרס שאוכלין עליו טמא טמא מת ושל זתים טהור מכלום. ו שלש בססיות הן שלפני המטה ושלפני סופרין טמא' מדרס ושל דלפקי טמאה טמא מת ושל מגדל טהורה מכלום. ז שלש פנקסיות הן האפיפורין טמאה מדרס ושיש בה בית קבול שעוה טמאה טמא מת וחלקה טהורה מכלום. ח שלשה מטות הן העשוין לשכיבה טמאה מדרס של זגגין טמאה טמא מת ושל סרגין טהורה מכלום. ט שלש משפלות הן של זבל טמא' מדרס של תבן טמא' טמא מת והפוחלץ של גמלי' טהור מכלום.

י שלשה מפצות הן העשוי' לישיבה טמאה מדרס של צבעין טמא טמא מת ושל גתות טהור מכלום. יא שלש חמתות ושלש תורמלין הן המקבלי' כשעור טמאי' מדרס ושאינן מקבלין כשעור טמאים טמא מת ושל עור הדג טהור מכלום. יב שלשה עורות הן העשוי לשטיח טמא מדרס לתכריך הכלים טמא טמא מת ושל רצועות ושל סנדלים טהורה מכלום.

יג שלשה

בזמן שפתחה מצדה מה שאין כן כשפתחה מלמעלן: והבאה במדה דתניכן במתניתין שהיא טהורה מכלום אאינה מיוחדת למדרס קאי דהטמאה מדרס א אפילו באה במדה לעולם היא טמאה: ה תרבוסים כלים של עור כעין ארגזים: של ספרים מקיזים דם: טמא מדרס גדול הוא וחזי לישיבה או למונח עליו: ושאוכלים עליו כלי תשמיש הוא: ושל זיתים שסוחטים בו הזיתים לא חשיב כלי של משמשי אדם: ו בסיסאות ואת כנו מתרגמי' ית בסיסיה: ושל דלפקי כלי עץ שמשימים בו כלוחית ואשישות ואוכלים ומשקים ועמכו כותלים וכותני' על השלחן והכסים שלפניו אינו לישיבה אבל תורת כלי ע עליו: ושל מגדל אוכר של עץ א אכמריאו בלעז טהו' מכלום דלאו כלי הוא ותורתו מוכחת עליו ז שלש פנקסיות הן העשויין לכתוב בהן כמו מכוכי של פנקסו: אפיפורין לוח שמניחים עליו אבק של עפר וכותבים בו חשבונות וגדול הוא וחזי לישיבה: שיש לה בית קבול שעוה לוח שטוחין פניו בדונג ורושמין על הדונג בחרט: והחלקה שאין בה שעוה וכותבים עליה בדיו ואין לה בית קבול: ח של זגגים שמניחים עליה כלי זכוכית: סרגים עושי המרכבות בערבי קורים למרכב סירג ויש שמסרגים את השבכות וטהורה מכלום לפי שאינה ממשמשי אדם: ט משפלות קופות עשויות להוציא בהם זבלים לשדות: של זבל טמאה לפי שראויה לישיבה: והפוחלץ עשוי כעין מכבר מעשה רשת והנקבים שלו רחבים יותר ממשפלת של תבן ואינה ראויה אפילו לקבל תבן שנקביה רחבים ביותר וגם אינה ראויה לישיבה שהכלים שלה קשים ואין ראויין לישב עליהן הילכך טהורה מכלום: י מפצים כמין מחצלאות עשויות מחילף ומסיב וקנה וגומא וגמי וכיוצא בהן: ושל צבעים שהצבעים נותנים עליהם סבגדים: טמא טמא מת שאינם מיוחדים לישיבה אבל תורת כלים יש לכן: ושל גיתות העשויות לכסות בהן ענבים וזיתים: יא חמתות כאדות של עור: תורמולין כיסין גדולים של עור שהרועים מניחים מזונן לתוכן המקבלים כשיעור המפורש למעלה בפרק כריס החמת של שבעת קבים והתורמל של חמשת קבין וכל שכן אם מחזיקים יותר דאז משמשים ישיבה עם מלאכתן אבל פחות מכאן לא: ושל עור הדג טהורים מכלום דכל הבא מבריות שבים טהור: יב לשטיח לשטוח בארץ לישב עליו: תכריך הכלים לכרוך בו את הכלים כגון סכינים ומספרי' ומחטים כדי לשמרן: ושל רצועות ושל סנדלים עור העומד לחתוך ממנו רצועות וסנדלים טהור מכלום דמחוסר מלאכה הוא: אבל רצועות שמתוקנות כבר טמאות. כדתנן

במסכת

במסכת נגעים פרק יא: יג לוילון טמא טמא מת שעשוי למסך לפני הפתח וטמא לפי שהשמש מתעטף בשוליו לפעמי׳ ומתחמם בו: של צורות בגד שהוא ביד רוקם ובו מיני צורות כדי לראו׳ בו לעשו׳ כמותם בבגד אחר: יד של ידים טמאה מדרס לפי שפעמים כותבה על הכסת וישן עליה: ושל תכריך ככלי בני לוי שהיו הלויים כורכים כלי השיר שלהן במטפחות ודרך שאר בני אדם לעשות להן תיק של עור ואף הן טהורים: טו פרקליטין

יג שלשה סדינין הן העשוי לשכיבה טמא מדרס לוילון טמא טמא מת ושל צורות טהו׳ מכלום׃ יד שלש מטפחות הן של ידים טמא מדרס של ספרין טמאה טמא מת ושל תכריך ושל נבלי בני לוי טהורת מכלום׃ טו שלשת פרקיליבין הן של צדי חיה ועוף טמא מדרס של חגבין טמא טמא מת ושל קייצין טהור מכלום׃ טז שלש סבכות הן של ילדה טמאה טומאת מדרס של זקנה טמא׳ טמא מת ושל יוצאת לחוץ טהורה מכלום׃ יז שלש קופות הן מהוהה שטלייה על הבריה הולכין אחר הבריה קטנה על הגדולה הולכין אחר הגדולה היו שוות הולכין אחר הפנימית רבי שמעון אומר כף מאזנים שטליו׳ על שולי המיחם מבפנים טמא מבחוץ טהור טליית על צדה בין מבפנים בין מבחוץ טהור׃

פרק כח

גורת יד של עור שכושאים ביידי עופות כשתופשים בידיהן העוף שקורין אסטו״ר או אספריור וכו יוצאים לצוד חיה או עוף וטמא מדרס לפי שנשען עליו: ושל חגבים ההולכי׳ לצוד חגבי׳ וכותבי׳ אותם בו: ושל קוצים ללקט קוצי׳ ואית דגרסי של קייצים המיבשים פירות הקיץ כגון שעושי׳ גרוגרות וצמוקים בשדם: יז סבכות כפה שכושאות הנשים על ראשן עשויה כעין רשת שיש בה נקבים דקי׳ ושל ילדה ראוי׳ לישיבה ולכך טמאה מדרס ושל זקנה מעשים מוכיחי׳ עליה שאינה ראויה לישיבה וכתוספתא תניא של זקנה טמאה מדרס שאינה מקפדת עליה ופעמים מושבת עליה ושל ילדה שמקפדת על כליה אינה יושבת עליה ולכך טמאה טמא מת: ושל יוצאות החוץ סודר שכותבות הנשים על ראשן כשיוצאות לחוץ וי״מ יוצאות החוץ מתרגמים זונה נפקת ברא כלומר סבכות של זונות טהורות לפי שאינן חשובו׳ כלי פי׳ סבכות שנקרעו ורוב שער האשה יוצא לחוץ שאינן מקבלות רוב שער ראשה של אשה: יז שהוא כנגד ישן וכלוי: שטלייה כמו שטלאה מלשון טלאי על גבי טלאי כלומר שעשה טלאי על החדשה: הולכים אחר הבריאה דכין אותה כדין הבריאה אם טמאה טמאה ואם טהורה טהורה: קטנה על הגדולה בין שתיהן מחוסות בין שתיהן בריאות הולכי׳ אחר הגדולה ואם הגדולה נקובה כמוציא רמון שכשבירה כזו כטהרה גם הקטנה שמחוברת עמה טהור אף על פי שהיא שלימה ואם הגדולה שלימה והרי היא מקבלת טומאה אף הקטנה המחוברת עמה טמאה ואף על פי שהיא נקובה במוציא רמון: הולכים אחר הפנימית אם טמאה הפנימית טמאה החצונה ואם הפנימית טהורה החצונה נמי טהורה:
רבי שמעון אומר כף מאזנים לפרושי מלתא דתנא קמא קאתי וכף מאזנים של מתכת טמאה איירי דאם טלאם בתחתית המיחם מבפנים טמא המיחם ואם טלאה מבחוץ טהור המיחם: טלייה על צדה שהדביק הטלאי על דפנות המיחם לא בתחתיתו בין מבחוץ בין מבפנים טהור · ומסקנא דכלים פרקין וטעמ׳ דכלים טמא מדרס וטמא טמא מת וטהור מכלום האמורים כאן הוא דכל דבר הראוי לשכיבה והוא שיהיה עשוי לשכיבה או לישיב׳ או להשען עליו טמא מדרס לבד אם הוא כלי חרס דאיכא מטמא מדרס דסבי ילפינן מקרא דכתי׳ ואיש אשר יגע במשכבו מקיש משכבו לו מה הוא יש לו טהרה במקוה אף משכבו שיש לו טהרה במקוה יצא כלי חרס שאין לו טהרה במקוה וסמפן העשוי לשכיבה אף על פי שאין לו טהר׳ במקום מדכתי׳ כל כלי אשר יעשה מלאכה בהם במים יובא כלי במים יובא והאי לאו כלי הוא מכל מקום טמא מדרס דמדכינן ליה מקר׳ דכתי׳ כל המשכב כל לרבו׳ את הספן ואין לו טהרה עד שיחתך וישאר ממנו פחות משש על שש וכלי שאינו ראוי למדרס טמא מת׳ שנאמ׳ כלי גללי׳ כלי אד״מ טהורי׳ מכלום וכן כל דבר הבא מן הים טהור וכלי עץ הבא במדה שמחזיק ארבעים סאה בלח שהם כורים ביבש נמי טהור מכלום לפי שאינו מטלטל מלא וכן דבר שאין עליו תורת כלי או שיש לו תורת כלי ואינו ממשמשי אדם אלא משמשי משמשיו טהור כגון תרכוס של זיתים ומפץ של גתות וסדין של נודות דאמרינן במתניתין שהן טהורים מכלום דלא חשיבי כלים של משמשי אדם:

כל הכלים

פרק כה

כל הכלים יש להם אחורים ותוך כגון הכרים והכסות והסקין והמרצופין דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר כל שיש לו תוברות יש לו אחוריים ותוך וכל שאין לו תוברות אין לו אחוריים ותוך השלחן והדלפקי יש להם אחורים ותוך דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר אין להם אחוריים וכן טבלה שאין לה לזביז׳

ב חמרדע יש לו אחוריים ותוך משבעה לחרחור מארבעה לדרבן דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר אין להם לא הוזכרו ארבעה ושבעה אלא לשירים׳

ג מדות יין ושמן וזומא ליסטרא ומסננת של חרדל ומשמרת של יין יש להם אחוריים ותוך דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר אין להם רבי שמעון אומר יש להם נטמאו מאחוריהן מה שבתוכה טהור וצריך להטביל׳

ד הרובע וחצי הרובע נטמא הרובע לא נטמא חצי הרובע נטמא חצי הרובע לא נטמא הרובע אמרו לפני רבי עקיבה הואיל וחצי הרובע אחוריים לרובע כלי שנטמא תוכו לא נטמא אחוריו אמר להן של בת קודמין היא או שמא הרובע אחוריו לחצי הרובע כלי שנטמאו אחוריו לא נטמא תוכו ה

כל - שכלים יש להן אחורים ותוך כלים שנטמאו במשקין טמאים אם נגעו המשקים מאחוריהן של כלים נטמאו אחוריהן ולא נטמא תוכן משום דטומאת משקים לטמא כלי' לאו דאורייתא הקלו חכמי' בטומאתן אבל אם נטמא תוכן כגון שנגעו משקי' טמאים בתוכן נטמאו אחוריהן והיינו דתנן יש להן אחורי' ותוך כלומ' שחלוק דין אחוריהם מדין תוכן: כגו' הכרים והכסתו' ואע"פ שמשתמשי' בהן בתוכן ובאחוריהן שראוי להפכן ולעשו' תוכן אחוריהן ואחוריה' תוכן אף על פי כן חלוק דין תוכן מדין אחוריהן: מרצופין שקין גדולים של עור שמוליכים בהן סחורות בספינות: כל שיש לו תוברות לולאות כמו שיש למכנסי' תפורות לאחוריו של בגד יש לו אחורי' ותוך דכיו' דיש לו תוברו' לא חזי להפכו ותוכו חלוק מאחוריו אבל כשאין לו תוברות דחזי להפכו אין תוכו חלוק מאחוריו אלא כשנגעו משקי' טמאים בין מאחוריו בין מתוכו נטמא כלו והלכה כר' יהודה: השלחן והדלפקי קסבר ר' יהודה כיון דפניו משופים וחלקי' שפניהם כדוגמ' תוכו והלכ' כר' יוסי':

ב. מרדע הוא מקל ארוך עגול ועב שלש טפח ובראשו האחד ברזל רחב מחודד לחתוך בו שרשי' ושמו חרחור ובראשו השני ברזל כמין מרצע ושמו דרבן שבו מלמד הפרה לתלמיה: משבעה לחרחור מארבעה לדרבן אם נפלו משקין טמאים על החרחור אין טמא מן המרדע אלא שבעה טפחי' ואם על הדרבן נפלו אין טמא אלא ארבע' ורמב"ם פי' שאם נפלו משקי' טמאים במרדע חוץ לשבעה טפחים מן החרחור או חוץ לארבע' טפחי' מן הדרבן הוי ככלי שנטמאו אחוריו ולא נטמא תוכו ואותן שבעה טפחי' הסמוכי' לחרחור והארבעה הסמוכי' לדרבן לא נטמאו: לא לשירי' כשכתבו חכמי' שיעור לחרחור שבעה ולדרבן ארבעה לא כתבו אלא לענין זה שאם נשבר המרדע ונשאר סמוך לחרחור שבעה טפחי' או סמוך לדרבן ארבעה טמא מפני שראוי לעשות מעין מלאכתו פחות מכאן הוי כשברי כלי' וטהור והלכ' כר' יהודה:

ג. וזומא ליסטרא כלי שראשו אחד כף וראשו האחר מזלג בכף מעלין בו מרק מן הקדרה ובמזלג מעלין בו בשר: ר' יוסי אומ' אין להם אחורי' ותוך טעמ' דר' יהוד' משו' דכל הני כלי' יש מאחוריהן חקק בית מושב כמין שמשי' לכלי כסף ופעמים שכופהו על פיו ומשתמש בחקק שבאחוריו: ר' שמעון אומ' יש להן לענין מה שבתוך שכלי יש להן דין אחורי' ותוך שאם נטמאו אחוריו לא נטמ' מה שבתוך הכלי אבל לענין הכלי עצמו אין חלוק דין אחוריו מדין תוכו שאם נטמאו אחוריו צריך להטביל את כלו כשנטמא תוכו והלכ' כר' יהודה:

ד. הרובע וחצי רובע כגון חתיכת עץ עבה וארוכה ובו שתי מדות חקוקות זו אצל זו אחת מחזיק רובע ואחת מחזיק חצי רובע ודופן מפסיק בין זו לזו: כלי שנטמא תוכו בתמיה וכי כלי שנטמא תוכו לא נטמאו אחוריו ואמאי תנן לא נטמא חצי רובע והלא אחוריו של רובע הוא: שלוות קודמי' היא כל אחת מהן לותה הקדימ' מחברתה כלומ' שאין להן קדימה זו על זו וכשם שאתה אומר שחצי רובע אחורי' לרובע כך תאמ' שהרובע אחורים לחצי רובע וכשנטמא הרובע אחוריו של חצי רובע נטמאו ולא תוכו ונראת רבותינו של בת קודמים היא לפי שכתות של תלמידים שיושבים לפניו שורות שורות ספר להם שאלה זו כבר שאלום מפני הכת של תלמידי' היושבת

בשורה

בשורה הקדומה וכך השבתי להם או טמא וכו׳ : ה הרובע ואחוריו טמאים הרובע היינו תוכו ואחוריו היינו שדפנו׳ המקיפו׳ את הרובע מבחוץ אבל דופן המפסיק בין שניה׳ בכלל תוכו של חצי רובע שהו׳ כד שכלפי חצי רובע וכן כשנטמ׳ חצי הרובע חצי הרובע ואחוריו טמאין חצי הרובע היינו תוכו ואחוריו היינו דפנו׳ המקיפות חצי הרובע מבחוץ ודופן המפסיק כד של כלפי הרוב׳ בכלל תוכו של רובע : נטמאו אחורי הרובע היינו דפנו׳ המקיפות מבחוץ : אין חולקין את הגביי׳ היינו האחורי׳ וכל האחורים טמאי׳ כשנטמא אחד מן האחורי׳ מטביל את כלו רובע וחצי רובע ואין הלכה כרבי מאיר ודין דופן האמצעי מפורש לעי׳ בסוף פר׳ שני דר׳ יוחנן בן כורי אומר חולקין את עביו המשמש לטמ׳ טמא והמשמש לטהו׳ טהו׳: ו כני הכלי׳ בסיסי הכלים לשון ואת כנו דמתרגמינן וית בסיסיה. והונגיה׳ כמו ואונגיא׳ כלומ׳ שפתותיהם: ואזניהם מקום שתוחבי׳ בו הביתיד : המקבלי׳ שיש להן תוך : מגנבן והן טהורין דלא חשיבי הכי חבור להביא טומאת משקין לכלי שיש בו בית קבול וסגי בנגוב אבל לכלי שאין לו תוך בעי טבילה ואזניו וידיו טהורים עבדי רבנ׳ ביה הכר׳ כי היכי דלא לשרוף עליהו תרומה וקדשי׳ ודוק׳ בתרומה עבוד הכירא אבל לא בקדשי׳ כדתנן לקמן בפרקין:

תוכו׃ ה נטמא הרובע ואחוריו טמאין חצי הרובע ואחוריו טהורין נטמא חצי הרובע ואחוריו טמאין הרובע ואחוריו טהורין נטמאו אחורי הרובע אחורי חצי הרובע טהורין דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אין חולקים את הגביין וכשהו׳ מטביל את כלו׃ ו כני כלי׳ ואוגניהן ואזניהם וידות הכלים המקבלים שנפלו עליהן משקין מגנבן והם טהורים ושאר כל הכלים שאינם יכולין לקבל רמונים שאין להם אחוריים ותוך שנפלו משקין על מקצתו כלו טמא כלים שנטמאו אחוריו במשקין אחוריו טמאים תוכו ואוגנו ואזניו וידיו טהורין נטמא תוכו כלו טמא׃ ז כל הכלים יש להם אחוריים ותוך ויש להם בית צביעה רבי טרפון אומר לעריבה גדולה של עץ ר׳ עקיבא אומר לכוסות רבי מאיר אומר לידים הטמאות והטהורות אמר ר׳ יוסי לא אמרו אלא לידים הטהורות בלבד׃ ח כיצד היו ידיו טהורות ואחורי הכוס טמאים אחזו בבית צביעתו אינו חושש שמא נטמאו ידיו באחורי הכוס היה שותה בכוס שאחוריו טמאים אינו חושש שמא נטמא המשקה שבפיו באחורי הכוס וחזר וטמא הכוס קומקום שהוא מרתיח אינו חושש שמא יצאו משקין מתוכו ונגעו באחוריו וחזרו לתוכו׃ ט כלי הקדש אין להם אחוריים ותוך ואין להם בית צביעה ואין מטבילים כלים בתוך כלים לקדש כל הכלים יורדין לידי טומאתן במחשבה ואינן עולים

מידי

ז בית הצביעה גרסי׳ מקום שאוחזין הכלי כשמושיטין אותו מזה לזה לשון ויצבט לה קלי שפירושו ויושט ואית דגרסי בית הצביעה מקום שאוחז בו באצבעו ויש להן בית הצביעה שאם נטמאו אחוריו בית הצביעה טהור ואם נטמא בית הצביעה אחוריו טהורין : לעריבה גדולה של עץ יש לה בית צביעה אבל לשאר כלים לא שבעריבה גדולה יש הפרש בין בית הצביעה לאחורים שאם יש משקים באחורי העריבה וידיו טמאות אוחז בבית הצביעה ואין חושש שמא יגע במשקים שבאחוריו ויחזרו ויטמאו את העריבה : רבי עקיבא אומר לכוסות אף לכוסות יש להן בית צביעה : לידים הטהורות וטמאות יש הפרש בין בית הצביעה לאחורים לידים הטמאות כדפרישית ולטהורות כדמפרש לקמן כיצד : ורבי יוסי סבר לידים הטהורות בלבד לא חיישינן אבל לידים טמאות חיישינן והלכה כתנא קמא וכדמפרש רבי יוסי : ח היו ידיו טהורות ועליהם משקה טופח : אינו חושש שמא נטמאו משקין שעל ידיו באחורי הכוס ויחזרו ויטמאו את הידים :

ט אין להם אחורים ותוך דהנוגע באחד מהן כנוגע בכלו ויש להן אחורים ותוך דתנן לעיל דוקא בתרומה : ואין מטבילין כלים לתוך כלים כשצריכין טמאים מפני שכבדו של כלי חוצץ וחשו לקדש יותר מבתרומה : יורדים לידי טומאתן במחשבה כגון טבעת בהמה שאינה מקבלת טומאה וחשב עליה ליתנה באצבע אדם מקבלת טומאה מכאן ואילך במחשבה זו אבל טבעת אדם שחשב עליה ליתנה לבהמה לעולם היא מקבלת טומאה עד שיעשה בה שנוי מעשה לשנו׳ בורתה : ומחשבה אינה מבטלת לא מיד מעשה ולא מיד מחשבה אם לאחר שחשב על טבעת בהמה לעשותה לאדם שהיא מקבלת טומאה

במחשבה זו חזר וחשב עליה להחזירה לבהמה אין מחשבה זו השניה מעלה מידי טומאה שירדה לה במחשבה הראשונה :

מידי טומאתן אלא בשנוי מעשה שהמעשה מבטל מיד המעשה ומיד מחשב' ומחשב' אינ' מבטלת לא מיד מעש' ולא מיד מחשב'

פרק כו

סנדל עמקי וכיס של שנצות ר' יהודה אומר אף כפיפה מצרית רבן שמעון בן גמליאל אומר אף סנדל לדיקי ביוצא בהן הרי אלו מטמאין ומטהרין שלא באומן אמר רבי יוסי והלא כל הכלים מטמאי' ומטהרין שלא באומן אבל אלו אע"פ שהן מותרין טמאין שההדיוט יכול להחזירם לא אמרו אלא בכפיפה מצרית שאף האומן אינו יכול להחזירה ב כיס של שנצות שנטלו שנציו טמא נפשט טהור טילה עליו את הכטלת מלמטן טמא כיס לתוך כיס שנטמא אחד מהן במשקה לא נטמ' חבירו צרור המרגלית טמא צרור המעות ר' אליעזר מטמא וחכמים מטהרי' ג כף לקטי קוצי' טהור' הזון והבורכיר טמאין והשרוולין טמאי' והפרקלימין טהור' וכל בית אצבעו' טהורו' חוץ משל קייצין מפני שהיא מקבלת את האוג נקרע אם אינה מקבלת את רוב האוג טהורה ד סנדל שנפסקה אחת מאזניו ותקנה טמאה מדרס נפסקה שניה ותקנה טהור מן המדרס אבל טמא

מגע

סנדל עמקי סנדלים הנעשים בכפר עמקי : כיס של שנצות כמין רצועות תחובות בלולאות בשפת הכיס ומושכים אותן אילך ואילך והכיס נסגר מאליו : כפיפה מצרית של עשוי מנורי הדקל שמביאי' מצרי' והוכין וקורעין אותן ועושין מהן כמין חוטין ועושין מהן כפיפה וחבלים : סנדל לדיקי סנדל שעושי' אנשי לדיקיא : הרי אלו מיטהרין ומיטמאין שלא באומן משום דכל הני יש להן רצועות ואין צריך לקשרן של אומנות ברצועו' והן נסגרי' מאליהן וכן נפתחים מאליהן ע"י רצועות אחרות שמושך בהן כעין שעושים לכיסין במקומנו ואם הותרו אותן הרצועות לשוב אין ראויין לשנות לפיתוח טהורי' ור' יוסי סבר דאע"פ שהן מותרי' טמאין כיון דהדיוט יכול להחזירן חוץ מן הכפיפה דאף האומן אין יכול להחזירה והלכה כר' יוסי : ב שנטלו שניו לרבנן מיירי שלא נטלו לגמרי אלא שניתקו מן הלולאות עדין תלויות בכיס ולר' יוסי אפי' נטלו לגמרי מפני שהדיוט יכול להחזירם : נפשט הכיס ונעשה כמין עור חלק שאין לו בית קבול טהור : טלה עליו מטלית כתן בפוליו טלאי כלומר חתיכה קטנה של עור חבר בו מלמטה דדרך שהכיסים מכניסי' עור קטן בין התפירה וכשנפשטו נשאר אותו העור ולא בטל קבולו : לא נטמא חבירו דטומאת משקים לטמא כלים לאו דאורייתא ולא חשיב חבור : צרור המרגלית מכניסין מרגלית בתוך עור להיות שמורה שם וקושרים אותו וכשמוציאין המרגלית נשאר העור כמו כיס עד שיתרפט ויפשט ומחמת אותה מרגלית שעמדה בו ימים רבי' נקרא : צרור המעות כמו צרור המרגלית וטעמא דצרור המרגלית מיטמא טפי משום דדרך צרור המרגלית לעמוד יותר מצרור המעות שצרור המעו' רגילי' להתיר תמיד משום דלהוצאה כתנו והלכה כחכמים : ג כף לוקטי קוצים כעין כף יד של עור תופשים מלקטי קוצים בידיהן שלא ינקבו ידיהן בקוצי' : טהורה דאינה עשויה לקבלה : הזון אזור כמין אבנט ובלשון יוני קורין לאזור זוני : ברכייר דפוס של עור נתון על הברכים כדי שיוכלו לעמוד על ברכיהן : טמאים דעשויים לקבלה : שרוולים כמין בית יד של עור דחוק וכר שנותני' בעלי אומניות בזרועותיהן כדי שלא יפלו בגדיהן הרחבים על ידן ויבטלו אותן ממלאכתן : פרקמיכין גרסינן והוא דבר שמחתל וקושר בו פדחתו : בית אצבעות כמין יד של עור עשוי להכניס אצבעותיו לתוכו : קייצי' מלקטי קוצי' • פ"א מלקטי פירות הקיץ : האוג פרי אדום המכוי באלן שגדל ביער מאליו ופעמים שהמלקטי' קוצים ביערים מלקטים האוג ונותני' אותו בבית אצבעו' כמנא שהוא עשוי לקבלה : ד ותקנה טמאה מדרס עדין עומד בטומאתו כיון דאזן שניה קיימא : טהור מן המדרס אע"פ דנתקנה ראשונה קודם שנשברה שניה מ"מ טהור דפנים חדשות באו לכאן שלאחר שירדה לה טומאת מדרס נתחדשו לה פנים הללו ואין זו הראשונה מאחר שנשבר ונתקלקל בה כדי בטולה : אבל טמא מגע מדרס משום דאזן ראשונה כשנשברה ותקנה שהביא אזן אחרת תחת השבורה וחברה לסנדל נטמאת מגע מדרס שהרי נגעה בסנדל הטמא מדרס וכי נשברה אזן שניה

דפרק

דפרח מניה טומאת מדרס אשתייר ביה טומאת מגע דכל הסנדל מחובר לאזן ראשונ׳ שנתקנ׳ עד שנפסקה
אזן שניה טהורה דכיון דנשברו שתי אזנים תו לא חזי למדי : עקבו עור של סנדל המכסה את גובה הרגל
שכנגד שוקו מאחוריו : חוטמו שעולה כנגד אצבעות הרגל מלפניו : טהור מטומאה דלמפרע אבל מקבל
טומאה מכאן ולהבא : סוליים עור שתחת פרסת הרגל בלבד שאין לו עקב ובלעז סו״לא : האמוס דפום
של מנעל עשוי מעור מלא שיער:

מגע מדרס לא הספיק לתקן את הראשונה עד שנפסקה שנייה
נפסק עקבו ונטל׳ חוטמו או שנחלק לשנים טהור סוליים
שנפסק מכל מקום טהור מנעל שנפחת אם איננו מקבל את רוב
הרגל טהור מנעל שעל האמום רבי אליעזר מטהר וחכמי׳ מטמאים
כלי חמתות צרורות טהורות חוץ משל. ערביין ר׳ מאיר אומ׳ צרור
שעה טהורות צרור עולם טמאות ר׳ יוסי אומר כל חמתות צרורות
טהורות ׃ ה אלו עורות טמאין מדרס עור שחשב עליו לשטיח
עור סקורטיא עור קטבוליא עור החמור עור הבתן עור הכתף עור
הרופא עור העריסה עור הלב של קטן עור הכר עור הכסת מדרס
עור הסרוק עור הסורק ר׳ אליעזר אומ׳ מדרס וחכמי׳ אומרי׳ טמ׳ מת ׃
ו עב כסות ותכריך כסות מדרס עב ארגמן ותכריך ארגמן בש״א
מדרס ובה״א טמ׳ מת עור שעשאו חפוי לכלי טהור למשקלו׳ טמא
ר׳ יוסי מטהר משו׳ אביו ׃ ז כל מקו׳ שאין חסרון מלאכ׳ מחשב׳
מטמאתן וכל מקום שיש שם חסרון מלאכה אין מחשב׳ מטמאתן
אלא העוצבה ׃ ח עורות בעל הבית מחשבה מטמאתן
ושל עבדן אין מחשבה מטמאתן של גנב מחשבה מטמאתן ושל
גזלן .

רבי אליעזר מטהר דסבר לא
נגמרה מלאכתו של מנעל עד
שישמטנ׳ מעל גבי האמוס וחכמי׳
מטמאין דחשבי ליה נגמרה
מלאכתו והלכה כחכמים:
כל חמתות צרורות כאדות שנקבו
נקב המוציא מידי טומאתן וקשר
הנקב טהורין כמו שהיו מפני
שעתיד להתיר הקשר חוץ מקשר
של ערביים שאינו נוח להתיר:
צרור שעה קשר העשוי לפי שעה
ועומד להתיר: צרור עולם קשר
העשוי להיות קיים לעולם: כל
חמתות צרורו׳ טהורות בין צרור
עולם בין צרור שעה ואפילו של
ערביים והלכה כת״ק : ה
לשטיח לשטוח ע״ג קרקע ולישב
עליו : סקורטיא עור שלובשים
הסנדלי׳ בשעת מלאכתן : קטבליא עור שמציעין ע״ג המטה ושוכבי׳ עליו : עור החמר גרסי׳ ולא עור החמור
כלומר עור שמשי׳ החמר על בגדיו כשמחמר אחר בהמותיו : עור הבתן עור שנותנים לפניהם אומני פשתן
כדי שלא ידבק הנעורת של פשתן בבגדיהם : עור הכתף שמשים הכתף בכתפו שלא יזיק לו המשאוי שעל
כתפו : עור הרופא רופא החבורות נותן לפניו עור שלא יטנפו בגדיו בדם הפצעים : עור העריסה
שמשימים על עריסה של קטן : עור הלב של קטן רגילים היו לחגור עור על מתני הקטן כנגד לבו שלא
יכנו החתול על לבו וימות : עור הכר והכסת של מיטה : עור הסרוק עור שחוגרים אומני המסרקות
על מתניהן : עור הסורק אומנים הסורקי׳ פשתן : ר׳ אליעזר אומר מדרס וכ״ש טמא מת דהא תנן בפרק
בא סימן כל הטמא מדרס מיטמא טמא מת : וחכמים אומרים טמא מת ולא מדרס שאין עשויין לישב
עליהן והלכה כחכמים : ו עב כסות כגון לבדין שעשה מהן כסות וזהו עב כסות וכן עב ארגמן לבד כבוע
ארגמן כך פירשו רבותי ואני שמעתי עב כסות עור שמכסים בו הבגדים עב ארגמן עור שמכסי׳ בו ארגמן:
תכריך כסות עור שכורכים בו הבגדים : תכריך ארגמן עור שכורכים בו ארגמן: חפוי מכסה תרגום
מכסה חופאה: טהור דהכי תניא יכול שאני מרבה חפויי כלים לטומאה תלמוד לומר אשר יעשה מלאכה
בהם פרט לחפויי כלים : ולמשקלות טמא והא דתנן לעיל סוף פרק כל כלי עץ שנחלק זה הכלל העשוי
לחפוי טהור חפוי דמשקלות שאני לפי שהוא עשוי לקבלה והמשקלות עצמה איכה כלי והלכה כתנא קמא :
ז שיש חסרון מלאכה שעדין חסרה מעשה ואחרי כן תתקיים המלאכה : אלא העוצבה שאף על פי
שחסרה מלאכה מחשבה מטמאתה לפי שאין מקפידין על חסרון מלאכה שלה ועוצבה הוא עור המכסה
את המרכב ואינה צריכה קיבוע דכיון דעשויה לכסוי איכה חושש לקבוע : ח של בעל הבית דאינו עשוי
למכרן ועושה מהן מטות ודולפקאו׳ וטבלאות : חשב עליהן לדבר שראויין לו בלא חסרון מלאכה מקבלי׳
טומאה מיד : ושל עבדן דעשוי למכור אין המחשבה מטמאתן דעביד דממליך ומוכרן והלוקח יעשה מהן

מבעלי׳ ועדין לא נגמרה מלאכתן לכך : של גנב מחשבה מטמאתן דקננהו ביאוש דקסבר סתם גניבה יאוש בעלי׳ הוא דלא ידעי ממאן לתבעו: ושל גזלן אין מחשבה מטמאתן ואע״פ שחשב עליהן לדבר שאין בו חסרון מלאכה דסתם גזלה אין בו יאוש בעלי׳ דכיון דידע מאן גזליה אזיל ותבע ליה בדינא : חלוף הדברי׳ סתם גזלה איכא יאוש דלעיניה שקל מיניה ומחזו חזא דאכיש אלמא הוא ומיאש אבל סתם גניבה סבר משכחנא ליה לגנב ותבענא ליה לדינא

גזלן אין מחשבה מטמאתן רבי שמעון אומר חלוף הדברים של גזלן מחשבה מטמאתן ושל גנב אין מחשבה מטמאתן מפני שלא נתיאשו הבעלים ״ ט עור שהוא טמא מדרס וחשב עליו לרצועות ולסנדלין כיון שנתן בו את האזמל טהור דברי ר׳ יהודה וחכמים אומרים עד שימעטנו פחות מה׳ טפחים ר׳ אליעזר בר׳ צדוק אומ׳ אף העושה מטפחת מן העור טמא׳ ומן הכסתות טהורה ״

פרק כז

הבגד מטמא משום חמשה שמות השק משום ארבעה העור משום שלשה העץ משום שנים וכלי חרס משום אחד כלי חרס מטמא משום כלי קבול כל שאין לו תוך בכלי חרס אין לו אחוריים מוסף עליו העץ שהוא מטמא משום מושב וכן טבלה שאין לה לזביז בכלי עץ טמאה ובכלי חרס טהורה מוסף עליו העור שהוא מטמא משום אהלים מוסף עליו השק שהוא מטמא משום אריג מוסף עליו הבגד שהוא מטמא משום שלש על שלש ״ ב הבגד מטמא משום שלשה על שלשה למדרס ומשום שלשה על שלשה לטמא מת השק ארבעה על ארבעה העור חמשה על חמשה מפץ ששה על ו׳ שוין למדרס ולטמא מת רבי מאיר אומר השק שיריו ארבע׳ ותחלתו משיגמר ״ ג העושה שנים מן הבגד ואחד מן השק שלשה מן השק

ואחר

ולא מיאש והלכה כת״ק : ט עור שהוא טמא מדרס כגון שטיח וכיוצא בו : אף העושה מטפחת מן העור שהוא טמא מדרס טמא׳ המטפחת שהמטפח׳ דומה לשטיח לפעמים שהוא יושב עליה אבל אם קרן הכסתו׳ של עור הטמאות ועשה מהן מטפחות טהורות מדי דהוה אכלי׳ שנשברו ואיהו מקבלן טומאה מכאן ולהבא כדתנן לעי׳ בפרק כ״ד :

הבגד מטמא משום חמשה שמות כדמפר׳ ואזיל משום כלי קבול משום מושב משום אהלים משום אריג משום שלש על שלש וכל אחד מהם משוב׳ שיעורו זה מזה כיצד בגד שיש לו בית קבול כגון כרור מרגלית דתנן לעיל או בית קבול סמן או בית קבול שעוה שיעורו בכל שהוא :

משום בטמא מושב ואם במדרס הזב שיעורו אין פחות מג׳ טפחי׳ על ג׳ טפחי׳ ואם נעשה אהל למת דכתיב והזה על האהל אין טמא בפחות מטפח על טפח : ואם הוא אבנט או חגורו מטמא משום אריג אע״פ שאין בו שיעור שיהיה ראוי להקרא בגד שאין ברחבו ג׳ אצבעו׳ אפי׳הכי טמ׳ מפני שהוא אריג וילפי׳ליה משק מה שק טווי ואריג אף כל טווי ואריג וכל שאר טומאות אין בגד מיטמא ולא מטמא בפחות מג׳ אצבעו׳ על ג׳ אצבעות דאינו חשוב לא לעניים ולא לעשירי׳ ואינו קרוי בגד : השק הוא האריג משער וכוכה של עזים : משום ד׳ שמות דשיעור ג׳ אצבעות על ג׳ אצבעות אין בו : העור משום ג׳ דלית ביה משום ג׳ על ג׳ ולית ביה נמי משום אריג : העץ משום שנים דליתביה טומאת אהלי׳ כדתנן בפ׳ במה מדליקין כל היוצא מן העץ אינו מטמא טומאת אהלי׳ ולית ביה נמי משום אריג ולא משוב ג׳ על ג׳ החרס משום אחד משום בית קבול בלבד דלית ביה כל הני דאמרי׳ ומדרס נמי לית ביה דכתי׳ במדרס הזב ואיש אשר יגע במשכבו מקיש משכבו לו מה הוא שיש לו טהרה במקוה אף כל שיש לו טהר׳ במקוה פרט לחרס שאין לו טהרה במקוה שאינו נעשה משכב לזב: אין לו אחורי׳ שאין כלי חרס מקבל טומאה מאחוריו כדכתי׳ וכל כלי חרס וגו׳ ואם נגעה טומאה מאחוריו לא נטמא כלל : שהוא מטמא משום אריג מה שאין כן בעור דאפי׳ חתכו לרצועו׳ דקות וארגן אינו חשוב אריג : הבגד מטמא לטמא מת ולכל שאר טומאות חוץ ממדרס : משום ג׳ אצבעות על ג׳ אצבעו׳ משום דחזי לעניי׳ ואתרבי מדכתי׳ והבגד אבל למדרס בעינן מדי דחזי לישיבה ובפחות מג׳ טפחי׳ על ג׳ טפחי׳ לא חזי למושב : ב השק האריג משער וכוכה של עזי׳ שיעורו בין לטמא מת בין למדרס אין פחות מד׳ טפחי׳ על ד׳ טפחי׳ : שוין לטמ׳ טומאת מדרס וטמא מת שק ועור ומפץ : שיריו ד׳ לעניין זה כאומר שיעורו בד׳ כשבלה ונקרע ונשתייר ממנו שיעור ד׳ טפחי׳ אבל בתחלת אריגתו אינו מקבל טומאה עד שיארג כלו ואין קלב׳ כר׳ מאיר : ג היה עושה שנים מן

הבגד

שבגד שני טפחים: ואחד מן השק טפח אחד: טהור דאין הנרוע משלים שיעורו של חשוב דהגרוע שיעורו מרובה אבל החשוב משלים שיעורו של גרוע דאפילו בשיעור מועט החשוב מקבל טומאה: מן החמור דסגי ליה בשיעור מועט מן הקל דבעי שיעור מרובה ודוק׳ כסדר הזה הכתוב במשנה מצטרפין לקל שבהן הבגד והשק השק והעור העור והמפץ אבל בגד ועור או בגד ומפץ או שק ומפץ אין מצטרפין דהמחברן בטלם דעתו אצל כל אדם ואיהו לעשות

ואחד מן העור ארבעה מן העור ואחד מן המפץ טהור חמשה מן המפץ ואחד מן העור ארבעה מן העור ואחד מן השק שלשה מן השק ואחד מן הבגד טמא זה הכלל כל שחבר לו מן החמור ממנו טמא מן הקל ממנו טהור ׃ ד המקצע מכולם טפח על טפח טמא משולי הקופה טפח על טפח טמא מצדדי הקופה רבי שמעון מטהר וחכמים אומרים המקצע טפח על טפח בכל מקום טמא ׃ ה בלויי כפה וכברה שהתקינן לישיבה רבי עקיבא מטמא וחכמים מטהרין עד שיקצע כסא של קטן שיש לו רגלים אף על פי שאין לו גובה טפח טמא חלוק של קטן רבי אליעזר אומר כל שהוא וחכמים אומרים עד שיהיה בו כשעור ונמדד כפול ׃ ו אלו נמדדין כפולין אבפליא ופמוליניא ומכנסים וכובע ובים של פנדא ובטלית שטלייה על השפה אם פשוטה נמדדת פשוטה ואם כפולה נמדדת כפולה ׃ ז הבגד שארג בו שלשה על שלשה נטמא מדרס השלים עליו את כל הבגד ואחר כך נטל חוט אחד מתחלתו טהור מן המדרס אבל טמא מגע מדרס נשל

מהן טלאי על גבי מרדעת של חמור כלן מצטרפי׳ דמאי זה מהן שיקצע טפח ויעשה אותו טלאי למרדעת של חמור מצטרף דאיכא מפקיד לגם אם הוא משכי אינשי׃ ד מכלן מאחד מהן שיקצע טפח על טפח דחזי לטמא מושב דהכי שיעורי דתנן לעיל הבגד ג׳ על ג׳ למדרס והשק ד׳ על ד׳ וכו׳ לא הוי אלא בחתיכת בגד או שק או עור או מפץ שלא חתכה ותקנה לישיב׳ אבל המקצע דהיינו המחתך והמתקן מאחד מכלן טפח על טפח כדי לישב עליו טמ׳ מושב שכן לפעמי׳ מקניעי׳ ועושים טלאי מא׳ מהן למרדעת של חמור ויושבים עליו ולא הוי אלא טפח על טפח: מכל מקום ואפי׳ מן הצדדים ורבי שמעון סבר דמן הצדדים לא חזי למושב ואין הלכה כרבי שמעון: ה כפה וכברה של עור הם ופעמים עושים כפה משיער ודינה כדין שק וכן פעמים עושים כברה מחבלים של סיפה ושל גמי ודינה כדין מפץ: עד שיקצע שיחתוך ויתקן למושב והלכה כחכמים: אף על פי שאין בו גובה טפח ואף על גב דשל גדול לא מטמא בבציר מטפח כדתנן לעיל בפרק השלחן והדלפקי כסא של קטן חזי לישיבה אפילו בבציר מטפח: עד שיהיה בו כשיעור אם הוא מבגד עד שיהיה שלשה על שלשה כשיעור טומאת הבגד למדרס: ונמדד כפול שלשה לפניו ושלשה לאחריו כמו שפושטו שהוא שטה הולך על שלשה רוחב ארכו כפלים כרחבו: ו אלו נמדדים כפולים דצריך שיהיה שיעור משני צדדים כיון דאורחיהו להשתמש בהן משני צדדים אי הוי שיעור מצד אחד לא מהני ׃ פי׳ כפולים שכל בגד במקום החתך דרך החוטים לצאת ממנו ומתקלקל וכוח ליקרע ודרך התופרים לכפול מעט סביב החתך ותופר והיינו נמדד כפול דקתני דלאחר שנכפל צריך שיהיה בו כדי מדתו ולא ליכא כדי מדתו קודם שאם היה מתיר התפירה ופושטו היה בו כדי מדתו לא מהני: אבפליא מכעל המניע עד הארכובה כין של בגד בין של עור: פמליניא כמין מכנסים גדולי׳ ממתנים ועד ירכים ויש להן שנים: וכובע סבריא: וכים של פונדא אזור חלול והוא כעין כיס העשוי לקבל: וטלית טלאי: שטלייה על השפה שתפרה על השפה סביב לבגד: אם פשוטה שאינה תפורה משני צדדי׳ אלא או מלפניו או מאחריו ולפי׳ השני שלא נכפל מן הבגד סביב התפירה: ז הבגד שארג בו ג׳ טפחי׳ על ג׳ טפחי׳ מכוונות שהוא שיעור לטמא מדרס ואחר שנטמא במדרס כשהן מכוונות השלים עליו אריגת כל הבגד והשתא כל הבגד טמא מדרס דהוי חבור לג׳ על ג׳ שנטמאו קודם אריגת כל הבגד: נטל חוט אחד מתחלתו מג׳ על ג׳ ראשונים שנטמאו מדרס טהר כל הבגד מן המדרס אבל טמא מגע מדרס לפי שנגע בג׳ על ג׳ ראשונים קודם שנתמעט שיעורו: נטל חוט אחד מתחלתו ואחר השלים עליו את כל הבגד טמא מגע מדרס ואע׳׳ג דנתמעט שיעורו קודם שהשלי׳ עליו את כל הבגד אעפ׳׳כ טמא כל הבגד מגע מדרס דהאי תנא סבירא ליה בגד ג׳ על ג׳ שנחלק

כלים פרק כז

נטל חוט אחד מתחלתו ואחר כך השלים עליו את כל הבגד טמא מגע מדרס׃ ח וכן בגד שארג בו שלש על שלש בטמא טמא מת השלים עליו את כל הבגד ואחכ נטל חוט אחד מתחלתו טהור מטמא מת אבל טמא מגע טמא מת נטל חוט אחד מתחלתו ואחכ השלים עליו את כל הבגד טהור מפני שאמרו שלש על שלש שנתמעט טהורה אבל שלשה על שלשה שנתמעט אעפי שטהור המדרס טמא בכל הטומאות׃ ט סדין שהוא טמא מדרס ועשאו וילון טהור מן המדרס אבל טמא מגע מדרס אמר ר׳ יוסי וכי באיזה מדרס נגע זה אלא אם כן נגע בו הזב טמא במגע הזב׃ י שלשה על שלשה שנחלק טהור מן המדרס אבל טמא מגע מדרס אמר רבי יוסי וכי באיזה מדרס נגע זה אלא אם כן נגע בו הזב טמא מגע הזב׃ יא שלשה על שלשה באשפות בריא וצורר מלח בבית או בריא או צורר מלח כמה סלח יהא צורר רובע רבי יהודה אומר בדקה וחכמים אומרים בגסה אלו ואלו מתכונים להקל רבי שמעון אומר שוים שלשה על שלשה באשפות לשלש קל שלוש בבית׃ יב שלשה על שלשה שנקרע אם נתנו על הכסא ובשרו נוגע בכסא טהור ואם לאו טמא

אחר שנטמא במדרס טמא מ״ע מדרס כדלקמן בפרקין הילכך כשנתמעט שיעורו דג׳ על ג׳ נשאר טהור מנגע מדרס וכשהשלים עליו את כל הבגד הוי הבגד מחובר לטמא מגע מדרס וכל המחובר לטמא טמא כמותו׃ ח וכן בגד שארג בו ג׳ אצבעות על ג׳ אצבעות מכומכמות שזה שיעורו לטמא בכל הטומאות כלן חוץ ממדרס וכבכיר מהכא לא מטמא בשום טומאה שבעולם׃ שלש על שלש שנתמעט טהור לגמרי דלא חזי למרי לא לעניים ולא לעשירים הילכך טהור מכל הטומאות׃ ט ועשאו וילון מסך לפני הפתח וכגון שעשה בו מעשה שעל ידי כן טהר מן המדרס לב״ש משיתפר ולב״ה משיקשר ולרבי עקיבא משיקבע כדתנן לעיל בפ׳ הכרים והכסתות׃ טהור מן המדרס דבטל מתורת משכב ומושב אבל לטומאת מגע חזי מפני שהשמש מתחמ׳ בו ומתעטף בשוליו׃ וכי באי זה מדרס נגע זה כלומר הואיל ושהר מטומאת מדרס כשעשאו וילון הרי טהר לגמרי ולא נשאר בו טומאה כלל מדי דהוה אשברי כלים שהם טהורים מטומאתן לגמרי אא״כ נגע בו הזב אם נגע הזב בוילון זה מטמאו טומאת מגע הזב אבל מכח טומאת מדרס שהיתה בו תחלה אין כאן טומאה כלל ואין הלכה כרבי יוסי׃ י שלשה על שלשה שנחלק בגד שיש בו שלשה טפחים על שלשה טפחים שנטמא במדרס הזב ואחר כך נחלק ואין באחד מהן כדי שיעור טומאת מדרס בהא פליגי תנא קמא ורבי יוסי דתנא קמא סבר טמא מגע מדרס ורבי יוסי סבר טהר לגמרי אבל בגד של שלש על שלש שפירש מבגד גדול שהיה עליו מדרס הכל מודים דבשעת פרישתן מאביהן מקבלות טומאה מאביהן ואין הלכה כרבי יוסי׃ יא בריא וצורר מלח גרסינן בגד המוטל באשפות בטל ליה מתורת בגד אלא אם כן אית ביה תרתי שיהא בריא וחזק וראוי לצרור בו רובע קב מלח אבל הכשנא בבית הואיל ואינה מושלכת באשפה עדין חשובה היא וכחד גרידא בגי או בריא אף על פי שאינו צורר מלח או צורר מלח אף על פי שאינו בריא׃ רבי יהודה אומר בדקה לעולם אינו מטמא עד שיהא צורר רובע מלח דקה׃ וחכמים אומרים אינו מטמא עד שיהא צורר בגסה׃ אלו ואלו מתכוונים להקל רבי יהודה סבר דקה צריכה לצרור בבגד בריא וחזק טפי מפני כבדה שהיא כבדה יותר מן הגסה הילכך משער עד שתהא מחזקת בדקה להקל עליה שלא תטמא׃ ורבנן סברי גסה צריכה בגד יותר בריא מפני חדודים וקר נותיה הבולטים הילכך משערין בגסה לטמא כדי להקל על הבגד המחזיק מלח דקה שלא יטמא׃ שוין שלשה על שלשה באשפה לשלש על שלש בבית כשם ששלש על שלש בבית מטמאות טמא מת ואין מטמאות מדרס כך שלשה על שלשה באשפה מטמאות טמא מת ואין מטמאות מדרס דבטלה חשיבותן מאחר שהשליכוה לאשפה והלכה כחכמים בלבד׃ יב שלשה על שלשה שנקרע ולא נחלקו הקרעים זו מזו׃ ובשרו נוגע בכסא אם הקרע כל כך גדול עד שכשמשימים הבגד על הכסא ויושב עליו בשרו נוגע בכסא טהור דבטל ליה מתורת בגד׃ ואם לאו שאין הקרע כל כך שיגע בשרו בכסא לא בטל מתורת בגד וטמא׃ שכשהוא מעכו שכלה ממנו וי״ומע מקוהא

טמא שלש על שלש שנמחח ממנה חוט אחד או שנמצ׳ בו קשר או שני חוטין מתאימין טהור׳ שלש על שלש שהשליכה באשפו׳ טהורה החזירה טמא׳ לעולם השלכתה מטהרת׳ והחזרתה מטמאתה חוץ משל ארגמן ושל זהורית טובה רבי אליעזר אומר אף מטלית חדשה כיוצא בהן רבי שמעון אומר כולן טהורין לא הוזכרו אלא מפני חשבת אבדה״

פרק כח

שלש על שלש שנתנה בכדור או שעשאה כדור בפני עצמה טהורה אבל שלשה על שלשה שנתנו בכדור טמא עשאו כדור בפני עצמו טהור מפני שהתפר ממעטו״ ב פחות משלשה על שלשה שהתקינו לפוק בו את המרחץ לנער בו את הקדרה לקנח בו את הרחים בין מוכן בין שאינו מוכן טמא דברי רבי אליעזר רבי יהושע אומר בין מן המוכן בין שאינו מן המוכן טהור רבי עקיבא אומר מן המוכן טמא ושאינו מן המוכן טהור״ ג העושה אספלנית בין בבגד

שהוסא שעלייה על גבי בריאה דתנן לעיל פרק נ׳ תליסין וכשכלה חוט אחד מבגד שלש על שלש שהוא מתמעט משיעורו וטהור: או שני חוטים מתאימים פירשו רבותי דמתאימין קאי כמו אקשר והכי קתני כשנמצא בה שני קשרים מתאימין או שני חוטים מתאימין משום דאם שני חוטים קשורים זה אצל זה בבגד אין דרך להכניסם והכי אמרינן בגמרא פ׳ כלל גדול אי מתרמו תרי קטרי בהדי הדדי שרי חד וקטר חד: ושני חוטים המתאימי׳ שדרך האריגה שהערב נכנס לתוך השתי אין שני חוטים נכנסים בסדר אחד אלא במקום שזה נכנס זה יוצא וכשנכנסים שניהם כחשב האחד. כמו שאינו: החזירה לבית טמא׳ דהא הדר אחשבה: לעולם השלכתה מטהרתה כלומר כי האי גונא מיטמאה ומטהרת אפילו עשר פעמים ביום: ארגמן וזהורית טובה חשיבי ולא מבטלה להו אשפה וזהורית טובה הוא המשי הצבוע כרמזי בלעז: אף מטלית חדשה כיוצא בהן דינה כדין ארגמן וזהורית טוב׳ ולא מבטלה לה אשפה מתורת בגד: כולן טהורין אם הושלכו לאשפה אפי׳ ארגמן וזהורית טובה לא הוזכרו ארגמן וזהורית טובה ליחלק משאר בגדים אלא מפני השב אבידה דאם מצאם באשפה לא אמרינן מדעת השליכם ובעי הכרזה דמפני חשיבותיהו לא מייאשי הבעלים ושאר בגדים דלא חשיבי אם מצאם באשפה לא בעו הכרזה והלכה כתנא קמא:

שלש על שלש שנתנה בכדור בגד של שלש אצבעות על שלש אצבעות שנתנה בתוך כדור פלוטא, בלעז: או שעשאה כדור שלקח הבגד וכרכו עגול כמין כדור כמו שעושים לתינוקות: טהורה שנתבטלה כשנתנה בכדור וכל שכן כשעשאה כדור בפני עצמה שנתבטלה בתפירה: אבל שלשה על שלשה לא מבטלה בנתינתה לתוך הכדור לפי שהיא שמורה שם אבל אם עשאה כדור בפני עצמה טהורה לפי שהתפירה ממעטה וטהורה ממדרס אבל טמאה בכל שאר טומאות כדין כל שלשה על שלשה שנתמעט: ב לפוק לסתום נקבים שבמרחץ שלא יצא סחום: ולנער בו את הקדרה לאחוז בה את הקדרה כדי לערות ממנה לתוך הקערה או לתוך התמחוי: בין מן המוכן בין שאינו מן המוכן בפרק במה מדליקים מוכיח דבהניחו בקופסא כולי עלמא לא פליגי דטמא דהא אחשביה ובזרקו לאשפה כולי עלמא לא פליגי דטהור דהא בטליה כי פליגי היכא דתלאו אותו במגוד קולייר״א בלעז או הניחו אחורי הדלת רבי אליעזר סבר בין הניחו במגוד שנראה כמוכן לגבי זרקו באשפה בין הניחו אחורי הדלת שנראה כאינו מוכן לגבי הניחו בקופסא לעולם טמא כל זמן שלא זרקו באשפה ורבי יהושע סבר לעולם טהור כל זמן שלא הניחו בקופסא ורבי עקיבא סבר דתלאו במגוד מוכן הוא והוי כאלו הניחו בקופסא וטמא והניחו אחורי הדלת דהוי שלא מן המוכן הרי הוא כאלו זרקו באשפה וטהור והתם מסיק דהדר ביה רבי עקיבא לגבי רבי יהושע והלכה כרבי יהושע: ג אספלנית תחבושת שעושים מחלב ושעוה וחמאה ושמן וכיוצא בזה וממרחים אותה על הבגד או על העור ונותנים על המכה והיא במלאכת ואין הבגד והעור ראויין עוד לישיבה ולא לתשמיש אחר: מלוגמא תחבושת עשויה מקמח ותאנים וכיוצא בהן שאדם לועס ונותן על גבי המכה ופירוש מלוגמא מלא לגמא: בבגד טהור לפי שהבגד נמאס ומתבטל ותו לא חזי לתשמיש ובעור טמא שאין המלוגמא מתדבקת על העור כמו על הבגד ואין העור מתבטל בכך: מפני שהיא נעשה

לאחר

לאחר שנתכבסה מעל הבגד היא נבערת וכשמטת מאליה מעל הבגד והולך כל הלכלוך ואין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל: ד מצויירות טהורות דכולהו מוכחת עליהן שהן מיוחדים לספרים בלבד ואינן משמשי אדם וכל שאינו משמשי אדם טהור: ושאינן מצויירות מיוחדים כמי לשאר תשמישין הילכך טמאות ובית שמאי דמטמאי בין מצויירות בין שאין מצויירות משום דמחשבי מטפחות ספרים משמשי אדם שמשויין לשמש בהם תמיד: אלו

מלוגמא בבגד ובין בעור טהורה רבי יוסי אומר על העור טהור בבגד טהורה ובעור טמאה רבן שמעון בן גמליאל אומ' אף בבגד טמאה מפני שהיא נבערת: ד מטפחות ספרים בין מצויירות בין שאינן מצויירות טמאות כדברי בית שמאי בה"א מצויירות טהורות ושאינם מצויירות טמאות רבן גמליאל אומר אלו ואלו טהורות: ה כפה שהוא טמא מדרס ונתנו על הספר טהור מן המדרס אבל טמא טמא מת חמת שעשאה שטיח ושטיח שעשאו חמת טהור חמת שעשאה תורמל ותורמל שעשאו חמת כר שעשאו סדין וסדין שעשאו כר כסת שעשאו מטפחת וכטפחת שעשאה כסת טמא זה הכלל כל ששינהו לשמו טמא לשם אחר טהור: ו מטלית שתלייה על הקופה מטמאה אחד ופוסלת אחד הפרישה מן הקופה הקופה מטמ' אחד ופוסלת אחד והמטלית טהורה תליית על הבגד כטמא שנים ופוסלת אחד הפרישה מן הבגד מטמא אחד ופוסל אחד והמטלית מטמא שני' ופוסלת אחד וכן התולה על השק או על העור דברי רבי מאיר רבי שמעון

מטהר

ואלו טהורו' דכיון שייחדן לספרי' תו לא הוו משמשי אדם ואין הלכ' כרבן גמליאל: ה כפה מטפחת שכורכת האשה ויש לה טומאת מדרס שפעמים שהיא משכבת עליה: ונתנו על הספר אם יחד אותו לספר וכרך אותו עליו: טהר מן המדרס אבל טמ' שאר טומאות: חמת כאד של עור שעשאו שטיח עור שטוח על הארץ' לישב עליו וחמת ושטיח תרויהו טמאין מדרס ואפילו הכי כיון דשינה מזה לזה ואפילו בלא שנוי מעשה הוה ליה ככלי שנשבר ונטהר אבל מקבל טומאה מכאן ולהבא: תורמל כלי עור שהרועה מניח כליו לתוכו: הכי גרסינן כסת שעשאו מטפחת ומטפחת שעשאו כסת טהור ולא גרסינן טמא וכך היא גירסת רבותי וכן מצאתי במשנה דוקנית והכי מוכח מן התוספתא וטעמא דכולהן טהור דתנן בסמוך זה הכלל לשמו טמא לשם אחר טהור ומפרש בתוספתא לשמו מכלי פשוט לכלי פשוט כגון משטיח למטפחת או ממטפחת לשטיח ושלא לשמו מכלי פשוט לכלי קבול ומכלי קבול לכלי פשוט ומכלי קבול לכלי קבול כמי הכל קרוי שלא לשמו וטהור ואם כן חמת שעשאה תורמל דשנהו מקבול לקבול טהור וכר שעשאו סדין וסדין שעשאו כר דהוי שנוי מקבול לפשוט ומפשוט לקבול כמי טהור ואי קשיא אמאי לא ערבינהו ותנן חמת שעשאה שטיח ושטיח שעשאה חמת בהדי הנך כיון דכלהו טהור הא לא קשיא משום דקא בעי למהדר ולמתני חמת וזכא אחריתי כדתני חמת שעשאה תורמל והוה צריך למתני חמת שעשאה שטיח או תורמל ואינו רוצה לשנות מסדר האחרים ורוב הספרים גורסים טמא ואיני יודע ליישב גירסא זו מכוונת: ו מטלית שהיא טמאה מדרס ותלאה בקופה וקופה לאו בר מדרס היא ומיהו כשתלאה בקופה נטמאת הקופה לפי שנגעה במטלית הטמאה מדרס והרי היא מגע מדרס והמטלית כשנגמרה עלייתה פרח מינה טומאת מדרס משום דבטלה לגבי קופה וקופה לא חזיא למדרס: מטמאה אחד ופוסלת אחד כדין כלים שנגעו במדרס ופירשו דתנן בסוף זבים הנוגע במשכב מטמא שנים ופוסל אחד פירש מטמא אחד ופוסל אחד דכל זמן שהכלי נוגע במדרס חשבינן ליה כאב הטומאה לענין אוכלים לעשות ראשון ושני בחולין ושלישי בתרומה אבל כשפירש הוה ליה כולד הטומאה ועושה שני בחולין ושלישי בתרומה בלבד דהיינו מטמא אחד ופוסל אחד: הפרישה למטלית מן הקופה הויא לה הקופה ולד הטומאה כמו שהיתה קודם שהפרישה אבל המטלית טהורה דמכיון שתלאה בקופה נעשית כקופה והויא לה כחתיכת דופן שנטלה מן הקופה דטהורה החתיכה ומיהו אם אחר פרישתה מן הקופה חישב עליה לישיבה מקבלת · טומאה

מטהר רבי יוסי אומר על העור טהור ועל השק טמא מפני שהוא
אריג : ז [illegible] שלש על שלש שאמרו חוץ מן המלל דברי רבי
שמעון וחכמים אומרים שלש על שלש מכוונת טלייה על הבגד
מרוח אחד אינו חבור משתי רוחות זו כנגד זו חבור עשאו כמין
גאם רבי עקיבא מטמא וחכמים מטהרין אמר רבי יהודה במה
דברים אמורים בטלית אבל בחלוק מלמעלן חבור ומלמטן אינו
חבור : ח [illegible] בגדי עניים אף על פי שאין בהם שלש על שלש
הרי אלו טמאין מדרס טלית שהתחיל בה לקרוע כיון שנקרע
רובה אינה חבור העבים והרכים אין בהם משום שלש על שלש :
ט כסת הסבלין טמאה מדרס משמרת של יין אין בה משום
מושב סבכה של זקנה טמאה משום מושב חלוק של יוצאת החוץ
העשוי בסבכה טהור העושה בגד מן החרם טהור ומזוטו טמא
רבי אליעזר בן יעקב אומר אף העושה בגד מן החרם וכפלו
טמא : י סבכה שהתחילה בה מפיה טהורה
עד שיגמור את קרקורתה התחיל בה מקרקורתה טהורה
[illegible] עד [illegible]

טומא׳ מכאן ולהבא אם יש בה כשיעור : טלאה על הבגד לא נתבטלה מטומאת מדרס ומטמא הבגד שני׳ ופוסל אחד כדין כלים הנוגעים במדרס כל זמן שלא פירשו : הפרישה מן הבגד דין הבגד ככלים שנגעו ופירשו מטמא אחד ופוסל אחד והמטלית הרי היא כמו שהיתה דלעולם לא נתבטלה מטמאה שני׳ ופוסלת אחד : וכן שטולה מטלית על השק או על העור כטולה על הבגד ואינה מתבטלת : ור׳ שמעון מטהר דסבר דבשק ובעור מתבטלת הואיל ולאו מינה : ורבי יוסי סבר דבשק דאריג כמותה אינה מתבטלת אבל בעור דלאו אריג הוא מתבטלת והלכה כרבי יוסי : ז שלש על שלש שאמרו דמטמא לענין טומאת מת ושרץ וככלם : חוץ מן המלל מה שמשייר האורג בראש הבגד כשיעור שתי אצבעו׳ והוא עקר של בגד קרוי מלל וכיון שאינו לבדו הוא ואין בו ערב אין מצטרף לאריג ורבותי מפרשים מלל מה שמולל וכופל התופר במקו׳ החתך מפני החוטין שדרכן לצא׳ שלא יצאו ותתקלקל התפיר׳ : מכוונת והמלל בכלל : טלייה על הבגד מרוח אחת מטלית שהיא טמאה מדרס ותפר אותה על הבגד באמצע: מרוח אחת ומשלש רוחות תלויה ואינה מחוברת בבגד אינו חבור ואין הבגד טמא מדרס : משתי רוחות זו כנגד זו כגון שהיא תפורה מזרח ומערב ודרום וצפון אינה תפורה או אפכא הרי זה חבור והבגד טמא מדרס : כמין גאם שתפורה מזרח ודרום או מערב וצפון : במה דברים אמורים דלא הוי חבור אלא בשתי רוחות זו כנגד זו בטלית שאינה דרך מלבוש אלא שכורכה עליו בלבד אבל בחלוק שלובשים אותו לעולם הוי חבור אלא אם כן תופר השפה העליונה והלכה כחכמים : ח בגדי עניים שהם עשויים מחתיכות חתיכות קטנות ואין בכלן חתיכה אחת שיהיה בה שלש על שלש : הרי אלו טמאים מדרס הואיל ויש בכל הבגד בכללו שלשה טפחים על שלשה טפחים או יותר הרי הבגד כלו טמא מדרס : כיון שנקרע רובה שוב אינו חבור ואם נטמא הקנה האחד לא נטמא הקנה האחר : העבים והרכים שבבגדי העניים הגסים ביותר כגון הלבדין והמגוסין : והרכין ודקין ביותר כגון השיראין והסריקין : אין בהן משום שלש על שלש ואין טמאין טמא מת ולא שאר טומאות עד שיהיה בהן שלשה טפחים או יותר משום דשלש על שלש שלהן לא חזי למידי : ט כסת הסבלים הנושאים משאות על כתפן או על ראשן יש להן כסת קטן בראשן או בכתפן שלא יזיק להן המשאוי ופעמים יושבים עליו : משמרת של יין אין בהן משום מושב שאין יושבי׳ עליה מפני השמרים : סבכה של זקנה טמאה מושב לפי מאי דתנן לעיל בפ״ג תריסין דסבכה של זקנה טמא׳ טמא מת דמשמע אבל לא משו׳ מושב צריך לפרש דשני מיני סבכות יש לזקנה אחת שאינה ראויה לישב עליה והיא טמאה טמא מת וסבכה אחרת שפעמים יושבת עליה ובה תנן הכא שהיא מטמאה משום מושב : חלוק של יוצאות החוץ תרגום זונה נפקת ברא : עשוי כסבכה שיש בה חלונו׳ חלונות מעשה רשת ונעשה כדא׳ לראו׳ : מן החרם מן הרשת ונעשו כראה לפיכך טהור : מזוטו יש בתחתית הרשת מעט אריג עשוי כבגד וקרוי זוטו של רשת : וכפלו שכפל את הרשת ותפרה ואין נעשו כרא׳ מתוכה טמא דחשיב בגד ואין הלכ׳ כר׳ אליעזר בן יעקב : י קורקורותה שוליה ותחתיתה כמו קרקרות הכלים : עד שיגמור את פיה שפתה העליונה שאינה מקבלת לטומאה עד שיגמור את כל מלאכתה: שבכים שלה מלשון שבכים והשהרונים כיור שנותני׳ על הסבכ׳

לבני

לגוי ועומד על מצחה ומקיף מאוזן לאוזן ונראה בעיני כמו חשיב שהוא עשוי להסירו משם ולתתו בסבכה אחרת: החוטין שלא שבהן קושרים הסבכה על הראש טמאים משום חבור שאם נטמאת הסבכה נטמאו החוטי׳ עמה דאלו החוטי׳ בלא סבכה לא היו מקבלי׳ טומא׳: אם אינה מקבלת את רוב השער של הראש טהור׳:

עד שתגמור את פיה שבים שלה טמא מפני עצמו חחוטין שלה טמאין משום חבור סבכה שנקרע אם אינה מקבלת ארת רוב חשער טהורה״

פרק כט

גומי הסדין והסודרין והטרטין והפיליון של ראש שש אצבעות של אפקרסין עשר גומי סגוס והרדיד והחלוק והטלית שלש אצבעו׳ גימי בפה של זקנה והגומדין של ערביין והקולקין והפונד׳ והמעפורת והפרגוד גומיהן כל שהן״ ב שלש כסתות של צמר שש של פשתן שלשה סדינין שתים עשרה מטפחות שני סובריקין חלוק אחד טלית אחת קלובקרין את׳ חבור לטומא׳ ולהזיה יתר מכאן חבור לטומא׳ ואין חבור להזיה רבי יוסי אומר אף לא לטומאה״ ג חוט משקולת שנים עשר של חרשין שמנה עשרה של בנאין חמשים אמה יתר מכאן אם רצה לקיים טהו׳ של סידין ושל ציירין כל שהן״ ד חוט מאזנים של זהבים ושל שוקלי ארגמן טוב שלש אצבעות יד הקורדום מאחריו שלש אצבעות רבי יוסי אומר טפח טהור״ ה חוט מאזנים של חנונים של בעלי בתים

גומי הסדין כימין היוצאים מן הסדין וכן חוטים שרגילים לצאת מן האריג בין מן הצדדים בין מלמעלה בין מלמטה׳ אם נגע שרץ בגימין נטמא הסדין והוא שינגע בתוך השיעור המפורש במתני׳ וכן אם נגע שרץ בסדין נטמאו הגימין עד מקום השיעור המפורש ומשם ולחוץ טהורי׳ שאין הגימין חבור לכל בגד אלא עד מקום השיעור המפורש בהן: טרטין כמין כובעים: פיליון סדין שמתעטף בו כלו: פקרסין כמו אפקרסותו איכה מעכבת ואלו מגלחים והוא לבוש התחתון ו ופתוח בכתפיו כשלובשו קושרו: סגוס בגד של צמר עב וכלו גביות וקורים לו בערבי שבורנוס: רדיד בעיף דק שהאשה מכסה בו ראשה ותכס בצעיף תרגום ירושלמי ברדידא: גומדין בגד שהוא אמה על אמה ומכסין בו הערביים חוטמן ופיהם בזמן הקור ופירוש גומד אמה כדכתיב ולה שתי פיות גומד ארכה: קלקין אריג של שער ויש לו גימין: פונדא יש מפרשים אזור חלול ורחב וי״מ הבגד התחתון שכותבים על הבשר לשמור שאר הבגדים שלא יטנפו בזיעה: מעפורת תרגום ויתכסה באפר ואתכסי במעפרא סודר שמעטפים בו הראש: פרגוד מסך שתולין על פתחי המלכים: כל שהן בין רב בין מעט הוו חבור וכלהו אחריני ששיעורן מפורש כשיעור הוי חבור ומה שיותר מכשיעור לא הוי חבור לא לטומאה ולא להזאה: ב שלש כסתות של צמר תפורות זו עם זו בשלל של כובסין איכמי ארוגות יחד כעין האורגים מפות שדרכן להניח הפרש בין מפה למפה ומחוברות בחוטי השתי ואין בו ערב וכל הני דתני הכא כל אחד במנינו או פחות הוו חבור ואם נגעה טומאה באחד מהן נטמאו כלן ואם היו טמאין והזה מאפר הפרה באחד מהן נטהרו כלן ויותר על מנין זה לא הוו חבור לא לטומאה ולא להזאה: סבריקין איכא דתני ספריקין אית דמפרשי מכנסים ואית דמפרשי כמין בתי ידים מצמר שמלבישי׳ בהם את הידים ומכסים בהם הזרועו׳ עד האצילים: גלופקרין כסות עבה של צמר שלובשי׳ בעת הקור: ות׳ חבור לטומאה ואינו חבור להזא׳ לאומרא אם נגעה טומא׳ באחד מהן הוו חבור ונטמאו כלן ואם הזה אחד מהן לא הוו חבור ולא טהר אלא אותו שהזה עליו בלבד: ר׳ יוסי או׳ אף לא לטומא׳ ואין הלכ׳ כר׳ יוסי: ג חוט המשקולת הבנאים מחזיקים בידם חוט ובראשו עופרת ומורידי׳ אותו כנגד הכותל לראות שלא יהא עקום: חרשי׳ נגרים של עץ: ושל בנאי׳ שבוני׳ החומות הגבוהות והגדולו׳ וחוט המשקולת דרישא דלא הוי אלא שני׳ עשר מיירי במיוחד לבנינים קטני׳: יתר מכן יותר ממדות שׂ שמנו חכמי׳ בכל אחד ואחד אע״פ שהוא רוצה בקיומן טפול אותו העודף על המדה ולא הוי חבור לכלי: ושל סיידי׳ שטחי׳ פני הכותל בסיד וגם הם צריכי׳ למשקולת וכן הציירים שמציירי׳ צורות בכתלי׳: כל שהן בין רב בין מעט הוי חבור: ד חוט מאזנים חוט שאוחזים בו המאזנים בשעה ששוקלי׳ בהן: רבי יוסי אומר הטפח טהור אם יד הקרדום גדול כל כך שיוצא טפח לאחר ידו לא חשיב יד לפי שמזיק

בתי׳ טפח יד הקרדום מלפניו טפח שירי יד הפרגול טפח יד מקבת של מפתחי אבנים טפח׃ ו חוט מאזנים של צמרים ושל שוקלי זכובית טפחים יד המקור טפחים יד המעצד של לגיונות טפחים יד הקורנס של זהבים טפחים ושל חרשין שלשה טפחים׃

ז שירי הדרבן מלמעלן ד׳ יד הבדיד ארבעה יד הקרדום של נכוש חמשה יד בן הפטיש חמשה של הפטיש ששה יד הקרדום של בקוע ושל עדיר ששה ויד מקבת של סתתין ששה׃

ח שירי הרחור מלמטן שבעה יד מגריפה של בעלי בתים בית שמאי אומרים שבעה בית הלל אומרים שמנה של סיידין בית שמאי אומרים תשעה בית הלל אומרים עשרה יתר מכאן אם רצה לקיים טמא ויד משמשי האור כל שהוא׃

פרק ל

כלי זכוכית פשוטיהן טהורין ומקבליהם טמאים נשברו טהרו חזר ועשה מהן כלים מקבלין טומאה מכאן ולבא הטבלה והאסקוטלא של זכוכית טהורין אם יש להם לזביז טמאים שולי קערה ושולי אסקוטלא של זכוכית שהתקינן

שמיך לו למלאכתו: כל׳ היד כלו טהור כך פירש מורי ואין הלכ׳ כר׳ יוסי: ה יד קרדום מלפניו דרך שאוחז ביד הקרדום כשרוצה לחתוך בו שיכו אוחז ממש כראש הקתא שמא יחליק ויפול מידו. אלא מניח מעט לאחר ידו והשיעור שיש בין יד האדם לברזל קורא מלפניו והיוצא לאחר ידו קורא מאחריו באלך בכא והא דלא מפ׳ בכב׳ זו דין שלפניו ושלאחריו עפו׳ דהכ׳ חשיב סכך דשיעורן טפח ובאלך בכא חשיב הכהו דשיעורן ג׳ אצבעות: פרגל מתוגה קומפש״ו בלעז והחרשים צריכים לו לעשות בו צורות עגולות: מקבת פטיש של ברזל שראשו אחד וכו כוקבי׳ ופוסלים את האבנים ועל שם כך נקרא מקבת ולשון מקרא הוא והמקבות והגרזן כל כלי ברזל: מפתחי אבנים לשון פתוחי חותם: ו של נסרי׳ מוכרי נסר וטעמ׳ דהכך שיעורן בטפחיי׳ מפני שתופש בהן בשתי ידיו והיכו כמי טעמא דכל הכך ידות דלקמן שיעורן בטפחיים וכל אותן ששיעורן טפח לפי שדרכו לאחוז בהן בידו אחת: מקור קורנס חד שמנקרים בו הרחים ועל שם שמנקרים בו קרא׳ מקור: יד המעצד של לגיונות גרסינן והוא כלי מכלי הרומחים ראשו עגול ונושאים אותו אנשי החיל במלחמה ובערבי קורים לו טבריזין: של זהבים המכים על הזהב לעשו׳ טסין דקין: ושל חרשים של ברזל: ז שירי הדרבן מלמעלה המרדע ראשו אחד יש בו ברזל כעין מרצע שבו מלמד הפרה לתלמיה והוא׳ קרוי דרבן ובראשו השני ברזל רחב מחודד לחתוך בו שרשים ששמו הרחור ושיעור יד המרדע למעלה לצד הדרבן ארבעה טפחים חשובים חבור ולמטה לצד החרחור שבעה טפחים הסמוכים לו הוו חבור כדלקמן ומה שהוא יותר מארבעה לצד הדרבן ושבעה לצד החרחור אינו חבור ואם נגעה שם טומאה לא נטמא לא החרחור ולא הדרבן: בדיד כלי ברזל שבו חופרים גומות סביב האילן כדי שיחזיקו מימיהן ועל שם הגומות שקרוין בדידין נקרא הכלי החופר בהן בדיד: של נכוש פטיש שמקישים בו על האבני׳ ומשברי׳ אותן: בן פטיש הפטיש הקטן קרוי בן פטיש והגדול שמו פטיש: של בקוע קרדום שמבקעי׳ בו עצי׳: של עדר שחופרים בו הקרקע כזריעה כמו אשר במעדר יעדרון: של סתתים חוצבי אבני׳ והמקצעים ומשוין אותן: ח מגרפה שגורפי׳ בה תנור וכירי׳ או הטיט תרגום יעים מגרופייתא: ושל סיידים שגורפי׳ בה את הסיד: יתר מכן יותר ממדות אלו שמנו חכמים ביד המגריפה אם רוצה בקיום זה האורך היתר טמא אם נטמא הכלי וכן אם נגעה טומאה בכל זה האורך של יד נטמא הכלי עמו דהוי חבור לכלי: יד משמשי האור כגון יד של שפוד ואסכלה ומרחשת ושאר כלים שתשמישן על ידי האור:

כלי זכוכית הך מתניתין תנינן לעיל בפרק שני ובפרק ט״ו ואידי דבעי למתני דין הכך כלי׳ של זכוכית הדר תנא לה הכא: טבלא שלחן: אסקוטלא בלשון לעז קורים לקערה סקוטילא והכא מיירי בקערה פשוטה שאין לה בית קבול אלא שמתחתיה מחובר לה בית קבול קטן המשמש כשכופים הכלי על פניו כעין שיש לכוסות של כסף ושל זכוכית שלנו: יש להן לזביז שפה סביב הלבזבו עשהו כלי שיש בו בית קבול: שולי קערה שולי אסקוטלא כשנשבר מקום תשמישן כשאר הבית קבול קטן והופכו ומשתמש בו ואפילו הכי טהורים דלא חשיבי השולים כלי מפני מקום השבר שמזיק לידים כשאוחזים בו: קרטסן או ספן תקנם ועשאן חלקים עד שראויין להשתמש באותו בית קבול טמאי׳ דלא הוו תו שבר כלי: בשופין כלי שהגורפים

כלים פרק ל

שהצורפים וחרשי ברזל מסירים בו החלודה ומחליקין בו הכלים תרגום פצירפים שופינא ליחא בלעז : ב אספקלריא מראה של זכוכית שהאשה רואה בה את פניה ובלעז אספקלו ואפילו יש לה בית קבול טהורה לפי שאינה עשויה לקבל אלא לראות צורת הפנים : תמחוי כמין קערה גדולה של זכוכית: תרווד כף של זכוכית : ואם לאו אם כשנותנו על השלחן או על דבר פשוט הוא מתגלגל לכאן ולכאן ונשפך מה שבתוכו לפי שתחתיתו חד ואינו עומד : רבי עקיבא מטמא הואיל ויש לו בית קבול והלכה כרבי עקיבא : ג כוס של זכוכית שנפגם רובו טהור דחשוב שבר כלי : נפגם בו שלש ברובו שהשלש פגימות עומדות ברובו של כוס ולא במעוטו : טהור אף על פי שאינו מפזר את רוב המים : אם מפזר הוא את רוב המים טהור אבל במיעוט טמא ואין הלכ' כר' שמעון : בבעץ כבדיל : רבי יוסי אומר בבעץ טמא דהכל הולך אחר המעמיד וחשוב ככלי מתכו' ואין הלכה כרבי יוסי : ד צלוחית כעין צלוחיות של זכוכית שלנו שיש להן צואר ארוך : שנטל פיה שניטל צוארה ובגדולה שאינה יכולה ליטול בידו אחת אלא בשתי ידים קרויה גדולה ושיכולה ליטול בידו אחת קרויה קטנה : של פלייטון של שמן אפרסמון טהורה דתו לא חזיא למלאכתה : מפני שהיא סורחת את היד הבא לתת ידו לתוכה לקחת מן הפלייטון להריח בו ידו נסרכת ונסרטת ונקרעת מורשת במוסור במנכף לשון סרכא : לגינין גדולים כמו כדין גדולים : מתקנן לכבשים שכובשים בהן ירק במלח ובחומץ ומכיסין אותן שם להתקיים : הארפכס כלי עשוי לריחים שרחב מלמעלה וקצר מלמטה בשוליו ונותנ' בו חטין הרבה בפעם אחת והן יורדים מעט מעט לתוך הריחי' ונטחני' שם ודוגמתו שניכו בריש חגיגה עשה אזנך כארפכסת שמכנים הרבה ומוציא קמעא : אשריך כלים מסכת כלים שנכנסת בטומאה ויצאת בטהרה מתחלת באבות הטומאות ומסיימת הארפכס של זכוכית טהורה :

שהתקינן לתשמיש טהורין קידסן או שפן בשופין טמאין ׃ ב אספקלריא טהורה ותמחוי שעשאו אספקלריא טמא ואם מתחילה עשאו לשם אספקלריא טהור תרווד שהוא נתון על השולחן אם מקבל כל שהוא טמא ואם לאו רבי עקיבא מטמא רבי יוחנן בן נורי מטהר ׃ ג כוס שנפגם רובו טהור נפגם בו שלש ברובו טהור רבי שמעון אומר אם מפזר הוא את רוב המים טהור ניקב ועשאו בין בבעץ בין בזפת טהור רבי יוסי אומר בבעץ טמא ובזפת טהור ׃ ד צלוחית קטנה שניטל פיה טמאה וגדולה שניטל פיה טהורה של פלייטון שניטל פיה טהורה מפני שהיא סורחת את היד לגינין גדולים שניטל פיהן טמאין מפני שהוא מתקנן לכבשין והארפכס של זכוכית טהורה אמר רבי יוסי אשריך כלים שנכנסת בטומאה ויצאת בטהרה ׃

נשלמה מסכת כלים וסליקא סדר טהרות:

נשלמה סדר טהרות ׃ ובעזרת הצור נתחיל סדר קדשים ׃

אמר מאיר בן יעקב איש פארינץ

כבר עשיתי השתדלותי בכל הסדרים שנדפסו מקודם זה ש"אא להדפיס בלא טעות וכ"ש בזאת ההעתקה אשר הטשטוש רבה על הכתב כי בדוחק גדול נראים האותיות לכן כמתנצל באתי לכל אחד שימצא טעות שידינני לכף זכות ושלום :